R. P. R.

Dos. Nr. 40001 **Vol. Nr. 41**

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul „C."

Secția „C."-Regionala

ARHIVA OPERATIVA

Dosar

Ancheta Cuprinzînd material informativ ce a fost ~~organ~~ explotat de organele anchetatoare în legătură cu complotul organizat de Iuliu Maniu și Ion Mihalache (Fuga dela Tămădău).

Data 4 mai 1955.

Urmează Vol. Nr. 42

15979

41

DOSAR Nr.

Maniu

Iuliu

fost 2923/1

159.79 Ind. Vol. 7

Operat dela pag. 1-533 inclusiv.
4.II.1948.

18.III.949.
verificat filele rupte.
S.I. [illegible]

operat la fișe fila 596-
3-Mai-849- [illegible]

citit și numerotat
de față cu 28 fișe.
A. G.

2923/1

Maniu. Iuliu.

fost ministru

23. IX. 947

Operat dela fila 1-595 incl.

S.S. Hagiescu.

2 Sept. 948.

Operat dela fila 1/1 - 1/14.

S.S. Sersose.

16. III. 949.

Controlat și verificat filele rupte.

S.S. Onicescu.

2923

ORIGINAL LA C.I.E.

1

D. Iuliu Maniu a spus Miercuri diminiaţa intimilor săi, că deţine interesante informaţiuni asupra discuţiilor politice angajate in ultimul timp in diferite tabere.

D. Iuliu Maniu a precizat că deţine informaţiuni sigure, după cari D. Ion Mihalache tratează cu D. Gheorghiu Dej, pentru un acord de guvernare.

D. Iuliu Maniu a declarat că este in curent cu toate amănuntele discuţiunilor, fiind informat chiar de D. Mihalache, care nu va ieşi niciodată din cuvântul său şi nici nu va rupe partidul, cum sunt alţii gata să facă (aluzia la D. Dr Lupu).

D. Iuliu Maniu a spus că, D. Mihalache nu va intra decât intr'un guvern cu preponderenţă naţional-ţărănistă, astfel cum vrea şi D. Maniu.

D. Iuliu Maniu a făcut aceste declaraţii fiind de faţă dnii Penescu, Leucuţia şi Popescu Mehedinţi.

2923

D. Iuliu Maniu a declarat Miercuri la prânz, luând dejunul la restaurantul " Athenee Palace ", că a fost informat despre iminenta capitulare a Japoniei.

D. Iuliu Maniu a spus că, generalisimul Stalin va prezenta la conferinţa dela Potsdam, condiţiunile de capitulare a Japoniei. Guvernul dela Tockio a recurs la oficiile Rusiei pentru medierea păcii.

D. Iuliu Maniu a spus că, Stalin încearcă prin acest act de mediator, să dea o lovitură politică la conferinţă.

D. Iuliu Maniu pretinde însă că, tratativele de pace dintre aliaţi şi japonezi erau avansate dinainte de sosirea preşedintelui Truman la Berlin şi că oficiile sovietice sunt tardive.

D. Iuliu Maniu crede că, de data aceasta, reuniunea celor trei mari, nu va mai fi condusă de generalisimul Stalin, ca pe vremea când trăia Roosevelt, ci de preşedintele Truman, care este foarte energic şi hotărât.

13

2923

D. Maniu a primit printr'un curier al misiunei britanice, confirmarea prădărei memoriului ce a inaintat guvernului englez- în XXXXXXXXXXXXXXXXX legătură cu chestiunile de politică internă . In această confirmare se dă dlui Maniu asigurarea că chestiunea ridicată de dsa va fi discutată cu prilejul reuniunei celor trei miniştri de externe, reuniune care are loc actualmente la Washington.

Optimismul dlui Maniu, a crescut şi mai mult după primirea acestei confirmări. Dsa socoate că în cel mult o lună vom avea o schimbare de guvern.

2923

Sosirea Dlui Iuliu Maniu in Capitală este in directă legătură cu invitarea Dsale de către D. Dinu Brătianu.

Seful partidului liberal deţine o serie de informaţiuni, pe care doreşte să le impărtăşească şi Dlui Iuliu Maniu, pentru adoptarea unei atitudini comune.

D. Radu Vălsănescu, secretarul particular al Dlui Dinu Brătianu, ne-a declarat că şeful partidului liberal este informat despre un plan vast politic al guvernului, respectiv al conducătorilor grupărilor in colaborare.

D. Dinu Brătianu pretinde că Dnii Petre Groza, Gh. Tătărăscu şi Emil Bodnăraşu, ar fi intocmit o lege, pentru fiinţarea partidelor politice.

Pretextul intocmirii acestei legi ar fi crearea posibilităţilor de a se impiedica camuflarea partidelor fasciste sub titulatura celor democratice.

In realitate, spune D. Dinu Brătianu, se urmăreşte ingeruicerea existenţei legale a partidelor liberal şi naţional-ţărănist de sub şefia Dsale şi Dlui Maniu.

Liberali

2913

5

8 Iulie crt.

Sâmbătă 7 Iulie crt. a avut loc o intrevedere intre Dnii Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu, la locuinţa şefului partidului liberal, în Calea Dorobanţi.

D. Iuliu Maniu a relatat in după ameaza aceleiaşi zile Dlui Gh. Pop, discuţiunea avută cu D. Brătianu.

Vorbindu-i de o eventuală colaborare de guvern, care ar fi recomandată de cei trei mari după conferinţa ce va avea loc lângă Berlin, D. Iuliu Maniu l-a intrebat pe D. Dinu Brătianu, dacă ar fi de acord.

D. Dinu Brătianu a răspuns că, Dsa nu va ingădui nici unui membru al partidului de sub şefia sa, să participe la un guvern din care va face parte şi D. Gh. Tătărăscu.

Dacă cei trei mari vor recomanda totuşi colaborarea, Dsa va rămâne in opoziţie.

2923

OPERAT [illegible]

DECLARAŢIILE DLUI IULIU MANIU FACUTE LA 8 AUGUST 1946, IN LEGATURA CU PROECTUL TRATATULUI DE PACE.

Dl. Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional-ţărănesc, fiind solicitat de reprezentantul la Bucureşti al postului de radio B.B.C. să facă declaraţiuni cu privire la proectul tratatului de pace al României, a spus următoarele:

"Perspectiva păcii care se pregăteşte la Paris, înviorează lumea întreagă. Această lume nădăjdueşte într'o pace durabilă şi dreaptă pentru toţi. Ceeace o îngrijorează însă este împrejurarea că din cele ce se petrece, omenirea nu poate trage concluzia că, toate statele au renunţat la vechiul dicton "Si vis pacem, para bellum". De asemenea nu-şi poate face convingerea că obligaţiunile luate de către State, vor fi respectate.

O pace solidă nu se poate întemeia decât pe respectarea înţelegerilor şi obligaţiunilor internaţionale şi prin spiritul de dreptate şi echitate pus în practică atât faţă de Statele mici. Chiar din acest punct de vedere toate popoarele şi mai cu seamă Statele mici şi între ele în primul rând România, sunt în cea mai mare măsură îngrijorate, în urma faptului că se poate constata în mod evident, că înţelegerile încheiate chiar şi în ultimul timp, sunt nesocotite.

./.

Charta Atlanticului, hotărârile dela Yalta, dela Potsdam şi pe urmă dela Moscova nu sunt respectate. Prin nerespectarea acestor hotărâri Statele care se bizuiau pe ele, suferă prejudicii care cu greu vor putea fi reparate. Prin această nerespectare se pierd poziţii care numai cu enorme sacrificii se vor putea recâştiga. Şi ceeace este mai grav se sdruncină încrederea care mai ales în raporturile internaţionale este elementul hotărâtor.

In dreptul internaţional care se formează prin obiceiuri consfinţite şi numai rar prin coodificări precedentele au un rol deosebit de mare. Precedentele nerespectării înţelegerilor făcute şi a convenţiunilor încheiate în scris, nu numai că turbură evoluţia sănătoasă a raporturilor internaţionale, dar slăbesc şi autoritatea Statelor care au contractat acele înţelegeri.

Pentru România, care a ţinut în totdeauna să satisfacă obligaţiunile sale internaţionale, este extrem de trist că stipulaţiunile recent stabilite, care o privesc îndeaproape sunt desconsiderate.

Această împrejurare turbură perspectiva relaţiunilor internaţionale şi slăbeşte optimismul atât de necesar în epoca de refacere a omenirii.

România este grav atinsă, în interesele sale de căpetenie prin nerespectarea înţelegerilor internaţionale mai sus amintite.

<u>România nu are un guvern reprezentativ.</u>

Prin nenumărate memorii şi întâmpinări, prezentate de partidul naţional-ţărănesc, de sub conducerea mea, de partidul naţional-liberal de sub şefia

./.

OPERAT ... 112 8

Dlui Dinu Brătianu şi de partidul social-democrat prezidat de Dl. Titel Petrescu, noi am arătat şi s'a putut constata de către Marile Puteri că regimul din România, impus la 6 Martie 1945, nu este democratic nici reprezentativ şi că libertăţile cetăţeneşti sunt în toate privinţele încălcate de acest regim. Informaţiile date de noi au fost verificate la faţa locului, nu numai prin Reprezentanţele politice din România ale Marilor Puteri, dar şi prin diferiţi emisari ai cercurilor oficiale anglo-americane. Pe baza constatată a acestora, însă-şi Marile Puteri au hotărât la Potsdam şi la Moscova că guvernul prezidat de Dl. P. Groza nu este democratic şi nici reprezentativ. Pentru a i se da acestui guvern un corectiv s'a hotărât că este necesar complectarea lui cu câte un reprezentant al partidului naţional-ţărănesc şi naţional-liberal. Tot odată s'a stabilit drept condiţiune esenţială pentru recunoaşterea guvernului Groza că acest guvern să respecte libertăţile cetăţeneşti, să asigure libertatea presei, a întrunirilor şi a cultelor şi în special să întocmească fără amânare, cu colaborarea partidelor din opoziţie, o lege electorală pe baza căreia ar fi trebuit să se facă alegeri libere încă în primăvara anului 1946.

Guvernul Groza nu respectă nici una din aceste condiţii, în afară de libertatea presei. Gazetele opoziţiei sunt împiedicate să apară şi sabotate prin cenzură intolerantă, prin intervenţia abuzivă a sindicatelor tipografice, manevrate de partidul comunist, prin violenţe şi agresiuni, şi prin reparti

./.

zarea arbitrară a cotei de hârtie. Cenzura împiedică publicarea criticelor la adresa guvernului şi a membrilor săi. Vinovăţiile acestor sunt ocrotite prin interdicţia de a fi desbătute în public. Libertatea întrunirilor nu este respectată. Toate întrunirile opoziţiei sunt zădărnicite în mod sistematic, prin violenţele echipelor de şoc înarmate ale guvernului. Activitatea partidelor de opoziţie este împiedicată prin cea mai cruntă teroare pe care a cunoscut-o vreodată ţara. Legile fundamentale sunt nesocotite. Libertatea individuală a ajuns o parodie. Inchisorile sunt pline de partizani ai opoziţiei arestaţi pentru vederile lor politice. Libertatea cetăţenilor depinde de capriciul organelor executive ale guvernului şi partidului comunist. Primăvara a trecut, dar alegerile nu au fost ţinute şi încă nu a fost fixată până acuma nici măcar data lor. Guvernul a făcut o lege electorală reacţionară fără să ţină seama de observările opoziţiei, care tindeau la asigurarea garanţiilor de votare liberă şi nestânjenită. Toate propunerile prezentate în acest sens au fost respinse de guvern, care şi-a asigurat prin legea electorală posibilitatea de a săvârşi cele mai nestânjenite falsuri şi abuzuri, de a teroriza şi violenta corpul electoral.

România lipsită de reprezentanţă legală la Conferinţa Păcii.

In aceste condiţiuni, România este lipsită de un guvern consimţit de opinia publică a ţării, care să o reprezinte conform intereselor sale la Conferinţa Păcii. Regele României, la dorinţa Naţiunilor

./.

Unite, în executarea rezoluţiunilor dela Potsdam a cerut la vremea sa demisia guvernului Groza în conformitate cu prerogativele înscrise în Constituţia ţării.

Guvernul Groza a refuzat să satisfacă ordinul regal. Cu toate acestea Marile Puteri au ţinut guvernul Groza în fruntea ţării şi l-au recunoscut în mod condiţionat de satisfacerea stipulaţiunilor Conferinţei dela Moscova.

Reprezentanţii Angliei şi Americii din România au constatat că guvernul român nu a satisfăcut angajamentele contractate şi l-au somat să-şi îndeplinească obligaţiunile prin notele oficiale. Guvernul în loc să caute a satisface notele primite privind garanţiile cerute la Moscova, a respins în mod sfidător somaţia Marilor Puteri prin îngăduinţa cărora se află la conducerea ţării. România este deci în situaţia tragică de a avea în aceste zile de răscruce istorică în fruntea ei un guvern detestat de ţară, rebel faţă de Rege şi tot odată în ruptură de obligaţiile asumate faţă de Marile Puteri. Regele ţării nu poate să schimbe guvernul şi să-l înlocuiască cu unul indicat şi capabil să apere interesele României, prerogativele lui fiind restrânse prin hotărârile dela Moscova. Iar Marile Puteri stau inactive şi nu fac nimic pentru înlăturarea acestui guvern, nici pentru a asigura un cadru potrivit şi democratic consultării libere şi nestingherite a voinţei obşteşti. La Conferinţa dela Paris Marile Puteri au prezentat un proect de tratat de pace cu ţara noastră, care nicidecum nu corespunde interese-

./.

lor şi demnităţii româneşti.

In această situaţie este uşor de constatat că ROMANIA CAT TIMP ARE IN FRUNTEA EI ACTUALUL GUVERN, CARE NU ESTE NICI DEMOCRATIC, NICI REPREZENTATIV, NU POATE FI REPREZENTATA IN MOD VALABIL LA CONFERINTA DE PACE.

O situaţie necorespunzătoare.

Tratatul de pace care s'ar încheia în atari condiţiuni nu va avea decât adeziunea unui guvern repudiat de întregul popor român. Este necesar din punctul de vedere al României să se constate acest lucru pentru că PROECTUL DE TRATAT CONTINE STIPULATIUNI INACCESIBILE PENTRU TARA NOASTRA; FATA DE ACESTE STIPULATIUNI SUNT DATOR SA FAC IN NUMELE PARTIDULUI NATIONAL TARANESC CELE MAI HOTARATE REZERVE. Din punct de vedere al reprezentării României la Conferinţa Păcii este de neînţeles faptul că partidele politice populare ale ţării nu sunt chemate să-şi spună cuvântul la pacea care se tratează, deşi România nu are un guvern democratic şi reprezentativ, care ar putea să se prezinte în mod autorizat în numele ţării noastre. Aceste partide fiind de opoziţie au pregătit şi au realizat lovitura dela 23 August 1944, prin care România s'a eliberat de constrângerea Germaniei şi s'a ridicat cu armele împotriva ei, au pus în aplicare armistiţiul încheiat cu Naţiunile Unite, au condus armata română alături de glorioasa armată roşie peste toată întinderea Ungariei până în Cehoslovacia. Aceste partide politice au lucrat în interesul cauzei aliaţilor care era şi cauza României în vremex ce la conducerea ţării ca

şi acum se află un guvern dictatorial nedemocratic şi nereprezentativ. Este de neînţeles cum Aliaţii în acest timp au acceptat partidele naţional-ţărănesc şi naţional-liberal şi social-democrat ca reprezentante ale naţiunii, iar acum aceste partide nu sunt chemate să exprime cuvântul opiniei publice care nu poate fi interpretat de către guvernul ţării impus la conducerex împotriva voinţei obşteşti. De asemeni este de neînţeles că nu sunt chemaţi la Conferinţa Păcii nici preşedinţii partidelor de opoziţie, nici cei doi miniştri care iau parte la guvern ca exponenţi democratici şi reprezentativi, impuşi prin hotărârea Conferinţei dela Moscova.

Situaţia în care este prezentată România în preambulul proectului de tratat de pace, nu corespunde realităţii. România este prezentată ca o ţară învinsă, ori se ştie bine că România a încheiat un armistiţiu înainte de terminarea ostilităţilor şi înainte de a se fi decis soarta războiului. Preliminariile armistiţiului cu Naţiunile Unite au fost stabilite la 13 Aprilie 1944, de către emisarii mei Prinţul Ştirbey şi Dl. Vişoianu cu ambasadorii celor trei Mari Puteri. In baza acestor preliminarii, noi am deschis la 24 August 1944, frontul militar românesc în faţa forţelor armate sovietice. Dacă acest act nu a fost realizat mai curând motivul este că prilejul şi ajutorul militar aliat pus în vederea celor care au realizat lovitura dela 23 August 1944, nu i s'a dat mai curând în vreme ce planul nostru concret de acţiune imediată transmis la Cairo încă din Iunie 1944, a rămas fără răspuns

./.

din partea celor trei Mari Puteri până când ne-am decis să trecem la acţiune prin singurele noastre mijloace. România nu s'a mulţumit cu deschiderea frontului ci, abandonând fără rezistenţă în faţa armatei sovietice liniile bine fortificate dela Focşani-Nămoloasa şi de pe Carpaţii noştri, a întors armele contra germanilor şi a luptat cu recunoscuta vitejie alături de armata roşie împotriva armatelor germane şi maghiare prin Ungaria până în inima Cehoslovaciei. Contribuţia esenţială a României la victoria Aliaţilor este un fapt recunoscut care nu are nevoe de a fi subliniat.

In priliminarul armistiţiului stabilit la Cairo în temeiul căruia s'a realizat lovitura de Stat dela 23 August 1944, era stabilit că pentru România condiţiile de pace vor fi adoptate proporţiei în care ţara noastră va ajuta Naţiunile Unite în lupta contra Germaniei. Serviciile deosebit de însemnate aduse de România cauzei Aliate au fost recunoscute din toate părţile şi bine apreciate. Cu toate acestea clauzele proectului de tratat nu ţin seamă de această situaţie a ţării noastre, care ar avea dreptul să aştepte un altfel de tratament.

- - -

<u>Intre Cehoslovacia şi România.</u>

Pentru a arăta nepotrivirea preambulului proectului de tratat, ar fi ajuns să invocăm împrejurarea că Cehoslovacia buna noastră prietenă şi aliată de totdeauna cu care România nu a fost nicio dată în războiu, nici măcar din punct de vedere formal este pe drept prezentată ca ţară învingătoare, iar România care cu enorme sacrificii a luptat

./.

alături de Armata Roșie și a contribuit la eliberarea Cehoslovaciei de ocupația trupelor germano-maghiare este prezentată ca țară învinsă fără dreptul de a participa și a contribui în raport cu participarea sa la victorie, la așezarea păcii.

Prevederi contradictorii armistițiului.

In ce privește însăși stipulațiunile concrete ale proectului de tratat multe din ele sunt injuste și în orice caz foarte apăsătoare pentru România, iar unele chiar contradictorii cu prevederile armistițiului. In redactarea lor nu s'a ținut seama de respectarea înțelegerilor internaționale dintre națiunile aliate.

Frontierele României.

Charta Atlanticului, Charta Națiunilor Unite, precizează peste orice îndoială că din războiul acum terminat nu poate rezulta pentru nici un Stat o mărire de teritoriu fără învoirea legală democratică și liber consimțită a populațiunilor interesat

Ori România devine ciuntită din două părți, fără a fi măcar întrebată necum pusă în situație ca națiunea sa să-și poată manifesta voința. In sensul proectului de pace, pierdem provincii românești scumpe sufletului nostru în urma cedărilor hotărâte la timpul său de către un regim dictatorial al României fără învoirea legal exprimată a națiunii. Una dintre aceste cedări este făcută Bulgariei de către un guvern nereprezentativ al țării căruia i-a fost impusă prin acelaș dictat dela Viena care ne răpise și Transilvania de Nord.

1928

D A R E   D E   S E A M A

asupra banchetului dat în onoarea D-lui Iuliu Maniu.14 August 1934.

La banchet participă aproximativ 2.000 persoane,printre cari s'au remarcat D-nii: Pavel Brătăşanu,Grigore Filipescu,General Rujinski, D.Dobrescu,Gh.Crişan,Profesor Taşcă,Mihail Popovici,Virgil Mageaaru,Pan Halippa.Delegaţia partidului Georgist-Liberal,a avut o masă separată,la care erau aşezaţi: Principele Cantacuzino,Henţescu,Arţăreanu şi alţi membrii ai partidului.A mai participat o delegaţie a "Gărzii de Fier".

Dl.Iuliu Maniu a sosit la grădina "Gib", la ora 21,15.Dela poarta a fost încadrat de o gardă personală,compusă din 50 tineri,sub conducerea D-rilor Stoichiţă,Petruşca,Solomon şi Răchiţă.

La ora 10,Dl.Pavel Brătăşanu,ales preşedinte de onoare al adunării,deschide seria toasturilor.

Nu puteam să lipsesc dela această solemnitate - spune Dl.Brătăşanu - unde este iubitul meu frate Iuliu Maniu,cu care am participat un lung şir de ani la lupte grele,din care a eşit învingător poporul român de peste Carpaţi.

Eu sunt bătrân şi pentru aceasta îmi permit să vă dau un sfat: Luptaţi pentru această ţară care a fost dăruită de Dumnezeu cu tot

./.

ceiace poate năzui un popor şi nu lăsaţi ca prin lupte între fraţi să se distramе ceiace s'a făurit cu preţul a sute de mii de jertfe.

Luptaţi ca să dovedim că această ţară merită să fie ce este.

Ridic acest pahar strigând: Trăiască România Mare şi unită.

Ziua de astăzi,14 August,este ziua când armatele române au trecut Carpaţii şi ea trebue să rămână un simbol pentru acei cari au luptat la înfăptuirea României Mari,alături de sărbătoritul de astăzi,căruia îi doresc viaţă lungă.

Dl.Grigore Filipescu luând cuvântul,spune:

Gândul meu se întoarce cu 16 ani în urmă, adică atunci când v'am cunoscut de aproape în lupta pe care Dvs.,D-le Maniu,o duceaţi pentru unirea Ardealului cu România.

V'am cunoscut todeauna ca un om de o cinste exemplară,iubit şi stimat de către acei pe cari o viaţă întreagă i-aţi călăuzit,menţinând trează conştiinţa naţională,peste munţi.

Lovitura mişelească cu care au încercat să vă lovească acei cari prin compromisuri au parvenit unde au ajuns,poate să-i împace pe dânşii dar nu ne poate împăca pe noi,cari ne dăm seamă despre odiosul atentat ce s'a pus la cale,atentat unic în istoria politică a acestei ţări.

Manifestaţia de astăzi întruchipează protestul ţării,contra activităţii acelora cari au pus la cale acest atentat odios.

Miile de oameni cari se află aici,au venit să manifeste un sentiment de demnitate şi vă rog să credeţi că numai acest sentiment a putut să unească la această masă,oameni de diferite crezuri politice,care însă îşi dau seamă că pentru

./.

deslegarea problemelor politice sunt două căi: una urmată de elemente verticale şi una de elemente orizontale. Avem pretenţia să pretindem că ne găsim în prima categorie.

A sta drept însă nu înseamnă să fim trufaşi şi insolenţi, dar nici nu înţelegem să ne îndestulăm cu slugărnicie.

Nu cred că este cineva cu mintea sănătoasă care să spună că Dvs. sau cei din jurul Dvs. sunt contra Coroanei. Noi ştim destul de bine cum s'a evitat ca zidurile palatului să fie stropite cu sânge şi câte articole scrise în contra Coroanei n'au văzut lumina zilei tocmai pentru faptul că înţelegeam să apărăm prestigiul Coroanei şi pe Suveran. A-ţi avut totdeauna o atitudine demnă, părăsindPalatul tot aşa cum a-ţi intrat, cu pălăria în cap şi singur, nu cum se practică astăzi când scările Palatului se coboară de către cei ce intră, urmaţi de o ceată de gură cască, chemaţi să facă galerie şi paradă de popularitate. Nu v'aţi pretat să fiţi păpuşe, să fiţi marionetă, care să vă scuzaţi guvernarea cu cuvintele "Eu, nu sunt eu".

Caracteristica vieţii Dvs. este demnitatea şi cinstea. Iată de ce vă iubim şi vă stimăm.

Sunt aci la masă de toate credinţele pe care i-a adus în rândurile noastre setea de adevăr. Ceiace s'a plănuit contra Dvs. este o palmă pe obrazul ţării şi noi nu înţelegem să rămânem cu această palmă.

Nu primim lecţii de dinasticism dela acei cari acum câţiva ani împrăştiau pe străzile Capitalei broşuri defăimătoare la adresa Suveranului. Suntem dispuşi a uita, nu însă a erta, căci prin aceasta am inversa rolurile.

./.

Când ai conştiinţa împăcată mergi cu fruntea sus şi nu te temi de nimic.

Asistenţa intonează "Deşteaptă-te Române".

Dl.Virgil Madgearu: Iubite D-le Maniu, în primul rând îmi permiteţi să mă achit de o misiune pe care Dl.Mihalache, şeful meu, m'a însărcinat s'o execut.

Dl.Mihalache vă roagă să-l ertaţi şi-şi exprimă regretul că nu poate participa la această manifestaţiune, iar prin scrisoarea ce voi citi-o, îşi exprimă simţămintele sale de solidaritate la acţiunea întreprinsă pentru lămurirea şi demascarea odiosului atentat moral, ce s'a pus la cale în contra Dvs.

Dl.Madgearu dă citire scrisorii, prin care Dl.Mihalache spune că va lupta pe toate căile ca să se facă lumină şi să se lămurească învinuirile ce se aduc fruntaşilor naţional-ţărănişti, în ultimul timp.

Daţi-mi voe, spune Dl.Madgearu, să adug câteva cuvinte la cele exprimate de Dl.Mihalache.

Această manifestare nu este o sărbătorire personală a lui Iuliu Maniu. El nu are nevoe să fie sărbătorit. Iuliu Maniu a intrat în istoria naţiunei noastre, prin meritele sale, cari sunt cunoscute de toţi şi necontestate.

El ar fi refuzat această sărbătorire, aşa cum a făcut şi mai înainte, căci el este un om care trebue să servească de model tuturor bărbaţilor politici ai timpurilor de astăzi.

Această întrunire este reacţiunea contra odiosului atentat moral ce s'a săvârşit contra lui Iuliu Maniu, atentat moral, fără precedent în viaţa noastră politică.

S'a produs un fals contra unui bărbat poli-

./.

tic cu ajutorul unui Comisar Regal. Opinia publică ştie că acest comisar regal n'a fost decât o unealtă a familiei Dumitrescu, care credea că este stăpâna atotputinte în această ţară (strigăte: "Jos Camarila"). Iuliu Maniu a înţeles să guverneze cu mână liberă şi prin aceasta a supărat familia, determinând-o să se răsbune împetriva sa, deoarece Iuliu Maniu dorea o guvernare în care să fie liber a răspunde de actele sale.

Când Iuliu Maniu a văzut că este împiedicat în acţiunea sa, de către Puiu Dumitrescu (strigăte: "Huo"), a cerut îndepărtarea acestei familii.

Iuliu Maniu a trebuit să părăsească această guvernare, pentru că n'a putut obţine Decretele de înlocuirea funcţionarilor plasaţi în slujbe de către această familie.

Iată origina acestei răsbunări, iar falsul ce s'a comis este unul din instrumentele de care înţelege să se folosească familia Dumitrescu, care acum a înjghebat în străinatate o bandă de falsificatori de acte, al cărei şef trebue să obţină o importantă concesiune în ţara noastră.

Ce putem să mai aşteptăm noi dela viaţa publică în această ţară când Prefectul de poliţie sau secretarii particulari pot să înscenezze la un moment dat un atentat contra unui om politic ca acela care este Iuliu Maniu. (Strigăte: "Jos Camarila").

In jurul manifestaţiei de astăzi s'au scris numeroase articole prin pressă şi s'a vorbit mult.

Intre altele s'a spus că ar fi o manifestaţie îndreptată contra Coroanei.

Toate aceste afirmaţiuni, sunt lipsite atât

./.

de adevăr cât şi de seriozitate.

Tin să afirm încă odată că noi suntem cei mai aprigii păzitori ai Coroanei şi cei mai devotaţi slujitori ai Ei.

Se poate concepe să se spună că Iuliu Maniu care este pur dinastic, urmăreşte să fie preşedinte de Republică ?

Iuliu Maniu, mai mult ca oricine, înţelege necesitatea Coroanei şi nu are decât un ţel: să se asigure continuitatea ideii monarhice. Nu se poate însă consolida o monarhie decât în cadrul unui sincer regim constituţional, cu respectul instituţiunilor fundamentale. Acest respect consolidează legătura între Coroană şi popor.

Este o infamie să se vorbească de un Maniu ca pretendent la scaunul de Preşedinte al Republicei, cu atât mai mult cu cât el a luptat pentru restauraţie.

D-le Maniu, urmează-ţi calea dumitale şi fi sigur că adevărul va triumfa, iar dorinţele ţi se vor realiza spre binele ţării şi fericirea Coroanei.

Dl. Gh. Crişan: Mâine e ziua sfintei Marii, când se împlinesc 18 ani de când România a declarat răsboi monarhiei Austro-Ungare.

Ne-am bucurat apoi când Ardealul s'a unit cu Patria mumă, dar ne-a mâhnit introducerea regimului Balcanic în moravurile noastre interne.

Am suportat acest regim şi lupta dusă de Dvs. a avut ca rezultat înlăturarea lui pentru un timp. Vedem însă că aceste moravuri s'au reîntronat, iar acum se încearcă asasinarea morală a Dvs. asasinare care ne-a umplut sufletele de indignare Durerea este mare şi la ea participă toată suflarea românească, care a reacţionat împotriva

./.

împotriva acestui asasinat.

Mulţumim D-lui Grigore Filipescu pentru iniţiativa luată, de a ne întruni la o manifestare în contra atentatului îndreptat contra Dvs., care în 1918 v'aţi opus propunerilor ce vi se făceau de către Guvernul Maghiar, declarând că Transilvania trebue să rămână a României.

In numele Ardealului şi Banatului, vă aduc omagiile noastre şi vă rugăm să continuaţi lupta pentru binele ţării.

Dl. Pan Halippa: Basarabia nu avea dreptul să lipsească dela această masă a românilor. Basarabia a suferit prea mult pentru ca să nu simtă şi ea suferinţele altora.

Incercarea de asasinat moral pusă la cale în contra D-lui Maniu, ne adună pe toţi aici, pentru a protesta. Suntem alături de Dvs., în toate năzuinţele Dvs., de a curăţi viaţa publică a ţării de toate necurăţeniile cari s'au înscăunat în timpul din urmă.

Noi nu suntem regionalişti şi îndreptarul nostru a fost întotdeauna Bucureştiul. Acest Bucureşti, însă, noi nu l-am dorit ca o mocirlă şi ca o înjosire a vieţii noastre publice, aşa cum este astăzi. Numai aici a putut lua naştere un astfel de atentat contra unui om ca Iuliu Maniu.

Noi dorim ca în această Capitală să se nască oameni demni, cari să lucreze pentru ţară şi pentru popor.

Iuliu Maniu va rămâne în sufletele noastre acelaş conducător.

Ne-am adunat aici şi am intonat "Deşteaptă-te Române", ca să se deştepte în sufletul românilor sentimentul de demnitate şi iubire de ţară şi dinastie. Traiască Iuliu Maniu.

./.

Dr.Arghirescu,reprezentantul Bucovinei,aduce omagiile partizanilor din Bucovina.

Mateescu,în numele tineretului Naţional-Ţărănist,aduce omagiile tineretului din partid, care se declară solidar cu acţiunea întreprinsă de Dl.Maniu,asigurându-l de devotamentul grupării ce o reprezintă.

Dl.Grigore Gafenco: Se împlinesc 18 ani de când România a intrat în răsboiul mondial.Urmăream un ideal şi o ţară unită.

Au trecut 18 ani,generaţia din timpul răsboiului a încărunţit,foştii soldaţi au ajuns la vârste senatoriale,totuşi ne-am păstrat credinţa şi înţelegem să o purtăm cu cinste.

N'am venit aici să plângem sau să ne plângem.Suntem hotărâţi să nu facem politică în această ţară.Suntem fără ură şi fără patimă.Serbăm un bărbat al ţării,îl cinstim pe el,căci astfel cinstim ţara.

Nu e bine ce se petrece în jurul nostru.O parte însemnată a acestui continent şi chiar la noi,este frământată de sguduiri,care tinde la distrugerea aşezămintelor fundamemtale din stat şi au împroşcat cu sânge o parte din aceste aşezăminte.

Hula nevăzută se întinde şi spre hotarele noastre.Ce se va întâmpla cu această ţară ? E o întrebare ce şi-o pune fiecare.Nu e sarcină mai însemnată,decât aceia de a păstra ce am reuşit să adunăm şi să nu dărâmăm credinţele acestui neam.

Iuliu Maniu şi Vaida Voevod au fost şi sunt mântuirea Ardealului.Cine se atinge de Maniu loveşte într'o credinţă în care se pune ni-

./.

zuinţele Ardealului şi întregei suflări româneşti.

Să nu clătinăm aşezămintele ce stau la temelia acestui Stat.

Inchinăm Regelui tot sentimentul nostru de devotament. Avem nevoe de o ţară unită şi este bine să ne strângem rândurile şi să ne ferim de învinuiri pătimaşe, de luptă între fraţi, căci aceste lupte săpă prăpăstii adânci, în care pot dispare prestigiul şi morala vieţii noastre publice.

Privirile noastre se îndreaptă către Iuliu Maniu, pe care trebue să-l urmăm.

Dl. Iuliu Maniu: Mulţumeşte organizatorilor pentru iniţiativa luată, de a aduna pe acei cu conştiinţa curată la această masă comună şi lui Dl. Pavel Brătăşanu, pentru sacrificiul care l-a făcut ţinând să ia parte la banchet.

Masa de astăzi este o manifestaţie grandioasă, însă această manifestaţie nu e pentru mine ci este pentru acei cari trebue să ţină seamă că încă se mai găsesc oameni conştienţi şi cinstiţi.

Această manifestare aste îndreptată contra practicei imoralităţii, în luptele politice şi viaţa de Stat.

Noi cei cari ne găsim aici, facem parte dintre acei cari nu ne uneşte decât năzuinţa de a introduce în viaţa naţională, publică şi privată moravuri civilizate. Ne uneşte grija purtată pentru viitorul nostru, adică al acestei ţări. Nu peste mult timp veţi vedea rezultatele acestei manifestări de înălţare publică a vieţii publice româneşti.

Mă închin în memoria acelora cari au făcut ca după lupte laborioase să se ajungă la intrarea armatelor române în Budapesta.

./.

Eu personal am avut toate satisfacţiile pe care le poate avea un om cinstit.Am avut toate onorurile.Nu mai vreau nimic,nu mai aştept nimic,nu tind la nimic.

Am însă datoria de a aprofunda chestiunea naţională şi a reacţiona cinstit şi pe faţă atunci când găsesc necesar aceasta.

Evident că această acţiune ca oricare,are riscurile ei.Le suport imperturbabil.

Am spus şi voi spune ceiace cred,aşa cum cred,indiferent ce va urma pentru mine.Eu sunt dator să spun şi cei puternici au dreptul să îmi urmeze sfaturile,dacă vor,dacă nu,nu.

Simt o plăcere sadică să mă uit la acei râvnitori şi la cei linguşitori,cari umblă după putere şi nu am decât un regret,că ei nu bagă de seamă că cei ce le oferă cu o mână zahăr,în cealaltă mână ţine biciul.

Eu primesc ca să mă lovească cu biciul,dar din mâna cealaltă să isvorască binele şi fericirea ţării.

Imi pare bine că a-ţi accentuat asupra simţimintelor mele dinastice.

Poporul român este dinastic din fire,dar nu este suficient ca un popor să fie dinastic.Pentru ca acest popor să fie dinastic,este nevoe ca însăşi dinastia să fie monarhică.

Prin ce poate fi o dinastie monarhică ? Prin pilda ce o dă faţă de ţară; prin curăţenie ca viaţă,prin respectul legilor şi aşezămintelor fundamentale a ţării,şi prin faptul că se mulţumeşte să domnească în baza tradiţiei şi nu-şi asumă conducerea politică,care nu ~~se poate face decât printr-a~~ poate duce decât la o catastrofă.

./.

Noi nu aveam nevoe de aventuri republicane, cine se gândeşte la asemenea aventuri este nebun, nu ştie ce vrea.

Avem nevoe de lupte categorice şi loiale, pe faţă, ca Tronul să fie curăţat de acele elemente care întunecă strălucirea Lui.

Intre multe riscuri pe cari trebue să le suport, sunt şi calomniile.

Se spune despre mine că aşi fi republican.

Pentru Dvs. care mi-aţi făcut cinstea să mă invitaţi la această masă, sunt dator să pun la punct această calomnie.

Eu duşman al Regelui ? Dar cine poartă răspunderea restauraţiei !

Cine a fost acela care din primul moment a fost cel mai consecvent propagandist al ideii de restauraţie ? Eu !

Cine a fost acela care a arătat însuşirile eminente ale Suveranului nostru, dacă nu eu ?

Cine a fost acela la care se uitau cu compătimire spunându-mi că mi-am distrus cariera politică atunci când am făcut o opinie separată la plecarea Prinţului Carol.

Cine a fost acela care a suportat ironiile celor cari azi ne dau lecţii de dinasticism. N'am fost eu ?

N'aşi fi eu un nebun dacă v'aşi da pildă să distrugeţi ceiace am făurit ?

N'ar fi un criminal dement acela care ar lupta să-şi distrugă o creaţiune a sa, o creaţiune cu care se mândreşte ?

Eu L'am proslăvit pe Suveranul nostru şi aştept cu răbdare rezultatele pe cari naţiunea întreagă le aşteaptă dela El.

Nu poate însă să fie confuzie între Inalta

persoană a Suveranului nostru şi între aceia care a amărât ultimele zile ale Regelui Ferdinand şi nu trebuia să se mai reîntoarcă în ţară după restauraţie (aplauze).

Când eu am luptat pentru restauraţie, n'am dreptul să lupt pentru îndepărtarea elementelor rele din jurul Tronului ?

Respectuos faţă de drepturile Coroanei, am datoria să nu las ca nici cea mai mică pată să întunece strălucirea ei. Eu sunt răspunzător de actul Restauraţiei şi nu pot lăsa să se compromită prestigiul Coroanei prin mici acte de guvernământ, cari nu fac altceva decât să- ştirbească acest prestigiu.

Când eu port răspunderea restauraţiei, nu sunt eu dator să opresc ca autorităţile Statului să fie impietate prin porunci venite dela adjutanţi Regali, secretari particulari, sau mici slujbaşi şi nu am eu datoria să veghez ca acei cari au răspunderea puterii în Stat să o poată exercita nestingheriţi ?

Nu am eu datoria să împiedic dezagregarea sufletească şi să fac ca întreaga naţiune, solidară, să vibreze într'o acţiune comună pentru binele acestei ţări ?

Daţi-vă seama că naţiunea noastră este în urma altor naţiuni, cu secole şi trebue să câştige tot ce a pierdut. Daţi-vă seama că este aproape momentul când vom rămâne de râs pentru că nu ne-am putut întări ca să facem faţă pericolului apropiat ce ne ameninţă.

Eu cred că generaţia de astăzi va înţelege datoria care o are faţă de vechii luptători. Noi înţelegem că trebue să se lase generaţiei tinere putinţa de a se afirma şi atunci când va avea

./.

nevoe de minţile noastre bătrâne, să le dăm sfaturile necesare şi tot concursul.

In ce mă priveşte sunt ferm hotărât să merg pe calea care am apucat-o, spunând adevărul şi făcându-mi datoria acolo unde mă va pune încrederea publică.

Pentru oameni cari au ajuns la etatea mea, este recomandabil să nu se îmbulzească, ci să dea numai sfaturi.

Cine vrea să ţină seamă de aceste sfaturi, să le urmeze, cine nu, să facă cum vrea.

Eu cred că vom putea reuşi să ducem la bun sfârşit munca noastră, încrezându-ne în Sfânta Treime cea creştinească, nu cea a iadului: avere, putere şi plăcere.

Ridic paharul în memoria celor cari acum 18 ani şi-au jertfit viaţa în luptele pentru eliberarea fraţilor lor.

Inchin în sănătatea organizatorilor acestei mese, cărora le aduc mulţumirile mele.

La ora 23,50, masa a luat sfârşit şi întreaga asistenţă s'a răspândit în linişte.

1928

28

"Epoca" – 17 august 1934 –

După banchetul dela „Gib"

Spicuiri din presă

„ADEVERUL"

„Banchetul în onoarea d-lui Maniu este un eveniment politic de mare importanță. Masa de aseară n'a fost numai o manifestație de protestare în contra a ceeace d. Mihalache a numit în scrisoarea sa „faisul săvârșit cu scopul de a compromite un om de înălțimea morală a d-lui Maniu". Manifestația a trecut cu mult de acest cadru. Ea a țintit departe și nu se știe la ce dezvoltări va duce.

Discursurile rostite la banchet vor face desigur epocă, în sensul că, poate, vor precipita unele evoluțiuni. D. Maniu a vorbit fără reticențe și fără înconjur.

El a spus fără de cruțare ceeace crede și ceeace vrea. Intenționat, a lăsat la o parte orice diplomație și orice nuanță. A voit să fie categoric și net și, pentru a nu lăsa nici o îndoială asupra intențiilor sale, a spus lucrurilor pe numele lor.

Est eclar. D. Maniu a judecat că a venit momentul să nu lase nimic în umbră și să ia pozițiune în public, în fața țării întregi. Odată cu seara de eri a pus capăt retragerii dela Bădăcin. D-sa a eșit în câmp deschis și a arătat că este gata de luptă. Platforma d-sale este asigurarea drepturilor constituționale pentru popor și asigurarea că guvernele răspunzătoare vor putea să administreze și să conducă așa cum înțeleg ele.

Discursul d-lui Maniu va avea fără îndoială un enorm răsunet în opinia publică. Date fiind moravurile țării, este probabil că declarațiile fostului șef al partidului național-țărănesc, — aprobate de d. Virgil Madgearu, — vor duce la atacuri înverșunate și la o mare răscolire de pasiuni.

Vrem să sperăm, însă, că nu se va ajunge la patimi oarbe și că nu se va face cine știe ce politică sub impresia acelor declarațiuni. Nimeni nu are interes să se creeze stări de lucruri grave cari să atragă în luptă elemente din ce în ce mai numeroase și să ducă la împărțirea țării în două. Trebue să se evite acest risc.

Pentru a-l evita este nevoe de sforțări de obiectivitate din toate părțile. Cei gata să profite de momente turburi sau de resentimente și dispuși, în interes personal, să facă exces de zel, ar trebui ținuți deoparte. D-nii cari ar voi să se ofere pentru a salva ceeace nu este în primejdie, ar trebui recuzați. D. Maniu a arătat cum vede dânsul situația. Din expunerea ce a făcut reese că, din punctul de vedere al principiilor de guvernământ cari stau la temelia acestei țări, d. Maniu le este credincios. Fostul primministru a stăruit asupra concepțiilor sale monarchiste și anti-republicane. In direcția aceasta, a făcut o profesie de credință, care nu poate da loc la interpretări. D. Madgearu a întărit această profesiune.

De aci, — cum, de altfel, din tot ce s'a spus aseară, — rezultă că o înțelegere nu este imposibilă. Și o înțelegere este de dorit. Nu vedem ce s'ar putea câștiga dintr'o luptă, care, fatalmente, ar duce la complicațiuni, dintre cari unele nici nu pot fi bănuite azi. Dacă s'ar judeca lucrurile cu sânge rece s'ar ajunge fără îndoială la aceeaș încheere ca a noastră".

*

„MIȘCAREA"

Imprejurările prin care trecem impun tuturor factorilor cu răspundere o politică de Stat, în adevăratul înțeles al cuvântului. Dar pentru a reda României cadrul ei legal pe care în ultimul timp o conducere nefastă i l-a sdruncinat, dacă pentru a reface țărei prestigiul ei pângărit de oamenii fără de caracter e nevoie de a sta cot la cot astăzi cu adversarii noștri de eri și de mâine aceasta nu ne va împiedica să ne facem datoria. Interesele de part[illegible] în concepția noastră

dela principiile monarhice, cari, a repetat d-sa, sunt în tradiția națională.

A revendicat dreptul de a spune și poporului și celor de sus adevărul — indiferent ce ar urma pentru el personal din riscurile unei atari atitudini și indiferent dacă nația va voi ori nu să-l urmeze.

Amintind cu mulțumire că omagiile ce i se aduc coincid cu aniversarea intrărei în război a României, s'a închinat memoriei lui Nicolae Filipescu, Take Ionescu și Brătianu, ridicând paharul pentru toți cei ce s'au jertfit întregirei neamului.

Comesenii au fost adânc impresionați de limbagiul d-lui Maniu și au comentat într'o vie comuniune acțiunea de persuasiune pe care continuă a o duce fostul președinte de consiliu".

*

„DREPTATEA"

„Opinia publică a reacționat eri, așa cum se cuvine, în fața asasinatului moral încercat împotriva d-lui Maniu.

Peste trei mii de oameni, au umplut până la ultimul loc grădina „Gib", pentru a manifesta, alături de d. Maniu, împotriva sistemelor sălbatice, de a se răpune adversarii politici.

Zvârcolirea neputincioasă a celor mai caraghioși „oameni politici" d-nii Iorga și Goga, a fost eri, pălmuită sever, de conștiința acestei țări.

Afișele Apostolului dela Văleni, împrăștiate cu disperare în toate colțurile mahalalelor bucureștene, au avut efect contrar.

Miile de oameni veniți aseară la „Gib", au manifestat cu aceiași hotărâre și împotriva încercărilor ticăloase, de a se compromite o manifestație înălțătoare.

Cele mai mârșave calomnii au fost răspândite. Ziarul d-lui Goga, în special, a mers până acolo, încât a anunțat că la „Gib" se va da semnalul unei lupte împotriva Coroanei.

Ticăloasă insinuare, spulberată din primele fraze, ale discursurilor rostite aseară".

1928 29 15

"NEAMUL ROMANESC"

29 August 1934

Despre ce n'a vorbit d. Maniu

„D. Maniu însă n'a găsit cu cale să dea nici-o explicație. Nu ne-a vorbit nici despre geneza contractului Skoda, nici despre enigma prețurilor încărcate nici despre răspunderea în această comandă, nici despre d. Romulus Boilă, nici despre mina dela Arieș, nici despre producția d-sale auriferă de 500 grame la tona de minereu când în Klonditke deabia se produc 14 gr. la tonă, nici despre Lautermaister, nici despre Bosel, nici despre Rehner, nici despre Lautermaister, nici despre cortegiul acesta internațional de samsari ai armamentului, nici despre grupul „secret" din Wiesbaden care a avansat pentru minele d-sale 60 de milioane. Nimic. D-sa ne-a vorbit despre Constituție, despre respectul ei. Foarte frumos. Dar nu despre aceasta era vorba.

Și în plus — pe planul logicei politice — d. Maniu uită, în tragica împrejurare de azi, că această Constituție al cărei respect îl preconizează în pratica publică de fiecare zi, este aceiaș Constituție pentru a cărei nerespectare a luptat în stradă în 1923 și a cărei schimbare o preconizează d. Mihalache în 1934".

„Viitorul"

1928

"NEAMUL ROMANESC"
1 Sept. 1934

Asasinat moral?

Primul punct al Moţiunei de la Sovata, repetă că marea adunare, s'a făcut ca să protesteze împotriva ASASINATULUI MORAL, încercat contra d-lui Maniu.

E posibilă această mistificare continuă a adevărului.

E serios şi cuminte, ca în adunări populare, să se semene suspiciuni privind Justiţia Militară?

Declaraţii textuale, vădesc că Seletzky a vorbit DE MULTE OR cu d. Iuliu Maniu preşedintele Consiliului.

In scrisori către centrala Skodei, ocnaşul precizează că l'a consiliat d. Iuliu Maniu, — să ascundă rezultatele unor experienţe cu mitralierele;

In dosarul Skodei, e memoriul scris şi iscălit de Seletzky, prin care declară singur, că a făcut d-lui Maniu, preşedintele Consiliului, un expozeu asupra Armamentului.

Şeful de cabinet al d-lui Maniu, declară că în mai multe rânduri Seletzky a fost la Prezidenţia de Consiliu, împreună cu d. Boilă şi a vizitat pe d. Maniu DE MAI MULTE ORI.

Să fie deci un „asasinat" moral, dacă într'o declaraţie, Seletzky mai repetă odată, ceeace se ştie precis, din mai multe declaraţii şi din scrisori originale?

Cum e posibil ca d. Maniu şi anturajul său, să creadă că pot să inducă în eroare ţara întreagă?

OPERAT LA FIŞE

"ȚARA NOASTRĂ"
2 Septembrie 1934

„Ideia Maniu"

— S'au descoperit, însfârșit, cauzele pentru care lumea întreagă hotărîse să omoare mai întâi fiziceşte, apoi moralmente pe unchiul lui Boilă şi prietenul lui Seletzky —

Ne eșise peri albi sub căciulă tot ghicind mereu, zi și noapte, neobosit și înfrigurat, pentru ce oare toată lumea hotărîse să desființeze pe d. Iuliu Maniu, mai întâi fiziceşte şi apoi moralmente. Strădaniile noastre ar fi rămas la infinit infructuoase, dacă — în cele din urmă — ziarul Boililor, „România Nouă" nu s'ar fi îndurat de noi și de țară ca să ne dea răspuns chinuitoarelor noastre întrebări. Este ușor de înțeles, că din moment ce s'a pus la cale dublul asasinat, fizic și moral, al unui om de o importanță atât de epocală, cum este d. Iuliu Maniu, curiozitatea și interesul lumii întregi au fost trezite în mod firesc și automat. După aceea, o îngrijorare penibilă venea să adâncească și mai mult chinul țării întregi în fața unei crime atât de grozave: Ce ar fi zis străinătatea? Ar fi zis pur și simplu, că suntem canibali. Ce bine, că dublul asasinat nu s'a produs, tot ne-au rămas speranțe să facem împrumuturi în străinătate.

Așa, dar, cauzele sunt acum pedeantregul și amănunțit cunoscute: lumea întreagă din România a vrut să asasineze în două feluri pe d. Iuliu Maniu din cauză că d-sa este „UN OM, CARE REPREZINTA O IDEE". Negru pe alb o spune „România Nouă" ziarul nepoților d-lui Iuliu Maniu.

Foarte, bine am continuat să judecăm noi în jurul acestei înspăimântătoare descoperiri: crima e teribilă, să ai o idee! Nu vezi, că toți oameni, cari au avut o ideie sau mai multe în România au fost, rând pe rând și cu nemiluita extirpați ca muștele. Cum te prindea autoritatea că ai o ideie, cum te și tăia, ca la abator. Dar fiindcă nouă nici prin cap nu ne-a trecut vreodată să credem și să vedem ceea ce nu există, adică d. Iuliu Maniu să fi avut vreo idee, cădeam într'una în imposibilitatea de a descoperi crima d-lui Iuliu Maniu. O fi având d-sa altceva în cap, dar idei, nu!

Ideia Maniu!

Dar care e acea ideie? — „România Nouă" nu spune. Acum începe alt chin: să ghicească țara și poporul CARE e ideia d-lui Iuliu Maniu!

La noi, în România — Ion Brătianu a reprezentat ideia statului român liberal.

Mihail Eminescu, ideia sintezei spirituale a poporului român.

Nicolae Iorga, ideia culturii naționale. Avram Iancu, Tudor Vladimirescu, Horia, Cloșca, Crișan, ideia revoluției pentru triumful națiunii. Mareșalul Averescu ideia combativității armatei române. Octavian Goga, ideia unității sufletești a României. Grigore Filipescu ideia telefoanelor, în deosebire de Nicolae Filipescu, care reprezenta voința dinamică a nației de a deveni una, eternă și indivizibilă.

Brănișteanu dela „Adevărul" și „Dimineața" care cearcă să distrugă pe Adolf Hitler reprezintă și el ideia musculiței care zbârnăie pela coada elefantului. Și, evident, Honigman, care reprezintă și el ideia galoșilor sovietici. A propos: mai trăește în România și Virgil Madgearu, care reprezintă și el săracul! — ideia, pe care românul o exprimă prin: treanca-fleanca, mere acre! Dar d. Iuliu Maniu, ce ideie reprezintă, ca să sară toată lumea și să-l asasineze la trup și la moral?

Un om, care reprezintă o ideie, este cu atât mai mare, cu cât ideia este mai înaltă și cu cât ea este reprezentată mai activ.

Atunci, omul devine o personalitate.

Personalitatea epocală nu reprezintă, pasiv și numai verbal, o ideie. Ideia trebuie întrupată, prin geniu și luptă — și omul care o reprezintă, trăiește în măsura în care a întrupat ideia, pe care o poartă în suflet și în voința sa. NIMENI NU POATE REPREZENTA O IDEIE, PE CARE NU O ARE. NIMENI, MAI ALES, NU POATE INTRUPA O IDEIE, CARE NU EXISTA. Și dacă — cum e cazul d-lui Iuliu Maniu — nici nu are o ideie, nici nu reprezintă o ideie, nici nu are ce să realizeze — atunci de ce să-l omoare lumea? Pentru că nu are nicio ideie?

Nu există o „ideie Maniu".

Dacă ar fi existat, am fi cunoscut-o cu toții: ea ar fi palpitat într'o operă de gândire, ea ar fi luat trup într'o faptă nemuritoare, ea ar fi scăpărat — ca razele de soare — în fiecare gest al lui, ea ar fi răsunat ca sunetul de clopot în zile de alarmă — din gura d-lui Maniu. Atunci UNDE e ideia? CARE e ideia?

D. Maniu a făcut până acum, în viața sa, un SINGUR LUCRU POZITIV și a rostit DOUA CUVINTE AFIRMATIVE, și anume: ca prim-ministru a încheiat un contract oneros, ca unchiu — a spus că Boilă e cinstit și, ca amic — a declarat că Seletzky e onorabil. ATAT e clar și pozitiv din ce a făcut și din ce a gândit d. Maniu.

Dacă din ACEASTA operă monumentală, degajezi o ideie, atunci „ideia Maniu" se exprimă prin Skoda-Seletky-Boilă. Și pentru asta se teme d. Maniu că o să fie asasinat?

Să nu se teamă! Pentru AȘA CEVA, la noi, în România, i se dau banchete.

Ion Balint

32

~~18~~ 18

1928

Neamul Românesc

Nr. 196 din 13 Sept. 1934

Cine este Eroul de la Gib?

In vastul amfiteatru național-țărănist,...

D. Vaida Voevod a pus multe puncte pe i. D. Maniu nu este un „anticamarilist" de carieră... Cândva, și nu de mult, era din potrivă.

E o nouă desfigurare a idolului banchetiștilor. „Sfântul" de la Sovata, trece printr'o verificare definitivă.

Se prezinta ca o victimă a lucrăturilor altora. Și se constată că a fost un intrigant și jumătate.

Cultiva cu voluptate, aureola de democrat... Se află, că în realitate, era un satrap, de esență inferioară. Lua deciziuni de unul singur, în alegerea Regentului, în atâtea alte grave probleme de stat. Iși opera fruntașii, cu o satisfacție sadică și penibilă.

A fost pentru camarile, începând cu a sa proprie. Care s'a compromis de altfel, iremediabil.

Iată omul...

Numai în comanda de 5 miliarde, a acceptat să conlucreze cu doi din 23 miniștrii.

Iată omul...

Și când ne gândim că face pe anahoretul, are gărzi personale, și se pretinde... salvatorul României ! !

Neamul Românesc
Nr. 197 din 14 - IX 1934

Prin : delațiune, conrupție și furt

Ultima scrisoare a d-lui Iuliu Maniu îl zugrăvește întreg și deplin.

Domnul Ardealului nu vrea să știe de un act ca acela care a pus capăt „falsului" ale cărui elemente dumnealui le are prin delațiune, conrupție și furt. El cere, el impune și comandă Comisiunii parlamentare să urmărească pînă la sfîrșit țesătura de intrigi prin care s'a încercat a-i întina onoarea...

Dacă nu... Dacă nu, ce? Se va rupe oare unitatea Statului romîn pe care nu l-a făcut nici din lagărul voluntariatului său austro-ungar, nici din Ministeriul de Răsboiu vienes unde locotenentul chesaro-crăiesc se proclamă șef suprem al tuturor soldaților de nația sa? Gărzile vor introna un nou Suveran frînturii de Românie în vederea căreia, la un ceas de revanșă, s'a lucrat de mult la Budapesta funia pentru toate gîturile, fie gulerile cît de înalte și cît de tari?

N. IORGA

1928

34
20

Neamul Românesc
Nr. 199 din 18 - IX - 1937

Tiran, — şi demagog

Stabileam în numărul trecut, că d. Maniu, în calitate de preşedinte al Consiliului, hotăra de unul singur. Şi nu numai în chestii mai puţin importante.

A desemnat un regent de care partidul habar n'avea.

De d. Sărăţeanu nu se vorbise de fel.

Ministrul democratului domn, a aflat pe cine desemna d. Maniu, — DELA ZIARIŞTI.

Ipocrit până la stupoare, Iuliu Maniu consiliază pe cei doi prezidenţi ai Camerelor, să recomande Regelui, un guvern Vaida.

La comitetul partidului, propune un cabinet Titulescu.

D. N. Costăchescu şi regretatul Cicio Pop, în faţa acestei mistificări grosolane, răspund marelui intrigant că procedând astfel, îşi bate joc de bătrâneţile lor.

Iuliu Maniu făgădueşte întreg sprijinul său, fratelui Alexandru.

Incepe să îl lucreze de a doua zi; veninos ca totdeauna, după o lună, somează pe d. Mihalache să treacă partidul în opoziţie.

Şi nici odată n'a fost mai neastâmpărat şi mai activ, de cât din ziua când a declarat formal că se retrage din politică.

IAR IN RESTAURAŢIE...

Se laudă însă că e cel care a ştiut, a pregătit, şi a realizat Restauraţia.

E o inseilare îndrăzneaţă, de minciuni patente.

Toată acţiunea d-lui Maniu, a fost protivnică restabilirei normale a tradiţiei monarhice.

N'a acceptat nici o dată. Cerea mereu termene şi trimetea la Paris răspunsuri confuze.

Prinţul Carol l'a făcut să ştie, categoric, că dacă până la 10 Mai nu are răspunsul precis al guvernului, — va veni El, fără asentimentul cuiva....

Iuliu Maniu ţine secretă comunicarea. Nu o ştia nici d. Mihalache, nici d. Vaida. D. Iunian o află mai târziu la Paris.

„Şeful" democrat, — când se dă la iveală manopera — e pus într'o situaţie penibilă, faţă de ai săi.

Incearcă lămuriri, vădind remuşcări şi invocând dreptul de a şti de unul singur.

E pur şi simplu respingător, în justificările sale de veche şi răsuflată şcoală jesuită...

Răspunsul, DUPA 10 MAI, că el, Maniu, crede că ar fi bine ca Prinţul să vină între August... şi Octombrie.

Dar la 8 Iunie, avionul a adus pe Carol în ţară.

In consiliul de miniştrii, Iuliu Maniu, şeful guvernului, se declară CONTRA restauraţiei. Propune soluţii care de care mai absurdă.

Dar consiliul îl majorează. Furios, îşi dă demisia. Se constitue guvernul Mironescu.

A doua zi, şedinţă mare.

La Cameră, Iuliu Maniu declară, în delirul majoritarilor naivi, că el a contribuit la Restauraţie, de oare ce consiliul de sub prezidenţia MEA, — spune Marele Iuliu, — în discuţia ce a avut loc, a votat pentru Restauraţie.

Bronzul omisese un mic amănunt: că el votase contra!

Şi încă unul la fel de neînsemnat: că pe urma votului din consiliu, demisionase, refuzând deci să ia jurământul Regelui.

Acesta e „omul dintr'o bucată" — autorul Restauraţiei şi convinsul dinastic, Iuliu Maniu.

1928

c. 1.

Naționalul Nou
Nr. 117 din 19-IX 1934

D. Maniu își atribue meritele Restaurației

după ce a votat contra ei...

Senzaționalele destăinuiri făcute de oficiosul d-lui N. Iorga

In Neamul Românesc de eri au apărut următoarele interesante preciziuni asupra rolului avut de d. Iuliu Maniu cu prilejul Restaurației. Sunt destăinuiri care până azi n'au fost făcute și care pun în tr'o foarte curioasă lumină pe d. Maniu și din dinasticismul său. Le reproducem.

„Se laudă însă că e cel care a știut, a pregătit, și a realizat Restaurația.

E o înșeilare îndrăzneață, de min ciuni patente.

Toată acțiunea d-lui Maniu a fost protivnică restabilirei normale a tradiției monarhice.

N'a acceptat nici odată. Cerea mereu termene și trimitea la Paris răspunsuri confuze.

UN ULTIMATUM AL PRINȚULUI

Prințul Carol l'a făcut să știe, categoric, că dacă până la 10 Mai nu are răspunsul precis al guvernului, — va veni El, fără asentimentul cuiva...

Iuliu Maniu ține secretă comunicarea. Nu o știa nici d. Mihalache, nici d. Vaida. D. Iunian o află mai târziu la Paris.

D. IULIU MANIU

„Șeful" democrat, — când se dă la iveală manopera — e pus într'o situație penibă, față de ai săi.

CE RASPUNDE D. MANIU

Incearcă lămuriri, vădind remușcări invocând dreptul de a ști de unul singur.

E pur și simplu respingător, în justificările sale de veche și răsuflată școală iesuită.

Răspunsul, DUPA 10 MAI, că el Maniu crede că ar fi bine ca Prințul să vină între August... și Octombrie.

Dar la 8 Iunie, avionul a adus pe Carol în țară.

In consiliul de miniștrii, Iuliu Maniu, șeful guvernului, se declară CONTRA restaurației. Propune soluții care de care mai absurdă.

DUPA CE A VOTAT CONTRA...

Dar consiliul îl majorează. Furios, își dă demisia. Se constitue guvernul Mironescu.

A doua zi ședință mare.

La Cameră, Iuliu Maniu declară în delirul majoritarilor naivi, că el a contribuit la Restaurație, de oare ce consiliul de sub prezidenția MEA, — spune Marele Iuliu — în discuția ce avut loc, a votat pentru Restaurație.

Bronzul omisese un mic amănunt: că el votase contra!.

Și încă unul la fel de neinsemnat: că pe urma votului din consiliu, demisionase, refuzând deci să ia jurământul Regelui.

Acesta e „omul dintr'o bucată" — autorul Restaurației și convinsul dinastic, Iuliu Maniu".

N. R. Este probabil că d. Maniu va găsi modalitatea să răspundă asertiunilor din Neamul Românesc.

1928

Țara Noastră

Nr. 691 din 20-IX 193

Capitularea dela Bădăcini

— Ingenuchierea d-lui Iuliu Maniu, care s'a lepădat de toţi şi de toate —

In zadar susţin, cei ce susţin din interes sau din nepriceperea situaţiilor politice şi psihologice, că şedinţele comitetului central al partidului naţional-ţărănist s'au încheiat cu bine: că, adică, nu există acum nici învinşi, nici învingători. Invinşi sunt cu toţii, toată echipa aceasta de foşti miniştri ai demagogiei naţional-ţărăniste, care aproape fiecare în parte a susţinut câte un punct de vedere deosebit, ca în rezultat să nu truimfe niciunul din ele.

Dar ceace s'a constatat mai cu deosebire, ceeace s'a cristalizat ca un incontestabil adevăr, a fost INGENUNCHEREA LUI IULIU MANIU. Chiar aceasta este expresia, care circulă în toată ţara, în măsura în care ţara se distrează la spectacolul de „împăcare", de „reorganizare a partidului naţional-ţărănesc".

FALŞUL SIHASTRU A CAPITULAT

Incearcă cu comunicate optimiste, cu declaraţiuni explicative să convingi pe orice membru al acestui partid că d. Iuliu Maniu nu a fost înfrânt; gura păcătosului politic va spune orice, conştiinţa lui însă ştie acest simplu, adevărat şi îmbucurător lucru: OMUL LUI SELETZKI S'A PREDAT!

De aici se vede cât a fost dumnealui profet. Profetul nu capitulează niciodată, în nici o împrejurare. Cu condiţia însă, ca el să fie profet autentic. Să aibă o credinţă, mai tare ca oţelul, mai luminoasă ca lumina soarelui. Să aibă, să poarte în suflet un adevăr, pentru care este gata să se sacrifice, să moară. Profetul triumfă prin sacrificiu, şi prin procesul sacrificării sale devine răscolitor al masselor, un conducător al lor. Nu există profet, care să nu fi fost purtător al unui adevăr, exact al acelui adevăr, care în mod divin s'a revelat sufletului lui, care străluceşte timpului său ca o lumină cerească. Nu există profet, care să nu fi ştiut, că de adevărul lui depinde fericirea oamenilor şi liniştea sufletelor lor. Nu a existat profet, care să nu-şi fi iubit semenii, poporul, ţara, ADEVARUL, şi care să nu fi mers la moarte pentru izbânda lui. Nu a existat profet, care să fi permis cuiva, chiar regilor şi împăraţilor pământului, întregului infern, să se atingă de adevărul, de credinţa sa.

Nu există un profet, care să se fi lepădat de misiunea sa.

Nu există profet, care să nu fi terminat la rug, la închisoare, pe cruce, şi care în imense suferinţi să nu se fi transfigurat în sfânta sa mucenicie. Şi nu există profet, al cărui adevăr să nu fi triumfat, împotriva tuturor ispitelor, a ameninţărilor, a pedepselor, a morţii. Profeţii au biruit moartea şi au pecetluit cu moartea lor, cu suferinţa lor, adevărul credinţei lor.

Ce profet e Iuliu Maniu? Sau, poate, cei ce l'au proclamat atare, au fost nebuni? Au fost şarlatani? Au descoperit în Iuliu Maniu un adevăr, pe care purtătorul lui nu a vrut să-l rostească? Trăim doar în epoca oamenilor mari, a oamenilor uriaşi, cari fără să se fi numit profeţi, fără să fi avut această pretenţie, au stăruit în dreptatea şi în adevărul lor, şi au biruit. Au înfruntat dispreţul oamenilor mici şi comozi, au înfruntat puterile lumeşti, au pus piatră pe piatră la edificiul credinţei şi a succesului lor, au trecut — prin grele puşcării — şi tot au învins. Alegeţi-vă singuri exemplele, ca să nu întindem o listă cu un nesfârşit număr de nume de oameni ai adevărului, de mucenici ai dreptăţii de care erau convinşi. Indiferent CARE a fost adevărul lor, ei s'au simţit gata să moară pentru el.

Câţi profeţi a avut antichitatea ebraică, elină, latină. Creştinismul s'a consolidat şi a cucerit lumea prin profeţii şi mucenicii Domnului. Evul mediu a fost perioada eroilor credincioşi. Catolicismul s'a păstrat prin profeţii săi, reforma lui Luther s'a răspândit prin mucenici, ortodoxia noastră istorică a fost binecuvântată prin suferinţele şi asceza marilor noştri profeţi. Fiindcă profet nu este numai cel ce prevede viitorul, care vine, ci ADEVARUL, CARE VA TRIUMFA. Unde poţi găsi loc d-lui Iuliu Maniu, proorocul dela Bădăcini, ca să-l aşezi printre marii purtători de adevăr, printre caracterele de fier, printre oamenii ce urcă cu o cruce grea pe umăr, cărarea care duce spre o GOLGOTA A ADEVARULUI!

Evanghelia şi apostolii ne vorbesc de prooroci mincinoşi şi mulţi i-a avut istoria omenirii. In loc de adevăr, ei răspândesc o minciună, şi în loc de sacrificiu, ei purtau un interes personal. Pe toţi i-a demascat şi i-a ucis lumina zilei. Printre aceştia aşează astăzi ţara pe d. Iuliu Maniu, care a capitulat — ceace înseamnă că şi-a desvăluit minciuna, chiar printre oamenii, cari credeau în el.

Acea expresie vagă, care pornise din Bădăcini: „politica lui Iuliu Maniu", s'a dovedit a fi o politică a fleacului, nu a conţinut nimic, afară de o simplă ambiţie, care a fost călcată în picioare de către sinedrionul naţional-ţărănist. Nu a manifestat acest „profet" nici un gest de caracter, nu a rostit niciun cuvânt cutremurător, nu a formulat niciun adevăr, nu a împrăştiat nicio lumină: ci singura lumină a interesului, a neseriozităţii, a insignifianţei sale din toate punctele de vedere. Nimic din ceeace se descopră prin cuvântul MANIU, — ca politică, gândire, ţinută, tactică, metodă, perspectivă, sentiment, nu a fost adoptat de comitetul executiv al partidului, care odinioară jura pe acest nume ca pe o literă de evanghelie, şi care era în stare să meargă pentru el chiar şi în foc. I s'a dat să înţeleagă că sau se pleacă aşa zisei discipline de partid, sau va trebui să plece. Şi proorocul a îngăimat un discurs înduioşător despre isprăvile sale din trecut, a tăcut şi s'a supus. Dar nu e numai atât. S'a lepădat de toţi ai săi.

Proorocul nu se leapădă de oamenii cu cari a pornit în luptă şi cari au trăit speranţa unei victorii. El merge înainte cu ei pe drumul greu al suferinţelor, la capătul cărora îi aşteaptă biruinţa. Iuliu Maniu „a dezavuat" pe toţi", şi pe ziariştii săi, cari i-au creiat zarva, şi gărzile, care se constituiseră să-i apere prea scumpa lui viaţă de imaginare primejdii, şi pe aderenţii — cari au rămas cu buzele umflate de stupoare, de indignare, şi de scârbă. Atâta ar mai fi trebuit ca profetul să se fi lepădat şi de nepoţii săi, în special de Romulus Boilă.

Rar spectacol mai degradant, nu pentru un profet, ci pentru un simplu om. Rar spectacol mai respingător, ca acel ce se exprimă prin „pustnicul dela Bădăcini".

Ion Balint

37 ~~25~~

1928

Neamul Românesc

Nr. 201 din 20 - IX 1934

OPERAT LA FIȘE

Avem și „masse" încătușate

Intre minciuna stearpă și demagogia interesată.

Se știa că suferim de cronicitatea deficitelor, de valul mereu distrugător al budgetivorilor, și de epidemia programelor.

Ne mai omoară ceva, după credința d-lui Maniu: încătușarea... masselor.

E curios cum nu se aflase încă de această plagă care bântue România:

„Mâine, — spune d. Maniu, — o Țară întreagă, se va asocia la această acțiune de luminare, de educare, de desrobire a masselor încătușate".

Masse încătușate? In România?

Dar „massele" votează pe toți nevolnicii, într'un regim de anarhizare generală și progresivă.

Nebunia cluburilor face să se confunde libertatea cu dezordinea, și cu lipsa ori cărei îndatoriri.

Masse încătușate?

Ori destrămare continuă a disciplinei naționale, sarabandă a nebuniei care zburdă nestăpânită, pe drumuri?

Avem în această țară, masse încătușate, — de sigur. Dar le-a încătușat minciuna și demagogia, politicianii criminali și facțiunile personale.

Și mai curând de cât se crede, o mână energică, va veni, va trebui să vină de undeva, ca să reașeze bunul simț, și severa gospodărire a Țărei, în locul haosului și dezorganizărilor organizate.

Iată cea ce este nu o profeție curentă, — ci o nevoe absolută pentru însăși viața națiunei.

38

1928

VIITORUL

Nr. 8014 din 4-X-1934

AGITATORII REGIONALISMULUI

— D-l Maniu și amicii săi frământă din nou chestiunea regionalistă —

Hotărârea partidului național-liberal de a da o aplicațiune practică principiului purificării administrative întâmpină o rezistență disperată din partea partidului național-țărănesc. Dar dacă forurile conducătoare ale acestui partid înțeleg să ducă o campanie demagogică din motive de interes electoral, nu este permis să se recurgă la arme cu două tăișuri. Fiindcă frământarea din nou a problemei regionaliste constitue nu numai un atac la adresa guvernului ci și o turburare inutilă a unei chestiuni, pe care țara întreagă o doria definitiv închisă. Este curios cum d-l Maniu și mai ales amicii d-sale politici nu au conștiința greșelii, pe care o săvârșesc, în clipa când prezintă reforma simplificării aparatului administrativ ca o măsură luată special în contra Ardealului.

Ziarul „România Nouă" din Cluj, care se știe că este organul d-lui Maniu, publică un articol intitulat: „Ofensiva liberalilor împotriva Ardealului e în desfășurare. După polițiști vine rândul medicilor".

Această manieră de a prezenta lucrurile constitue o gravă erezie și denotă lipsa totală a simțului de răspundere. Este posibil ca măsurile luate în interes general de un guvern românesc, oricare ar fi el, să urmărească persecuția unei provincii românești? Cine poate să-și închipuiască asemenea orori decât spiritele viciate de ură ale domnilor dela „România Nouă"?

Este condamnabil că după atâția ani de trai comun și cunoaștere reciprocă să se mai ridice asemenea nedrepte acuzații, cari nu denotă decât o falsă concepție românească. Din fericire însă opinia publică a Ardealului, ca și a țării întregi, nu mai are nici-o superstiție în această privință.

Regionalismul pe care-l flutură astăzi acoliții d-lui Maniu este bine cunoscut de toată lumea. El a format în dese rânduri tema demagogică a campaniilor opoziționiste, aranjate cu multă artă la Bădăcin. De câte ori motivele reale de atac au lipsit d-lui Maniu, d-sa a recurs la această delicată și periculoasă armă a regionalismului.

Astăzi însă o astfel de încercare nu mai are nici-un răsunet.

Toată țara, în toate provinciile ei, are conștiința unității. Nu mai există provincii și deosebiri. Există un stat în care toți cetățenii sunt egali în fața legilor și au dreptul la acelaș tratament din partea statului.

Legile trebuiesc însă aplicate. Nu este posibil ca sub pretextul unui fals regionalism să se impiedice aplicațiunea lor. Nu este posibil ca sub acelaș pretext să se ia anume măsuri pentru unii și alte măsuri pentru alții.

Ardealul este însă excedat de eterna demagogie a celor ce înțeleg să parvină prin specularea lui. Iar trista demagogie regionalistă nu mai găsește nici-un ecou dincolo de munți.

Neam[ul] [R]omânesc
Nr. 215 din 6-X-1934

Dezavuarea - politicei criminale şi anarhice a d-lui Maniu

„Nu putem fi faţă de Coroană de cât deferenţi şi solidari cu ea". Declaraţiile d-lui N. Costăchescu fost ministru, vice-preşedinte al partidului naţional-ţărănesc.

D. profesor N. Costăchescu, a vorbit la Iaşi.

Decor politic: clubul. Cea ce nu a redus importanţa unei mărturii de credinţă, rostită ca să treacă de zidurile unde se ţinea o întrunire de partid.

E drept că oficiosul d-lui Mihalache, a găsit abia acum, căci discursul a fost rostit Duminică, — un colţ din cuprinsul de obicei anodin al paginei a 3-a, — unde să plaseze declaraţiile fruntaşului naţional-ţărănist.

Dar acest amănunt, pe care îl reţinem, nu scade de fel importanţa declaraţiilor d-lui profesor Costăchescu.

Dimpotrivă.

Redăm textual spusele fostului ministru şi preşedinte al Senatului; cei cari vor să priceapă, vor înţelege bine împotriva cărei politici protestează d. Costăchescu:

„A fost lămurită deasemeni complect de către comitetul executiv tactica partidului aşa cum a fost expusă de preşedintele partidului d. Mihalache. Partidul a avut totdeauna şi va avea O ATITUDINE DE DEFERENŢA IN RAPORTURILE CU COROANA, partidul îi comunică dorinţele şi intenţiunile prin şef, partidul STA STRANS IN JURUL COROANEI ŞI-I DA CONCURS IN TOATE IMPREJURARILE CA UN ADEVARAT PARTID DE ORDINE.

Am ridicat glasul în conducerea partidului şi am arătat că partidul nu ar putea aluneca pe panta pe care au alunecat anumite partide; AR FI CEA MAI MARE GREŞALA NU NUMAI FAŢA DE COROANA DAR ŞI FAŢA DE ŢARA.

Am mai susţinut şi altădată acest punct de vedere. Unii au voit să considere acest gest **ca oportunism**; aş aştepta să fiu mulţumit pentru aceasta, **luptând pentru a aduce partidul la putere.**

„Dacă eu aş lupta să aduc partidul meu la putere nu mi-ar fi ruşine. Interesează mijloacele. Şi aceste mijloace SA FIE DEMNE ŞI COMPATIBILE CU PRACTICA CONSTITUŢIONALA DIN ŢARA NOASTRA.

Mai mult, aş opri dacă s'ar găsi la noi pe orice protagonist naţional-ţărănist să agite aceste chestiuni la ţară."

Şi mai departe:

„La biserică nu, la şcoală nu, credinţă nu, ce i-a mai rămas ţăranului, decât respectul de autoritate: credinţa că în ţara asta este un Suveran şi acesta-l Voevodul ţării.

Mergând la ţară şi vorbind de chestiuni ce nu trebuesc agitate SE SPULBERA ŞI ACEST RESPECT DE ORDINE ŞI AUTORITATE. NU ESTE O ATITUDINE SERVILA. Nici nu trebue, nici n'am nevoie s'o fac.

In interesul acestui popor nu-i bine să se trateze chestiuni de natură SA SURPE ULTIMA PIATRA DE TEMELIE pe care PUTEM SA CLADIM STATUL AŞA CUM VOIM".

*

Infamii debitate în manifestări zgomotoase, ignominii tipărite, îndreptate către Şeful Statului, o surdă şi criminală răspândire a cancanului meschin, — în aceste metode s'a închegat campania domnului Iuliu Maniu.

Un om cumpătat, un fruntaş de seamă al Ţărei, d. N. Costăchescu, prezintă opiniei publice, şi partidului său, spectacolul revoltător şi anarhic al ponegritorilor din răspântia politică.

In fruntea lor, este domnul Iuliu Maniu.

In lipsa unei atitudini clare şi obligatorii, a şefului, omul luminat şi mintea echilibrată a domnului Costăchescu, trasează categoric, îndatoririle omului politic şi gravele rătăciri ale aventurierilor şi desperaţilor.

In negurile politicei de colportaj şi infamie cele spuse de d. Costăchescu, stabilesc un punct de înţelepciune, şi de lumină.

Dar agitatorii din umbră, nu vor înţelege interesul superior al Ţărei.

D. Costăchescu poate avea altă speranţă; noi, cunoscând ura şi veninul care domină sufletele sterpe şi uscate, — nu ne facem iluzii.

VA OBȚINE TOATE COMENZILE, pe care ar putea să le execute — adică parafrază clauza din convenția inițială,—și toate lucrările, pe care nu le putea înfăptui la uzinele făcute în țară, dar pe care le putea înfăptui **cu concursul asociaților săi: Reșița, Vickers, Skoda, împărțind aceste lucrări la toți, proporțional cu participarea lor în societate.**

D. ST. BOGDAN: Cui nu convenea acest articol 5?

D. M. CIOC: Guvernul ne-a răspuns că ministerul de industrie NU APROBA ACEASTA CONVENȚIE.

D. ST. BOGDAN: Cine era ministru de industrie atunci?

D. ing. M. CIOC: D. MADGEARU. Chiar scrisoarea este semnată de d-sa.

D. ST. BOGDAN: Dar ministru de război?

D. ing. M. CIOC: D. GENERAL CIHOSCHI".

LA FIȘE

39

79

Problemele monetare

— Ce crede d. Germain Martin, ministrul de finanțe al Franței. —

„...Astfel, una din primele consecințe ale devalorizării francului ar fi urcarea prețurilor interioare. Această urcare va fi comandată nu numai de rațiuni de ordin psihologic. Poporul francez are încă prezenți în amintire anii 1924, 1925 sau 1926, când nesiguranța monetară favoriza exportul capitalurilor și urcarea prețurilor. In spiritul său, devalorizarea și urcarea prețurilor rămân două fenomene concomitente în așa fel în cât este de temut ca urcarea prețurilor să nu precedeze urmările materiale ale devalorizării.

Dealtminteri, este probabil că miliardele, pe care publicul, din lipsă de încredere le păstrează tezaurizate, ar năvăli dintr'odată pe piață, creînd la drept vorbind inflația, adică excesul de circulație monetară în raport cu nevoile normale ale schimbului.

Astfel, odată mai mult, strângătorii și elementele populației care trăesc dintr'un venit fix, ar fi loviți de urmările unei asemenea măsuri care nu numai că slăbește creditul statului, dar și pregătește cele mai grave perturbări sociale.

Printr'un soi de cerc vițios, toate măsurile, ca aceea a ridicării salariilor ce s'ar putea lua pentru sporirea puterii de cumpărare a publicului, vor avea ca efect ridicarea prețului vieții, așa fel, încât între puterea de cumpărare a populației și prețul vieții ar rămânea o distanță care n'ar putea fi niciodată acoperită".

Poate vor servi la ceva, dacă nu politicianilor doctorali, cel puțin oamenilor cu minte, vederile unui om competent care poartă grije de sănătatea economiei franceze.

„Noi am inventat"

Pentru ca lumea să afle cine sunt paraziții cari au dat iureș în sperțul colosal, am luat eri câteva fraze, din teribilul rechizitoriu al ziarului d-lui Maniu.

Acești profitori îi denunță opiniei publice candidul nepot, omul marilor lovituri și vastelor comisioane, d. Romulus Boilă.

Cine a devastat sperțul de 2 miliarde lei?

Părerea autorizată și bine înțeles definitivă a domnului dela Bădăcin, e următoarea:

„Maffia, care a inventat „afacerea Skoda" cu scopul dublu, să-l compromită pe d. Iuliu Maniu, dealtăparte să relizieze contractul de înzestrare cu armament pentru a face o mai veroasă afacere în această materie, a înregistrat UN RUȘINOS FIASCO.

Deoparte pe d. Iuliu Maniu nu le-a reușit să-l compromită nici utilizând mărturii mincinoase și documente false. Dimpotrivă. Opinia publică aflând de această machinație diabolică pretinde — cu drept cuvânt — aplicarea de sancțiuni față de toți ticăloșii, mici sau mari, cari s'au pretat la această crimă fără pereche în Istoria neamului românesc".

Autorii contractului, cei cu gălăgia, — spre deosebire de ceilalți, cărora le rezervă grațios numai ponoasele, — bine voiau să califice eri pe d-nii N. Iorga și Octavian Goga, — ca niște „ploșnițe ale Skodei.

Acum, tot d. Boilă profilează porțile grele ale ocnelor care să se închidă scârțâind sinistru, în urma noastră...

Afară, să rămână și să benchetuiască mai departe, jonglerii sutelor de milioane, pregătitorii jafului fără precedent, corupții și tovarășii lui Bruno Ocnașul.

In chestiunea restaurației din 1930, circulă o serie întreagă de versiuni în totul sau în parte greșite. Pentru a restabili adevărul îmi țin de datorință să expun în mod suscint fazele principale ale acestui eveniment istoric lăsând nemenționate toate întâmplările importante dar nu determinante petrecute înainte de venirea la tron a Majestății Sale Regele Carol al II-lea.

Convingerile mele monarhice m'au îndemnat ca în mod practic, atât în calitate de prezident de partid în opoziție, cât și în calitate de șef al Guvernului, să susțin idea monarhică și să servesc dinastia chiar și atunci când șefii mei erau adânc nedrepți față de mine și față de partidul din care fac parte. Idea monarhică nu poate fi însă apărată decât ferind dinastia de orice atingeri a condițiunilor esențiale ale ființei ei.

Ideia monarhică a primit la noi o grea lovitură prin abdicarea A. S. R. Principele Carol la succesiunea de Tron, atacându-se prin aceasta cele trei condițiuni esențiale ale Instituției monarhice: Stabilitatea, continuitatea și autoritatea. Nu mai puțin grea lovitură a suferit la noi ideia monarhică prin diferite atitudini care s'au manifestat în jurul Curții noastre Regale. Repararea acestor lovituri trebuia să fie o țintă precizată a fiecărui conducător politic, sincer monarhic. In cele ce urmează, voui rezuma pe scurt felul cum am năzuit să satisfac această îndatorire în orice calitate m'am găsit.

Am fost invitat împreună cu Dl. Alexandru Vaida Voevod la Consiliul de Coroană convocat la Sinaia de Regele Ferdinand, la finele lui Decembrie 1925. Invitarea am primit-o la Cluj, unde ne găseam ambii nebănuind măcar motivul convocării Consiliul de Coroană. Sosiți la Sinaia înpre-seară nu am putut găsi pe nimeni de la Curte pentru a primi vre-o informație prealabilă, deoarece întreaga Curte se găsea la o reprezentație cinematografică. Dimineața următoare, am fost chemați în audiență particulară la Regele Ferdinand. In drum spre Palat m'a întâmpinat un om de încredere al M. S. Regina Maria care mi-a comunicat obiectul audienței și al Consiliului de Coroană și m'a rugat să fac ceeace va dori Regele Ferdinand. Am răspuns că mă voui năzui cu tot devotamentul să împlinesc dorința Regelui, dar promisiune categorică nu pot să fac până când nu cunosc obiectul dorinței Majestății Sale. Aceasta, fiindcă nu sunt o persoană particulară, ci Prezidentul unui Partid cu grea răspundere politică.

Prezentându-mă înăuntru la Regele Ferdinand, l'am găsit extrem de întristat. Cu ochii plânși mi-a comunicat într'un ton foarte intim și cu vocea tremurândă că l'a ajuns o mare nenorocire: Alteța Sa Regală Prințul Moștenitor Carol a trimis din străinătate o scrisoare de abdicare la Tron, că Regele Ferdinand l'a trimes pe Ministrul Palatului, D-l Hiottu, în străinătate la Alteța Sa Regală să-l înduplece să-și revoace abdicarea și să se întoarcă în țară; că Domnul Hiottu a sosit cu o zi înainte și a raportat că A. S. Prințul Carol a refuzat revocarea abdicărei sale mai mult, a confirmat'o din nou printr'o scrisoare mai categorică; și că refuză să se întoarcă în țară. Mi-a comunicat apoi că va propune Consiliului de Coroană să accepte abdicarea A. S. R. Prințul Carol, să proclame de Moștenitor al Tronului pe Principele Mihai pe lângă instituirea unuei Regențe. Eu prevăzând pericolul care zăcea în aceată schimbare de succesiune și în frământările ce vor urma din ea, am comunicat numai decât Regelui Ferdinand că nu pot consimți la această soluție și că sunt împotriva acceptărei abdicărei A. S. R. Principele Carol. Am propus drept soluțiune practică să comunice Consiliului de Coroană faptele, să suspende apoi ședința, să amâne hotărârea și să se propună Consiliului de Coroană să trimită o delegațiune compusă din trei oameni politici, din care unul să fie Ion I. C. Brătianu. Delegațiune care să se pună în contact personal cu A. S. R. Prințul Moștenitor pentru a -L înduplеca să

./.

revină asupra hotărârii sale, care să sperăm că se va întâmpla. Dacă A. S. R. va reveni, ziceam, asupra abdicării, Consiliul de Coroană nu se va mai continua, iar dacă Delegaţiunea nu va reuşi Consiliul de Coroană va avea putinţa să-şi aducă hotărârea în deplină cunoaştere a chestiunii. Am motivat procedarea aceasta cu faptul că A. S. R. Prinţul Carol este moştenitorul Tronului deci în legătură de drept politic cu Statul; că incidentul nu se poate lichida nu mai pe baza intervenţii Curţii Regale ci trebue să se facă intervenţia şi prin factorii oficiali ai vieţii de Stat, calitate pe care D-l Hiottu nu o avea. Regele Ferdinand nu a acceptat această propunere şi foarte emoţionat mi-a spus, că este convins că intervenţia nu va avea nici un succes, şi că în afară de acesta D-l Hiottu i-a raportat că A. S. R. Prinţul Carol se găseşte într'o stare sufletească atât de surescitată încât o nouă intervenţie l'ar putea sgudui în mod prea grav. M'a rugat din nou să susţin părerea Lui în Consiliul de Coroană. I-am răspuns că mă doare mult dar nu pot face aceasta şi nu o voiu face, fiindcă a-şi săvârşi un mare rău pentru Dinastie şi pentru Ţară, ci din contră - cu toată durerea în sufletul meu- în faţa propunerii Regelui în Consiliul de Coroană, voiu face o contra-propunere, în sensul celor de mai sus.

La Consiliul de Coroană Regele Ferdinand a făcut propunerea, să ia la cunoştinţă Consiliul de Coroană hotărârea pe care a luat'o El ca şef al Familiei Regale, de a primi abdicarea la Tron a A. S. R. Prinţul Carol, şi a-l declara pe Principele Mihai de Moştenitor al Tronului. A rugat pe cei prezenţi să se declare privitor la această propunere. Toţi cei care au luat cuvântul, s'au declarat, cu diferite comentarii, pentru acceptarea şi aprobarea hotărârii Regelui Ferdinand, în afară de D-nii Iorga, Vaida şi eu. Eu repetând opinia mea arătată Regelui Ferdinand în audienţa particulară am făcut contra propunerea pe care o formulasem şi înaintea Regelui. Ionel Brătianu s'a declarat în contra propunerii mele şi pentru propunerea Regelui. D-l Vaida şi eu ne-am susţinut părerea până la sfârşit, iar D-l Iorga, pe urmă a declarat că se supune hotărârii Regelui cu toate că a avut cu Regele un schimb de cuvinte destul de accentuate.

Consiliul de Coroană a acceptat abdicarea A. S. R. Principele Moştenitor. Regele a fost foarte afectat de atitudinea D-lor Vaida, Iorga şi a mea, şi toţi cei prezenţi, după terminarea Consiliului de Coroană, au fost în părerea, că s'a terminat cariera mea politică şi că soarta partidului nostru este pecetluită.

Scurt timp după aceasta Regele s'a îmbolnăvit. Prin mijloace indirecte, care îmi stăteau la dispoziţie am lucrat tot timpul ca Regele să-şi schimbe opiniile sale faţă de A. S. Principele Carol. Aveam informaţiuni sigure că sentimentele Regelui Ferdinand evoluează în mod favorabil, dar că anturajul lucrează din răsputeri împotriva A. S. R. Principele Carol, în situaţia aceasta, am cerut Regelui o audienţă cu motivarea, că doresc să-I raportez despre fuziunea partidului Naţional cu Partidul Ţărănesc dar cu gândul să-I vorbesc despre tranşarea în alt mod a chestiunii A. S. R. Prinţul Carol. Nu mi s'a acordat audienţă. Presupun, că la influenţa anturajului Regelui, care aturaj avea păreri diametral opuse atitudinei mele în chestiunea A. S. R. Prinţul Carol. Cu toate acestea nu am încetat a lucra pe diverse căi pentru a-L împrietenii pe Rege cu ideia de a se împăca cu A. S. R. Prinţul Carol, fiindu-mi în acţiunea aceasta de mare ajutor D-l Mihai Popovici, prin bogatele sale legături ajungând chiar la rezultatul că Regele s'a învoit cu D-l Mihai Popovici să se pună în contact personal cu A. S. R. Prinţul Carol pentru a-I cunoaşte vederile şi pentru a-I iniţia o revenire cu condiţia să părăsească pe D-na Lupescu. In urma neîmplinirii

./.

unor măsuri din partea Curţii Regale, pusă în vedere pe deoparte, şi în urma decedării prea timpurie a Regelui Ferdinand pe de alta aceste demersuri n'au putut să aibă rezultatul dorit.

Dar, nu m'am mărginit la o acţiune personală ci am angajat şi partidul în această acţiune. Prevederea politică îmi impunea, şi sfârşitul apropiat a Regelui Ferdinand, care se prevedea, ca decedarea Regelui Ferdinand să nu găsească problema A. S. R. Prinţul Carol nerezolvată. Pentru a pregăti opinia publică şi pentru a precipita evenimentele, Biroul Partidului a luat atitudine favorabilă readucerii A. S. R. Prinţul Carol şi am publicat şi un comunicat în acest sens. Guvernul D-lui Mareşal Averescu a confiscat comunicatul acesta şi când, în Parlament, am cerut cuvântul să protestez impotriva acestei confiscări, şi să pun acolo problema A. S. R. Prinţul Carol am fost împiedicat să vorbesc.

In acest timp, am ţinut contact cu A. S. R. Prinţul Carol prin diferite persoane. In opinia publică am menţinut o atmosferă favorabilă Lui iar când D-l Mareşal Averescu a intrat cu mine în conversaţiuni pentru realizarea unei fuziuni a Partidelor noastre prima mea condiţie a fost, că aşa numita chestiune Constituţională să nu fie considerată închisă, ci din contra ea să fie socotită ca o problemă de Stat ce urmează să fie rezolvită.

După căderea Guvernului Averescu şi decedarea Regelui Ferdinand, am continua acţiunea în partid, în opinia publică şi în jurul A. S. R. Prinţul Carol. In partid am întărit tot mai mult convingerea că Prinţul Carol trebue să revină. In Parlament am luat cuvântul în chestiunea aceasta faţă de Ion I. C. Brătianu. Iar la A. S. R. Prinţul Carol au mers diferiţi prieteni, între alţii d-l Iunian pentru a-L încuraja pe deoparte iar pe de altă parte pentru a-L convinge că trebue să părăsească pe D-na Lupescu. D-l Mihai Popovici a luat în Parlament cuvântul în favoarea A. S. R. Prinţul Carol, pentru care fapt a şi fost exclus de la 30 şedinţe ale Camerei. Aceasta acţiune am continuat'o şi după decedarea lui Ion I. C. Brătianu, sub guvernul lui Vintilă Brătianu, iar după venirea partidului meu la Guvern, convingându-mă şi mai mult că guvernarea ţării sub conducerea unei Regenţe întâmpină dificultăţi, deşi în contra Regenţei personal nu puteam să mă plâng, nici ca patriotism, nici ca înţelepciune, nici ca consideraţie personală faţă de mine, am continuta acţiunea începută în opoziţie, desigur, cu cuvenitele precauţiuni, pe care mi le impunea calitatea mea oficială.

Cu toate acestea am numit de Consul la Paris pe D-l Petre Ciolan, un cunoscut devotat al A. S. R. Prinţul Carol şi om de încredere al nostru, dându-i direct misiunea să ţină în legătură cu A. S. R. Prinţul Carol şi să mă informeze despre vederile lui. Miniştrii activi L-au cercetat pe A. S. Regală, am primit pe toţi prietenii A. S., care veneau la Bucureşti pentru a-mi da sau a ne cere informaţiuni. In toate conversaţiunile pe care le-am avut cu A. S. R. Principesa Mamă Elena, m'am năzuit să înlătur mâhnirea explicabilă pe care o avea faţă de A. S. R. Prinţul Carol cu scopul că atunci când Prinţul va reveni să fie sufleteşte pregătit terenul pentru împăcare. Intre timp nerăbdarea A. S. R. Prinţul Carol creştea fără însă ca să arate nici cel mai mic semn că s'ar fi decis să se desparte de D-na Lupescu. Toţi emisarii mă informau în acelaşi sens. Prevederea mea, A. S. R. Prinţul Carol, o considera ca o nehotărâre. Resistenţa mea de a-I da un răspuns obligator, urmată din faptul că A. S. R. Prinţul Carol refuza consequent ideia că se desparte de D-na Lupescu, o socotea de ezitare.

Atitudinea mea care nu putea fi schimbată prin diverşi soli, pe

./.

care îi primeam, nu era determinată de o ezitare ci de faptul că pentru mine erau importante două lucruri: întâi, să am asigurări din partea A. S. R. Prinţul Carol, că împotriva informaţiunilor pe care le aveam de la cele mai apropiate persoane din jurul său, înţelege să domnească în mod Constituţional şi nu prin prieteni personali şi apoi, că se va despărţi de D-na Lupescu a cărei fatală influenţă asupra Prinţului Carol îşi arunca înainte umbra.

Intre timp se produsese decedarea neaşteptată a Regentului Buzdugan. M'am hotărât să propun alegerea unui Regent din Corpul Magistraţilor, despre care se pot presupune că la momentul deciziei când va fi posibilă readucerea A. S. R. Prinţul Carol, va fi gata a-I preda locul şi prin aceasta va facilita restaurarea ordinei legale pe Tronul Românesc. M'am fixat asupra Consilierului de la Inalta Curte de Casaţie D-l Const Sărăţeanu pe care l'am cunoscut ca pe un Magistrat integru, bine pregătit, un cunoscător temeinic al frământărilor politice din ultimii 30 de ani din vechiul Regat, un cunoscător excelent al istoriei şi al Societăţii moderne româneşti şi un patriot cu caracter ferm, care apoi mai avea şi împrejurarea favorabilă de a fi fost Ministru de Interne într'un cabinet Averescu, deci nu i se putea imputa că este om cu veleităţi de partid şi despre care în fine am avut convingerea că nu va împiedica afirmarea liberă a voinţei Naţionale, atunci când va fi actuală restauraţia pe care voiam s'o fac îndată ce voiu lămuri cu A. S. R. Prinţul Carol cele două chestiuni importante arătate în cele expuse mai înainte. Despre planul meu nu am informat pe nimeni în afară de D-L Alex. Vaida Voevod care a şi păstrat până la sfârşit absolută discreţiune.

Intre timp, A. S. R. Prinţul Carol a aflat motivul pentru care nu eram dispus să fac declaraţii obligatoare şi paşi hotărâtori în sensul revenirei Sale. Această împrejurare l-a şi îndemnat să organizeze demersul descris de D-l Petre Ciolan într'un raport al său. Iată raportul D-lui Petre Ciolan:

"In una din zile, am fost chemat urgent la Claridge. Imediat ce am sosit am fost introdus la A. S. Prinţul Carol. La câteva minute, apare D-na Lupescu care după salutul de rigoare, fără preambul, se adresează direct mie, debitând ca o lecţie învăţată pe dinafară, următoarele: " Eu, ştiu domnule Ciolan pentru ce D-l Maniu se opune revenirei Alteţei Sale, el crede că eu voiu veni în Ţară după Alteţa Sa şi voiu face dificultăţi. Ei bine, declar aci în faţa Alteţei Sale că este cea mai mare eroare. Eu am fost lângă Alteţa Sa ca un tovarăş de suferinţe. L-am încurajat în momentul de întristare. L'am îngrijit când a fost bolnav. I-am întreţinut moralul sănătos şi plin de încredere şi voiu fi cea mai fericită când Alteţa Sa se va reîntoarce. In ziua când Alteţa Sa îşi va relua Tronul spre fericirea ţării eu voiu dispare pentru totdeauna şi nici nu vreau să se vorbească de mine. "Când a terminat, intervine Alteţa Sa Regală: "Este drept, Ciolane, că D-na nu a fost nici odată piedică pentru Mine, că niciodată nu s'a opus planurilor Mele de a Mă reîntoarce, precum s'a vorbit pe contul ei. Nu voiu uita însă devotamentul cu care m'a îngrijit în exilul Meu şi îi voiu purta o curată recunoştinţă."

"Cum s'a terminat această spovedanie D-na a plecat iar la câteva minute Alteţa Sa m'a concediat fără a mai discuta altceva cu mine.

"Eşind pe culoarul hotelului mă ajunge din urmă Puiu Dumitrescu şi îmi spune: " Ei, ai auzit ce ţi-a spus Alteţa Sa Regală? Eşti singurul căruia ia făcut declaraţii oficiale relativ la situaţia D-nei Lupescu. Natural că asta este, pentru ca tu să o transmiţi stăpânului tău.

./.

Această declarație transmisă, deși printr'o persoană de încredere a mea dar totuși în mod indirect nu a putut fi suficientă pentru mine în scopul de a inaugura o acțiune fățișă pentru readucerea A. S. R. Principele Carol. Mai ales, că față de toți cellalți prieteni ai A. S. și față de toți emisarii și prietenii noștri, continua a fi intratabil în ceeace privește părăsirea D-nei Lupescu. Trebuia deci confirmată această hotărâre în mod precis și neîndoelnic. Voiam să fac acest lucru, pe de o parte și prin A. S. R. Prințul Nicolae, iar pe de altă parte eu personal. Plănuiam o călătorie în străinătate pentru a-L întâlni undeva, iar A. S. R. Prințul Nicolae se hotărâse înainte de a face o călătorie la Paris. Data plecării A. S. R. Prințului Nicolae a fost fixată pe ziua de 18 Iulie 1930 și adusă la cunoștința A. S. Prințului Carol. Iar pe Dl. Iunian care pleca la A. S. Prințul Carol la Paris l'am rugat să-L întrebe dacă într'adevăr derivă de la dânsul întrebarea ce mi-a remis cu un prieten, pentru a putea răspunde. D-l Iunian m'a rugat să-i comunic care este întrebarea și care este răspunsul meu. Eu i-am confiat întrebarea: "Dacă sunt dispus să-L văd pe Prinț în cursul verii? "; iar răspunsul este: " Da " și în acest scop voiu călători în străinătate în cursul verii. între timp partidul liberal a simțit că se petrece ceva. A început o campanie injurioasă în contra A. S. R. Prințului Carol. Pe de altă parte ziarul Cuvântul a început în mod timid dar totuși clar o campanie pentru venirea A. S. R. Prințului Carol. Găsind neadmisibilă o campanie violentă împotriva A. S. R. Prințului Carol, am hotărârt confiscarea ziarelor care duceau campania dar am confiscat și ziarul care făcea pe față, propagandă pentru revenirea A. S. R. Prințului Carol. Măsura trebuia să fie egală și dreaptă și ea se întemeia pe principiul, că nu admit să fie discutată "chestiunea închisă" nici să fie ponegrit tatăl Regelui Țării. S'a produs o mare vâlvă care în definitiv servea scopul de a actualiza chestiunea. In situația aceasta se prezintă la mine într'o zi la finele lunei Mai 1930 Maiorul Precup bun cunoscut al meu, devotat al A. S. R. Prințului Carol, și care a avut un rol hotărâtor în procesul Manoilescu, și mă informează că a fost la A. S. R. Prințul Carol care l'a rugat să vie la mine să mă întrebe ce atitudine voiu avea eu dacă El, A. S. R. Prințul Carol într'o zi se va hotărâ să vină acasă. Eu l'am încredințat să spună A. S. R. Prințului Carol că nu-i nevoie de aceasta și nu trebue să facă nimic, pentru că A. S. R. Prințul Nicolae în 18 Iulie va pleca la Paris, când va căuta o întâlnire cu A. S. R. Prințul Carol și cu această ocazie se vor putea discuta lucrurile și până când îl voiu putea vedea și eu. L'am întrebat pe Maiorul Precup ce va fi cu D-na Lupescu? Mi-a răspuns: "Nu vine în țară". I-am spus apoi dacă cu toate acestea din motive pe care eu nu le pot aprecia și nu le cunosc A. S. R. Prințul Carol s'ar decide să facă un pas hotărâtor independent, în mine nu va găsi un dușman ci un binevoitor. Maiorul Precup a plecat imediat înapoi și s'a reîntors apoi la București unde a sosit la 4 Iunie 1930, și mi-a comunicat că A. S. R. Prințul Carol a plecat din Paris cu scopul de a veni la București, că A. S. R. Prințul Carol contează pe bunăvoința a mea, rugându-mă să nu fac nimic împotriva Lui, și să îmbrățișez ideia restaurației, deoarece A. S. R. Prințul Carol numai putea aștepta și că el Precup, pleacă în aceiași seară înapoi pentru a-L întâlni în drum ca să-I comunice hotărârea mea. Eu i-am spus părerea mea: că ar fi fost mai bine dacă ar fi așteptat sosirea A. S. R. Prințului Nicolae, dar dacă s'a hotărât astfel, Eu îl voiu primi cu toată bunăvoința și nu-I voi face nici o greutate. L'am întrebat despre timpul precis când poate să sosească A. S. R. Prințul Carol. Nu mi-a știut da un răspuns precis, dar

./.

ne-am înţeles că mă va ţine în curent prin Maiorul Nicoară. Întradevăr Maiorul Nicoară în noaptea următoare, la ora 12 a venit la mine şi m'a comunicat că A. S. R. Prinţul Carol de fapt a plecat din Paris, este îndrum şi că a doua zi dimineaţa va pleca din München cu avionul spre Bucureşti, va ateriza la Cluj pentru a lua Benzină semnalând probabil sosirea la Bucureşti pe după masă la ora 6. Mi-a mai dat informaţia că Partidul D-lui Mareşal Averescu a făcut un plan de a readuce pe A. S. R. Prinţul Carol şi că în acest scop, o echipă de partizani ai D-lui Mareşal Averescu aşteaptă de A. S. R. Prinţul Carol la Viena, gata de plecare cu un avion. Dar tot atunci ne-a dat şi o informaţie inexactă, care m'a derutat şi care mi-a impus o atitudine din care a urmat serioase neplăceri pentru mine şi o răstălmăcire a atitudinei mele care dăinueşte şi azi. Mi-a comunicat anume, că partizanii D-lui Mareşal Averescu au ţinut în aceeaşi noapte o consfătuire intimă la D-l Mihail Manolescu şi la care ar fi luat parte şi D-nii Goga şi Iunian, în care consfătuire s'ar fi discutat amănuntele readucerii A. S. R. Prinţului Carol prin ei, şi a restaurărei organizate de ei, afirmându-mi că i-ar fi văzut pe D-nii numiţi, cu ochii săi.

Afirmaţia aceasta care s'a dovedit ulterior inexactă în ce priveşte pe D-l Iunian de a fi luat parte fără ştirea mea şi fără ştirea D-lui Mihalache pe care în mod indirect îl întrebasem în această privinţă, la o consfătuire străine de partidul nostru pentru restaurarea A. S. R. Prinţului Carol, mi-a impus o reticenţă desăvârşită şi o discreţiune îndoită. Deaceea nu numai că nu am spus nimic în prezenţa colegilor din Guvern fapt pentru care ulterior am cerut scuze, dar am făcut declaraţii în sens contrar. M'am mărginit ^in presearǎ sosirii A. S. R. Prinţului Carol să fac următoarele demersuri: l'am chemat la mine pe D-l Col. Manolescu adj. A.S.R. Prinţului Nicolae şi l'am rugat să prezinte îndată după sosirea din provincie unde era în inspecţie A. S. R. Prinţul Nicolae, încât în aceiaşi seară, ca să-mi ceară o audienţă imediată având să-I comunic lucruri extrem de importante. Am chemat la mine pe D-l Ministru al armatei Generalul Condiescu, i-am comunicat că A.S.R.Prinţul Carol că mâine seară are să sosească la Bucureşti şi l'am rugat să dea ordin/ Corpului de Armată din Cluj şi Iaşi ca imediat să pună în stare de acţiune toate trupele care se găsesc pe teritoriul acelor Corpuri de Armată, să consemneze ofiţerii în cazarmă şi să fie ^in orice moment gata pentru a face faţă eventualellor incursiuni pe care le-ar întreprinde ungurii sau ruşii la ştirea venirei A.S.R.Prinţului Carol din ţară. Dl. General Condiescu s'a pus imediat în contact cu Dl General Samsonovici Seful M. St. M. şi împreună au luat toate măsurile necesare.

A. S. R. Prinţul Nicolae m'a primit în aceiaşi seară. A venit după mine Dl Col. Manolescu căruia în drum i-am comunicat având perfecta încredere în devotamentul său pentru Dinastie şi A.S.R. Prinţul Carol, obiectul audienţei mele, adică sosirea A.S.R. Prinţului Carol. S'a bucurat foarte mult şi ne-am înţeles asupra unor detalii.

A.S.R.Prinţului Nicolae i-am comunicat pe scurt cele ştiute şi i-am propus să fie de acord rămânând să vorbesc şimcu ceilalţi Regenţi, ca A. S.R. Prinţul Carol să intre în ţară, să fie primit în mod cuvenit, să fie găzduit la Palatul Cotroceni, ceeace dacă A.S.R.Prinţul Nicolae nu ar putea face, să se învoească să-L primesc la Preşedinţia Consiliului unde există o cuvenită locuinţă pentru El. A.S.R.Prinţul Nicolae a primit surprins dar cu mult

./.

A.S.R.Prinţul Nicolae a primit surprins, dar cu mult calm, ştirile raportate şi a acceptat întru toate propunerile mele, cu multă bunăvoinţă pentru A.S.R.Prinţul Carol.

In dimineaţa următoare am mers la dl.Alexandru Vaida Voevod pe care în preziuă îl prevenisem, i-au comunicat că A.S.R.Prinţul Carol diseară va sosi la Bucureşti. Dela dânsul am mers la Regentul Sărăţeanu şi i-am comunicat sosirea A.S. Principele Carol pentru deseară, rugându-l să se învoiască la fel cu Prinţul Nicolae, la reîntoarcerea Lui. L-am rugat mai departe, ca în cazul când A.S.R.Principele Nicolae va voi să rămână Regent, să-şi dea demisia din Regenţă pentru a face loc A.S.Prinţului Carol, ceeace dl.Sărăţeanu a aprobat fără nici o rezervă. După dejun, la ora 3,30 m'am prezentat la Regentul Patriarh Miron, i-am comunicat sosirea A.S.R.Prinţul Carol cerându-i învoirea pentru intrarea Lui în ţară şi intrarea în Regenţă, învoire pe care a dat-o fără nici o ezitare. După acestea i-am comunicat d-lui Mihalache şi celorlalţi domni Miniştri chemaţi la Preşedinţia Consiliului, sosirea A.S.R. Prinţului Carol şi l-am rugat pe dl.Vaida să ia cu sine pe Prefectul Poliţiei dl.General Nicoleanu şi 100 de jandarmi, să se ducă la Aerodromul Băneasa pentru a-L preîntâmpina pe Alteţa Sa Regală Prinţul Carol şi a-L conduce la Cotroceni.

Spre nenorocire A.S.R.Prinţul Carol a fost silit să aterizeze în drum, la Vod, şi din cauza aceasta a sosit la Cluj mai târziu decât trebuia, şi în drumul dintre Cluj şi Bucureşti L-a surprins un vifor în Carpaţi din care cauză a sosit în Bucureşti cu câteva ceasuri de întârziere. Această întârziere a încurcat întregul curs al lucrurilor. D-nii Vaida şi Nicoleanu văzând că A.S.R. Prinţul Carol nu soseşte nici după sosirea avionului regulat de pasageri, s'au reîntors în oraş crezând că A.S.R.Prinţul Carol nu mai vine. A.S.R.Prinţul Carol sosind mai târziu cu avionul pe Aerodrom, şi văzând că nu-L aşteaptă nimeni în afară de un detaşament de jandarmi, care trebuia să stea la dispoziţia d-lui . . . .

./.

Vaida şi de câţiva ofi eri dela Regimentul de Vânători, care se vede erau preveniţi, a plecat cu aceştia din urmă la Cazarma Regimentului de Vânători şi de acolo la Palatul Cotroceni, dând prin aceasta sosirii A.S.R.Principelui Carol un caracter cu totul neavenit.

Din toate acestea rezultă privitor la revenirea A.S.R. Prinţul Carol, că:

1. Eu şi Partidul nostru a fost singurul care în mod consequent şi conştient am susţinut cauza A.S.R.Prinţului Carol, fără ezitare şi cu tot riscul pe care-l comporta chestiunea.

2. Revenirea Alteţei Sale Regale Prinţul Carol nu a fost o surpriză pentru mine şi pentru Guvern, ci a fost un lucru pregătit în mod conştient şi consequent.

3. Revenirea Alteţei Sale Prinţului Carol nu a fost impusă guvernului meu de evenimente în faţa cărora a trebuit să mă plec, ci a fost un lucru ştiut şi voit de mine şi pe care l'aşi fi putut impiedica cu mare uşurinţă, dacă aşi fi voit, şi că măsurile luate de alţii au fost cu totul inutile şi superflue.

4. Restaurarea ordinei legale la Tron s'a întâmplat ca o urmare a opiniei publice pregătită şi de mine în acest sens şi ca o urmare firească a consideraţiunilor mele de natură monarhică şi dinastică.

5. Readucerea A.S.R.Prinţul Carol a fost o necesitate in scopul unei guvernări liniştite care nu se putea face în absenţa unui pretendent de Tron susţinut pe baza drepturilor sale legitime de opinia publică a întregii ţări şi că

6. D-na Lupescu nu trebuia să se reîntoarcă în ţară.

* * *

Indată însă după sosirea A.S.R.Prinţului Carol, lucrurile au început să se desvolte nepotrivit. Influenţa antura

./.

jului Său s'a validat fără amânare.

După sosirea la Cotroceni, m'am prezentat la A.S.R. Prinţul Carol şi din conversaţia care s'a desfăşurat am constatat că este indispus faţă de mine că este sub impresia unor informaţiuni greşite şi direct duşmănoase mie. Neturburat de această împrejurare, am discutat modalitatea venirii Lui la Domnie, şi ne-am înţeles în mod categoric că El va intra în Regenţă în locul A.S.R. Prinţului Carol, sau al d-lui Sărăţeanu, aşa după cum urma să ne înţelegem a doua zi de dimineaţă. Chestiunea d-nei Lupescu nu am pus-o de loc la discuţie, - ar fi fost cu totul nepotrivit în împrejurările date, - iar pe de altă parte nu voiam să intru în discuţiunea unei chestiuni pe care o consideram tranşată prin declaraţia făcută d-lui Petre Ciolan şi comunicată mie direct. Acestea s'au întâmplat noaptea între orele 2 şi 3. Dimineaţa la ora 6, d-nii Ion Mihalache şi G.Iunian mi-au comunicat că au fost în audienţă la A.S.R.Prinţul Carol şi că Alteţa Sa Regală le-a spus că vrea să fie proclamat Rege şi că Domniile-Lor Mihalache şi Iunian, sunt de acord cu această părere a Alteţei Sale Regale. Am fost foarte surprins de această întorsătură a lucrurilor care îmi dobora tot planul de procedare.

Planul meu era ca A.S.R.Prinţul Carol să intre în Regenţă; în timpul foarte scurt al funcţiei Sale de Regent, să se anuleze divorţul cu Principesa Elena, şi să se aranjeze definitiv chestiunea d-nei Lupescu. Toate acestea terminate în câteva săptămâni, să fie proclamat Rege prin concursul şi cu conursul Regenţei. Plan absolut exact gândit şi pregătit mai ales, că eram precis informat că A.S.R. Prinţul Carol este decis sincer să nu revină d-na Lupescu.

In situaţia schimbată, am convocat pe cei trei Regenţi pentru a le comunica dorinţa A.S.R.Prinţul Carol şi ne-am înţeles ca A.S.Prinţul Nicolae, Patriarhul şi cu mine, să ne prezentăm la A.S.R.Prinţul Carol pentru a-L convinge să

./.

renunţe la planul de a se proclama Rege, să consimtă a intra în Regenţă. Ne-am prezentat, am expus situaţia, dorinţele şi argumentele noastre, dar fără rezultat. Alteţa Sa Regală Principele Carol a declarat că dorinţa Lui este să fie proclamat Rege, dar fireşte se va supune voinţei reprezentanţilor naţiunei. Am convocat Consiliul de Miniştri. Intre timp a venit la mine Maiorul Precup şi mi-a comunicat, că Prinţul este decis să fie proclamat Rege şi că opinia publică, civilă şi militară, este pentru a fi tranşată chestiunea imediat, iar nu prin etape. Veracitatea acestei informaţiuni nu putea fi debitată de mine. La Consiliul de Miniştri, cinci miniştri au votat pentru intrarea în Regenţă, iar 6 pentru a fi proclamat de Rege. Adevărat că d-nii Mihalache şi Iunian au declarat că deşi opinia mea a rămas în minoritate, totuşi ei sunt gata a se supune hotărîrei mele, oricare ar fi ea. Iacă în decursul şedinţei Consiliului de Miniştri, s'a prezentat o mare delegaţiune (peste 30 de membrii) a parlamentarilor din partidul nostru, deputaţi şi senatori. I-am primit imediat după şedinţa Consiliului . Oratorii lor, membrii foarte devotaţi şi distinşi ai partidului, în raporturi excelente cu mine, mi-au comunicat, că parlamentarii partidului nostru sunt de părere că A.S.R.Prinţul Carol să fie proclamat imediat Rege şi m-au rugat să nu pun piedică realizării dorinţei parlamentarilor. Am văzut imediat că problema a ajuns pe o pantă de unde nu mai poate fi întoarsă, am prevăzut urmările rele ale faptului că A.S.R.Prinţul Carol va fi proclamat Rege fără a fi aranjată chestiunea Principesei Elena şi a d-nei Lupescu. Dar nu mai puţin am văzut, că în contra opiniei publice, în contra părerii parlamentarilor, a majorităţii Consiliuluinde Miniştri şi în contra voinţei A.S.R.Prinţul Carol, nu are înţeles să forţez părerea mea, pe care chiar dacă aş impune-o, tot nu ar mai putea avea roadele la care tindeam eu. Am recurs la singura soluţiune logică şi onora................

./.

bilă; m'am supus eu opiniei publice și majorității guvernului dar neputând purta răspunderea acestei soluții mi-am dat demisia și l-am propus pe dl.Mihalache ca succesor. Acesta nu a primit. L-am propus pe dl.Mironescu, care a binevoit a primi.

Astfel A.S.R.Prințul Carol a fost proclamat de Parlament Rege. De aici rezultă că A.S.R. Prințul Carol nu a luat Domnia în urma unei mișcări militare, ci prin voința liberă și legal exprimată a națiunei, fiind restaurat în drepturile Sale legitime. Dl.Mironescu nu a stat la guvern decât câteva zile. Am propus să fie chemat dl.Mareșal Prezan în fruntea unui guvern de concentrare; nu l'a putut constitui așa cum dorea d-sa, a renunțat la misiune. Majestatea Sa Regele m'a însărcinat, iar Partidul mi-a impus să primesc eu formarea Guvernului.

Indată după formarea Guvernului, de acord cu dorința M.Sale Regelui, am propus să se facă fără amânare încoronarea. Am fixat termenul între 15 și 20 Septembrie 1930, și am stabilit că Majestatea Sa Regele să fie încoronat împreună cu Principesa Mamă Elena, Am prezentat programul de Incoronare și am luat măsurile prealabile, la Alba-Iulia, prin dl.Ioan Pop. Obosit, dar vesel de rezultatul obținut am mers pentru 2 săptămâni la Sovata.

Reîntors am găsit situația cu totul schimbată. Majestatea Sa Regele nu mai vroia să știe de Incoronare. Raporturile cu Alteța Sa Regală Principesa Mamă Elena se înrăutățiseră de unde ele începuseră a fi, spre marea mea bucurie, mai normale, mai bune. Nu știam de unde derivă această schimbare, dar am văzut că mi se caută înadins vină și în Gazeta d-lui Nae Ionescu care era aproape zilnic la Palat, eram neîntrerupt atacat.

Intâmplător am aflat că d-na Lupescu s'ar fi reîntors în țară. Nu am voit să cred. Am întrebat pe directorii Siguranței Cădere și Bianu ; ei au negat. Am întrebat pe dl.Vaida

./.

nu ştia nimic. Mi/ s'a dat din nou informaţia că D-na Lupescu ar fi revenit. L-am întrebat din nou pe dl.Bianu, care mi-a răspuns că este vorba de o altă D-nă Lupescu. Am aflat totuşi că ar fi venit în ţară la 4 August 1930 şi că stă la Foişor. Intrebaţi din nou d-nii Vaida, Cădere şi Bianu, ei spuneau că nu ştiu nimic. Nu puteam nimic dovedi, dar vedeam efectele prezenţei d-nei Lupescu în atitudinea Majestăţii Sale Regelui. Am constatat pe urmă fără nici o îndoială - fără a putea însă dovedi - că d-na Lupescu este în ţară. Extrem de obosit şi văzând că în asemenea condiţiuni nu e posibilă o guvernare cu rezultate, mi-am dat demisia, pe care Majestatea Sa Regele a primit-o cu o vădită plăcere.

După plecarea mea în străinătate am aflat cu certitudine, în Viena, din cercurile Diplomaţiei străine, că d-na Lupescu s'a reîntors în ţară. Pe urmă venind acasă am constatat că într'adevăr d-na Lupescu în prima jumătate a lunei August a intrat în ţară.

Dl.Mironescu în scurtă vreme a trebuit să-şi dea demisia venind la putere guvernul Iorga-Argetoianu.

Guvernul Iorga-Argetoianu a trebuit să plece şi a venit Guvernul Vaida. Partidul insista să reprimeze Preşedinţia partidului, iar Majestatea Sa Regele îşi arăta în repetate rânduri aceiaşi dorinţă. Nu am acceptat nici măcar să discut această idee. Pe urmă, după alegeri, la noi insistenţe am decdarat că revin asupra hotărîrei mele sub anumite condiţiuni precise.

După o criză îndelungată şi cu peripeţii, a căzut şi guvernul al doilea al d-lui Vaida. Majestatea Sa Regele şi Dl.Vaida împreună cu dl.Titulescu au insistat zile întregi să primesc Preşedinţia Consiliului. Nu am vrut cu nici un preţ. Pe urmă însă, declarând biroul partidului, că nu acceptă să formeze alt guvern decât sub Preşedinţia mea şi rugându-mă din nou Majestatea Sa Regele să formez guvernul, lăsându-mă să înţeleg, că un răspuns negativ ar avea ca urmare chemarea

./.

partidului liberal,ai cărui emisari erau deja la Sinaia,ca ultim sacrificiu am acceptat să formez guvernul între altele cu următoarele condiţiuni:

1. Că voi avea mână absolut liberă în guvernare şi în administrarea ţării;

2. Că dl.Puiu Dumitrescu şi oricare altul dela Curtea Regală va fi îndepărtat imediat ce voi arăta că atitudinea lor contrazice atitudinea şi politica guvernului.

Majestatea Sa Regele a acceptat toate acestea,în prezenţa d-lui Titulescu.

Inceputǎ guvernarea,ea şi-a luat curs sub cele mai bune auspicii.Imediat la începutul ei am reuşit să aplanez conflictul M.S.Regelui cu Principesa Mamă,spre deplina Lui mulţumire,arătându-mi în mod deosebit recunoştinţa Sa. Am rezolvit neînţelegerile Majestăţii Sale Regelui cu Majestatea Sa Regina Maria şi cu Alteţa Sa Regală Principesa Ileana. Majestatea Sa Regele a acceptat principiile de bază ale reformei administrative cu multă plăcere,asemenea şi cele ale programului meu economic şi financiar.Dar pe urmă,când am cerut să fie schimbat Generalul Ştefănescu-Amza,directorul Poştelor şi al Căilor Ferate,atmosfera - deşi Majestatea Sa Regele mi-a admis această dorinţă - a devenit extrem de încărcată. D-na Lupescu şi anturajul Majestăţii Sale Regelui au văzut, că iau în serios hotărârea mea de a guverna însumi şi de a curăţi Curtea Regală şi Serviciile publice de elementele cari i-au făcut atâta rău Majestăţii Sale Regelui.Iar când dl. Mihalache,în înţelegere cu mine,a cerut înlăturarea d-lui Marinescu şi a generalului Dumitrescu din oficiile lor,şi-au pus în joc toată influenţa pentru ca aceşti oameni să fie menţinuţi în serviciile lor ştiind prea bine,că nu voi guverna dacă nu voi avea mână liberă în alegerea oamenilor cu care am să port răspunderea. Ei au reuşit.Majestatea Sa Regele mi-a declarat şi mie şi d-lui Mihalache,că nu admite

./.

schimbarea acestor oameni,evident în directă contrazicere cu înțelegerea categorica pe care am avut-o cu ocazia primirii Președinției Partidului și a guvernului. Desigur că imediat mi-am dat demisia deodată cu dl. Mihalache.

Astfel s'au petrecut lucrările în legătură cu restaurarea din 1930. Ele arată modul patriotic în care și-a îndeplinit partidul național țărănesc datoria față de Tron și Țară și corectitudinea și consequența de nimic alterată a demersurilor mele în chestia Dinastică.

Prin Restaurație ordinea constituțională și Dinastică a intrat în albie normală. Ea ar fi trebuit să dea roade binecuvântate și liniștea în viața de Stat. Situația ce s'a creiat însă prin o serie întreagă de atitudini și măsuri luate din partea Coroanei pe urma greșelilor sfetnicilor Săi, este departe să fie normală. Ea inspiră serioase îngrijorări fiecărui cetățean devotat Țării și Regelui. Lucrările trebuesc îndrumate fără întârziere înspre o normală funcționare a factorilor constituționali, respectându-li-se pe deplin drepturile și spre o liniștire a sufletelor adânc turburate.

București, la 13 Decembrie 1934.

ss. Iuliu Maniu

D I / 1928 54

Neamul Românesc
Nr.______ din 24 — XII — 1934

Voia Restaurația, dar cu o condiție...

D. Iuliu Maniu visa, și dorea, — spune dînsul — Restaurația.

Dar cu o condiție: să nu se realizeze.

*

Cum o pregătea, am spus-o sprijiniți pe cea ce se știe, **pe atitudini care nu pot fi ascunse.** Ele sunt fixate cu preciziune; nimeni nu va avea curajul să o transfigureze.

Mai cu seamă că documentele abundă și aci, — ca să închee cu al doilea capitol dintr'o apărare desperată...

Căci d. Iuliu Maniu nu face de cât „demonstrează" în defensivă, ca să depărteze și să se piardă obiectivul obsedant și distrugător: Palaelibus, zecile de milioane ale nepotului.

Manevra d-sale e penibilă? Neadevărurile pe care le aduce azi ca argumente, se întorc mâine, cu o putere îndoită împotrivă-i?

Nu îl interesează. Pentru că „tacticianul" va mai opera două, nouă, sau nouăzeci și nouă de noi incursiuni, și cifra fabuloasă a rectificărilor, va acoperi și vor face invizibilă imensa potlogărie a Tunurilor.

Nori de fum, cărora amiralitatea terestră a Bădăcinului, le presupune proprietăți legendare...

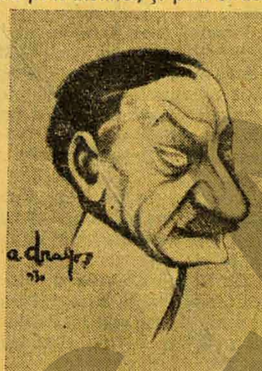
Dar sunt numai simpli și neputincioși nori de fum.

*

In Consiliul de Coroană, oportunistul Maniu a cerut, e drept, o amânare. Nu în speranța unei reveniri a Regelui Ferdinand asupra hotărîrei tragice. Ci în scopuri de cras calcul politic. Spaima că atitudinea sa ar putea să îl depărteze, cu partid cu tot de putere, l'a făcut să oscileze între o dialectică plină de confuzii, ca în cele din urmă, și nu mult mai târziu, să se lase prins în mrejele sinistrului spectru care conducea, în opoziție, tenebroasa mașinație.

Nu e greu de ghicit că vorbim de C. Stere...

Și dacă în adevăr, — după Consiliul de Coroană, de la Sinaia —, o carieră politică era socotită zdrobită, ea nu aparținea fapturei fragile și suave a d-lui Maniu, gătită cu grije, ostilă prin instinct, și prin structu-

D. IULIU MANIU

ră, liniilor drepte, și atitudinei dârje..

Alt cineva se opusese cu o rară lipsă de abilitate, cu un dezolant deficit de practic și curent simț politic, — gonirei Prințului.

Era Nicolae Iorga.

Și a doua zi după seara spăimântătoare, apărea în **Neamul Românesc**, sub semnătura profesorului, articolul de neasemuită indignare, și de un curaj fără precedent...

Purta titlul: **UN OM MAI PUȚIN.**

Și pe când Nicolae Iorga începea fățiș o luptă inegală, cu un adversar temut, și atot puternic, — vom vedea cum pregătea Restaurația, — eroul ondulațiilor permanente, Iuliu Maniu.

Neamul Românesc
Nr. ______ din 1-1-1935

1925–1934

Revelionul Tragic Intre vorbe, și isprăvi

Cum denaturează d. Iuliu Maniu, evenimente și atitudini

Ne-am fi menținut pe linia protestelor noastre continue, ca să împedicăm tentativele, — respinse categoric și de guvern, — în vederea unei îndrăznețe și inoperante mușamalizări a panamalei.

Dar d. Iuliu Maniu, inventiv și neastâmpărat, lansează una după alta, noui provocări. Că se prinde în propria-i plasă, cazul Erzberger, o adeverește fără vre-o îndoială.

Procesul colosalei potlogării, oferă însă un răgaz scurt, o parțială suspendare de ostilități. Vom beneficia de ea într'o oarecare măsură, ca să demascăm pe toate fețele, pe acest Ianus cu atâtea fisionomii, de o falsitate uniformizată.

Și nu e vina noastră dacă în versatilul Ianus cu două fețe, și în cazul d-lui Maniu cu ceva mai multe, celebrul nepot Romulus Boilă, va descoperi vre-o aluziune la nu mai puțin faimosul Ianoș Szabo, alter-ego al nepotului aurifer,... deponent ca și ultimul, din vremurile memorabile ale domnului Numădeclar.

Intre Ianus și Ianoș, o confuzie e totdeauna posibilă.

Memoriul

Dar să revenim la „discursul" bucluc aș.

In memoriul său către d. Mihalache, trimes sub forma de discurs neplasat și directorilor de ziare, d. Iuliu Maniu spune că pregătea cu grije, cu tenacitate, pasionat ca nici odată.... revenirea Prințului Carol...

Dăm mai jos acele afirmațiuni. — și răspunsul autorizat prin care d. Maniu, acelaș d. Iuliu Maniu, le desminte.

E adevărat că declarațiile le face în „discursul" din Decembrie 1934, când credea că s'au uitat precizările textuale din 3 Ianuarie 1926, — patru zile adică, după Consiliul de Coroană de la Sinaia...

Dar noi, avem înainte, colecțiile de ziare... Și declarațiile cuvânt cu cuvânt, ale marelui mistificator.

Și nici un considerent nu ne-ar putea împedica să continuăm demascarea politicianului Iuliu Maniu, consilierul lui Bruno Seletzky, și protectorul nepoților-ingerași.

Și pentru cine vrea să se convingă mai departe, oferim noi extrase după jocul dublu, și repulsiv, al domnului Maniu...

Pregătirea Restaurației?

„*D. Vaida și eu ne-am susținut părerea până la sfârșit, iar d. Iorga, pe urmă a declarat, că se supune hotărîrii Regelui, cu toate că a avut cu Regele un schimb de cuvinte destul de accentuate. Consiliul de Coroană a acceptat abdicarea Prințului Moștenitor. Regele a fost foarte afectat de atitudinea d-lor Vaida, Iorga și a mea, și toți cei prezenți, după terminarea Consiliului de Coroană, au fost unanim în părerea, că s'a terminat cariera mea politică și că soarta partidului nostru este pecetluită*". (Absolut fals. N. R.).

„*Scurt timp după aceasta, Regele s'a îmbolnăvit. Prin mijloace indirecte, care îmi stăteau la dispoziție, am lucrat tot timpul ca Regele să-și schimbe opiniile Sale față de A. S. R. Prințul Carol. Aveam informațiuni sigure că sentimentele Regelui Ferdinand evoluiază în mod favorabil, dar că anturajul lucrează din răsputeri împotriva Prințului Carol. In situația aceasta, am cerut Regelui o audiență cu motivarea că doresc să-i raportez despre fuziunea partidului național cu partidul țărănesc, dar cu gândul să-i vorbesc despre tranșarea în alt mod a chestiunei Prințului Carol.* (Afirmații necontrolabile. N. R.).

„Nu mi s'a acordat audiență. Presupun, că l-a influențat anturajul Regelui, care anturaj avea păreri diametral opuse **atitudinei mele în chestiunea Printului Carol.** (Se vor găsi mai jos „**PARERILE**" d-lui Maniu din 1926, Ianuarie 4. N. R.).

„Cu toate acestea nu am încetat a lucra pe diverse căi pentru a-l împrieteni pe Rege cu ideia de a se împăca cu Prințul Carol, fiindu-mi în acțiunea aceasta de mare ajutor d. Mihail Popovici, prin bogatele sale legături ajungând chiar la rezultatul că Regele s'a învoit ca d. Mihail Popovici să se pună în contact personal cu A. S. R. Prințul Carol, pentru a-I cunoaște vederile și pentru a iniția o revenire.

„In urma neîmplinirii unor măsuri din partea Curții Regale pusă în vedere pe de o parte, și în urma decedării prea timpurie a Regelui Ferdinand pe de alta, aceste demersuri n'au putut să aibă rezultatul dorit.

„Dar nu m'am mărginit la o acțiune personală, ci am angajat și Partidul în această acțiune.

„Prevederea politică îmi impunea și sfârșitul apropiat al Regelui Ferdinand, care se prevedea, ca decedarea Regelui Ferdinand să nu găsească problema Prințului Carol nerezolvată.

Cum „lucră" d. Maniu

„PENTRU A PREGATI OPINIA PUBLICA ȘI PENTRU A PRECIPITA EVENIMENTELE, Biroul Partidului a luat atitudine favorabilă readucerii Prințului Carol și am publicat și un comunicat în acest sens. Guvernul d-lui Mareșal Averescu a confiscat comunicatul acesta și când, în Parlament, am cerut cuvântul să protestez împotriva acestei confiscări și să pun acolo problema A. S. R. Prințul Carol, am fost împiedicat să vorbesc. (In schimb, declara în ziare că chestia Carol e definitiv închisă. N. R.).

„In acest timp am ținut contact cu A. S. R. Prințul Carol prin diferite persoane.

„IN OPINIA PUBLICA AM MENȚINUT O ATMOSFERA FAVORABILA LUI (?!?), iar când d. mareșal Averescu a intrat cu mine în conversațiuni, pentru realizarea unei fuziuni a partidelor noastre, prima mea condiție a fost, ca așa numita chestiune constituțională să nu fie considerată închisă, ci din contră ca să fie socotită ca o problemă de Stat CE URMEAZA SA FIE REZOLVITA".

LA 3 IANUARIE 1925 (două zile după hotarîrea Consiliului de Coroană din 30 Decembrie 1925, din Sinaia):

Intrebat de un redactor al ziarului „LUPTA" dacă evenimentele petrecute în jurul chestiunei succesiunei la Tron vor răscoli valuri politice mai adânci, d. Iuliu Maniu a răspuns:

— „*Nu cred și nici nu trebuie atrasă chestiunea aceasta între problemele vieții politice. Prin hotărîrea adusă ORICARE AR FI FOST ANTERIOR PARERILE, PARTICULAR, chestiunea s'a rezolvat, IN MOD INDISCUTABIL.*

ȚINEREA EI LA SUPRAFAȚA NU POATE FOLOSI NIMANUI. CEL MULT DUȘMANILOR NOȘTRI.

DECI TREBUIE FARA INT ARZIERE SCOASA DIN DISCUȚIA PUBLICA.

Avem atâtea probleme mari de Stat de discutat și de rezolvat în cât ar fi o neiertată greșala dacă am distrage dela ele atențiunea publica prin discutarea acestei chestiuni.

LA FIȘE

Revelionul Traggic

Durerea înduioșatului Părinte nu trebuie s'o împovărăm stăruind pe tema aceasta, noui frământări sufletești, ale Suveranului.

Sper că aceasta O VA ÎNȚELEGE **FIECARE**".

Așa vorbea în **1926**, Ianuarie, d. Iuliu Maniu. Paralel cu pasagiile din **Discursul-Memoriu** dela Decembrie 1934, îl prezintă ca pe un om lipsit de cel mai elementar simț al răspunderii.

In locul unei recunoașteri sincere, găsim stilul deslânat al ipocritului fără egal, care afirmă că pregătea RESTAURAȚIA, în mijlocul primejdiilor imaginare.

Pe când, de fapt, o socotea hotărîrea, definitivă.

Imaginare și primejdiile, și atitudinea cavalerească pe care și-o atribuie.

Socotitor și precaut, Iuliu Maniu, consilia pe toți... să înțeleagă și să nu mai servească „dușmanilor Țării !".

Hotărîrea dela Sinaia, era indiscutabilă...

ORI CARE AR FI FOST PARERILE „PARTICULARE" — e de subliniat delicatețа Bădăcinului și tăria convingerilor locale, — chestia Prințului „este rezolvată definitiv". De ce-am mai aduce-o, între problemele vieții politice ?

Așa vorbea „Carlistul" de prestigiu, marele, neobositul meșter al Restaurației cu condiții.

Printre care, cea dintâi, era ca Prințul să fie mereu amânat, constant ținut la distanță, dus continuu, cu vorba.

Carol, n'a așteptat ausweisul marelui abil Maniu. Nici n'avea nevoie de așa ceva, — cum s'a văzut la 6 Iunie 1930... Știa bine ce puteau să însemne obligații luate către politicieni.

In chiar ziua aceea, Regența a dispărut in totala lipsă de autoritate pe care i-o oferea cluburile, pe care i-o consacrase componența și ezitările ei.

Din acea zi, tirania unui dictator inferior și ridicul, s'a cufundat în neguri de unde nimeni și nimic n'o mai pot reconstitui vre-odată. Iată ce este sigur.

De atunci, cel care și-a pierdut stăpânirea asupra Țărei și guvern și partid pe de-asupra, — s'a scoborât la cancan, la curtoazii către Palaelibus, la „rezistență democratică" și la manevre oculte.

Cunoaștem pustiul moral în care se complace ; naivii, sau nepoții, mai pot crede în acest specimen al goliciunei, al urei filtrate, și al neputinței viagere.

Țara, are ceva mai bun de făcut, și de ce să se preocupe...

Farsa Maniu, în continuare

D. Maniu pregătea deci Restaurația, scoțând-o din preocupările zilei. Neinfluențat de „recentele întâmplări" marele „carlist" îndemna opinia publică să-și vadă de treabă și de preocupări serioase...

Recitiți declarațiile făcute LUPTEI de d. Maniu, și reproduse de noi, textual.

Un om mai puțin

In acelaș timp, o zi după Revelionul Tragic, apăreau în loc de frunte, în ziarul „Neamul Românesc", rânduri zguduitoare pentru Prințul Pribeag... „Mort pentru lumea oficială, viu pentru totdeauna în inimele celor cari l-au iubit"...

UN OM MAI PUȚIN

Regele a hotărît să primească părăsirea de Principele Carol a drepturilor sale la Tron și ștergerea sa din controalele armatei.

Ori cîte greutăți ar trebui să se grămădească prin aceasta, asupra unei Societăți atît de încercate, Țara, fără să cerceteze alte interese pe care le satisface sau le răzbună această aspră măsură, se înclină înaintea hotărîrei Regale.

Dar ea trebuie să deplîngă, că într'o lume de creaturi și de păpuși, de intriganți și trăgători de sfori, este de azi înainte un om mai puțin.

Un om frumos și voinic, un om nobil și bun, un om de franchețe și de decisiune, știind să caute meritul și să încurajeze bunăvoința, un om pentru care cultura în toate formele ei era o nevoie de toate zilele, un om ale cărui însușiri, îi covîrșeau cu mult, defectele trecătoare.

O lacrimă pentru Prințul Carol al României: mort pentru lumea oficială, viu pentru totdeauna în inimile celor cari l-au iubit.

N. IORGA

*

Nici odată profesorul Iorga n'a invocat, și n'a pretins cât de vag, o răsplată pentru ceea ce-i dicta inima, și-i comanda conștiința...

Priviți pe d. Iuliu Maniu. Carlist de operetă, ponegritor permanent al Coroanei, agent al anarhizărei sufletelor, își prezintă statele de serviciu, înaintea Restaurației.

Pe care ar fi pregătit-o cu jandarmii dela Băneasa, și cu veninul pe care-l aduna mereu, dela 1930, Iunie.

De când un Dictator deghizat, un șef de mercenari analfabeți, un „democrat" incapabil și cu demisii în alb a pierit prin golul și neputința-i... proverbială.

De când un Rege tânăr și capabil stă de veghe la locul Lui, conducând mai departe, în desfășurarea firească a tradiției monarhice, destinele României.

Neamul Românesc
Nr. ... din 6-I 1935

Istoria unei legende

— D. N. Iorga despre d. Iuliu Maniu —

Eri a apărut cartea mult așteptată a d-lui N. Iorga, privitoare la „Istoria unei legende: Iuliu Maniu".

Scrisă cu un remarcabil material documentar, ca cuprinde dovezi contemporane asupra activității fostului șef al partidului național-țărănesc și prezintă o mare importanță politică. De aceia vom insista puțin asupra ei, mai ales că oricine o citește își dă seama că legenda creată în jurul d-lui Iuliu Maniu, la distrugerea cărcia am contribuit și noi puțin, se evaporează încetul cu încetul. Personagiul dela Bădăcini rămâne un om mâncat de ură, lipsit de inteligență, fără nici un merit în desfășurarea luptelor pentru desrobire.

A arăta exact ce este d. Iuliu Maniu — spune în introducere d. N. Iorga — a înlătura iluziile despre ce se crede că ar fi fost și este și azi, a devenit o datorie. „Istoria unei legende: Iuliu Maniu" cuprinde cinci capitole: „Deputatul dela Budapesta; Omul care nu se vede; In marea încercare a războiului; Spre dictatură în România întregită; Zvârcolirile neputinței învingătoare". Noi vom reproduce deocamdată câteva pasagii din aceste capitole, rămânând ca altădată să insistăm mai mult asupra lucrării d-lui profesor N. Iorga.

Deputatul dela Budapesta

„La 1904 „Enciclopedia Română" dela Sibiu n'are despre d. Iuliu Maniu nici un rând... Notorietatea aceluia pe care atâția îl cred dela început un zmeu sburând cu aripi de foc pentru a se năpusti asupra dușmanului maghiar al poporului românesc, pe care el l-ar fi personificat, e deci la această dată, acum trezeci de ani, când de atâția dintre noi se putea spune atât, — NULA. Nulă, chiar în acel Ardeal pe care pretinde că-l represintă".

Iată o scurtă biografie a d-lui Iuliu Maniu:

„Fiu al unuia din oamenii mai modești ai generației dela 1848. Studii de liceu la o școală ungurească, de caracter calvin îngust. Nici un contact, dar măcar cu centrele în adevăr românești din Ardeal: Sibiul, Brașovul. Pregătirea la reformații din Zalău i-a pus pecetea pe viață...".

Și mai departe:

„Studii de drept la cea mai înapoiată Facultate din toată Europa, instituție medievală, sprijinită pe Approbatae Constitutiones ale lui Verböczy: școala de desnaționalizare din Budapesta. S'a întors avocat al unei bănci din Blaj... In această calitate mărturisește că „noi am mântuit mulțimea de Maghiari, câte odată chiar d'înaintea institutelor ungurești".

D. N. Iorga scrie apoi despre activismul și pasivismul ardelean și arată cum d. Iuliu Maniu n'a sprijinit niciodată în Parlamentul maghiar, poporul român. Unul a aruncat vorba, în acest Parlament, că România e mutilată, evidentă aluzie la Ardeal. „D. Maniu se apără că nu el a spus".

„Patria" în sensul general maghiar e invocată și adorată la fiecare prilej..." „Adversarii întâmpină cuvântul „Român" rostit iute pentru a trece imediat la „Slovac și Sârb", cu strigătul insultător de „Olah", iar tânărul cu sângele rece trece liniștit înainte. Căci vorbitorul represintă „patriotism". El încheie pact cu socialiștii maghiari întrucât punctele lor de program „nu sânt în contradicție, cu esența Statului și a Bisericii". Ungurilor li se spune amical: „nu puteți avea oposiție mai loială de cum suntem noi".

„Suntem cu toată curățenia sufletului nostru — spune d. Iuliu Maniu — fii credincioși ai acestei țări".

Punctul de vedere al deputatului Iuliu Maniu e, de fapt cel general uman, juridic. „Legile fundamentale", legalitatea măsurilor luate fără Parlament. El „prețuește înainte de toate ordinea de drept", binînțeles fără gânduri care să se ridice mai sus...

...Lumea pe care o cunoaște e „cu excepțiunea Maramureșului, regiunea de dincolo de Tisa și... Secuimea". Nici o ideie de ansamblu românesc în chiar patria lui. Democrație internațională, idei generale. Intr'un mare scandal în Parlamentul maghiar, când se pusese probleme de viață și de moarte pentru poporul român, d. Iuliu Maniu a vorbit... la regulamentul Camerei.

D. Iuliu Maniu a lipsit dela toate manifestările românești din Ardeal.

In Parlamentul maghiar a dat asigurarea formală:

„Baza patriotismului nostru e că trecutul nostru e legat de această țară întocmai ca și viitorul nostru... Susținerea Ungariei și în general a Monarhiei austro-ungare este o necesitate politică și internațională, atât pentru România, cât și pentru Maghiari. Conștiința acestei necesități și sinceritatea sentimentelor este punctul de mânecare al activității noastre politice". Și a precizat d. Iuliu Maniu:

„Aspirațiunile noastre de viitor vrem să le realizăm aici, în Ungaria, cercând baze sigure în țara aceasta..

D. Iuliu Maniu a rămas străin de mișcarea de mândrie și de trezire a Românilor, „pe când la Budapesta chiar — spune d. N. Iorga" — apărarea „Luceafărul" d-lui Octavian Goga, spunând îndrăsneț ce simte și vrea un neam întreg..

D. N. Iorga se ocupă apoi de activitatea d-lui Iuliu Maniu din 1908, din 1909, când „de o eleganță femenină era foarte precaut, prudent și modest".

OMUL CARE NU SE VEDE

In acest capitol se arată, că în lupta politică din Ardealul anilor de dinainte de război, d. Iuliu Maniu a fost absent. Până în preajma anului 1916, meritele d-lui Iuliu Maniu se puteau stabili ușor: câteva discursuri, nici măcar retipărite toate pentru alegători, discursuri cari, putând avea calități de retorică maghiară, nu întrec întru nimic nivelul oricărui politician de provincie din orice parte a Ungariei, iar dacă e vorba de realizările pentru care oratorul ar fi făcut toate concesiile ELE SUNT CU DESAVARȘIRE NULE.

In sfârșit, isbucnește războiul D. Iuliu Maniu a declarat în 1921 că „a încercat să vină în vechiul Regat însă a fost împiedecat". Neputând, a chemat pe d. C. Stere la Brașov. I-ar fi spus, că Austro-Ungaria va pierde războiul și l-a rugat, în vederea acestui desnodământ, să ceară Regelui Carol a pretinde dela Unguri „satisfacerea în întregime a aspirațiilor neamului românesc din Ardeal și din Ungaria" (ce-ar fi putut să consimtă a oferi ungurii înșiși? Dar d. Octavian Goga întrerupe: — „DACA AȚI FI TRANSMIS D-LUI C. STERE DORINȚA POPORULUI ROMAN CA ROMANIA SA INTRE IN RAZBOI IMPOTRIVA AUSTRO-UNGARIEI, ATUNCI AȚI FI FOST IN TONUL SENTIMENTELOR PUBLICE DIN TRANSILVANIA.

D. Iuliu Maniu a rămas tot timpul invizibil. Nici un rând despre ce crede, despre ce face. Un premiu se poate acorda aceluia care va descoperi adăpostul și ocupațiile aceluia care se va prezenta la ora succesului, ca adevăratul conducător al unei opere de desrobire, la care n'a participat cu nici un gând, cu nici un risc, cu nici un gest!

Broșura d-lui N. Iorga închegată ca un bloc prins în cimentul argumentării strânse, confirmă cu autoritate istorică lucruri pe cari, în aceste pagini și în altele, noi le-am spus fără înconjur. E bine, că încetul cu încetul se face lumină cu privire la activitatea trecută a unui om, care și-a făcut o aureolă din minciună și s'a ridicat în viața publică a României, având subt picioarele sale un morman de crezii...

D. N. Iorga nu vorbește ca un adversar politic, ci ca un cronicar al vremii pe care o trăit-o. Contribuția sa va rămânea, ca o mărturie a adevărului tăios și drept împotriva farsei agresive și găunoase.

„ȚARA NOASTRA"

Neamul Românesc
Nr. ______ din 11-1- 1935

Penibilul unor amintiri...

Un „Ersatz", — în ipostase de erou

„Eroul Ardealului" trata la 1913—1915, cu Stere, cu Tisza și cu Kaiserul Roșu. Mărturisirile voluntare ale voluntarului din armatele maghiare.

Amintirile d-lui Maniu, apărute în coloanele „Curentului", s'au redus, cum am văzut, la câteva prezentări penibile.

In Parlamentul Maghiar, d. Maniu se declară pentru idea de stat habsburgic.

E abea ales, și dela tribună, elogiază „patria" maghiară, care ducea o sălbatică operă de silnicie și legiferări șovine ca să desnaționalizare.

Tratează cu Tisza, — având ca inspirator pe sinistrul Stere. Discută cu trimeșii Kaiserului, ca El, Iuliu Maniu, cu Aurel Popovici, ale cărui sentimente către austro-maghiari erau notorii, SĂ INVITE ROMÂNIA LIBERĂ să meargă cu Puterile Centrale.

Sunt chiar mărturisirile „Eroului".

Rolul lui Stere

Stafia basarabeană, ideologul și autorul celebrelor programe „național-țărăniste" de mai târziu, — juca pe lângă anumiți ardeleni un rol suspect.. Il începuse de mult; în 1915, găsește „de confident" pe d. Iuliu Maniu.

O certifică fără nici o îndoială, acesta:

„Războiul mondial plutea în aer. In 1912 și apoi în 1913, am fost primit în audiențe secrete de Regele Carol. D. STERE ținea legătura între partidul național din Ardeal și Regele Carol.

In aceste audiențe, am raportat Regelui Carol asupra tratativelor duse cu contele Tisza, pentru împăcarea românilor ardeleni cu ungurii.

Am arătat că România n'ar putea intra în război alături de Puterile Centrale, atâta vreme cât ungurii calcă în picioare drepturile românilor din Ardeal. Și acest lucru se pare că Regele Carol l-a făcut cunoscut împăratului Wilhelm al Germaniei.

Intre timp, tratativele dintre Tisza și partidul național continuau. Din partea românilor tratau Braniște, Mihali și cu mine. Tratativele n'au dus la nici un rezultat.

CÂND A IZBUCNIT RĂZBOIUL MONDIAL, AM RUGAT PE D. STERE SĂ VINĂ LA BRAȘOV ȘI I-AM ARĂTAT CĂ ROMÂNIA NU POATE MERGE ALĂTURI DE PUTERILE CENTRALE. TRATATUL CU TRIPLA ALIANȚĂ NU MAI PUTEA AVEA FIINȚĂ ETICĂ, DEOARECE ROMÂNII DIN ARDEAL NU OBȚINUSERĂ DREPTURI".

O misiune absurdă

D. Maniu protesta mereu, că românii, nu obținuseră drepturi dela guvernanții unguri.

DE ACEA, nu puteau intra în războ, lângă agresorii și siluitorii Belgiei!! Sunt chiar cuvintele eroului Maniu:

„Atâta vreme cât ungurii calcă în picioare drepturile românilor ardeleni, am arătat că România n'ar putea intra în război, alături de Puterile Centrale".

*

Dar dacă, — o simplă ipoteză, — ungurii ar fi acordat în 1914, drepturile românilor, refuzate **atâta vreme?**

In acest caz, „Eroul Ardealului", d. Maniu, și sinistrul domn C. Stere, furios rusofob, mărturisit agent al Centraliilor, ar fi invitat, și poate ar fi somat Regatul să ridice armele și să-și trimeată soldații împotriva Franței și Italiei!

E jalnic, seniorul! Și în ce ridiculă postură se așează singur, eroul Iuliu, pertractantul cronic!

Idealul sfânt al românismului abandonat de dragul lui Tisza, al lui Stere și Andrassy!!

Visul nostru milenar, în funcție de manevrele steriste, de renunțările, **in extremis** ale maghiarilor; subordonat cazuisticei domnului Maniu!

Să nu ne surprindă nimic. O viață, falsul domn a trăit dincolo de năzuințele și de drama noastră națională. Străin și rătăcit, el discuta cu Contele Tissa, despre direcția pe care... România liberă, să o ia în Războiul Mondial!

E pur și simplu ridicul.

*

La Viena, acelaș simulacru sinistru. Regisor e tot C. Stere, omul ziarelor nemțești și al „neutralității" amorale, în care operau politicianii prieteni cu Von Busche și cu contele Czernin.

Contele Erzberger, tratează în 1915, cu d. Maniu, ca acesta să ordone a București, mobilizarea alături de trupele Kesaro-Krăești!.!

La artilerie

D. Maniu expune de ce n'ar putea să dea aceste sfaturi.

Impăratul aflând, și ungurii de asemenea, d. Maniu e încorporat la infanterie.

Eroul național, Iuliu dela Bădăcin, urmează penibila-i spovedanie:

„Am fost încorporat la infanterie. Eu voiam să fac armata la artilerie, arma mea de origine.

Am găsit un ofițer român de artilerie, Vancea, care m'a propus pentru artilerie. Trebuia să fac și o cerere în acest sens. AM FĂCUT-O.

Și timp de trei ani de zile, m'am găsit pe front în primele rânduri. Am îndurat cele mai grozave încercări. Am fost de două ori pe frontul rusesc și de două ori pe frontul italienesc. Chinurile trupești și sufletești erau de nedescris".

O cerere respectoasă, trece pe eroul infanterist, la artilerie, arma sa de origine(?!?).

Ce-a voit să spună rivalul lui Horia, al lui Crișan, al lui Cloșca, și al atâtor alți luptători chinuiți și modești ai Ardealului?

Rămâne să ne lămurească în ce fel era... originar din artilerie. (Poate de-aceia se pricepea, cu nepotul Romulus, în tunuri și în proectile plătite înzecit lui Bruno Seletzy!).

*

„Eroul neînfricat" al Ardealului, — „Domnul Munților", se tocmea cu sugrumătorii românismului din Ardeal. „Trata" cu Impărații, — de acord cu nihilistul germanofil Stere, — ca să ducă România în luptă, lângă diviziile lui Wilhelm cel Roșu!

In 1915, — un an dela provocarea măcelului și invaziei sălbatice, — toată lumea civilizată izolase Germania, brutală și asasină. Tot ce era simțământ și conștiință universală, colaborau la imensa înfierare a autorilor ororilor din Belgia, din Flandra, din Serbia, de ori unde.

Senin și impasibil, cu ochii săi de metal albastru, calculat și dichisit, Iuliu Maniu, plenipotențiar imprudent, convorbea cu trimesul Kaiserului, — asupra intrării noastre în război!

*

O prezentare penibilă, funambulească.

Eroul cu siluetă, Măria Sa asesorul avocațial, respectos față de belferii unguri, domnul care se gratula în 1913—1915, cu Tisza, cu Banffy, cu Stere, cu Erzberger, se prezintă azi ca un postulant al dictaturei indigene.

Se crede „Liberatorul Ardealului" și este, vorbim cu toată convingerea, un farsor și un incapabil.

Vrea să dicteze Țărei și Coroanei, cu voia, ori fără voia lor.

Acesta e marele Iuliu. O penibilă paparudă electorală.

Și este o impietate să se așeze măcar la tălpile martirilor ardeleni, morți pentru sfânta minune a unirei românilor.

Neamul Românesc
Nr. ______ din 16-1-1935

1928

După amintirile marelui luptător

Un vizionar din 1906: Iuliu Maniu

Neînfricatul erou era pentru K. K-ul dualist.
Ce spunea la Pesta, eroul național de la Bădăcin.

D. Iuliu Maniu continuă să-și depene amintirile în numărul „Curentului", apărut de Anul Nou.

Nimic esențial, nimic superior, în șeapte spre zece coloane de tipar; o banalitate exasperantă se prelungește mereu, — întreruptă de revelații care coboară, de amintiri menite să indigneze. Și nicăeri n'am găsit verificarea sub atâtea forme, a acestor încheeri, ca pe figurile dezolate ale celor cari citiseră, și ar fi voit cu tot dinadinsul, să găsească un argument pentru...

Misiunea depășea puterile omenești. N'a încercat să și-o atribue, nimeni. Nimeni.

Inobilat de Leopold al Austriei...

„Noi facem parte din nobilimea românească a Ardealului. **Pentru că, trebue să știi, în Ardeal nu numai ungurii au avut nobili, ci și noi românii.** Cei mai vechi nobili români se găsesc în **Maramureș**. Familia mea a fost înobilată abia în 1680, de către **împăratul Leopold al Austriei**. Titlul de nobleț i s'a acordat **pentru serviciile de arme pe cari străbunii mei le-au adus împăratului. Odată cu titlul de noblețe li s'a dat și moșia dela Bădăcin.**

„Să nu crezi c'am făcut vreodată caz de titlul meu de noblețe. Nici chiar sub unguri, cari spuneau, mereu, de noi românii, **că suntem cu toții iobagi.** Surorile mele, însă, brodează și acum, **pe linjerie, o coroană.** Femeile sunt vanitoase și mai **conservatoare** — adaogă, râzând, d. Maniu.

„**Grație faptului** că a fost înobilată, familia mea s'a bucurat de **multe privilegii.** Cele mai importante, erau că-și puteau trimete **copii la învățătură** (în liceele ungurești! N. Red.) și puteau să **participe la conducerea treburilor publice**".

Dar să trecem.

Frați, și nepoți

Amintiri de familie, urmează. Citâm o declarație:

„**Eram cu toți nouă frați.** Patru au murit, dar **AU FOST ÎNLOCUIȚI CU NEPOȚI**".

Dar d. Maniu se declară — spre deosebire de nepotul Romulus, — ca un precursor al Micei Înțelegeri. Și nu odată, cu studenții din Pesta

Un alt citat:

„**La Budapesta**, dintr'un început, am pus bazele unui club **parlamentar** al naționalităților, cu participarea deputaților sârbi **și slovaci. Necesitatea** istorică sta la bazele Micei Înțelegeri **concepute de Take Ionescu**, se găsește și la baza Înțelegerei româno-**sârbo-slovacă**, realizate din timp în timp la Budapesta, în epoca **dominației maghiare**".

— D. Maniu, susținătorul lui Maghiar Kiraly și al paradoxului etatizat K. K., — privea departe, în zările aspruiui viitor. Zărea marea conflagarație, și unirea provinciilor românești.

Și ca sub o inspirație divină, punea temeliile Micei Antante, în 1906.

Iar trei ani mai târziu, în 1909, vorbea la Pesta, în Camera maghiară și apăra „statul nostru". Kesaro-Krăesc !!

Citâm iarăși:

„**Este adevărat că în acest discurs AM SUSȚINUT IDEIA MONARHIEI austro-ungare, dar nu trebuie uitat că politica pe care o făceam noi la Budapesta era politica ce se făcea și la București. În acel timp, toți bărbații politici** din vechiul regat erau partizani **ai Triplei Alianțe** și ai monarhiei austro-ungare. **Aprobau cu toții politica Regelui Carol, care încheiase tratatul de alianță cu Puterile Centrale, îndreptat împotriva Rusiei.** Atunci, obiectivul era: **întâi Basarabia și pe urmă Ardealul**".

Singurul lucru exact, este că d. Maniu apărase în 1909, la Pesta, în incinta grofilor și magnaților, anahronismul odios al unui stat absurd, clădit pe tirania cea mai revoltătoare.

PUTEA SA TACA, dacă n'avea curajul să lovească în nedreptatea și urgia năprasnicilor și ... ilor dușmani ai românismului, Ungurii.

Putea să tacă.

ABEA ALES în parlamentul maghiar, la cuvântul.

În ședința dela 28 Iulie 1906, d. Maniu are prilejul de a vorbi clar despre „patriotismul" său.

„**Invectivele acestea** — cer scuze pentru expresiunea(?) — **se îndreaptă în contra noastră totdeauna cu gândul rezervat că noi** nu suntem fii așa de credincioși și de buni AI ACESTEI PATRII, **după cum s'ar putea pretinde dela noi din punct de vedere etic și omenesc. Dați-mi voie să declar că impresia aceasta a d-stră** nu are nici o bază reală. **Niciodată nu veți putea arăta vre-un exemplu din istorie în care să dovediți CA NOI** ne-am fi aliat o singură dată cu dușmanii țării".

Cu dreptate i se amintește de anul 1848. Oratorul pune alături mișcarea de durere a noastră cu turbăciunea revoluționară a Ungurilor:

„**Nu e acum vremea ca (sic) să analizăm mișcarea din 1848, care din partea noastră n'a fost altceva decât efluxul acelor principii care v'au împins și pe d-stră în lupta din 1848**".

Și, pentru a forța aprobarea ascultătorilor cari au întâmpinat ipocrita asigurare cu „zgomot, mișcare", el dă asigurarea formală:

„**Baza patriotismului nostru e că trecutul nostru e legat DE ACEASTA ȚARA (de AUSTRO-UNGARIA!! N.R.), INTOCMAI CA ȘI VIITORUL NOSTRU...**

Susținerea Ungariei și, în general, a monarhiei austro-ungare este o necesitate politică și internațională, **atât pentru Români,** cât și pentru Maghiari.

CONȘTIINȚA ACESTEI NECESITAȚI și sinceritatea sentimentelor **ESTE PUNCTUL DE MANECARE AL ACTIVITAȚII NOASTRE POLITICE**".

La o nouă întrerupere:

„Știm că aici sântem în Ungaria și că țara aceasta din punct de vedere al dreptului public o **RECUNOAȘTEM CA UNGARIE... Monarhia aceasta, și Ungaria în cadrul acesta, ARE O MENIRE MARE**".

„Trecutul nostru e legat de țara aceasta întocmai ca și sentimentele noastre, **ASPIRAȚIUNILE NOASTRE** de viitor **VREM SA LE RELISAM AICI, IN UNGARIA,** cercând baze sigure în țara **aceasta pentru** desvoltarea noastră culturală și economică".

Atât cerea d. Maniu: desvoltare culturală și economică, pentru neam.

Trimete la 1908 o telegramă la Viena, către „GLORIOSUL TRON".

Dar de toate acestea nici vorbă în amintirile d-lui Iuliu Maniu, care vrea totuși să dicteze Coroanei și nouă tuturor, ca șef

— Continuare în pagina 11-a —

... de carnaval, vom a-
răta cum califică domnul Madgearu, nu prea de mult, pe d. Gr. Iunian și pe d. dr. Lupu, cari dădeau în programele lor, soluția unei noi devalorizări.

Nevoia unor precizări

E dreptul ori carui ziar, să se claseze unde crede mai convenabil.

Oficiosul d-lui Madgearu e liber deci să se izoleze ca foae de grosolănii **fără precedent**.

Ori cât de profesorali ar fi conducătorii pamfletului ignobil, la ele, nu răspundem.

Pretindem însă un lucru: să știm dacă „Dreptatea" este și oficiosul partidului d-lui Mihalache, pe lângă calitatea ei de foae personală și intimă a secretarului general.

Iar d. Madgearu, pe care îl supără vizibil mărturiile din ancheta SKODEI, va afla, la Bădăcin sau la Topoloveni, că ignominiile nu ne pot opri să arătăm rolul odios și criminal, pe care l-a jucat până acum pe maidanul în care a transformat viața politică.

E ceeace nu se va mai întâmpla, — suntem siguri, — pentru viitorul și renumele țărei.

*

Mâine și în numele viitoare:

D. VIRGIL MADGEARU:

PATRON AL TRUSTURILOR CARE JEFUESC PLUGARIA ȘI ORAȘELE
CO-AUTOR AL PANAMALEI SKODA
AGENT ALARMIST AL RUINEI ECONOMICE
IDEOLOG ȘI LUPTATOR „ȚARANIST"

Deschiderea Parlamentului

Vacanța parlamentară se inchee Duminică 20 Ianuarie. Primele ședințe se vor ține a doua zi, Luni.

Incă o demonstrație

D. Iuliu Maniu împlinind vârsta de 62 ani, a fost gratulat de un grup de prieteni ardeleni.

Ce-a spus, se ghicește: d-sa e constituțional, democrat și conducător al românilor de pretutindeni.

Ziarul familiei, publică apoi jurământul tineretului din Făgăraș:

Jurăm credință partidului național-țărănesc!

Jurăm că vom invinge sau vom muri, alături de d. Iuliu Maniu!

Așa să ne ajute Dumnezeu".

Și în acest ritual, nici o vorbă de d. Mihalache, șeful vitreg al național-țărăniștilor!

O declarație italiană

Un important fruntaș italian a declarat că guvernul italian nu are intenția să lanseze un împrumut pe piața franceză.

Jaful madgearist

In urma demersurilor Ministrului de Industrie, Camera de Comerț din Ploești a redactat un raport, care, intre altele, cuprindea unele date privind jaful uzinelor cartelate de fer și tablă.

Speculanții au avut curajul să răspundă și să desmintă.

Replica a venit. Reproducem din ea, câteva fraze:

„In memoriul Camerei de comerț din Ploești s'a luat ca bază de comparație prețurile din țara noastră față de cele din Belgia pentru motivul că Belgia este o țară eminamente exportatoare unde prețurile sunt deci **fixate de concurența mondială**, nu ca în Ungaria, Austria, etc., unde prețurile sunt privilegiate ca și la noi **prin tarife vamale excesive**.

Orice ar fi însă, faptul că la noi s'a ajuns la rezultatul că pentru tabla de invelit, prețul din țară este de 13,48 lei kg., iar cel din Belgia 4,75 lei kg., arată că există o diferență în plus de 183 la **SUTA** în favoarea fabricantului dela noi din țară".

Cine patronează trustul spoliator? D. Virgil Madgearu, coreligionar politic cu d. Ausnitt, parlamentar permanent al partidului ... național și țărănesc!

Iar țărănimea plătește tabla cu 183 la sută mai scump, — din această tovărășie politică, al cărei cântec îl cunoaștem.

Are și program

Șeful nepoților, are și program. L'a expus eri, după ce vânase în prealabil cu celebrul domn Madgearu.

Ideologia Bădăcinului, și ideile monetare ale d-lui Madgearu, vor avea un rezultat sigur, și salutar: vor îndepărta de guvern, toate frânturile anarhice care constituiau cândva, partidul național-țărănist.

Preludii surâzătoare...

Aprigile frământări de epopee, devenită banală, ce caracterizează discordia Vaida-Maniu-Mihalache au ajuns, se pare, la o deslegare salvatoare: ruptura se va face pe față și în curând fragmentele vor putea, oficial, să-și arunce învinovățirile.

Vestea e îndreptățită de nenumărate fapte, de neînlăturat:

D. Vaida e în conflict cu statutele partidului, amânând convocarea congreselor provinciale din Ardeal și Banat, pentru a întârzia constatarea că majoritatea membrilor acestor organizații nu-l urmează.

D. Mihalache nu va da urmare cererii delegației de parlamentari ce i se va prezenta pentru urgenta convocare a congreselor, și astfel va fi convocată la Cluj o mare adunare.

D. Maniu va lua șefia amicilor săi constituiți într'un partid separat.

Iar noile vietăți scizipare promit, la lumina zilei, un trai plin de farmec...

Duh nou

Inceputul unei soluții ni se pare că nu se poate face imediat de cât prin căutarea cu lumânarea a acelora cari au de azi acest spirit nou, și așezarea lor în fruntea treburilor publice. Căci, în definitiv, duhul nou ce se cere pentru schimbarea radicală a metodelor vechi, nu va mai fi altul decât acela care trăește și azi în atâția oameni sănătoși moralicește, cari oferă garanții serioase de a se conduce pe ei, și de a conduce țara, după poruncile intereselor superioare ale Națiunii și ale Țării.

O mână de oameni cari trăesc în acest spirit nou ce se cere dela toți — și care sănătatea morală a spiritului, veșnic aceeași pentru toate timpurile—se găsesc cu siguranță și în țara noastră, între bătrâni ca și între tineri. E necesar însă ca ei să fie aflați și să se întovărășească, ori din cari pături sociale s'ar ridica și să li se pună pe umeri sarcina cea grea de a schimba metodele prin cari am ajuns pe linie moartă. Având o credință și un ideal care sunt concrescute cu ființa lor, ei, având depline puteri și întreaga libertate de acțiune — vor elabora și un program unitar de considerare și vor avea și autoritatea și puterea morală de a suprima metodele vechi. Ei sunt singurii cari pot aplica fără îndurare sancțiuni severe.

Ziarul „Patria"

I. Agârbiceanu

răta cum califică domnul Madgearu, nu prea de mult, pe d. Gr. Iunian şi pe d. dr. Lupu, cari dădeau în programele lor, soluţia unei noi devalorizări.

Nevoia unor precizări

E dreptul ori carui ziar, să se claseze unde crede mai convenabil.

Oficiosul d-lui Madgearu e liber deci să se izoleze ca foee de grosolănii fără precedent.

Ori cât de profesorali ar fi conducătorii pamfletului ignobil, la ele, nu răspundem.

Un vizionar din 1906: Iuliu Maniu

(Urmare din pagina 1-a)

suprem, ca Cesar Democratic, — pentru teribilele merite de neînfricoşat erou al eliberărei Ardealului.

*

Mediocrul asesor avocaţial dela Blaj, deputatul pieptănat cu eleganţă şi devotat Patriei maghiare, a putut fi idol al vulgului naiv, şef al unui conglomerat absurd şi confuz, şi prezident al comitetelor de centauri numerotaţi.

Dar de azi până la tiranul cu nepoţi şi curtoazii, cu pretenţii de conducător exclusiv şi necondiţionat al României libere şi liberatoare, e o distanţă, dacă nu o prăpastie.

Ea nu poate fi acoperită cu nehotărîrea constantă, cu ipocrizia studiată şi necuviincioasă, a domnului Iuliu Maniu.

59

1928

Țara Noastră

Nr. ___ din 18-1-1935

O demascare

— Adevăratul înțeles al constituționalismului d-lui Iuliu Maniu —

Organizațiunea partidului național-țărănesc din județul Sibiu a ținut Luni, 1 Ianuarie, o adunare sub președinția d-lui V. V. Tillea. Cu acest prilej, d. V. V. Tillea a făcut unele declarațiuni cari clarifică de-oparte conflictul din partidul național-țărănesc și de cealaltă parte desvălue intimitățile campaniei de denigrare și de șantaj la adresa Coroanei dusă de d. Iuliu Maniu.

In ceeace privește neînțelegerile din partid, discursul d-lui V. V. Tillea vine să lămurească disensiunile, prin faptul că acest discurs nu este o inițiativă izolată și locală, ci este, după cum se spune, o lovitură pusă la cale dela Cluj și cu scopul de a lichida energic și sincer diversiunea politică a d-lui Iuliu Maniu. D. V. V. Tillea a vorbit autorizat și cuvintele sale cari fac dovada unei îndrăzneli neobișnuite, care n'ar fi fost cu putință, dacă ne gândim la consecințele eventuale, decât dacă d. V. V. Tillea nu s'ar simți sprijinit în partid și dacă n'ar avea asigurări că atacul său va fi secundat.

Din declarațiunile dela Sibiu conflictul din partid îmbracă o semnificație mult mai amplă, deoarece nu e vorba de o neînțelegere personală între d-nii Alex. Vaida și Iuliu Maniu și de o rivalitate prietenească și neînsemnată, ci de o radicală îndepărtare a d-lui Iuliu Maniu dela programul și dela tactica partidului, precum și de o anumită chestiune constituțională, exploatată cu fățărnicie de fostul președinte al Consiliului Dirigent.

In rândurile de față nu ne mai ocupăm de deosebirile din partidul național-țărănesc în ceeace privește programul și tactica preconizată de o parte din membri și repudiată de alții, ci de scrupulele constituționale și de agitația d-lui Iuliu Maniu în chestiunea care se cunoaște.

Toată activitatea politică a d-lui Iuliu Maniu se învârtește în jurul unor presupuse preocupări constituționale și țintește, cu o perfidie și o lipsă de lealitate evidente, spre Suveranul țării. Spre a-și acoperi scăderile guvernării sale d. Iuliu Maniu spune că nu se poate face nimic atâta vreme cât există o închipuită stare de lucruri care numai în imaginația deplasată și chinuită de obsesia persecuției are o realitate. Acestor insinuări d. V. V. Tillea le răspunde direct și răspicat: „In anul 1928, a spus d. V. V. Tillea, n'a fost nici Rege, nici camarilă, ci trei regenți mai slabi decât un singur Rege și cu toate acestea, nu s'a realizat nimic". Iar mai departe a adăogat: „Eu cred că se merge prea departe cu acele insinuări din memorii bătute la mașină și răspândite clandestin, cari prin conținutul lor micșorează prestigiul Coroanei și Regalității".

E limpede prin urmare că d. Iuliu Maniu duce o politică de echivoc în jurul Coroanei și se servește în acțiunea sa de fapte inventate și de insinuări lipsite de orice temei. Asupra acestui lucru noi am vorbit deschis la vreme și am semnalat lipsa de onestitate dovedită de d. Iuliu Maniu. Recunoașterea care vine chiar din rândurile partidului din care face parte d. Iuliu Maniu vine să întărească și să verifice afirmațiunile noastre. La umbra unui prestigiu îndoelnic și protejat de o situație la care nu mai are nici un drept, d. Iuliu Maniu își îngădue, într'o țară care-l refuză, să ducă o acțiune de diversiune și să macine, fără să reușească, firește, prestigiul Monarhiei. N'avem de gând să ne oprim mai mult asupra acestui lucru, dar ne simțim datori să atragem atenția guvernului asupra obligațiunii de a zădărnici o asemenea îndrăsneală.

După cum ne aducem aminte discursul pe care d. Iuliu Maniu ar fi vrut să-l rostească în Parlament și la care a renunțat, a fost scris la mașină în numeroase exemplare și răspândit din mână în mână. Serviciul cenzurii e dator să intervină și să oprească circulația acestui memoriu.

Ne pare rău că trebue să facem această neplăcută constatare, dar guvernul d-lui Gheorghe Tătărescu, care n'a prea strălucit prin acte de autoritate, dă dovada unei inexplicabile slăbiciuni, lucrând cu jumătăți de măsură, acolo unde ar trebui să dovedească hotărâre și curaj.

1928

Neamul Românesc
Nr. ______ din 18-I-1935

Printre cioburile unui idol de lut...

Un bisturiu, încă un bisturiu care nu şovăe, se infige adânc în abcesul de fixitate pe care l'am provocat în politica internă. Şi din purulentul caz Maniu, răbufnesc alte şi alte erupţii infecte, reducând un mit şi un idol, la o farsă goală şi la o submediocritate patentă.

Intervenţia necesară, cu grave riscuri personale, a d-lui Tillea, scoate la iveală, alte câteva aspecte ale Tribunului cu nepoţi multipli.

Şi nici odată superiorul protector al Skodei, pe care o învălue fără dibăcii în norii diversiunilor de tot felul, nu s'a prezintat mai pitos, şi mai inferior.

L'a ridicat o imensă popularitate. In 1928, ar fi putut răsturna metode, moravuri, şi tembelism nefast. Nu îl oprea vre-o prerogativă. Nici o voinţă superioară, n'a stat de veghe aşa cum oricând, ori unde, o voinţă de continuitate şi de prestigiu, trebue să domine efemerul politic, şi pe beneficiarul uneori stângaci, alte ori primejdios, al unei inconstante şi inexplicabile idolatrii colective.

Dictatorul din 1928, Iuliu Maniu, a constituit o decepţie teribilă; ea a desfiinţat virtual, un mare organism politic. Şi ceea ce e mult mai grav, a nenorocit ţara.

Nici o realizare, în nici un domeniu, — afară bine înţeles, de cele familiare.

Citim, din mărturiile d-lui Tillea, în care se întrec şi sinceritatea şi curagiul:

„D. Maniu avea în 1918 o popularitate unică. Putea să revoluţioneze, să purifice, să realizeze. Nu era pe tron un Rege, nu exista o Camarilă. Numai o Regenţă slabă. De ce n'a realizat d. Maniu nimic din aşteptările Ţărei?"

De ce?

O sfăşietoare nehotărîre, un om de ceară, urcat fără voe de talazuri populare, în locul unde nu oricine, rezistă; un imens gol sufletesc, o deplină, savantă, şi meticuloasă neîncredere. Nostalgiile ascensiunei grandioase, fiorii alunecuşului vertiginos, l'au dezechilibrat sufleteşte... Căderea în mediul prozaic al nepotului aurifer, al curtoaziilor bizare şi al tabelelor dispărute, a desăvârşit dezastrul.

Sfăşietoare a doua zi, pentru o neputinţă notorie, complezentă şi agresivă.

partidului liberal, la forme curioase...

E în joc sănătatea şi rezistenţa economiei româneşti. Iată sabotarea: să cadă şi moneda. S'o înlocuim cu ce? Cu altă monedă? Dar garanţia aur, insuficientă leului actual, ar deveni enormă pentru noua monedă de mâine? Ruinei organizată de d. Madgearu, să i se suprapună dezastrul valutar. Căci acest cerebral celebru, scade teoretic leul de azi cu 30%, şi e sigur că alt aiurist economic nu îl va duce la o centimă, sau la jumătate centimă aur!!

Să revenim, însă la guvern: actului de anarhie şi sabotare a unui club, care nu se desolidarizează de celebrul cerebral, să-i ajungă oare o declaraţie a d-lui Slăvescu şi o notă în oficios?

E absolută nevoe ca guvernul să dea un comunicat precis şi categoric. Banca Naţională să mai lase contingentările, portofoliile putrede şi importul bananelor, şi să ia atitudine faţă de sabotajul criminal care continuă.

Altminteri se va răspândi credinţa că un străin acord de culise, impune menajamente pentru anarhia clubului d-lor Maniu, Boilă şi Madgearu.

60

O campanie odioasă

D. Mihalache, abilul fabulist, a mărturisit adânci şi sincere sentimente dinastice. Cu o condiţie: să i se dea puterea, şi mâini libere. D-sale, şi partidului; (ceea ce a provocat o imensă bucurie în club, şi printre nepoţi).

Mâini libere! Ideal pipăibil, pe care şi-l pregătesc skodacii de eri şi de totdeauna...

Dar după aceste respectuoase afirmaţii d-sa continuă să coopereze cu d. Maniu, conducătorul unei campanii infame, împotriva vechiului regat, a Coroanei, şi a oamenilor politici.

D. V. Tillea, confirmă — după Câmpu-Lung, — că agentura Bădăcinului, împarte manifeste insultând pe Rege, şi semănând cele mai odioase infamii împotriva regăţenilor.

E jocul maniştilor, tovarăşi de luptă ai d-lui Mihalache. Demascarea o fac fruntaşii partidului său.

Şantajul Skodei, completat cu şantajul antimonarhic, şi cu alte şantagii mai mărunte, sunt utilizate de un şef şi un club în plină de

61 17

1925

Neamul Românesc

Nr. ______ din 27-I 1935

Şi diplomat...

Nu s'a ştiut că d. Iuliu Maniu e un diplomat de înaltă şcoală. Poate de aceea ţine să îl vadă mereu pe d. Titulescu: îi dă lecţii, şi îl inspiră....

Prin 1900, d-sa a participat la o societate de studenţi, cu cehii, slovacii, croaţii, şi puţintei unguri, la Pesta. Era Mica Antantă, embrionară. După aceea, a gândit serios, şi astfel, în 1918, Europa uimită, a aflat de jeniala idee a Basinului Dunărean...

Deunăzi d. Iuliu Maniu a vorbit ziariştilor, la Bădăcin. Şi ziarul Vestul, oficiosul d-lui Bocu, scrie, că d. Maniu, a trimes Franţei şi Angliei, în 1928 şi 1929, propuneri directe.... Briand vorbea de Statele-Unite europene, şi d. Iuliu Maniu combătea faţă de forurile internaţionale, tariful preferenţial şi contingentarea (soluţii pe atunci scumpe d-lui Madgearu, care azi le-a uitat!).

Diplomatul Maniu, e în adevăr, o revelaţie. Iată-l rivalizând cu Briand, cu Talleyrand, şi cu Bismark...

Dar să nu se creadă că inventăm. E ceeace ce spune Vestul. Şi vom spicui mai departe, din minunatele realizări ale „JENIULUI" Iuliu...

62 ~~18~~

1925

44

OPERAT LA FIŞE

NOTA

---

5 Martie 1935

In Transilvania se resimte mult efortul propagandei antiregaliste dusă în special de Dl.Iuliu Maniu,prin diferite broşuri,dintre care cea mai răspândită este cea care tratează restaurarea.Mai recent circulă prin Transilvania un fel de broşură care cuprinde un raport al Dlui.Pitulescu către D-na Lupescu,al cărui agent secret se spune că este.

Această propagandă este foarte dăunătoare prestigiului monarhic.

Pentru a sili pe Dl.Maniu să înceteze această propagandă,informatorul nostru ne comunică despre el următorul fapt,necunoscut de public,de care s'ar putea uza.

In timpul Consiliului Dirigent, Dl.Maniu locuia la Dl.R.Boilă. Aici a întreţinut relaţiuni intime cu servitoarea acestuia anume Molnar Iuliska,de 16 ani.

De pe urma acestor legături fata a rămas gravidă şi a fost transportată de Dl.Maniu la Viena,unde a născut doui băeţi gemeni.

Dl.Maniu a dat fetei,care şi acum trăeşte în Austria,ca despăgubire 32.000 lei, încetând de a se mai interesa atât de soarta fetei cât şi a copiilor.

Din presa engleză
(americană)
The Christian Science Monitor

30 Ianuarie 1935.

MANIU ISI CONTINUA SINGUR LUPTA

Bucuresti

O luptă dintre un Suveran şi unul din cetăţenii săi, implicând ceiace se crede a fi cea mai îndârjită opoziţie pe care un om politic a făcut-o vreodată unui monarh european dela căderea Regelui Spaniei, stă acuma în centrul scenei politice române.

Monarhul este Regele Carol şi cetăţeanul este Iuliu Maniu, cunoscutul om de stat şi fost prim ministru - jucând acuma pe seama sa şi fiind părăsit de toţi prietenii săi politici.-

Dl.Maniu luptă din provincia Transilvaniei, care până la războiul mondial făcea parte din Ungaria. Ani dearândul dânsul fusese membru al parlamentului din Budapesta şi dobândise multă faimă ca crainic al drepturilor compatrioţilor săi români care pe atunci constituiau o minoritate în Ungaria. După ce Transilvania a fost alipită la România, Dl.Maniu a devenit şeful celei mai puternice organizaţii de opoziţie, partidul naţional ţărănesc, şi a adus o luptă îndelungată împotriva dominaţiunii partidului liberal, condus pe atunci de familia Brătianu.-

In cele din urmă dânsul câştigă lupta şi în 1928, veni la putere. In Iunie 1930, pe când el era prim ministru, Principele Carol s'a întors dela

./.

Paris și a devenit Rege. Chiar de atunci a început lupta între cetățeanul Maniu și Regele Carol, Maniu fiind câteodată în scaunul de prim-ministru, dar mai adesea retras la moșia sa. Obiecțiunile șefului țărănist contra lui Carol sunt că domnia Regelui inclină să fie personală, prea arbitrară și că Regele permite favoriților Săi să exercite asupra lui o influență necuvenită. Se știe că Dl. Maniu se opune îndeosebi legăturilor Regelui Carol cu D-na Lupescu.

In lupta sa pentru guvernare parlamentară răspunzătoare, Dl. Maniu a fost părăsit de către cei mai mulți din fruntașii partidului său. Acum câtva timp a trebuit să demisioneze din calitatea sa de șef. A fost deasemenea părăsit de prietenul și partizanul său de o viață, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, un vecin din Transilvania, care este acuma adversarul și protivnicul lui. Totuși, acest cel mai neînduplecat dintre Români a refuzat să renunțe la punctul său de vedere.

In timpul din urmă, o comisie parlamentară după o îndelungată cercetare a unui scandal de armament petrecut în timpul guvernării Dlui Maniu a adus un raport prin care se atinge onoarea omului de stat transilvănean.

Dl. Maniu a rămas convins că îndărătul acestei acțiuni este Regele, care speră prin aceasta să pună pe cel mai formidabil protivnic al Său în lumina unui politician conrupt. In consecință el începu o luptă fățișă contra Regelui - atât de fățișă pe cât se poate în România.

Intâi a anunțat că vrea să vorbească în Parlament, dar fiindcă partidul său a refuzat să-i

dea autorizaţia de a vorbi,el a trămis ziarelor mai însemnate un memoriu cuprinzând acuzaţiuni contra Regelui. Bineînţeles,cenzura l-a împiedicat să apară. Şi lucrurile stau deocamdată aci.

Foştii prieteni politici ai Dlui Maniu l-au ostracizat aproape toţi,fostul prim ministru Nicolae Iorga a scris o carte contra lui,iar guvernul îi supraveghează orice mişcare.Cu toate acestea Iuliu Maniu rămâne încă o mare forţă socială şi politică,deoarece el este cel mai curajos şi neşovăelnic luptător pentru ceiace aproape întreg poporul român consideră ca drept.

Partidul dela guvern este deasemenea desbinat pe chestiunea guvernării personale,tânărul prim ministru George Tătărăscu luând partea Regelui şi cunoscutul şef de partid,Dinu Brătianu, cerând un regim mai de răspundere.Se ştie că şi distinsul ministru de externe,Nicolae Titulescu, se opune metodelor Regelui Carol.Demisionarea sumară a şefului Marelui Stat Major al Armatei a stârnit deasemenea dezaprobarea şi indignarea publică.

In România domneşte acum multă confuzie, întrucât fruntaşii Naţiunii îşi cheltuesc energia în chestiuni provocate de guvernarea personală a Regelui.Partide cu adevărat politice au încetat de a exista pentru moment,întrucât predomină o singură preocupare - aceia de a susţine sau de a combate pe un monarh care joacă fruntaşii politici unii contra altora,zădărnicind astfel orice opoziţie efectivă.

66

1928

Țara Noastră
Nr. ______ din 5-10-1935

D. Iuliu Maniu și complotiștii

O știre, care a provocat, în acelaș timp senzație și a pus pe gânduri oamenii serioși.

Ziarul „Patria" dela Cluj face într'unul din recentele numere, afirmația (reprodusă și comentată de o bună parte a presei) că autorul complotului organizat de fostul colonel Precup este d. Iuliu Maniu.

„Declarăm (subliniază, cu hotărâre și răspică, „Patria") pe conștiința noastră, în fața lui Dumnezeu, că instigatorul din umbră este d. Iuliu Maniu, după cum tot el este autorul complotului Precup".

O acuzare clară și precisă. D. Iuliu Maniu este indicat ca organizatorul și instigatorul unei opere descreerate, menite să deslănțuie anarhia în țară. D. Iuliu Maniu este provocat cu degetul și arătat ca părintele în libertate al unor instrumente, cari stau la închisoare. Până ce d-sa nu se va explica, noi nu putem spune nimic. Nici da, nici nu. Acuzații au în fața bara apărării. D. Iuliu Maniu la fel.

Așteptăm, deci, să ne lămurească într'un fel sau altul. Dar până atunci, să observăm, totuș, că niciodată nu s'a pomenit fum fără foc.

Nu vedem dece s'ar schimba dictonul chiar azi. Când un confrate, care este pătruns de responsabilitatea pe care o are ziaristul față de cele scrise, afirmă ceeace a afirmat „Patria", înseamnă că adevărul nu poate fi absent. Când alți confrați obiectivi comentează, cu toată seriozitatea, informația prezentată de „Patria", înseamnă că persoana vizată nu mai poate rămâne impasibilă. D. Iuliu Maniu va trebui, așa dar, să răspundă. Confratele „Patria" — să precizeze.

Până atunci, opinia cetățenilor e în drept — bazându-se pe calculul, care uneori dă greș, al prezumțiunilor — să creadă că „Patria" nu se jură degeaba.

Să nu se uite că d. Iuliu Maniu este tipul clasic al intrigantului, al omului din umbră, al celui care trage sforile, pentru a se face, la timpul oportun, dispărut și pentru a lăsa pe alții să tragă consecințele. Poziția sa anti-monarhică e notorie. D. Iuliu Maniu face la aproape toate întrunirile operă de agitator. Și dacă d-sa nu-și poate reține sentimentele anarhiste nici în public, dece ne-am mira, dece nu am crede posibil și un complot, pus la cale de d-sa?

Mai ales că drumul acesta era, pentru d-sa, cel mai comod, având în vedere naivitatea, ușor convertibilă în acțiune teroristă, a unor rătăciți! Dar prezumțiile nu se opresc aici. Vom avea, poate, prilejul să înșirăm, în curând, și altele. Dar, până în clipa aceea, așteptăm nerăbdători răspunsul d-lui Iuliu Maniu.

Și ne gândim cu înfiorare că fostul sub.-locotenent Năstase, în vârstă de 24 de ani, care a luat și el parte la complot și pe care l-am avut șeapte ani de zile coleg de bancă, s'ar putea să suporte, în ocnă, o pedeapsă, datorită funestei înfrățiri cu un mare demagog în libertate!...

Gr. Diaconu

67

19²

Neamul Românesc

Nr.______ din 12-VI- 1935

Le place Ungurilor...

D. Iuliu Maniu, care, cu prilejul congresului național-țărănist, nu reușise să mulțumească, nici partidul, nici pe șeful d-sale d. Mihalache și nici cel puțin pe sufletiștii dela Cluj, a reușit totuși să fie pe placul cuiva.

De câteva zile „Brassoi Lapok", șovinistul ziar al partidului maghiar dela Brașov se arată exaltat de bucurie. Și pricina o mărturisește singur: „NOUA MANIFESTAȚIE A D-LUI MANIU, PRINCIPIILE ENUNȚATE CU O HOTARARE BARBATEASCA DE FRUNTAȘUL ARDELEAN... CU TOATE DIFICULTAȚILE CE-I STAU IN CALE".

Oficiosul maghiar nu insistă asupra felului de manifestație al d-lui Maniu. Nici asupra principiilor enunțate cu bărbătească hotărîre. Probabil fiindcă la Brașov, unde nu există stare de asediu, este totuși cenzură. Dar îi place într'atâta și manifestația și principiile încât scrie:

„Apropierea politică de partidul d-lui Maniu astăzi, nu mai poate primejdui unitatea și conștiința minorității maghiare fiindcă programul este același". Și — adaogă „Brassoi Lapok" — „suntem convinși că, nu-i este permis ungurimei, care se sbate în plină criză, să piardă acest prilej istoric".

Pentru reconfortarea moralului maghiarimei din Ardeal, închee oficiosul unguresc dela Brașov, acesta să nu privească de cât la un singur lucru deocamdată:

„Că dacă hotărîrea aceasta a lui (a d-lui Maniu) n'ar fi serioasă, el n'ar fi astăzi, în centrul tuturor suspectărilor și atacurilor și d. Maniu n'ar face noui și noui manifesări pentru programul său".

E bine să se știe deci: manifestațiile și principiile d-lui Maniu plac ungurilor din Ardeal tocmai fiindcă sunt suspectate în țară.

d/192 R

Țara Noastră
Nr. ___ din 30-V 1935

Restaurație și figurație

— Prestigiul sărbătoarei Restaurației și prezența d-lui Iuliu Maniu —

Martor ne este Dumnezeu, că nici cu gândul măcar nu gândim să legăm numele d-lui Iuliu Maniu de Restaurația din 1930. Ar însemna să diminuăm însemnătatea românească a marelui act și ar mai însemna ceva și mai rău: SĂ OFENSĂM NAȚIUNEA.

Dar fiindcă se apropie sărbătoarea Restaurației, ziua în care Națiunea își va avânta bucuria pentru cei cinci ani de Domnie ai Regelui Carol II — urându-I încă mulți, mulți ani înainte! — o presă, despre care este suficient să zicem că este iudeodemocratică pentru a înțelege ce înseamnă, încearcă să lege numele d-lui Iuliu Maniu de marele act spiritual și istoric al Națiunii române, de Restaurația din 1930. Pentru a nu lăsa — cum nu am lăsat nici până acum — să se producă nici cea mai mică confuzie și pentru a nu fi ofensată Națiunea, intervenim să punem lucrurile la punct, în modul următor, precis și categoric.

„D. Iuliu Maniu — zice presa din strada Sărindar, — va participa la serbările Restaurației. Desigur un important eveniment politic". Trebuie să fie cineva în primul rând lipsit de obraz, să spună că serbătorirea unui act atât de important, ca al Restaurației, poate crește în importanță sau descrește în insemnătate din simplul fapt al participării sau al neparticipării d-lui Iuliu Maniu. Ca să se poată stabili o LEGATURA DE IMPORTANȚA între d. Iuliu Maniu și serbătoarea Restaurației, este nevoie să se stabilească — în prealabil — că a existat sau poate exista vreo legătură INTRE ACTUL RESTAURAȚIEI și d. Iuliu Maniu.

Să stabilești vreo legătură între Restaurație și d. Iuliu Maniu înseamnă să atribui oamenilor un rol atât de mare, aproape cauzal, în procesul în care Națiunea își înfăptuește destinele sale pe pământ după cea mai impecabilă dialectică a naționalismului spiritualist.

De foarte multă vreme, gândirea filozofică a scos pe om ca AGENT CAUZAL din procesele istorice, fie că ele sunt considerate în lumina determinismului istoric, fie că sunt iluminate sub unghiul de vedere al spiritualismului în avânt. Nu mai vorbim de materialismul istoric al lui Marx, care vede în orice act istoric un simplu fapt din cele care se produc și se cuprind în lupta de clasă.

Ce legătură a putut avea, prin urmare, d. Iuliu Maniu, ca om și ca politician în actul Restaurației, CARE ACT ESTE AL NIMANUI, FIINDCA ESTE MARELE ACT AL NAȚIUNII. Ce legătură poate avea d. Iuliu Maniu, și ce legătură a putut avea d-sa vreodată, ISTORICEȘTE judecând — cu marile acte ale Națiunii din ultimii treizeci de ani, perioada de eroică naștere a statului român modern pe bazele sale etnice, istorice și drepte? Il vezi pe d. Iuliu Maniu figurând în acest mare proces, dar numai atât: în ROL DE FIGURAȚIE. El nu a contribuit nici ca protagonist politic, nici ca executant măcar și de mâna a doua, nici ca regisor, la succesul dramei românești, la sfârșitul căreia — din voia lui Dumnezeu și a Nației — am intrat în realitatea de apoteoză și de muncă a statului român întregit. Ce înseamnă îndrăzneala asta să legi numele acestui mărunt FIGURANT de marea acțiune românească, concepută, determinată și condusă la izbândă de spiritul nației și nu de voința balansată a unei fantoșe, care nu știe astăzi ce are să facă mâine?

INȚELEGEȚI CE INSULTA SE FACE ȘI MONARHULUI ȘI NAȚIUNII, INTRODUCAND NUMELE LUI MANIU, UNCHIUL LUI BOILA, IN CUTREMURATOARELE ȘI LITURGICELE ACTE ALE SPIRITULUI NAȚIONAL.

Dar dacă unii iudeodemocrați țin morțiș să se găsească vreo legătură între Restaurație și d. Iuliu Maniu, suntem gata s'o stabilim în primul rând noi, cari judecăm viața politică în lumina istoriei românești și ascultând glasul conștiinței românești. RESTAURAȚIA S'A FACUT CA NU CUMVA ȚARA SA SE PRAPADIASCA DE SEDUCȚIILE SPIRITULUI RAU ȘI NEGATIV, pe care l'a reprezentat și il reprezintă d. Iuliu Maniu. Care este acest spirit rău? Este SPIRITUL DISOLUȚIUNII MORALE a nației. Este DESBINAREA pe care acest om a permanentizat-o, fără să o poată totuși duce la sfârșit între frații aceluiaș neam românesc. Este INSUBORDONAREA, care nu are nici măcar prestigiul curajului și al riscului, pe care o întrupează în persoana sa față de Națiunea, care l'a zvârlit din sânul său pentru inutilitate și proastă figurație. Este PRETENȚIA DE A CONDUCE un popor, chiar atât de blând și cuminte ca poporul nostru. Dacă nu s'ar fi făcut Restaurația, e posibil ca țara să fi îndurat multe suferinți, pe care inevitabil le va fi provocat dezordinea morală și șoapta clandestină, atât de viu și integral întrupate de d. Iuliu Maniu.

S'a sfârșit și acest rol de figurație, al d-lui Iuliu Maniu.

Cine il mai bagă în seamă?

Cine se mai interesează dacă figurează sau nu?

Ce poate să mai facă acest om, CAND ACUM SE JOACA ALTA PIESA, ȘI IN CARE PENTRU D. IULIU MANIU NU SE MAI POATE GASI NICI MACAR UN NEINSEMNAT ROL DE FIGURANT.

Aceste fiind zise, terminăm cu un avertisment: iudeodemocrații pot să se extazieze de opt ori pe zi în fața d-lui Iuliu Maniu. Pot să-și închipuie despre el ce le este pe plac; dar trebuie să înceteze de a mai vârî acest nume, nume fără senz, nume fără rost, fără trecut glorios, fără prezent, fără viitor, nume negativ, nume care iți face silă și lehemete, nume care automat amintește de Romulus Boilă și de învârteli, nume care vorbește de conspirații, nume prin care se exprimă tragedia prostiei care saltă să devină intelect în marile procese ale Națiunii.

Gh. Dragoș

0/ 1928

69

OPERAT LA FIȘE

Țara Noastră

Nr. ______ din 23-01-1938

Cu vagon special...

— D. Iuliu Maniu și contele Karoly —

Câțiva fruntași din Capitală ai grupării d-lui Alex. Vaida, au ținut într'una din zilele trecute, o întrunire în culoarea de Albastru. Cu acest prilej s'au rostit o seamă de aprecieri întemeiate asupra partidului național-țărănesc și asupra conducătorilor lui.

Foștii tovarăși se cunosc, poate mai bine decât îi cunoaștem noi, își știu calitățile și defectele, se pricep unii pe alții, pentru că au stat și au lucrat împreună și pentrucă își cunosc unii altora cazierile respective. N'avem de gând să ne mai oprim asupra calificărilor rostite cu această împrejurare, nici nu vrem să intrăm astăzi într'o desbatere asupra valorii lor. Am făcut acest lucru altă dată și cetitorii noștri ne cunosc credințele. Să nu stăruim.

Din declarațiile făcute însă cu ocazia întrunirii de zilele trecute, desprindem însă câteva preciziuni de mare însemnătate în legătură cu d. Iuliu Maniu. După cum se știe, după spargerea frontului dela Salonic, națiunea română, prin reprezentanții săi — între cari nu se găsea d. Iuliu Maniu care plecase voluntar în armata austriacă— a convocat o adunare la Oradea, în care s'a hotărît lupta pentru libertate. Mai târziu contele Karoly, ca să zădărnicească adunarea națională a românilor din Transilvania, a venit la Arad și a încercat să ducă tratative cu reprezentanții politici ai românilor, în scopul de a cădea la o învoială. *„La aceste tratative,* s'a spus în adunarea partizanilor d-lui Alex. Vaida, *a luat parte și d. Iuliu Maniu căruia autoritățile maghiare i-au pus la dispoziție un vagon special"*... Pe câtă vreme ceilalți conducători ai românilor, călătoreau cum puteau, în căruță, pe jos sau în clasa a treia a trenurilor, d. Iuliu Maniu, singur și împărătește, avea la dispoziția sa un vagon întreg și special!...

N'o să ne ocupăm, firește, de generozitatea contelui Karoly, nici de mijloacele sale de corupție. Incercarea contelui Karoly a eșuat, cu toată masa de manevră pe care o constituia, în acel moment d. Iuliu Maniu.

Ne interesează astăzi, când se fac aceste retrospecțiuni istorice, rolul d-lui Iuliu Maniu în mișcarea de emancipare a românilor din Ardeal. D. Iuliu Maniu a fost întotdeauna elementul de tranzacție.

Vagonul special care i s'a pus la dispoziție de către contele Karoly era una dintre momeli, iar cu aceste momeli erau ispitiți numai oamenii cari se cunoșteau că sunt coruptibili. In loc să refuze dărnicia contelui Karoly, d. Iuliu Maniu s'a instalat în confortabilul vagon, savurând în liniște rodul trădării sale viitoare. E drept că n'a reușit. Glasul românesc al celorlalți conducători a fost mai puternic, decât firava melodie a trădării cântată feciorelnic și sticlos de către d. Iuliu Maniu. In scurtă vreme după aceea a avut loc adunarea dela Alba Iulia și Unirea.

După Unire însă, oportuniștii s'au grăbit să se așeze în frunte. Intre ei a fost dela început și până astăzi și d. Iuliu Maniu care revendica, nici mai mult, nici mai puțin decât meritul integral al Unirii și toate foloasele care se trag de-aici. Actul de Unire, e un act sfânt, iar cei ce l-au pregătit și l-au făcut efectiv păstrează în taina inimii lor secretul acestei biruințe.

Profitori s'au găsit însă întotdeauna, ca să profaneze un altar, pentru o pâine, pentru o colivă. D. Iuliu Maniu nu poate uita că în Ardeal, subt stăpânirea maghiară, avea la dispoziția sa exclusivă un vagon special, în vreme ce românii gemeau subt călcâiul strivitor al ocupației — și vrea și în România de astăzi acelaș regim de privilegii.

In Ardeal vagonul special era prețul trădării, răsplata coadei de topor; în țara de astăzi omul contelui Karoly vrea să cucerească privilegii printr'o pornire de profanare pe seama Unirii.

Țara Noastră
Nr. ______ din 6-7 1935

Este d. Iuliu Maniu un om cinstit?

S'a pus în afacerea „Skoda" această chestiune și judecata lumei s'a găsit împărțită. Recunosc că cei mai mulți au respins în mod aprioric învinuirea. Cei mai mulți au pornit dintr'un sentiment de mândrie națională, bazați pe trecutul istoric al acestei țări.

Cum! Un prim-ministru al țărei, — învinuit de complicitate cu borfași, cu samsari veroși? Acuzat de a fi primit în audiențe clandestine pe samsar și pe mușteriul cu punga groasă!

— Nu se poate? a zis lumea.

Și prin mintea fiecăruia a trecut într'o secundă seria predecesorilor d-lui Iuliu Maniu... Lascar Catargiu, G. Gr. Cantacuzino, general G. Manu, Petre Carp, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman, Dimitrie Sturza, cei trei Brătieni. In mintea fiecăruia, prin analogie, s'a formulat simplist dar categoric, părerea: *Nu, nu se poate!* Când cineva a ajuns prim-ministru în țara aceasta nu poate fi decât un om de treabă, un om cinstit.

Ce fericit aș fi să pot să-mi păstrez și eu părerea celor ce și-au putut fixa astfel judecata. Din nefericire, nu pot.

Mă văd nevoit de o grea problemă de conștiință de a împărtăși și altora motivul pentru care nu pot accepta judecata aceia simplistă a celor mulți. Mă văd nevoit să destăinuiesc ceiace mi-a spus un om drag, un om bun, un om superior și absolut corect, care a murit totuși sub greutatea învinuirei de necinste și, mânios sunt, din cauza acestei învinuiri. E vorba de *Victor Bontescu*

Iată faptele.

Ardealul l-a cunoscut și l-a iubit pe Victor Bontescu. Era un entusiast, un ideolog, increzător în toți și în tot.

Altruist peste măsură, se aprindea pentru orice; lupta cu tot focul și entusisamul unei firi pline de patimă. In lupta națională dinainte de război a fost alături de Aurel Vlad, un aprig orator în toate adunările poporane.

S'a făcut, în fine, unirea. A fost numit în Consiliul Dirigent, dându-i-se resortul Agriculturii. Aici se ivește drama.

In vremea aceia la Buda-Pesta armata noastră cum și populația orașului, duceau lipsă mare de-ale hranei. In special lipsea untura și carnea de porc, articole pentru care speculanții luau prețuri facultative.

S'a hotărât atunci în Consiliul Dirigent să se pornească la Pesta un tren cu untură și carne de porc. S'a delegat însuși șeful resortului Agriculturii să meargă în acel tren și, în acord cu comandamentul militar, să îndestuleze, în primul rând armata, iar din ce rămâne, să se vândă și populației Capitalei maghiare.

Când s'a întors din această expediție bietul Bontescu a declarat în plin Consiliu că scăzând toate cheltuelile și îndestulând din belșug oștirea, a rămas un beneficiu net de un milion și jumătate din vânzarea unturei.

După ședință, — așa mi-a spus Bontescu, — d-l președinte Iuliu Maniu, l-a chemat de-oparte și l-a întrebat:

—Ce gând ai să faci cu acei bani?

Bontescu a răspuns că-i va depune resortului de Domenii și-i va socoti la venituri extraordinare. I s'a răspuns de d-l Iuliu Maniu:

— Să nu faci una ca asta.

Avea de plătit atât tipografia și gazeta cum și chiria clubului. Și a luat acei bani.

Repet: *așa mi-a spus Victor Bontescu.*

Dar drama nu se mărginește aici.

In acel timp se făcuse guvernul Vaida. Mai toți din Consiliul Dirigent intrase în acel guvern. Clubul ardelean se fixsase la „Majestic", în Capitală. In acest club s'au ridicat doi membri influenți. Pe unul îl numesc, căci merită. E d-l Aurel Dobrescu de la Făgăraș; pe celălalt nu -l numesc, căci și-a regretat destul greșala, ș'apoi îmi e foarte simpatic. Acești doi partizani au întrebat încruntat ce s'au făcut banii de pe untură de la Buda-Pesta? Unde sunt! Ce au devenit?

Bontescu n'a răspuns. Era prea mândru. Ș'apoi era sigur că va răspunde cel îndrept, cel care luase banii. Văzând că acesta tace și că se întețește campania, ivindu-se răsunet și în presa liberală, — Victor Bontescu, mâhnit și indignat, și-a dat demisia, atât din minister cât și din partidul național. După el a făcut acelaș gest și Aurel Vlad.

Cu toate astea d-l Iuliu Maniu a tăcut și tace încă. O fi de aur tăcerea, dar uneori e urâtă și poartă nume urât.

Ce s'a petrecut apoi? Lumea din Ardeal o știe. E bine s'o știe toată lumea. Victor Bontescu întreprinsese și ca membru al Consiliului Dirigent și apoi ca ministru de Industrie și Comerț, organizarea Ardealului din punct de vedere industrial și comercial.

In această mare și frumoasă inițiativă a lui s'a lovit de finanța liberală, — care -i oferise sprijinul ei cu oare cari condiții pe care Victor Bontescu nu le-a socotit folositoare Ardealului. Le-a respins și a încercat să facă totul *„prin noi înșine"* așa cum propovăduia însuși șeful acelei finanțe. Și-a atras urgia liberală și a început tarea campanie sălbatică în care se vorbea de *Banda Veith-Bontescu-Tăslăoanu*. Nu a fost zi în care cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, să nu se repete toate acuzațiile imaginate contra acestui om, care disprețuia de a se apăra, iar în apărarea lui nu a sărit nimeni:

A stat la Bratca Streiului lângă Hațeg și și-a măcinat durerea, nu contra celor cari îl atăcau cât contra celor cari puteau cu un cuvânt să închidă gura bârfitorilor. Ș'acum lumea să prețuiască și să judece: ce fel de om e d-l Iuliu Maniu.

Victor Baranga

1928

71

LUPTA

Nr. ______ din 26-XI 1935

„Trădătorul" Iuliu Maniu a luptat pentru unguri ca voluntar!

O afirmă tot oficiosul d-lui Goga

Am reprodus într'un număr trecut cele scrise de „România Nouă" din Cluj, față de ticăloșia publicată de „Țara noastră", oficiosul d-lui Goga, că „d. Maniu a trădat Ardealul" fiind în solda contelui Tisza, care-l plimba cu vagon special!

Un alt oficios național-țărănesc, „Patria", din Cluj, deasemenea dezgustat și indignat de infamia unei astfel de campanii calomnioase, care nu mai respectă nimic, publică în ultimul său număr aceste rânduri:

„Țara Noastră" oficiosul național-creștin își permite să reediteze o veche infamie gogistă. Una singură, desigur. Dar nu ne vom ocupa decât de infamia, care trădează toată perfidia sufletească a autorului ei, și care a fost lansată acum câțiva ani, spre a fi reabilitată a doua zi după pactul Vaida-Goga... Desigur fiindcă d. Goga vroia prin ea să facă plăcere loialității cunoscute a d-lui Vaida-Voevod.

„Țara Noastră" scrie:

„D. Iuliu Maniu care s'a angajat în armata austriacă..."

Textual! Noi și oamenii de bună credință știm că d. Maniu a fost trimis pe front deși era deputat, că la plecarea d-sale d. Goga a scris cel mai emoționant articol din viața sa: „A plecat și Maniu..." Mai știm că d. Maniu era „termen redus" (önkéntes), și nicidecum voluntar, cum se numește noțiunea în limbajul militar unguresc.

Mai știm că O. Goga cunoaște foarte bine cuvintele în chestiune, precum și faptul că d. Maniu a fost „termen redus", iar nici decum „voluntar" deși în ungurește ambele noțiuni se numesc „önkéntes".

Dar de ce d. O. Goga dacă poate, să nu lovească cu aceiași sabie și în d. Maniu și în d. Vaida? Șeful d-lui A. C Cuza știe bine cât de mulțumit va fi d. Vaida să recitească în organul de luptă al „Frontului național-creștin-valah", infamia veche pe care a stigmatizat-o în interviewuri de pe vremuri... fără să poată spune nimic, e frica întemeiată ca „Țara noastră" să nu-l denunțe și pe d-sa că a fost sub unguri „voluntar" — ca orice militar cu bacalaureat.

Ori cât ar ști că d. Maniu nu îngădue polemică cu acei cari îl atacă, ar trebui să-și tempereze „curajul".

Căci întrecând măsura ne-am putea răzvrăti împotriva consemnului redacțional...

Și d. Goga știe bine că publicându-i biografia, nu i-am face un serviciu prea mare...

Chiar dacă nu am recurge la metode cari îți permit falsuri grosolane ca acel de care ne ocupăm, și cari ne-ar permite să strigăm asasin cuiva care nu a omorît decât sufletește pe cineva...

Beneficiarul liricei lui Petöfi (a se vedea articolele marelui precursor naționalist Aurel C. Popovici...) să fie deci mai prudent și să se mulțumească cu debitarea infamiilor mărunte, din cari și-a făcut flașnetă ani de zile... și pe cari nu i le mai luăm în seamă.

Măsura, deci poete!"

1928

72

LUPTA
Nr. ______ din VI-XI 1935

D. Iuliu Maniu a trădat Ardealul şi a fost în slujba contelui Tisza!

Descoperirea aceasta senzaţională a făcut-o oficiosul d-lui Octavian Goga

Oficiosul d-lui Goga publică în fiecare zi articole în cari se bocește că nu mai poate suporta calomniile și cere urgent o lege a presei care să pedepsească cu ani de ocnă pe calomniatori.

Or, dacă ar exista o asemenea lege și s'ar aplica cinstit și imparțial, toată sarea ocnelor României Mari ar trebui să fie tăiată numai de cei cari scriu la acel oficios și de cei cari îi inspiră!

Ca să dăm un singur exemplu, drastic, din zecile pe cari le putem spicui zilnic, e suficient să arătăm că „Țara noastră" l-a învinuit pe d. Iuliu Maniu de trădare de neam!

Da, sub dominația ungurească, Iuliu Maniu a fost în solda lui Tisza și a trădat Ardealul! O scrie, negru pe alb, ziarul d-lui Octavian Goga! E lesne de înțeles de ce „România Nouă" dela Cluj intitulează rândurile apărute în „Țara Noastră" *„impertinență sau infamie"*.

Dar iată ce scrie „România Nouă" în ultimul său număr:

„Ziarul „Szabadsag" dela Oradea a publicat unele declarații politice, pretinzând că d. Iuliu Maniu le-ar fi făcut unui redactor al său. A doua zi d. Maniu lea dezmințit categoric. Pentru orice om de bunăcredință, desmințirea d-lui Maniu trebuia să fie suficientă. Pentru domnii de la „Țara Noastră" însă nu. Aceștia brodează un lung articol pe tema unui interview fals, scriind intr'altele, că „Iuliu Maniu, care în timpul robiei Ardealului, se plimba, cu vagon special pus la dispoziția sa de către contele Tisza, în schimbul trădării sale..."

Că pe d. Goga nu-l revoltă asemenea infamii, asta nu ne miră de mult. Dar îi întrebăm pe d-nii Cuza, Crainic, Voicu Nițescu, Anghelescu, Sever Dan și ceilalți blochiști-naționaliști-valachiști: nu roșesc obrazele lor cetind asemenea infamii?"

*

Și asemenea oamenii cer o lege a presei care să pedepsească drastic calomniile!

1902 C8

73

Naţionalul Nou
Nr. ______ din 9-11 1936

D. Iuliu Maniu refuză să se compromită cu... comuniştii

Sau d. Maniu fuge de răspunderea unui eşec în alegerea dela Hunedoara?

Hotărârea d-lui Maniu de a renunta să mai ia cuvântul la întrunirea naţional ţărănistă din Deva — hotărâre care a dus la contramandarea acesti manifestaţii — continuă să fie divers interpretată şi explicată. Arătam eri că d. Maniu a renunţat a mai vorbi deoarece ar fi fost solicitat de d. Mihalache, alarmat că în discursul său fostul preşedinte de consiliu va pune din nou pe tapet problema constituţională. Se mai dă şi altă explicaţie: aceia că d. Maniu a fost rugat să nu mai ţină proectatul discurs fiind că intenţiona să facă o profesie de credinţă naţionalistă, asemănătoare aceleia a d-lui Vaida-Voevod. Din amebele ipoteze reese că d. Maniu a fost rugat să nu mai vorbească şi s'a executat.

Inregistrăm însă şi o altă explicaţie din care rezultă că d. Maniu a renunţat a mai vorbi din proprie iniţiativă fiindcă nu-i convenea ambianţa morală în care urma să se ţină manifestaţia.

Intr'adevăr, atunci când d. Maniu anunţase că va vorbi la Deva — fie spre a pune chestia constituţională, fie pentru a face paradă naţionalistă — nu ştia că organizaţia de Hunedoara făcuse pentru alegerile parţiale cartel electoral cu comuniştii.

D. Maniu este intr'adevăr un democrat convins — sau face în chip reuşit pe democratul — d-sa nu înţelege însă să acopere cu prestigiul său elementele subversive comuniste.

Astfel încât, spre a nu apare pe estrada sălii de întrunire cot la cot cu comuniştii, d. Maniu a renunţat a mai lua cuvântul. Este iarăşi posibil ca d-sa să fi fost dinainte hotărât, din motivul de mai sus, să nu vorbească şi totuşi să fi fost bucuros să fie rugat de d. Mihalache să renunţe şi renunţând să dea impresia că face o concesie, când chiar dacă ar fi fost rugat de d. Mihalache să vorbească d-sa n'ar fi putut s'o facă.

D. Maniu este un tactician desăvârşit, aşa că a putut folosi şi acest prilej — care ar fi trebuit să se întoarcă împotriva sa — spre a încerca un nou şantaj împotriva d-lui Mihalache. Şi şeful partidului, cu «abilitatea» sa cunoscută, l-a secondat de minune pe d. Maniu, care renunţând a mai vorbi la Deva nu-şi asumă nici un fel de răspundere morală pentru un eventual eşec în alegerea parţială de la Hunedoara.

Intr'adevăr informaţii foarte serioase arată că şansele naţional ţărăniştilor sunt foarte slabe, candidatul liberal, d. Mioc — un om foarte simpatizat şi care a făcut multe pentru judeţ — fiind aproape sigur de reuşită. Să nu se uite într'adevăr cu înaintea d-lui Mitiţă Constantinescu şeful organizaţiei liberale din Hunedoara a fost d. Gh. Tătărăscu, astfel încât judeţul a putut fi, în diverse chipuri, favorizat sub guvernarea liberală.

PAL

192 C

Neamul Românesc
Nr.______ din 18 . XII 1936

Unul care a fost prea mult iertat

Dela subminarea Instituţiilor Fundamentale ale Statului, acţiune desfăşurată timp de doi ani la Cut, Uioara, Vinţul de jos, Zalau şi prin şapirografe clandesine răspândite în tot Ardealul, d. Iuliu Maniu a trecut de ieri la subminarea însăşi a Statului României Intregite.

Cine ar fi crezut că iertarea dela 1922, când întreg poporul român din provincia de peste munţi cerea pedepsirea deliquenţilor faimosului Consiliu dirigent pentru că aceştia sărăciseră istovita populaţie românească de acolo va fi răsplătită de prezidentul acelui Consiliu, acelaşi pe care Justiţia din Ardeal îl prezenta ca principal responsabil de întreaga gestiune frauduloasă de atunci, prin acea mare ticăloşie de ieri dela Cameră, a cărui executant s'a făcut agentul bolşevic Ghiţă Popp?

Cine ar fi crezut că d. Iuliu Maniu, prezidentul de mai târziu al traficanţilor cu înarmarea ţărei, fără oblăduirea căruia d. Romulus Boilă n'ar fi putut încasa d ela Seletzki cele 85 de milioane cât a stabilit Justiţia — să trimită pe nemernicul agent bolşevic Ghiţă Pop ca să citească murdarul act de trădare de eri, tocmai în Parlamentul care înlăturând probe materiale l-a iertat şi l-a scutit pe d. Maniu de trimiterea în judecata Casaţiei?

Cine ar fi crezut că, ţinându-se seamă de temperamentul irascibil — cu tare manifeste în mediul încunjurător — şi călcându-se în picioare texte de legi categorice din codul penal, d. Maniu n'a avut de suferit nici una din rigorile acelui cod atunci când d-sa s'a făcut deatâtea ori culpabil, la Cut, Uioara, Vinţul de jos, etc., de fapte pentru cari ori-ce cetăţean al acestei ţări ar fi fost pedepsit — tocmai fostul preşedinte al Consiliului Dirigent să fomenteze noua ticăloşie de ieri, care ar pune pe ori-care locuitor al ţărei sub asprimea legilor ţării dacă nu chiar în afara lor?

Socotim necesară o repede reculegere şi o meditare mai adâncă asupra actelor în faţa cărora pune ţara d. Iuliu Maniu.

Să fie odată şi justiţia integrată în toate atributele şi drepturile ei, fiindcă altcum sporeşte anarhia.

....

stazi ...... luna .... anul........

numitul ... Holomu ... Ghe .... am procedat la

.... filelor ... 61 ....

din dos. No 2323/II vol...... care au fost introduse la dos. No 12186

vol. Inetiv

Semnătura Holomu Ghe

Neamul Românesc
Nr.______ din 20-III-1937

Durerea cea mare a Bădăcinului

— D. Maniu părăsit de tineret —

Izbucnirea tineretului ardelean împotriva practicilor pe care nu le mai poate îngădui o generație chemată să consolideze România Intregită, trebue să fi produs mare consternare la Bădăcin. Dovada ne-o face oficiosul d-lui Maniu, care a pornit la luptă împotriva acestui tineret.

— Vă luați după Cain? — strigă organul Bădăcinului — către tinerii ardeleni. (Cain ar fi d. Alex. Vaida Voevod). **Dar după cum acesta a abandonat** pe Abel (care ar fi d. Maniu), TOT AȘA ARE SA VA LASE IN DRUM ȘI PE VOI.

Și continuă:

„D. Vaida-Voevod s'a considerat mereu ADJUNCT al d-lui Maniu". (Orgoliul Bădăcinului trebue neapărat satisfăcut). „Nici un fel de legături materiale, financiare sau de rubedenie n'au existat între ei". (Exact declarația pe care a făcut-o și d. Vaida Voevod la Comisiunea de anchetă parlamentară Skoda). „Prin urmare, cum s'ar zice pela Blaj, de bună voie și în toate mințile, d. Vaida l-a urmat pe d. Maniu"... „Era într'adevăr impresionantă prietenia... cu care d. Vaida îl onora pe d. Maniu. Atât de impresionantă în cât a devenit legendară și simbolică", etc. etc.

Și totuși, inchee oficiosul Bădăcinului:

„D. Vaida l-a părăsit pe d. Maniu!"

Cain l-a abandonat pe Abel! *Legenda biblică mistificată inadins pentru ca să nu se tragă cumva concluzia că d. Maniu ar avea azi, politicește, soarta lui Abel...*

*

Așa dar durerea Bădăcinului e dovedită. O mărturisește însuși oficiosul. Dar e altcineva de vină de cât singur d. Maniu că a fost părăsit de tineretul ardelean?

Cu răutatea ce și-a făcut reputație prin acea permanentă turburare a bucuriei Unirii, la ce alt rezultat ar fi putut ajunge d. Iuliu Maniu?

De nouăsprezece ani, prima generație de după înfăptuirea idealului național al tuturor Românilor se pregătește pentru ziua când răspunderea pentru moștenirea primită îi va cădea întreagă pe umerii ei. Și în tot acest timp, — în care greutăților acumulate în calea consolidării României Intregite de către vrăjmașii din afară și dinăuntrul hotarelor ei li s'au adăogat și permanentele manifestări ale recalcitranței negative a d-lui Iuliu Maniu — ce cuvânt de orientare și de încurajare a auzit această generație rostindu-se de pe buzele aceluia căruia îi place să se considere totuși „Supra Om"?

Sfatul dat părinților acestei generații ca să nu participe la Incoronarea primului Rege al României Intregite?

Batjocorirea și acuzarea de trădare a acelora cari răspundeau comandamentelor nației reunite în granițele strămoșești și primeau însărcinări dela conducerea Statului român ca să preia și să reprezinte puterea lui în ținuturile desubjugate?

Calomniile la adresa tuturor factorilor constituționali, debitate pela Cut, Uioara, Vințul de Jos, Zălau și chiar în cetatea simbolică a izbânzii definitive Alba Iulia?

Tineretul ardelean n'a avut altă îndrumare timp de nouăsprezece ani dela d. Iuliu Maniu.

*

D-lui Maniu îi este însă greu să se poată exterioriza altcum. Insăși lungul timp pe care și l-au pierdut aceia cari s'au trudit zădarnic să abată pe d. Iuliu Maniu din calea permanentelor d-sale greșeli, — maximul acela de răbdare pe care l-au avut ultimii conducători și luptători naționali din Ardeal d-nii Al. Vaida-Voevod și Aurel Vlad, confirmă această nefericită imposibilitate.

Dar generația nouă ardeleană, tineretul acela cu care se luptă azi d. Maniu și nepoții d-sale prin oficiosul dela Cluj, se află nu numai în pragul răspunderei care începe, ci și în fața unor vremuri de răscruce. E nația întreagă de astă dată sub amenințarea unor vremuri cari pot fi și mai grele ca cele din trecut.

Ce ar vrea d. Maniu dela o generație cu o atât de mare și de grea misiune?

Să-și piardă vremea hăzuind pe urma discursurilor d-sale vințene sau șolticăriilor ignobile furnisate prin „Mica publicitate" de către oficiosul Bădăcinului?

ADMINISTRAŢIA
NU No. 25, (etaj)
EŞTI (I)
5.70.88

2 Lei

Sâmbătă 20 Martie 1937 C

ABONAMENTE
In ţară: Pe un an 600 Lei; Pentru autorităţi s
In străinătate: Pe un an, 1200 Lei

Regina Maria şi ţara

Suferinţa momentană a Reginei Maria a întors către aceia căreia-i datorim aşa de mult, mai mult de sigur, decît e în ştiinţa tuturor celor cari au văzut ei înşii ori au aflat de la marturii neuitatelor zile dureroase şi măreţe cum s'a făcut această ţară, care de aceia, de nimeni, nu trebuie luată în uşor.

În cuvintele mai mult sau mai puţin fericite şi potrivite care s'au rostit la Cameră şi în acelea care s'au adaos la Senat, a fost vorba de „soţia Regelui Ferdinand" şi cele două nume au fost reunite în expresia gratitudinii larg cuvenite.

Nu e nimeni dintre noi care, cînd e vorba de un lucru mare, să-l fi putut face singur. Cu voie sau fără voie sîntem prinşi de momentul istoric şi dăm mai mult decît se putea crede din puterile nebănuite ce se ascund în noi. A scădea pe Regele Unităţii Naţionale, suflet de o mare nobleţă şi de o aleasă delicateţă, ar fi un păcat. Dar amintirea ce-i păstrăm nu poate umbri tot ceia ce Regina Maria a făcut **prin ea.**

Prin ea contra tuturora, dar, aici stă însemnătatea faptei sale, **niciodată contra ei înseşi.**

La alţii a fost o criză de conştiinţă, o luptă, o durere. La urmaşa regilor Angliei şi a Ţarilor această tragedie n'a existat. Ea **a văzut aşa** de la început şi fără un moment de îndoială nici în zilele de îndoială mai a tuturora nu s'a clintit.

Şi convingerea **s'a prefăcut în energie.** Intr'o energie din acelea care nu se cheltuiesc în cuvinte. Intr'o energie necontenit activă, pe singurul drum pe care, în noroc şi în nenorocire, putea să-l vadă.

Cu astfel de oameni se face o ţară. S'o recunoaştem pentru aceia care, din fericire, este, şi va fi încă multă vreme, între noi.

N. IORGA

La un semi-centenar al lui Zola

O parte din presa noastră voind să fie sau mai înţeleaptă decât cugetarea franceză sau necunoscătoare a ultimului cuvânt al acesteia, încearcă să facă din Zola ceeace a încetat să fie de multă vreme.

[illegible]

E adevărat că printr'o optică strâmbă s'a atribuit o influenţă zolistă acestor îndreptare, pe temeiul că d. M. Sadoveanu a scris, de pildă, pe Ion Ursu, *ori fiindcă îndeobşte ele chemau pe scriitori la pământ, la ţăran.*

Dar nimic nu se poate susţine temeinic dintr'o teză în care, precum se vede, dătătoare de ton, convingătoare este simpla similitudine de subiecte, întâm-

Sandu Aldea, Ion Agârbiceanu sau Ion Ciocârlan, (Inimă de mamă).

Factura romanului Ion *şi a structurii sufleteşti a insului care-i poartă numele, întruchipând bestialitatea primară, sunt străine de duhul care trece prin proza noastră. Ele vin dela Zola prin filieră maghiară, lucru care i s'a şi spus d-lui Rebreanu la vreme în* Gândirea *lui Cezar Pe-*

77 63

1928 (7)

Neamul Românesc

Nr.______ din 6. V /1937

Soldatul credincios

Ar fi după amicii fostului preşedinte al partidului naţional-ţărănist d. Iuliu Maniu.

Dacă s'a dus la Viena, plecând atât de subit din ţară, a făcut-o numai fiindcă este credincios şefului partidului... Ca să i se izbândească visul şi să se vadă preşedinte de consiliu, d. Mihalache nu avea nevoe decât... de reuşita planului d-lui Maniu la Viena.

Tot pentru a-l aduce mai repede pe d. Mihalache la guvern d. Maniu s'a dus şi la Cap Martin. Din datorie — cum se spune — ca „să-şi câştige toate elementele de judecată în vremurile acestea turburi, să vadă care este politica cea mai bună şi raţională pe care trebue să o ducă România".

Dar în definitiv de ce îi trebuesc d-lui Maniu aceste elemente de judecată, dacă guvernul de mâine îl va conduce d. Mihalache şi d-sa, d. Maniu, nu face parte de cât din comitetul executiv al partidului care nu se întruneşte niciodată când partidul este la guvern?

D. Maniu este însă „soldat credincios" şefului. Tot ce întreprinde prin cele străinătăţi şi tot ce dă ordin să se scrie în oficiosul d-sale dela Cluj, face numai ca să grăbească aducerea d-lui Mihalache la Preşedinţia Consiliului.

Probabil că de aceea când îl întreabă partizanii pe d. Mihalache când vine la putere, d-sa răspunde, de o bucată de vreme foarte scurt:

— Imediat!

78 64

192 4/8

Porunca Vremii

Nr. ______ din 6.5.1937

D. Maniu devine odios

Manevrele dela Paris

Vasăzică, d. Iuliu Maniu vrea cu tot dinadinsul să ne pună subt tutelă.

Iată, în această privință, ce scrie „Epoca", ziarul d-lui Grigore Filipescu-Tantime, care hoinărește prin Paris și care și-a luat angajamentul să aducă la putere conglomeratul:

„După informațiuni primite pe cale particulară dela Paris, reiese că d. Iuliu Maniu a părăsit Cap-Martin sosind azi în capitala Franței.

„Aceiași sursă de informații susține că d. Maniu va avea încă azi o întrevedere cu d. Leon Blum, președintele consiliului de miniștri.

„Mâine, d. Maniu va fi primit în audiență de d. Albert Lebrun, președintele Republicii.

Informațiile sunt transmise, desigur, de patronul „Epocii".

Știe ,oare, d. Maniu, că prin asemenea procedeie devine odios? Odios ca jidanii!

79

1824

„FRONTUL"

Nr.______ din 8 VII 193_

Probleme de rezolvat

Enigma și echivocul Maniu

De ce a plecat d. Maniu dela șefia partidului național-țărănist? Acțiunea ocultă a d-lui Maniu împotriva instituției fundamentale a Statului

Ce a spus d. prof. Iorga altădată și ce crede astăzi. O precizare a oficiosului guvernului

Destăinuirile pe cari d. V. V. Tilea le-a făcut recent la Uioara, au avut darul să readucă în actualitate problema Maniu. *O problemă care, — ca și subiectul ei, — are două fețe:* enigma *Maniu și echi*vocul *Maniu.*

Enigma.

Aceasta a luat naștere în clipa când d. Maniu s'a retras de la conducerea partidului național-țărănist.

Pentruce s'a retras d. Maniu? Un om care timp de peste 30 de ani a avut un rol important, dacă nu totdeauna hotărâtor, în viața românilor din Ardeal, și care în România de după război a reușit să stăpânească nu numai partidul, al cărui șef a devenit înlăturând tot ce-i stătea în cale, dar să se ridice până la cele mai înalte forme ale conducerii absolute — d. Maniu a fost, subt regență, dictator, — se dă într'o bună zi la o parte, continuă să rămâie astfel, și se ploconește ca un umil tolerat în fața aceluia pe care l-a disprețuit totdeauna: I. Mihalache.

Pentruce aceasta? Cu ce scop aceste forme de ipocrizie, de ascunzișuri și fals dramatism, regisat cu mijloace scenice cari lasă a înțelege că retragerea n'a putut fi făcută, în gândul autorului ei, decât calculat, cu scopuri anume determinate, pentru a masca sau înlesni anume manevre și acțiuni piezișe?

De aproape șase ani d. Maniu joacă această comedie, forțând partidul să-i servească de scenă, de trambulină și, câteodată, de massă de manevră. Atâta timp cât partidul s'a lăsat convins și a ascultat de sugestiile d-lui Maniu, impresia generală era că avem un partid fără șef și un șef fără partid. Astăzi când partidul — sau o bună parte din el, — nu se mai arată dispus să-l urmeze, impresia este că avem un partid care-și caută șeful, și un șef care aleargă după un partid nou.

Incă odată: cu ce scop toate acestea?

Cineva a spus odată: *probabil cu scopul de a da loviturile proectate cari, ca pretutindeni, se pot realiza mai bine când ești în afara baricadelor decât atunci când ești înlăuntrul lor.*

Echivocul

Plecând dela șefia partidului național țărănist, dar rămânând membru devotat al lui, d. Maniu a reușit să întreție în jurul său o atmosferă de duplicitate permanentă: ca membru al partidului urma credincios tactica acestuia, în timp ce amicii săi din Ardeal continuau o campanie orală și scrisă, prin întruniri și manifeste, împotriva Coroanei, pe care o prezintau poporului într'o lumină cât mai defavorabilă. Concomitent, d. Maniu era democrat cu partidul și revoluționar de dreapta cu alte grupări a căror bună credință o înșelase.

Nimeni nu știa precis ce este d. Maniu; ori de câte ori era întrebat, d-sa se deroba; își desmințea sau desavua prietenii, nega legăturile cu cei de dreapta.

Echivocul perzista, deși toată lumea știa ce este, ce crede și ce urmărește d. Maniu.

Destăinuirile d-lui Tillea au avut darul să rupă iarăși vălul de mister care acopere fața și acțiunile d-lui Maniu.

Presa care-i este fidelă, afirmă că d. Tillea a inventat.

Iată însă că ceea ce a spus acum câteva zile d. Tillea, au mai spus și

d. IULIU MANIU

alții înaintea d-sale.

In *„Neamul Românesc"* dela 16 Ianuarie 1935, d. prof. Iorga a publicat un articol fulgerător contra mașinațiunilor d-lui Maniu, subt titlul: *„Un războiu mizerabil"*.

Iar în numărul său de eri, același ziar scrie: „Cunoaștem manevrele ce se țes acolo (la Bădăcin N.R.) ca să avem certitudinea că d. Iuliu Maniu *urmărește așa ceva* (e vorba de republicanismul la care s'a referit d. Tillea N.R.) *și de multă vreme*".

In fine, „VIITORUL", oficiosul partidului și al guvernului liberal, ocupându-se de destăinuirile d-lui Tillea, scrie: „d. Iuliu Maniu a pus mereu partidul național-țărănist într'o foarte delicată situație". Și „VIITORUL" reamintește CUVANTAREA DELA VINT ȘI MANIFESTELE RASPANDITE CU NEMILUITA IN ARDEAL, conchizând că, pentru lămurirea echivocului e nevoie de o desmințire DIRECTA din partea d-lui Maniu.

Pana atunci, însă, lumea s'ar mulțumi să știe *ce crede d. Mihalache personal de toate acestea,* și în ce fel socotește d-sa că trebuie să acționeze pentru a se lămuri odată pentru totdeauna și enigma și echivocul Maniu.

191 8/a

80 86

OPERAT LA FIȘE

Porunca Vremii
Nr. ______ din 10-XI-1937

Iuliu Maniu, republican?

de dr. ILIE RADULESCU

N'am fost şi nu sunt admirator al geniului politic, al d-lui Iuliu Maniu. Geniu în care nu cred, pentru simplul motiv că nu l-am putut întâlni în nici o acţiune ori gest al d-sale, de după război. Şi slavă Domnului, fostul preşedinte al Consiliului Dirigent nu se poate plânge că i-au lipsit prilejurile să-şi pună'n valoare o genialitate, în care se mai găsesc încă şi azi unii oameni să creadă. Este destul să ne reîntoarcem cu gândul, înapoi cu câţiva ani, la 1927—928, la vremea când, adică, d. Iuliu Maniu era un mit popular. Puţini oameni politici, nu numai la noi, dar şi aiurea, au avut în mână o situaţie, un moment politic atât de decisiv, de norocos, ca d. Iuliu Maniu. Şef idolatrizat al unui mare partid, care totaliză, în alegeri, unanimitatea sufragiilor, aclamat ca mântuitor de massele populare, d. Iuliu Maniu ar fi putut să mute şi luna de pe cer, necum să guverneze, pe linia uşoară a fireştilor ei aspiraţii, o ţară. Ce s'a ales, însă, din prima guvernare naţional-ţărănistă, cât de catastrofal s'a prăbuşit, în ridicol şi neputinţă, mitul Maniu, este şi inutil şi dureros a mai reîmprospăta o amintire, care şi aşa stărue destul de penibil în memoria noastră. D. Iuliu Maniu a dat ţării cea mai slabă, mai haotică şi mai deficitară guvernare, pe care, poate, n'a întrecut-o în oroare, decât anarhia tehnicienilor; o deziluzie dintre cele mai crude, ale României de după război.

Pentru bietul suflet, larg încrezător, al acestei ţări, noi n'am putut decât să depunem o lacrimă pe lespedea care închidea iluzia Maniu. Dar atât! Fiindcă în afară de genialitatea politică pe care n'am întâlnit-o la d. Maniu, ni s'ar fi părut odios să ne scoborîm la rolul de denigratori ai unui om, în care identificam, totuşi, o massivă bună credinţă, o indiscutabilă onestitate, un integral patriotism şi, mai ales, o ferventă tărie de caracter.

Cine, într'adevăr, ar putea contesta serios d-lui Iuliu Maniu — luptătorului care a închinat sbuciumului naţional al neamului său, treizeci de ani din viaţă — bunăcredinţa în serviciul Patriei? Cine n'a râs şi nu s'a simţit oarecum jenat de svârcolirile unora de a-l afunda pe Iuliu Maniu, într'un anumit, desonorat, noroi al indelicateţei materiale, personale? Cine încă — într'o lume în care lichelismul politicianist nu cunoaşte limite pentru meschina şi degradanta lui îmbulzire la putere — nu s'a oprit să admire intransigenţa unui caracter, ferm pe o poziţie care ar fi putut să însemne, prin simpla ei natură protestatară, o sentinţă de eliminare din viaţa politică?

Noi, ca tribună a simţirii şi gândirii româneşti, nerobită nici unui calcul sau interes politic, de persoane sau de partid, nu putem să mistificăm adevărul, chiar atunci când este vorba de adversari. Adevăr care ne dictează încă o concluzie politică, penibilă pentru situaţia d-lui Maniu, în care este de vină tot lipsa d-sale de genialitate, de discernământ. Anume: dacă d-lui Maniu i se închid azi toate porţile acţiunii sale politice de viitor, credeţi că aceasta se datoreşte unor scrupule constituţionale, de cari, mai mult de cât izolatul dela Bădăcin, fac caz alţii? Nu! D. Iuliu Maniu se exclude din viaţa publică, prin însuşi faptul situării d-sale la aripa stângă a politicii româneşti. Mormântul stângii internaţionaliste şi jidoveşti, la noi, va însemna, fără îndoială, şi sfârşitul carierii politice a d-lui Maniu, subliniez, MAI ALES A D-SALE, care era în deosebi obligat moralmente să fie pe aceiaş linie de luptă naţionalistă, pe care a strălucit în trecut şi pe care o părăseşte azi, la apus de viaţă.

In aceste condiţii, a-l reactualiza pe d. Iuliu Maniu, punându-i mai cu seamă în sarcină infama acuzare de dinamitard al ordinei noastre monarhice, este pe cât de stupid şi de apolitic, pe atât de groaznic, de meschin. Iuliu Maniu republican! Cine se poate opri cu seriozitate asupra acestei anateme? Mai întâi, dacă d. Maniu ar fi nutrit vreodată aceste sentimente, cine l-ar fi putut împiedica să le transforme în realităţi politice, pe vremea când d-sa era, în această ţară, mai mult decât... preşedinte de Republică! Şi când totuşi a colaborat la Restauraţie! O luptă antimonarhică, republicană, azi, a d-lui Iuliu Maniu? Prea e gravă ofensa să-l socotim pe d. Maniu lipsit de atâta elementară inteligenţă, încât să nu-şi dea seama că Monarhia a devenit, în ultimii ani, o realitate atât de puternică, încât nici o dinamită nu-i mai poate arunca în aer granitul. Apoi, este posibil să crezi că omul care s'a străduit eri să unească naţia, e gata să lupte azi s'o destrame din

(Urmare în pag. 3-a)

Cursurile de vară din Băile-Buziaș

Pentru a veni în ajutorul învățătorilor și pentru îmbunătățirea mișcării muzicale sătești, cu începere dela 1 August a. c. se va organiza în Băile-Buziaș *„Cursul de vară pentru muzică și dirijat"*, condus de compozitorul bănățean d. *Filaret Barbu*, directorul conservatorului part. municipal și

lui la un centru muzical peste lunile de vară.

Invățătorii (învățătoarele) vor locui în mod gratuit în căminul învățătorilor și se bucură de reducere la băi, mese, etc.

Cursul durează dela 1—22 August (3 săptămâni).

La încartiruirea în cămin

animate de spiritul curat al naționalismului și patriotismului, au fost inaugurate cu slujbă creștinească.

D. I. Radu, în numele învățătorimei nemțene, urează bun sosit mai întâi străjerului învățătorimei din România, d-lui D. V. Țoni, care luptă pentru înălțarea școlii apoi tuturor colegilor prezenți.

D. inspector Găbureanu, *în numele d-lui ministru Angelescu, aduce mulțumiri d-lui Țoni și asociației pentru munca depusă întru prosperitatea neamului.*

D. primar Alexandru Gheorghiu, *fost învățător, în numele orașului, urează bun sosit colegilor adunați de pe întreg cuprinsul țării în această frumoasă stațiune de munte. D-sa face un istoric al luptelor*

din cărturarii țării și anume, d-nii profesori universitari: Rădulescu-Motru, S. Mehedinți, Ștefănescu-Goangă, Răducanu, Bărsănescu, Narly, Herescu, Liviu Rusu-Cluj, Andrei-Iași, Musceleanu și I. C. Petrescu. Apoi profesorii: Nisipeanu, Bratu, Purcariu, Popescu Teișanu, Panaite Popovici, Alois Grigorovici, V. Ghițescu, pr. Matasă, Homicescu-Iași și Mărgineanu-Cluj. Dintre învățători vor conferenția d-nii: Apostol Culea, inspectori Stan și Simion, d-na Eliza Alexandrescu și câțiva dintre colegii dela cursuri.

D. Țoni precizează că la aceste cursuri trebue să rămână o atmosferă senină și curată prin păstrarea unui spirit de ordine, unde să nu se facă politică, deoarece învățătorul are mulți dușmani.

Iuliu Maniu, republican?

(Urmare din pag. I-a)

nou? Fiindcă asta inseamnă a submina Monarhia, cimentul cel mai de preț, azi, al României întregite!

Nu, hotărît nu! D. Maniu-republican! Iată ce mi se pare că nu poate să intre într'un cap normal, într'un suflet onest, iată ce mi se pare că este mai mult decât o crimă a se lăsa să fie încetățenit în mentalitatea opiniei publice. D. Iuliu Maniu, nu-și poate servi mai mult adversarii și nu poate, in acelaș timp, deservi mai mult interesele țării, decât lăsând fără răspuns infamia. O desavuare netă, o înfierare categorică a acestei oribile asertiuni, nu înseamnează numaidecât a te scobori la ticăloșia calomniatorilor, ci mai curând a-ți dovedi încă odată un patriotism care nu poate îngădui nimănui să se joace cu interesele neamului.

Trist este, însă, că piatra împotriva d-lui Maniu — stigmatul acesta odios de republicanism — o ridică d. Tillea. D. Viorel Tillea, creiație a d-lui Iuliu Maniu, care nu l-a promovat numai, pentru prima oară, subsecretar de stat, dar l-a și luat lângă sine, la sân, la președinția consiliului. E groaznic! Pun punct unui proces de conștiință, care se sbate dramatic în sufletul meu. Rău am ajuns. Barbare moravuri politicianiste, pe spinarea țării, ne este dat să trăim, la mai puțin de douăzeci de ani, dela sfântul act al Unirii tuturor Românilor!

Dr. ILIE RADULESCU

81 67

192/41

OPERAT LA FIȘE

Neamul Românesc

Nr. ______ din 11. VII 1937

Oracolele d-lui Maniu

După ce a vorbit şi d. Maniu se constată că nu s'a desminţit nimic din declaraţiile făcute de d. V. V. Tillea la Uioara.

D. Maniu zice că dacă a spus d. Titulescu ce a spus de ce să se mai declare şi d-sa !

Or tocmai în aceasta stă controversa.

D. Tillea a declarat că d. Titulescu a spus unui prieten personal cu ce propunere s'a prezentat d. Maniu la d-sa şi că l-a refuzat. Dacă e adevărat atunci înseamnă că d. Titulescu, care a refuzat pe d. Maniu, nu mai vrea săşi denunţe prin ziare de ce l-a refuzat.

Este interesantă însă şi partea a doua a declaraţiei d-lui Maniu.

„Opinia publică — zice d-sa — ştie că sunt oameni ale căror vorbe nu merită desminţire" — dar adaogă d. Maniu : **„Măcar că ei sunt tot atât de bine cunoscuţi ca şi intenţiile şi inspiratorii lor".**

Cu astfel de oracole d. Maniu nu convinge pe nimeni că n'a spus d-lui Titulescu ceeace a afirmat d. Tillea.

Mai cu seamă nu convinge pe acei cari îi cunosc acţiunile şi atitudinile politice, memoriile şi şapirografele, conciliabulele dela Sovata şi conclavurile dela Bădăcin.

Prea pe faţă a turburat d. Maniu timp de 20 de ani bucuria Unirii şi opera de consolidare a României întregite pentru ca astăzi să poată risipi atmosfera, care par'că a începuat să-l sufoce, prin oracole şi sofisme.

82

„FRONTUL"

Nr. ______ din 15 VII 1937

AL DOILEA ECHIVOC MANIU

După echivocul monarhic, echivocul politic

Unde se situiază politicește d. Maniu: la stânga sau la dreapta?

Este ştiut de toată lumea că d. Iuliu Maniu, se menţine într'un echivoc pe toată linia.

Echivoc pe tema regimului monarhic, echivoc pe tărâmul politic.

Despre cel dintâiu am vorbit şi vom mai vorbi. Azi ne vom referi la cel din urmă.

Amicii dela Cluj şi de la Bucureşti, anunţă pretutindeni că d. Maniu ***„se întoarce din străinătate mai democrat ca oricând, că în călătoria sa în Franţa s'a întărit în certitudinea asupra solidarităţii regimului democratic şi că regimul social al guvernului Blum, îl consideră incomparabil superior dictaturilor".***

Ciudat, destul de ciudat.

Echivocul monarhic, d. Maniu a încercat să-l risipească, referindu-se la declaraţia d-lui Titulescu. Şi n'a reuşit.

Asupra echivocului politic însă d. Maniu, nu zice nimic.

Toţi oamenii politici şi-au spus concepţiile lor politice la timp.

Numai d. Maniu se ascunde după deget.

Pe deoparte lasă să se creadă că încurajează sentimentele afective ale unei anumite grupări, făcând să se acrediteze svonul că este om de dreapta.

Pe de altă parte îngrijeşte să se răspândească svonul că ***„se întoarce din călătoria în străinătate mai democrat ca ori când şi întărit în certitudine asupra solidarităţii regimului democratic"***, **regim democratic care ştim că înseamnă anarhie, haos în ordinea economică şi amestecul streinilor în treburile statului.**

Echivocul acesta a durat şi a chinuit ţara prea mult, este timpul să înceteze.

Adevăruri, pentru noi

In ţara în care munca a fost ridicată la rangul de Cult

Un port nou la Elba. Hitler şi al trei-lea Reich

Germania de ieri, al treilea Reich de azi.

După o noapte de dibuiri şi de zechilibru cancelarului Hitler a adus cu el un val de lumină a faclă nouă pentru populaţia de 65 de milioane de suflete, strânsă între fruntariile germane.

Fuehrerul — considerat de toţi germanii ca un adevărat conducător al naţiei, om înzestrat cu o incomparabilă putere de înţelegere, a realizat pentru poporul său în timp de aproape patru ani asistat de generalul Goering, şi alţii opere care vor rămâne exemplu pentru cei ce-l vor urma.

In discursul său dela 23 Mai 1933, cancelarul Hitler a spus:

„Nu pentru econome trăeşte poporul, nici economia nu serveşte capitalului; ci capitalul serveşte economiei şi economia naţiei".

Astfel a înlocuit în limitele posibilităţii, produsele străine importate în ţară, prin produse indigene, redresând prin aceasta economia naţională.

A exclus funcţionarii străini din întreprinderi şi instituţii.

A triat toate barourile şi întreaga magistratură din Rech.

A procedat la excluderea definitivă a militarilor străini din cadrele armatei.

Protecţia sângelui şi onoarei germane.

Munca în folosul obştesc.

Reducerea şomajului.

Pentru această categorie de oameni fără de lucru, Fuehrerul a organizat un proect de muncă intitulat „Auto-stradă" pe care a îmobilizat pe toţi şomeurii la aceste lucrări monumentale. Din punct de vedere edilitar, aceste artere care pornesc din inima Berlinului până la punctele de hotar ale Germaniei, sunt unice.

Nu mai relevăm marea operă de asistenţă medicală, creerea de spitale şi mai ales ridicarea în părţile muntoase a acelor celebre sanatorii munciloreşti.

UN NOU PORT LA ELBA

Primul proect prevede construirea unui pod suspendat peste Elba ,care în urma desvoltării crescânde a traficului, precum şi a lărgirii oraşului Hamburg prin regiunile din jur anexate s'a dovedit ca fiind absolut necesar. Pentru a nu împedeca intrarea în port a vapoarelor transoceanice, podul va avea o înălţime de 70 m. peste suprafaţi apei. Partea liberă a podului, cuprinsă între cele 2 turnuri, înalte de 140 m. va avea o lungime de 50 m. şi o lăţime de 30 m.

In al doilea proect se prevede construirea unui cheiu de ancorat pentru marile transatlantice de pasageri. Se va ridica un zid de 1000 m. lungime, care să permită ancorarea simultană a 4 vapoare mari de pasageri.

Al treilea punct al programului cuprinde amenajarea unui chei dealungul Elbei, lung de 2 Km. şi înalt de 20 m. Lăţimea cheiului va fi de 45 m.

In centrul vechilor clădiri măreţe se va ridica primul sgârie-

83 69

152 ger?

OPERAT LA FIȘE

„FRONTUL"

Nr.______ din 17 VII 193_

D-l Maniu este ori nu republican?

Noui dovezi despre existenţa republicanismului d-lui Maniu
Un şef de partid şi un fost ministru de externe atestă acest lucru prin spusele şi atitudinea lor

Vâlva stârnită de declaraţiile d-lui Tillea, asupra republicanismului d-lui Iuliu Maniu, nu a încetat însă.

Aceasta fiindcă desminţirea atât de târzie a celui pus în cauză a fost făcută într'o formă tipică echivocului iar declaraţiile d-lui Mihalache pela toate festinurile electorale au fost şi sunt socotite ca făcute numai dintr'o solidaritate de partid.

Tactica Bădăcinului

Dovezi că republicanismul d-lui Iuliu Maniu nu este o bombă politică după cum s'a spus şi că el există cu adevărat, nu trebuiesc căutate nicidecum, din colo de hotarele partidului naţional ţărănist.

Lumea şi-aduce perfect de bine aminte că forurile acestui partid au fost deseori convocate tocmai pentru acest motiv, după cererea expresă a multor fruntaşi ai partidului cari nu erau de acord pe acestă chestie şi că în aceste foruri au avut loc discuţiuni furtunoase pe aşa zisa „tactică Maniu".

Exponenţi principali ai partidului ca d-nii: Costăchescu, Potârcă, Armand Călinescu şi alţii, au divulgat în întruniri publice condamnabila politică a Bădăcinului, lucru pentru care amicii d-lui Maniu, au mers până la a cere excluderea lor din partid.

După toate acestea, firesc era ca atât d. Maniu şi d. Mihalache, înainte de orice desminţire care nu desminte nimic, să fi lămurit opinia publică ce se înţelege prin formula aşa de

D. Iuliu Maniu

răspândită „tactica Maniu şi politica Bădăcinului".

Reflexiile unui şef de partid

Un şef de partid, cetind pasagiul din cuvântarea d-lui Mihalache, dela Slatina, referitor la declaraţiile d-lui Tillea, a zâmbit şi a reflectat „oare numai odată mi s'a plâns d. Mihalache de republicanismul d-lui Maniu, pe vremea când ne găseam în acelaş partid?

Un alt amănunt preţios

Iar câţiva oameni politici mai ştiu încă un amănunt:

In 1933, când s'a pus chestia şefiei partidului naţional-ţărănist, un fost ministru de externe nu s'a sfiit să declare că votează pe d. Mihalache pentru consideraţia că aci nu este de ales între d. Mihalache şi d. Maniu, ci între unul care este împotriva actualei forme de stat (adică d. Maniu, n. r.) şi între celalt care este pentru păstrarea actualei forme de stat.

Desminţiri interesate

Iată deci că republicanismul d-lui Iuliu Maniu nu este de eri de alaltăeri, sau dela declaraţiile dela Uioara, încoace.

El este cunoscut de întreg partidul ca şi de oameni politici cari nu sunt azi în acest partid.

Incât desminţirile cari s'au dat şi poate se vor mai da, nu sunt decât praf în ochii naivilor, pentru salvarea situaţiei grele în care a fost pus partidul.

M. MATEI

PROCES-VERBAL

Astăzi 24 luna Octombrie anul 1951.

Subsemnatul A. Guiglea am procedat la scoaterea filelor Nr. 70 din dosarul Nr. 2923 vol. I. care au fost introduse la dos Nr. 12022 vol. Jud.

Semnătura,

A. Guiglea

1928

85

Neamul Românesc
Nr.______ din 28 - VII 1937

Dezastrul tacticei d-lui Maniu în Ardeal

S'au publicat rezultatele oficiale ale alegerilor județene.

Rezultatul e interesant, mai cu seamă în Ardeal. Voturile date de ardeleni în toate județele, în special în acelea considerate ca fiefurile politice ale fostului președinte al Consiliului Dirigent, dovedesc că tactica, chivocul și iezuitismul politic grăbesc sfârșitul politic al d-lui Iuliu Maniu.

Astfel în jud. Alba din 30.576 votanți, 19.000 și-au dat voturile împotriva tacticei d-lui Maniu.

In jud. Huniedoara, unde d. Iuliu Maniu a pus șef, precum se știe, pe d. Ghiță Pop, faimosul deputat al Frontului Popular de acolo, a cărui comunicare a fost interzisă să apară în desbaterile Parlamentare ale Monitorului Oficial, rezultatul, pentru d. Maniu, este și mai dezastruos. Din 54 mii de votanți, patruzeci de mii au respins tactica d-lui Maniu. Cu tot frontul realizat de d. Ghiță Pop, cu comuniștii.

Același lucru la Satu Mare. Din 33.397 alegători români, s'au pronunțat împotriva tacticei d-lui Maniu un număr de 23.325. La Maramureș din 16.946 alegători, 10.364. La Târnava Mică, din 13.917 alegători români, 9052. La Turda din 18.840 alegători români, 11.717.

Așa dar din 167.676 alegători români din șease județe ardelene 113.458 s'au pronunțat pe față împotriva tacticei d-lui Iuliu Maniu. Singur în jud. Sălaj, unde se află Bădăcinul cu veninul, d. Maniu a reușit să majoreze partidele cari luptă împotriva tacticei d-sale. Dar și în acest județ, 17.940 alegători români s'au pronunțat pe față împotriva politicei d-lui Iuliu Maniu.

86

1929

OPERAT LA FIȘE

Neamul Românesc

Nr.______ din 2 · X 1937

Domnul care nu e ranchinos!

D. Iuliu Maniu a acordat un interview ziarului „Străjerul".

Desprindem următoarele declarații:

DESPRE D. VAIDA ȘI DESPRE UN.... PUNCT NEGRU:

„D-le Tăzlăuanu, trebue să pricepi un lucru: NU-S UN OM RANCHINOS. Cu Alexandru Vaida, s'a petrecut „ceva" foarte greu de explicat. In cele chestiuni mici ca și în cele fapte mari ne înțelegem perfect. Niciodată nu va spune d. Vaida că poartă mai mult naționalism decât mine în sufletul său.

„Pe noi ne desparte UN PUNCT NEGRU în tot orizontul politicei românești. Dispărând ACEL PUNCTULEȚ, vom fi iar împreună. Cred că, în cele din urmă, îmi va da dreptate și el! Fapt ce ne va obliga, să ne terminăm misiunea pe această lume ca doi prieteni nedespărțiți".

DESPRE „VOINICI" ȘI DESPRE „STRAJERI":

„Organizarea tineretului e foarte necesară. Iți aduci aminte că și eu am încercat cu „Voinicii", acțiune ce s'a crezut că, era politicianistă. Pe când EU VROIAM SA AM cetățeni de mâna întâia.

„Azi, această grea misiune și-a asumat-o M. S. Regele Carol II, pe care trebue să-L sprijinim din toate puterile noastre.

„Avem mare nevoie ca în țară, să domnească spiritul: legalității, dreptății și al sacrificiului sublim pentru patrie".

Și despre un ajutor,... FARA ZAVERĂ:

„Atât rău cât doresc M. S. Regelui Carol II, tot pe atât, să-mi dea mie și membrilor familiei mele, bunul Dumnezeu. Nu, oare, eu am fost acela care L-am ajutat să se suie pe tronul României Mari, FARA ZAVERĂ în calitate de prim-ministru?

„Lupt din răsputeri, ca să fiu înțeles de M. S. Regele Carol II în gândurile mele curate".

Iată cum d. Iuliu Maniu, ține nu numai să spună, dar să și probeze că nu este.... **un om ranchinos.**

87

3192

OPERAT LA FIȘE

Țara Noastră

Nr. ______ din 17 XII 1937

Cine este și ce vrea d. Iuliu Maniu?

„O notă nouă intervine acum în viața acestui tip evasiv, care într'o țară unde se vorbește mult, și-a administrat cu netăgăduit profit pentru el tăcerea, trăind dintr'o LADA GOALA. Din ce combinații tactice sau din ce resorturi morale a luat ființă, mi se pare ingrat să analizăm acum, fapt este însă, că pentru întâia oară îl văd în postura omului care

Când se va scrie istoria acestor zile, cronicarul viitorului subliniind această ingratitudine va stărui desigur asupra compoziției sufletești a fostului sclav, obrăznicit în atmosfera de libertate și devenit îndrăzneț, pe măsura inconștienții lui.

„Dincolo însă de considerațiunile etice, se ridică problema politică, cu toată gravitatea ei excepțională. Ce vrea acest om? Pentru ce și pentru cine lucrează? Să sfărâmăm prestigiul Regalității noastre și să zguduim încrederea masselor față de Tron, lăsând în urmă un gol, care ne împinge spre neant? Cine se bucură azi pe această chestiune? Budapesta? Sofia? Moscova? E un joc sinistru, în afară de șantajul electoral, e o rețetă de cap ghemuit, din care se desprinde absența desăvârșită nu numai a ideilor constructive, dar și a impulsurilor tradiționale care au diriguit istoria noastră.

NU RETORICA LA RADIO, CI MASURI REALE!

„Regret, că guvernul pus în fața acestei degradări pare a nu se pătrunde de seriozitatea ei și nu-i găsește leacul. Nu retorică la Radio se cere înaintea ignominiei, ci măsuri reale cu consecințe pozitive, care să taie scurt o îndrăzneală de ocazie. Altfel ea va crește în măsura în care nu e retezată dela început, drastic și categoric. NEBUNUL CARE CREDE CA SE POATE JUCA CU FOCUL, TREBUIE ADUS LA REALITATE. Fără a i se creia o aureolă de victimă, desfăcut de ceata înfometată care-l întovărășește, poate fi oprit foarte repede în exhibițiile lui. INTR'UN CAMION INCAP, după părerea mea, TOȚI ACEȘTI PROPAGANDIȘTI, CARI PE VREMEA UNGURILOR ERAU BLANZI CA PORUMBII!

„Să ne înțelegem! In viața politică sunt clipe când vorbele cad neputincioase și nu mai numără nimic. Arsenalul represiunii e mult mai bogat în fața crimelor de Stat. Nădăjduiesc, că guvernul d-lui Gh. Tătărăscu cunoaște acest adevăr axiomatic. Dacă nu, să fie sigur, că mai sunt și alții în țară, cari își dau seama că pentru salvarea autorității de Stat există și un limbaj mai comprimat cu efect radical și sigur de al cărui rezultat nimeni nu se îndoiește.

UN CAZ PROFUND REGRETABIL

— „Paralel cu acțiunea d-lui Iuliu Maniu, se înregistrează, însă, și intrarea în viața politică internă a d-lui N. Titulescu: în ce fel priviți dv. această apariție, d-le președinte?

— „Aș zice: un caz profund regretabil! Mai mult o senzație tristă, decât o impresie alarmantă. S'ar putea spune, o lumânare a cărei feștilă arde de amândouă capetele. Dacă mai ține așa mult, pâlpâie cât mai pâlpâie, și se stinge...

SARMANUL TITULESCU!

„Mai întâi, nenorocirea în sine: descinderea la București în pragul alegerilor. Cine l-a povățuit la această fatală călcare cu stângul? De ce n'a venit înainte? De ce n'a amânat după Sfintele Sărbători? Ar fi fost crúțat de penibila atitudine de suplicant, prin care a izbutit să primească drept premiu al umilinței, capul de listă al lui Căpățâneanu dela Slatina... Ce avalanșe, însă, de gesturi desordonate, de eclipse dureroase ale inteligenței, de înfrângeri ale bunului gust se adaugă la acest pas inițial, care atrage după sine o vertiginoasă prăbușire, cu atât mai fulgerătoare, cu cât prin distanța dintre el și țară, prin bunăvoința scump gratificată a gazetelor interesate și prea îndelungata protecție a Cenzurii, d. N. Titulescu isbutise relativ de demult să proiecteze asupra sa o gloriolă aproape unanim acceptată de spiritul de suprafață al societății noastre.

„Distanța a fost sacrificată, realitatea își cere drepturile ei implacabile, a început operația de rectificare istorică.

Sărmanul Titulescu...

„Scrisoarea în care caută să se spele de răspunderea disolvării „Gărzii de fier" e pur și simplu deplorabilă. Avem a face cu lipsa de seninătate a omului oropsit de împrejurări, condamnat de motive meschine greu de mărturisit la denaturări de fapte și la pripeli ciudate cari te pun pe gânduri. Cum adică? Cine nu știa din toată fauna noastră politică, CINE NU ȘTIA CA INJGHEBAREA D-LUI CAPITAN CODREANU A TREBUIT SA FIE GATUITA LA STRADUINȚELE D-LUI TITULESCU? Cine se mai îndoia că enorma greșală politică s'a făcut ca un act volnic dictat de-o anumită concepție în politica noastră externă, pe care d. Titulescu a afișat-o totdeauna slugarnică în aceiași direcție? După patru ani— probabil pentru a-și înlesni peregrinările dela Slatina sau șansele celui mai proaspăt „pact de neagresiune" **— d-sa vine cu desmințiri lamentabile alături de adevăr, pe care foștii lui colegi le desmint, dându-se astfel țării un spectacol necunoscut, încă, de pugilat electoral. Ce aspect îndoelnic de eleganță ne furnisează cancelarul nostru dela Geneva... Prăvălirea însă nu se oprește aci, epistola lansează în mod confuz secrete de stat, afirmă lucruri desmințite necontenit, pune în circulație documente și divulgă atitudini de culise diplomatice,— toate acestea de dragul mandatului dela Slatina al lui Căpățâneanu.**

„Jalnică descindere în arenă... Reputația de risipitor a d-lui Titulescu niciodată n'a fost pusă astfel la contribuție. Din nenorocire însă risipirile de prestigiu nu mai pot fi cârpite ca golurile bugetare prin credite noui de supliment...

„Și când te gândești că suntem abia la început, că o sensibilitate excesivă abia acum începe să primească lovituri în ciocnirea aspră a frământării noastre interne, după acest preambul uluitor povestea în sine primește un impuls de tristă conmizerație umană.

SE RESIMTE NEVOIA UNEI PRIMENIRI

— „Care va fi sfârșitul acestei agitații neobișnuite și când credeți că vom intra în normal?

— „Eu n'aș putea prevesti o apropiată deslegare. Să așteptăm deocamdată rezultatul alegerilor pe care partidul național-creștin le privește cu încredere, întrucât posibilitățile de exprimare nu vor fi dirijate... Criza însă nu va avea o potolire grabnică. S'au aruncat lozinci cari au rănit adânc și cer lămuriri definitive. Viața noastră de stat se resimte de nevoia unor primeniri, pe orizont apar puncte de întrebare. Țara a intrat în faza neliniștei dinaintea furtunei.

„Eu nu văd decât o singură formulă salvatoare: ideia națională cu toate atributele ei firești", — încheie d. Octavian Goga.

88

Porunca Vremii
Nr. 15 V. 1938 193

Unde-a fost sfinxul?

O atitudine penibilă și ofensatoare a d-lui Iuliu Maniu. Intreaga țară, în frunte cu Regele ei, a lăcrimat îndurerată la căpătâiul strălucitului poet și înflăcăratului patriot, Octavian Goga. Numai d. Iuliu Maniu a lipsit

Marea durere a pierderii duiosului poet al pătimirii noastre naționale și neobositului luptător al întregirii românești, ne-a frânt tuturor sufletele. Funeraliile naționale care s'au făcut lui Octavian Goga, n'au fost o simplă hotărire oficială, ci au însemnat realmente un zăbranic negru ce s'a așternut masiv peste toate inimile românești.

In dureroasa sfâșiere de suflet pe care ne-a dat-o dispariția lui Octavian Goga, am avut, totuși, o mângâiere: jalea adâncă și unanimă a nației, valul de lacrimi care s'a pornit de pe toate meleagurile țării spre sfintele moaște ale dispărutului. Funeraliile naționale au adunat laolaltă toată simțirea întristată a țării, întreaga conștiință națională. Au plâns la căpătâiul ilustrului fiu al neamului, nu numai prietenii și admiratorii marelui poet, nu numai oficialitatea țării, dar și adversarii lui politici de odinioară.

Regele țării, trecând peste toate exigențele protocolare care interzic Suveranilor să conducă la lăcașul de veci chiar pe sfetnicii Lor apropiați, a venit împreună cu Fiul Său, [illegible]evodul Mihai, să-Și mărturisească durerea. Și Regele a plâns. Ochii Săi augusți erau scăldați în lacrimi, ațintiți mereu asupra aceluia care a fost Octavian Goga. Și pe drept cuvânt. In sicriu nu era fără viață un om, era țara cu toate bătăile de inimă ale întregirii naționale, cu toată epopeea sfântului nostru războiu de eliberare națională.

UNUL SINGUR CARE LIPSEȘTE

Toată țara, toți oamenii politici, uitând de orice bariere din trecut, s'au regăsit în aceiaș durere în sala Ateneului Român, lângă moaștele lui Octavian Goga. Până și d-rul Lupu, omul de stânga, cu care Octavian Goga și-a încrucișat de atâtea ori violent, în desbaterile parlamentare, spada, a venit cu flori și cu lacrimi la căpătâiul poetului.

Un singur om lipsea. Unul singur, care pretinde totuși să se intituleze exponentul autentic al Ardealului, pe care l-a cântat atât de sublim și pentru ale cărui idealuri a sângerat atât de dureros Octavian Goga. A lipsit d. Iuliu Maniu.

Sfinxul dela Bădăcin, omul cu

D. IULIU MANIU

inimă de ghiață, n'a fost prezent la funeraliile naționale ale lui Octavian Goga. Socotelile lui mărunte, calculele lui politice, distilate printr'un suflet lipsit de sensibilitate, i-au dictat să se țină departe, să distoneze de simțirea țării inlăcrimate, când rațiunea, o elementară decență, ar fi trebuit să-i comande o atitudine cu totul deosebită.

Iuliu Maniu s'a găsit, în trecutul de luptă al Ardealului, alături de Octavian Goga. Sunt atâtea momente care nu se pot uita în epopeea dezrobirii ardelene, încât trebuie să ai inimă de piatră ca să nu plângi în fața unui destin tragic care rupe firul vieții unuia cu care ai mers alături și ai înfruntat primejdia. Dar e altceva mai mult decât prietenia și amintirea care pot lega oamenii. E recunoștința pe care țara, Ardealul și mai ales d. Iuliu Maniu o datorează marelui poet al întregirii naționale.

O OFENSATOARE NERECUNOȘTINȚA

Mai mult decât oricăruia altul, unirea spirituală a neamului, pe urmele căreia a mers apoi faptul istoric al unirii reale, se datorește clocotitoarei revărsări de suflet a lui Octavian Goga. Versul lui, scrisul lui, lupta lui de baricadă, au pregătit Unirea. Domnul Iuliu Maniu a ajuns la rolurile proeminente pe care le-a jucat în statul român, datorită Unirii. Fără Unirea Ardealului, fără România Intregită, d. Iuliu Maniu n'ar fi rămas decât advocatul dela Blaj, decât nehotărîtul tuturor actelor eroice pe care le pretindea lupta de eliberare din Ardeal. Or cântărețul Unirii, revoluționarul care a răscolit și a mobilizat inimile pentru marea jertfă a războiului, realizatorul sufletesc al întregirii și în consecință și creiatorul situațiilor de proeminență politică a d-lui Iuliu Maniu, a fost Octavian Goga. Se cuvenea deci ca, măcar dintr'un impuls de elementară recunoștință, d. Iuliu Maniu să verse o lacrimă pe mormântul lui Octavian Goga.

N'a fost așa. Dar nici nu putea fi altfel. D. Iuliu Maniu e prea bine cunoscut. Dacă înregistrăm faptul acesta penibil, n'o facem cu intenția de-a deplânge sau de-a îndrepta ceva. O facem mai mult pentru istorie. Sunt anumite stânci ale lipsei de simțire, pe care nici un cutremur nu le poate mișca.

89

3192

MASCA „IDOLULUI"
DELA BADACIN a CAZUT

Abținerile d-lui Iuliu Maniu dela toate manifestațiile de înălțare românească, au început să provoace indignare și revoltă în massele cetățenilor

Un curent de indignare și revoltă străbate Ardealul și plaiurile românești de dincoace de Carpați.

Atunci când întreaga suflare românească lua parte la doliul națiunii suferit prin pierderea marelui poet și luptător, Octavian Goga, atunci când, cu inimile cernite, toți fruntașii vieții noastre, intelectuale și politice conduceau la locul de veci trupul neînsuflețit al aceluia care și-a închinat viața și opera desrobirii Ardealului, un singur om rămânea nepăsător, indiferent, străin, de această manifestare a simțimintelor de recunoștință națională — omul cel mai indrituit să înțeleagă doliul țării și să verse lacrimă fierbinte pe catafalcul din rotonda Ateneului — d. Iuliu Maniu.

Absența pustnicului dela Bădăcin, care din abținere dela toate manifestațiile de înălțare ale patriei și-a făcut dogmă politică, a produs de data aceasta consternare.

D. Iuliu Maniu a lipsit ostentativ de la înălțătoarea sărbătoare a încoronării dela Alba Iulia; a lipsit cu acelaș spirit de contradicție dela serbările comemorative ale eroilor naționali, Horia, Cloșca și Crișan; a lipsit cu aceeaș îndărătnicie, sau poate cu aceeaș nepăsare, dela toate actele de glorificare ale neamului care pecetluiau unirea Ardealului cu patria-mumă.

D. Iuliu Maniu și-a făcut o satisfacție personală și din a lipsi dela catafalcul lui Octavian Goga.

Tactică de politician sau ambiție de om care vrea să fie original, purtarea d-lui Maniu a sfârșit prin a-și atrage oprobiul țării.

Poporul din Ardeal cași din vechiul regat, poporul care simte românește și care pune interesul permanent al patriei mai presus de interesul meschin al politicii efemere, e profund indignat de atitudinea d-lui Maniu.

Masca „idolului" dela Bădăcin a căzut.

Adevăratul scop — personal, interesat, machiavelic — al omului din umbră s'a arătat poporului în toată goliciunea lui hâdă.

Poporul respinge dogma originalității țesută pe legendă mitologică. Poporul cere azi sinceritate, sensibilitate, realism și, mai presus, umăr de susținere la acțiunea de refacere morală a țării.

3182

Neamul Românesc
Nr. ______ din 28. VIII. 1938 193

Represintantul d-lui Maniu

Aşa cum e acuma „şeful partidului naţional-ţărănesc" cred că e crud a-l aduce în discuţie. El însuşi ar putea obiecta că n'are mijlocul să se apere altfel decît printr'o inofensivă răspîndire de fiţuici trase la maşină.

De aceea nu ne-am ocupat aici de dînsul, de ideile, planurile şi acţiunile lui.

Dar persoana-i, odată aşa de importantă, e adusă din nou înainte de o scrisoare a d-lui Davilla, care explică Românilor din America, nu numai propriul său cas, care e al unui ministru abia demisionat care face intrigi contra ţării sale, ştiind bine că ea nu poate să aibă alt regim decît anumite împrejurări extraordinare şi anumite păcate grele, la care însuşi, ca politician, a participat, ci şi casul bunului său amic care e d. ziarist Schachmann.

D. Davilla îi face o biografie şi genealogie din care nimic nu lipseşte.

Aflăm cine e părintele aceluia, om de respectabilă memorie, cine fratele, un talentat artist al Comediei Franceze, ce decoraţii are d. Schachmann, de ce reputaţie se bucură. Şi, pe lîngă toate aceste elemente de consideraţie, acest domn, care nu mi se părea mie un personagiu aşa de important, e „represintantul la Paris al d-lui Maniu".

Sunt deci, s'o ştim, doi represintanţi ai poporului român: unul e al Regelui, celalt al d-lui Maniu.

E de mirare că acesta de al doilea a fost făcut acuma şi el „exteritorial", dar în ce priveşte România?

N. IORGA

Neamul Românesc

Nr.______ din 2 IX 1938 193_

BABA HÂRCA ÎN OFENSIVĂ

Domnul care se credea uns de forţa divină să fie cel puţin Domn al Transilvaniei, Banatului, Maramureşului şi părţilor ungurene, e mereu protestatar.

Agitatorul profesionist care a operat până eri în apele stagnante gonite de asanarea românească nu vrea să accepte în ruptul capului apropierea loială a Ungariei de vecinii ei. Armonizarea firească a intereselor fostului duşman dela 1916, starea de fapt eşită din indiscutabile drepturi istorice, o socoteşte primejdie pentru România.

Nu e întâia oară când convingerile externe ale Hâncului politic provoacă ilaritate şi compătimire.

Un om politic sincer în convingeri, poate greşi interpretând fapte şi realizări care înlătură agresivităţile probabile şi le înlocueşte cu acorduri solemne şi categorice.

Baba Hârca se fixează în eroare pentru că aşa-i convine. Se menţine într'o critică goală şi absurdă pe care chiar clandestinismul injurios şi nedemn o reduce la cercurile restrânse ale politicianilor dezolaţi.

Aşa se petrece şi cu argumentaţia „contrară" a tristei figuri avocaţiale dela Blaj, — care lunecă pe plan continental ca să îşi afle astfel o oare care ocupaţie.

Lipsită de informaţii elementare, Baba Hârca se declară fără temeiuri serioase împotriva unei înţelegeri pacifice între state! Un redactor modest de politică externă s'ar vedea concediat fără preaviz dacă ar scri cu reprobabila uşurinţă şi pretenţioasa ignoranţă a domnului dela Bădăcin.

Dar domnul care senin în simplitatea-i de documentare, combate morile de vânt e bărbat proeminent ale cărui expozeuri dunărene au ameţit cândva vasta organizaţie electorală azi înhumată spre eternă şi nemeritată odihnă.

Riscurile unei puneri în disponibilitate nu-l ameninţă, ceeace îl încurajează să bată apa în piua externă şi să împrăştie enormităţi privind situaţia mondială!

Vorbe goale, glas de babă veninoasă, răcnind răguşită în pustiu.

6 2923

c 1

[illegible]

28 Octombrie 1938

DREPTATEA

DECLARATIILE D-LUI IULIU MANIU, PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL-TARANESC.

Cu prilejul zilei de Sf. Dumitru s'a prezentat la d-l Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional-ţărănesc, un grup numeros de tineri din partidul naţional-ţărănesc reprezentând toate straturile sociale şi fiind de faţă şi câţiva membri conducători din Capitală în frunte cu d-l dr. Lupu. Cu această ocazie d-l Iuliu Maniu a arătat situaţia extrem de gravă în care se găseşte ţara şi, ca încheere a făcut unele declaraţii care ating problemele vitale ale ţării:

Dăm în acest scurt rezumat următoarele declaraţii:

- Statul nostru se sbate într'o grea criză din cauza situaţiei politice interne şi în urma primejdiilor mari cari isvorăsc din situaţia internaţională extraordinar de periculoasă pentru noi.

Niciodată n'a fost mai evident adevărul că soluţionarea problemelor internaţionale este în raport direct cu forţa pe care o poate da naţiunei solidaritatea politicei interne.

Or, din nefericire, în politica noastră internă, naţiunea şi întreg organismul de stat sunt într'un sbucium violent, cum nu s'a mai văzut niciodată în viaţa politică a ţării româneşti.

Intre Coroană şi naţiune este un conflict acut din pricina că, prin noua aşezare de stat octroiată asupra ţării cu ajutorul unor oameni care fără scru-

pul de conştiinţă şi fără prevedere politică s'au pus în serviciul unor idei preconcepute, naţiunea a fost lipsită de drepturile sale asigurate prin pactul fundamental al naţiunii, trecându-se toate asupra Coroanei.

Prin aceasta s'a tulburat nu numai echilibrul forţelor în statui şi, foarte firesc liniştea lui interioară. Regimul dictatorial de astăzi a produs o nemulţumire şi o frământare printre cetăţeni care face imposibilă o muncă productivă, liniştită şi închegarea energiilor naţionale într'o singură forţă dinamică, mânată de o însufleţire naţională absolut necesară mai ales în vremuri grele ca cele de azi.

Noua aşezare de Stat împiedică în mod absolut manifestarea voinţei naţionale şi exercitarea dreptului de control prin presă şi adunări, atât de necesare pentru purificarea vieţii publice şi producerea elanului de muncă şi creaţiune materială şi spirituală. Ori ce iniţiativă particulară este făcută dela început imposibilă şi întreaga ţară se prezintă ca o imensă cazarmă, unde totul trebue să se execute după ordin, iar de altă parte ca o vastă închisoare, tixită de oameni spionaţi, urmăriţi şi închişi în bună parte fără judecată, în mod preventiv şi pe termen nelimitat.

Este dureros a vedea suferinţele lor şi sfâşietor a auzi vaetele şi isbucnirile de mânie ale miilor de membri ai familiilor de ţărani şi orăşeni, loviţi prin aceste persecuţii.

Oprirea oricărei vieţi de partid şi a oricărei propagande pentru ideile sănătoase naţionale şi de orientare politică internă şi externă cu excluderea oricărui schimb de idei şi de vederi, fac să prindă rădăcini toate curentele subversive sau contrare unui raţionament serios patriotic.

./.

Ele nu pot fi combătute de nimeni şi prin nimic!

Orice tendinţă de progres naţional prin reforme sociale şi economice potrivite spiritului vremii şi necesităţilor reale ale poporului românesc sunt făcute imposibile, afară de ceiace se tiluieşte şi se inventează în conciliabule mai mult sau mai puţin secrete, la umbra unor ziduri unde lumina şi aerul liber nu sunt lăsate să pătrundă. O administraţie pusă în bună parte în mâna armatei, nemulţumeşte şi corpul ofiţeresc şi opinia publică, coruptiunea prinde tot mai mult rădăcini tocmai în urma imposibilităţii unui control.

Viaţa economică stagnează. Interventiunile personale sunt mai la ordinea zilei şi mai puternice decât oricând. Situaţia financiară a Statului şi a particularilor este la începutul unei crize pe care o resimt grav, chiar de pe acum, atât funcţionarii cât şi celelalte categorii ale societăţii româneşti. Scumpete creşte [redacted] câştigul oamenilor scade în aceiaşi proporţie.

După ce d-l Maniu expune apoi elementele din care se compune această criză economică şi financiară, d-sa arată că aceasta ne loveşte tocmai când avem nevoe de o mare prosperitate economică, pentru a putea face faţă îndatoririlor extraordinare de mari atât în ce priveşte organizarea interioară a ţării cât şi înzestrarea oştirii.

D-l Maniu arată apoi absoluta necesitate de a fi înlăturat regimul actual şi în special necesitatea de a înlătura conflictul dintre Coroană şi naţiune, pentru ca naţiunea să-şi poată afirma toate forţele sale materiale şi sufleteşti pentru înfruntarea pericolelor ce ne ameninţă, iar Coroana să poată domni în întreaga ei splendoare, ferită de valul frământărilor politice şi de învinuirile ce se aduc din partea celor loviţi şi

./.

nemulţumiţi de stările actuale.

Din partea guvernului actual este o procedare incalificabilă, când sub valul cuvintelor măgulitoare, lasă Coroana descoperită tocmai în zilele acestea când răspunderile sunt mai mari şi poate chiar tragice.

Am citit cu adevărată mirare declaraţiile d-lui ministru al Justiţiei, din care s'ar părea că are pretenţia ca generaţia zilei de azi să se grupeze în jurul regimului actual, ofensând prin aceasta tocmai generaţia tânără, despre care nu are dreptul să presupună că dragul câtorva protejaţi, în baza legăturilor personale ce au sau a lichelismului de care sunt capabili, să se înroleze în tabăra guvernului reprezentant tipic al regimurilor despotice. Generaţia zilei de azi, în special tineretul va respinge cu indignare colaborarea la o acţiune de guvernământ care se prezintă ca rezultatul unei serii întregi de trădări pentru acoperirea unei imoralităţi ce ameninţă să atace nervi vitali ai societăţii româneşti şi ai organelor vieţii noastre de Stat. Generaţia de azi trebue să stea şi va sta necontenit în serviciul ideii naţionale, a democraţiei naţionale, a constituţionalismului parlamentar şi a unei concepţiuni morale creştine. Demnitatea naţională şi viitorul fericit al acestei ţări pretind, din punct de vedere al vieţii noastre interne de Stat, grabnica înlăturare a acestui regim, -dar în mod înzecit pretinde aceasta, situaţia externă în care se găseşte ţara.

In afară de inconvenientele de natură internă ce urmează din starea de asediu, a cenzurii şi a opririi adunărilor sunt o adevărată nenorocire consecinţele ce urmează din aceste stări excepţionale în ce priveşte politica externă a ţării noastre. Aceste stări excepţionale aduc cu ele completă neorientare a opiniei

./.

publice în ce privește politica externă, și o uimitoare necunoaștere din partea poporului, a pericolelor care amenință integritatea teritorială a țării românești.

Ultimele evenimente externe au schimbat multe din aspectele politice internaționale mondiale. Nu este cazul să le analizez acum în fond și în urmările lor de o importanță extraordinară.

Țin de data asta să accentuez numai atât, că ele și în special hotărârile dela München au dat un avans nebănuit tendințelor de revizuire a tratatului dela Trianon, care a creiat statutul teritorial al statelor din bazinul dunărean.

In special Ungaria a început o acțiune oficială pentru revizuirea acestui tratat, îndreptându-se întâi în contra hotarelor actuale ale Cehoslovaciei, dar cu evidentă tendință și hotărâre de a trece imediat la o acțiune oficială pentru a revizui, în favorul ei, hotarele noastre și ale Jugoslaviei.

Toate mijloacele de propagandă sunt folosite în Ungaria pentru a întări ideia revizionistă și pentru a forța guvernul ungar ca să-și extindă și în alte direcții activitatea sa fățișă și oficială manifestată numai contra Cehoslovaciei și pentru a câștiga opinia publică mondială pentru tendința revizionismului maghiar.

Presa italiană și o parte a presei germane, engleză și chiar franceză, descută în mod favorabil teza maghiară.

In fața acestei acțiuni, care a luat proporții nebănuite, regimul de azi n'a luat nici o măsură energică potrivită intensității acțiunei din străinătate și nu numai că lasă opinia publică românească complectamente neorientată, dar și împiedică sistematic atât

./.

informarea opiniei publice cât și desfășurarea unei propagande antirevizioniste, care să trezească la conștiința pericolului pe toți cetățenii țării și să demonstreze străinătății rezistența hotărâtă și implacabilă a națiunii române față de orice încercare de revizionism, care ar ataca unitatea și integritatea Statului nostru sau frontierele lui.

Opinia publică românească necunoscând planurile Ungariei și pericolul real ce zace în ele stă impasibilă, iar opinia publică din străinătate nevăzând nici o mișcare adversă în România, rămâne cu impresia că pretențiunile maghiare sunt atât de "juste" încât nici Românii nu se revoltă contra lor, impresii care cu atât mai mult poate prinde rădăcini, cu cât unii factorii răspunzători ai vieții de stat românești, răspândesc în mod criminal svonuri calomnioase împrăștiate și în străinătate că chiar și Românii ardeleni care au luat parte activă la actul unirii au devenit adversari ai unității naționale și că ar ajuta la diferite tranzacții în ce privește frontierel țării.

Unde s'a mai văzut la un neam atâta inconștiență și lipsă de patriotism și atâta neglijență în ce privește apărarea intereselor primordiale ale țării ?

Opinia publică românească și în primul rând dvs. generația tânără și în special Cetățenii Capitalei trebue să cunoască realitatea, pentru a putea lua măsurile materiale și sufletești necesare în aceste vremuri de mari pericole.

Realitatea este următoarea: Ungaria vrea revizuirea hotarelor noastre, propunându-și ca țintă următoarele modalități de soluționare, pentru care fac o propagandă neînchipuită.

a). Realizarea unei Transilvanii autonome, indepen-

dente, neatârnătoare nici de România, nici de Ungaria, proectată ca un stătuleţ tampon între România şi Ungaria. Soluţie absurdă şi imposibilă şi din punct de vedere românesc şi din acela internaţional. Realizarea acestei soluţii ar însemna distrugerea României unite, înfăptuintă din năzuinţele seculare ale neamului românesc şi cu imense jertfe şi tot odată a compromite principiul unităţei naţionale care a dat măreţia de azi Italiei, Germaniei, şi tuturor statelor naţionale. Ar compromite posibilitatea de evoluţie sănătoasă interioară a acestei provincii şi a validitării drepte şi în măsură întreagă a elementului românesc, care este cel mai numeros şi cel mai însemnat în aceste părţi ale Europei.

Iar din punct de vedere internaţional ar însemna un măr de ceartă şi un focar de neliniştе continuă, care în mod periodic ar tulbura paşnica convieţuire a popoarelor în bazinul dunărean, şi în plus ar lipsi bazinul dunărean de punctul fix pe care-l reprezintă Statul românesc cu populaţia lui de aproape 20.000.000.-

Ar fi o crimă pe care lumea civilizată n'ar putea-o trimite iar poporul român nu ar putea-o primi cu nici un preţ.

b). A doua soluţie propusă de propaganda maghiară este alăturarea Secuimei la Ungaria şi împreunarea ei printr'un coridor care ar trece prin inima ardealului dela Oradia la Tg. Mureş, coridor care ar rupe teritorii compacte româneşti din corpul naţiunei noastre. Evident, o soluţie atât de absurdă nu poate face înaintea unui cunoscător al lucrurilor impresia unui plan serios. Dar trebue să se ştie că propaganda maghiară insistă şi găseşte în unele locuri din străinătate un ecou care poate să ne îngrijoreze şi să ne revolte în plină măsură.

./.

c). A treia soluţie, susţinută tot de propaganda maghiară este planul de a rupe din teritoriul nostru naţional, dealungul frontierei de West o făşie de pământ dela 20 - 50 km. cu oraşele Satu-Mare, Carei-Mari, Oradia, Arad şi Timişoara, - ceiace constitue un plan care trebue să revolte fiecare suflet românesc şi ca şi oricare plan de revizuire a hotarelor actuale, să pună în mişcare toată forţa de indignare a neamului românesc şi toată puterea de rezistenţă şi de acţiune a lui.

Acest plan ar lipsi ţara românească de puternice centre de viaţă economică şi culturală care, la origina lor, nu au absolut nimic maghiar şi care abia prin o evoluţie ulterioară forţată prin sistemul de maghiarizare a primit o înfăţişare neromânească, care în abia 20 de ani de stăpânire românească dispare văzând cu ochii. Şi ar îngloba în Statul maghiar masse compacte româneşti, tocmai în derâderea principiului etnic şi spre compromiterea ideii de pace pe care o urmărim.

Evident că nu este suflet romanesc care să nu se revolte la auzul acestor planuri inadmisibile şi care să nu fie hotărât a nu lăsa să se rupă din teritoriul nostru nici o palmă de pământ de dragul nimănui Dar nu este destul atât, ci trebue ca guvernul şi întreg poporul românesc să se ridice ca unul şi cu un singur glas, pentru a protesta oricărei revizuiri de frontieră, pentru ca lumea civilizată să fie din vreme prevenită că neamul românesc nu poate admite şi nu va admite ciuntirea teritoriului său naţional. Opinia publică românească trebue să fie complect lămurită asupra durei realităţi că eventuala revizuire a hotarelor de West, în orice formă s'ar întâmpla nu este o

./.

chestiune a Transilvaniei ci este una hotărîtoare pentru întreaga ţară românească. Nu numai pentrucă trupul ei ar fi sfâşiat, ci pentrucă odată începută revizuirea hotarelor şi admis acest principiu, ea ar putea fi continuată şi la Sud şi la Est. Şi că aşa este, dovedesc mişcările revizioniste extrem de violente care au prins curs în Bulgaria, despre care însă opinia publică românească, din cauza cenzurii, nu are nici o cunoştinţă. Trebue să fim lămuriţi asupra pericolelor care ne ameninţă. Dar trebue să facem şi examenul serios al mijloacelor prin care le putem respinge.

Pentru mine este clar, că în scopul respingerii acestui pericol şi a evitării nenorocirii naţionale care ne ameninţă, cel mai urgent lucru ce trebue făcut şi care trebue imediat pus în aplicare este înlăturarea regimului actual, îndepărtarea guvernului care conduce azi treburile ţării şi înscăunarea unui nou regim şi a unui nou guvern respectuos faţă de drepturile naţiunei şi cu tragere de inimă şi pricepere pentru exigenţele naţionale de supremă urgenţă, care să pună imediat capăt persecuţiilor politice şi personale în curs. Noul regim va trebui inainte de toate să înlăture conflictul dintre Coroană şi Naţiune, va trebui să pună naţiunea în cunoştinţă perfectă a pericolelor care o ameninţă, şi prin operă de luminare şi de însufleţire să o ridice la rangul cel mai înalt al spiritului de jertfă pentru binele obştesc al neamului, şi pentru apărarea integrală a ţării. Va trebui să facă posibilă o producţie economică şi o prosperitate financiară absolut necesară îndatoririlor naţionale de azi; va trebui să conducă o acţiune de lămurire a opiniei publice străine şi să realizeze urgent înţelegeri internaţionale care să ne stea de ajutor întru apărarea hotarelor noastre. Va trebui mai presus de

toate să desvolte o activitate febrilă şi eficace pentru înarmarea ţării, fortificarea graniţelor şi înzestrarea oştirei, pentru a putea da o autoritate cuvântului conducerei de Stat, activităţii diplomaţiei noastre şi în caz de nevoe a face faţă atacurilor în dreptate împotriva noastră, - ceiace regimul actual (care însuşi recunoaşte, în public, că armata este într'un fel de criză) nu poate face.

Or guvernul actual este incapabil să îndeplinească aceste îndatoriri. Sub regimul actual şi cu menţinerea directivelor generale pe care se întemeiază el, este imposibil să se schimbe starea deplorabilă internă de azi şi să se introducă un mers normal al lucrurilor. Este prin urmare o necesitate urgentă înlăturarea acestui guvern, ceiace formează azi nu o dorinţă de partid, ci un postulat naţional, pentru a salva ţara din primejdie iminentă în care se găseşte. Insuşi guvernul actual şi conducătorii regimului de azi ştiu că ei, în urma unor serii întregi de împrejurări în a căror expunere nu vreau să intru, nu pot înlătura primejdia ce ne ameninţă. Ei ar trebui în primul rând, dacă ar avea cea mai elementară prevedere politică, să părăsească puterea lor. Iar dacă guvernul nu ar face aceasta, trebue ca opinia publică însăşi să se angajeze la cea mai aprigă luptă politică în scopul înlăturării acestui guvern. Accentuez că trebue o luptă politică, iar nu o luptă prin violenţă ceiace ar fi pentru ţara noastră o catastrofă. Această luptă nu o poate duce însă cu şansă de reuşită decât partidul naţional-ţărănesc, singurul care şi-a păstrat intacte organizaţiile şi cadrele şi care, stând consecvent în serviciul ideologiei democratice naţionale şi al legalităţei pe tărâmul constituţionalismului parlamentar, dispune

./.

atât de forțele politice necesare cât și de încrederea opiniei publice.

Văd atât de clar pericolul care se apropie cu pași repezi, încât sunt sigur că în foarte scurtă vreme națiunea română va fi nevoită să-și pronunțe sentința de condamnare asupra tuturor care, într'un fel sau altul, nu au grăbit a-și face datoria întru preîntâmpinarea lui.

In primul rând își va spune judecata condamnatoare față de generația tânără, dacă ea nu se va arunca cu fanatism în această luptă, pentru a asigura viitorul țării, și al ei propriu, care are să aleagă între a trăi în România Mare de azi, de aproape 20.000.000 locuitori, s'au într'o Românie ciuntită, umilită și incapabilă să-și afirme voința în partea aceasta a lumii.-

Indeosebi, cetățenii Capitalei noastre devenită mare, frumoasă și puternică în Romania Mare, trebue să-și dea seama de îndatorirea ce o au față de întreaga țară.

Soarele pentru fie care națiune răsare în Capitala ei. Capitala trebue să fie inima și creierul națiunii, iar tineretul din ea nervul vital care o animă și o determină în împlinirea funcțiunei sale.

Capitala și tineretul ei trebue să fie animatoarea ființei naționale, și conducătoarea mișcărilor generoase naționale, politice și culturale.

Sunt foarte mulțumit că pot saluta pe iubitul nostru president al Capitalei, d-l dr. N. Lupu în mijlocul tineretului național-țărănist din Capitală, care sunt convins că-și va face întreaga datorie în sensul acestor considerații de extremă importanță în momentul de față. Conducerea partidului va da ordinele sale

./.

în ce privește executarea acțiunei sale politice, pe care sunt sigur că tineretul împreună cu întreg partidul le va executa bine organizat și disciplinat.

După aceste declarații primite cu aplauze de cei prezenți, d-l dr. N. Lupu, președintele organizației Capitalei, a adresat însuflețite cuvinte către tineret, iar președintele tineretului a arătat tot devotamentul față de conducerea de partid și ideile profesate de ea.

104

18 Noembrie 1938

20309

C. I.

OPERAT LA FIȘE

Cercurile apropiate de IULIU MANIU afirmă că acesta pregăteşte materialul adunat cu mult timp în urmă, privitor la felul fraudulos, practicat de persoanele însărcinate cu înzestrarea şi înarmarea oştirei şi care material, provine în parte dela foştii ofiţeri superiori activi, dela foştii samsari politici şi dela foştii şi actualii reprezentanţi de comerţ, cati au concurat în aceste mari furnituri şi a căror oferte au fost înlăturate.

IULIU MANIU intenţionează ca acest material să fie adus la cunoştinţa opiniei publice, pe calea unui denunţ ce va fi răspândit clandestin.

21 Noembrie 1938.

105

Eri dimineaţă au fost convocaţi la o consfătuire prezidată de Iuliu Maniu d-nii Gh. Popp, Virgil Solomon, Cezar Simionescu, Ilie Lazăr şi Pavel Pavel, cari au fost desemnaţi comisari de ordine ai delegaţiei care urmează a înmâna Suveranului memorandumul.

S'a fixat definitiv ca remiterea să aibă loc în prima decadă a lunei Decembrie, ziua fiind în funcţie de aprobarea audienţei la Palat.

Pentru prevenirea oricăror măsuri represive ale autorităţilor, delegaţii vor fi încunoştiinţaţi individual şi confidenţial de desemnarea lor, urmând a veni tot astfel în Capitală.

In dimineaţa zilei de 1 Decembrie, toţi delegaţii se vor afla în Capitală, majoritatea urmând a fi încartiruită la diverşi membri ai partidului din Capitală. Nici un delegat nu va lua contact personal cu d-l Maniu, pentru a nu fi identificat, ci va ţine legătura cu conducerea prin intermediul comisarilor de ordine.

In ziua fixată, membrii delegaţiei, tot în mod individual se va aduna în Piaţa Palatului Regal, masându-se pe rotonda din faţa Fundaţiei. Nu va avea loc nici un fel de manifestaţie sgomotoasă, luându-se din timp toate măsurile pentru a nu se permite infiltrarea agenţilor provocatori, fie de dreapta fie de stânga.

După înmânarea memorandumului membrii delegaţiei se vor întruni în localul casei naţional ţărăniste din str. Clemenceau.

Aci vor lua cuvântul d-nii Iuliu Maniu, I.Mihalache, dr. M.Lupu, Mihai Popovici şi un sătean delegat, după care cei prezenţi vor părăsi Capitala, pentru a se reîntoarce în localităţile lor.

21 Noembrie 1938 106

20593

G 2923

Cercurile apropiate lui IULIU MANIU, afirmă că în urma cunoaşterii de către Dl. IORGA, a conţinutului memorandumului, a declaraţiilor dela delegaţia permanentă şi a atitundinei prezente şi de viitor a lui MANIU, mai ales în privinţa chestiunilor externe, raporturile dintre aceşti doi, vor deveni normale.

Aceasta este - afirmă aceleaşi cercuri - şi dorinţele lui MANIU care căuta să profite şi de faptul, că raporturile dintre D-nii IORGA şi Călinescu nu ar fi tocmai bune.

. . .

Aceleaşi cercuri mai afirmă că, actualul guvern nu va supraveţui memornandumului.

Ei nu doresc puterea, căci ar depinde numai de Maniu, ci doresc apărarea intereselor naţiunei româneşti.

In acest scop vor căuta să-şi alăture pe toţi românii, cari gândesc ca şi ei.

. . .

Intimii lui MANIU, sunt mâhniţi că a dispărut, înainte de a se muta Maniu, un exemplar din cele 4, chiar din biuroul încuiat al acestuia.

Pentru a nu putea fi folosit acel exemplar, au lucrat intens mai multe zile, la modificarea lui, mărindu-i

. / .

astfel şi conţinutul şi prevăzându-l cu 2 codicile.

De această dispariţie sunt suspectaţi mulţi din cei ce vin la Maniu şi în special LIVIANU şi TITUS MIHAI-LESCU - ziarişti.

Memorandumul nu a fost citit acasă, decât de I. MIHALACHE, M. POPOVICI, V. MADGEARU şi GH. Pop.

Celor care au venit să-l cunoască le-a fost citit de către ILIE LAZAR sau PAVEL PAVEL.

2923

109

1 Decembrie 1938

21647

OPERAT LA FIŞE

Cercurile vaidiste afirmă că Dr.ALEXANDRU VAIDA VOEVOD este impresionat de împuşcarea lui C. CODREANU şi mai ales de felul cum s'a făcut aceasta.

Impresia cercurilor din jurul lui Vaida Voevod este că d-sa va refuza acum să facă parte din orice formaţie de guvern, sau chiar să prezideze vreun guvern.

AL.VAIDA VOEVOD crede că guvernul actual trebue să rămână încă la cârmă în forma actuală.

Orice încercare de remaniere sau de schimbare ar avea o interpretare greşită.

109

1 Decembrie 1938

21643

OPERAT LA FIȘ

IULIU MANIU a trimis ziarului "DREPTATEA" alăturatul articol, pentru a fi publicat cu ocazia aniversării Unirii Ardealului - 1 Decembrie.

La 1 Decembrie 1938,se împlinesc 20 ani dela Unire.E o zi sfântă pe care se cade să o serbăm cu adâncă evlavie,mulţumind lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să înscriem în cartea vremii fapta cea mai măreaţă săvârşită de neamul nostru.

Cei ce a-ţi fost de faţă la Alba Iulia,acum 20 ani,precum şi cei ce v'aţi trimis numai sufletul la marea adunare,îngenuchiaţi şi vă închinaţi,pomenind în rugăciunile betele înaintaşilor ce au luptat,au suferit şi s'au jertfit pentru credinţa în reînvierea vechei Dacii.Clopotele bisericilor cheamă atât pe cei vii,cât şi pe cei morţi,la sărbătorirea acestei zile mari.

Am fi dorit să prăznuim ziua Unirii în toate oraşele şi în toate satele,să adunăm norodul şi să-i vestim cuvântul Evangheliei naţionale,propovăduită de cărturarii ardeleni de pe vremuri,cari au purtat în sufletul lor,din generaţie în generaţie,flacăra nestinsă a credinţei în unitatea neamului.

Am fi dorit ca în aceste vremuri,în cari vecinii hrăpăreţi vreau să rupă fâşii din trupul ţării noastre,să propovăduim poporului table de legi ale integrităţii teritoriale ale Statului nostru,să-i ţinem trează conştiinţa naţională,năzuinţa către o viaţă

./.

închinată moralei creştine,dorul de libertate şi mândria cetăţenească şi să-l însufleţim pentru ceasul când va fi chemat să-şi apere hotarele cu armele în mână.

Starea de asediu şi cenzura ne împiedică să ne îndeplinim această sfântă datorie.

Regimul de azi a crezut de bine să introducă o cârmuire care nu are nimic comun cu voinţa,cu sufletul şi cu idealurile poporului românesc şi să decreteze că Statul este un patrimoniu la discreţia Coroanei şi să despoaie naţiunea de toate drepturile şi de toate libertăţile cetăţeneşti şi apoi să-i pună lacăt la gură, ca nici grăii să nu mai poată.

De aceia,cei 20 ani dela Unire îi serbăm sub cerul întunecat al robiei,nu sub razele senine şi strălucitoare ale soarelui libertăţii româneşti,aşa cum am hotărât la Alba Iulia.

Sărbătorirea trecutului nu este numai o datorie de pietate,ci şi un prilej de reculegere şi de îmbărbătare.

La Alba Iulia s'a scris Magna Charta Românismului din Transilvania,sancţionată de Regele Ferdinand,întregitorul Neamului,pe care nimeni nu poate să o nesocotească.

Ea este pecetluită cu sângele eroilor şi martirilor,cu suferinţele şi cu jertfele de veacuri ale generaţiilor de cărturari şi de ţărani din Ardeal,cari ne-au lăsat-o nouă drept moştenire sfântă.

./.

Pecetiile ei nu pot fi rupte şi călcate în picioare,fără a se săvârşi un sacrilegiu.

Nimeni nu va reuşi să ne întoarcă înapoi la vremurile de iobăgie dinaintea revoluţiei lui Horia.

In această zi măreaţă a Unirii,sună goarna conştiinţei noastre româneşti şi ne cheamă la luptă dârză pentru apărarea drepturilor naţiunei,pentru desrobirea ţării de sub jugul tiraniei şi pentru apărarea hotarelor noastre pentru veci statornicite.

Generaţia Unirii încă în viaţă,mai bine înfruntă moartea decât să trăiască ferecată în lanţurile sclaviei politice şi naţionale.

Trăiască România Mare pe veci unită !

------

2. XII. 938

113/99

OPERAT LA FIȘE

D. Iuliu Maniu, spunea cineva care a vorbit cu d. Ilie Lazăr, aflând de executarea lui Codreanu ar fi hotărât să înainteze un nou memoriu la Palat.

D-sa şi-a convocat pentru Sâmbătă o şedinţă a biroului partidului şi va sosi în Capitală mâine dimineaţă.

In cercurile naţional-ţărăniste domnea aseară oarecare nedumerire în ceia ce priveşte atitudinea oficială

2) față de ~~a~~ executarea lui Codreanu.
Cei mai mulți cred că și această chestie d. Iuliu Maniu nu va putea să cadă de acord nici cu d. Ion Mihalache și nici cu d. dr. N. Lupu.

În ceia ce privește atitudinea d-lui Virgil Madgearu – spunea un intim al d-sale – ea este net pentru gestul autoritar care s-a făcut.

Sunt însă temeri că „d. Iuliu Maniu va încerca să antreneze partidul într-o acțiune foarte periculoasă și cu consecințe care ar putea să fie fatale".

115

3 Decembrie 1938
21871

Printre partizanii lui IULIU MANIU, circulă svonul că acesta voind să plece Duminică sau Lunea trecută dela Cluj spre Bucureşti, ar fi fost oprit în gară de către organele poliţieneşti, cari i-au interzis să părăsească oraşul.

Această ştire a dat naştere la comentarii din cele mai diferite.

116

14 Decembrie 1938

C 2923

23075

OPERAT LA FIȘE

Astăzi 14 Decembrie c.,la ora 8,22,cu acceleratul 402,a sosit în Bucureşti,venind dela Cluj,IULIU MANIU însoţit de POP IONEL şi VALENTIN PORUTIU,precum şi de Dr. VESCAN din Tg.Mureş.

In Gara de Nord au fost aşteptaţi de ILIE LAZAR şi R.MALDARASCU.

Nu s'a produs nici o manifestaţie,cei de mai sus plecând în oraş cu maşini de piaţă.

------

117 103

Din: "Hrvatski Dnevnic"
18 Decemvrie 1938
Zagreb
(opoziţionist). 103

2903

C1

MANIU DESPRE NOUL ŞI UNICUL PARTID OFICIAL DIN ROMANIA.

Bucureşti, 17 Decemvrie a.c.

In ziua de 15 crt. Dl.Maniu, şeful partidului naţional ţărănist, a înaintat Regelui - prin prietenii săi - uh memoriu amănunţit asupra modului cum se desfăşoară evenimentele în România, în special, în Transilvania.

Mai departe se afirmă că Dl.Maniu şi-a expus, în acest memoriu, părerile sale asupra noului partid (Frontul Renaşterii Naţionale), atrăgând atenţiunea M.S.Regelui asupra consecinţelor încercate în alte ţări, în împrejurări similare.

Dl. Maniu, ca notoriu opoziţionist, mai expune în memoriul său şi părerea sa asupra noului regim, propunând consultarea poporului ori de câte ori se lucrează pentru interesele naţionale şi de stat. Regele a primit memoriul.

In cea de a doua telegramă din Bucureşti se arată cum guvernul român, îndată după proclamarea noului partid politic, a luat severe măsuri administrative pentru zădărnicirea oricărei împotriviri la organizarea partidului.

La sfârşit ziarul reproduce ştirile din foile budapestane, după cari guvernul român ar

fi luat măsuri severe, procedându-se la percheziții și arestări, deoarece autoritățile ar fi descoperit elemente cari se împotrivesc organizării noului partid.

La Cluj, autoritățile au făcut percheziții și la facultatea de teologie, studenții străini fiind imediat înlăturați.

- - - - -

4/. Dl I. Maniu a fost vizitat în cursul zilei de ieri 20 Ian. 939 între orele 15-19 de D-nii: –

ora 15.20 Leucutia
ora 15.40 Moldovan
ora 16.– Leon
ora 17 – Pavel – Pavel
ora 17.30 Zaharia Boilă –

100

2923

119

2923

31 Decembrie 1938

Inainte de a pleca, Dl. Iuliu Maniu a arătat intimilor săi că este foarte afectat de atitudinea din ultimele zile a Profesorului Virgil Magearu.

Fostul preşedinte a declarat că Dl. Madgearu înapoindu-se de la Sinaia, deşi era aşteptat a venit cu o întârziere de trei ore, sub pretext că a fost ocupat, procedeu cu totul neobişnuit până acum.

Exprimându-şi această mirare, Dl. Maniu a primit răspunsul profesorului Madgearu că este foarte plictisit şi nehotărât în ceiace priveşte viitoarea sa atitudine politică, întrucât este ferm decis să nu se expună la pierderea catedrei.

* * *

Iuliu Maniu a însărcinat pe Măldărăscu, secretarul său, să facă legătura cu cadrele legionare şi eventual să aranjeze o întâlnire cu exponenţii acestei mişcări, în vederea unei acţiuni comune.

A dat deasemeni dispoziţiuni lui Măldărăscu, să transmită legionarilor textul memorandum-ului şi declaraţiilor sale.

121

102

9 Ianuarie 1939

2923

OPERAT LA FIȘE

In legătură cu diversele svonuri ce circulă în opinia publică, privitoare la situația lui IULIU MANIU, o parte din oamenii săi de încredere lasă să se înțeleagă că d-sa și-ar fi asigurat din vreme un depozit discret și sigur pentru documentele sale politice și pentru unele acte personale.

In această privință, unii din acești devotați pretind că ar fi vorba de Mitropolia Blajului (probabil cancelaria sau una din locuințe), unde dl. Maniu are o casetă cu acte.

Supraveghere Aula
Nr. 939.
Iuliu Maniu, vine Anc.
cu accelerat la 306.
orele 16.18.
la mașina reparată nr
10.533.
Mergea la mil Popovici
Sofia nr. 34
La ora 17.15 vine Gr.
Lupu
La ora 17.30 vine Madgearu
La ora 18. vine Petrescu
La 18.20 vine I. Mihalache
La 18.45 vine Romulus Aula
La 19.30 pleacă Romulus Aula
La 19.45 vine Liveanu
La 20.40 pleacă Lupu, Madgearu
Mihalache și vine Leucutia
La 21.05 pleacă Maniu cu mașina nr 1240

122

123 ~~19~~

cu Leucutia și Petrescu

restaurantul „Cina"

100

124 ~~110~~

3/ regim și față de Coroană nu-i o
atitudine trecătoare, ci a început
să formeze obiect de discuții
pasionate în mai toate cercurile,
chiar în unele care altădată
nu se ocupau cu politica.

Un exemplu elocvent de starea
de spirit care domnește în Capi-
tală este faptul petrecut acum
câteva zile la restaurantul
Capșa, când la plecarea lui
Iuliu Maniu, toți cei prezenți,
inclusiv ofițeri s-au ridicat
în picioare și l-au ovaționat
ostentativ chiar.

Maniu

2923

la ... ... Dr. T. ... ... să obținut ... un rezultat

Iuliu Maniu 2923

5

16.I.1939.

125

OPERAT LA FIȘE

Notă

La ora 1 soseste în Capitală dela Sinaia, Iuliu Maniu și trage la hotel Union.-

La ora 10 părăsește hotelul și merge la Mihail Popovici din Aleea Gherghel 34.-

Iuliu Maniu ia masa la d. Popovici unde vine și I. Mihalache.-

Iuliu Maniu vine în capitală dela Sinaia unde a stat trei zile.-

P. Popescu

112

2923

(.)

N O T A

17 Ianuarie 1939

Din informaţiuni ce deţin şi cari ar urma să fie verificate la faţa locului cu mijloace foarte discrete - din uzinele Copşa-Cugir din Ardeal, s'ar fi sustras o însemnată cantitate de mitraliere (din comenzile armatei) sub formă de piese izolate.

Aceste piese scoase cu toată precauţiunea din magaziile uzinelor ar fi trecut în mâinile partizanilor lui Iuliu Maniu. Aceştia, prin specialişti, (cehoslovaci), le-ar fi montat şi pregătit ca mitraliere bune de intrat în funcţiune.

Muniţia necesară ar fi fost procurată pe căi similare.

Acest material ar urma să servească partizanilor lui Maniu şi celor ce eventual se vor ataşa mişcării maniste, potrivit cu directivele lui Maniu în vederea loviturii de stat pe care acesta o urmăreşte, probabil în complicitate cu anumiţi conducători ai decedatelor partide şi ai mişcării legionare.

Este de presupus că sustragerile acestui material şi în special a pieselor de mitraliere din magaziile uzinelor Copşa-Cugir, nu s'au făcut co complicitatea conducerii acestor uzine. Deaceia un recensământ asupra fabricatelor acestor piese-cari trebue să fie înregistrate şi nu mai puţin trecute în păstrarea şefilor acelor magazii - ar descoperi nu numai cantitatea sustrasă din aceste piese dar şi calea eventuală pe care a putut s'o ia, pentru a

./.

ajunge în mâna partizanilor lui Maniu.

Cele de mai sus având un caracter strict informativ, recensământul de mai sus este util să fie făcut cu toată precauţiunea, cu pretextul unui inventar de sfârşit de an şi care să nu dea nimic de bănuit asupra scopului urmărit.

Petroniu

2923.

Maniu 17 Ianuarie 939

128

Ora 13. Iuliu Maniu însoțit de Aurel Dobrescu și Aurel Bunteanu pleacă la restaurantul Cina

Ora 15 Iuliu Maniu se reîntoarce

Ora 15^20 vine Livianu

Ora 16 vine avoc. Ciudei

16^20 vine avoc. Cohasiu

17 pleacă Ciudei

17^15 pleacă Cohasiu

18 Iuliu Maniu pleacă însoțit de Vlădescu și Livianu pleacă la Dinu Sturza cu Taxi 11.130 ~~[illegible]~~

129 ~~115~~

Ora 22 plecat la restaurantul Continental însoțit de Mih. Pop și Măldărescu.

Ora 23.40 pleacă însoțit de Buteanu, Colbasiu, Mih. Pop și Maldărescu.

18 Ianuarie 939

Ora 1145 Iuliu Maniu pleacă cu Maldarescu la Mihail Popovici

2923

130

116

Supravegherea I. Maniu

Ziua de 18 Ian. 939.

ora 16 vine Măldărescu și Mihail Pop

ora 17.10 vine avocat Coposu și Livianu

ora 17.15 pleacă Măldărescu

ora 17.20 vine Zaharia Boilă și Leucuția

ora 17.30 pleacă Zaharia Boilă

ora 18 vine Petrusca

ora 19. vine Polizu Micșunești, Aurel Dobrescu și Cezar Simionescu

ora 19.05 vine Aurel Buteanu

ora 19.15 pleacă Livianu și Aurel Dobrescu

ora 19.20 vine Zaharia Boilă

ora 20 pleacă Polizu Micșunești și Cezar Simionescu

ora 20.30 Iuliu Maniu însoțit de Mihail Pop, Aurel Buteanu, Petrusca Leucuția, Coposu pleacă la restaurantul „Cina"

200

29 2/3

131

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea I. Maniu.
19 Ian. 1939.

ora 9. vine Dl Mâldărescu
ora 9.45 vine Mihail Pop, av. Coposu, Zaharia Boilă
ora 10 vine Livianu
ora 10.20 pleacă avocat Coposu
ora 10.25 vine Ella Negrutzi (R)
ora 11 pleacă Mihail Pop, Livianu
ora 11.45 Dl Iuliu Maniu pleacă cu taxi
No 10.320 la Dl Mih. Popovici
ora 13.20 este la Rest. Cina
ora 15.10. se reîntoarce acas.
ora 16.20 vine Mâldărescu
ora 17 vine Livianu
ora 17.15 vine avocat Coposu
ora 18 vin 6 persoane neidentificate
ora 18.30 vine Tăsloanu
ora 18.40 vine Ella Negrutzi
ora 20 Dl Maniu pleacă cu Dl Mâldărescu

100

~~D 2923~~

132 ~~118~~

OPERAT LA FIŞE

În ~~cursul~~ săptămânii trecute Iuliu Maniu sub formă de declaraţii făcute presei relative la F.R.U. dă îndrumări partizanilor naţ. ţărănişti şi anume:

Funcţionarii se pot înscrie în F.R.U. întrucât vor fi daţi afară din serviciu! E vorba de funcţionarii naţ-ţărănişti. În niciun caz să fie ele organizaţii judeţene să nu se

în serie nimeni nu este obligat să se [illegible]
afară de funcționarii [illegible]
[illegible] de felul acum a [illegible]

F. 1 R. Un partid politic născut
dintr-un Decret Regal [illegible]
de tot felul de aventurişti
printre care şi comuniştii, nu [illegible]
puterea [illegible] atâta timp cât
nu este încrederea noastre şi nu
va avea de bază principii
[illegible] democratice

~~119~~

133

OPERAT LA FIȘE

1923

Supravegherea I. Maniu
astăzi 20 Ian. 939.

ora 9,45 vine Măldărescu Aurel și Livianu
ora 10 vine Romulus Boilă (tânărul) și Leucuția
ora 10.15 pleacă Leucuția
ora 10.17 vine princip. Alice Sturza
ora 10.50 Dl I. Maniu pleacă cu Livianu
la Dl M. Popovici

44782 - 18.I.1939

134

29923

N O T A

20 Ianuarie 1939

Continuând sistemul de a lua contact cu reprezentanţii presei străine, pentru a le face declaraţiuni de ordin politic, Iuliu Maniu a invitat în ziua de 12 Ianuarie a.c., la locuinţa din Bucureşti a lui Mihail Popovici, pe ziaristul englez Ried dela ziarul "News Chronicle", căruia i-a declarat în esenţă următoarele:

"Este adevărat că am fost şi rămân un convins democrat şi prieten al marilor democraţii apusene: Franţa şi Anglia.

"Ceea ce s'a scris în ziarul german "Voëlkischer Beobachter" de Anul Nou, că aşi fi convertit pentru o apropiere de Germania, este inexact.

"Insă, în situaţia actuală, România trebue să facă politica intereselor sale: nici prea mult ataşată de Paris-Londra şi nici de axa Roma-Berlin, ci de acei cari îi vor garanta intangibilitatea frontierelor.

"România trebue să rămână unită şi puternică, căci numai aşa va fi de folos marilor democraţii.

"Când s'a văzut ce ajutor a putut să aibă Cehoslovacia dela marile democraţii apusene, într'un moment critic pentru existenţa sa, ce ar mai putea spera România ? Şi dece s'ar mai angaja, când ştie ce ajutor ar putea avea ? Astăzi, mai mult ca oricând, România are nevoie de ajutorul Angliei.

./.

"Dacă însă evenimentele şi situaţia geografică a României o va forţa să se apropie şi de axa Roma-Berlin, mai mult decât ar trebui, atunci cred că ar trebui să ne alăturăm mai mult de Italia, căci mai devreme sau mai târziu Italia şi Germania vor fi în discordie din cauza preponderenţei în Europa Centrală.

"Când am venit prima dată la guvern, în călătoria mea în străinătate, am avut ocaziunea să arăt lui Chamberlain şi Aristide Briand că expansiunea germană în Orient şi Sudul Europei, trebue oprită printr'un pact al Confederaţiunei Dunărene, ceiace a fost găsit bun de ei şi adoptat de Tardieu, însă n'a fost pus în aplicare din cauză ca să nu supere pe germani.

"Şi astăzi am un plan pe care-l socotesc foarte bun pentru liniştirea lucrurilor în această parte a Europei, la care lucrez şi pe care la momentul oportun îl voi da la lumină".

In ce priveşte raporturile cu U.R.S.S., Maniu a afirmat că România, considerând forţa vecinului din Est, trebue să caute ca să fie în bune raporturi cu acesta.

Trecând la consideraţiuni de politică internă, Maniu s'a declarat împotriva "Frontului Renaşterii Naţionale", căruia i-a contestat putinţa de viabilitate, calificându-l drept o creaţie fictivă şi impusă, afirmând că ţăranii din Ardeal nu-şi pot vinde vitele, dacă nu au făcut declaraţii la primăriile respective de înscriere în această organizaţie.

In continuare, Maniu şi-a exprimat mâhnirea că M.S. Regele nu numai că nu i-a răspuns la memorandum, dar că nici n'a vrut să stea de vorbă cu cei ce l-au dus şi nici pe D-sa nu l-a invitat.

./.

Totodată a afirmat că astăzi ţara, atât în politica internă cât şi în cea externă, se af'á lipsită de sprijin.

"Organizarea fascistă a Statului - a spus Maniu - a indispus atât marile democraţii, cât şi Germania, după împuşcarea lui Codreanu. Se putea realiza ceiace au voit şi altfel. Politica externă este lipsită de orientare şi în cea internă nu există o coeziune sufletească desăvârşită".

In ceiace îl priveşte personal, Maniu a declarat că rămâne acelaş şi crede că nu prin acte de teroare se poate îndrepta ţara, ci prin cuvânt, prin libertatea spiritului de gândire.

In încheiere a făcut apel la gazetarul Ried, pentru ca acesta să scrie că ţara românească, oricare i-ar fi forma de guvernământ, trebue să fie ajutată de către democraţiile apusene, pentru a putea să trăiască independentă şi stăpână la gurile Dunării.

137

2923

~~123~~ 123

OPERAT LA FIȘE

N O T A

21 Ianuarie 1939

In cercurile apropiate de Iuliu Maniu se afirmă că acesta ar fi dat dispoziţiuni partizanilor săi din Ardeal pentru a nu participa la recepţia tradiţională a cavalerilor Ordinului Ferdinand I, care va avea loc la Palat în ziua de 24 Ianuarie a.c.

138

124

29231/1

SUPRAVEGHEREA LUI IULIU MANIU

- 24 Ianuarie 1939 -

OPERAT LA FIȘE

Orele 9,40, vine Măldărescu și Liveanu
" 9,45 vine Octav Tăsloanu
" 10,00 vine av. Penescu
" 10,40, vine Emil Socor.
" 11,00 vine Petrușca
" 11,20, vine Madgearu
" 11,55 vine Cezar Simionescu
" 11,30 pleacă av. Penescu
" 12,10, vine av. Coposu
" 12,15 pleacă Cezar Simionescu
" 12,20, pleacă Madgearu
" 12,30 pleacă Petrușca, Emil Socor și Tăsloanu.
" 13,00 pleacă Maniu însoțit de Măldărăscu, av. Coposu și merg la masă la Ilie Lazăr, cu tx. 11918B

Orele 16,40 Maniu însoțit de Pavel Pavel, cu care luase masa la Ilie Lazăr, merg la Dl. Maniu cu masina 4874 B.

Orele 16,45 Maniu merge la av. Penescu, unde primește o delegație de bucovineni.

Orele 18,10, Maniu pleacă cu av. Penescu la Mihail Popovici.

Orele 18,30, Maniu pleacă dela Mihail Popovici și merge cu Penescu

Orele 18,35, vine Liviu Juga

Orele 18,40, Revine Penescu și împreună cu dl. Maniu merg la dl Mihail Popovici, unde rămân la masa de seara.-

Orele 22,15 Maniu se întoarce singur acasă cu mașina 765.-

Supravegherea I. Maniu (continuare) restantă!

139

2983

~~115~~

23 Ianuarie 939

9.45 vine Mîldărescu
10.20 vine Ilie Lazăr
10.25 vine Cezar Simionescu
11.30 pleacă Dl I. Maniu cu Tx. 11.420 la Dr. Dupu
11.35 vine Pavel Pavel și Petrescu
12. vine avocat Coposu
12.05 pleacă C. Simionescu
12.25 vine Octav Tăslăuanu
12.45 pleacă Octav Tăslăuanu
12.50 vine ing. Mihăescu
12.55 vine I. Maniu însoțit de Dr Costache Dupu cu mașina 4850
13.10 vine M. Popovici
13.15 pleacă C. Dupu și vine Solomon
13.25 pleacă ing. Mihăescu
13.40 pleacă Maniu cu M. Popovici, Mîldărescu, Petrescu
av. Coposu la M. Popovici cu mașina 11.918 –
15.35 se reîntoarce cu mașina 11 765
16.45 vine Mîldărescu
17.5 vine Petrescu și Livianu
18.20 pleacă Maniu la Livianu
18.30 vine Dr Stănculescu
18.40 Dl I. Maniu se reîntoarce acasă
18.50 vine Ghiță Pop.
19.20 vine Ilie Lazăr

Supravegherea lui Ilie Lazăr 31 Ianuarie

ora 11.40 merge la „Corso" se întâlnește cu Tăslăuanu, Dr Stănculescu și Lencuția –
12.15 face plimbare între Corso și „Capșa" în căutarea cuiva –
12.45 se reîntoarce la „Corso –
13. pleacă de la Corso și se întâlnește cu Nicoară cu care stă de vorbă 20' în fața Athenee-Palaceului –
13.25 pleacă la Hotel Union și se interesează dacă a venit Zaharia Boilă –
14. merge acasă –
18. iese în oraș și merge din nou la „Corso" unde se întâlnește cu Solomon și Lencuția

100

Supravegherea I. Maniu.

25. Ian. –

ora 18 vine Gh. Pop.
ora 18.25 pleacă Dobrescu
19.20 vine Scotus Viator (ziarist englez).
19.40 pleacă Gh. Pop şi Dr. Solomon
20 vine Trușcă
21 pleacă Scotus Viator
21.10 pleacă Iuliu Maniu cu Leucuția cu taxi No 11565 la cinema Aro. –
ora 23.10 I. Maniu se reîntoarce acasă. –

26 – Ianuarie

ora 9.40 vine Mălăescu și pleacă cu I. Maniu la M. Pop. –
ora 10.20 se reîntoarce acasă –
ora 10.25 vine Petrescu
ora 11 vine Pavel Pavel și Leucuția
ora 12 vine Solomon
ora 12.10 vine Madgearu și pleacă imediat însoțit de Dl Maniu la Dr. Lupu
ora 13.10 se reîntoarce acasă
ora 13.20 pleacă Solomon
în cursul după amiezi printre per. mai importante se remarcă prezența lui Scotus Viat.

141

2973

Supravegherea I. Maniu

27 Ian. 939.

ora 16.35 vine Măldărescu
ora 17 vine av. Leon
ora 17.20 vine Roxin
ora 19 vine Dl Stănculescu
ora 19.5 vine Lovin Iuga
ora 19.15 vine Aurel Dobrescu
ora 19.20 pleacă av. Coposu și Măldărescu
ora 19.25 vine Zaharia Boilă tânărul
ora 20. pleacă I. Lazăr, Tăslăuanu și
Aurel Dobrescu
ora 20.20 I. Maniu pleacă cu taxi 11338
ora 20.45 se reintoarce
ora 21 vine Cornel Bianu
ora 21.20 vine Petrescu
ora 21.30 vine Lencuția

100

2923 142 ~~128~~

N O T A

27 Ianuarie 1939

In cursul acestei săptămâni Iuliu Maniu a primit în repetate rânduri pe gazetarul englez Scotus Viator.

Cercurile maniste comentând aceasta afirmă că Scotus Viator, sosit în ţară pentru a se documenta asupra situaţiei politice, va publica în presa engleză textul memorandumului fruntaşilor naţional-ţărănişti ardeleni, depus în ziua de 15 Decembrie 1938 la Mareşalatul Palatului de Haţieganu şi Leucuţia.

2/ Intimii D-lui Maniu afirmă că D-l Scotus Viator este venit la noi în ţară spre a se edifica asupra situaţiei noastre politice, şi se dă cu certitudine că D-l Iuliu Maniu i-a încredinţat textul complect al memorandului şi se speră că va fi reprodus de presa engleză.

I.O.O.

144

27 Ianuarie 1939.

2923

~~130~~

In ziua de 25 Ianuarie a.c., la orele 19.35, dl. Iuliu Maniu a fost vizitat de un reporter englez cu pseudonimul Skotus Viato, cu care s'a întreţinut până la orele 21, într'o atmosferă strict confidenţială.

Din informaţiile primite dela d-nii Măldărăscu şi Livianu, reiese că cei de mai sus s'ar fi întreţinut asupra chestiunilor noastre politice, iar dl. Maniu i-ar fi încredinţat textul memorandum-ului ce l-a înaintat la Palat încă în Decembrie 1938.

=

= =

145

Supravegherea I. Maniu

în cursul zilei de 3. Feb. 949 -

9.30 vine Moldovescu
9.35 Vine Liveanu
10.40 vine Mogeanu şi Serdici
10.45 Vine Cezar Simionescu
10.50 " Zah. Boilă
11.10 " Petrușca
11.30 pleacă Z. Boilă
12.05 " Mogeanu
12.10 vine Dr N. Lupu
12.15 pleacă Serdici
12.20 Vine Sever Bocu
12.30 vine ing. Mihăescu
12.45 Vine Mihalache
13 pleacă Lupu cu Moldovescu
13.05 pleacă C. Simionescu
13.15 se reîntoarce Moldovescu
13.20 revine ing. Mihăescu
13.25 pleacă I. Maniu, Mihalache, Petrușca, Mihăescu şi Sever Bocu. Maniu şi Ing. Mihăescu merg la masă la Mili Popovici.
16.10 se reîntoarce Maniu acasă
16.30 Vine Livianu
16.40 Vine Moldovescu
16.55 Vine Dr Stănculescu
17.30 pleacă Stănculescu vine Lenarth
17.40 Vine Mili Pop.
18.10 pleacă Livianu
18.20 Vine Polizu Micșunești cu mașina 445
18.30 vine R. Boilă junior
18.35 pleacă Mili. Pop.

100

Alba

147

6 Februarie 1939

2413

133

OPERAT LA FIŞE

Versiuni despre o apropiată
călătorie a lui IULIU MANIU
în străinătate

In cercurile maniste se discută de o apropiată călătorie a lui IULIU MANIU în străinătate, la Paris, Londra şi Berlin spre a se informa asupra situaţiei noastre interne şi externe.

148

6 Februarie 1939

Declaraţiile lui
Iuliu Maniu.

IULIU MANIU confiază intimilor săi următoarele:

Aducându-i-se de către un fost partizan politic, acuzaţia că este singurul responsabil de actuala stare politică din ţara noastră, a răspuns că "e fericit de desfăşurarea evenimentelor, care va permite să se vadă pe faţă cine este conducătorul şi responsabilul de situaţie.

"Inainte, cu Parlament şi partide, răspunderea incumba acestora, deşi în fond şi atunci adevăratul responsabil şi conducător era Suveranul.

"Astăzi faţada a fost doborâtă şi îşi face din aceasta un merit personal. Lucrurile evoluiază în prezent pe faţă. Să avem răbdare şi să aşteptăm consecinţele".

2923

149 ~~135~~

14 Februarie 1939

Iuliu Maniu şi Frontul Renaşterii Naţionale.

A 0

OPERAT LA FIŞE

IULIU MANIU este deprimat de înscrierile foştilor săi partizani în Frontul Renaşterii Naţionale.

Faţă de intimii săi, IULIU MANIU a arătat că mulţi din acei pe cari îi considera devotaţi, au găsit cele mai neverosimile pretexte pentru a-l părăsi.

Vorbind de LEUCUTIA, Maniu a declarat că este foarte sceptic în privinţa ataşamentului acestuia, şi că nu este exclus ca pentru a-şi păstra locul în Federaţia Sportivă - care cere obligativitatea înscrierii în Frontul Renaşterii Naţionale - LEUCUTIA să părăsească pe IULIU MANIU.

2923

Notă. 15 Feb. 939

Supraveghea[re]a I. Maniu
12. Feb. 939.

ora 10. Vine Ella Negrutzi
ora 10.55 pleacă Iuliu Maniu împreună cu Ella Negrutzi, apoi se despart și Maniu merge la Mih. Popovici
ora 13 Maniu e reținut la masă la M. Popovici
ora 17 revine acasă în Caragea Vodă
17.30. Vine Zaharia Boilă însoțit de Dr. Bogos din Chișinău
17.45 Vine Ghiță Pop și Ing. Mihăescu
19 Vine Moldoveanu

13. Feb. 939

10.30 Vine Tătărescu
10.50 pleacă Tătărescu
12 Maniu pleacă la Dl Mihalache în Șos. Mihai Ghica 5
13.30 Maniu pleacă dela Mihalache la M. Popovici unde e reținut la dejun
16. se reîntoarce acas[ă]
17. vine Ghiță Pop
18. Maniu împreună cu Ghiță Pop pleacă la Dr. Lupu, apoi la M. Popovici unde întâlnesc pe Gh. Brătianu și Mihalache

14 Februarie.

151

10. Vine Ghiţă Pop

10.55 Vine Cezar Simionescu

12 pleacă Ghiţă Pop şi Cezar Simionescu

12.45 Dl Maniu pleacă la prof. Hudiţă în Str. Stirbey Vodă, unde mai vin Dni Mihalache, Dr Lupu şi Bogos din Chişinău

ora 16. revine acas

ora 17 vine av. Brezeanu (Ploeşti).

ora 18.20 vine Tătărăscu

OPERAT LA FIŞE

15 Februarie 1939.

O întrunire la IULIU MANIU.

In seara de 14 Februarie a.c., a avut loc la domiciliul lui IULIU MANIU din Str.Caragea Vodă Nr. 27, o intrunire restrânsă la care a luat parte numai fruntașii maniști ardeleni, printre cari: Ilie Lazăr Leucuția, Aurel Buteanu, Ghiță Pop, etc.-

IULIU MANIU între altele a arătat celor prezenți că Reichul manifestă o atitudine potrivnică regimului actual din țara noastră, și ca o consecință a acestei atitudini, guvernul nu va mai putea rezista, iar M.S.Regele va fi nevoit să-l înlocuiască în câteva luni.-

S'a mai discutat asupra atitudinei ce trebuie s-o aibă maniștii față de svonurile cari s'au răspandit în ultima vreme, că IULIU MANIU ar fi filogerman.-

----

153

NEW CABINET IN BULGARIA

Drawing Away from Germany

RUMANIAN POLICY ATTACKED

KING BORIS of Bulgaria has entrusted Professor Bogdan Philoff, the present Minister of Education, with the formation of a new Cabinet in succession to that headed by M. Kiosseivanoff, which resigned yesterday.

M. Kiosseivanoff, who has been Premier and Foreign Minister since July, 1936, resigned after a bitter fight with M. Ivan Bogranoff, Minister of Agriculture.

Bogranoff, who was known as the most popular member of the Kiosseivanoff Cabinet, was said to favour a further tightening of Soviet-Bulgarian relations. The two men were known also to have quarrelled privately over domestic policy, with Bogranoff demanding a return to democratic parliamentary rule, which Kiosseivanoff openly condemned.

ASSOCIATED PRESS.

SOFIA, Thursday.

M. Kiosseivanoff's close relations with Germany were reported, in informed political quarters to-night, to have been one of the reasons why King Boris dispensed with his services, and summoned Professor Bogdan Philoff to form a new Government.

The nation's leaders have been desperately attempting to find a way to break Bulgaria's economic dependence on the Reich lest a German collapse should also cause an irreparable crash of Bulgaria's economy.

CHANGED POLICY

A big change, it was thought here, would soon be seen in Bulgaria's economic policy, with her purely diplomatic policy remaining unchanged, including her oft reiterated territorial demands upon Rumania for return of the Dobrudja region.

M. Kiosseivanoff, when head of the Government, quarrelled repeatedly with M. Ivan Bogranoff, Minister of Agriculture, who favoured a further tightening of Bulgarian-Russian relations to offset Germany's stranglehold on Bulgarian economy.

...us and the position of the Mannerheim
defences.

Telephone ... Dublin.

For A... ...sult
O'Ke... ...vice
O'K... ...gs
49 UPP... ...BLIN
This ...
Date ...

153

10/II/1940

...AT LA FIŞE

KING'S POLICY ATTACKED

ASSOCIATED PRESS.

BUCHAREST, Thursday.

An attack on present Rumanian policy, and a declaration that the country must categorically come out for the Allies if it is to find salvation, were made to-day by ex-Premier Julius Maniu, leader of millions of Rumanian peasants before King Carol became dictator.

In an interview M. Maniu criticised what he described as King Carol's present policy of trying to strike a balance between the economic demands of Germany and the Allies. The only salvation of the country, he declared, would be openly to favour France and Britain with a return to democratic parliamentary life. M. Maniu declared that there were only two alternatives to such a return to free institutions—Bolshevism or the partition of Rumania by foreign Powers. He added that the nation could not agree to the slightest change in its frontiers to meet Hungarian, Bulgarian or Russian claims. "The great majority of Rumanians certainly hope for an Allied victory in the war," he stated.

The peasant leader once drew 40 per cent. of the votes in the national elections, but he is now barred from taking his seat in the Senate, and the Censor forbid[s] mention of his name in Rumanian new[s]papers.

Politica Regelui atacată

26.2.40 Associated Press

Bucureşti, marti.—

Iuliu Maniu, fostul prim ministru şi conducătorul partidului de ţărani Români, fiindcă Regele Carol nu a devenit dictator, a atacat astăzi politica României şi a declarat că ţara trebue în mod categoric să se aşeze de partea aliaţilor dacă vrea să se salveze.

Într'un interview, d-l Maniu a criticat ~~ceea ce el numeşte a fi~~ politica Regelui Carol care încearcă să ţie echilibrul între cererile economice ale germanilor şi aliaţilor. Singura salvare a ţării, a spus Maniu ar fi, ~~de a se~~ favorizarea făţişă a Franţei şi Angliei, şi o întoarcere la viaţa parlamentară democratică. D-l Maniu a mai declarat că nu sunt ~~există~~ decât două alternative, pentru o astfel de întoarcere — bolşevismul, sau împărţirea ţării de către puterile străine. El a adăugat că ţara nu poate consimţi la nici o schimbare a frontierelor şi spre a satisface cererile Ungariei, Bulgariei şi Rusiei. "Marea majoritate a Românilor speră în victoria aliaţilor" a spus d-l Maniu. Şeful ţărănimei, avea altădată 40% din voturi, dar acuma a fost împiedicat să-şi ocupe locul în senat iar cenzura opreşte să i se pomenească numele în ziare.—

17/IV/94 155

29VB

This Cutting is from Evening Mail

Date 17 FEB 1940

29VB

OPERAT LA FIȘE

TO APPEAR BEFORE A MILITARY COURT

Rumanian Ex-Premier Must "Explain."

Rome, Saturday.

THE Stefani Agency says that Dr. Maniu, a former Rumanian Prime Minister, and one-time leader of the dissolved National Peasants' Party, has been summoned to appear before the military tribunal of the 2nd Army Corps "to explain his attitude."

This step has been taken the dispatch asserts, on account of a statement published on Wednesday in the foreign Press that the outcome of the recent Balkan conference at Belgrade was a betrayal of Rumanian interests, that the policy followed by M. Gafencu, the Foreign Minister, seriously conflicted with that of King Carol, and that a democratic regime should be set up in Rumania, and an understanding reached with the democracies, by whose side Rumania should be ready to fight in case of war.

Dr. Maniu's attitude, the dispatcn concludes, was regarded as endangering the interests of the State.—Reuter.

din „Evening Mail"

17.2.40

Londra

Un ex-prim ministru român, va apare în fața tribunalului militar, spre a da explicații —

Roma, Sâmbătă.

Agenția Ștefani anunță că D-l Maniu, fost prim ministru român și șef al partidului național țărănesc care a fost deputat, a fost chemat să se prezinte în fața tribunalului milit. al corpului 2 armată spre a-și explica atitudinea. —

Această măsură — spune știrea — a fost luată din cauza declarației publicate miercuri în presa străină, că rezultatele recentei conferinți balcanice, dela Belgrad, constituie o trădare a intereselor României, că politica urmată de d-l Gafencu, ministrul de Externe, este în conflict cu aceea dusă de Regele Carol și că în România, trebue să se instituie un regim democratic, printr-o înțelegere cu puterile democratice, lângă care România trebue să lupte în caz de războ[i].

Atitud. d-lui Maniu, încheie știrea, este considerată ca periclitând interesele statului.

Reuter.

2923

Februarie 1939

157

~~148~~

2923

Februarie 1939

In sânul ofiţerilor, pretinde dl. Maniu, se manifestă o vădită nemulţumire împotriva numirii d-lui Armand Călinescu la Ministerul Apărării Naţionale.

OPERAT LA FIŞE

Depe acum, susţine dl. Maniu, ministrul este privit cu ostilitate şi nu este exclus ca întreaga sa activitate să fie sabotată, fapt ce l-ar compromite, periclitând în acelaş timp unitatea morală a Corpului ofiţeresc, cât şi interesele superioare de Stat.

Impreună cu dl. general Cihoschi, dl. Maniu lucrează actualmente la redactarea unui program de înzestrare a armatei şi satisfacere a nevoilor morale şi materiale ale Corpului ofiţeresc. Acest proect va fi comunicat întregei ofiţerimi, pentru a şti că numai un regim legal constituţional îi poate asigura satisfacerea dezideratelor.

158

N O T A

23 Februarie 1939

Svonuri din cercurile maniste.

Cercurile din apropierea lui Iuliu Maniu afirmă că în cursul lunei Maiu se va produce o schimbare în conducerea Legaţiei Germane din Bucureşti, prin rechemarea actualului ministru Fabricius şi numirea lui von Papen.

.

In cercurile maniste din Capitală se lansează următoarea versiune în legătură cu ridicarea Legaţiei Franceze la rangul de ambasadă.

Cu ocazia unei întrevederi, Gh. Tătărăscu, ambasadorul României la Paris, ar fi întrebat pe Georges Bonnet, ministrul de Externe al Franţei, asupra datei la care Guvernul Francez este decis să ridice, potrivit uzanţelor diplomatice, Legaţia Franceză din Bucureşti la rangul de ambasadă.

Ministrul de Externe francez ar fi răspuns că pentru actuala situaţie internă din România, este suficient un simplu secretar de legaţie, Franţa făcând concesii ţinând în România un ministru plenipotenţiar.

.

Aceleaşi cercuri afirmă că fruntaşii ardeleni, nemulţumiţi de politica actualului guvern, au decis să se alăture făţiş acţiunei lui Iuliu Maniu, refuzând în acest sens orice demnitate ce li s'ar oferi.

Evidență

Notă. 1 Februarie 1939

1/. La ministerul afacerilor streine s'a primit agrementul D-lui Radu Crutzescu ca ministru plenipotențiar la Berlin.

2/. Intimii D-lui Maniu afirmă cu certitudine că în cursul lunei Mai va fi o schimbare radicală în sânul pers. legației germane în sensul că D-l Fabricius va fi înlocuit cu D-l Von Papen (fost m. plenip. al Germ.).

3/. In legătură cu aceste schimbări care vor surveni cercurile legionare afirmă că M-Sa a dat dispozițiuni D-lui Gabriel Marinescu să ~~mai~~ înceteze cu desăvârșirea uciderea legionarilor, avându-se în considerare și ultimele aranjamente cu Germania.

Opinia publică comentează că D-l Gabriel Marinescu pensase în ultimul timp a-și crea o atmosferă destul de favorabilă (campania de publicitatea ce i se făcea și atenția lui asupra sportului) dar survenind recent aceste reacțiuni din partea Pref. Pol. este complect depopularizat și acuzat ca autor direct al tuturor acestor dispariții.

4/. In vederea apropiatei remanieri a guvernului nostru s'au trimis emisari speciali la D-l Cancicov spre a fi rugat să ia ministerul de Finanțe. Ca subsecretar de stat la acest departament va fi numit D-l Alimănișteanu.

5/. D-l I. Maniu este așteptat să sosească în cursul acestei zile dela Cluj.

Notă geuerală
Cercuri aragone ... ...

Notă. 6 Feb. 939 —

Cercurile militare discută despre îndepărtarea Dlui Gen. Ciuperca de la M.A.N. care s'ar datora faptului de a nu fi sancționat pe acei câteva sute de ofițeri la cari s'a găsit literatură legionară.

Prezența Dlui Armand Călinescu în fruntea acestui departament e tocmai spre a primeni armata de buruiana legionară.

Referitor la numirea Dlui Cernățeanu la m. de Domenii s'ar datora faptului că D-sa fiind autorul unui program pentru o nouă expropriere a moșiilor actuale program care l'a arătat de acum o lună prin articole scrise în ziarul Argus, expropriere care se va face în folosul țărănimii și va lovi crunt pe proprietarii de moșii.

2/. Cercurile național țărăniste cred a ști că în cursul săptămânii viitoare presed. consiliului I.P.Sa Patriarhul va pleca în Egipt spre a-și îngriji sănătatea rămânând prim-ministru p.i. Armand Călinescu.

3/. Opinia publică discută cu aprindere noul decret lege apărut recent, traducându-l că guvernul sau autoritatea este încă în panică făcând din acei și ce proprietar

agenți de siguranță fără plată —

161

4/. Intimii D-lui N. Iorga spun că D-sa este f. enervat de numirea ca rezident regal a D-lui Giurgea a ducând insulte atât M. Sale Reg. cât și D-lui Armand Călinescu spunând că M. Sa este considerat ca un prizonier al D-lui Armand Călinescu —

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea I. Maniu

5 Februarie 939 —

orele 9.10 pleacă la D-l Gral Cihoski în Str. Dacia 50

orele 11 pleacă de la D-l Gr. Cihoski și merge la Biserica Greco-Catolică în Str. Polonă 48 —

orele 12 merge acasă împreună cu Mălăiescu

" 13.25 Maniu însoțit de Mălăiescu și Ilie Lazăr merg la masă la Costache Lupu

or. 15.30 Maniu se reîntoarce acasă —

16.45 vine Livianu

17.10 vine Ghiță Pop

18.20 vine av. Răutu

19.10 pleacă Ghiță Pop

19.35 pleacă Răutu

19.40 vine Lencuția, D-l Stănculescu și M. Pop.

orele 20.10 pleacă I. Maniu și prof. Hudiță cu mașina No 10315 la Mihail Popovici.

În cursul zilei de astăzi D-l I. Maniu va pleca în Ardeal. —

700

8 Februarie 1939

In cercurile din jurul Dni Maniu se spune că acesta întocmai cum a dat generalului bogat Cuza 40 zile de guvernare tot așa a declarat că acest guvern nu mai durează decât până ... Maniu.

Deasemenea se spune în aceleași cercuri că:

Dl. Tătărescu ambasadorul României la Paris ar fi întrebat pe Bonnet ministrul de externe al Franței când va înființa ambasada Franței la București așa cum s'a convenit, la care Ministrul de externe al Franței a răspuns, că, pentru starea internă din România este suficient și un secretar de legație nu un ministru plenipotențiar așa cum are Franța în România.

Maniu consideră aceasta ca o palmă dată României

105

Se mai spune deasemenea că ministrul Franței în România ar fi întrebat pe M. S. Regele ce este cu Frontul Renașterei Naționale, la care M. S. a răspuns că este un plan de încercare pentru redresarea României care dacă nu va corespunde va fi dizolvat după 6 luni.

Se spune în același cerc că Armand Călinescu este într-o mare stare nervoasă care după părerea acestora îl va duce sau la sinucidere sau la nebunie. Se spune că alături de Armand Călinescu locuește un colonel care întorcându-se într-o seară acasă a fost întâmpinat cu arma de un soldat, după ce a fost perchiziționat a fost lăsat să intre în casa sa și a constatat că are podul plin de soldați, interesându-se a aflat că totul a fost o măsură preventivă

pe care Ministrul de Interne a luat-o cu privire la vecinii săi.

163

Joi curând va avea loc desemnarea secretarului general al breslei intelectuale ramura profesioniști av. în acest sens a fost sesizat baroul de Ilfov care va trimete ca reprezentant al său pe av. Traian Dumitrescu Ioimu consilier al ordinului av.

---

7. Se spune că generalul Cupercă ar fi fost înlăturat dela Ministerul de Războiu pentru că i s'a cerut să avanseze doi ofițeri superiori din jurul palatului cari nu erau trecuți pe tabloul de avansări.

---

8. Istrate Micescu se plânge că îi sunt interzise toate conferințele pe cari este invitat să le țină, de către ministerul de interne.

163

In cercurile bine informate se spune că în curând C. Anghelescu fost guvernator al Băncii Naționale va fi numit ministru la Industrie și Comerț sau Finanțe.

Foștii legionari încă mai cred că va veni în curând momentul când vor fi preferați tuturor politicianilor vechi și noi pentru redresarea morală a țării și pentru liniștea spiritelor interne.

Se spune că ardelenii fruntași cari au jucat un rol în alipirea ardealului sunt foarte nemulțumiți de felul cum decurge starea politică în ultimul timp, au hotărât să facă zid în jurul lui [illegible] și să refuze orice demnitate sau decorație li s'ar încredința.

N. Bîrcescu

164 ~~180~~

24 Februarie 1939.

Socotind convocarea adunării dela Alba Iulia drept o provocare, dl. Iuliu Maniu este ferm hotărât să riposteze prompt printr'o contra propagandă, care să ducă la un eşec al adunării proectate.

Toţi partizanii săi din judeţul Alba vor fi săine în posesia materialului propagandistic şi al instrucţiunilor, conform cărora urmează să activeze.

Deasemeni, d-sa este ferm hotărât ca imediat după data de 27 crt. să se deplaseze în Ardeal pentru a ţine o serie de adunări populare, cari să lămurească massele asupra situaţiei reale din ţară.

Acţiunea d-lui Maniu are un nou obiectiv şi anume persoana Mitropolitului dela Blaj, care - susţine dl. Maniu - prin atitudinea adoptată în ultimul timp s'a plasat în afara comunităţii sufleteşti a românilor uniţi, astfel că înlocuirea sa a devenit o problemă de imediată actualitate.

Pe acest teren, dl. Maniu nu este dispus să facă nici o concesie şi deci acţiunea împotriva Mitropolitului Nicolescu al Blajului va începe imediat şi va fi dusă cu o deosebită vehemenţă.

De va fi nevoie - susţin maniştii - se va apela şi la autoritatea spirituală superioară, deoarece maniştii nu înţeleg să tolereze transformarea bisericii unite într'o simplă anexă a unui regim politic de teroare şi dictatură, când ştiut este că forul suprem dela Roma a avut în mod constant o atitudine potrivnică unor asemeni metode politice.

-

\- -

Cercurile bulgare afirmă că statele din Pactul Balcanic au recunoscut "de jure" guvernul naţionalist spaniol, pentru a arăta axei Roma-Berlin că nu sunt contra dorinţei Italiei şi

./.

Germaniei, în chestiunea conflictului din Spania.

Mai mult, că România, Grecia, Jugoslavia și Turcia au vrut să dovedească d-lor Mussolini și Hitler că nu sunt pentru o politică a Rusiei în Europa.

Ceiace au urmărit statele Ințelegerii Balcanice prin această recunoaștere - spun cercurile bulgare - nu vor obține, din contra și-au atras dușmănia Rusiei față de ele.

*

* *

2923

166

N O T A

25 Februarie 1939

Cercurile maniste din Capitală urmărind discreditarea actualului regim, continuă să lanseze la adresa acestuia tot felul de asertţiuni menite să puie într'o lumină defavorabilă realizările sale.

In acest sens se semnalează următoarea ghicitoare lansată în cafenele de maniști:

"Ce asemănare este între F.R.N. și un closet ?

La care se răspunde:

"Și într'unul și în celălalt intri....la nevoie".

167

Prietenii apropriați ai lui Iuliu Maniu au răspândit prin cafenele zvonul că președintele partidului dizolvat național țărănesc a declarat într-un cerc de intimi că actualul regim nu va dura mai mult de 3 luni când urmează să se retragă în fața evenimentelor externe puse la cale de Anglia și Franța care îl susțin pe Iuliu Maniu.

Cercurile ziaristice moderate tălmăcesc acest zvon în sensul că Iuliu Maniu nemai având posibilitatea să activeze politicește împrăștie tot felul de știri fanteziste

în scopul de a face publicul să mai vorbească de el — public care a început să-l uite și mai ales să nu mai aibă nici un fel de încredere în fostul președinte al partidului național-țărănesc care de azi de zile prin mușcă lasă să se înțeleagă că el ar fi arbitrul politicii românești.

Aceleași cercuri țărăniste (maniste) scormonesc tot felul de infamii urmărind să discrediteze pe actualii conducători ai țării. Astfel, inițialele F.R.N. ei le traduc: „Fantezia Regelui Nebun" sau „Ce asemănare este între F.R.N. și closet?" „Și la unul și la altul intri de... [illegible] nervi"
rămân

169 ~~15~~

27 Februarie 1939

2923

N. Ş.

OPERAT LA FIŞE

RELU MALDARESCU secretarul lui IULIU MANIU, a confiat unui prieten că în ziua de 24 Februarie c., s'a prezentat la locuinţa lui Maniu un colonel pe care pretinde că l-ar mai fi văzut odată, în birourile Statului Major, sau ale Comandamentului Teritorial al Corpului II Armată şi care i-a înmânat un text cuprinzând 10-12 pagini scrise la maşină - originale nu copii, pe a cărei copertă scria: "Poziţia României în politica externă".

Măldărescu a fost mirat de faptul că un ofiţer superior a îndeplinit acest oficiu şi are credinţa că acesta, a fost un trimis al Palatului.

---

174 ~~116~~

2 Martie 1939

2923

Memoriul înaintat lui I.Maniu,de studentul Brătucu.

După cum s'a arătat în nota din ziua de 26 Februarie c.,studentul BRATUCU,de la Facultatea de Drept din Capitală,a prezentat lui IULIU MANIU şi I.MIHALACHE,un memoriu prin care cere aprobarea de a începe acţiunea de reorganizare a tineretului naţional-ţărănist.

IULIU MANIU a dat aprobarea de principiu acestei acţiuni şi a dispus ca în cursul săptămânei curente,memoriul - care se anexează în copie - să fie multiplicat şi trimis organizaţiilor partidului din ţară,prin curieri.

18

DOMNULE PREŞEDINTE
DOMNILOR MEMBRII,

Evenimentele internaţionale din ultimele luni, pun în faţa lumii întregi şi mai ales a ţărilor din partea Europei unde ne găsim şi noi, problema gravă a graniţelor şi a independenţei naţionale. Puterile revizioniste, prin intimidarea adversarului, prin complicitatea unor guverne cari la un moment dat au uitat până şi interesele propriilor lor ţări şi prin găsirea unor aliaţi interni capabili să-şi trădeze patria, au reuşit să mute frontiere şi să-şi mărească influenţa asupra ţărilor mici.

In astfel de împrejurări, alături de D-voastre şi împreună cu întreg poporul conştient de pericolele cari pândesc ţara, tineretul naţional-ţărănesc face din apărarea graniţelor şi a independenţei naţionale, problema centrală căreia îi subordonează atât activitatea sa, cât şi problemele de politică românească.

Tineretul naţional-ţărănesc crede că cea dintâi condiţiune, fără de care nu poate exista victorie, este unitatea întregului popor, pentru apărarea graniţelor şi a independenţei noastre naţionale.

Pe drumul acesta, tineretul naţional-ţărănesc consideră pentru sine o datorie sacră să realizeze unitatea tineretului ţării în lupta pentru apărarea frontierelor şi a independenţei naţionale şi nu va înceta nici o clipă să cheme întreg tineretul la această unitate.

./.

Deaceia demascăm Garda de Fier,ca pe principalul pericol şi combatem cu înverşunare poziţia ei alături de revizionişti în próblema naţională.Garda de Fier este agentul intern al ţărilor revizioniste şi răsboinice.Activitatea ei este întreţinută cu bani germani,cu care îşi scoate ziarele şi îşi face propaganda.La ziarul "Cuvântul",Dl.Fabricius,ministrul Germaniei la Bucureşti,făcea vizite săptămânale,iar ştirile cari apăreau în acest ziar veneau toate din Germania,împreună cu salariile redactorilor şi cu sumele necesare tipografiei.Legionarii fugiţi din ţară sunt găzduiţi de patronii lor din Berlin.In cursul procesului lui Codreanu,s'a dovedit că Garda de Fier făcea până şi spionaj la Marele Stat Major,în favoarea Germaniei.In 48 ore dela instalarea regimului legionar România urma să-şi piardă independenţa,vândută Germaniei.Actele de terorism legionar din ultima vreme erau menite să provoace o atmosferă turbure tocmai în provinciile ameninţate de revizionism.Ele erau făcute împreună cu ucrainienii,cu germanii şi cu ungurii revizionişti din Bucovina,Banat şi Ardeal,dovedind până la ce grad înaintat a ajuns trădarea de ţară a Gărzii de Fier.

Garda de Fier este pericolul principal pentru apărarea graniţelor şi a independenţei naţionale,fiindcă fiind agentul intern al revizionismului,face demagogia naţionalistă cea mai primejdíoasă,împingând tineretul şi opinia publică spre ţările revizioniste, răsboinice şi imperialiste.Garda de Fier este deci duşmanul naţional Nr.1.

Luptând pentru unitatea tineretului,în slujba apărării graniţelor şi independenţei naţionale,tineretul naţional-ţărănesc socoteşte că este de datoria sa elementară să dea în vileag adevărata faţă trădătoare a Gărzii de Fier şi se consideră mobilizat spre

a trezi în mintea întregului popor şi a legionarilor cinstiţi, iubirea de ţară şi naţionalismul adevărat, capabil să creeze unitatea tineretului în slujba apărării graniţelor şi a independenţei noastre naţionale.

In slujba aceleiaşi unităţi, înţelege tineretul naţional-ţărănesc să pună şi atitudinea faţă de tineretul minorităţilor etnice, convins fiind că în măsura în care tineretul minoritar nu va mai vedea în tineretul român un asupritor, ci se va bucura de ocrotire reală în hotarele româneşti, numai în această măsură ei nu vor mai fi o populaţie ostilă şi primejdioasă hotarelor noastre, ci aliaţi în lupta pentru apărarea lor.

Iar pentru a creia şi peste graniţă atmosfera de simpatie şi de sprijin necesară unei bune apărări a ţării, tineretul naţional-ţărănesc crede că e dator să întreţină cele mai bune legături cu tineretul agrarian al ţărilor vecine şi să contribue la realizarea unor credinţe comune, în pace, democraţie şi ajutorul reciproc.

Rezultatul tuturor sforţărilor noastre, adăogate la cele făcute de partid şi la ale întregei conştiinţe publice, trebue să fie un guvern cu adevărat democrat, altfel decât acelea cari în trecut ascundeau sub o etichetă democrată realităţi anti-democrate, capabil numai el să mobilizeze opinia publică pentru apărarea graniţelor şi a independenţei naţionale, capabil numai el să pună definitiv capăt acţiunei trădătoare de patrie a Gărzii de Fier, capabil numai el să facă opera de dreptate socială necesară sudării conştiinţei naţionale, să câştige din nou pentru ţară încrederea vechilor aliaţi şi să ducă o politică de pace, de securitate şi de bună vecinătate cu ţările înconjurătoare. Spre idealul acesta al guvernării democrate, bazată pe un sistem parlamentar superior celui din trecut, pe

./.

desvoltarea liberă a tuturor categoriilor de cetățeni,se îndreaptă azi voința întregului popor supus nedreptăților și împiedicat prin cenzură și stare de asediu să se apere.Spre acelaș ideal al guvernării democrate se îndreaptă și tineretul căruia "Straja Țării" și taberele de muncă i-au furat libertatea.

Realizarea unității tineretului pentru apărarea granițelor și a independenței naționale întâmpină greutăți atâta timp cât persistă înlăuntrul granițelor românești nedreptăți generatoare de mari nemulțumiri,cari pot fi cel mai favorabil teren demagogiei anti-naționale a Gărzii de Fier.

Tineretul intelectual al țării a fost de câțiva ani încoace supus la un regim de privațiuni și nedreptăți,care e timpul să înceteze.In fața tineretului intelectual stau două probleme: a universităților și a utilizării tinerilor titrați.Fiecare măsură luată pentru universități,a provocat micșorarea numărului studenților,privând de avantajele culturei și ale științei,mai ales pe tinerii țărani și pe cei din păturile orășenești sărace.Numai deschiderea largă a universitâții,pentru toți tinerii și acordarea din nou a autonomiei universitare,pot da tineretului încredere în misiunea sa și pot asigura culturii condițiile de liberă desvoltare care-i sunt necesare.In ceiace privește utilizarea tinerilor titrați,trebue soluționat atât șomajul intelectual,cât și subclasarea rezultată din utilizarea tinerilor titrați în activități inferioare pregătirii lor academice.

Dar grija tineretului național-țărănesc se îndreaptă cu cea mai mare îngrijorare spre tineretul dela sate,bântuit de lipsa pământului și propune o împroprietărire făcută din terenurile rămase statului din exproprierea de după răsboi,din exproprierea cu plată a celor mai mari moșii și din asanarea bălților și te-

./.

renurilor inundabile. In acelaş timp, trebue examinată atent chestiunea învoirilor agricole, care să fie astfel soluţionată, încât ţăranul să aibă asigurat beneficiul muncii sale. In ceiace priveşte pe muncitorii agricoli (pălmaşii), ei trebue să se bucure de o reală ocrotire a legilor, prin extinderea efectivă asupra lor a legislaţiei muncitoreşti existente.

Nimeni nu are mai multă cădere să se ocupe de existenţa tinereilor plugari decât tineretul naţional-ţărănesc, care fiind un partid de structură ţărănească şi care îşi trage întreagă puterea sa din milioanele de ţărani pe care-i apără. Asemenea opere de justiţie socială întăresc ţărănimea şi o scot definitiv de sub forţa demagogică a Gărzii de Fier, care o duce împotriva propriilor sale interese şi împotriva propriei conştiinţe naţionale. Reformele acestea sunt în mâna tineretului naţional-ţărănesc, arma cea mai puternică spre a face din tinerii ţărani şi intelectuali ai României un tot nedeslipit în slujba apărării hotarelor şi a independenţei naţionale.

In calea tineretului naţional-ţărănesc mai şade o piedică pe care o va înfrânge: guvernul de dictatură personală al M.S.Regelui.

Credem că guvernul este piedica cea mai grea pe drumul demascării Gărzii de Fier, ca agenţie a revizionismului. Guvernul este vinovat de creiarea martirajului în jurul Gărzii de Fier, fiindcă împiedică demascarea ei în faţa opiniei publice. Impuşcarea lui Codreanu şi a celorlalţi legionari a fost motivată într'un fel pe care nu-l admite nici cel mai simplu cetăţean. In jurul Gărzii de Fier nu trebue să stărue nici o clipă simpatia care se îndreaptă de obicei spre cei prigoniţi pentru dreptate, ci înverşunata indignare care îl urmăreşte pe trădător când ţara trece prin greutăţile cele mai mari. Guvernul nu mobilizează opinia

./.

publică împotriva trădării legionare şi nici nu dă voe altora să o mobilizeze,contribuind astfel la menţinerea falsului mit al Gărzii.

Guvernul e primejdios fiindcă nu mobilizează opinia publică pentru interesele naţionale,temându-se de propriu-i popor care i-ar primejdui dictatura.De aceia duce politica naţională cu uşile închise,ducând ţara spre necunoscut şi aventură.Departe de a le dizolva,guvernul dă organizaţiilor diferite din ţară libertăţi publice de cari nu se bucură cetăţenii români când vor să se apere contra agresorilor lor.Guvernul e primejdios fiindcă aduce vrajba între români şi încearcă surparea partidului naţional-ţărănesc,chezăşie a unei Românii democrate şi puternice.Unitatea partidului nostru e azi o problemă de interes naţional şi trebue apărată contra celor ce vor să o rupă.Tineretul naţional-ţărănesc dispreţueşte toate trădările,oricum au fost ele justificate.Alianţa sau colaborarea între noi şi organizaţia trădării naţionale "Garda de Fier", este de neconceput,iar sforţările guvernului de a răspândi acest nimicitor svon,fac parte din bagajul lui de imoralitate şi calomnie.

Tineretul naţional-ţărănesc e hotărât să urmeze cu toate sacrificiile acţiunea pentru unitatea în apărarea hotarelor şi a independenţei naţionale.El e sigur că se găseşte pe linia marilor înaintaşi şi eroi ai neamului şi că răspunde cum trebue sarcinilor sale într'un grav moment istoric.Lupta necruţătoare contra pericolului naţional al Gărzii,contra guvernului care împiedică demascarea trădării legionare şi mobilizarea populaţiei pentru apărarea graniţelor şi a independenţei naţionale,lupta pentru o guvernare democrată,singură capabilă să facă unitatea necesară apărării naţionale şi să întărească pe toate planurile forţele

./.

ţării,sunt ideile cari ne călăuzesc şi pentru care înfruntăm orice duşmănie,siguri că înăuntrul lor vom realiza unitatea tineretului.

Pentru a-şi îndeplini cât mai bine munca în folosul partidului şi al ţării,tineretul pune în faţa D-voastre problema reorganizării tineretului naţional-ţărănesc în suferinţă dela dizolvarea partidelor.In repetate rânduri,la Cluj şi Bucureşti,tineretul a propus D-lui Preşedinte planul reorganizării cu bugetul necesar.In împrejurările de azi,planul reorganizării nu poate fi mărturisit public.Bugetul nu trece de 25.000 lei lunar,asigurând contactul permanent al centrului cu provincia,atât spre a dirija propaganda, cât şi a reface organizaţiile azi risipite.Din contactul pe care am reuşit să-l luăm cu tineretul din judeţe,se observă că au cu toţii durerea de a fi lipsiţi de directivele centrului.Acolo unde se munceşte, acţiunea e timidă fiindcă tinerii nu simt că participă la o acţiune generală unitară,în toată ţara.Spre a remedia această regretabilă situaţie,tineretul naţional-ţărănesc va propune oral un plan de reorganizare care credem că răspunde necesităţilor de azi.

Spre a da partidului elasticitatea şi dinamismul care să-i mărească elanul şi tinereţea,propunem D-voastre complectarea cu tineri a locurilor vacante în delegaţia permanentă şi în comitetul executiv,demonstrându-se astfel tineretului ţării că el este în miezul preocupărilor partidului,care pe el se bizue în lupta pentru apărarea hotarelor şi a independenţei naţionale, în lupta pentru democraţie şi dreptate socială.

Problemele din acest memoriu sunt mai mult enunţate.In câteva pagini,examenul pe care-l meritau nu poate fi făcut.Suntem convinşi că veţi acorda memoriului întreaga atenţie şi veţi face din el obiectul dis-

./.

cuţiilor D-voastre.

Spre a lămuri şi susţine memoriul de faţă,spre a nu lăsa să se strecoare vre-o falşe impresie asupra conţinutului şi intenţiilor lui,spre a da în sfârşit un început de realizare complectării cu tineri a organelor conducătoare,vă rugăm să chemaţi la discuţia memoriului şi pe reprezentanţii tineretului.

Al D-voastre devotat,

TINERETUL NATIONAL-TARANESC.

2423

Martie 1938

116

OPERAT LA FIȘE

\- - Martie 1938

Dl. Iuliu Maniu redactează o declarațiune pe care o va da presei străine. După aceia o va răspândi, tipărită la Gestetner.

Ea are în rezumat următorul cuprins:

Pentru așa zisa sărbătorire a promulgării Constituției, s'au ordonat serbări în toată țara cu participare silită și plătită, în care s'a elogiat opera de îngenunchere a țării și s'a afirmat decadența Coroanei, prin afirmarea ca șef al unui partid a M.S.Regelui.

Cu toată masca ce caută a se întinde pe tot cuprinsul României și cu toată manifestația grandioasă ce s'a cerut în Ardeal, nu s'au putut totuși ascunde disensiunile din guvern, prin conflictul de opiniuni a lichelelor.

Mitropolitul Sibiului nu a putut fi împiedicat să țină un discurs gardist și să someze și să ceară guvernului realizări pe acest plan, după cum n'a putut să ascundă conflictul între dl. Armand Călinescu și subordonatul său dl. Gavrilă Marinescu în ceeace privește scoaterea Poliției de sub ordinele d-lui g-ral Bengliu, șeful Jandarmeriei, omul de casă al Ministrului de Interne.

Conflictul se repetă, căci dl. Armand Călinescu, actualul Ministru de Interne, este una și aceiaș persoană cu Armand Călinescu, fostul subsecretar de Stat la Interne, când aceiaș Gavrilă Marinescu, tot subordonatul d-sale ca și acum, a înjuriat guvernul acum câțiva ani, sub regimul național țărănesc.

Atunci dl. Călinescu a alergat în întâmpinarea d-lui Mihalache, titularul Ministerului de Interne, cerându-i demisia înainte chiar de a cunoaște pe baze de acte manevrele Prefectului de Poliție, din acea vreme.

E inutil să mai documentăm armonia din guvernul Renașterii Naționale, partid unic de sub șefia M.S.Regelui.

Care sunt realizările regimului a cărei așa zisă bază constituțională se sărbătorește ?

1. In Administrația țării, regimul ce pretinde întinerire prin vigoare, s'a oprit la înlocuirea tuturor elementelor locale prin militari pensionați de bătrânețe, care sunt rezidenți, primari, inspectori de control, iar prefecții toți sunt colonei în activitate. Cisma torturantă și cazonă a făcut țara o imensă cazarmă.

2. In Justiția țării, multiplele mișcări în magistratură, n'a făcut decât scoaterea sub formă de pensionare și deblocare a tuturor magistraților integri și deprinși cu corecta aplicare

./.

a legilor. Suspendarea inamovibilității a făcut jutiția total dependentă guvernului de dictatură.

3. In armată posturile principale au fost ocupate de oameni de încredere de cele mai multe ori avansați fără merit, total incapabili. Din instituția de apărare a țării au făcut o a doua justiție, justiția militară. Apărarea țării suferă și din punct de vedere a moralului armatei și din punct de vedere a capacității conducerei ei.

4. Economia țării este în faliment. Enormele cheltuieli făcute de regimul cinstei și al muncii, a distrus comerțul prin excesivă fiscalitate în interior, iar comerțul exterior prin multiplele restricțiuni ce nu fac altceva decît să îmbogățească pe favoriții regimului, ce își plasează aci bine remuneratele lor intervenții.

Guvernul a recurs la mijlocul inflaționist al posibilităților de finanțare a regimului. Banca Națională a ajuns un ghișeu plătitor, suplinind tezaurul Statului pentru toate plățile fără control ale regimului. Acoperirea monedei este o poveste, căci de mult plafonul a fost atins și spart.

Peste toate acestea, regimul care nu mai poate să se sprijine pe majoritatea țării, a acordat favoruri ce nu le-au avut niciodată minorităților, singurii sprijinitori astăzi ai regimului de regenerare națională.

In asemenea condițiuni este inutil să mai spunem că spoitul aspect al exteriorului nu poate acoperi desagregarea morală a unei nații, ce începe din ce în ce să fie mai profundă și mai îngrijorătoare.

*

* *

In legătură cu cele de mai sus, toate Legațiile au primit în cursul zilei de eri un document de 9 pagini bătut la mașină intitulat "Declarațiile făcute de dl. Maniu cu prile-

jul împlinirii unui an dela noua aşezare de Stat".

Conţinutul acestor declaraţii a făcut senzaţie. Dar mai ales ele sunt considerate ca foarte grave şi anume pasagiile care se referă la emisiunea de bilete de bancă sporită cu 5 miliarde 500 milioane lei şi totalul mijloacelor de plată cu 7 miliarde lei.

La Legaţia Angliei s'au dat spre traducere anumite pasagii din document.

Legaţia Ungariei a şi trimis un raport la Budapesta, cuprinzând un rezumat al declaraţiilor d-lui Maniu şi în traducere integrală pasagiul:

"Pot jubila duşmanii ţării româneşti. Pot jubila minorităţile etnice din ţara noastră, cărora inconştienţa regimului de astăzi le-a acordat privelegii care înseamnă disoluţia politică a naţiunii române şi pe care nici hotărârile dela Alba Iulia, nici tratatele de pace nu le-a asigurat şi pe care nici chiar ele nu au cutezat să le ceară şi care întrec chiar drepturile poporului român însuşi din provinciile unite".

Legaţia Bulgariei a întocmit şi ea o dare de seamă în care arată că se află în posesia unui document foarte important al opoziţiei regimului din România.

Documentul e arătat ca "o dovadă a stării de nemulţumire împotriva regimului actual, întocmit pe cunoaşterea precisă a stărilor de fapt de către oameni cunoscători". In continuare se dau o serie de date citate în document, cum ar fi pasagiul referitor la bugetul înarmărilor.

"Dovadă că mijloacele prevăzute au fost insuficiente,este faptul că în cursul acestei an a fost nevoie să se recurgă de două ori la mijloace suplimentare de circa 5 miliarde lei, luate din activul casei generale de economii, a Casei de Depuneri şi a marilor bănci, prin emisiunea de bonuri lombardibile la Banca Naţională."

Se arată în această privinţă că a fost nevoie de un împrumut forţat pentru a se face faţă împrejurărilor.

2923

Martie 1939

183

OPERAT LA FIȘE

\- \-

2923

Astăzi la orele 14, cu trenul Rapid Ardeal, dl. Iuliu Maniu a plecat spre Cluj.

El a fost așteptat în gară de d-nii Ilie Lazăr, Dr. Solomon și Zaharia Boilă, cu care s'a întreținut timp de 10 minute, înainte de a pleca trenul.

\-

46326 - 2. III. 939

184

M2

2923

OPERAT LA FIȘE

N O T A

2 Martie 1939

Cu ocazia împlinirii unui an dela votarea nouei Constituţii, Iuliu Maniu preşedintele fostului partid naţional-ţărănesc a făcut partizanilor săi politici o serie de declaraţii, care fiind multiplicate la gestetner au fost răspândite în Capitală şi expediate prin curier în provincie.

Totodată Iuliu Maniu a trimis câteva exemplare din acest manifest gazetarilor străini pentru a fi inserat de aceştia în ziarele pe care le reprezintă.

Se anexează în transcriere şi fotocopie manifestul menţionat.

D1. IULIU MANIU, PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL - TARANESC, A FACUT CU PRILEJUL IMPLINIRII UNUI AN DELA NOUA ASEZARE DE STAT, URMATOARELE DECLARATII, UNUI GRUP DE ZIARISTI:

"Inlăturarea regimului democratic constituțional și înlocuirea lui cu un regim dictatorial, s'a urmărit metodic și stăruitor dela instaurarea primului guvern personal, prezidat dr D-l Iorga, <u>când M.S. Regele a adunat în jurul său o mână de oameni fără considerare la credințele lor politice.</u>

Cei dintâiu pași ai acestui gând au fost timizi și şovăitori. Din 1934 s'a făcut încercarea, neisbutită, prin colsultarea maregalului Averescu, iar în vara anului 1936 s'a concretizat vag prin unele declarații apărute în "Paris Soir" în care se spunea: "Sper că voiu reuși să creez o organizație, care să îndrepte greșelile politicienilor și să realizeze dispoliticianizarea națiunii".

Au trecut 8 ani de domnie ca gândul să devie fapte, ca națiunea să fie smulsă din "mrejele politicienilor", și să fie supusă unui singur "stăpân".

In cursul acestor 8 ani s'a recurs la toate mijloacele, ca grupările politice să fie distruse. Exercitându-se arbitrar prerogativele din Constituția dela 1923, partidele politice erau mereu fracționate prin alemeniri, promisiuni și intrigi, prin învrăjbirea lor și prin încredințarea guvernului a

./.

altor persoane decât preşedinţii partidelor. Nici o clipă nu s'a pus întrebarea dacă pulverizarea şi dărâmarea acestor forţe politice nu sunt adânc dăunătoare intereselor superioare ale ţării. Intr'u atingerea acestui scop s'au folosit şi propagandişti adhoc. Unii din aceştia se însufleţeau pentru revenirea tradiţiei voevodale autocrate - aceştia îşi ispăşesc azi însufleţirea, iar alţii scriau împotriva democraţiei şi a partidelor, fiindcă aşa era "curentul", nou, politic, sau aşa le dicta calitatea lor de simbriaşi ai condeiului.

Deşi planurile erau desăvârşite şi atmosfera pregătită, totuşi se cerea o justificare pentru introducerea dictaturii. Ea s'a găsit cu uşurinţă. După alegerile din Decembrie 1937 care s'a terminat cu înfrângerea guvernului Tătărăscu. Fără a se ţine seamă de voinţa exprimată a naţiunii, s'a adus la putere guvernul personal prezidat de Octavian Goga, deşi era uşor de prevăzut că prin programul său antidemocratic şi prin acţiunile sale violente, antisemite, cât şi prin formaţiunile sale paramilitare, va provoca grave turburări în cuprinsul ţării.

Cele ce au urmat îndreptăţesc afirmaţia că chemarea la putere a fracţiunii politice naţional-creştine s'a făcut în mod deliberat, ca să se afle justificarea pentru schimbarea regimului politic în sensul instaurărei dictaturii.

Fără a se ţine seamă de jurământul prestat de vechea Constituţie, la 20 Februarie 1938, printr'o lovitură de Stat, cu decretul Regal Nr. 801 s'a promulgat o nouă Constituţie care a fost supusă naţiunii române spre "bună ştiinţă şi învoire".

Plebiscitul s'a făcut fără o procedură electorală normală, fără putinţa de a se fi discutat în

./.

prealabil noua Constituţie, fără liste de alegători, fără posibilitatea unui control, cu voturi pe faţă, cetăţenii fiind mânaţi la urmă de ameninţările autorităţilor şi chiar de baionetele jandarmilor.

La 27 Februarie 1938 cu Decretul Nr.1535, Constituţia a fost promulgată a doua oară, când a şi intrat în vigoare. Ceiace dovedeşte că plebisitul a fost o simplă formalitate, o farsă sinistră. Se împlineşte un an şi regimul se pregăteşte de serbări, care vor rămâne o aniversare dintre cele mai triste în istoria ţării noastre.

Datoria noastră este să arătăm cu acest prilej căile greşite pe care a apucat noul regim, să protestăm din răsputeri împotriva tiraniei exercitată de un guvern ce nu exprimă voinţa naţiunii.

Noua Constituţie s'a făcut într'o noapte, fără să se respecte procedura prevăzută de vechiul pact fundamental. Noua Constituţie printr'o serie de dispoziţiuni, rezervă monarhului toate privilegiile, lăsând poporului numai datorii. In realitate, cum dovedesc atâtea revoltătoare pilde, introduce un regim despotic, desfiinţând una din cuceririle fundamentale ale civilizaţiei moderne, separaţiunea puterilor în organizaţia de stat, singura garanţie a libertăţilor publice şi a drepturilor naţiunii.

România prin acest regim s'a întors cu peste 100 de ani înapoi, la epoca dinainte de Regulamentul Organic, când domnii de sânge străin închiriau tronul şi îşi însuşeau dreptul de a dispune în mod absolut, de averea şi de viaţa cetăţenilor, fără control şi fără răspundere şi fără frâul unei legi.

România sub noul regim, dintr'un stat de drept a devenit un stat autocrat, în care avutul, libertatea personală, libertatea de gândire, de întrunire şi de

./.

presă,şi - precum dovedesc atâtea pilde sângeroase - chiar viaţa cetăţenilor sunt scoase de sub pavăza regilor şi aruncate pradă teroarei arbitrare a organelor administrative şi poliţieneşti.

Dintr'un stat democratic am devenit un stat patrimonial,deci nici măcar totalitar,pentrucă la noi nu sunt determinate consideraţiuni ce privesc interesele întregului stat,ci aprecierile deţinătorului puterii. Drept consecinţă,membrii guvernului şi funcţionarii nu se selecţionează după merite şi pregătire,ci după gândul trădării şi al servilismului faţă de regim.

Primul act al nouei Constituţii,a fost desfiinţarea inamovibilităţii magistraturii. Prin legea de organizare judecătorească s'a instituit o cenzură ministerială asupra tuturor hotărârilor date pentru infracţiunile prevăzute în legea pentru apărarea ordinei în stat şi de articolul 323 - 26 din Codul Penal. Conştiinţa judecătorului în permanenţă ameninţată de una din cele trei sancţiuni: suspendarea,punerea în disponibilitate,sau destituirea.

S'au redus şi atribuţiunile consiliului superior al magistraturii ,înaintările judecătorilor fiind rezervate ministrului de justiţie. Aceste înaintări devin astfel un mijloc de recompensă,de influenţă şi de corupţiune în mâinile puterii executive.

Dictatura a dărâmat şi zidurile care mai apărau sanctuarul justiţiei,umilind mândria şi independenţa de odinioară a magistraturii.

Justiţia este cel dintâi trofeu ferecat de carul de triumf al autocraţiei. Ea a devenit un mijloc de teroare şi intimidare,lipsită de independenţă

./.

chiar în materie civilă.

Altă victimă a regimului a fost corpul funcţionarilor. Prin desfiinţarea statutului funcţionarilor publici, s'a suprimat una din garanţiile fundamentale ale legalităţii şi ale bunului mers al aparatului de stat.

O armată numeroasă şi harnică de slujbaşi a ajuns ca în vremurile feodale la discreţia arbitrarului puterii executive. Din legea de organizare judecătorească, (articolul 240) i s'a închis orice cale de atac împotriva loviturilor nedrepte ce i s'ar aplica.

Acest exces de putere a forului executiv s'a întins şi asupra funcţionarilor particulari, deşi aceştia nu au nici un raport de drept cu Statul, ca salariaţi.

Pe lângă acest regim de teroare revoltător şi demoralizator, li s'a înrăutăţit situaţia materială prin scumpirea treptată a costului vieţii şi prin sporirea impozitului pe salarii.

In rândurile corpurilor funcţionarilor pe care se reazămă organizaţia de stat, se înmulţesc mereu cetele de umbre roase de mizerie şi de boale, incapabile de "muncă şi de voie bună".

Cu ajutorul acestor elemente terorizate şi stoarse de vlaga vieţii, regimul dictatorial nu va ajunge la "dinamizarea" forţelor creiatoare ale operii de renaştere naţională cu care se laudă. Ori cât s'ar încerca să se ascundă mizeria şi nemulţumirea lor în uniforme strălucitoare.

Nici în epocile cele mai întunecate din istoria Bizanţului şi a Romei, biserica nu a fost mai umilită şi mai desonorată ca sub regimul dictatorial din România.

./.

In loc ca Patriarhia să fie o instituţie suverană în cadrele statului,un refugiu sacru ferit de furtuna patimilor trecătoare,ea s'a coborât de pe tronul de purpură şi s'a tocmit slujnică plecată a stăpânirii celei noui. A uitat că misiunea evanghelică a bisericii este mântuirea sufletelor şi mângâierea suferinţelor şi nici de cum acoperirea abuzurilor celor puternice.

Intregul sistem politic întemeiat pe călcarea de jurământ,pe violarea conştiinţelor,pe conruperea caracterelor,pe imoralitatea publică şi privată şi pe asasinate,a fost ocrotit de şeful temporar al bisericii noastre naţionale,sfidând blasfemia şi sacrilegiul.

I.P.S.S. Patriarhul Miron care a patronat cu clerul înalt solemnitatea înhumării rămăşiţelor pământeşti a lui Moţa,El care dădea pastorale pentru a îndemna clerul să sprijinească mişcarea creştină şi legionară,adversară nouă,a primit să prezideze guvernul care a pornit cea mai crudă prigoană împotriva aceloraşi legionari,să trimită la ocnă pe conducătorii lor,şi - după asasinare,- să-i înmormânteze fără o pravoslavnică rugăciune.

Cum s'a putut învoi,ca să prezideze regimul ce despoae de drepturi şi de libertăţi ţărănimea din sânul căreia s'a ridicat ?

Decăderea bisericii o ilustrează şi apelul celor doui mitropoliţi din Ardeal,pentru sărbătorirea aniversării dictaturii la Alba Iulia.

In 1848 capii celor două biserici ardelene, şi-au dat mâna ca să lupte pentru libertatea naţiilor. Capii aceloraşi biserici,se unesc acum spre a pângări cetatea,simbol al unirii,şi spre a prohodi tot ce am dobândit în cursul vremii.

./.

Nu putem trece cu vederea mai ales pe Mitropolitul Alexandru din Blaj,urmaşul lui Inocenţiu Micu Klein, dar nici pe Mitropolitul Nicolae al Sibiului, care,ambii au nesocotit tradiţia bisericii din Ardeal care a suferit şi s'a bucurat alături de popor şi, nici chiar în cele mai grele vremuri - afară de Mangra,şters din tabloul arhiereilor români - nu s'au alăturat forţei despuetoare de drepturi.

Patriarhul împreună cu cei doui mitropliţi din Ardeal,care prăsmuesc noua robie la care este înjugată naţiunea,vor rămâne dovadă în istoria de umilinţă la care au ajuns bisericile româneşti.

Invăţământul public de toate gradele şi categoriile are nevoie de o mare reformă. Regimul dictatorial nu a schiţat această reformă nici măcar în liniile ei generale,necum să o fi făcut cu toate puterile depline pe care le are,fiindcă îi lipsea şi concepţia reformataare şi voinţa de a îndruma învăţământul pe calea intelectualităţii şi a desvoltării individualităţii fiecăruia.

In schimb stărue în desvoltarea străjeriei, atât de mult criticată,pe vremuri,de titularul de azi şi vor refacerea şcoalei într'o cazarmă străină de spiritul libertăţii şi a iniţiativei curajoase, creatoare de individualităţi puternice şi absolut trebuitoare unei naţiuni sănătoase.

In loc de un reformator cu dragoste de şcoală şi cu pricepere,a trecut pe la Ministerul Instrucţiunii un politist, care a început să curețe corpul profesoral de sus până jos,străduindu-se să-l pună nu în serviciul învăţământului ci al noului regim.

Şi acest corp de elită, pe care se clădeşte viaţa spirituală şi viitorul unui stat,a fost aruncată pradă bunului plac al organelor admistrative.

./.

Problema tineretului,una dintre cele mai grele şi mai importante a zilelor noastre, a rămas şi ea nerezolvată, iar corpul profesoral de toate gradele a fost expus la schimbări şi persecuţii vătămătoare nu numai pentru el,ci şi pentru învăţământ.

De pe vremea regilor perşi şi până în prezent, s'a dovedit că dictatura şi centralismul sunt intim şi organic legate. Guvernatorii "rezidenţi" sau satrapii,reprezintă variantele aceluiaş sistem de organizare administrativă,lipsită de orice legătură cu voinţa poporului.

Reforma realizată sub regimul dictatorial nu cunstituie o autonomie locală şi nu este nici măcar descentralizare,ci o desconcentrare administrativă. Centrul a rămas tot singurul factor hotărâtor în soluţionarea problemelor locale.

Rezidenţii diferitelor ţinuturi au mai mult rol reprezentativ şi decorativ al puterii centrale. Ei şi cei cei înconjoară,nu sunt exponenţii ţinutului şi ai luptelor şi străduinţelor locale.

Acelaş sistem suveran faţă de popor se manifestă şi la numirea prefecţilor militari,poate bine intenţionaţi,dar nepregătiţi şi necunoscători ai nevoilor locale.

Descentralizarea administrativă nu poate fi înfăptuită de un regim dictatorial,care,prin firea lui atribuie toate puterile în stat unei singure persoane. Autocraţia nu-şi investeşte supuşii decât în roluri de servitori ai stăpânului.

Pentru toate aceste motive reforma administrativă introdusă,nu înseamnă nici o inovaţie,ci o nouă încurcătură care a desfiinţat judeţele fără a pune în locul lor altceva cu autoritate şi posi-

./.

bilitate de acţiune administrativă serioasă.

Regimul actual a decretat desfiinţarea tuturor partidelor politice şi prin puterea statului s'a năzuit să împiedice funcţionarea lor, partide cari erau chemate de a reprezenta şi îndrepta nevoile materiale şi sociale, curentele de opinii şi de ideologie ale naţiunii.

După fracţionarea şi pulverizarea partidelor politice ele trebuiau înmormântate ca nu cumva să se poată ridica împotriva dictaturii, care nu admite decât o singură ideologie a ei şi o singură organizaţie tot ae ei.

Dictatura actuală care a pornit cum am arătat de sus în jos, a simţit că nu are rădăcini în solul mulţimii şi şi-a dat seama că nu poate trăi fără contactul cu poporul.

De aceia s'a hotărât să-şi organizeze un partid unic. Aşa s'a născut Frontul Renaşterii Naţionale, care a luat trup înainte de a avea suflet, program, doctrină sau credinţă. Scopul adevărat dar nemărturisit al acestui front este să acopere arbitrarul şi autocratismul, fără a avea în fond, vreo atribuţie.

Adeziunile "milioanelor de membrii" au fost recrutate cu puterea autorităţilor, dela miniştrii până la notari şi chiar cu ajutorul baionetelor de jandarmi. Era mai practic şi mai explicativ ca; printr'un decret, toţi cetăţenii acestei ţări să fie înscrişi din oficiu în noua organizaţie politică.

Cea mai evidentă dovadă că partidul numit "Frontul Renaşterii Naţionale" este o alcătuire forţată care n'are nici o legătură cu sufletul naţiunii este faptul că n'a stârnit nici un curent ideologic, nici o mişcare sau însufleţire a masselor

./.

şi este întâmpinat de zâmbetul ironic al tuturor, în afară de aceia care speră să profite pe urma lui, de situaţiuni sau foloase de altă natură.

Din decrete şi prin slujbaşi plătiţi, nu poate răsări o renaştere naţională, sau o refacere sufletească atât de trebuitoare ţării noastre.

Prin lovitura de stat din Februarie 1938 s'a creiat o stare de spirit plină de incertitudini, în faţa căreia funcţiunile economice, în toate ramurile de activitate, au intrat într'o fază de stagnare şi de depresiune, în aşteptarea măsurilor ce le va dicta noul regim autoritar fără control şi fără limite, în materie de intervenţionism.

După scurgerea unui an putem constata, că bilanţul economic şi financiar al dictaturii este negativ. Volumul producţiei şi al tranzacţiilor a fost în scădere. In industrie activitatea s'a menţinut aproape exclusiv, datorită comenzilor de armament. Construcţiile particulare, exportul de petrol şi lemne ca şi consumul particular, au fost în sensibilă scădere, aproape în toate sectoarele.

Comerţul exterior s'a micşorat şi excedentul balanţei comerciale a scăzut dela 11,3 miliarde la 3 miliarde lei.

Valorificarea recoltei de grâu s'a făcut în condiţiuni extrem de defavorabile. Cu tot sacrificiul de a se acorda o primă de lei 12.000 la vagon, şi a se lăsa liberă negociere 30% din devizele rezultate din export, nu s'a putut exporta până la sfârşitul anului decât 40% din cantitatea disponibilă. Sacrificiile consimţite au fost excesive faţă de rezultatul obţinut, care se reduce la o sporire a exportului faţă de anul precedent, cu abia 20.000 vagoane de grâu dar recolta a fost mult mai mare.

./.

Dar mărimea sacrificiului făcut pentru un asemenea rezultat minimal, apare în întreaga lumină, dacă se menţionează efectul regimului de liberă negociabilitate a devizelor, asupra cursului monedei noastre.

De altfel nimeni nu poate pătrunde în tainele oficinei unde se aranjează contingentările şi controlul valutei şi devizelor. Aceste taine constitue privilegiul noului regim. Dacă ar functiona Parlamentul ar trebui să isbucnească o adevărată furtună din cauza depresiunii leului şi a scăderii excedentului balanţei comerciale.

Lira sterlină care primăvara trecută se cumpăra în clearing cu maximum 900 lei, a ajuns acum la 1469, iar în libera negociere, cota de 30% din exportul de cereale, este de lei 1794.

In interior deprecierea monedei a fost susţinută prin măsuri inflaţioniste. Emisiunea de bilete de bancă a fost sporită într'un singur an cu 5,5 miliarde lei, iar totalul mijloacelor de plată 7 miliarde lei.

Această creştere considerabilă de mijloace de plată, nu corespunde unei creşteri a cifrei tranzacţiilor economice, cu atât mai puţin unui spor a puterii de cumpărare a masselor. Drept urmare, are caracterul unei inflaţii pure şi se va traduce într'o ridicare a preţurilor interne.

Salariile reale s'au micşorat, deoarece impozitul pe salariu s'a ridicat la 1 Aprilie anul trecut, salariile nominale au rămas neschimbate iar costul vieţii s'a ridicat.

Budgetul statului a fost susţinut prin forţarea excesivă a încasărilor, de efectele inflaţiei monetare şi ale noului spor de fiscalitate dela

./.

1 Aprilie trecut. Dar încasările din impozitele indirecte, sunt staţionare, cu tot sporul de fiscalitate, efectuat cu extremă brutalitate, prin mărirea impozitelor,- în unele cazuri până la 50% asupra venitului - ceiace este un semn sigur de criză economică; iar scopul sporului de încasări dela directe provine în primul rând dela mărirea impozitului pe salariu şi apoi dela creşterea nominală a veniturilor particulare, datorită inflaţiei. Cu toate acestea echilibrarea bugetului în curs este problematică, deoarece bugetele sub noul regim dictatorial se întocmesc fără nici un control al cetăţenilor şi cheltuelile şi contractele de miliarde se fac iarăşi fără nici un control al opiniei publice: iar dacă cineva dintre cei în drept, refuză să-l încheie, este concediat din serviciu.

In actualele împrejurări însă, înaintea bugetului ordinar, care nu asigură decât în mod problematic traiul zilnic al statului şi nici decum posibilitatea unei acţiuni de stat în stare de a provoca un avânt cultural, economic şi social în viaţa poporului nostru,- este bugetul înarmărilor. Alimentarea acestui buget a fost însă aşezată pe baze insuficiente şi anti-sociale.

Dovadă că mijloacele prevăzute au fost insuficiente, este faptul că în cursul acestui an a fost nevoie să se recurgă de două ori la mijloace suplimentare de circa 5 miliarde lei, luate din activul Casei Centrale de Economii, a Casei de Depuneri şi a marilor bănci, prin emisiunea de bonuri lombardabile la Banca Naţională. Facem abstracţie de măsura în care această operaţie corespunde forţei financiare reale a instituţiilor de credit respectiv şi de consecinţele sale.

./.

Bazele bugetului înarmării sunt antisociale, deoarece alimentarea se face din sărăcia masselor producătoare, prin taxarea consumului, în loc de a se pune la contribuţie în prima linie beneficiarii conjuncturii de răsboiu, aşa cum se face pretutindeni.

Caracterul antisocial a finanţării înarmărilor pecetlueşte întreaga acţiune reacţionară a regimului de dictatură.

De o excepţională gravitate sunt însă perspectivele ce se deschid în legătură cu executarea într'un ritm grăbit a programului înarmărilor.

Situaţia economică şi financiară în care se află ţara, ca urmare a politicei guvernelor personale din ultimii ani şi îndeosebi a politicei urmată în ultimul an de dictatura regală, lasă să se întrevadă, că in lipsa unor resurse financiare normale, realizate din venituri bugetare şi împrumuturi interne sau externe, se va continua pe o scară intensă, practica inflaţionismului.

Intr'o ţară ca România, lipsită de o însemnată avuţie consolidată şi de un aparat solid de credit, o asemenea politică are caracterul unei aventuri financiare ce va avea urmări catastrofale.

Dictaturile instaurate fie prin porunca autocratului fie prin voinţa poporului se năruesc pretutindeni în primul rând ca, prin deplinele puteri pe care şi le asumă, să facă reforme sociale, economice şi financiare, din care să rezulte o bună stare pentru mulţime, drept recompensă pentru pierderea morală ce a suferit prin suprimarea libertăţilor.

Dictatura înstăpânită la noi a făcut tocmai contrariu. Prin "constituţia" ce a promulgat, s'a răpit chiar şi dreptul de a propune sau a discuta reforma, iar guvernul lipsit de idei şi împiedecat

./.

 198

de cererile interesate al cărui rob este, n'a folosit imensele puteri de care dispune, pentru a lansa şi a înfăptui idei regeneratoare pe tărâmul social şi economic.

De aci urmează faptul că scumpetea a crescut, mijloacele de plată şi de producţiune ale cetăţenilor au scăzut şi întreg standardul de viaţă a trebuit să fie redus.

Indeosebi, deosebirea între preţurile articolelor industriale şi cele agrare, fac imposibil ţărănimii să-şi câştige cele necesare pentru traiul său obişnuit.

Mulţimea sufleteşte nemulţumită şi umilită, trupeşte subnutrită, mistuită de boli sociale - pe care ofensiva sanitară cu totul locală şi greşit condusă nu a putut să le reducă - şi cu moralul complect scăzut, oferă aspectul desnădejdei şi al unei adânci tristeţi germenul unor grave nelinişti.

Problema capitală care a avut întâietate în faţa tuturor celorlalte în ultimul timp, a fost apărarea hotarelor noastre, garantate prin tratatele de pace de după răsboiul mondial. Pentru apărarea hotarelor se cere o situaţie internă consolidată şi o politică externă clară.

Intreaga acţiune de învrăjbire şi de anarhizare a forţelor politice existente, precum şi lovitura de stat de anul trecut, au creiat în cuprinsul ţării şi în toate straturile sociale, o stare de spirit de desagregare, străbătută de flacările subversive ale nemulţumirilor, concretizate într'un stol de conspiraţii fără sfârşit.

Dictatura a prefăcut România într'un stat fără siguranţă internă, lipsit de simţimântul solidarităţii naţionale şi fără încredere în condu-

./.

cător, slăbind astfel potenţialul de rezistenţă în caz de primejdie. România, în urma proclamării regimului dictatorial, şi-a înstrăinat simpatiile şi sprijinul aliaţilor din Apus, înstrăinaţi deja în bună parte prin atitudinea neclară şi şovăelnică, manifestată în raporturile internaţionale, fără să se poată apropia de puterile totalitare ale axei Roma-Berlin care susţin revizuirea tratatelor, chiar şi a clauzelor teritoriale, după cum au mărturisit-o de atâtea ori.

România, aşezată în calea celor două imperialisme, slav şi german, a rămas astăzi aproape izolată.

După anexarea Austriei după acordul dela München, şi după revizuirea frontierelor cehoslovace, Germania a făcut un pas uriaş spre inima Europei Centrale şi în Bazinul fluvial Dunărean, ceiace înseamnă realizarea vechii politici de expansiune.

Ungaria, care mai desparte România de Germania a ajuns un stat la discreţia politicei dictată de Berlin. Dacă ne dăm seama că vizitele M.S.Regelui la Londra şi la Paris - de altfel atât de mult dorite - au rămas fără rezultate practice pentru România şi că în vizita dela Berchtesgaden, în loc să netezească, a înăsprit şi mai mult raporturile dintre Germania şi România, după ce Mica Antantă şi Societatea Naţiunilor nu mai aminteşte vocabularul diplomaţiei noastre a rămas numai Inţelegerea Balcanică, singur reazim diplomatic al României. Urmează de aci că epoca dictaturii regale a rămas cu totul infructuoasă în materie de politică externă şi înseamnă şi în privinţa aceasta un regres evident în ce priveşte fortificarea siguranţei noastre naţionale şi de stat. Am pierdut forţe amice şi n'am reuşit

să câştigăm pe nimeni pentru noi în această epocă de încordare extraordinară internaţională. Aceasta s'a întâmplat şi în urma neclarităţii, nesincerităţii politicei noastre externe, care în lipsa concursului naţiunii şi a controlului opiniei publice, este lipsită de o directivă precisă şi este jocul inspiraţiei momentane şi a influenţelor oculte dirijate de interese capricioase, de incidente interne, şi externe întâmplătoare. Naţiunea nu este informată, nu este întrebată şi prin urmare nu este sufleteşte solidarizată cu politica oficială a statului. In această situaţie, România pentru apărarea integrităţii hotarelor sale, nu se poate încrede decât în propriile ei forţe.

Regimul dictaturii regale vrea să justifice existenţa prin strângerea tuturor fiilor naţiunii într'un singur front de apărare, împotriva primejdiilor din afară. Dar uită că naţiunea română nu e alcătuită din robi fără drepturi, care nu au decât o singură datorie: să asculte şi să robotească.

Un front întemeiat pe o lovitură de stat, prin confiscare de drepturi cetăţeneşti, pe stare de asediu şic cenzură, pe nelegiuiri sângeroase şi terorism, nu poate trezi în conştiinţe făcliile unei credinţe care să-i însufleţească, să-i înalte până la jertfa de sine, trebuitoare în zilele de azi pline de primejdii. Ţara se găseşte într'o stare de revoliţie, comploturile şi asasinaturile se ţin lanţ şi se învârt într'un cerc viţios. Insăşi guvernul a recunoscut acest lucru când a ordonat organelor poliţieneşti să tragă fără somaţii, chiar şi în singuratici, deşi legea nu admite această decât în caz de rebeliune în mare.

O greşală tot atât de mare săvârşeşte dicta-

./.

tura de azi prin atitudinea sa faţă de armată. A obişnui corpul ofiţeresc să îndeplinească şi alte funcţiuni străine de oştire înseamnă a le îndepărta de adevăratele ei îndatoriri. Si înseamnă a introduce politica în armată din care poate rezulta o adevărată catastrofă pentru ţară. Corpul ofiţeresc trebuie ferit de alte preocupări decât cele militare şi trebuie întărit în simţul său de demnitate prin respectarea strictă a legilor militare, în siguranţa situaţiei sale şi prin ferirea lui de fluctuaţiuni şi influenţe de natură personală şi politică. Ori, schimbarea a cinci miniştrii de răsboiu într'un an şi câteva luni, schimbările continuu la conducerea Statului Major şi la marile Comandamente, deblocările şi mutările surprinzătoare, avansările incontrolabile şi lipsa de încredere în organizarea înarmării, au adus în sânul oştirei un sentiment de nesiguranţă care o indispune în cea mai mare măsură.

Aceste constatări umple de tristeţe sufletul fiecărui român în ziua când este chemat să serbeze primul and de robie politică şi morală şi ele fac ca opinia publică să refuze serbarea jubiliară de un an a unei Constituţii care, lipsită de caracterul unui pact fundamental intervenit între naţiune şi coroană a fost octroiată ţării, lipsind naţiunea de drepturile ei indispensabile. Opinia publică este cu atât mai puţin dispusă să serbeze aniversarea acestei Constituţii, cu cât deţinătorii puterei executive nu respectă ei însăşi dispoziţiile cuprinse în ea.

Impiedecarea funcţionării partidelor politice şi impunerea unui singur partid, sunt în flagrantă contrazicere cu textul constituţiei. Deasemeni înseamnă încălcarea acestei Constituţii faptul că aproape de doui ani nu funcţionează Parlamentul ţării

deşi este precis stabilit, chiar şi în Noua Constituţie, că Parlamentul trebuie convocat odată în fiecare an. Cum ar putea jubilia o naţiune conştientă de o stare de lucruri în care stăpâneşte arbitrarul, teroarea şi despotismul lipsit de orice consideraţie ?!

Cum ar putea jubilia o ţară compusă din atâtea provincii, a căror drepturi şi interese sunt în total şi particular nesocotite şi neglijate ?

Cum ar putea un popor jubilia, ai cărui reprezentanţi legitimi sunt împiedecaţi sistematic să ia contact cu Suveranul ţării, izolat complect de naţiune prin zidul ce-L formează în jurul Său persoane ne avenite şi iresponsabile ?

Cum ar putea să jubileze opinia publică conştientă a ţării, când ea, istovită de neajunsuri şi clocotindă de nemulţumiri: vede că nu pot trece pragul Palatului Regal cu plângerile lor; nici cei mai înalţi demnitari şi nici delegaţiuni numeroase compuse din patrioţi cu merite necontestate, în ce priveşte alcătuirea statului român de astăzi.

Nu ! poporul român nu jubilează. Pot jubila duşmanii ţării româneşti, văzând dezagregarea sufletească şi suferinţele la care este supusă naţiunea română. Pot jubila minorităţile etnice din ţara noastră, cărora, inconştienţa regimului de azi le-a acordat privilegii care înseamnă disoluţia politică a naţiunii române şi pe care nici hotărârile dela Alba Iulia, nici tratatele de pace nu le-a asigurat şi pe care nici chiar ele n'au cutezat să le ceară şi care întrece chiar drepturile poporului român însişi, din provinciile unite.

Sateliţii regimului dictatorial afirmă că ei nu se deosebesc de noi, decât în ce priveşte forma vieţii de stat, întrucât ei, contrar nouă, nu sunt demo

./.

crați, dar în fond lucrează pentru aceiași idealuri naționale și sociale. In realitate încă, precum arată cele expuse aci, ei n'au realizat nimic în sensul străduințelor noastre și aceasta pentru că n'au vrut n'au știut s'au n'aú putut să realizeze, - ceiace constituie cea mai gravă acuză contra lor.

Câteva zeci de români, omorâți fără judecată, de organele oficiale ale Statului și înmormântați fără preot; câteva mii de români întemnițați; procese de urmărire penală fără sfârșit; libertățile cetățenești confiscate; starea materială adânc scăzută; scumpetea ridicată în proporții aproape insuportabile; lipsă totală de elan - iată rezultatele nouei Constituții și noului regim.

Această tristă icoană a situației reale nu se poate acoperi cu palaturi luxoase ce se ridică pe ruine și nici cu serbări fără sfârșit.

Trăim o epocă de decadență națională și cetățenească, dar și o epocă de eroism din partea acelora care opun rezistență dârză acestui regim de despotism și de teroare. Aceștia sunt mulți, - viitorul îi va cinsti după merit.

2923/1

8 Martie 1939 1 ~~190~~ 204

Iuliu Maniu, afirmă apropiaţilor săi că unul dintre membrii Legaţiei Maghiare din Bucuresti, i-a făcut următoarea declaraţie, în legătură cu sărbătorirea Constituţiei.-

„ Trebue să vă spun că am avut un sentiment de milă pentru dl. dr. Al. Vaida Voevod, când l-am văzut la vârsta pe care o are într'o uniformă de vicleim.-

„Stima noastră, care a fost întreagă pentru Domnia Voastră, a crescut acum mai mult „.-

------

46486 - 6 III 1939

S.C

205

2923

M2

OPERAT LA FIȘE

N O T A

6 Martie 1939

In cercurile gazetarilor din Capitală se comentează declaraţiile ziaristului american Markham, redactor la publicaţia "Christian Seience Monitor" din Boston, în legătură cu o întrevedere pe care a avut-o cu Iuliu Maniu.

Ziaristul american a declarat că fostul președinte de Consiliu, este decepţionat de insuccesul acţiunei sale, deşi este convins de nereuşita actualului regim şi - în general - al tuturor regimurilor totalitare.

205

2 Martie 1939 192

Ziaristul american MARKHAM, redactorul publicaţiei americane CHRISTIAN SEIENCE MONITOR, ce apare la Boston, a făcut o vizită lui IULIU MANIU.

Părerea ziaristului este că MANIU pare foarte decepţionat de desfăşurarea evenimentelor interne în defavoarea sa "totuşi-afirmă acesta - Maniu persistă a crede că evenimentele viitoare vor fi în favoarea regimurilor democratice şi timpul îi va da dreptate".

Intrebat dacă mai încearcă vreo acţiune politică, Maniu i-a răspuns că în prezent nu se gândeşte la nimic.

G XIII p. cunoștință 29/23 193

OPERAT LA FIȘE

Nota Siguranței

Raportăm că Maniu va pleca zilele acestea la Sovata unde va petrece sărbătorile Paștilor. Este probabil că va fi întovărășit de mai mulți intimi ai săi.

Se crede că cu această ocazie va avea conciliabule de natură politică.

209 / 191

T.Severin. 279. 41.c. 4/4. 17.30. (5/4. 2.30.) Copie.-

OPERAT LA FIŞE

Dlui Iuliu Maniu Bădăcin Sălaj.-

Innumele Palatului Cultural şi al familiei vă mulţumesc cu profundă recunoştinţă pentru partea ce aţi luat la durerea ce am suferit prin pierderea profesorului Teodor Costescu neobositul muncitor în ogorul culturii româneşti.-

Pompiliu Costescu.-

2923/14/4/939

209

195

Iuliu Maniu

Continuă să se agite şi se spune că însuşi M.S.Regele ar fi intervenit să fie lăsat în pace.

OPERAT LA FIŞE

2923

210

196

6 Mai 1939

OPERAT LA FIȘE

Evoluţia boalei lui IULIU MANIU.

Cercurile maniste manifestă o deosebită îngrijorare faţă de mersul boalei lui IULIU MANIU, care în prezent se găseşte la Cluj, reţinut în pat de aproape trei săptămâni - se pare - suferind [redacted], care s'a agravat în ultimul timp.

Se afirmă că, în urma unui consult de medici printre cari au figurat Dr. HATEGANU şi LIVIU POP, s'a hotărît ca IULIU MANIU să fie internat într'o clinică.

211

2903

8 Mai 1939

197

OPERAT LA FIŞE

Evoluţia boalei lui
IULIU MANIU.

După intervenţia chirurgicală ce i s'a făcut încă în cursul dimineţei de ieri la Clinica stomatologică din Cluj a d-rului ALEMAN, pentru a i se extirpa focarele de infecţie dela maxilarul inferior, în cursul după amiezei aceleiaşi zile, IULIU MANIU a fost transportat la Clinica medicală, pentru a fi tratat [redacted]

Se află sub îngrijirile d-rului HATIEGANU şi LEONTIN POP.

---

9 Mai 1939

Evoluţia boalei lui IULIU MANIU.

In cursul zilei de 8 Mai c.în evoluţia boalei de care suferă IULIU MANIU s'a constatat o uşoară ameliorare.

Seful partidului naţional-ţărănesc s'a interesat de evenimentele politice în curs şi a cerut ziare.

El a fost vizitat de profesorul universitar EMIL HATIEGANU, Dr.IONEL POP, Dr.SIMION TAYAS, Dr.VALENTIN PORUTIU, ROMULUS BOILA, Dr.CIMOCA şi Dr.LIVIU POP.

In dimineaţa de 9 Mai c., IULIU MANIU a fost vizitat de avocatul PAUL BOILA.

213

CENZURAT DIN PRESA

9 Mai 1939 199

2427

C

R O M A N I A

D-L IULIU MANIU SPRE RESTABILIRE

Cluj,8 (prin telefon).- Relaţiunile ce ni s'au dat astăzi la clinica medicală,unde este internat Iuliu Maniu,sunt următoarele: în urma extracţiei a două măsele şi a desvelirii coroanei încă la alte două,s'a putut face extragerea puroiului,astfel încât bolnavul este cu desăvârşire în afară de orice pericol.

Temperatura a revenit la normal şi bolnavul se află în bună stare de dispoziţie.

10/5/939

Generalul N.Rădescu

Intîlnind pe Iuliu Maniu cu puţin înainte ca acesta din urmă să se fi îmbolnăvit,şi întrebându-l asupra intenţiilor sale actuale ori pentru viitor,a căutat acest XXXXXXX răspuns dela dl Iuliu Maniu:

"Ce o fi ori ce se va mai întîmpla pentru viitor,eu nu am nici o grijă,pentrucă partidul meu continuă să existe şi activează în mod normal. Am organizaţii în fiecare judeţ şi moralul oamenilor mei este excelent. Ce să facem însă,dacă Regele execută tot ce-i poruncește Urdăreanu?"

Generalul Rădescu a avut impresia că dl Iuliu Maniu nu a fost mulţumit că a fost întîlnit de gralul Rădescu şi că în primul moment când s-au găsit faţă'n faţă în stradă,ar fi voit parcă să-l evite pe gralul Rădescu.

8923/B

11 Mai 1939

201

Starea sănătăţei lui
IULIU MANIU.

Astăzi de dimineaţă, a avut loc la Clinica Profesorului Haţieganu din Cluj, unde se găseşte bolnav IULIU MANIU, un consult medical, la care au participat profesorii: GOIA, STURZA şi ALEMAN.

Consultul a constatat că:

Centrul de puroiu, în urma intervenţiei ce i s'a făcut, este în descreştere.

Artrita infecţioasă este deasemenea în descreştere.

Temperatura normală. Starea generală bună.

Este în afară de orice pericol.

2923

216

12 Mai 1939

OPERAT LA FIȘE

Starea lui IULIU MANIU

Evoluţia boalei lui IULIU MANIU decurge în mod normal,bolnavul manifestând o stare generală bună,lipsită de febră.

In cursul dimineţei de 12 Mai,IULIU MANIU a mers pe jos - distanţă de aproximativ 50 metri - până la clinica stamatologică Dr.ALEMAN, unde urmează tratamentul pentru extirparea puroiului dentar.

Nu a primit vizite.

---

29 VI

e 2

13 Mai 1939

~~Legio~~ ~~Cons. Gafencu Student~~

OPERAT LA FIȘE

Starea sănătăţii lui
IULIU MANIU.

Starea sănătăţii lui IULIU MANIU se menţine satisfăcătoare.

In cursul dimineţei, numitul a fost condus de nepotul său, avocatul PAUL BOILA, la Clinica stomatologică a D-rului ALIMAN, unde i s'a făcut o nouă intervenţie pentru drenarea puroiului.

Nu a primit vizite.

2913

27203

13 Mai 1947

Din cercurile national țărăniste se spune că Iuliu Maniu care era grav bolnav în sanatoriu este în afară de orice pericol. Infecția de care era teamă că se va localiza a fost ameliorată prin extracția a trei măsele așa că în curând va intra în convalescență

Se spune că cenzura nu a permis un comunicat în care se anunța că Maniu este în afară de orice pericol.

OPERAT LA FIȘE

13 Mai

218

219

2923

16 Mai 1939

Dela manişti.

OPERAT LA FIŞE

Starea sănătăţii lui IULIU MANIU se menţine satifăcătoare.

In după amiaza zilei de 15 Mai c. IULIU MANIU a fost vizitat de AUREL BUTEANU, fostul director al ziarului PATRIA şi de avocatul VALENTIN PORUT.

*

* *

Cercurile maniste din Capitală sunt informate că IULIU MANIU va sosi în Bucureşti la sfârşitul acestei săptămâni.

---

17 Mai 1939

Evoluţia boalei lui IULIU MANIU.

Starea sănătăţei lui IULIU MANIU este satisfăcătoare.

Bolnavul nu are febră;totuşi Dr.ALEMAN i-a recomandat să nu mai primească vizite,spre a nu se obosi.

In cursul zilei de 16 Mai c. între ora 18 şi 21.30 Iuliu Maniu a fost vizitat de profesorul MARIUS STRUNGA IULIU POP,avocat IONEL POP,profesor Dr.EMIL HATIEGAN,d-na şi dl.ROMULUS BOILA.

Tot în cursul zilei de ei,Maniu a fost condus de către Dr.LIVIU POP la Clinica Stomatologică,unde a fost din nou supus unei intervenţii chirurgicale pentru drenarea puroiului.

221

2928

18 Mai 1939

Evoluţia boalei lui IULIU MANIU.

Starea sănătăţii lui IULIU MANIU se menţine aceiaşi.

In cursul zilei de 17 Mai c.bolnavul a fost vizitat între ora 18-19 de LIVIU POP, avocatul PAUL BOILA şi ZAHARIA BOILA.

OPERAT LA FIŞE

2993

19 Mai 1939

Evoluţia boalei lui IULIU MANIU,
şi vizitele primite.

In dimineaţa zilei de 18 Mai c.IULIU MANIU a fost vizitat la clinică de fraţii ROMULUS, ZAHARIA şi PAUL BOILA.

ZAHARIA BOILA a plecat şi a revenit înSoţit de medicul profesor STURZA,plecând apoi tot împreună în oraş,de unde s'a înapoiat la ora 10, însoţit de un domn în etate,purtând o servietă pentru acte,şi care a rămas la MANIU până la ora 11,cand a plecat cu ROMULUS BOILA.

Au mai venit Dr.LIVIU POP,EMIL HATIEGANU şi EMIL POP.

. . .

In după amiaza de 18 Mai c.,IULIU MANIU a fost vizitat la clinică de ION POP,avocat VALER MOLDOVAN,d-na OLIVIA DELEU,profesor IULIU HATIEGAN prof.VALER MOLDOVAN,IANCSI POP,avocat din Alba

./.

209

Julia, Dr. LIVIU POP, ZAHARIA BOILA şi un tânăr, care urmează a fi identificat.

Starea sănătăţii sale se menţine satisfăcătoare.

2923

20 Mai 1939

Starea sănătăţii lui IULIU MANIU

Starea sănătăţii lui IULIU MANIU este bună.

In cursul zilei de 19 Mai c. IULIU MANIU a fost vizitat de TEODOR FISCHER, evreu, fost deputat, preşedintele Uniunei Naţionale Evreeşti din Cluj, ZAHARIA BOILA, ION COPOSU şi Dr. POP LIVIU.

Cand a venit Dr. POP LIVIU, MANIU s'a îmbrăcat şi a plecat împreună cu acesta la clinica stomatologică, unde au stat aproximativ 40 minute, apoi s'au reîntors la clinica medicală.

A fost vizitat apoi de: avocatul CORNEL BIANU, Dr. VASILE CRETEANU din Dej, IONEL SAVA avocat din Cluj, nepotul său IONEL POP, PAUL BOILA şi CASIUS MANIU.

Astăzi 20 Mai c. până la ora 11, MANIU nu a fost vizitat de nimeni.

2923

23 Maiu 1939

Gr. III 211

In dimineaţa zilei de 22 Maiu, IULIU MANIU a fost vizitat de Profesorul Dr.ALEMAN, Dr.LIVIU POP, ziaristul EMIL COPOSU şi Profesor Dr.MARIUS STURZA.

După amiază, MANIU a primit vizita lui PAUL BOILA.

29283

226

25 Mai 1929

210

OPERAT LA FIŞE

In ziua de 24 Mai c.IULIU MANIU a plecatna plevat la Clinica stomatologică însoţit de PAUL BOILA şi s'a înapoiat însoţit de EMIL ISAC fost inspector al Teatrelor.

După masă,a fost vizitat de Dr.POP LIVIU,EMIL HATIEGANU şi IONEL POP.

222

21423

27 Mai 1939 ~~213~~

Cw115

OPERAT LA FIŞE

Vizitele dela IULIU MANIU

In ziua de 26 Mai c. IULIU MANIU a fost vizitat de IONEL POP şi Dr. POP LIVIU.

Astăzi 27 Mai c. până la ora 10.20, MANIU nu a fost vizitat de nimeni.

2923

228

29 Mai 1939

In dimineaţa de 27 Mai c. IULIU MANIU însoţit de PAUL BOILA a fost la clina medicală a profesorului Dr. IULIU HATIEGANU, apoi la clinica stomatologică a d-rului ALEMAN, de unde s'a înapoiat în Str. Băei No. 2, unde locueşte.

In după amiaza aceleiaşi zile, a fost vizitat de profesorul Dr. IULIU HATIEGAN, cu care a mers împreună la clina stomatologică.

A mai fost vizitat de ziaristul EMIL COPOS şi de nepotulssău IONEL POP.

. . .

In dimineaţa de 28 Mai, IULIU MANIU însoţit de ROMULUS BOILA a plecat la clinica stomatologică de unde s'a înapoiat acasă.

După amiază nu a fost vizitat decât de medicul său curant Dr. LIVIU POP, care a fost reţinut la masă, de către ROMULUS BOILA.

. . .

Astăzi 29 Mai c. până la orele 11, IULIU MANIU nu a fost vizitat de nimeni.

---

30 Mai 1939

2923

Vizitele la IULIU MANIU.

In cursul zilei de 30 Mai, IULIU MANIU applecat singur dela locuinţa sa şi s'a dus la clinica stomatologică, de unde a revenit acasă.

La ora 12.20 MANIU affost vizitat de Dr.LIVIU POP, care a rămas la el până la ora 13.

In după amiaza aceleiaşi zile, MANIU a fost vizitat din nou de prof.Dr.LIVIU POP - medicul său curant, şi de sora sa care a venit dela Gara de Autobuze, aducând cu sihe mai multe bagaje.

230

19 Iunie 1939

2473

OPERAT LA FIŞE

In ziua de 18 Iunie c. la ora 19.55 cu trenul rapid No.32 Ardeal, a sosit în Capitală IULIU MANIU însoţit de ZAHARIA BOILA fiind aşteptaţi de VIRGIL SOLOMON şi ILIE LAZAR.

Cu taximetrul Nr.12177 B. IULIU MANIU a plecat la locuinţa sa din Str.Caragea Vodă.

La ora 20.10 MANIU este vizitat de LIVIANU şi AUREL LEUCUTIA care vine cu automobilul său Nr. 1650 Timişoara.

La ora 21.30 MANIU însoţit de ILIE LAZAR, LEUCUTIA, VIRGIL SOLOMON şi ZAHARIA BOILA se duce la cinematograful REGAL, unde toţi rămân afară de ILIE LAZAR.

La ora 23.35 MANIU pleacă dela cinematograf şi este condus acasă de LEUCUTIA în automobilul său.

2923

20 Iunie 1939

Supravegherea lui IULIU MANIU.

In ziua de 19 Iunie c.la domiciliul lui IULIU MANIU, la ora 8.45 vine LIVIANU.

Ora 9 vine avocatul PENESCU

Ora 9.20 pleacă Penescu

La ora 10.10 vine MADGEARU.

Ora 10.20 vine Dr.SOLOMON

Ora 10.30 pleacă MADGEARU şi vine MALDARASCU.

Ora 11 pleacă Gh.POP.

Ora 11.05 vine avocatul RAUTU.

Ora 11.40 MANIU însoţit de avocatul RAUTU pleacă cu tx.10188 la Dr.JOVIN.

Ora 12.15 iese dela d-rul JOVIN şi merge la LEUCUTIA în Str.Schitu Măgureanu No.19.

Ora 13, MANIU însoţit de LEUCUTIA merg la garajul Mihăescu de unde acesta îşi scoate maşina şi împreună merg la restaurantul CINA. Aici se întâlnesc cu Dr.SOLOMON şi Contele KATENBURG.

Ora 14.05, MANIU iese dela Cina cu LEUCUTIA şi merge la acesta acasă.

./.

Ora 18.30 MANIU revine acasă singur.
Ora 18.40 vine MALDARASCU şi Em.SOCOR.
Ora 18.50 vine dl.general NEGREI.
Ora 18.55 vine I.LAZAR,Gh.POP şi Dr.SOLOMON
Ora 19 vine P.PAVEL şi apoi A.DOBRESCU
Ora 19.15 vine OCTAVIAN TASLAOANU.
Ora 19.20 vine contele KATENBURG
Ora 19.25 vine ziaristul CONGOPOL
Ora 19.30 pleacă MALDARASCU
Ora 19.40 vine ZAHARIA BOILA
Ora 19.45 pleacă generalul NEGREI

OPERAT LA FIŞE

2929

233

NOTA INFORMATIVA

21 Iunie 1939

La cancelaria Legaţiei Imperiale a Iranului din Bulevardul Dacia Nr.12 s'au observat doi indivizi cu maşina Nr.100 Bt. care au plecat după Tx. 12523 B. ieşit din curtea clădirei din Bd. Dacia Nr. 19 în care se afla Iuliu Maniu, venit la Dr. I.Joviu Docent Universitar, probabil pentru consultaţii.

In momentul când Iuliu Maniu a eşit din curtea clădirei şi s'a urcat în taxiul Nr.12523 B. cei doi indivizi; un agent dela Siguranţă şi şoferul, au făcut urmărirea foarte defectuos, întrucât şoferul taxiului Nr.12523 B. fiind întrebat de agentul Nicolau a spus " Uite Domnule, eram cu Iuliu Maniu în maşină şi indivizi cei doi sunt din Siguranţă şi-l urmăreşte - ce proşti sunt !! I-am văzut şi eu şi Iuliu Maniu !.

234

2923

21 Junie 1939

OPERAT LA FIȘE

In ziua de 21 Junie c., IULIU MANIU a fost vizitat de următoarele persoane:

La ora 8.35 vine LIVIANU

La ora 8.50 vine MARDARASCU

La ora 9.15 pleacă LIVIANU

La ora 9.30 pleacă MARDARASCU

La ora 9.50 MANIU se duce la Dr.JOVIN, iar la ora 10.20 se reîntoarce la locuinţa sa.

La ora 11.05 vine ZAHARIA BOILA.

La ora 11.20 vine I,MIHALACHE.

La ora 11.25 pleacă ZAHARIA BOILA.

La ora 11.35 vine GHEORGHE BRATIANU

La ora 12.20 vine CEZAR SIMIONESCU

La ora 12.35 pleacă CEZAR SIMIONESCU

La ora 12.40 vine POLIZU MICSUNESTI

La ora 12.45 pleacă Gh.BRATIANU

La ora 13.15 pleacă I.MIHALACHE împreună cu POLIZU MICSUNESTI

La ora 13.20 vine inginerul STEFAN MIHAESCU

La ora 13.45 MANIU se duce la restaurantul CINA, fiind condus de inginerul MIHAESCU, la restaurant au mai venit ZAHARIA BOILA, ILIE LAZAR şi MARDARASCU.

./.

La ora 14.45 MANIU pleacă dela restaurant însoţi de ZAHARIA BOILA.

La ora 15.10 ZAHARIA BOILA pleacă dela MANIU.

La ora 18 vine I.MIHALACHE

La ora 18.35 pleacă PAVEL PAVEL

La ora 19 pleacă I.MIHALACHE

La ora 19.10 vine CEZAR SIMIONESCU

La ora 19.35 vine AUREL DOBRESCU

La ora 19.45 vine AUREL BUTEANU care pleacă la ora 20

La ora 20.30 pleacă GHIŢA POP şi AUREL DOBRESCU.
La ora 20.55 vine contele KATENBURG

La ora 21.20 MANIU se duce la Teatrul Comedia, fiind însoţit de ILIE LAZAR, Z.BOILA şi contele KATENBURG.

La ora 0.10, MANIU se reîntoarce acasă condus fiind de ILIE LAZAR şi ZAHARIA BOILA.

———

236

21 Iunie 1939

In ziua de 20 Iunie c. la ora 7.50 IULIU MANIU este vizitat de POPESCU MEHEDINTI şi LIVIANU.

La ora 8.05 pleacă Popescu Mehedinţi şi Livianu.

La ora 10.10 vine Mărdărăscu.

La ora 10.20 vine profesorul Stoichiţă.

La ora 10.30 vine Virgil Solomon.

La ora 10.45 vine Ghiţă Pop.

La ora 11.25 pleacă Virgil Solomon.

La ora 11.35 vine Livianu.

La ora 11.45 pleacă prof. Stoichiţă şi Mărdărăscu.

La ora 12 pleacă Livianu.

La ora 12.20 pleacă Ghiţă Pop.

La ora 12.35 vine Mărdărăscu.

La ora 12.40 vine Ilie Lazăr.

La ora 12.50 pleacă Mărdărăscu.

La,ora 13.15 Maniu pleacă însoţit de Ilie Lazăr şi se duce la V.Madgearu,unde ia masa.

La ora 15.15 Maniu se reîntoarce acasă.

La ora 17.30 vine Livianu care a mai fost în lipsă lui Maniu la ora 14.55.

La ora 17.45 vine Pavel Pavel.

La ora 17.50 vine av.Ciudin.

./.

La ora 18.10 pleacă av.Ciudin şi Pavel Pavel.

La ora 18.20 vine av.Ella Negruzi.

La ora 18.25 vine Cezar Simionescu cu av.Leon

La ora 18.45 vine Octav Tăslăoanu.

La ora 18.50 pleacă Ella Negruzi.La aceiaşi oră vine ziaristul Gongopol.

La ora lo.10 vine Romulus Boilă cu fiul său.

La ora 19.15 pleacă Romulus Boilă cu fiul.

La ora 19.20 pleacă av.Leon.

La ora 19.25 vine Leucuţia şi Pavel Pavel cu automobilul No.1650 tms.

La ora 19.35 pleacă Cezar Simionescu.

La ora 19.40 vine contele Katenburg.

La ora 19.45 vine Ilie Lazăr şi Ghiţă Pop.

La ora 21.00 Maniu pleacă şi ia masa la restaurantul VISOIU,fiind însoţit de Ilie Lazăr,Pavel Pavel şi Leucuţia.Mai târziu vine şi contele Kantenburg.

La ora 0.30 Maniu pleacă dela restaurant fiind condus la locuinţa de Ilie Lazăr şi Contele Katenburg.

2923

23 Junie 1939

In ziua de 22 Junie c.IULIU MANIU a fost vizitat de următoarele persoane:

La ora 7.35 vine LIVIANU și pleacă la ora 8.05.

La ora 10 vine ZAHARIA BOILA și pleacă imediat.

La ora 10.20 vine avocatul RAUTU.

La ora 10.25 vine MARDARASCU

La ora 10.40 vine PAVEL PAVEL care pleacă după 10 minute.

La ora 10.55 vine avocatul PENESCU.

La ora 11 pleacă avocatul RAUTU.

La ora 11.35 pleacă avocatul PENESCU.

La ora 11.45 vine GHITA POP.

La ora 11.50 vine OCTAV TAZLOOANU.

La ora 12 vine AUREL DOBRESCU.

La ora 12.10 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 12.15 vine ZAHARIA BOILA

La ora 12.20 pleacă ZAHARIA BOILA și OCTAV TAZLAOANU.

La ora 12.30 pleacă CEZAR SIMIONESCU și MARDARASCU.

./.

La ora 12.40 pleacă AUREL DOBRESCU şi GHITA POP.

La ora 13.15 vine ILIE LAZAR şi MARDARASCU.

La ora 13.20 MANIU pleacă însoţit de ILIE LAZAR la restaurantul CINA.

La ora 15.30 MANIU se reîntoarce la locuinţă fiind condus de I.MIHALACHE care şi-a continuat mai departe drumul la domiciliul său.

La ora 17 vine LIVIANU.

La ora 17.20 vine Dr.STANCULESCU.

La ora 17.50 vine MARDARASCU.

La ora 18 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 18.05 vine avocatul RAUTU

La ora 18.20 vine VIRGIL MADGEARU

La ora 18.30 vine EMIL SOCOR şi AUREL BUTEANU

La ora 18.40 pleacă avocatul RAUTU

La ora 18.45 pleacă Dr.STANCULESCU la aceiaşi oră vine GHITA POP

La ora 19.25 pleacă MADGEARU şi EMIL SOCOR

La ora 19.45 pleacă CEZAR SIMIONESCU

La ora 19.50 vine ZAHARIA BOILA

La ora 20 vine PAVEL PAVEL

La ora 20.20 vine LEUCUTIA

La ora 20.40 pleacă GHITA POP

La ora 20.50 MANIU pleacă însoţit de AUREL BUTEANU şi PAVEL PAVEL la D-rul LUPU.

./.

La ora 21.35 MANIU pleacă dela Dr.LUPU şi singur se duce la restaurantul CINA unde era aşteptat de LEUCUTIA, PAVEL PAVEL şi ZAHARIA BOILA.

La ora 23.05, MANIU pleacă dela restaurant împreună cu LEUCUTIA , PAVEL PAVEL şi ZAHARIA BOILA, fiir condus până la locuinţă numai de LEUCUTIA şi PAVEL PAVEL.

2123 I. Iulian

24 Iunie 1939

In ziua de 23 Iunie c. la ora 8.30 Maniu se duce la Dr.LUPU.

La ora 8.45 soseşte la Dr.LUPU Ion Mihalache însoţit de avocatul PENESCU,care îşi continuă drumul mai departe.

La ora 9 dela Dr.LUPU pleacă Virgil Madgearu care venise înaintea lui Maniu.

La ora 9.55 dela Dr.Lupu pleacă I.Mihalache însoţit de Popescu Mehedinţi.

La ora 10.20 Maniu pleacă dela Dr.Lupu şi se reînzoarce la locuinţa sa.

La ora 10.35 Maniu este vizitat de Virgil Grosu,fost secretar general la Justiţie.

La ora 10.50 vine Pavel Pavel.

La ora 11.05 vine Ilie Lazăr,care pleacă la ora 11.25

La ora 12 vine Octav Tăslăoanu.

La ora 12.20 pleacă Pavel Pavel.

La ora 12.30 pleacă Virgil Grosu

La ora 12.35 pleacă Octav Tăslăoanu.

La ora 12.40 vine Dr. Stănculescu.

La ora 12.45 Iuliu Maniu însoţit de Dr.Stănculescu se duce la restaurantul CINA.

La ora 14.35 Maniu se reîntoarce acasă.

La ora 17.20 Maniu este vizitat de Octav Tăzlăoanu

./.

La ora 17.25 vine dr. Stănculescu.

La ora 17.35 pleacă Tăslăoanu.

La ora 17.50 pleacă dr.Stănculescu.

La ora 19.05 vine Romulus Boilă cu soţia.

La ora 19.15 Maniu însoţit de Romulus Boilă (junior) şi soţia acestuia se duc la expoziţia C.F.R. din Sos.Giuleşti De aci se duce şi vizitează Expoziţia Muncă şi Voe Bună,iar la ora 20.50 ia masa la restaurantul dela "Luna Bucureştilor".

La ora 21.20 Maniu se reîntoarce acasă însoţit de Romulus Boilă (junior) care pleacă la ora 21.55.

La ora 22.05 Maniu este vizitat de Pavel Pavel şi contele Katenburg.

La ora 23.20 Maniu se duce la Gara de Nord fiind însoţit de Pavel Pavel.La Gară era aşteptat de Aurel Buteanu şi ziaristul Gongopol.

La ora 23.35 cu trenul accelerat No.403 Cluj,Maniu pleacă împreună cu Aurel Buteanu.

243

2973

26 Iunie 1939

229

OPERAT LA FIȘĂ

Chestura Poliției Cluj:

In după amiaza zilei de 25 Iunie c. IULIU MANIU a fost vizitat dela ora 17 până la ora 21 de ziaristul EMIL COPOSU, profesorul VALER MOLDOVAN și avocatul VALENTIN P. RUT. Impreună au luat masa la grădina FLORIDA.

La ora 23 IULIU MANIU s'a întors la locuința fraților Boilă, unde domiciliază.

244

~~260~~

2913

28 Junie 1939

OPERAT LA FIȘE

IULIU MANIU a plecat din Cluj în sear
de 27 Junie c. cu rapidul Ardeal, la ora
8.45 cu destinaţia Bucureşti, unde urmează
să sosească astă seară, însoţit de IONEL PO

2920

29 Iunie 1939

La ora 19.55, în ziua de 28 Iunie c., a sosit în capitală cu trenul rapid, IULIU MANIU venind singur dela Cluj.

In gară nu a fost aşteptat de nimeni şi cu un taximetru s'a dus la locuinţa sa din Str.Caragea Vodă No.27.

La ora 20.15 este vizitat de Livianu

La ora 20.30 vine dr.Stănculescu care pleacă la ora 21.05.

La ora 21.30 vine Contele Kantenburg.

La ora 21.55 IULIU MANIU însoţit de Contele Katenburg se duce la restaurantul MEDODI.

La ora 0.30 IULIU MANIU se reîntoarce acasă fiind condus de contele Katenburg.

---

30 Iunie 1939 246

29VB / CD

OPERAT LA FIȘE

In ziua de 29 Iunie c. la ora 7.50 la IULIU MANIU vine ZAHARIA BOILA.

La ora 9.10 pleacă Z.Boilă.

La ora 10 vine Mărdărescu

La ora 11 vine G-ral Negrei

La ora 11.05 pleacă Mărdărescu

La ora 11.15 pleacă G-ral Negrei

La ora 11.35 IULIU MANIU pleacă la dr.Jovin

La ora 12.05 Maniu pleacă dela Dr.Jovin,ducându-se acasă.

La ora 12.15 vine Contele Katenburg

La ora 12.30 Maniu se duce la Dr.N.Lupu

La ora 12.50 la dr.N.Lupu vine I.Mihalache

La ora 13.20 Maniu însoţit de Ion Mihalache şi dr.N. Lupu se duce spre restaurantul CINA unde se întâlneşte cu Contele Katenburg şi Zaharia Boilă,despărţindu-se de Ion Mihalache şi dr.N.Lupu.

La ora 13.25 Maniu însoţit de Contele Katenburg şi Z.Boilă se duce la restaurantul Monte Carlo,unde ia masa fiind aşteptat aci de Ion Mihalache.

La ora 16 Maniu se reîntoarce la locuinţă.

La ora 19.20 este vizitat de Zaharia Boilă.

La ora 20.35 vine Sever Bocu

La ora 20.40 vine Ghiţă Pop şi Contele Katenburg

./.

La ora 20.50 vine Pavel Pavel

La ora 21 pleacă Contele Katenburg

La ora 22.30 Maniu însoţit deZ.Boilă,Ghiţă Pop şi Sever Bocu se duce la restaurantul CINA unde ia masa,iar la ora 0.10 se reîntoarce la locuinţa sa fiind condus de Zaharia Boilă.

248

2/9213

1 Iulie 1939

2/41

OPERAT LA FIȘ

In ziua de 30 Iunie c. la ora 7.35 MANIU este vizitat de Zaharia Boilă, care la ora 7.55 pleacă.

La ora 8.10 vine Mărdărescu și imediat pleacă.

La ora 9.50 vine Virgil Solomon.

La ora 10.35 Maniu se duce la Dr. Jovin.

La ora 10.55 Maniu se reîntoarce la locuința sa.

La ora 11 este vizitat din nou de Mărdărescu Constantin.

La ora 13 Maniu însoțit de Zaharia Boilă și Mărdărescu se duce la restaurantul CINA, unde era așteptat de Virgil Solomon.

La ora 14.30 Maniu părăsește restaurantul ducându-se acasă singur.

La ora 18.30 Maniu este vizitat de Virgil Solomon.

La ora 19.10 vin Romulus Boilă și fiul.

La ora 19.20 vine Zaharia Boilă.

La ora 19.25 pleacă Romulus Boilă cu fiul.

La ora 19.26 vine Pavel Pavel.

La ora 19.40 vine Ghiță Pop

La ora 20.30 vine av. Penescu; la aceiași oră pleacă Zaharia Boilă, Virgil Solomon, Pavel Pavel și Ghiță Pop.

./.

La ora 20.35 vine Contele Kantenburg şi pleacă imediat.

La ora 21 vine Madgearu.

La ora 21.25 pleacă av.Penescu

La ora 21.30 Maniu însoţit de Madgearu se duce la Dr.Lupu. Aci se găsea Ion Mihalache.Toţi trei se duc la restaurantul BORDEI,unde ia masa,iar la ora 23 se duce la restaurantul MELODY.

La ora 0.45,Maniu părăseşte restaurantul MELODY şi este condus până la locuinţa sa de Ion Mihalache.

250

24921

3 Iulie 1939

OPERAT LA FIŞE

In ziua de 2 Iulie c. la ora 9.30 Maniu este vizitat de Contele Katenburg,care pleacă imediat.

La ora 11 Maniu se duce pe jos la Biserica Unită din Str.Polonă No.48,în curtea bisericii a stat de vorbă cu d-na DADARLAT.

La ora 12 dela biserică Maniu se reîntoarce acasă.

La ora 12.10 Maniu se duce la Dr.Jovin.

La ora 12.30 Maniu se reîntoarce acasă dela Dr.Jovin.

La ora 12.40 Maniu însoţit de Contele Katenburg se duce la Dr.DUMITRU POPOVICI unde Maniu a luat masa.

La ora 15.30 cu automobilul No.765 a lui DUMITRU POPOVICI,Maniu vine acasă.

La ora 18.15 Maniu este vizitat de Zaharia Boilă.

La ora 18.55 vine Contele Katenburg.

La ora 19.50 vine ziaristul Gongopol.

La ora 20.20 pleacă ziaristul Gongopol.

La ora 20.30 Maniu însoţit de Zaharia Boilă,Romulus Boilă junior şi Contele Katenburg se duce la restaurantul CINA,unde a luat masa.

La ora 21.30 Maniu însoţit de aceleaş persoane se duce la Teatrul Vesel,asistând la spectacol.

La ora 0.10 Maniu vine acasă.

---

3 Iulie 1939

In ziua de 1 Iulie c. la ora 9.25 vine la Maniu cu Tx. 11555 B. Mărdărescu.

La ora 10 cu maşina 3384 B. vine G-ral Moruzi.

La ora 10.05 pleacă Mărdărăscu.

La ora 10.10 vine Zaharia Boilă cu un taxi şi pleacă imediat.

La ora 10.20 pleacă G-ral Moruzi.

La ora 10.30 vine pe jos Cezar Simionescu

La ora 10.35 vine Mărdărăscu.

La ora 10.40 cu tx. 10027 B. vine Zaharia Boilă.

La ora 10.50 vine av. Răutu.

La ora 11 vine Emil Socor şi Aurel Buteanu

La ora 11.05 pleacă Zaharia Boilă şi vine Ghiţă Pop

La ora 11.25 pleacă av. Răutu.

La ora 11.30 vine cu maşina sa No.53 pt. Dr. Aurel Dobrescu.

La ora 11.35 vine av. Răutu.

La ora 11.40 pleacă Mărdărescu cu Ghiţă Pop.

La ora 11.45 cu tx. 11700 pleacă Maniu la dr. N. Lupu. Tot la această oră pleacă: Aurel Dobrescu, Av. Răutu, Emil Socor şi Aurel Buteanu.

La ora 11,50 vine la Dr. N. Lupu, Virgil Madgearu.

La ora 12.50 iese dela dr. Lupu Virgil Madgearu şi I. Mihalache. ./.

La ora 12.50 iese dela dr.Lupu Virgil Madgearu şi I. Mihalache.

La ora 13 Maniu pleacă dela Dr. Lupu cu tx. 12784 acasă.

La ora 13.25 Maniu pleacă de acasă şi cu acelaş Tx. merge la restaurantul CINA.

La ora 13.30 vine la restaurantul CINA Virgil Solomon.

La ora 13.35 vine la"Cina" Zaharia Boilă.

La ora 13.40 vine la CINA Sever Bocu.

La restaurantul CINA Maniu era aşteptat de av.Ciudin şi de Contele Katenburg.

La ora 15.10 Maniu se înapoiază singur acasă.

La ora 17.45 vine la Mniu,Virgil Solomon.

La ora 18.20 pleacă Virgil Solomon.

La ora 19 vine Livianu

La ora 19.05 pleacă Maniu însoţit de Livianu la magazinul de mănuşi NOVAC din Str.Academiei 33,de unde a cumpărat mănuşi şi la ora 1o.20 s'au înapoiat acasă.

La ora 19.35 vine la Maniu,Ghiţă Pop şi ziaristul Gongopol.

La ora 19.40 vine Zaharia Boilă.

La ora 20.10 vine Contele Katenburg.La această oră pleacă Ghiţă Pop şi ziaristul Gongopol.

La ora 20.25 vine Aurel Buteanu.

La ora 20.30 pleacă Zaharia Boilă şi Aurel Buteanu

La ora 21.15 Maniu pleacă cu Contele Katenburg la Cinematograful CAPITOL,unde erau aşteptaţi de I.Mihalache cu soţia

./.

La ora 23.40 Maniu iese dela Cinematograful CAPITOL şi este condus de Contele Katenburg acasă.

---

254 270

4923

4 Julie 1939

D. Sef

2

OPERAT LA FIŞE

In ziua de 3 Julie c.la IULIU MANIU, au venit următoarele persoane:

La ora 9.20 vine BOILA care pleacă la ora 9.40.

La ora 10.30 vine Dr.IONESCU

La ora 10.45 vine ziaristul SCOTUS VIATOR

La ora 11 cu automobilul No.4548 B.vine V. MADGEARU.

La ora 11.15 pleacă Dr.Ionescu

La ora 11.45 pleacă ziaristul SCOTUS VIATOR

La ora 11.50 vine RAUTU

La ora 12.15 vine ILIE LAZAR

La ora 12.25 plaçă MADGEARU

La ora 12.30 pleaca RAUTU

La ora 12.45 IULIU MANIU pleacă însoţit de ILIE LAZAR la Dr.LUPU unde intră numai MANIU, iar ILIE LAZAR îl aşteaptă afară. După cateva minute iese MANIU şi împreună cu ILIE LAZAR merg la restaurantul CINA unde erau aşteptaţi de Z.BOILA şi contele KATENBURG. După cateva minute pleacă ILIE LAZAR şi se înapoiază la restaurant după 25-30 minute. Ii spune ceva lui MANIU şi pleacă imediat.

./.

La ora 13.55 MANIU pleacă dela restaurantul CINA şi se înapoiază singur acasă.

La ora 18 MANIU pleacă la DINU BRATIANU

La ora 20.15 se înapoiază acasă pe jos, dela DINU BRATIANU.

La ora 20.50 la MANIU vine CEZAR SIMIONESCU

La ora 21 pleacă GHITA POP care venise în timp ce MANIU era la DINU BRATIANU.

La ora 21.40 MANIU împreună cu ZAHARIA BOILA, Contele BATENBURG, ILIE LAZAR, AUREL BUTEANU şi CEZAR SIMIONESCU care venise în timp ce MANIU era la DINU BRATIANU, se duc la restaurantul CINA.

La ora 23.30 MANIU se înapoiază acasă.

256

2913

4 Julie 1939

OPERAT LA FIȘ

8 iulie

In ziua de 3 Julie c. IULIU MANIU a avut o întrevedere cu DINU BRATIANU, la domiciliul acestuia, care a durat dela ora 18 până la 20.30.

In acest interval nu au fost deranjaţi de nici o altă persoană.

257

243

2923

5 Iulie 1939

In ziua de 4 Iulie c. la ora 9.15 la Iuliu Maniu vine Mărdărescu.

La ora 11.30 vine Ilie Lazăr.

La ora 11.35 vine Zaharia Boilă.

La ora 11.45 pleacă Ilie Lazăt

La ora 12 vine Cezar Simionescu

La ora 12.05v vine cu automobilul Nr.1564 B.un necunoscut.Maşina este proprietatea S.A.R. "Chibriturile" Calea Victoriei No.86.

La ora 12.05 pleacă Mărdărescu.

La ora 12.35 pleacă Zaharia Boilă şi necunoscutul cu automobilul No.1564 B.

La ora 12.50 vine Ilie Lazăr

La ora 13 pleacă Cezar Simionescu.

La ora 13.10 Maniu împreună cu Ilie Lazăr se duc la restaurantul CINA,unde ia masa şi se înapoiază acasă la ora 14.30 singur.

La ora 16.5o vine Aurel Buteanu

La ora 17.20 vine Livianu

La ora 18.10 pleacă Aurel Buteanu

La ora 18.20 vine Cezar Simionescu

La ora 18.30 vine Ilie Lazăt

La ora 19.35 vine Cornel Bianu

La ora 19.40 vine Ghiţă Pop.La această oră pleacă Cezar Simionescu.

./.

La ora 20.20 pleacă Ghiţă Pop.

La ora 21.05 Maniu însoţit de Ilie Lazăr, Cornel Bianu se duc la restaurantul CINA, unde cu toţii iau masa. Aci erau aşteptaţi de Dr.N.LUPU.

La ora 23 Maniu pleacă dela restaurantul Cina acasă fiind condus de dr.N.Lupu.

2412/1

6 Iulie 1939 259 245

In ziua de 5 Iulie c. la ora 9.25 la IULIU MANIU vine Zaharia Boilă.

La ora 9.35 pleacă Zaharia Boilă.

La ora 10.05 vine Mărdărescu

La ora 10.10 vine Cezar Simionescu

La ora 10.25 pleacă Mărdărăscu.

La ora 10.35 pleacă Cezar Simionescu.

La ora 10.45 vine Mărdărescu

La ora 11.30 vine Dr.Ionescu care pleacă imediat împreună cu Liveanu.

La ora 11.50 vine Zaharia Boilă,care pleacă la ora 12. La aceiaşi oră vine Ilie Lazăr şi pleacă imediat.

La ora 12.05 vine un tânăr necunoscut care pleacă după 5 minute.

La ora 12.15 pleacă Mărdărescu.

La ora 12.35 vine Mărdărescu

La ora 12.40 Iuliu Maniu împreună cu Mărdărescu se duc la restaurantul CINA.Aci erau aşteptaţi de Ilie Lazăr, Contele Katenburg şi Zaharia Boilă.

La ora 14 Iuliu Maniu,Ilie Lazăr,Contele Katenburg şi Zaharia Boilă ies dela restaurant,iar Maniu cu un taxi se duce singur acasă.

La ora 15.30 la Iuliu Maniu vine Răutu,care pleacă la ora 15.40. ./.

246

La ora 17.20 vine Livianu

La ora 18.30 Iuliu Maniu împreună cu Livianu se duc la Dr.Jovin.

La ora 18.35 la Jovin vine Voicu Nițescu

La ora 19.10 dela Dr.Jovin,Iuliu Maniu se înapoiază acasă.

La ora 19.15 la Iuliu Maniu vine Ilie Lazăr și Cezar Simionescu.

La ora 19.20 vine Dr.N.Lupu,care pleacă la ora 19.30

La ora 19.35 vine dr.Stănculescu și pleacă Cazar Simionescu.

La ora 19.50 vine Pavel Pavel.

La ora 19.55 vine Zaharia Boilă

La ora 20 vine ziaristul Gongopol

La ora 20.40 pleacă dr.Stănculescu.

La ora 20.45 vine Rachițeanu

La ora 20.50 pleacă Ilie Lazăr și ziaristul Gongopol

La ora 21.10 Iuliu Maniu împreună cu Contele Katenburg,Zaharia Boilă și Răchițeanu se duc la restaurantul CINA,de unde imediat pleacă la MELODY BAR,unde iau masa.

La ora 22.50 Iuliu Maniu se înapoiază acasă.

2923

261

6 Iulie 1939

e7

OPERAT LA FIȘE

247

In ziua de 5 Iulie c. la ora 18.30 IULIU MANIU se duce la Dr.JOVIN şi pleacă la ora 19.02.

La ora 18.35 la Dr.JOVIN vine VOICU NITESCU şi pleacă la ora 19.30.

La ora 19.20 la Iuliu Maniu vine Dr.Lupu care pleacă la ora 19.30.

Seara a luat masa la MELODY BAR împreună cu Răduţan,Zaharia Boilă şi Contele Katenburg.

- 43897 -
S.L.

262

29213

~~198~~

1

N O T A

31 Iulie 1939

In cursul zilei de 28 Iulie a.c., Maniu a părăsit locuința sa din Bădăcini, mergând cu o mașină de piață la Cluj, unde a vizitat pe Romulus Boilă, la locuința acestuia din Str. Băei Nr. 2.

A doua zi la orele 4, Iuliu Maniu a părăsit Clujul cu mașina Nr. 1650 Timișoara, plecând spre Tg. Mureș și Sovata.

----

29 Iulie 1939

Deplasările lui IULIU MANIU

Chestura de Poliţie Cluj a raportat telefonic că în dimineaţa de 28 Iulie c. cu maşina de piaţă Nr.453 Cluj, a sosit în acel oraş IULIU MANIU, venind dela Bădăcini şi instalându-se la nepotul său ROMULUS BOILA în Str.Băei Nr.2.

Aceiaşi Chestură raportează că astăzi 29 Iulie c. la ora 4, dimineaţa, IULIU MANIU întovărăşit de ziaristul COPOSU, a plecat cu maşina Nr-1650 Timişoara în direcţia Tg.Mureş şi Sovata.

2923

264

7 August 1939

OPERAT LA FIŞE

In tot cursul zilei de 6 August c., IULIU MANIU nu a părăsit domiciliul din Cluj - Strada Băei Nr.2 şi a fost vizitat numai de nepotul său Ionel Pop.

2923

12 August 1939

(1)

Joi 10 August a.c., Iuliu Maniu a sosit în Capitală, venind dela Cluj.

In cursul acestei zile a fost vizitat la locuinţa sa din Strada Caragea Vodă Nr.27, de Virgil Madgearu, cu care s'a întreţinut aproximativ 3 ore; seara a fost vizitat de secretarul său Petruşca.

Vineri 11 crt., Iuliu Maniu a fost vizitat de Livianu, Inginer Mihăescu, Măldărăscu, avocat Cezar Simionescu, Pavel Pavel şi Petruşca.

A luat masa de prânz cu Inginerul Mihăescu, la restaurantul "Cina"; seara a fost cu Pavel Pavel la "Melody Bar".

Azi 12 crt., la ora 7,33, Iuliu Maniu a plecat spre Braşov, cu trenul accelerat 303.

266

2913

21 August 1939

In ziua de 20 August a.c. la orele 17,45, cu Autobuzul C.F.R., IULIU MANIU a sosit la Cluj venind dela Şimlăul Silvaniei.-

---

2923

28 August 1939

In ziua de 26 August c. la ora 13.20 IULIU MANIU,însoţit de MIHAIL POPOVICI şi două doamne,a plecat din Sovata cu automobilul No.2610 B.,proprietatea lui M. Popovici.

La ora 18.03 a ajuns la Braşov ,mergând la domiciliul lui MIHAIL POPOVICI.

In ziua de 27 August IULIU MANIU a plecat din Braşov cu trenul rapid Ardeal No.32 la ora 16.07,iar la ora 20.03 a sosit în Capitală fără a fi întâmpinat în gară de vreo persoană din anturajul său.Din gară direct s'a dus la locuinţa sa din Str.Caragea Vodă 27.

La ora 20.25 a fost vizitat de I.LIVIANU.

La ora 21.15 IULIU MANIU pleacă de acasă însoţit de LIVIANU.In Calea Dorobanţi se opresc în faţa locuinţei lui DINU BRATIANU,unde intră în curte numai Livianu,stând de vorbă cateva minute cu femeia de serviciu apoi se reîntoarce la Iuliu Maniu,continuând drumul împreună până la cinematograful CARLTON,unde ambii asistă la spectacol.

La ora 23.15 IULIU MANIU se reîntoarce acasă însoţit de I.Livianu.

Astăzi 28 August IULIU MANIU însoţit de Cezar Simionescu şi Livianu se duce la Dr.N.Lupu la ora 10.50.

./.

La ora 12 se reîntoarce acasă.

La ora 13 IULIU MANIU este vizitat de ION MIHALACHE şi împreună cu acesta ia masa la restaurantul Cina.

La ora 16 IULIU MANIU pleacă dela restaurant şi vine acasă, iar I.Mihalache se duce la Dr.N. Lupu.

La ora 17.55 MANIU este vizitat de Dr. STANCULESCU care pleacă după cinci minute.

La ora 18.05 vine generalul CIHOSKI însoţit de Pavel Pavel care pleacă la ora 19.07.

—

2923

2 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 8,50,vine Zaharia Boilă.

La ora 9,vine Măldărăscu,cu automobilul Nr.3982 B.

La ora 9,10,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 9,40,pleacă Măldărăscu.

La ora 10,20,vine I.Mihalache.

La ora 10,30,vine contele Katenburg.

La ora 10,35,pleacă contele Katenburg.

La ora 11,30,vine Emil Socor și contele Katenburg.

La ora 11,45,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,50,I.Maniu împreună cu Ion Mihalache, merg la Dr.Lupu,iar Emil Socor,contele Katenburg și Cezar Simionescu,veniți la Maniu,părăsesc locuința sa.

La ora 12,20,vine la Dr.Lupu,av.Leon.

La ora 12,25,pleacă av.Leon.

La ora 13,30,Maniu împreună cu I.Mihalache merg pe jos la restaurantul "Continental".

La ora 15,10,Maniu și Mihalache ies dela restaurantul "Continental" și se despart,Maniu mergând acasă.

La ora 15,45,la Maniu vine Romulus Boilă - junior.

La ora 17,40,vine contele Katenburg.

La ora 19,vine Cezar Simionescu.

La ora 19,20,vine Zorică Popescu (fost Prefect).

./.

La ora 19,25,vine Ion Mihalache.

La ora 19,26,vine Ghiţă Pop,care pleacă la ora 19,45,însoţit de Cezar Simionescu şi av.Zorică Popescu.

La ora 19,50,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 20,Maniu împreună cu Mihalache şi contele Katenburg,se duc la cinematograful "Carlton".

La ora 21,10,vine la cinematograful "Carlton" Leucuţia.

La ora 21,45,Maniu pleacă dela cinematograf cu maşina Nr.1650 Timişoara,proprietatea lui Leucuţia,fiind însoţit de I.Mihalache,Katenburg şi Popescu Mehedinţi, care venise la cinematograf mai înainte.Dela cinematograf se duc cu toţii la restaurantul "Melody Bar".

La ora 0,10,pleacă cu toţii dela restaurant cu automobilul lui Leucuţia,conducând la locuinţa sa pe I.Mihalache,iar apoi pe Iuliu Maniu.

------

3 Septembrie 1939

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 8,10, la Iuliu Maniu vine Zaharia Boilă.

La ora 9,20, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 9,35, vine Măldărăscu.

La ora 9,50, vine Petruşca.

La ora 9,55, pleacă Măldărăscu.

La ora 10,30, vine Căpăţâneanu.

La ora 10,35, vine contele Katenburg, însoţit de Liviu Juga.

La ora 10,40, pleacă contele Katenburg.

La ora 11,20, vine Măldărăscu.

La ora 11,35, cu Tx.Nr.11.749 B., revine contele Katenburg.

La ora 11,45, cu Tx.Nr.12,021 B., vine I.Mihalache însoţit de Popescu Mehedinţi, de care se desparte în faţa casei lui Iuliu Maniu.

La ora 11,50, vine Cezar Simionescu.

La ora 12,05, pleacă Cezar Simionescu şi Liviu Juga

La ora 12,10, pleacă I.Mihalache şi Căpăţâneanu.

La ora 12,20, vine Ghiţă Pop.

La ora 12,25, vine avocatul Gerota.

./.

La ora 12,40,pleacă Gerota şi Ghiţă Pop.

La ora 13,10,Iuliu Maniu însoţit de contele Katenburg,cu Tx.Nr.10.373 B.,se duc la restaurantul "Cina"; în acelaş timp pleacă dela Iuliu Maniu Măldărăscu şi Petruşca.

La ora 14,20,Maniu însoţit de contele Katenburg şi Zaharia Boilă,pleacă dela restaurantul "Cina",mergând pe jos până în dreptul hotelului "Union",unde se despart şi Iuliu Maniu se întoarce acasă cu maşina Tx. Nr.10.256 B.

La ora 18,30,vineGhiţă Pop.

La ora 19,10,vine Zaharia Boilă.

La ora 19,15,vin Leucuţia şi av.Leon.

La ora 19,45,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 19,50,vine contele Katenburg.

La ora 20,10,pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,40,I.Maniu împreună cu Leucuţia şi contele Katenburg,merg la restaurantul "Atlantis".Avocatul Leon s'a despărţit de ei şi merge la cafeul "Wilson".

La ora 22,30,I.Maniu se reîntoarce acasă.

----

4 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 8,45,Iuliu Maniu este vizitat de Zaharia Boilă,care pleacă după câteva minute.

La ora 10,vine Liviu Juga,care pleacă la ora 10,40

La ora 11,05,Iuliu Maniu pleacă la Ing.Rică Georgescu,din Str.Grigore Mora Nr.14.

La ora 12,20,Iuliu Maniu pleacă dela Ing.Rică Georgescu,împreună cu Sever Bocu,care venise mai înainte și merg până în fața hotelului "Ambasador"; Sever Bocu intră în hotel,iar I.Maniu merge acasă,unde era așteptat de Zaharia Boilă,Pavel Pavel și Cezar Simionescu.

La ora 12,55,Iuliu Maniu,Zaharia Boilă,Pavel Pavel și Cezar Simionescu,merg la restaurantul "Cina".După 10 minute vine la "Cina" și contele Katenburg.

La ora 15,10,I.Maniu pleacă acasă.

La ora 18,10,Maniu este vizitat de Romulus Boilă,-junior.

La ora 18,20,vine Generalul Negrei.

La ora 18,45,vine Cezar Simionescu.

La ora 18,50,vine Zorică Popescu.

La ora 19,05,vine Katenburg.

La ora 19,20,vine Ghiță Pop și av.Răutu.

La ora 19,30,vine Zaharia Boilă.

./.

La ora 19,40,pleacă Zorică Popescu.

La ora 20,05,pleacă Generalul Negrei.

In acelaş timp,vine Sever Bocu.

La ora 20,15,pleacă contele Katenburg.

La ora 20,20,vine Ing.Mihăescu.

La ora 20,25,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 20,40,vine Zaharia Boilă,care pleacă după 5 minute.

La ora 20,50,Iuliu Maniu pleacă însoţit de Sever Bocu şi Ing.Mihăescu,cu maşina acestuia din urmă,la restaurantul "Cina".După 5 minute vine aici şi Leucuţia cu maşina sa.In acest timp,Ing.Mihăescu pleacă.După 10 minute vine la restaurant şi Zaharia Boilă.

La ora 10,40,I.Maniu pleacă cu Zaharia Boilă,Sever Bocu şi Leucuţia.In stradă Sever Bocu se desparte,iar Iuliu Maniu este condus acasă de Leucuţia şi Zaharia Boilă.

275

2926

5 Septembrie 1939

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 9,30, Iuliu Maniu este vizitat de Zaharia Boilă.

La ora 9,55, Zaharia Boilă pleacă.

La ora 10, vine Răutu, care pleacă la ora 10,15.

La ora 11,40, vine Cezar Simionescu.

La ora 11,45, vine Pavel Pavel cu Liviu Juga, care pleacă la ora 11,55.

La ora 12,05, vine contele Katenburg, care pleacă împreună cu Cezar Simionescu la ora 12,15.

La ora 12,25, revine contele Katenburg.

La ora 12,40, vine Dr. Stănculescu.

La ora 13, vine Sever Bocu.

La ora 13,10, Iuliu Maniu, Dr. Stănculescu, Sever Bocu și Katenburg, merg la restaurantul "Cina". In fața restaurantului, Dr. Stănculescu se desparte de grup.

La ora 13,40, Zaharia Boilă vine la restaurantul "Cina".

La ora 13,55, Dr. N. Lupu vine la "Cina".

I. Maniu ia masa cu Sever Bocu, soția și fiica acestuia, contele Katenburg, Dr. N. Lupu, Zaharia Boilă și av. Brezeanu.

./.

La ora 15,I.Maniu pleacă dela restaurant însoţit de Sever Bocu,Brezeanu şi cele două doamne.I.Maniu cu Sever Bocu conduce pe una din doamne la Ing.Rică Georgescu în Str.Grigore Mora Nr.14 şi se înapoiază acasă împreună cu Sever Bocu.

La ora 15,30,pleacă dela Iuliu Maniu,Ghiţă Pop şi Sever Bocu. Ghiţă Pop venise la domiciliul lui Maniu în lipsa acestuia.

La ora 18,vine la I.Maniu,av.Penescu.

La ora 18,20,vine Zaharia Boilă.

La ora 18,25,vine contele Katenburg.

La ora 18,35,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 18,40,vine Ing.Mihăescu.

La ora 18,50,pleacă av.Penescu şi ing.Mihăescu.

La ora 19,I.Maniu împreună cu Katenburg se duc la Dinu Brătianu,unde rămâne numai Iuliu Maniu.

La ora 19,05,vine la Dinu Brătianu,Gh.Brătianu.

La ora 20,35,I.Maniu pleacă dela Dinu Brătianu şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 20,45,pleacă dela I.Maniu,Ghiţă Pop,care venise în lipsa acestuia.

La ora 21,15,I.Maniu împreună cu Katenburg,se duc la restaurantul "Modern",unde stau până la ora 23,20.La această oră,I.Maniu se duce singur acasă.

-----

6 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 10,15,vine Răutu.

La ora 11,vine contele Katenburg.

La ora 11,15,vine Ghiţă Pop.

La ora 11,35,pleacă contele Katenburg.

La ora 11,45,vine Cezar Simionescu,care pleacă imediat.

La ora 11,55,I.Maniu,Ghiţă Pop şi Răutu pleacă la Dr.N.Lupu,unde intră numai Maniu,iar cei doi pleacă mai departe cu o maşină Tx.

La ora 13,05,I.Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu,ducându-se la restaurantul "Cina",unde întâlneşte pe contele Katenburg.

La ora 15,10,I.Maniu părăseşte restaurantul şi se înapoiază la domiciliu,fiind condus de Katenburg de care se desparte în faţa casei sale.

La ora 17,45,vine Petruşca.

La ora 18,05,vine Măldărăscu.

La ora 18,40,vine Mihail Popovici.

La ora 18,45,vine Katenburg şi pleacă Măldărăscu.

La ora 18,46,vine Generalul Negrei.

La ora 19,vine Cezar Simionescu.

La ora 19,10,vine Măldărăscu.

./.

La ora 19,15,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 19,16,vine avocatul Leon.

La ora 19,20,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,30,pleacă Generalul Negrei,Mihail Popovici şi av.Leon.

La ora 19,40,I.Maniu condus de Katenburg şi Măldărăscu,pleacă la Gara de Nord,de unde cu trenul accelerat Nr.401,la ora 19,55,a părăsit Capitala.

2.9

29213

7 Septembrie 1939.

503

OPERAT LA FIŞE

IULIU MANIU a părăsit Capitala

In seara de 6 Septembrie c.la ora 19.55,cu trenul accelerat No.401, IULIU MANIU a părăsit Capitala cu direcţia Cluj.

In gara a fost condus de secretarul său particular RELU MALDARASCU şi contele KATENBURG.

Suveranul a încercat să-l convingă pe şeful ardelean să participe la evenimente, susţinând şi intrând într'un guvern.

b. Dl Titulescu a fost chemat în ţară şi va începe să aibe, un rol activ.

2. S'a văzut cu maniştii cei mai apropiaţi de şef, (Leucuţia, Anca, etc.), şi îmi spune :

a. Apropierea între Rege şi Maniu nu se poate face atât de uşor şi punctele de trecut sunt atât de grele, încât această apropiere ar părea chiar imposibilă.

b. Dl Maniu nu înţelege să cedeze şi nu crede că simpla lui persoană ar putea să însemne venind la guvern, o schimbare în bine pentru ţară şi transformarea morală a ei.

Nu el personal interesează, ci programul care stă la baza acţiunii lui.

c. Trei sunt punctele care elucidate ar putea să pregătească o adevărată guvernare românească şi naţională, singura capabilă, să salveze situaţiunea extrem de grea în care se găseşte ţara:

I. Rezolvarea problemei Dudiei,

II. Rezolvarea problemei Gavrilă Marinescu, care nu este un om ci un sistem,

III. Constituţiam în forma actuală, Maniu neînţelegând să pecetluiască şi să susţină aşezările politice ale Regelui. şi Armand Călinescu, care au dus la situaţia de astăzi.

d. Ar fi o greşeală să se creadă că inteligenţa politică a dlui Iuliu Maniu, nu poate presupune că după ce ar servi pe bazele regale şi nu pe ale dumnealui, în orice moment când situaţia s'ar linişti, ar fi din nou înlăturat.

e. Solicitatorul e de data aceasta, Suveranul, şi el trebue să înţeleagă că interesele x ţării, atât faţă de evenimentele externe, cât şi faţă de necesităţile morale interne, îi cer o înţelegere mai completă a situaţiei.

281

2923

C/

21 Septembrie 1939

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,15,vine la Iuliu Maniu Romulus Boilă, care pleacă la ora 9,10.

La ora 9,30,vine automobilul Nr.1900 B.,proprietatea lui Iosef Cioara,avocat,condusă de un domn care a stat la Maniu 25 minute.

La ora 10,vine Madgearu,care pleacă la ora 10,50

La ora 11,50,vine contele Katenburg.

La ora 12,10,Iuliu Maniu și contele Katenburg merg la Dr.N.Lupu,unde intră numai Maniu.

La ora 12,45,vine la Dr.Lupu,Zaharia Boilă,care pleacă după câteva minute.

La ora 12,48,vine la Dr.Lupu,av.Leon.

La ora 13,15,Maniu,Dr.Lupu și av.Leon se duc la restaurantul "Continental",unde iau masa.

La ora 14,15,vine la restaurant și Costache Lupu

La ora 15,10,Iuliu Maniu pleacă dela restaurant, fiind condus acasă de Dr.Lupu,av.Leon și Costache Dupu.

La ora 16,55,vine la I.Maniu,ing.Mihăescu.

La ora 17,vine cu automobilul Nr.20 Craiova, deputatul Iorgulescu,care pleacă la ora 17,10.

./.

La ora 17,02,vine Pavel Pavel.

La ora 17,15,vine Ghiță Pop.

La ora 17,35,vine Răutu.

La ora 17,40,vine Katenburg.

La ora 18,30,I.Maniu se duce la Dr.Lupu,de unde pleacă la ora 19,30 și se înapoiază acasă.

La ora 20,20,la Maniu vine Pan Halipa.

La ora 20,25,vine Aurel Dobrescu.

La ora 20,30,pleacă Pan Halipa și Cezar Somionescu,care venise la I.Maniu în lipsa acestuia.

La ora 20,45,pleacă Ghiță Pop și Aurel Dobrescu

La ora 20,50,Iuliu Maniu,V.Madgearu și av.Penescu,care veniseră în lipsa lui,se duc la restaurantul "Continental",unde iau masa.

La ora 22,55,I.Maniu se înapoiază la domiciliu.

------

22 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,25, la Iuliu Maniu vine contele Katenburg.

La ora 10,55, vine Cezar Simionescu.

La ora 11, vine George Brătianu.

La ora 11,25, pleacă George Brătianu.

La ora 11,30, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 11,40, Iuliu Maniu și Katenburg merg la hotelul "Ambasador", unde vizitează pe D-na Ghilezan Hortensia, soția fostului deputat Ghilezan.

La ora 12,10, Maniu împreună cu Katenburg pleacă dela hotel și se duc la locuința D-rului N.Lupu. Aci se mai găsea și Costache Lupu.

La ora 12,50, Maniu pleacă dela Dr.Lupu și se duce la cinematograful "Aro", unde se întâlnește cu Dr.Stănculescu. Insoțit de acesta se înapoiază la domiciliu.

La ora 13,50, pleacă Dr.Stănculescu.

La ora 18, vine Răutu.

La ora 18,15, vine Emil Socor și Pavel Pavel.

La ora 18,20, vine Cezar Simionescu.

La ora 18,30, vine ziaristul Gongopol.

./.

La ora 19,vine V.Madgearu şi pleacă Răutu.

La ora 19,25,vine Katenburg.

La ora 19,30,pleacă Madgearu şi Gongopol.

La aceiaşi oră,vine Măldărăscu.

La ora 19,40,pleacă Cezar Simionescu,Pavel Pavel şi Emil Socor.

La ora 19,45,vine Ing.Mihăescu.

La ora 20,05,pleacă Măldărăscu.

La ora 20,10,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 20,15,vine Ghiţă Pop.

La ora 20,45,pleacă Ing.Mihăescu.

La ora 21,Iuliu Maniu,Katenburg,Romulus Boilă şi Ghiţă Pop,merg pe jos până în Bul.Take Ionescu. Aici Maniu se desparte de Romulus Boilă şi Ghiţă Pop şi se înapoiază la domiciliu,condus de Katenburg,până la intrarea locuinţei.

----

23 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,45, la Iuliu Maniu vine Livianu.

La ora 9,30, vine D-na Lăzărescu, care pleacă la ora 10,25.

La ora 11,40, vine Cezar Simionescu.

La ora 12,10, vine Pavel Pavel.

La ora 12,25, vine Dr. N. Lupu.

La ora 12,30, vine Madgearu.

La ora 12,45, vine Katenburg.

La ora 12,50, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,55, pleacă Dr. N. Lupu.

La ora 13,20, pleacă Madgearu.

La ora 14, pleacă Pavel Pavel.

La ora 14,10, pleacă Katenburg.

La ora 17,45, vine Emil Socor.

La ora 17,50, vine Pavel Pavel și Livianu.

La ora 18,10, vin Doamnele Ella Negrutzi și Lăzărescu.

La ora 18,30, vine Roxin, fost deputat.

La ora 18,40, pleacă D-nele Negrutzi și Lăzărescu.

La ora 18,55, vin Katenburg și Cezar Simionescu.

La ora 19, vine Răutu.

./.

La ora 19,20, vin Ghiţă Pop, Ing. Mihăescu şi Romulus Boilă - junior.

La ora 19,20, pleacă Roxin.

La ora 20,05, vine scriitorul Victor Eftimiu.

La ora 20,07, pleacă Emil Socor, Pavel Pavel, Cezar Simionescu şi Victor Eftimiu.

La ora 20,10, pleacă Răutu.

La ora 20,15, pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,20, pleacă Ing. Mihăescu.

La ora 20,35, vine Aurel Dobrescu.

La ora 20,45, pleacă Iuliu Maniu şi merge la Mihai Popovici, condus de Aurel Dobrescu şi Romulus Boilă.

La ora 22,45, I. Maniu pleacă dela Mihai Popovici şi se înapoiază la domiciliu.

2923

24 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9, la Iuliu Maniu vine Diveanu.

La ora 10, vine Generalul Moruzi, care pleacă la ora 10,45.

La ora 11, Iuliu Maniu însoţit de Liveanu, merge la Biserica Unită din Str. Polonă Nr.48, de unde se înapoiază acasă la ora 12,05.

In lipsa lui au venit: Pavel Pavel şi Romulus Boilă - junior, la ora 11,10, avocatul Eleches la ora 11,35 şi Cezar Simionescu la ora 11,45.

La ora 12,15, vine Katenburg.

La ora 12,35, pleacă Pavel Pavel, Cezar Simionescu şi Romulus Boilă - junior.

La ora 12,45, vine Ghiţă Pop.

La ora 13, pleacă av. Eleches.

La ora 13,35, Iuliu Maniu pleacă însoţit de Katenburg. In Piaţa Victoriei se desparte de acesta şi merge la Inginerul Mihăescu, unde ia masa.

La ora 17,05, I. Maniu pleacă acasă, condus de Ing. Mihăescu.

La ora 17,15, vine av. Ciudin, care pleacă la ora 17,45.

./.

La ora 18,10,vine Pavel Pavel.

La ora 19,15,vine Cezar Simionescu.

La ora 19,30,vine Katenburg.

La ora 19,35,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,50,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 20,25,pleacă Ghiţă Pop şi Cezar Simionescu.

La ora 20,35,pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 20,45,vine Mihai Popovici cu soţia şi pleacă împreună cu Maniu la V.Madgearu.

La ora 20,55,la Madgearu vine av.Penescu cu soţia.

La ora 0,30,Maniu pleacă dela Madgearu şi se înapoiază la domiciliu.

----

25 Septembrie 1939

2921

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,45,vine la Iuliu Maniu,I.Liveanu.

La ora 9,I.Maniu merge la Dr.A.Caratzali în Intrarea I.R.Simons Nr.1,de unde pleacă la ora 9,25 şi merge la Dr.Popovici,în Str.Sofia.

La ora 9,40,Maniu pleacă dela Dr.Popovici,fiind condus acasă de către av.Penescu.

La ora 10,10,vine Ilie Lazăr.

La ora 10 15,pleacă Liveanu cu Ilie Lazăr.

La ora 10,30,pleacă av.Penescu.

La ora 10,40,se înapoiază Ilie Lazăr şi Liveanu.

La ora 11,15,vine Katenburg.

La ora 11,45,vine av.C.Brezeanu dela Ploeşti.

La ora 12,25,vine Pavel Pavel şi Emil Socor.

La ora 12,30,vine Ion Mihalache.

La ora 12,35,pleacă Ilie Lazăr,Emil Socor şi av. C.Brezeanu.

La ora 12,40,pleacă Pavel Pavel.

La ora 13,10,pleacă I.Mihalache.

La ora 13,20,Maniu se duce în Str.Sofia la M.Popovici,unde ia masa.

La ora 15,05,I.Maniu se înapoiază acasă.

La ora 17,25,vine av.Penescu şi pleacă imediat.

./.

La ora 17,50,vine Katenburg și pleacă după 5 minute.

La ora 18,vine V.Madgearu.

La ora 18,05,vine Emil Socor.

La ora 18,20,vine Cezar Simionescu.

La ora 18,30,pleacă Virgil Madgearu.

La ora 18,35,vine Katenburg.

La ora 18,40,vin Romulus Boilă și Ilie Lazăr.

La ora 18,45,vine ziaristul Gongopol.

La ora 19,05,vine av.Penescu.

La ora 19,15,vine Dr.Stănculescu.

La ora 19,20,vine ziaristul englez Ian.

La ora 19,45,pleacă Dr.Stănculescu.

La ora 19,50,vine Ghiță Pop și pleacă Gongopol.

La ora 19,55,pleacă ziaristul englez Ian.

La ora 20,10,pleacă Av.Penescu.

La ora 20,30,pleacă Ilie Lazăr și Ghiță Pop.

La ora 21,30,Iuliu Maniu,Katenburg,Romulus Boilă și Liveanu,merg la cinematograful "Aro",unde rămân numai Iuliu Maniu și Katenburg.

La ora 23,30,I.Maniu și Katenburg pleacă dela cinematograf și se înapoiază la domiciliile lor.

------

26 Septembrie 1939

2937

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,45,la Iuliu Maniu vine Liveanu.

La ora 9,vine Ghiţă Pop.

La ora 10,15,vine D-na Lăzărescu.

La ora 10,30,pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 10,45,,vine Katenburg.

La ora 11,10,pleacă Ghiţă Pop şi Katenburg.

La ora 11,15,vine Generalul Negrei.

La ora 11,20,vine Cezar Simionescu,care pleacă la ora 11,50.

La ora 11,55,pleacă Generalul Negrei.

La ora 12,vine Arjoceanu.

La ora 12,40,vine Pavel Pavel.

La ora 12,45,pleacă Arjoceanu.

La ora 12,47,vine Ilie Lazăr.

La ora 13,00,pleacă Pavel Pavel.

La ora 13,03,Iuliu Maniu însoţit de Ilie Lazăr,se duce în Strada Sofia la M.Popovici,unde a luat masa.

La ora 16,I.Maniu pleacă dela M.Popovici şi merge acasă.

La ora 17,50,vine Măldărăscu.

La ora 18,15,vine Ing.Mihăescu şi pleacă Măldărăscu.

./.

La ora 18,30,pleacă Mihăescu.

La ora 18,40,vine Ilie Lazăr şi Emil Socor.

La ora 18,45,vine V.Madgearu.

La ora 18,50,vine Katenburg.

La ora 18,55,vine ziaristul Gongopol.

La ora 19,vine av.Penescu,care pleacă la ora 19,05

La ora 19,40,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,45,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 19,50,vine Aurel Buteanu.

La ora 20,00,pleacă Virgil Madgearu.

La ora 20,05,pleacă Ilie Lazăr,Emil Socor şi Gongopol.

La ora 20,10,pleacă Pavel Pavel.

La ora 20,50,pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 21,30,Iuliu Maniu însoţit de Ghiţă Pop, Katenburg şi Aurel Buteanu se duc la "Carul cu Bere", unde mai vin Ilie Lazăr,Pavel Pavel şi Liveanu.

La ora 0,30,pleacă dela "Carul cu Bere" şi se înapoiază la domiciliu.

------

27 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,45,vine la Iuliu Maniu,Liveanu.

La ora 9,vine Katenburg,care pleacă la ora 9,15.

La ora 9,30,revine Katenburg şi pleacă la ora 9,35.

La ora 11,vine Polizu - Micşuneşti.

La ora 11,05,vine D-na Lăzărescu.

La ora 11,10,vine avocatul Răutu.

La ora 11,20,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,25,pleacă Răutu.

La ora 11,55,pleacă Polizu Micşuneşti.

La ora 12,pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 12,05,vine Pavel Pavel.

La ora 12,10,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,25,I.Maniu merge la Virgil Madgearu, de unde se înapoiază acasă la ora 14,10.

La ora 18,vine Katenburg.

La ora 18,20,vine Emil Socor.

La ora 18,35,vin Ilie Lazăr şi ziaristul Gongopol

La ora 18,40,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 18,50,vine Răutu.

La ora 19,vine Cezar Simionescu.

./.

La ora 19,10,vine Pavel Pavel.

La ora 19,25,vine V.Madgearu.

La ora 19,35,vine tatăl lui Katenburg.

La ora 19,45,pleacă V.Madgearu.

La ora 19,50,vine A.Buteanu.

La ora 20,15,pleacă Cezar Simionescu şi Emil Socor.

La ora 20,20,pleacă Pavel Pavel,A.Buteanu,Răutu şi ziaristul Gongopol.

La ora 20,30,pleacă Ilie Lazăr şi Katenburg cu fiul.

Până la ora 24,Iuliu Maniu nu a mai fost vizitat de nimeni şi nu a părăsit locuinţa.

295

2123

28 Septembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,vine la Iuliu Maniu,Constantin Brătianu, secretar general al partidului liberal.

La ora 9,05,vine Liveanu.

La ora 9,15,pleacă Const.Brătianu.

La ora 10,vine Ing.Mihăescu,care pleacă la ora 10,15.

La ora 11,vine Ilie Lazăr și Cezar Simionescu.

La ora 11,10,vine V.Madgearu,care pleacă la ora 11,30.

La ora 12,vin Katenburg tatăl și fiul.

La ora 12,05,vine V.Madgearu.

La ora 12,15,vine I.Mihalache.

La ora 12,20,pleacă Ilie Lazăr și Cezar Simionescu

La ora 12,25,vine Pavel Pavel.

La ora 12,30,vine M.Popovici.

La ora 12,45,pleacă Pavel Pavel.

La ora 13,vine Aurel Buteanu.

La ora 13,05,vine Ghiță Pop.

La ora 13,10,pleacă Ghiță Pop și Aurel Buteanu.

La ora 13,20,pleacă V.Madgeaгu și I.Mihalache.

La ora 13,30,I.Maniu și M.Popovici se duc la domiciliul celui din urmă,de unde iau pe D-na Popovici și

296
281

merg împreună la masă la Victor Eftimiu.

La ora 14,50, vine la Victor Eftimiu, Ilie Lazăr.

La ora 15,05, vine I.Mihalache şi imediat după acesta Aurel Buteanu.

La ora 15,30, pleacă dela Victor Eftimiu, M.Popovici cu soţia.

La ora 15,55, pleacă I.Mihalache.

La ora 17,10, pleacă I.Maniu, Ilie Lazăr şi A.Buteanu. I.Maniu se duce singur la V.Madgearu.

La ora 17,20, I.Maniu pleacă dela V.Madgearu şi se înapoiază la domiciliu. In drum, pe Str.Caragea Vodă, se întâlneşte cu Brezeanu, cu care intră în casă.

La ora 18, Brezeanu pleacă dela I.Maniu.

La ora 18,50, vine la I.Maniu, Romulus Boilă - junior.

La ora 18,55, vine Petruşca.

La ora 19, vine Pavel Pavel urmat imediat de Katenburg - junior.

La ora 19,20, I.Maniu, Katemburg şi Pavel Pavel, merg la hotelul Ambasador. Aici intră numai I.Maniu, pentru a vizita pe I.Mihalache, care ocupă camera Nr.126.

La ora 20,25, I.Maniu pleacă dela hotelul Ambasador şi se duce la M.Popovici, de unde se înapoiază acasă la ora 21,45.

La ora 22,15, pleacă dela I.Maniu, Katenburg care venise în lipsa sa.

OPERAT LA FIŞE

2913

29 Septembrie 1939

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,30,Iuliu Maniu merge la Hotelul "Ambasador",unde vizitează pe Ion Mihalache.Aici se mai găsea și Virgil Madgearu.

La ora 10,15,vine la hotel Ambasador,Răutu.

La ora 10,20,vine Liveanu.

La ora 10,25,I.Maniu însoțit de Ion Mihalache, Virgil Madgearu,Răutu și Liveanu,coboară în hallul hotelului,unde se găseau Arjoceanu și Ianculescu.Mihalache cu o mașină pleacă în oraș,iar I.Maniu și V.Madgearu vorbesc în hall 5 minute,după care pleacă și V.Madgearu.

La ora 10,35,I.Maniu însoțit de Răutu și Liveanu se înapoiază acasă,unde era așteptat de Ghiță Pop,Ilie Lazăr și ziaristul Gongopol.

La ora 10,40,vine la Iuliu Maniu,Katenburg.

La ora 10,55,vine Pavel Pavel.

La ora 11,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,05,vine Generalul Moruzi.

La ora 11,40,pleacă Ilie Lazăr,Răutu și Gongopol.

La ora 12,vine Ing.Mihăescu.

La ora 12,05,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,25,vine Aurel Buteanu.

./.

La ora 12,35,pleacă Mihăescu şi Katenburg.

La ora 13,10,vine Polizu Micşuneşti.

La ora 13,25,pleacă Polizu Micşuneşti.

La ora 13,35,I.Maniu pleacă de acasă însoţit de Aurel Buteanu şi merge la M.Popovici.

La ora 15,10,la M.Popovici vine V.Madgearu.

La ora 15,45,V.Madgearu şi I.Mihalache care se găsea dinainte la M.Popovici,conduc pe Iuliu Maniu la domiciliu.In acelaş timp au plecat dela.M.Popovici,D-na şi av.Penescu.

La ora 17,vine la Iuliu Maniu,Katenburg.

La ora 17,15,vine Pavel Pavel,care pleacă după câteva minute.

La ora 18,vin Ilie Lazăr Emil Socor şi Petruşca.

La ora 18,15,vine Victor Eftimiu,care fără a intra în casă trimite lui Maniu,printr'un băiat de serviciu, un plic şi un pachet format tablou,mărime 30/40.

La ora 18,40,vine Cezar Simionescu.

La ora 18,50,vine C.Brezeanu,din Ploeşti.

La ora 18,55,vine Aurel Buteanu.

La ora 19,vine ziaristul Gongopol.

La ora 19,20,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,25,pleacă C.Brezeanu.

La ora 19,40,vine Pavel Pavel.

La ora 19,45,vine V.Madgearu.

La ora 20,pleacă Cezar Simionescu şi Emil Socor.

La ora 20,15,pleacă Gongopol şi Ghiţă Pop.

La ora 20,30,pleacă Ilie Lazăr.

./.

La ora 20,45,pleacă Pavel Pavel şi A.Buteanu.

La ora 20,55,pleacă V.Madgearu.

La ora 21,pleacă contele Katenburg.

La ora 21,15,Iuliu Maniu,Liveanu şi Petruşca merg la cinematograful "Capitol".

La ora 23,I.Maniu iese dela cinematograf şi se înapoiază la domiciliu,condus de Liveanu şi Petruşca.

----

30 Septembrie 1939

2973

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,20,la Iuliu Maniu vine o Doamnă cu flori.

La ora 9,30,I.Maniu însoţit de această Doamnă, merge la Sanatoriul Cantacuzino,pentru a vizita pe Ilie Cotarcea,Inspector General la Ministerul Sănătăţii,Direcţia Farmaceutică.

La ora 10,I.Maniu însoţit de D-nă,părăseşte sanatoriul şi merge la Hotelul Ambasador.Aci se desparte de Doamna şi vizitează pe I.Mihalache.La Ion Mihalache se afla şi Virgil Madgearu.

La ora 10,40,Iuliu Maniu,Mihalache şi Madgearu coboară în hall,Mihalache rămâne la hotel,Madgearu pleacă în oraş,iar I.Maniu se întâlneşte în faţa hotelului cu Ghiţă Pop şi Ciudin.Insoţit de aceştia se duce acasă în Str.Caragea Vodă.Aici se mai găseau Cezar Simionescu,Emil Bocor şi Liveanu.

La ora 10,50,pleacă Ghiţă Pop.

La ora 11,20,vine av.Leon.

La ora 11,30,pleacă av.Ciudin.

La ora 12,vine D-na Lăzărescu,care pleacă la ora 12,20.

./.

La ora 12,40,pleacă Cezar Simionescu,av.Leon şi Emil Socor.

La ora 12,45,vine Ilie Lazăr.

La ora 12,55,vine Aurel Buteanu.

La ora 13,vine contele Katenburg.

La ora 13,20,I.Maniu însoţit de Ilie Lazăr, se duce în Str.Sofia,la Mihai Popovici,unde rămâne numai I.Maniu,care ia masa aici.In urmă au părăsit locuinţa lui Maniu: Katenburg,Buteanu şi Liveanu.

La ora 14,40,I.Maniu pleacă dela M.Popovici şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 17,45,vine Aurel Dobrescu,care pleacă după câteva minute.

La ora 18,10,vine Cezar Simionescu.

La ora 18,30,vine Pavel Pavel.

La ora 19,05,vine Pan Halipa.

La ora 19,10,vine Aurel Buteanu.

La ora 19,15,vine Katenburg.

La ora 19,20,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,30,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 20,10,vine Ing.Mihăescu.

La ora 20,15,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 20,20,pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,25;pleacă Pan Halipa.

La ora 20,30,pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 20,45,pleacă Katenburg.

La ora 20,55,pleacă Ing.Mihăescu.

./.

La ora 21,20,Iuliu Maniu însoțit de Aurel Buteanu și Pavel Pavel, se duce la restaurantul "Cina", unde ia masa.

La ora 23,30,se înapoiază la domiciliu.

----

1 Octombrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 7,40,Iuliu Maniu însoţit de Liveanu,se duce la Gara de Nord,pentru a pleca la Cluj.Pierzând trenul,se înapoiază la domiciliu.

La ora 11,vine Ilie Lazăr.

La ora 11,30,Iuliu Maniu însoţit de Ilie Lazăr se duce la Biserica Unită Greco-Catolică,din Strada Polonă,de unde se înapoiază la domiciliu la orele 12.20.

La ora 12,25,Maniu este vizitat de Dr.Ionescu.

La ora 12,45,I.Maniu,condus de Ilie Lazăr şi Liveanu,merge la Gara de Nord.Cu trenul rapid Nr.31 - direcţia Cluj - I.Maniu părăseşte Capitala.

304

10 Octombrie 1939

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 19,55, a sosit în Capitală, venind dela Cluj, Iuliu Maniu. In gară era așteptat de Romulus Boilă, junior, care l-a însoțit până la domiciliu.

La ora 20,05, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 20,20, pleacă Zaharia Boilă, care venise înaintea lui I. Maniu.

La ora 21,35, Iuliu Maniu însoțit de Liveanu, care venise înaintea lui I. Maniu, se duce la cinematograful "Scala".

La ora 23,45, I. Maniu iese dela cinematograf și însoțit de Liveanu, se înapoiază la domiciliu.

305

11 Octombrie 1939

2923

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,vine la Iuliu Maniu,Liveanu.

La ora 9,35,vine Romulus Boilă,care pleacă la ora 9,45.

La ora 10,vine Pavel Pavel.

La ora 11,45,vine Ing.Mihăescu.

La ora 12,10,vine Cezar Simionescu.

La ora 12,20,vine av.Penescu,care pleacă la ora 12,35.

La ora 12,45,vine Romulus Boilă - j nior,care pleacă după 5 minute.

La ora 12,50,Iuliu Maniu se duce la Dr.N.Lupu,fiind însoţit până la locuinţa acestuia de Cezar Simionescu.

La ora 13,35,I.Maniu se duce la restaurantul "Cina", fiind condus până acolo de Dr.N.Lupu.

La ora 15,10,Iuliu Maniu însoţit de Sever Bocu, Cezar Simionescu şi Dr.Solomon,care veniseră înaintea lui la restaurant,iese dela "Cina" şi se duce acasă, fiind condus până la domiciliu de Sever Bocu.

La ora 17,40,la Iuliu Maniu vine Zaharia Boilă.

La ora 18,vine Pavel Pavel.

La ora 18,30,vine Sever Bocu şi pleacă Zaharia Boilă.

./.

OPERAT LA FISE

La ora 19,05,vine Dr.Stănculescu.

La ora 19,25,vine Katenburg.

La ora 19,35,vine Tăutu.

La ora 19,40,vine Octav Taslăoanu.

La ora 19,45,pleacă Dr.Stănculescu.

La ora 19,55,vine Ghiţă Pop.

La ora 20,10,vine Zaharia Boilă.

La ora 20,15,pleacă Katenburg.

La ora 20,20,pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,25,pleacă Sever Bocu şi Octav Tăslăoanu.

La ora 20,40,Iuliu Maniu se duce la Mihai Popovici,fiind condus de Romulus Boilă - junior.După 5 minute,vine la M.Popovici şi Dr.Solomon.

La ora 21,40,I.Maniu,D-na Popovici şi Dr.Solomon, se duc la cinematograful "Aro".Aici vin Leucuţia şi Ilie Lazăr.

La ora 23,50,I.Maniu,D-na Popovici,Dr.Solomon,Leucuţia şi Ilie Lazăr,pleacă dela cinematograf şi merg la restaurantul "Continental".Aci vin Pavel Pavel şi Katenburg.

La ora 0,45,Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

----

307 293

2223

12 Octombrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 9,10,vine la Iuliu Maniu,Liveanu.

La ora 9,45,vine Zaharia Boilă.

La ora 10,10,I.Maniu pleacă la N.Mareş,în Strada Şipotul Fântânei Nr.7,unde stă până la ora 10,40.De aici merge la Dr.N.Lupu.

La ora 11,20,vine la Dr.N.Lupu Generalul Negrei, care pleacă după câteva minute.

La ora 12,10,I.Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu şi se duce la Dr.Jovin,în Bul.Dacia.De aici pleacă la ora 13, la M.Popovici,unde a luat masa.La M.Popovici se mai găsea şi Virgil Kerciu,care nu a fost reţinut la masă.

La ora 14,30,Maniu pleacă dela M.Popovici şi merge acasă.

La ora 16,15,I.Maniu merge la Ing.Rică Georgescu, în Str.Grigore Mora Nr.14.Aici stă până la ora 17,30,când pleacă fiind condus până la poartă de Sever Bocu,care se găsea acolo.

La ora 17,35,vin la Iuliu Maniu,Ilie Lazăr şi Emil Socor.

La ora 17,40,vine Zaharia Boilă.

La ora 17,45,vine av.Ciudin.

La ora 17,50,pleacă Zaharia Boilă.

./.

La ora 17,55, vine Generalul Negrei.

La ora 18,05, vine Virgil Solomon şi ziaristul Gongopol.

La ora 18,10, vine Octav Tăslăoanu şi pleacă av. Ciudin.

La ora 18,50, vine Sever Bocu.

La ora 19, vine Cezar Simionescu şi Dr. Stănculescu.

La ora 19,05, vine Katenburg.

La ora 19,10, vine Răutu.

La ora 19,30, vine Ghiţă Pop.

La ora 19,45, pleacă Ilie Lazăr, Emil Socor, Gongopol şi Cezar Simionescu.

La ora 19,55, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 20, vine Zaharia Boilă.

La ora 20,05, pleacă Generalul Negrei.

La ora 20,10, pleacă Octav Tăslăoanu şi Sever Bocu.

La ora 20,20, pleacă Răutu şi Ghiţă Pop.

La ora 21, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 21,15, Iuliu Maniu, Ktenburg şi Virgil Solomon se duc la cinematograful "Femina", de unde Iuliu Maniu se înapoiază acasă la ora 23,30.

213

N O T A

13 Octombrie 1939

Din supravegherea lui Iuliu Maniu reiese că acesta în dimineaţa zilei de 12 Octombrie a.c., a făcut o vizită de jumătate de oră lui N.Mareş.

N O T A

16 Octombrie 1939

Din supravegherea lui Iuliu Maniu reiese că acesta aproape zilnic este vizitat de gazetarul Gongopol.

Intrucât acest gazetar este în prezent lipsit de o ocupaţiune remuneratorie şi date fiind întinsele sale relaţiuni nu numai în anturajul lui Maniu dar şi în cercurile bucureştene superioare, credem că unele demersuri întreprinse pe lângă numitul ar putea fi folositoare serviciului.

2923

17 oct 1939

311 ~~297~~

Astăzi la ora 19,55 Iuliu Maniu a părăsit Capitala, mergând în Ardeal.

La gară a fost condus de Ilie Lazăr, Livianu şi Katemburg.

OPERAT LA FIŞE

2483

21 oct 1939

312

Mai raportăm

că azi la ora 13,35, Dl. Iuliu Maniu a plecat din Şimleul Silvaniei cu automobilul la Cluj, şi de unde la ora 20,10 cu acceleratul Nr. 402 a plecat la Bucureşti.

46865

313

2923

N O T A

24 Octombrie 1939

In cercurile opoziţioniste din Capitală se difuzează copia unui memoriu - alăturat în transcriere - întocmit de Iuliu Maniu, despre care răspânditorii săi afirmă cu detaliu suplimentar că a fost depus la Mareşalatul Curţii Regale din partea preşedintelui fostului partid naţional-ţărănesc.

M A J E S T A T E,

In aceste zile de rasboi, de neasteptate prefaceri internationale si de sguduire interna, am datoria fata de poporul românesc din Ardeal si Banat, pe care l=am condus prin revolutia din 1918 la unirea cu Vechiul Regat si apoi l=am guvernat prezidând consiliul dirigent până la desavârsirea noei asezari de drept a statului român, casi fata de tara intreaga pe care am guvernat=o in repetate rânduri, de a supune Maestatii Voastre marea ingrijorare ce ne framânta in legatura cu soarta acestei tari. In aceasta calitate imi iau libertatea a ruga respectuos Maestatea Voastra sa binevoiasca a acorda expunerilor de mai jos Inalta Sa atentiune.=

Primejdiile ce ne ameninta din afara sunt agravate azi de situatia interna. Intr'o vreme de prabusiri de stat in imediata invecinatate a hotarelor noastre, pozitia României este din cele mai critice si poatedeveni catastrofală.= Tara noastra astazi fiind lipsitade orice aliantă sau prietenie temeinica cu una din tarile puternice nu se poatebizui decat pe propriile sale puteri. O intelegere intre cele doua mari puteri vecine poate decide de soarta ţări si dinastiei noastre.

In aceasta clipa de grea cumpana se impune mai mult ca oricand ca natiunea sa fie unita sufleteste, sa aibe incredere in ea insasi si in legile tarii care o pun la adapost de surprinderi si arbitrar, si sa fie sigura ca exista inauntru o ordine de drept care ii asigura viata, onoarea, familia si averea.

Toti am fost sguduiti de tragicul eveniment al asasinarii primului ministru, care nu poate sa provoace in sufletul fiecarui om decat un sentiment de repulsiune si de condamnare categorica.=

Tocmai acest sentiment care stapâneste unanimitatea naţiunii ar fi putut servi ca isvor de reculegere sufleteasca si morala a opiniei publice sica prilej de intarire a puterii de stat. Era momentul psihologic potrivit, provocat de revolta generală, isvorât din oribila faptă savârsita in mijlocul evenimentelor atât de ingrijoratoare pentru stat, ca sa se faca repede justitie, aplicând faptuitorilor toată rigoarea sanctiunilor legale si sa se rupa astfel cercul vitios in care se sparge viata publica.= Opinia publica este ingrozita de vedania ce i se infatiseaza periodic: cetateni care asasineaza un prim ministru organe ale statului care ucid la rândul lor pe faptuitorii si pe adeptii lor, fara cea mai sumara judecatat, si apoi alti cetateni, care drept rasbunare asasineaza din nou un alt prim ministru.

In loc de a termina acest macabru lant derasbunari si represiuni sângeroase, cu durere si indignare aflam din presa ca asasinii au fost scosi in strada de autoritati si impuscati de organele oficiale fara o judecata data de justitia tarii, si ca pe urma au fist expusi vederii publice.

Se confirma ca au fost savârsite astfel de fapte sângeroase in mai multe judete din tara, si in lagarele de concentrare, cu scopul de a rasbuna victima si de inspaimânta lumea. Mai mult, cu ingaduirea censurii se semnalează chiar in ziare ca aceste acte de represiune si intimidare se vor extinde si asupra membrilor familiei celor suspecti.

Sire, un stat civilizat, intemeiat pe ordinea legala, judeca si execută sentinta adusa cu forme legale, contracelor urmariti, dar nu face actede ras=

bunare. Numai statele barbare, sau cele in descompunere alearga la asemenea masuri, lipsite de orice prevedere politica, care nu-si ating scopul nici o data

Aflu cu cata sadica bucurie si cu câta ironie inregistreasa minoritatile din Ardeal si Banat omorurile savârsite fara judecata contra unor fi ai neamu lui românesc, care revendicau odinioara libertatea lui naţională si emanciparea de sub stapânireastraina, tocmai pentru a introduce o viata de stat civilisat si domnia unei stricte legalitati.-

Este o mare greseala politică de a face raspunsator de o crima sau act de nebuinie un grup intreg nu numai fara o prealabila judecata legala, dar chiar fara verificarea identitatii fiecaruia din cei sanctionati. In deosebi când hotarele tarii sunt amenintate si cand prin urmare este necesara o solidaritate naţionala desavârsita, trebue sa ne ferim de acte de rasbunare si de crusimi care turbura atmosfera de fratie indispensabila in momente de mare avânt si de sforţare naţională. Dar mai presus de orice un instinct de auto conservare ne ar impune sa nu servim prin asemenea actiuni de stat prilej de compasiune si pretexte de imixtiună externe, invocandu-se motive de umanitate, asa cum pilde recente ne-au aratat in casul altor State.

Situaţia ce s'a creat este cu atâât mai ingrijoratoare cu cat fara dreptate desigur opinia publica face Coroana raspunsatoare de toate ce se intâmplă fiindca tocmai in aceste vremuri Ea a gasit de cuviinta sa-si asume raspunderi directe si personale atât in relatiile externe, cât si in cele interne, adoptând un regim politic care anihileaza orice urma de ~~xxxxxxxx~~ vointa naţională, si de posibilitate de acoperire a Coroanei. Ar fi fost bine ca tragica dispariţie a fostului prim ministru sa serveasca cel putin pentru a rupe sirul dureros al represiunilor sângeroase ca astfel amintirea lor sa fie legata de un guvern sub care s'au săvârsit.-

Un regim monarhic absolutist are prerogativele sale speciale dar are si raspunderile sale deosebite intru cat risca nu numai persoana suveranului si si existenta Coroanei, spre deosebire de un regim de dictatura civilă, in care particularii poate risca si aventuri primejdioase pentru tara, dar aceasta din urmă e libera sa le inlature, farasa amenintе existenta institutiilor fundamentale de stat.-

Chiar daca nu ar fi decat aceasta consideratie si Regimul de guvernare personală instaurat in Februarie 1938, s'a dovedit cu totul inoportun. Dar el s'a dovedit si primejdios. Un regim se judeca dupa rezultatele lui, nu dupa intentiuni pornite de foarte multeori din cea mai curata dorinta de binele tarii.

Resultatele dupa aproape doi ani ale sistemului actual sunt:

IN POLITICA INTERNA. Generalisarea sentimentului ca naţiunea este despoiata de drepturile ei si ca este considerata nu ca un subiect de drept ci ca un instrument de executie la discretia unor forte suprapuse.-

Inradacinarea tot mai mult a convingerii ca in conducerea vietii de stat hotarase ideile preconcepute, in serviciul carora se cauta oameni si mijloace, netinându-se seama de necesitati primordiale si de posibilitatile materiale si psihiologice si, ca urmare, exterinarea crescând a elanului creator si chiar a sentimentului de comunitate de interese a multimii cu conducerea de stat.-

In locul unei pacificari si destinderi, sfâsiere intre cetatenii tarii, impartiti in trei tabere, una a favoritilor, alta a exploatatilor si a treia a persecutailor, a caror lupta ramâne nevazuta deci cu atât mai pericul asa,

marginindu-se ca toate boalele ascunse la isbucniri tragice pentru organism.

O nemultumire ce clocoteste in toata tara, din cauza apasarii fiscale și a scumpetei crescande, a abuzurilororganelor administrtive si politienesti, care prefac arbitrariul organelor centrale intr'o asuprire nedreapta, exploatoare in oras ca si la sate. Regimul dictatorial a inmultit abuzurile si corupțiunea in loc de a le starpi.-

IN POLITICA EXTERNA. Inconjurati de vrasmasi seculari, fara nici un aliat strâmtorati intre doua puteri formidabile, conduse de resentimente, suntem permament amenintati de a fi macinati ca un graunte cazut intre doua pietre de moara.Suntem redusi la propriile noastre puteri, pe care insa nu le-am organizat la timp nici sufleteste, nici sub raportul administrativ si nici sub raportul insestrarii militare.

S'a pierdut mult timp, tara a ajuns in grea criza, dar situatia nu este desnadajduita. Se pot gasi inca remedii.-

Prima conditie este ca organismul națiunii sa fie patruns de un viguros optimism si sa se restabileasca unitatea morala si pacea interna, contopându-se intr'un singur manuchiu cei ce au dreptul de a conduce si de a ordona, si cei care au datpria de a se supune si de a se jertfi.

Unirea sufleteasca a națiunii trebue sa fie restabilita de indata, pentru a fi in stare a face față primejdiilor, iar numele Maestatii Voastre sa straluceasca drept pavăză pentru toti cetatenii si pentru generațiile viitoare.

Problema fundamentala a momentului istoric actual este cum sa se refaca armonia națională dintre Coroană, guver si națiune, chemându-se națiunea la o colaborare activă.

Pentru Coroană renuntarea la avantajiile atât de ispititoare ale puterilor absolute si nelimitate constitue o prima de asigurare contra riscurilor infricosatoare din timpurile tulburi cum sunt cele de azi.-

Ca ardelean am pe lânga grija generala pentru pastrarea integritatii statului, comuna cu toți patriotii acestei tari,si preocuparea speciala pentru soarta provinciilor pe care le-am condus atât sub regimul strain cât si in primii ani dupa unire.- Ardealul si Banatul urmaresc astazi cu extrema incordare desfasurarea evenimentelor exterene si cauta cu ingrijoarare sa descifreze viitorul ce li se rezerva.O mie de ani de stapânire straina le-au deprins sa judece evenimentele sub unghiul de privire al libertății naționale.Spiritul public din aceste provincii este astazi torturat de teama unei catastrofe, care le-ar fi fatală in masura mai mare decât oricarei provincii românesti-

Nici un român nu mai voeste sa se introduca sub jugul asupririi straine. Desfasurarea evenimentelor externe este insa, in spiritul ardelenilor si banatenilor mult agravata de greselile nenumarate ale politicei noastre interne.Ei nu ar putea sa vadă decat in revenirea la o viata politica normala un motiv de linistire, o garantie de consolidare si de rezistenta inpotriva oricaror primejdii.-

Am tinut sa spun Maestatii Voastre cuvantul meu deschis, oricat de nesocotit a fost el pâna astazi, lipsit de consideratiuni personale, caci nu doresc nimic pentru mine, ci vreau sa servesc națiunea si sa-mi fac datoria fata de tara, fata de tron si fata de dinastie.-

Sunt si ramân al Maestati Voastre prea plecat si supus,

IULIU MANIU

347. B

26 Octombrie 1939 317

Supravegherea lui Iuliu Maniu, dela 25 - 26 Octombrie 1939 :

In ziua de 25 Octombrie, I.Maniu a plecat împreună cu Mihai Popovici şi D-na, cu maşina, la Dobreşti, unde şi-a serbat patronul împreună cu Dr.Popovici.

In ziua de 26 Octombrie c., Maniu s'a înapoiat la ora 12 în Capitală, însoţit de Mihai Popovici, iar la ora 16, a venit la domiciliu.

La ora 17,10, este vizitat de Dr.Virgil Solomon.

La ora 18, vine contele Katenburg.

La ora 18,10, vine Georoceanu.

La ora 18,30, vin Pavel Pavel şi V.Serdici.

La ora 18,40, vine I.Liveanu.

La ora 18,50, vine Augustin Lazăr.

La ora 19, vine Sever Bocu.

La ora 19,05, pleacă Augustin Lazăr.

La ora 19,10, pleacă contele Katenburg, Pavel Pavel şi Serdici.

La ora 19,40, vine cu maşina Generalul Cihoski.

La ora 19,45, vine Zaharia Boilă.

La ora 20, pleacă Georoceanu şi Sever Bocu.

La ora 20,45, pleacă toţi ceilalţi, afară de Generalul Cihoski.

./.

La ora 21,10,pleacă Generalul Cihoski.

La ora 21,15,I.Maniu pleacă la masă la Penescu.

2923

31 Oct. 1949 319

OPERAT LA FOND

23/ Astăzi la orele 12.50, Iuliu Maniu însoţit de Zaharia Boilă au plecat la Cluj.

La gară au fost conduşi de Ilie Lazăr.

47201

C 1

2923

329
306

OPERAT LA FIŞE

N O T A

1 Noembrie 1939

Fruntaşul naţional-ţărănist Ilie Lazăr, întrebat de nişte cunoscuţi ai săi ce mai face Iuliu Maniu le-a declarat că acesta "aşteaptă momentul ca să se sfârşească toată comedia cu organizarea Frontului" şi că este convins că se va reveni la viaţa de partid.

Mai departe Ilie Lazăr a susţinut că Iuliu Maniu consideră pe ministrul Urdăreanu ca principalul vinovat de actuala situaţie politică internă deoarece lipseşte pe Suveran de posibilitatea unei informaţii exacte asupra felului cum priveşte opinia publică actele regimului actual.

Ca o ilustrare a situaţiei, Ilie Lazăr a susţinut că secretarii generali ai Frontului Renaşterii Naţionale Victor Moldovan şi Apostolescu plecând zilele acestea în Ardeal au convocat pe deputaţii Frontului din regiunile respective şi le-a cerut să organizeze câteva întruniri, iar că aceştia le-ar fi spus că este riscant să fie încercat un contact cu massele de amploare mai mare.

Din cauza ministrului Urdăreanu - a încercat să susţină Ilie Lazăr - asemenea informaţii nu parvin la Suveran.

Cu aceiaş ocazie Ilie Lazăr a desminţit orice încercare care să afirme că s'ar fi făcut pentru stabilirea unei înţelegeri cu guvernul sau cu Suveranul.

Este de relevat că nervozitatea şi unele ata-

curi indirecte la adresa ministrului C.C.Giurescu şi a lui Victor Moldovan,denotă o îngrijorare a partizanilor lui Iuliu Maniu,cari se tem că de data aceasta s'ar putea să rămână complect izolaţi.

47666

322

308

OPERAT LA

N O T A

15 Noembrie 1939

Printre apropiaţii lui Iuliu Maniu se discută că fruntaşul opoziţionist intenţionând să redacteze un nou memoriu, a delegat pe Ghiţă Pop cu întocmirea unui studiu tratând despre situaţia minorităţilor din Ardeal.

Acest studiu, complectează cercurile maniste, va constitui numai un capitol al memoriului amintit pe care Maniu intenţionează să-l depună la Mareşalatul Curţii Regale.

323

14 Noembrie 1939.

Iuliu Maniu şi minorităţile.

Cercurile naţional-ţărăniste afirmă că IULIU MANIU a însărcinat pe GHITA POP să redacteze un studiu referitor la situaţia minorităţilor din Ardeal.

Acest studiu - precizează maniştii - va constitui un capitol al memoriului pe care IULIU MANIU intenţionează să-l supună M.S.Regelui.

2923

26 Noembrie 1939

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,vine la Iuliu Maniu,I.Diveanu.

La ora 10,vine Zaharia Boilă.

La ora 10,05,vine cu o mașină Tx.un om de serviciu,care lasă o scrisoare.

La ora 10,15,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 10,35,vine Ion Mihalache.

La ora 11,vine Mihai Popovici.

La ora 11,10,vine Zaharia Boilă.

La ora 11,20,vine D-na Lăzărescu.

La ora 11,45,pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 11,50,pleacă I.Mihalache.

La ora 11,55,vine Cezar Simionescu.

La ora 12,pleacă M.Popovici și vine Petrușca,însoțit de av.Leon.

La ora 12,05,vine Răutu.

La ora 12,30,vin Ilie Lazăr și av.Dumitrescu.

La ora 13,10,pleacă Răutu,Zaharia Boilă și av. Leon.

La ora 13,15,pleacă Cezar Simionescu.

./.

La ora 13,30, Iuliu Maniu pleacă la masă la M.Popovici şi în urma sa pleacă Ilie Lazăr, Petrugea şi av.Dumitrescu.

La ora 16,50, Iuliu Maniu pleacă dela M.Popovici însoţit de I.Mihalache şi V.Madgearu, cari se găseau acolo, cu maşina şi conduc pe I.Maniu la domiciliu.

La masă a luat parte şi A.Dobrescu.

La ora 17,30, Iuliu Maniu trimite băiatul de serviciu la Stelian Popescu cu o carte de vizită.

La ora 18,40, vin Ghiţă Pop şi Boilă - junior.

La ora 19, vine Pavel Pavel.

La ora 19,40, vin Av.Leon, Aurel Buteanu şi Em.Socor.

La ora 19,45, vin Zaharia Boilă şi Ilie Lazăr.

La ora 19,50, vine Leucuţia.

La ora 20, pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,45, pleacă av.Leon, Ilie Lazăr, Aurel Buteanu şi E.Socor.

La ora 21, Iuliu Maniu pleacă de acasă însoţit de Leucuţia, Pavel Pavel şi Boilă junior, la restaurantul "Cina".

La ora 23,45, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu, condus de Pavel Pavel şi Leucuţia.

326

27 Noembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,vine la Iuliu Maniu,I.Liveanu.

La ora 9,45,vine Ing.Mihăescu,cu mașina.

La ora 10,10,vine Penescu.

La ora 10,15,Iuliu Maniu pleacă cu mașina Inginerului Mihăescu,la V.Madgearu,iar Mihăescu se duce în oraș.

La Madgearu se mai găseau Ion Mihalache și Pan Halippa.

La ora 10,20,vine la Madgearu,Dr.Lupu.

La ora 10,25,vine Penescu.

La ora 11,05,vine M.Popovici.

La ora 12,Madgearu pleacă de acasă și se înapoiază la ora 12,50.

La ora 12,55,pleacă M.Popovici.

La ora 13,45,Mihalache și Penescu pleacă cu mașina,Pan Halipa și Dr.Lupu pe jos,iar Maniu este condus la domiciliu de Aurel Dobrescu.

La ora 17,30,vine la I.Maniu,Pavel Pavel.

La ora 17,50,vine Liveanu.

La ora 18,vine Pan Halipa și Boilă - junior.

./.

La ora 18,15, vine Cezar Simionescu.

La ora 19,20, I.Maniu pleacă însoţit de Pan Halippa şi merge la Dr.N.Lupu.

La ora 20,05, I.Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu şi merge la restaurantul "Cina".

La ora 21,1 , iese dela restaurant cu Pavel Pavel, se plimbă câtva timp împreună, apoi se despart.

Pavel Pavel intră la Athenée Palace, iar Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

2923

28 Noembrie 1939 399

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,10, vine la Iuliu Maniu, Zaharia Boilă.

La ora 9,25, vine I.Liveanu.

La ora 9,45, pleacă Zaharia Boilă şi vin av. Solomon şi Cezar Simionescu.

La ora 10,10, pleacă av.Solomon şi Cezar Simionescu.

La ora 11,20, Iuliu Maniu se duce la Virgil Madgearu, unde a avut loc o consfătuire a fruntaşilor naţional-ţărănişti, la care au participat şi Dr.N.Lupu, Pan Halipa, M.Popovici, I.Mihalache şi A.Dobrescu.

La ora 13, Madgearu pleacă de acasă cu o maşină Tx. şi se înapoiază la ora 13,20.

La ora 13,25, participanţii la consfătuire merg în grup la restaurantul "Continental", unde se găseau şi Costache Lupu, Ing.Mihăescu, av.Leon, Răutu, Virgil Solomon, Ilie Lazăr, Măldărăscu, Cezar Simionescu, Ghiţă Pop şi Penescu.

La ora 15,30, I.Maniu pleacă dela restaurant însoţit de Dr.N.Lupu, M.Popovici şi Virgil Solomon. In Strada Episcopiei, Maniu se desparte de însoţitorii săi şi se înapoiază la domiciliu.

./.

La ora 17,30, vine la Iuliu Maniu, Măldărăscu.

La ora 18,15, vine M.Popovici.

La ora 18,25, vin Ilie Lazăr şi Virgil Solomon.

La ora 18,30, pleacă M.Popovici.

La ora 18,35, pleacă Ilie Lazăr.

La ora 18,40, vin Pavel Pavel, Zaharia Boilă şi Leucuţia.

La ora 18,45, vin Octavian Tăslăoanu şi Penescu.

La ora 18,50, vine Ilie Lazăr.

La ora 19, vine cu maşina Brezeanu, din Ploeşti.

La ora 19,10, vine Generalul Negrei.

La ora 19,15, vin Ion Pop şi Crihan.

La ora 19,20, vine Petruşca.

La ora 19,25, vine Ghiţă Pop.

La ora 19,30, pleacă Tăslăoanu, Penescu şi Brezeanu.

La ora 19,35, vine Aurel Buteanu şi pleacă Ion Pop cu Crihan.

La ora 20, pleacă Zaharia Boilă, Pavel Pavel, Măldărăscu şi Ilie Lazăr.

La ora 20,15, pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,20, pleacă Generalul Negrei.

La ora 20,45, I.Maniu însoţit de Leucuţia şi V.Solomon, se duce la restaurantul "Cina".

La ora 23,05, pleacă dela restaurant, fiind condus până în Str.Franklin de Leucuţia, V.Solomon şi Ilie Lazăr, de unde ia o maşină Tx. şi se înapoiază la domiciliu.

330

30 Noembrie 1939

OPERAT LA FIȘE

SUPRAVEGHEREA LUI IULIU MANIU

In ziua de 29 Noembrie a.c. la ora 9.30 vine la IULIU MANIU, Liveanu.

La ora 10.20 vine Virgil Solomon

La ora 10.30 vine d-na Lăzărescu

La ora 10.35 pleacă d-na Lăzărescu

La ora 10.45 vine M.Popovici

La ora 11 vine Pavel Pavel

La ora 11.05 pleacă Virgil Solomon

La ora 11.15 Iuliu Maniu, M.Popovici și Pavel Pavel se duc pe jos la V.Madgearu, unde intră numai I.Maniu.

La ora 12 Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 12.20 vine Măldărăscu

La ora 12.25 vine George Brătianu.

La ora 13 vine Virgil Solomon, care pleacă cu Măldărăscu la ora 13.05.

La ora 13.25 pleacă George Brătianu.

La ora 13.30 Maniu se duce la restaurantul CINA, de unde pleacă la ora 15.30 însoțit de av.Roxin, Virgil Solomon și Polizu Micșunești. După ce merg împreună puțin timp, Iuliu Maniu se desparte de cei arătați și se înapoiază la domiciliu.

./.

La ora 17.30 vine Ghiţă Pop
La ora 18 vine Pan Halipa
La ora 18.30 vine A.Buteanu
La ora 18.35 vine Petruşca
La ora 18.45 vine Pavel Pavel
La ora 18.50 vine Boilă junior
La ora 19 vine Cezar Simionescu
La ora 19.25 pleacă Pan Halipa
La ora 19.35 pleacă Cezar Simionescu.

La ora 19.45 vine Leucuţia, Ilie Lazăr şi Virgil Solomon, urmaţi imediat de Zaharia Boilă.

La ora 20 vin Ieronim Stoichita şi Răchitan

La ora 20.50 pleacă Virgil Solomon, Ilie Lazăr, Leucuţia, Zaharia Boilă, Rachitan şi Stoichiţa.

La ora 21 pleacă Aurel Buteanu, Pavel Pavel, Petruşca şi Boilă junior.

Dela această oră Maniu nu a mai primit vizite şi nu a ieşit în oraş.

---

30 Noembrie 1939

Supravegherea lui IULIU MANIU

La ora 9.30 vine la IULIU MANIU, I.Liveanu.

La ora 10.45 vine Măldărescu,care pleacă la ora 10.40.

La ora 10.45 vine ZAHARIA BOILA care pleacă la ora 11.

La ora 11.15 vine Penescu.

La ora 11.46 vine Ilie Lazăr.

La ora 11.45 vine Cezar Simionescu.

La ora 11.50 pleacă Penescu.

La ora 11.55 vine Mihai Popovici

La ora 12 vine Aurel Dobrescu

La ora 12.05 vine Octav Tăzlăoanu şi Emil Socor

La ora 12.25 pleacă Mihai Popovici.

La ora 12.40 pleacă Cezar Simionescu,E.Socor, A Dobrescu şi Ilie Lazar.

La ora 12.55 vine Răchiţean şi pleacă imediat.

La ora 13.20 I.Maniu însoţit de O.Tăzlăoanu se duce la M.Popovici,unde rămâne numai Maniu.La Popovici se mai găseau I.MIHALACHE şi Virgil Madgearu.

La ora 15.30 Maniu se întoarce la domiciliu.

La ora 17.45 vine Petruşca.

La ora 18 vine Pavel Pavel

./.

La ora 18.05 vine Răchiţan

La ora 18.10 vine Mihai Popovici care pleacă la ora 18.25.

La ora 18.30 vine O.Tăzlăoanu

La ora 18.40 vine Dr.Stănculescu

La ora 18.45 vine Cezar Simionescu

La ora 18.50 vine Z.Boila, Ilie Lazar şi V.Solomon

La ora 19 vin Răutu şi Ghiţă Pop.

La ora 19.05 pleacă Z.Boilă.

La ora 19.15 vine A.Buteanu

La ora 19.35 vine Leucuţia

La ora 20 pleacă C.Simionescu şi imediat avocatul Răutu.

La ora 20.05 pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20.10 Maniu şi V.Solomon merg la M.Popovici In acelaş timp pleacă dela Maniu, A.Buteanu, Petruşca, Ilie Lazar. O.Tăzlăoanu, Rachiţan, Dr.Stanculescu.

La ora 20.15 vine Mihăescu, în lipsa lui Iuliu Mani

La ora 21.15 Maniu însoţit de Madgearu şi Mihalache pleacă dela M.Popovici cu maşina lui Madgearu. In Str. Berna, Mihalache coboară, iar Maniu se duce acasă.

La ora 21.35 Maniu se duce la restaurantul Cina, de unde iese la ora 23.30 însoţit de Ilie Lazar şi Leocuţia, de care se desparte după puţin timp şi se înapoiază singur la domiciliu.

2913

AN

1 Decembrie 19..

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,10,vine la Iuliu Maniu,I.Liveanu.

La ora 9,35,şoferul lui V.Madgearu aduce o scrisoare.

La ora 9,10,vine Zaharia Boilă şi pleacă împreună cu Iuliu Maniu,la V.Madgearu,unde rămâne numai Maniu.

La ora 9,25,I.Maniu pleacă dela V.Madgearu, merge până în Piaţa de Flori,vizitează Bul.Colţei şi se înapoiază acasă.

La ora 11,la I.Maniu vine Mihai Popovici.

La ora 11,15,vine Cezar Simionescu.La aceiaşi oră vine un valet cu un taxi şi lasă o scrisoare.

La ora 11,30,pleacă M.Popovici.

La ora 11,35,vine D-na Alice Sturza.

La ora 11,50,pleacă D-na Alice Sturza.

La ora 12,vine Madgear u.

La ora 12,10,pleacă V.Madgearu.

La ora 12,25,vine Virgil Solomon.

La ora 12,30,vine av.Răutu.

La ora 12,35,vine Ing.Mihăescu.

La ora 12,40,vine Ghiţă Pop.

./.

La ora 12,55, vine Gongopol.

La ora 13,10, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 13,30, pleacă Răutu, Ghiţă Pop şi Gongopol.

La ora 13,50, pleacă Ing. Mihăescu.

La ora 14, I. Maniu însoţit de Solomon se duce la restaurantul "Cina".

La ora 15,20, I. Maniu pleacă dela "Cina" şi se înapoiază acasă.

La ora 17,50, vine la I. Maniu, Ghiţă Pop.

La ora 18, vine Inginerul Mihăescu.

La ora 18,10, vin Ilie Lazăr şi Zaharia Boilă.

La ora 18,15, vine V. Solomon.

La ora 18,20, vine Mihai Popovici.

La ora 18,25, vine Leucuţia şi pleacă Ghiţă Pop

La ora 18,35, pleacă Mihăescu şi Mihai Popovici

La ora 18,40, pleacă Zaharia Boilă şi Ilie Lazăr. La aceiaşi oră vine Răchiţeanu.

La ora 18,45, vine Cezar Simionescu şi pleacă Leucuţia.

La ora 18,50, vine Pop Ionel, avocat din Oradea.

La ora 19, vinel Leucuţia şi Cornel Bianu.

La ora 19,05, vine Pavel Pavel.

La ora 19,10, pleacă I. Maniu şi merge la Dr. N. Lupu.

La ora 20, Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 20,50, pleacă Pavel Pavel şi Cornel Bianu.

./.

La ora 21, pleacă A.Buteanu şi Zaharia Boilă, care venise în lipsa lui Maniu.

La ora 21,20, I.Maniu însoţit de Leucuţia, Dr.Solomoh, Rachiţeanu şi Romălus Boilă, care venise în lipsa lui I.Maniu, se duce la restaurantul "Cina".

La ora 23,05, I.Maniu pleacă dela restaurant şi se duce la Gara de Nord, fiind condus de Zaharia Boilă, Dr.Solomon, Răchiţeanu, Leucuţia, Pop Ion şi C.Bianu.

La ora 23,35, I.Maniu părăseşte Capitala cu destinaţia Cluj.

2923

2 Decembrie 1939

IULIU MANIU a părăsit Capital.

In seara zilei de 1 Decembrie a.c. IULIU MANIU a plecat la Cluj;întreruperea bruscă a consfătuirilor cu fruntașii grupului s'ar datori unor cauze familiare,care au cerut prezența lui la Cluj.

IULIU MANIU se va înapoia în Capitală la începutul săptămânii viitoare.

2923

10 Decembrie 1939

324

OPERAT LA FIȘE

II

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

In ziua de 10 Decembrie c., la ora 20,15, cu trenul rapid Nr.32, a sosit în Capitală Iuliu Maniu, venind dela Cluj.

In Gara de Nord nefiind așteptat de nici o persoană din anturajul său, Maniu a luat o mașină Tx. și s'a dus la locuința sa din Str. Caragea Vodă Nr.27.

La ora 20,35, a fost vizitat de I. Liveanu, iar la ora 21,10, însoțit de acesta, s'a dus la Virgil Madgearu.

La ora 22,10, Maniu pleacă dela Madgearu, însoțit de Liveanu și merge la cinematograful Aro.

La ora 0,45, iese dela cinematograf și se înapoiază la domiciliu.

2923

11 Decembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,40,vine la Iuliu Maniu,av.Penescu însoțit de M.Popovici.

La ora 10,pleacă av.Penescu.

La ora 10,20,vine Zaharia Boilă.

La ora 11,pleacă Mihai Popovici.

La ora 11,20,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 12,25,vin Pavel Pavel și Sever Bocu.

La ora 13,30,Iuliu Maniu conduce pe Sever Bocu până în Str.Gr.Mora,la Ing.Rică Georgescu,iar el se duce la restaurantul "Cina",unde era așteptat de Ilie Lazăr și Aurel Buteanu.

La ora 14,55,Maniu pleacă dela restaurant însoțit de Aurel Buteanu.Se desparte de acesta în fața Ateneului și se înapoiază la domiciliu.

La ora 17,25,vine Mihai Popovici.

La ora 17,35,Maniu pleacă însoțit de Mihai Popovici,de care se desparte în stradă și se duce la Dr.N.Lupu

La ora 18,20,Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu și revine la domiciliu,unde era așteptat de Brezeanu din Ploești.

La ora 18,40,vine ziaristul Gongopol.

./.

La ora 18,55, vine Pavel Pavel.

La ora 19, vin Sever Bocu şi D-na Lăzărescu.

La ora 19,10, vine Ghiţă Pop şi pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 19,20, vine Zaharia Boilă, urmat imediat de Dr. Stănculescu.

La ora 19,30, vin Leucuţia şi Ilie Lazăr.

La ora 20, pleacă Brezeanu, urmat imediat de Gh. Pop şi Pavel Pavel.

La ora 20,10, pleacă Dr. Stănculescu.

La ora 20,30, pleacă Gongopol.

La ora 20,50, Iuliu Maniu condus de Ilie Lazăr, merge la Teatrul din Sărindar, unde intră singur.

Aici era aşteptat de Ionel Pop cu soţia, D-na Popovici şi Boilă - junior.

La ora 24, cei de mai sus merg la restaurantul "Continental".

La ora 0,55, Iuliu Maniu se înapoiază singur la domiciliu.

341

11 Decembrie 1939.

Anturajul domnului Maniu atribue sosirii acestuia în Capitală un singur scop, acela de a lua contact cu toţi fruntaşii vieţei noastre politice cari împărtăşesc modul său de a vedea în politica externă, adică cu aceia cari înţeleg să menţină orientarea României alături de marile puteri aliate.

Din primele zile ale acestei săptămâni, declară apropiaţii domnului Maniu, d-sa va lua contact cu domnul Dinu Brătianu pentru a stabili cu acesta linia de conduită a celor două grupări faţă de acţiunea pe care d-sa tinde s'o realizeze, după care va solicita întrevederi cu prof.N.Iorga, Gr.Iunian şi se afirmă chiar cu domnul mareşal Prezan.

Şeful naţional-ţărăniştilor va expune acestora îngrijorările sale precum şi soluţia pe care o preconozează, creiarea unui front care să afirme neutralitatea armată a României, dar adeziunea sufletească a intelectualităţii şi masselor româneşti pentru idealurile ţărilor apusene precum şi recunoştinţă pentru sacrificiile cari le fac în această nobilă cauză.

Deasemeni domnul Maniu ar intenţiona să ia contact chiar cu domnul Preşedinte al Consiliului de Miniştri pentru a verifica versiunile alarmante în ceiace priveşte atitudinea U.R.S.S.-ului faţă de ţara noastră.

Cercurile din apropierea sa cred că domnul Maniu va recurge în cele din urmă la luarea contactului cu Coroana, depunând la Palat un memoriu prin mijlocirea domnului Mihalache, care va solicita în acest scop o audienţă.

Asupra redactării acestui memoriu urmează să se ia o hotărâre definitivă după ce domnul Maniu se va fi consultat cu Dinu Brătianu precum şi cu alţi fruntaşi politici.

2923

11 Decembrie 1938

Acţiunea lui IULIU MANIU.

--

Cercurile naţional-ţărăniste dau o deosebită importanţă întrevederii ce a avut loc în ziua de 10 Decembrie a.c. între IULIU MANIU şi STELIAN POPESCU, cari au călătorit împreună pe distanţa Predeal-Bucureşti.

Deşi aceste cercuri nu cunosc încă nimic în privinţa celor discutate, consideră că întrevederea este semnificativă prin faptul că a fost dorită de IULIU MANIU şi mijlocită de ZAHARIA BOILA, cu prilejul unei vizite pe care acesta o făcuse în aceiaş zi la Predeal directorului ziarului "Universul".

..

Fiind informat de ZAHARIA BOILA despre venirea lui IULIU MANIU în Capitală, VIRGIL MADGEARU a chemat de urgenţă pe ION MIHALACHE.

Naţional-ţărăniştii aşteaptă cu interes viitoarele consfătuiri pe care IULIU MANIU le va avea cu principalii săi colaboratori.

----

6. pag 2

343 329

12 Decembrie 1939

OPERAT LA FIŞE

Activitatea lui Iuliu Maniu.

In seara de 10 Decembrie crt. IULIU MANIU a vizitat pe VIRGIL MADGEARU, pentru a se informa asupra celor petrecute în lipsa sa din Capitală.

VIRGIL MADGEARU i-a declarat că - după informaţiunile sale - guvernul întâmpină dificultăţi în realizarea misiunei sale, " iar M.S.Regele este decis să renunţe la el îndată ce va găsi o nouă formulă ministerială,capabilă să asigure o reală destindere ".

IULIU MANIU crede însă că, " cu toate greutăţile pe care le întâmpină guvernul şi regimul, se întrevăd prea puţine speranţe ca regimul actual să fie înlăturat ".

"De aceia - a spus el - este necesar ca opoziţia să-şi unească forţele şi să înceapă de îndată acţiunea contra regimului ".

"Orice întârziere din partea noastră - a adăugat el - poate fi periculoasă nu numai pentru pacea internă, dar şi pentru ordinea dela hotare ".

..

Intrucât ION MIHALACHE nu a dat curs invitaţiei pe care i-o făcuse recent VIRGIL MADGEARU, de a veni neîntârziat la Bucureşti, IULIU MANIU a rugat pe AUREL BUTNARU, să trimită o nouă invitaţie fruntaşului naţional-ţărănist

./.

..

IULIU MANIU a rugat pe ziaristul C.GONGOPOL să-i procure o listă a personalului de redacție dela ziarul " Jurnalul ".

Cercurile apropiate lui IULIU MANIU cred că acesta intenționează a lua atitudine contra ziarului cotidian, "continuatorul ziarului desființat " Adevărul ".

..

Fiind informat că unele ziare engleze au început o campanie pe tema acționării în judecată a lui Max Augnit, IULIU MANIU a însărcinat pe PAVEL PAVEL să-i procure ziarele în speță.

Fruntașul național-țărănist a făcut o vizită în acest scop în ziua de 11 Decembrie a.c. la Legația Engleză.

.....

12 Decembrie 1939

Intrevederea Iuliu
Maniu - Stelian Popescu.

Iuliu Maniu a fost informat de Stelian Popescu că,- în afară de precizarea agenției sovietice "TASS", după publicarea articolului lui B. Stefanov,- guvernul U.R.S.S.-ului a dat instrucțiuni reprezentantului său din România să se prezinte în audiență D-lui Ministru Grigore Gafencu.

In cursul acestei audiențe, reprezentantul Rusiei Sovietice ar fi comunicat D-lui Ministru de Externe că articolul apărut în "Internaționala Comunistă" nu corespunde vederilor politice ale U.R.S.S. şi în consecință relațiile dintre cele două State rămân neschimbate, Rusia Sovietică fiind chiar dispusă să dea o mai mare amploare acestor relațiuni.

Cu toate asigurările pe cari i le-a dat Stelian Popescu, Iuliu Maniu nu exclude posibilitatea unor surprize din partea U.R.S.S.

2923 ~~330~~

12 Decembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,vin la Iuliu Maniu,I.Liveanu şi Dr.Stănculescu.Acesta din urmă pleacă peste 5 minute.

La ora 10,15,vine V.Madgearu,care pleacă la ora 10,45.

La ora 10,55,vine Dr.Stănculescu.

La ora 11,05,vine Pavel Pavel.

La ora 11,25,vine M.Popovici.

La ora 11,40,vine Emil Socor.

La ora 11,45,vine Zaharia Boilă.

La ora 11,50,pleacă Pavel Pavel.

La ora 11,55,vine Cezar Simionescu.

La ora 12,pleacă Stănculescu şi Zaharia Boilă.

La ora 12,20,vine Pavel Pavel.

La ora 12,25,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,45,pleacă Liveanu şi Emil Socor.

La ora 12,48,vine Pavel Pavel.

La ora 12,50,vine Sever Bocu.

La ora 13,vine Liveanu.

La ora 13,05,pleacă Mihai Popovici.

Intre orele 11 - 12,au mai venit la Iuliu Maniu 14 persoane,în curs de identificare.S'a putut stabili că aceştia sunt oameni de legătură cu diferitele organizaţii naţional-ţărăniste din ţară.

./.

Până la ora 13,toţi cei de mai sus au plecat dela Iuliu Maniu.

La ora 13,15,Iuliu Maniu pleacă de acasă împreună cu Sever Bocu,pe care îl conduce până în Str.Gr.Mora,iar el se duce la M.Popovici,unde ia masa.

La ora 15,20,Iuliu Maniu,însoţit de Sever Bocu, care venise între timp,se duce acasă.

La ora 17,15,la Iuliu Maniu vine Ionel Pop şi imediat un necunoscut.

La ora 17,20,vin Ghiţă Pop şi D-na Lăzărescu.

La ora 17,40,pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 17,45,pleacă Ionel Pop şi Dl.necunoscut.

La ora 18,10,pleacă Ghiţă Pop.

La ora 18,20,vine Pavel Pavel.

La ora 18,25,vine Sever Bocu.

La ora 18,35,I.Maniu pleacă de acasă şi se duce la Dinu Brătianu.

La ora 19,30,pleacă dela Dinu Brătianu şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 19,45,vine la I.Maniu,Ilie Lazăr.

La ora 20,20,vine Ing.Mihăescu.

La ora 20,40,pleacă Pavel Pavel,Cezar Simionescu şi Dr.Stănculescu.

La ora 20,50,pleacă Ilie Lazăr şi Ghiţă Pop.

La ora 21,pleacă Octav Tăslǎoanu,care venise în lipsa lui Iuliu Maniu.

La ora 21,10,I.Maniu însoţit de Sever Bocu,Zaharia

./.

Boilă şi Leucuţia, se duce la restaurantul "Cina".

La ora 23, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

349

13 Decembrie 1939

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,30, vine la Iuliu Maniu, I.Liveanu.

La ora 10,05, vine Virgil Madgearu, care pleacă la ora 11,10.

La ora 11,25, vine Cezar Spineanu.

La ora 11,30, vine Mihai Popovici.

La ora 11,40, pleacă Cezar Spineanu.

La ora 11,50, vin Ilie Lazăr şi av.Radovan.

La ora 12,35, vine Pavel Pavel.

La ora 12,30, pleacă Ilie Lazăr şi av.Radovan.

La ora 12,35, vin Sever Bocu şi Ghiţă Pop.

La ora 12,45, I.Maniu însoţit de Ghiţă Pop, se duce în Bul.Dacia, la Dr.Jovin, unde rămâne numai I.Maniu.

La ora 13,35, I.Maniu pleacă dela Dr.Jovin şi se înapoiază la domiciliu.

După 5 minute pleacă din nou, ducându-se la Ing. Mihăescu, unde ia masa.

La ora 15,55, I.Maniu pleacă dela Ing.Mihăescu şi se duce la cinematograful "Aro".

La ora 18,20, iese dela cinematograf şi se înapoiază la domiciliu, însoţit de Zaharia Boilă şi Leucuţia.

./.

La ora 18,25, vine Pavel Pavel, urmat imediat de Cezar Simionescu.

La ora 18,40, pleacă M.Popovici.

La ora 18,45, pleacă Zaharia Boilă şi Leucuţia.

La ora 18,50, vine Generalul Negrei.

La ora 18,55, vine Romulus Boilă.

La ora 19, pleacă Generalul Negrei.

La ora 19,05, vine E.Haţiegan.

La ora 19,10, vine Gongopol.

La ora 19,15, vine Sever Bocu.

La ora 19,20, vine Dr.Stănculescu.

La ora 19,30, vine Ghiţă Pop.

La ora 19,35, vin A.Dobrescu şi Col.Petre Sfetescu.

La ora 19,45, vine Ilie Lazăr.

La ora 20,15, pleacă ziaristul Gongopol.

La ora 20,20, pleacă Dr.Stănculescu.

La ora 20,40, pleacă Pavel Pavel.

La ora 21,10, I.Maniu însoţit de Emil Haţiegan, Ghiţă Pop, A.Dobrescu, Col.Sfetescu, Sever Bocu şi Ilie Lazăr, se duce la restaurantul "Cina".

La ora 23,30, I.Maniu se înapoiază la domiciliu.

2928

~~337~~

351

18837

N O T A

15 Decembrie 1939

In cercurile naţional-ţărăniste din Capitală se discută că Maniu ar intenţiona să elaboreze şi să răspândească o broşură intitulată "Cartea Roşie" conţinând critica activităţii guvernelor cari au funcţionat dela votarea noului Constituţii.

Broşura - adaugă cercurile menţionate - ar urma să fie împărţită pe capitole, potrivit evenimentelor dominante cari au avut loc în această perioadă de timp, dintre cari şi unul privind expunerea reprimării mişcării legionare după asasinarea fostului prim ministru Armand Călinescu, intitulat "Capitolul Roşu".

Deasemenea se afirmă de către aceleaşi cercuri că, în vederea unei mai bune documentări a acestui capitol, fruntaşul manist Ilie Lazăr încearcă să obţină dela legionari material informativ.

Deasemeni se discută că naţional-ţărăniştii ar fi propus liberalilor să colaboreze la întocmirea şi redactarea broşurei, ceiace aceştia au refuzat.

OPERAT LA FIŞ

12 Decembrie 1939.

Rim

nots pt. 15 XII 39

338

352

OPERAT LA FIŞE

Se colportează ştirea în rândurile partizanilor domnului Maniu, că acesta în curând va face să apară o broşură intitulată CARTEA ROŞIE, care va face critica activităţii guvernelor perindate dela votarea nouei Constituţii.

Broşura ar conţine un CAPITOL ROŞU cu expunerea execuţiilor săvârşite din ordinul guvernului după asasinarea lui Armand Călinescu.

In această broşură s'ar vorbi şi de politica externă a României.

***

13 Decembrie 1939.

Pr...
r...

339

La facultatea de Litere parte dintre studenţi au comentat eri eventuala apariţie a broşurei CARTEA ROŞIE care ar urma să fie lansată de conducerea fostei grupări naţional ţărăniste.

Studenţii Lungu Iulian, Georgescu Laurenţiu Popovici Octavian, Zincă Constantin, Creţu Nicolae şi alţii au adaogat că după ştirile lor, Ilie Lazăr caută material relativ la pretinsa prigoană exercitată contra legionarilor.

***

La nota

354

~~340~~

13 Decembrie 1939

OPERAT LA FIŞE

"CARTEA ROSIE"

Acţiunea lui Gr.IUNIAN.

Legaţia Germană a primit în ziua de 12 crt. dela agenţii politici din Bucureşti,următoarele informaţiuni:

- Naţional ţărăniştii intenţionează să tipărească şi să pună în circulaţie clandestin o broşură intitulată: "CARTEA ROSIE",cuprinzând expunerea întregei probleme legionare şi "Greşelile comise de regim în această chestiune".Conducătorii grupului liberal,solicitaţi să colaboreze la "CARTEA ROSIE", au refuzat.

- Joi 14 crt. va avea loc la GRIGORE IUNIAN o reuniune a mai multor fruntaşi naţional-ţărănişti pentru a se pune bazele unei colaborări de opoziţie contra regimului şi guvernului.

2925

355

15 Decembrie 1939

Gr. III

OPERAT LA FIȘE

<u>Supravegherea lui Iuliu Maniu</u> :

La ora 9,30, vine la Iuliu Maniu, I. Liveanu.

La ora 10,15, vine V. Madgearu.

La ora 10,20, vine Emil Socor.

La ora 10,25, vine Romulus Boilă.

La ora 10,45, pleacă Emil Socor și V. Madgearu.

La ora 10,55, vine Petrușca.

La ora 11, pleacă Romulus Boilă.

La ora 11,30, vine Cezar Simionescu.

La ora 11,50, vine V. Madgearu.

La ora 12,05, pleacă V. Madgearu și vine D-na Lăză-rescu, care pleacă după 5 minute.

La ora 12,15, vine Zaharia Boilă.

La ora 13, pleacă Liveanu și Petrușca.

La ora 13,05, Iuliu Maniu condus de Zaharia Boilă, se duce la Dr. Jovin.

La ora 13,30, Iuliu Maniu se reîntoarce acasă și după 5 minute pleacă în Str. Gr. Mora Nr. 14, la Sever Bocu, unde ia masa.

La ora 15,50, Maniu pleacă dela Sever Bocu și se înapoiază la domiciliu.

-/-

La ora 19, la Iuliu Maniu vine Ilie Lazăr, urmat imediat de Zaharia Boilă.

La ora 19,05, vine Romulus Boilă junior şi pleacă Zaharia Boilă.

La ora 19,10, vine Emil Haţiegan.

La ora 19,15, vine Leucuţia.

La ora 19,20, vine ziaristul Gongopol.

La ora 19,35, vine Petruşca.

La ora 20, pleacă Ilie Lazăr.

La ora 20,20, pleacă Ghiţă Pop.

La ora 20,30, vine Ilie Lazăr.

La ora 20,40, Iuliu Maniu însoţit de Ilie Lazăr şi Petruşca, se duce la D-na Dr. Banciu, unde ia masa.

După câteva momente, vin la D-na Dr. Banciu, V. Madgearu, Sever Bocu şi Ghiţă Pop.

La ora 0,10, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

2923

16 Decembrie 1939 ~~343~~

C.D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,30,vine la Iuliu Maniu,I.Liveanu.

La ora 9,35,vine D-na Lăzărescu.

La ora 10,vine V.Madgearu şi pleacă D-na Lăzărescu

La ora 10,30,pleacă V.Madgearu.

La ora 10,40,vine ziaristul Coposu.

La ora 11,vine Zaharia Boilă.

La ora 11,15,vine M.Popovici.

La ora 11,20,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 11,25,vine ziaristul M.Pop.

La ora 11,30,pleacă M.Popovici.

La ora 11,35,vine Pavel Pavel.

La ora 13,20,pleacă ziaristul Coposu,Mihai Pop şi Pavel Pavel.

La ora 13,30,Iuliu Maniu pleacă de acasă şi se duce la M.Popovici,unde ia masa.

La ora 15,35,I.Maniu pleacă dela M.Popovici şi vine acasă,fiind condus de Radu Sturza.

La ora 17,20,vine D-na Lăzărescu.

La ora 18,vine Pavel Pavel.

La ora 18,25,pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 18,45,vine Ilie Lazăr.

La ora 18,55,vine Dr.Mezincescu.

./.

La ora 19,05, vine Ghiţă Pop.

La ora 19,50, vine A.Dobrescu şi Lt.Col.Sfetescu.

La ora 20, vine Romulus Boilă şi pleacă imediat.

La ora 20,05, vine V.Madgearu.

La ora 20,15, vine Leucuţia.

La ora 20,20, vine A.Buteanu.

La ora 20,25, pleacă Dr.Mezincescu.

La ora 20,35, pleacă V.Madgearu.

La ora 20,40, pleacă A.Dobrescu, Lt.Col.Sfetescu şi Ghiţă Pop, cu automobilul lui Sfetescu.

La ora 20,45, vine ziaristul Coposu.

La ora 21,30, Iuliu Maniu, însoţit de A.Buteanu, Coposu, Leucuţia, Pavel Pavel şi Ilie Lazăr, merge pe jos până în Calea Dorobanţi, unde I.Maniu, Leucuţia şi Pavel Pavel se despart de ceilalţi şi se duc cu un tx. la restaurantul "Cina".

La ora 23,40, I.Maniu se înapoiază la domiciliu.

2923

17 Decembrie 1939 371

C.D.

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu:

La ora 9,30,vine la Iuliu Maniu,Liveanu.

La ora 11,05,vine ziaristul Emil Coposu.

La ora 11,10,vine Zaharia Boilă,care pleacă peste 20 minute.

La ora 11,40,I.Maniu însoţit de ziaristul Emil Coposu,se duce la biserica Unită din Str.Polonă,de unde se înapoiază la domiciliu la ora 12,15.

La ora 13,35,I.Maniu se duce la Dumitru Popovici, unde ia masa.

La ora 15,25,I.Maniu revine acasă.

La ora 18,25,este vizitat de R.Boilă - junior.

La ora 19,05,I.Maniu se duce la Generalul Cihoski.

La ora 20,35,I.Maniu revine acasă.

La ora 21,Maniu,însoţit de Pavel Pavel,se duce la cinematograful "Aro".Peste 15 minute vin la cinematograf Ion Mihalache şi Virgil Madgearu.

La ora 23,20,Maniu iese dela cinematograful "Aro" însoţit de cei de mai sus.Madgearu pleacă singur,iar Maniu însoţit de Mihalache se duce la locuinţa sa din Str.Caragea Vodă 27,unde Mihalache rămâne până la ora 0,40.

2923

360 376

19 Decembrie 1939

C.D.

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui IULIU MANIU.

La ora 8.10 vine la IULIU MANIU, I.LIVEANU.

La ora 9.15 vine ZAHARIA BOILA.

La ora 10.30 vine VIRGIL MADGEARU.

La ora 10.55 IULIU MANIU și MADGEARU se duc la MIHAI POPOVICI.

La ora 13.05 dela MIHAI POPOVICI pleacă I. MANIU, VIRGIL MADGEARU și ION MIHALACHE.

IULIU MANIU și ION MIHALACHE merg la locuința acestuia din urmă unde iau un pachet, apoi se duc la restaurantul "Cina", unde erau așteptați de ROMULUS și ZAHARIA BOILA.

La ora 15.30 I.MIHALACHE pleacă dela restaurantul "Cina", iar peste 10 minute pleacă și IULIU MANIU fiind condus până acasă de PANTELIMON HALIPA.

La ora 17 ziaristul GRUIA dela "Jurnalul" a venit la locuința lui IULIU MANIU, dar nu a fost primit.

La ora 17.15 este vizitat de LIVEANU.

La ora 18.30 vine ROMULUS BOILA cu fiul, care pleacă peste 20 minute.

La ora 19 IULIU MANIU se duce la DINU BRATIANU

La ora 19.30 MANIU se înapoiază la domiciliu.

La ora 20.10 pleacă dela MANIU ziaristul EM. SOCOR, care venise în lipsa acestuia.

./.

La ora 20.15 vine PETRUSCA.

La ora 20.45 IULIU MANIU este condus de ILIE LAZAR şi LEUCUTIA la Teatrul Naţional, unde MANIU intră singur.

La ora 22.45 pleacă dela Teatrul Naţional, ducându-se la restaurantul "Continental", unde ia masa cu PAVEL PAVEL, ILIE LAZAR şi ZAHARIA BOILA.

La ora 0.30 IULIU MANIU se înapoiază la domiciliu.

----

362 ~~348~~

2923

19 Decembrie 1939.

C.D.

Activitatea lui IULIU MANIU.

IULIU MANIU a primit dela PAN HALIPA șase rapoarte ale șefilor de organizații național-țărăniste din Basarabia.

Rapoartele relatează despre "starea critică a populației de peste Prut și pericolul acțiunei comuniste în această regiune".

.

Cercurile vaidiste comentează cu mult interes visita pe care a făcut-o în ziua de 17 Decembrie c. Dr. DUMITRU POPOVICI fratele lui Mihai Popovici, d-lui ALEXANDRU VAIDA VOEVOD.

Cum această visită a fost făcută imediat după ce IULIU MANIU luase masa la Dr. DUMITRU POPOVICI, cercurile vaidiste o interpretează ca o nouă încercare de împăcare a lui IULIU MANIU cu d1. VAIDA VOEVOD.

./.

363 379

In ziua de 18 Decembrie c., PAVEL PAVEL a făcut o vizită la Legaţia Marei Britanii.

In cercurile naţional-ţărăniste se precizează că această vizită a fost făcută la cererea lui IULIU MANIU, care doreşte să se informeze despre mersul tratativelor economice româno-engleze.

2913

20 Decembrie 1939. 364

C.D.

La ora 8.20 vine la IULIU MANIU, I.Liveanu.

La ora 8.40 vine SPIREA ARJOCEANU și pleacă la ora 9.35.

La ora 9.50 vine ziaristul EMIL COPOSU.

La ora 10.25 vine VIRGIL MADGEARU, iese cu IULIU MANIU și se duce la Dr.N.Lupu cu care pleacă apoi la Ion Mihalache. După câtva timp ies toți patru și merg la MIHAI POPOVICI, unde se găsea general CIHOSKI.

La ora 11.15 MANIU pleacă dela MIHAI POPOVICI fiind condus până la locuința sa de VIRGIL MADGEARU și general CIHOSKI. La scurt interval pleacă dela MIHAI POPOVICI, ION MIHALACHE și Dr.N.LUPU.

La ora 11.30 la IULIU MANIU vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 12 vine RELU MALDARESCU.

La ora 12.10 vine avocatul RAUTU.

La ora 12.25 CEZAR SIMIONESCU a plecat.

La ora 12.35 vine MIHAI POPOVICI.

La ora 12.40 vine ILIE LAZAR și pleacă imediat.

./.

La ora 12.55 IULIU MANIU însoţit de ZAHARIA BOILA se duce la Gara de Nord. Pe peronul gării se găsesu MIHAI POPOVICI, ILIE LAZAR, LIVEANU, COPOSU, MIHAI RAUTU, GONGOPOL şi AUREL BUTEANU.

La ora 13.05 cu trenul rapid No.31, IULIU MANIU împreună cu ZAHARIA BOILA părăseste Capitala, în direcţia Cluj.

Cluj 25 Decembrie 1939

2923

352

N O T A

1/- Domnul Iuliu Maniu intenţiona să plece la Bucuresti pentru a protesta contra internărei celor trei oameni devotaţi lui,motivând că acest fapt nu este Constituţional şi nici legal. Primind însă iinstiinţare dela Mihai Popovici că a intervenit si dânsul şi că a primit un răspuns dela Domnul Ministru Ghelmegeanu cum că nu se poate reveni in nici un caz asupra măsurei luete, D-sa D-l Maniu, a renunţat de a mai pleca la Bucuresti.-

Impresia generală intre diferitele foste grupări politice si chiar si intre unii National Tărănisti,in legătură cu internarea celor 3 corifei ai D-lui Maniu, este că atât Ilie Lazar cât şi Leucuţa sunt guralivi nemăsuraţi si aprobă măsura luată in contra lor.-

Zaharia Boilă ziarist nepot al D-lui Maniu, a declarat int-un cerc de prieteni că dânsul in mai multe rânduri a atras atentiunea celor trei internaţi,ca să nu mai discute chestiuni politice in gura mare si in public şi să lanseze fel de fel de stiri alarmante,insă Ilie Lazăr care este un expansiv exaltat,nu a putut fi convins si cu el nu se poate ajunge la nici un rezultat.-

Domnul Maniu a sosit la Cluj in ziua de 24 Decembrie c.şi a descins ca de obiceiu la Romulus Boilă unde a fost vizitat numai de câteva rudenii cărora le-a declarat că inpăcarea intre gruparea National Tărănistă si Guvern, era foarte apropiată ,având si terenul prielnic faţă de actuala situatie internatională.- Prin faptul survenit cu internarea celor trei, si care sunt cei mai devotaţi şi apropiati ai lui, care aveau si roluri imprtante si bine definite in partid, situatia iarăsi s-a inrăutăţit si in felul acesta acum o inpăcare este imposibilă atât timp cât nu se va reveni asupra acestei măsuri.

De altfel D-l Maniu crede că in scurt timp măsura va fi ridicată si iarăsi se vor incepe tratativele unei destinderi.-

28 Decembrie 1939

2/- Internarea lui Ilie Lazăr,Leucuţa si Răchiţanu,a fost primită de opinia publică cu mult calm si nu cu multe comentarii dat fiind că cei care-i cunosc,se asteptau de mult la o asemenea măsură faţă de atitudine lor si gesturile care de multe ori devieau si erau considerate ca esiri provocatoare in actualele timpuri.-

Pe această chestiune nu s-a observat nici o reactiune nici chiar din partea intimilor D-lui Maniu.-

Pare insă că si oamenii D-lui Maniu, sau schimbat.- Se observă acum 2 grupări distincte si anume una a simpatizanților si alta a activenților

Grupa celor activi se compunea până acum din toți fostii parlamentari Manisti din Ardeal si Banat care rămăseseră credinciosi D-lui Maniu.

După internarea celor trei, -mentionați in primul capitol, Statul Major al D-lui Maniu, s-a schimbat suferind modificări.

Au rămas credinciosi D-nii Valentin Porutiu, Simion Nemeș, Tufan, Coposu, Buta, Emil Hateganu, Simion Hateganu si Cornel Bianu, care in acelasi timp formează garda D-lui Maniu si activează.-

Dintre simpatizanti care totusi sunt credinciosi ideilor D-lui Maniu dar se feresc a activa pentru a nu fi expusi să urmeze calea după cei trei internați, sunt: Petre Poruțiu, Ionel Pop, Prof. Moldovan Valer, fratii Boila, toți din Cluj, Pompei Răchiteanu-fratele celui internat-/Sever Bocu cu misiune difinită pentru Banat, Pavel Pavel -ce locueste in Bucuresti- Marseu din Arad, Vescan-Târgul Mures, Gigi Solomon-Sighisoara, Demian Titu-Satu Mare si Augustin Popa -Blaj.-

Zilele acestea s-a observat o nouă miscare in rândurile acestora considerați devotații D-lui Maniu, care se va manifesta in curând print-un gest semnificativ după toate probabilitătile de anul nou sau după sărbători când conform unui uz al lor, D-l Maniu va primi felicitări cu care ocazie D-sa va face noi declaratiuni, având deja materialul adunat; in această privință făcând si un drum la Bucuresti de unde s-a inapoiat azi 28 Decembrie c.-

Se mai vorbeste că nu va fi exclus a se pune la cale din nou o masă comună, ca și cea recentă dela Cluj.- In tot cazul o reacțiune față de internarea celor trei, nu se va produce de cât după sărbători, si după ce se va primi din nou răspunsul pe care D-l Mihai Popovici il asteaptă dela D-l Ministru Ghelmegeanu, in această privință.-

Mai avem informatiuni că ziaristul Coposu, face acum pe curierul D-lui Maniu, și Sever Bocu și că ar fi pe cale ca la Arad să se tipărească sau să se redacteze un manifest . Cert este că nu de mult, Coposu afost la Sever Bocu trimis de D-l Maniu, in misiunea dè mai sus.-

Coposu acum se află la părinții săi in comuna Bobota-Salaj si fiind soldat in termen, ar putea fi foarte usor inpedecat in misiunea lui, intervenindu-se la unitatea din care el face parte spre a nu i se mai acorda nici un concediu sau permisiune pe care el le foloseste nu pentru repaus ci de curier al D-lui Maniu.-

Voi reveni cu date noi la timp.-

In ultimul timp am aflat că D-l Maniu a plecat la Sovata si acolo va serba anul nou si Boboteaza si că rămânerea sa in acea statiune va dura poate si o lună.

In acest interval posibil să primească vizite si să aibă conciliabule cu amicii săi, Sovata fiind locul lor de intâlnire lucru cunoscut din trecut.- Activitatea lor de viitor este probabil sş fie dirijată dela Sovata, stiut fiind că aceste băi sunt proprietatea Manistilor.-

La Sovata D-l Maniu a sosit in dimineata zilei de 29 Decembrie si a fost asteptat in gară de către intimul său Vescan din Târgul Mures care conduce si societatea băilor Sovata.-

Copie

2923

368 384

28.XII.1939.

In cercurile ziariştilor germani din Bucureşti a fost inregistmat faptul, că acuma câteva zile au fost arestaţi doi partizani a lui Maniu, anume Ilie Lăzar şi Leucuţia. Amândoi au fost invinuţi că au uneltit in contra guvernului. Arestarea acestor doi intimi coloboratori ai lui Maniu este considerată drept avertisment dat lui Iuliu Maniu pentru incetarea propagandei sale in contra regimului actual.

369

CENZURAT DIN PRESA

30 Decembrie 1939

2923

T E M P O

ȘTIRI

D-nii Iuliu Maniu și Aurel Dobrescu au atacat în contencios administrativ decizia biroului Senatului prin care li s'a ridicat exercițiul calității de senatori de drept. Curtea de Apel le-a respins acțiunea.

370

2923

49279

N O T A

2 Ianuarie 1940

OPERAT LA FIŞE

Arestarea partizanilor politici ai lui Iuliu Maniu a produs o impresie mare în rândurile populaţiei maghiare din Ardeal.

Svonul despre arestarea şi internarea la Turnu Roşu, jud. Sibiu, a lui Ilie Lazăr, Răchiţeanu şi Leucuţia, s'a răspândit şi se comentează că s'ar fi produs din cauză că aceştia s'ar fi declarat pentru un Ardeal independent.

In legătură cu aceasta a reînviat ideea Ardealului autonom şi în rândurile unei părţi a minorităţii maghiare şi îndeosebi în unele cercuri clericale ungureşti.

2923

49331

N O T A

3 Ianuarie 1940

Efectele produse în rândurile partizanilor lui Maniu de măsurile de ordine aplicate unor fruntaşi din fostul partid naţional-ţărănesc, se manifestă printr'o deprimare accentuată.

Procedeul energic al autorităţilor este interpretat ca o dovadă de tăria regimului şi de hotărârea guvernului de a-şi urma linia de conduită fără a se lăsa impresionat.

Comentariile că oricum Iuliu Maniu va rămâne un simbol nu poate redresa starea de resemnare adoptată de acei cari sperau că prin interpretarea actelor guvernului ca gesturi de slăbiciune vor putea menţine grupaţi partizanii rămaşi.

Iuliu Maniu aşteaptă la Sovata, într'un mutism şi într'o izolare aproape complectă, desfăşurarea evenimentelor.

----

2 Ianuarie 1940

C. D.

Situaţia la manişti.

In cercurile apropiaţilor lui IULIU MANIU se afirmă că se hotărîse arestarea lui Ion LIVEANU pentru ziua de 27 Decembrie 1939.

Având certitudinea că actul trebuia neapărat să se producă, cercurile de mai sus sunt nedumerite de faptul că Ion Liveanu este încă liber.

IULIU MANIU ar fi fost informat asupra pretinsei arestări proectate încă din primele zile ale Crăciunului; el ar fi cerut să i se telegrafieze la Sovata imediat ce arestarea s'ar produce.

Cercurile maniste, reflectând starea de spirit a lui Iuliu Maniu, sunt deprimate şi aşteaptă ca o fatalitate continuarea măsurilor represive faţă de fruntaşii opoziţiei naţional-ţărăniste.

Cu toate că încearcă să se încurajeze afirmând că chiar dacă toţi conducătorii vor fi arestaţi, IULIU MANIU va rămâne ca un simbol, o forţă suficientă pentru păstrarea moralului grupării, cercurile de mai sus nu-şi pot ascunde îngrijorarea faţă de vigoarea cu care guvernul înţelege să rămână pe poziţia de autoritate adoptată.

Toţi apropiaţii lui Iuliu Maniu se pregătesc resemnaţi pentru represiunea care a început să se exercite

OPERAT ...

şi care i-a demoralizat.

Ei încearcă să dea măsurilor guvernului semnificaţia "fricei de reacţiune a opoziţiei naţional-ţărăniste în cazul ajungerii guvernare" şi că regimul caută să desfiinţeze opoziţia "pentru anularea posibilităţii acestei eventualităţi".

..

Cercurile naţional-ţărăniste afirmă că IULIU MANIU va înainta M.S.Regelui un protest redactat şi semnat în numele grupărei naţional-ţărăniste, prin care va arăta impresia produsă în opinia publică din ţară şi din străinătate de arestarea fruntaşilor manişti, precum şi modul în care gruparea naţional-ţărănistă înţelege să reacţioneze contra "măsurilor abuzive ale regimului ".

..

IULIU MANIU a petrecut sărbătoarea Anului Nou în vila "Sovata" unde trăeşte foarte retras, în tovărăşia omului său de serviciu, MITREA GHEORGHE.

Iuliu Maniu face dese plimbări zilnice şi a fost vizitat numai de PAŞCA, directorul băilor şi IULIU VESCAN, fost prefect de Mureş şi şef al organizaţiei naţional-ţărăniste din acest judeţ.

......

360

2923

49363

N O T A

4 Ianuarie 1940

Cercurile ziariştilor germani din Bucureşti pretind a şti că arestările printre partizanii lui Iuliu Maniu, începute înainte de sărbători, au fost continuate şi în timpul sărbătorilor şi că numărul celor arestaţi ar fi atins cifra de 40.

Majoritatea celor arestaţi - susţin gazetarii germani - sunt învinuiţi de răspândirea unor manifeste clandestine antiguvernamentale, editate şi redactate de Maniu, contravenind astfel la prevederile legii alarmismului.

375 ~~364~~

2923

OPERAT LA FIŞE

9 Ian. 1940

Indată ce a sosit aseară în Capitală domnul Iuliu Maniu însoţit de Zaharia Boilă a anunţat pe Virgil Madgearu pentru o consfătuire pe ziua de azi, spre a pune la punct chestiuni urgente.

***

378

2923

9 Ianuarie 1946
C. D.

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,05, vine la Maniu, Ion Liveanu, care pleacă peste 15 minute.

La ora 9,25, I. Maniu se duce la Școala Primară "Clemența", de unde pleacă după câteva momente. In stradă se întâlnește cu Ghiță Pop, cu care merge până la locuința lui Virgil Madgearu, unde intră numai I. Maniu.

La ora 9,55, vine la V. Madgearu, Mihai Popovici.

La ora 10,15, vine la V. Madgearu, Atașatul Comercial Titus Cristureanu.

La ora 10,25, pleacă Titus Cristureanu.

La ora 10,40, vine la V. Madgearu, Dr. N. Lupu.

La ora 10,50, șofeurul Baronului von Witzleben, președintele Societății Bancară Română, aduce o scrisoare la locuința lui V. Madgearu.

La ora 11, pleacă dela Virgil Madgearu, Mihai Popovici.

La ora 12,35, pleacă dela V. Madgearu, Iuliu Maniu însoțit de Dr. N. Lupu, cu care discută câteva momente.

După aceasta Iuliu Maniu se desparte de Dr. N. Lupu și se duce la D-nele Leucuția și Lazăr.

La ora 14,45, I. Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 18, I. Maniu este vizitat de Mihai Popovici.

./.

La ora 18,20,vine V.Madgearu.

La ora 18,30,pleacă Mihai Popovici şi Virgil Madgearu.

La ora 18,50,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,20,vine Emil Haţiegan.

La ora 19,30,vine D-ra A.Dobrescu.

La ora 20,pleacă Ghiţă Pop şi Emil Haţiegan.

La ora 21,10,pleacă D-ra A.Dobrescu.

La ora 21,30,D-ra Dobrescu se înapoiază şi după câtva timp pleacă împreună cu Iuliu Maniu la locuinţa lui A.Dobrescu.

La ora 23,40,Iuliu Maniu pleacă dela Aurel Dobrescu şi se înapoiază la domiciliu.

------

9 Ianuarie 1940

C. D.

Iuliu Maniu în Capitală.

-.-

Cercurile liberale diniste afirmă că venirea lui IULIU MANIU în Capitală, în seara de 8 Ianuarie 1940, se datorește în special intervenției lui DINU și GHEORGHE BRATIANU.

Fruntașii grupului liberal vor avea în cursul zilei de 9 Ianuarie c. o consfătuire, după care DINU BRATIANU se va întâlni cu IULIU MANIU, pentru a pune de acord viitoarea acțiune a grupărilor opoziționiste.

..

Național-țărăniștii afirmă că IULIU MANIU este decis să realizeze o strânsă colaborare cu gruparea dinistă.

..

In seara sosirei sale în Capitală, IULIU MANIU a avut o întrevedere cu MIHAI POPOVICI, care i-a adăs la cunoștință rezultatul întrevederilor pe care le-a avut cu DINU BRATIANU și GHEORGHE BRATIANU, Dr.ION COSTINESCU și Dr.NICOLAE LUPU.

..

./.

379

MIHAI POPOVICI a convocat pe ION MIHALACHE

în Bucureşti pentru data de 9 Ianuarie a.c.

OPERAT LA FIŞE

....

382/104

2923

10 Ianuarie 1940

C. D.

83

Supravegherea lui I.Maniu :

Intre orele 9.25 - 11.30, Iuliu Maniu viziteazǎ succesiv pe Mihai Popovici, Dr.N.Lupu şi Virgil Madgearu, după care se înapoiazǎ la domiciliu.

Intre orele 11.45 - 12.50, pleacǎ dela I.Maniu ziaristul Emil Socor, Tǎtǎrǎscu, Generalul Negrei, Rǎutu, av.Radu Polizu-Micşuneşti, av.Cezar Simionescu şi Aurel Buteanu, care veniserǎ la domiciliul lui Iuliu Maniu în lipsa acestuia.

La ora 12.35 vine şoferul lui V.Madgearu, aducând o scrisoare.

La ora.13.05, vine inginerul Stefan Mihǎescu.

La ora 13.35, Maniu, însoţit de inginerul Mihǎescu, merge la restaurantul "Cina", unde rǎmâne singur pentru a lua masa.

La ora 15.10, Iuliu Maniu se înapoiazǎ la domiciliu.

La ora 17.30 vine la Maniu, I.Liveanu.

La ora 17.55, vine Sever Dan.

La ora 18.20 vine Virgil Solomon.

La ora 18.30, vin Romulus Boilǎ - junior şi Pavel Pavel.

La ora 18.50, pleacǎ Virgil Solomon şi Sever Dan.

La ora 19, vine av.Victor Marcu.

./.

La ora 19.05, pleacă Liveanu și Victor Jarcu.

La ora 19.10, Iuliu Maniu se duce la Dinu Brătianu, unde rămâne până la ora 20.05, după care se înapoiază la domiciliu.

La ora 21.30, Iuliu Maniu însoțit de Ghiță Pop, care venise în lipsa lui, Pavel Pavel și Boilă-junior, merg la restaurantul "Cina".

La ora 23.40, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

..

In după amiaza zilei de 9 Ianuarie c., Iuliu Maniu a fost vizitat, - în afară de persoanele arătate în nota de supraveghere respectivă - și de ziaristul străin Scotus Viator.

......

382 368

2923

10 Ianuarie 1940

C.D.

OPERAT LA FIŞE

IULIU MANIU invitat de Baronul von WITZLEBEN.

Cercurile naţional-ţărăniste comentează faptul că IULIU MANIU a fost invitat de Baronul von WITZLEBEN, preşedintele Soc. Bancare Române, la o recepţie pe care acesta o va da la locuinţa sa.

Naţional-ţărăniştii cred a şti că IULIU MANIU va răspunde afirmativ invitaţiei.

Baronul von WITZLEBEN este unul din reprezentanţii finanţei germane şi colaboratorul lui ARTHUR KONRADY, conducătorul organizaţiei din România a partidului naţional-socialist german.

2923

11 Ianuarie 1940
C.D.

Ziaristul SCOTUS VIATOR a vizitat pe IULIU MANIU.

In ziua de 9 Ianuarie crt. ziaristul SCOTUS VIATOR a făcut o vizită lui IULIU MANIU, căruia i-a luat un interview referitor la atitudinea pe care înţelege să o ia faţă de problemele externe şi interne.

Convorbirea a durat aproape 2 ore.

Scotus Viator a întrebat pe I.Maniu dacă poate publica declaraţiile făcute.

IULIU MANIU a răspuns că nu a făcut "declaraţii", ci şi-a exprimat four " simple păreri", care, sub această formă, pot fi date publicităţii.

Convorbirea va fi raportată de C.D. Vineri 12 Ianuarie crt.

---

11 Ianuarie 1940
C. D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,05, vine la Iuliu Maniu, Liveanu.

La ora 10,20, vine Virgil Solomon.

La ora 10,55, vine M.Popovici, care pleacă la 11,10

La ora 11,15, pleacă Virgil Solomon.

La ora 11,20, vine Polizu Micşuneşti.

La ora 11,25, vine D-na Lăzărescu.

La ora 11,35, vine Virgil Solomon.

La ora 12, pleacă Polizu Micşuneşti.

La ora 12,05, vine av.Ciudin.

La ora 12,10, pleacă Virgil Solomon.

La ora 12,15, pleacă D-na Lăzărescu.

La ora 12,20, pleacă Ciudin.

La ora 12;30, I.Maniu pleacă la V.Madgearu.

La ora 13,20, Maniu merge la restaurantul "Cina", unde ia masa, iar la ora 15, se înapoiază acasă.

La ora 17,35, la I.Maniu, vine M.Popovici.

La ora 17,40, vine Virgil Solomon.

La ora 18,10, pleacă M.Popovici.

La ora 18,15, vine Ciudin.

La ora 19,10, I.Maniu se duce la Dr.D.Popovici, de unde pleacă la ora 20,30, ducându-se la locuinţa lui M.Popovici, unde ia masa, iar la ora 23 se înapoiază la domiciliu.

----

12 Ianuarie 19[illegible]

C. D.

Iuliu Maniu a părăsit Capitala.

In dimineaţa zilei de 12 Ianuarie c., Iuliu Maniu a avut o serie de întrevederi cu Gheorghe Brătianu, Mihail Popovici, Virgil Solomon, Aurel Buteanu şi Octavian Tăzlăuanu, cari l-au vizitat la domiciliu.

La ora 13, Iuliu Maniu a părăsit Capitala, plecând cu trenul la Cluj, însoţit de Virgil Madgearu, cu care s'a întâlnit în Gara de Nord, şi Virgil Solomon.

386

12 Ianuarie 1940

C.D.

Pentru a reactualiza pe IULIU MANIU considerat de multica un negativist izolat, cercurile maniste răspândesc svonul că s'ar fi făcut lui IULIU MANIU de către o persoană responsabilă, din rândurile regimului, sugestii destul de transparente care ar echivala cu propunerea de a pleca la Roma, unde să susţină cauza României.

Cercurile menţionate încearcă să justifice pretinsele propuneri, pe următoarele elemente "caracteristice":

a) Consideraţia specială pe care dl. Mussolini o are faţă de Maniu;

b) Maniu este cel mai autorizat glas al Ardealului, în momentul când se pune, poate, problema soartei acestei provincii.

c) Autoritatea morală necontestată pe care ar avea-o Maniu în discuţiunile ce eventual ar începe.

" Evident că el a refuzat " - spun cercurile de mai sus - "şi va continua să refuze propuneri de felul acesta, fiindcă un câştig al cauzei româneşti la Roma nu ar însemna decât o aureolă pentru Suveran şi consolidarea "poziţiei politice" pe care o are.

./.

Dl.Maniu ar accepta evident o asemenea misiune care este în interesul şi al ţării şi al Ardealului nostru, dacă s'ar produce schimbările în ţară care să-i dea siguranţa viitorului.

O schimbare a structurei ţării şi repunerea poporului în drepturile lui,ar da o siguranţă Preşedintelui asupra destinelor noastre şi i-ar da în acelaş timp autoritatea morală ca să vorbească la Roma sau aiurea.

" Or,cu ce sinceritate ar putea duce Maniu tratative,în numele unui regim pe care nu-l acceptă şi împotriva căruia a luptat şi luptă ? Si dacă el ar fi în realitate sincer,nu ar fi oare suspectat,când ar vorbi ca împuternicit al unei "dictaturi" pe care toată lumea ştie că o acuză" ?

Comentând situaţia din unghiul de vedere al lui Maniu,cercurile naţional-ţărăniste fac următoarele aprecieri:

" In stadiul în care a ajuns problema danubiană şi raporturile româno-maghiare,o soluţie care să salveze în acelaş timp şi pacea şi integritatea hotarelor noastre,este extrem de dificilă.

" Maniu rămâne la convingerea că şi în interesul nostru economic şi politic,şi pentru salvarea Ardealului, singura modalitate de urmat este vechea lui propunere de Confederaţie dunăreană.

" Această Confederaţie integrând toate statele agricole din Sud-Estul Europei,ar însemna o entitate economică şi politică,în stare să discute dela egal cu ţările industriale şi să reziste cancelariilor apusene.

./.

" Evident că acum, după prăbușirea Austriei și Cehoslovaciei, problema este mai grea, dar nu insolubilă.

" Ca și în 1931, când Maniu voia să pună în aplicare planul său de Confederație dunăreană, și astăzi cheia de boltă este tot Ungaria. Cum Ungaria nu va putea fi convinsă niciodată să vină la realitate, singura soluție este să convingă Roma, de necesitatea acestei Confederații, care i-ar asigura anumite avantagii; și dat fiind că noi suntem Statul cel mai mare și cel mai bogat care ar intra în compoziția Confederației, trebuește să fim cel mai menajat.

"Pe de altă parte noi fiind primul și cel mai puternic vecin al Rusiei Sovietice, nu trebuește să fim slăbiți moralmente - recte teritorial - cu nimic.

" Maniu era pe punctul să-și realizeze planul în două rânduri:

a) Prima dată în 1931 în timpul guvernului Mironescu; i s'a comunicat d-lui Mussolini, planul și Ducele ar fi răspuns că vrea să stea de vorbă personal cu Maniu.

Maniu a fost întâi la Paris, a comunicat d-lui Tardieu planul, a găsit aprobare și a plecat spre Italia.

La San Remo i s'a comunicat că guvernul Mironescu a căzut și a venit dl. Iorga.

Nu mai avea autoritatea să vorbească la Roma.

b) In Septembrie 1932, Marchizul Preziosi, fiind informat de Maniu - Președinte al Consiliului -, a comunicat din nou la Roma dorința guvernului nostru în această chestiune și a primit răspunsul că Ducele ar vrea să stea de vorbă direct cu Șeful guvernului nostru.

Dl. Maniu a promis că va veni la Roma în Februarie

./.

2923

18 Ianuarie 1940

C. N.

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

..

In dimineaţa zilei de 18 Ianuarie a.c. a sosit în Capitală IULIU MANIU, venind dela Cluj.

Nu a fost însoţit de nici o persoană şi în Gara de Nord nu a fost aşteptat de nimeni din anturajul său.

In cursul dimineţei, Maniu a fost vizitat de PAN HALIPA, ION MIHALACHE şi MIHAI POPOVICI.

Pentru după amiază sunt invitaţi la domiciliul său, VIRGIL MADGEARU, M.POPOVICI şi I.MIHALACHE, în scopul de a se fixa atitudinea grupării faţă de regim. Este vorba de a se examina tactica moderaţiei propusă de Virgil Madgearu.

După consfătuire, Maniu urmează să viziteze pe DINU BRATIANU şi GHEORGHE BRATIANU.

....

Bne

390

PREFECTURA POLITIEI MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

SERVICIUL POLITIEI SOCIALE

18 Ianuarie 1940.

51

ven

2923

OPERAT LA FIŞE

Acţionarea în judecată a Statului Român, reprezentat prin Preşedenţia Consiliului de Miniştri şi Preşedenţia Senatului de către domnul Iuliu Maniu, s'a produs în ziua de 13 Iulie 1939, pe motiv că a fost exclus pe tot timpul legislaturii din demnitatea de senator de drept.

Petiţia adresată Justiţiei are cuprinderea următoare :

Subsemnatul Iuliu Maniu, cu domiciliul ales pentru acest proces în Bucureşti, str. Caragea Vodă nr. 27, în calitate de senator de drept, în termen legal, potrivit art. 1, 4 şi 6 din legea Constituţională cu data de 27 Februarie 1938, chem în judecată Statul Român prin Preşedenţia Consiliului de Miniştri, potrivit legii de organizare a Ministerilorşi legilor organice speciale, prin reprezentanţii săi legali, cu sediul în Bucureşti, Cal. Victoriei 141, şi Preşedenţia Senatului prin reprezentantul său legal, cu sediul în Bucureşti, bd. Elisabeta 25, potrivit regulamentului adunării respective alcătuit în baza art. 49 din legea Constituţională cu data de 27 Februarie 1938 şi cer în contradictoriu cu aceste autorităţ să anulaţi ca inegale actele administrative de autoritate cuprins în adresa domnului Preşedinte al Senatului nr. 0078 şi 0243 cu dat de 12 Iunie şi 5 Iulie, prin care mi se comunică că nu pot participa la şedinţele Senatului decât prin îndeplinirea prealabilă a unor aşa zise obligaţiuni legale, de care ar fi legată funcţiunea

mea constituţională de senator de drept,şi deciziunea biroului sau Preşedintelui Senatului din 8 Iulie 1939 prin care s'a hotărât pierderea mandatului de senator de drept pe întreaga actuală legislatură,pentru motivul că n'am depus jurământul cu prescripţiunile legale.

Ca urmare cer să restabilească starea de legalitate în ceace mă priveşte, cu cheltueli de judecată şi onorariu de avocat.

Motivele prezentei acţiuni,în fapt şi în drept sunt următoarele :

1. Prin adresele nr.0078 şi 0243 din 12 Iunie şi 5 Iulie 19[illegible] semnate de domnul Preşedinte al Senatului mi se comunică odată cu recunoaşterea în fapt din partea reprezentantului acestei autorităţi,că m'am prezentat la şedinţa Senatului şi că am fost împiedicat de organele administrative,în special de Directorul Senatului de a intra în incintă spre a-mi exercita funcţiunea de senator de drept ,că nu voi participa şi exercita atribuţiunile constituţionale ale acestei calităţi pe care o deţin în mod legal,decât dacă în prealabil voi presta jurământ de credinţă în conformitate cu art.48 din legea Constituţională din 27 Februarie 1938 şi dacă voi purta uniforma obligatorieba Frontului Renaşterii Naţionale.

Adresa adaugă că aceste îndatoriri sunt prevăzute prin textele legiolor în vigoare aplicabile şi senatorilor de drept.- Iar prin deciziunea - scrisoarea prezidenţială citită în Senat în ziua de 8 Iulie 1939, s'a hotărât de către preşedintele Senatului fără vfeo altă consultare,că nu pot să exercit mandatul de senator de drept pe întreaga actuală legislatură,din cauză că n'am depus jurământul cerut de art.48 din Constituţie şi art.4 din legea din 3 Iunie 1939 în termenele stipulate şi în condiţiunile legale.

2. Aceste acte de autoritate ale Preşedintelui Senatului

./.

sunt abuzive şi ilegale şi cer anularea lor pentru următoarele considerațiuni :

a. subscrisul am dobândit potrivit art.73 şi 74 din Constituţia din 29 Martie 1923 calitatea de senator de drept. Art.64 din legea Constituţională cu data de 27 Februarie 1938 declară că sunt de drept membri ai Senatului ,în virtutea Inaltei lor situaţiuni în stat şi biserică, printre alţii şi actualii senatori de drept recunoscuţi până la data promulgării prezentei legi.

Prin urmare noua lege fundamentală îmi recunoaşte calitatea de senator de drept,transformând-o într'o situaţiune juridică individuală,personală,garantată prin însăşi legea noua fundamentală.

b. Obligaţiunea prealabilă de a purta la şedinţe uniforma Frontului Renaşterii Naţionale nu poate privi pe senatorii de drept cari deţin această calitate în baza art.64 lit. f. pentru considerentele :

1. Art.68 din legea electorală prevede că nu se poate impune ca o obligaţiune legală portul obligatoriu al uniformei Frontul Renaşterii Naţionale.

2. Art.6 din legea Frontului Renaşterii Naţionale stabileşte obligativitatea portului uniformelor pentru senatorii şi deputaţii aleşi.

3. Deasemenea obligaţiunea prestării jurământului de credinţă nu se poate aplica unui senator de drept care deţine această calitate pe baza art.64 lit. f. din Constituţie,care a consacrat în mod direct,definitiv şi permanent ,că această calitate se conferă pentru îndelungi servicii prestate în interesul naţiunii.

III. Cer trimiterea dosarului în secţiuni unite în vederea judecării neconstituţionalităţii acestor texte ;declar că înţeleg să atac ca neconstituţionale,orice alte texte legale cari mi s'ar opune în contra dreptului meu.

./.

IV. Hotărârea preşedintelui Senatului din 8 Iulie 1939 sau a biroului Senatului este nul şi incompetent.

V. Constituţia din 1938 este un act fără valoare juridică, deoarece art.128 din Constituţia din 1923 arată că această Constituţie nu poate fi suspendată nici în total şi nici în parte, iar art.129 şi 130 stabileşte cazurile în care ea poate fi revizuită.

Pentru aceste motive şi pentru altele, pe care îmi rezerv dreptul să le formulez în termen, cer admiterea acţiunei.

Alătur actele :

1. Scrisoarea Preşidenţiei Senatului nr.0078 din 12 Iunie 1930.

2. Scrisoarea Preşidenţiei Senatului nr.0243 din 5 Iulie 1939.

3. Scrisoarea Preşedintelui Senatului către domnii senatori, citită în şedinţa dela 8 Iulie 1939.

4. Incheerea nr.33/938 a Inaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(s) Iuliu Maniu .

Acţiunea a fost depus la Curtea de Apel Bucureşti, fiind repartizată la secţia VI-a, cu termen la 27 Iulie 1939.

Procesul s'a judecat în ziua de 27 Iulie 1939, complectul fiind format din preşedintele Radu Pascu ; consilieri M.Manolescu şi C.Bădescu. Avocaţii statului Anibal Teodorescu, August Filip şi Ulise Vasilescu.

Procedura fiind îndeplinită s'a dat citire actelor după care avocatul Simionescu Cezar, din partea domnului Iuliu Maniu a cerut amânarea procesului pentru a modifica şi complecta acţiunea fiindcă se găseşte la primul termen şi conform legii de accelerare, are dreptul să solicite acest termen, citind dispoziţiunile art 10 din procedura accelerată.

./.

Avocaţii Anibal Teodorescu şi Ulise Vasilescu, se opun acestei cereri şi Curtea nu aprobă amânarea.

Avocatul Simionescu cere, pentru reclamant chemarea personal la interogatoriu a preşedintelui Senatului şi amânarea pricinei pentru a se depune în original actele de autoritate atacate prin acţiune.

Curtea respinge şi această cerere.

Avocaţii Anibal Teodorescu şi Ulise Vasiescu cer scoaterea din cauză a preşedintelui Consiliului de Miniştri, deoarece prin acţiunea de faţă reclamantul nu atacă nici un act administrativ emanat dela această autoritate, aşa că preşedintele Consiliului de Miniştri nu are ce căuta în acest proces.

Curtea deliberând asupra chemării în instanţă a preşedintelui Consiliului de Miniştri constată că actul atacat în Contencio nu emană dela acea Preşedenţie care dealtfel nu are nici o legătură de ordin administrativ cu Preşedintele Senatului şi în consecinţă îl scoate din cauză.

Pentru motivele redactate de Consilierul Mihail Manolescu Curtea decide :

Respinge ca inadmisibilă acţiunea în contencios administrativ intentată de Iuliu Maniu cu domiciliul ales în Bucureşti str. Caragea Vodă nr.27, prin petiţiunea înregistrată la nr.5359/939, în contra pârâţilor Statului Român prin Preşidenţia Consiliului de Miniştri, prin reprezentanţii săi legali, cu sediul în Bucureşti Calea Victoriei 141 şi Preşedintele Senatului, prin reprezentanţi săi legaţi, cu sediul în Bucureşti bd. Regina Elisabeta nr.25. Cu recurs. Dată şi citită în şedinţă publică astăzi 27 Iulie 1939.

In urma acestei decizii, domnul Iuliu Maniu a declarat recurs în ziua de 23 Octombrie 1939, Motivele recursului le-a expus într'o petiţie aparte din care se extrage :

I. Viciare în compunerea instanţei, care a pronunţat de-

cizia atacată cu recurs,violându-se dispozițiile art.142,144, 145 și 147 din legea de organizare judecătorească.

II. Violarea art.10 și 60 din legea pentru accelerarea judecăților ,greșita înterpretare și aplicarea a art.4,5 și 9,din legea contenciosului administrativ,abuz de putere.

III. Violarea și rea înterpretare a art.1 și 2 din legea contenciosului administrativ . Violarea art.178 din Constituție

Cererea a fost întrodusă tot la Curtea de Apel secția VI-a care a comunicat-o Preșidenției Consiliului de Miniștri. Aceasta printr-o petiție a făcut cunoscut Curții de Apel că renunță la dreptul de a depune întâmpinare la recursul domnului Iuliu Maniu și roagă să se înainteze dosarul Inaltei Curți de casație, spre judecare.

In ziua de 6 Noembrie 1939, domnul Iuliu Maniu a mai depus o petiție cuprinzând alte motive de recurs suplimentare și anume

Violarea art.1 și 3 din legea contenciosului administrativ violarea art.78 din Constituție ;violarea art.71 din Constituție violarea art.6 și urm.9 și urm.29 și urm. 105 și urm. publicate în Monitoriul Oficial sub nr.167 din 29 Iulie 1939 din Regulamentul Senatului ; exces de putere ; denaturare de acte ;omisiune esențială ; nemotivare.

Procesul a fost repartizat la secția IV-a Inaltei Curți de Casație și Justiție fixându-se termenul la 28 Februarie 1940.

===

Comunicat

Prim Ministru

Ministru Interne

Ministru Justiției

S.S.

19 Ianuarie 1940
C. D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9, vine la Iuliu Maniu, I. Liveanu.

La ora 8,05, vine R. Maldărăscu, care pleacă la ora 9

La ora 10, vine I. Mihalache.

La ora 10,30, vine V. Madgearu.

La ora 10,40, I. Maniu merge însoțit de V. Madgearu şi I. Mihalache, la M. Popovici.

La ora 10,45, vine la Mihai Popovici, Pantelimon Halippa.

La ora 13, Iuliu Maniu pleacă dela locuința lui M. Popovici, împreună cu I. Mihalache, V. Madgearu şi Pantelimon Halippa.

După ce conduc pe I. Mihalache la domiciliul său, Iuliu Maniu se desparte de ceilalți, ducându-se la Dr. Dumitru Popovici, unde ia masa.

La ora 15,30, I. Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 18,20, Iuliu Maniu este vizitat de Cezar Simionescu.

La ora 18,30, un comisionar dela Athenée Palace a adus o carte de vizită de la ministrul Karl Klodius, conducătorul delegației germane economice care se găseşte în prezent în țară.

La ora 18,40, vin Zaharia Boilă, Pavel Pavel şi Aurel Buteanu.

./.

La ora 19,vine Av.Răutu.

La ora 19,10,vin Ghiţă Pop şi R.Boilă - junior.

La aceiaşi oră pleacă Aurel Buteanu.

La ora 19,15,vine av.Leon.

La ora 19,30,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 19,40,vine Dr.Stănculescu.

La ora 20,40,vine la I.Maniu,Aurel Dobrescu.

La ora 21,pleacă Pavel Pavel.

La ora 21,05,pleacă Dr.Stănculescu.

La ora 21,15,revine Aurel Buteanu.

La ora 21,20,pleacă av.Leon.

La ora 21,25,pleacă av.Răutu,Zaharia Boilă şi Ghiţă Pop.

La ora 21,30,Iuliu Maniu însoţit de R.Boilă junior şi Aurel Dobrescu,se duce la cinematograful "Aro", unde rămân numai primii doi.

La ora 23,30,Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu,condus de Romulus Boilă junior.

2923

19 Ianuarie 1940

C.P.

OPERAT LA FIȘE 18

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

-.-

La ora 9.20 I.Maniu este vizitat de LIVEANU.

La ora 9.30 vine ZAHARIA BOILA.

La ora 10.30 pleacă Zaharia Boilă.

La ora 11 vine PANTELIMON HALIPA.

La ora 11.15 vine ION MIHALACHE

La ora 11.20 vine MIHAI POPOVICI.

La ora 12 vine OCTAV TASLAOANU.

La ora 12.05 pleacă MIHAI POPOVICI.

La ora 12.10 pleacă Octav Taslaoanu.

La ora 12.20 pleacă Pantelimon Halipa.

La ora 12.30 pleacă Ion Mihalache.

La ora 13.35 IULIU MANIU vizitează pe Dr.N.LUPU și împreună cu acesta se duce la VIRGIL MADGEARU, unde iau masa.

La ora 15.30 pleacă dela Virgil Madgearu, Pantelimon Halipa.

La ora 15.45 pleacă Mihai Popovici.

La ora 15.55 pleacă Dr.N.Lupu.

La ora 16.20 pleacă Iuliu Maniu însoțit de d-na Popovici și Ion Mihalache, care se desparte în stradă de ceilalți.

Iuliu Maniu conduce la locuința sa pe d-na Popovici apoi se înapoiază la domiciliu.

la ora 17.50 Iuliu Maniu este vizitat de Pavel Pavel.

La ora 18.10 vine Liveanu.

La ora 18.50 vine Zaharia Boilă.

La ora 19.10 vine Romulus Boilă junior.

La ora 19.35 pleacă Zaharia Boilă şi Pavel Pavel.

La ora 20.05 vine soţia lui Romulus Boilă junior, care merge însoţită de Iuliu Maniu la cinematograful Scala.

La ora 22.50 Maniu pleacă dela cinematograful Scala, fiind condus până acasă de Romulus Boilă junior şi d-na.

....

20923

20 Ianuarie 1940
C. D.

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,30, la Iuliu Maniu vine Liveanu.

La ora 8,40, vine Zaharia Boilă, care pleacă după 20 minute.

La ora 9,50, vine Ing. Ştefan Mihăescu.

La ora 10,50, I. Maniu este condus până la locuinţa D-rului N. Lupu, de Liveanu şi Ing. Mihăescu. Liveanu anunţă pe Dr. N. Lupu, care însoţeşte pe Iuliu Maniu la domiciliul lui I. Mihalache.

De aci, I. Maniu, Dr. N. Lupu şi I. Mihalache, merg la Mihai Popovici.

(La ora 11,10, D-na Popovici a plecat de acasă şi s'a înapoiat la ora 13,25, însoţită de soţia Ambasadorului turc).

La ora 13,20, pleacă Iuliu Maniu, care se înapoiază la domiciliu.

La ora 16,45, Maniu este vizitat de Liveanu.

La ora 17, vine Radu Polizu Micşuneşti.

La ora 17,30, pleacă Liveanu.

La ora 17,40, vine Pavel Pavel.

La ora 18,05, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 18,30, pleacă Polizu Micşuneşti.

La ora 18,40, revine Liveanu, care pleacă imediat.

./.

La ora 19,30, vine Dr. Stănculescu.

La ora 20,10, Iuliu Maniu se duce la Dr. N. Lupu, fiind condus până la locuinţa acestuia de Pavel Pavel şi Dr. Stănculescu.

La ora 21, vine la Dr. N. Lupu I. Mihalache, care rămâne împreună cu Iuliu Maniu la masă.

La ora 0,10, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu, condus de Ion Mihalache.

402

2923

21 Ianuarie 1940

C. D.

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,45, Iuliu Maniu este vizitat de I.Mihalache.

La ora 11,10, vine Generalul Negrei.

La ora 11,20, vine Pavel Pavel.

La ora 11,25, vine Relu Măldărăscu.

La ora 11,30, pleacă Ion Mihalache.

La ora 12,15, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 12,20, vine Cezar Simionescu.

La ora 12,45, pleacă Generalul Negrei.

La ora 12,50, pleacă Pavel Pavel, Cezar Simionescu și Relu Măldărăscu.

La ora 13,30, I.Maniu însoțit de Romulus Boilă - junior, se duce la restaurantul "Cina", unde ia masa, după care se înapoiază la domiciliu, la ora 15,10.

La ora 17,10, I.Maniu este vizitat de Mihai Popovici și împreună cu acesta se duce la cinematograful "Aro".

La ora 20,10, I.Maniu și M.Popovici pleacă dela cinematograf și se înapoiază la domiciliu, Iuliu Maniu fiind condus de M.Popovici până acasă.

La ora 20,30, I.Maniu este vizitat de Virgil Solomon, care pleacă la ora 21,40.

2093

22 Ianuarie 1940

C. D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,30,vine Petrugca.

La ora 9,40,Petrugca pleacă,înapoindu-se la ora 10.

La ora 10,30,vine Ghiţă Pop.

La ora 10,35,vine D-na Lăzărescu,care pleacă la ora 10,40.

La ora 11,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,20,vine N.Polizu Micşuneşti.

La ora 12,25,vine Virgil Madgearu.

La ora 12,40,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,45,vine Gheorghe Brătianu.

La ora 12,50,vine Sever Bocu.

La ora 13,vine Ing.Ştefan Mihăescu.

La ora 13,15,pleacă V.Madgearu,împreună cu N.Polizu Micşuneşti.

La ora 13,40,pleacă Gheorghe Brătianu.

La ora 13,50,pleacă Ghiţă Pop.

La ora 13,55,pleacă Petrugca.

La ora 14,I.Maniu se duce la M.Popovici,fiind condus până la locuinţa acestuia de către Sever Bocu şi Ing.Ştefan Mihăescu.

La ora 15,30,Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 18,30,vine Dr.Stănculescu.

La ora 18,45,I.Maniu se duce la M.Popovici.

./.

404

~~340~~

0

La ora 21,05, I.Maniu pleacă dela Mihai Popovici şi se înapoiază la domiciliu.

405

23 Ianuarie 1940
C. D. 391

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,20, Iuliu Maniu este vizitat de Zaharia Boilă, care pleacă la ora 9,30.

La ora 10, vine Pavel Pavel şi pleacă peste 10 minute.

La ora 10,15, vine Zaharia Boilă, care pleacă la ora 12.

La ora 12,05, vine Cezar Simionescu şi pleacă peste 15 minute.

La ora 12,50, vine Romulus Boilă - junior, care pleacă la ora 13,10.

La ora 13,15, Iuliu Maniu pleacă de acasă, ducându-se la Virgil Madgearu, de unde ese după 15 minute şi se duce la restaurantul "Cina".

La ora 15,20, Iuliu Maniu pleacă dela restaurant, însoţit de Zaharia Boilă şi Sever Bocu, de cari se desparte în Piaţa Ateneului şi se înapoiază singur la domiciliu.

La ora 17, Iuliu Maniu este vizitat de Pavel Pavel.

La ora 17,35, vine Mihai Popovici şi pleacă după 5 minute.

La ora 18,20, pleacă Pavel Pavel.

La ora 18,30, vine Cezar Simionescu.

La ora 18,35, revine Pavel Pavel.

La ora 18,40, vine Zaharia Boilă, care pleacă peste 10 minute.

./.

La ora 19,25,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,30,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 19,45,vine Mihai Popovici şi pleacă imediat.

La ora 20,vine Sever Bocu.

La ora 20,45,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 20,50,I.Maniu,Pavel Pavel şi Romulus Boilă junior,se duc la cinematograful "Carlton",unde erau aşteptaţi de soţia lui Pavel Pavel.La cinematograf,Romulus Boilă - junior se desparte de I.Maniu şi Pavel Pavel.

La ora 22,30,I.Maniu împreună cu Pavel Pavel şi soţia sa,ies dela cinematograf şi merg la restaurantul "Cina".

La ora 0,15,I.Maniu se înapoiază la domiciliu.

407

2923

23 Ianuarie 1940

C. D.

OPERAT LA FIȘE

Iuliu Maniu și
situația internă.

Cercurile național-țărăniste lansează zvonul că "guvernul întâmpină dificultăți din cauza lipsei de coeziune și că în deosebi problema destinderii interne provoacă ample discuțiuni în sânul Cabinetului Ministerial".

Din aceste motive, Iuliu Maniu socotește că actualul guvern nu va mai putea face multă vreme față situației grele prin care trece țara și că M.S.Regele intenționează să avizeze pentru formarea unui guvern de solidaritate națională.

2923

394/408

25 Ianuarie 1940

C.D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 9.30 vine la Iuliu Maniu, I.Livianu.

La ora 10.20 vine Zaharia Boilă.

La ora 10.30 vine Petruşca.

La ora 10.40 vine av.Ciudin.

La ora 10,50 vine Popescu-Mehedinţi, secretarul lui I.Mihalache.

La ora 10.55 pleacă Zaharia Boilă.

La ora 11 pleacă Popescu-Mehedinţi.

La ora 11.10 vine Mihai Popovici.

La ora 11.15 pleacă av.Ciudin.

La ora 11.30 vine Aurel Dobrescu.

La ora 11.35 pleacă Mihai Popovici.

La ora 12 I.Maniu se duce la dr.Lupu fiind condus până la locuinţa acestuia de Aurel Dobrescu.

In lipsa lui Maniu pleacă dela domiciliul său I.Livianu şi av.Petruşca.

La ora 12.50 I.Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu, înapoindu-se la domiciliu.

La ora 13.05 I.Maniu este vizitat de Sever Bocu.

La ora 13.25 pleacă Sever Bocu şi Zaharia Boilă, care venise la Iuliu Maniu în lipsa acestuia.

./.

409

La ora 17 I.Maniu este vizitat de Relu Măldărăscu.

la ora 17,05 vine Mihai Popovici.

La ora 17.15 pleacă Mihai Popovici.

La ora 17.30 vine Romulus Boilă,junior.

La ora 17.40 pleacă Relu Măldărăscu.

La ora 17.20 vine Zaharia Boilă.

La ora 18.40 vine Sever Bocu.

La ora 18.45 vine Dr.Stănculescu.

La ora 19 pleacă Zaharia Boilă.

La ora 19.10 vine Virgil Madgearu.

La ora 19.20 vine Ghiță Pop.

La ora 19.35 pleacă Dr.Stănculescu.

La ora 20 pleacă Virgil Madgearu.

La ora 20 pleacă Ghiță Pop.

La ora 20.30 vine av.Petrașcu și Aurel Buteanu, care pleacă la ora 21.

La ora 21.15 vine av.Virgil Crecu, fost deputat de Brăila, care pleacă la ora 21.30.

La ora 22.05 pleacă Romulus Boilă junior.

La ora 22,10 Iuliu Maniu împreună cu Sever Bocu s'au dus la restaurantul "Cina", unde au luat masa.

La ora 23.30 Iuliu Maniu și Sever Bocu pleacă dela restaurant și se duc la hotel "Union" unde caută pe Zaharia Boilă, fără a-l găsi.

La ora 23,45 Iuliu Maniu se desparte de Sever Bocu și se înapoiază la domiciliu.

......

2923

25 Ianuarie 1940

C. D.

OPERAT LA FIȘE

396

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 9, vine la Iuliu Maniu, Liveanu.

La ora 10,15, vine Petrușca.

La ora 10,20, vine Ghiță Pop, care pleacă peste 10 minute.

La ora 10,40, vine Virgil Madgearu.

La ora 10,55, vine Cezar Simionescu.

La ora 11, vine Zaharia Boilă.

La ora 11,10, vine Octav Tăslăoanu.

La ora 11,15, vine ziaristul Emil Coposu.

La ora 11,25, vine Ionel Pop.

La ora 11,40, vine Măldărăscu.

La ora 11,30, pleacă Virgil Madgearu.

La ora 11,50, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 12, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 12,05, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 12,15, pleacă Cezar Simionescu și Ionel Pop.

La ora 12,40, pleacă Măldărăscu.

La ora 13, vine Sever Bocu.

La ora 13,15, pleacă Petrușca.

La ora 13,20, pleacă Liveanu și ziaristul Coposu.

La ora 13,25, pleacă Octav Tăslăoanu.

La ora 13,40, I. Maniu, însoțit de Sever Bocu, se duce la restaurantul "Cina", unde a luat masa.

./.

La ora 15,20,Maniu se înapoiază la domiciliu,condus de Sever Bocu.

La ora 16,40,Iuliu Maniu vizitează pe D-na Leucuția.

In timpul lipsei sale de acasă,vin la I.Maniu, Relu Măldărăscu,care pleacă la ora 19,20,Pavel Pavel, Zaharia Boilă și Sever Bocu.

La ora 18,40,Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu venind dela D-na Leucuția.

La ora 19,35,I.Maniu este vizitat de Mihai Popovici,care pleacă peste 5 minute.

La ora 19,50,vine Ghiță Pop.

La ora 20,pleacă Pavel Pavel.

La ora 20,05,vine Aurel Buteanu.

La ora 21,pleacă Zaharia Boilă,Aurel Buteanu și Sever Bocu.

La ora 21,30,I.Maniu însoțit de Ghiță Pop,se duce la cinematograful "Capitol",de unde la ora 23,20,se duce la Aurel Dobrescu.

La ora 0,15,Maniu se înapoiază la domiciliu,însoțit de Ghiță Pop.

---

26 Ianuarie 1940

C. 5.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,20, vine la Iuliu Maniu, Virgil Grosu, care pleacă la ora 11,15.

La ora 11,15, vine N.Popovici, care pleacă la ora 11,40.

La ora 12,15, vine N.Polizu Micşuneşti.

La ora 13,15, Iuliu Maniu se duce la Mihai Popovici, fiind condus până la locuinţa acestuia de N.Polizu Micşuneşti.

La ora 15, I.Maniu se înapoiază la domiciliu, venind dela Mihai Popovici.

La ora 16,30, vine la Iuliu Maniu, N.Polizu Micşuneşti, care pleacă imediat.

La ora 16,40, vine Pavel Pavel.

La ora 17,50, vin Ella Negrutzi şi D-na Lăzărescu

La ora 18, vine av.Petruşca, care pleacă imediat.

La ora 18,35, vine Zaharia Boilă.

La ora 18,45, pleacă Ella Negrutzi şi D-na Lăzărescu.

La ora 19, pleacă Zaharia Boilă şi Pavel Pavel.

La ora 19,05, vine Ghiţă Pop, care pleacă peste 15 minute.

La ora 19,30, Iuliu Maniu vizitează pe Dr.N.Lupu, de unde pleacă la ora 20, ducându-se la restaurantul "Cina".

./.

La restaurant au mai venit Sever Bocu, Aurel Buteanu, Pavel Pavel şi Zaharia Boilă.

La ora 22,10, I. Maniu pleacă dela restaurantul "Cina", împreună cu cei de mai sus, de cari se desparte în faţa hotelului "Union" şi se înapoiază la domiciliu.

----

27 Ianuarie 1940
C. D.

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,20, Iuliu Maniu este vizitat de av. Penesc

La ora 10,30, vine Zaharia Boilă.

La ora 10,40, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 10,45, vine Cezar Simionescu.

La ora 10,50, vine Mihai Popovici, care pleacă la ora 11,15, împreună cu Penescu.

La ora 11,45, vine Emil Socor.

La ora 11,55, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,40, vine N. Polizu Micşuneşti.

La ora 12,45, pleacă Emil Socor.

La ora 12,55, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 13,10, pleacă N. Polizu Micşuneşti.

La ora 13,20, vine av. Penescu, care pleacă la ora 13,25.

La ora 13,30, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 13,40, I. Maniu se duce la restaurantul "Cina"

La ora 15, I. Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 17, Iuliu Maniu este vizitat de Virgil Grosu.

La ora 17,15, vine Ing. Mihăescu.

La ora 17,20, vine Cezar Simionescu.

La ora 17,35, pleacă Virgil Grosu.

La ora 17,40, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 18,20, vine Ghiţă Pop.

./.

La ora 18,25,vine Emil Socor.

La ora 18,45,pleacă Ing.Mihăescu şi Cezar Simionescu.

La ora 18,55,vine av.N.Penescu.

La ora 19,25,pleacă Emil Socor.

La ora 19,30,pleacă av.N.Penescu.

La ora 20,vine Zaharia Boilă.

La ora 20,15,vine Pavel Pavel.

La ora 20,30,pleacă Ghiţă Pop şi Pavel Pavel.

La ora 21,30,Iuliu Maniu,Zaharia Boilă şi Romulus Boilă - junior,se duc la cinematograful "Scala".

La ora 23,40,I.Maniu se înapoiază la domiciliu, condus de Zaharia Boilă.

----

28 Ianuarie 1940
C. D.

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 10,15, Iuliu Maniu este vizitat de Cezar Simionescu.

La ora 10,35, vine Zaharia Boilă.

La ora 11,10, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 11,30, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 12, I.Maniu vizitează pe Gh.Brătianu, la domiciliu.

La ora 12,35, I.Maniu se înapoiază acasă.

La ora 12,40, I.Maniu este vizitat de Mihai Răutu care pleacă la ora 13,25.

La ora 13,30, I.Maniu se duce la Mihai Popovici.

La ora 15,40, I.Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 18,05, vine la I.Maniu, Zaharia Boilă.

La ora 18,30, vine Ghiţă Pop.

La ora 18,35, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 19,30, pleacă Ghiţă Pop.

La ora 19,35vine Romulus Boilă - junior.

La ora 20, vin Zaharia Boilă şi Pavel Pavel, precum şi av.Petruşca.

La ora 20,30, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 20,40, pleacă av.Petruşca.

La ora 20,45, I.Maniu, Zaharia Boilă şi Pavel Pavel, merg la restaurantul "Cina", de unde I.Maniu pleacă la ora 23,15, fiind condus până acasă de Pavel Pavel.

417

403

29923

29 Ianuarie 1940

C. P.

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 10.30, la Iuliu Maniu, vine Brătucu Victor; numitul este licențiat în Drept. A fost conducătorul cooperativelor studenților național-țărăniști. In luna Februarie 1939 a prezentat un memoriu lui Iuliu Maniu din partea tineretului național-țărănist.

La ora 11, I.Maniu se duce la V.Madgearu, unde peste 15 minute vine și Popescu-Mehedinți, secretarul lui Ion Mihalache.

La ora 11.45, Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 12, este vizitat de N.Polizu Micșunești.

La ora 12.35, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 13, pleacă N.Polizu Micșunești.

La ora 13.15, pleacă Petrugca, (venit în timpul lipsei lui Maniu).

La ora 13.20, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 17.05, vine Zaharia Boilă, care pleacă peste 5 minute.

La ora 17.20, vine Constantin Brezeanu.

La ora 17.50, vine Pavel Pavel.

La ora 18, pleacă Constantin Brezeanu.

La ora 18.30, vine Zaharia Boilă.

./.

La ora 18.40, vine Relu Măldărescu.

La ora 19, vine Emil Socor.

La ora 19.05, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 19.20, vine Dr.Stănculescu.

La ora 19.35, vine Ghiță Pop.

La ora 19.55, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 20.05, pleacă Relu Măldărescu.

La ora 20.30, pleacă Emil Socor, Ghiță Pop și Dr.Stănculescu.

La ora 20.45, I.Maniu se duce la Dr.Lupu, fiind condus până la locuința acestuia de către Pavel Pavel și Romulus Boilă - junior.

La ora 21.45 I.Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu și se duce la restaurantul "Continental", unde se întâlnește cu Pavel Pavel.

La ora 24, Maniu se înapoiază la domiciliu, fiind condus de Pavel Pavel.

......

2923

30 Ianuarie 1940

C. D.

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 10, vine la Iuliu Maniu, Virgil Madgearu.

La ora 10.15, vine ing.Mihăescu.

La ora 10.20,vine av.Penescu.

La ora 10.55,pleacă Virgil Madgearu.

La ora 11.05, vine Brătucu.

La ora 11.10, vine Zaharia Boilă.

La ora 11.15, pleacă ing.Mihăescu şi av.Penescu.

La ora 11.20,pleacă Zaharia Boilă.

La ora 11.25, vine Cezar Simionescu.

La ora 11.45, pleacă Brătucu.

La ora 11.50,vine Dori Popovici.

La ora 12, vine Relu Măldărescu.

La ora 12.05 pleacă Dori Popovici.

La ora 12.10, vine Mihai Popovici.

La ora 12.15, pleacă Relu Maldarescu şi Cezar Simionescu

La ora 12.35, pleacă Mihai Popovici.

La ora 13.10, vine Petruşca.

La ora 13.30, I.Maniu însoţit de Petruşca se duce la restaurantul "Cina", de unde la ora 15.30 se reîntoarce la domiciliu.

La ora 18.30, Iuliu Maniu pleacă de acasă şi în str. prof.Ion Bogdan se întâlneşte cu Pavel Pavel, cu care merge

până în dreptul librăriei "Cartea Românească". Aci Iuliu Maniu, despărţindu-se de Pavel Pavel, se duce în str. Schitu Măgureanu Nr.19, la d-na Leucuţia.

La ora 19, pleacă dela d-na Leucuţia şi se duce la Mihai Popovici.

La ora 21, I.Maniu pleacă dela Mihai Popovici, revenind acasă, unde era aşteptat de av.Leon, Zaharia Boilă şi Romulus Boilă - junior.

La ora 21.20, pleacă dela I.Maniu, av.Leon, Zaharia Boilă şi Romulus Boilă - junior.

La ora 21.25, Iuliu Maniu este vizitat de Mihai Popovici cu doamna, cu care a mers la cinematograful "Scala".

La ora 23,35, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu, fiind condus de Mihai Popovici, cu doamna.

......

2923

50327

N O T A

31 Ianuarie 1940

In diferite cercuri diplomatice, politice şi gazetăreşti din Capitală circulă, fiind multiplicate la maşina de scris, unele presupuse declaraţiuni făcute de către Iuliu Maniu, cu ocazia publicării decretului-lege relativ la reforma Frontului Renaşterii Naţionale, şi a declaraţiilor făcute de Primul Ministru.

Relativ la aceste declaraţii, maniştii caută să formeze convingerea că ele nu aparţin lui Maniu, pe când unii corespondenţi de presă străină susţin în această privinţă că le-au primit dela Pavel Pavel.

Deasemeni este de relevat că intelectualii comunişti au primit dispoziţiunea de a multiplica şi răspândi aceste declaraţii, iar că aparatul clandestin comunist a început difuzarea lor, explicând că "atât Maniu cât şi comuniştii luptă pentru înlăturarea Dictaturii Regale".

Forma în care sunt reproduse aceste declaraţiuni este următoarea:

Dl. Iuliu Maniu, preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc, a făcut presei, cu ocazia publicării decretului-privitor la reforma F.R.N.-ului şi a declaraţiilor D-lui Prim Ministru Tătărăscu, următoarele declaraţii:

Zadarnic vrea Dl. Prim Ministru, prin recentele sale declaraţii, să convingă lumea despre rolul şi însemnătatea F.R.N.-ului. Cine nu este însuşi convins, nu

poate convinge pe alţii şi "convingerile" de ultimă oră nu inspiră încredere nimănui.

De fapt, noul decret şi declaraţiile D-lui Prim Ministru dovedesc că tentativa de a impune ţării F.R.N.-ul a eşuat şi că este vorba de învierea unei formaţiuni care s'a născut dela început moartă. Decretul în chestiune este confirmarea vederilor noastre dela început exprimate. El arată că factorii hotărâtori s'au convins ei înşişi de adevărul criticelor ce au formulat contra "Frontului Renaşterii Naţionale" şi de îndreptăţirea atitudinii noastre faţă de această încercare de organizaţiune politică neisbutită.

Chiar a doua zi după prima decretare a acestei alcătuiri, am declarat că o organizaţie politică născută din simplă poruncă şi nu prin forţa unui curent popular ridicat de jos în sus, nu este viabilă şi nu va putea să provoace nici sentimentul de adeziune sufletească a mulţimilor şi nici procesul de grupare şi închegare politică a tuturor straturilor sociale. Am arătat atunci că este inadmisibil ca însuşi Suveranul să fie considerat ca şeful unui partid politic.

Faptele au venit să confirme punctul nostru de vedere, căci F.R.N. nu a putut prinde rădăcini, cu toate că s'a făcut tot ce este omeneşte posibil, atât ca operă de convingere prin propagandă, cât şi prin constrângere. Nimeni nu a luat în serios această înjghebare. Cei cari au intrat au făcut-o din teamă, sau din interes. Dirigüitorilor acestui "Front" le-a trebuit mai bine de un an ca să se convingă, fără însă să aibă curajul şi spiritul de dezinteresare de a trage concluzia logică a unei experienţe triste pentru ei şi pentru ţară. Această concluzie ar fi fost desfiinţarea F.R.N.-ului, aşa cum s'a procedat cu Serviciul Social, dovedit necorespunzător

Noul decret regal menţine greşelile iniţiale, cari

./.

împiedică pe orice cetăţean să se simtă acasă şi la largul lui în acest "Front". Decretul aduce unele paleative pentru a duce lumea în rătăcire, încercare ce nu va isbuti, pentrucă noua organizare a "Frontului" - după eşuarea celui dintâi - se face tot prin decret regal, deci tot prin forţa unei porunci şi a autorităţii regale, ceiace a fost dela început viciul fundamental al acestei încercări.

Deşi formal Suveranul nu mai poate fi considerat ca Preşedinte, totuşi El îşi rezervă dreptul de a numi organele supreme ale "Frontului", deci anihilează dela început impresia pe care o urmăreşte că organizarea lui se face de jos în sus.

Cine cunoaşte modul cum s'a "votat" Constituţia nouă şi cum s'au făcut alegerile, nu se va lăsa indus în eroare de dispoziţia că în comune se vor alege conducători locali ai "Frontului". Pretorele, primarul şi jandarmul îşi vor avea rolul lor obişnuit.

Ministrul Frontului a caracterizat just impresia comică ce face frontul organizat de sus în jos, spunând, în raportul său oficial, că se aseamănă cu o piramidă aşezată cu vârful în jos. Această impresie a rămas însă neatinsă prin noul decret.

Partidul Naţional Ţărănesc îşi menţine deci neatins punctul lui de vedere iniţial faţă de această organizaţiune politică impusă şi care nici în formă nici în fond nu corespunde necesităţilor şi intereselor ţării, îndeosebi în clipa de faţă.

Motivele acestei atitudini sunt îndeobşte cunoscute. Ultima oară au fost expuse în scrisoarea adresată fostului Preşedinte al Consiliului de Miniştri, Dl. Constantin Argetoianu, prin care am respins propunerea să intrăm în "Front".

Ar fi îndeajuns să reamintim această atitudine.

./.

Pentru a învedera însă imposibilitatea juridică şi politică a nouei organizaţii,cred totuşi necesar a sublinia următoarele consideraţiuni importante:

Decretul în chestiune violează în mod evident Constituţia ţării.Art.10 al recentei "constituţii" spune clar că: "Românii se bucură de libertatea conştiinţei...de libertatea întrunirilor,de libertatea de asociaţie şi de toate libertăţile din care decurg drepturi în condiţiunile statornicite prin legi". Decretul de reformă a "Frontului",prin art.1,declară însă că "F.R.N. este singura organizaţie politică în România". Se anulează astfel toate drepturile constituţionale ale românilor,acordate prin toate Constituţiile. Dacă legile ordinare pot stabili anumite norme privitor la exercitarea drepturilor asigurate prin Constituţie,ele nu pot să anuleze aceste drepturi,aşa cum face acest Decret Regal,interzicând de fapt exprimarea convingerilor politice şi organizarea partidelor.

Incălcarea drepturilor cetăţeneşti de libertate, de conştiinţă şi de asociaţie este cu atât mai evidentă, cu cât acest Decret Regal,prin art.3,precizează chiar şi programul politic al partidului numit F.R.N.,partid prevăzut cu drepturi de monopol politic,deci opreşte gândirea şi acţiunea politică îndrumată de conştiinţa cetăţenească într'o altă direcţie decât cea impusă. Monstruozitatea juridică şi politică a acestui Decret opune şi mai mult în evidenţă art.12,care obligă pe funcţionarii Statului şi chiar persoane particulare să se înscrie în acest partid politic,deci să-şi însuşească în mod obligator credinţele politice stabilite în art.3 şi opreşte ocuparea de funcţiuni publice şi chiar şi particulare de "interes obştesc" pentru cei cari nu profesează aceste credinţe.Mai mult chiar,decretul împiedică să intre în corpurile autonome administrative "elective" pe cei

./.

cari nu profesează aceste idei.Chiar fără a ţine seamă de împrejurarea că introducerea funcţionarilor în viaţa politică este o profundă greşeală şi că programul politic al Frontului este precizat în mod neclar,însăşi împrejurarea că decretul impune anume credinţe politice şi împiedică existenţa altor partide politice,este motiv suficient ca să luăm atitudine,declarându-l neconstituţional.

Naţiunea nu înţelege să renunţe la drepturile sale fireşti şi legale şi să se aşeze în patul lui Procust.

Prin urmare,conform atitudinii noastre iniţiale,Partidul Naţional Tărănesc rămâne credincios convingerilor sale politice naţionale şi democratice,cari tind a înfăptui dreptatea socială,a menţine morala creştină,a pune în valoare principiul că toate drepturile emană dela naţiune şi că,împreună cu Coroana,naţiunea are dreptul imprescriptibil de a dispune de soarta ţării,de întocmirile ei interne şi de orientarea şi de acţiunea ei externă. Va continua să protesteze în contra executărilor fără judecată şi în contra arestărilor ilegale,care s'au întâmplat recent cu trei distinşi prieteni de ai noştri.

Partidul Naţional Tărănesc,care a avut un rol hotărâtor în trecutul neamului românesc şi va avea cu siguranţă şi în viitor,nu poate admite să i se prescrie gândirea,organizarea şi acţiunea sa politică depusă întotdeauna în serviciul şi spre binele ţării şi al Dinastiei.

Mai ales în vremurile acestea de mare încercare pentru Stat şi naţiune este o absolută necesitate ca Naţiunea şi fiii săi să aibă,în scopul închegării sufleteşti şi armonizării tuturor forţelor sale,libertatea politică,pentrucă numai prin sacrificii liber consimţi-

te şi prin contribuţia spirituală a tuturor conştiinţelor se poate salva Naţiunea din primejdii atât de mari, cum sunt cele care ne înconjoară astăzi. Dictaturile sleiesc avântul naţional şi înălţarea sufletească necesară marilor eforturi, de altă parte ele exclud contribuţia morală şi intelectuală a tuturor celor chemaţi la soluţionarea problemelor vitale. Pilda Finlandei arată ce poate face un popor liber, iar pilda Poloniei arată ce poate face un popor condus de dictatură. Splendidele eforturi ale democraţiilor mici şi mari din Apus, depuse în serviciul întregei omeniri, dovedesc totodată şi forţa sacrificiilor liber consimţite.

Este o ofensă pentru poporul românesc a presupune că el nu-şi poate apăra Statul, fiinţa şi individualitatea sa decât prin porunci şi prin constrângere, cum este regimul dictatorial de azi şi prin organizaţiuni impuse cum e F.R.N.

Este umilitoare pentru Naţiune presupunerea că ea, care şi-a creiat unitatea naţională prin forţele sale proprii, cârmuite de voinţa sa liberă şi condusă de partidele politice, nu ar putea să şi-o păstreze decât cu ajutorul unor măsuri tutelare şi cu desfiinţarea acelor partide.

Repet, şi cu acest prilej, opinia noastră, de atâtea ori exprimată, că este cea mai mare greşeală săvârşită în însăşi dauna Coroanei ca toată răspunderea pentru soluţionarea problemelor externe să fie asumată de Suveran, răspundere menţinută în cadrul noului Decret.

Naţiunea însăşi trebue să stabilească drumul de realizare a ţintelor politice externe, chiar şi atunci, cum e spre fericire cazul la noi, când Naţiunea e de acord cu Coroana, în ce priveşte ţelurile generale ale acestei politici externe. Constat cu multă bucurie că discursul Suveranului, rostit la Constanţa, a stabilit în

./.

mod norocos şi clar aceste ţinte.

In vremuri atât de grele sunt însă extrem de importante, chiar hotărâtoare, metodele şi căile practice, care se utilizează pentru atingerea acestor ţeluri.

Dacă insist asupra necesităţii că şi Naţiunea, prin reprezentanţii ei, să-şi spună cuvântul pentru stabilirea politicii externe, este faptul că, în ce priveşte ţelurile politicei noastre externe, exprimate de Suveran, Naţiunea întreagă este de acord, nu este însă de acord, cu metodele cu care regimul de astăzi vrea să atingă aceste ţeluri şi este adând îngrijată de rezultatul final al politicei duse de regimul actual.

Intr'un răsboiu ca acesta ideologic, cum omenirea poate nu a mai înregistrat, dela care, prin urmare, nu atârnă numai soluţionarea conflictului actual înarmat, ci întreaga evoluţie umană, trebue luate în seamă şi examinate toate considerentele, dintre care unele sunt complect neglijate de regimul actual. In această încăerare ideologică niciun Stat european şi din Orientul apropiat nu poate fi considerat neutru. Statele se împart după criteriul dacă sunt beligerante sau nu sunt beligerante. Neutru poate fi numai un Stat căruia îi este indiferent rezultatul răsboiului. Dar, pentru Statul românesc, nu este indiferent ce ideologie va triumfa.

Intr'o astfel de situaţie, extraordinar de dificilă, a conduce naţiunea prin porunci şi fără contribuţia ei sufletească şi intelectuală este o încercare cu totul primejdioasă în contra căreia protestăm cu toată energia.

Dacă Partidul Naţional-Ţărănesc are o atitudine de rezervă cauza e că el nu vrea să calce regulile disciplinei Naţiunei, în timp de primejdie, în care trebue ca ţara să fie condusă de o singură orientare, căzând asupra guvernului răspunderea, oricât de vicios ar fi fost regimul care o aplică.

./.

Noul decret este emanaţia aceluiaş regim de dictatură, tinzând la scopul urmărit de noua "Constituţie" şi de decretul iniţial de constituire a F.R.N.-ului de a concentra toată puterea în mâna Suveranului, de a lipsi naţiunea de drepturile sale fundamentale, de a încătuşa magistratura şi de a dispune liber şi fără control de resursele materiale, financiare şi spirituale ale Naţiunei.

Pentru aceasta, în baza deplinelor puteri primite dela Comitetul Executiv al Partidului Naţional Ţărănesc am dat pentru membrii acestui partid şi pentru tovarăşii noştri de credinţă politică, următoarele îndrumări:

1. Partidul Naţional Ţărănesc îşi menţine existenţa sa distinctă faţă de F.R.N.;

2. Membrii P.N.T. şi prietenii noştri de credinţă politică nu se vor înscrie în F.R.N.;

3. Cei vizaţi în art.12, în urma constrângerii la care sunt expuşi şi în urma împrejurării că nu voiesc să creiez victime politice din cauza urgiei şi intoleranţei conducătorilor regimului actual, sunt liberi să satisfacă dispoziţiile acelui articol, îndeplinind ceiace li se va impune prin constrângere.

4. Aderenţii partidului nostru vor susţine principiile noastre politice. In special ei vor susţine mai departe unitatea noastră naţională, integritatea României Mari şi intangibilitatea hotarelor ei, vor combate cu toată energia orice simptom de defetism naţional şi se vor sili cu fanatism a ridica la maxima expresie spiritul de jertfă naţională.

----

31 Ianuarie 1940

C. D.

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 11,vine la Iuliu Maniu,Brătuşu.

La ora 11,10,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,30,vine Octav Tăslăoanu,care pleacă la ora 11,40.

La ora 11,45,I.Maniu se duce la V.Madgearu,fiind condus până la locuinţa acestuia de Cezar Simionescu.

La ora 11,50,vine la V.Madgearu,Pantelimon Halipa.

La ora 13,I.Maniu pleacă dela Virgil Madgearu,împreună cu Pantelimon Halipa,pe care îl conduce până la Ministerul Sănătăţii,apoi se înapoiază singur la domiciliu.

La ora 13,30,Maniu merge la restaurantul "Cina",de unde se înapoiază la ora 15,20.

La ora 17,30,Iuliu Maniu este vizitat de Popescu Zorică,fost Prefect al judeţului Ilfov (în prezent concentrat,cu gradul de Maior).

La ora 17,50,vine avocatul Petruşca.

La ora 18,vine Gică Măcărescu,fost şef al organizaţiei naţional-ţărăniste dela Piatra Neamţ,însoţit de cumnatul său Dr.Popescu-Iaşi şi de finul său Vasile Măcărescu.

La ora 18,05,I.Maniu este vizitat de D-na Lăzărescu

./.

care pleacă după câteva minute.

La ora 18,40, vine Zaharia Boilă.

La ora 18,45, vine Romulus Boilă - junior.

La ora 18,55, vine Cezar Simionescu.

La ora 19, vine Octav Tăslăoanu.

La ora 19,05, vine Brătucu.

La ora 19,10, vin Vasile Serdici și av. Leon.

La aceiași oră, pleacă Popescu Zorică.

La ora 19,15, pleacă Gică Măcărescu.

La aceiași oră vine Dori Popovici.

La ora 19,20, vine Generalul Negrei.

La ora 19,25, pleacă Zaharia Boilă.

La ora 19,30, pleacă Dori Popovici.

La ora 19,35, pleacă av. Leon, Vasile Serdici și Cezar Simionescu.

La ora 20, vine Zaharia Boilă.

La ora 20,10, pleacă Octav Tăslăoanu și Generalul Negrei.

La ora 20,40, pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 20,45, I. Maniu însoțit de Petrugca și Zaharia Boilă, se duce la restaurantul "Carul cu Bere".

La ora 23,10, I. Maniu se înapoiază la domiciliu.

431

1 Februarie 1[illegible]

C. D.

<u>Supravegherea lui Iuliu Maniu</u> :

La ora 11,15,vine la Iuliu Maniu,Gh.Brătianu.

La ora 11,30,vine D-na Lăzărescu,care pleacă la ora 11,25.

La ora 12,pleacă Gh.Brătianu.

La ora 12,40,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 13,Iuliu Maniu,însoţit de Romulus Boilă - junior,pleacă de acasă ducându-se în Piaţa Lahovary.Cumpără flori dela o florărie şi merg în Str.Brunet Nr.116,la locuinţa lui Octav Tăslăoanu,unde intră numai I.Maniu.

La ora 14,50,Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 17,40,Iuliu Maniu este vizitat de Cezar Simionescu.

La ora 17,50,vine Pavel Pavel.

La ora 18,vine D-na Lăzărescu,care pleacă la ora 18,10.

La ora 18,30,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 18,40,vine Zaharia Boilă.

La ora 18,50,vine Ing.Relu Măldărăscu.

La ora 19,vine Dr.Stănculescu.

La ora 19,10,vine Dori Popovici.

La ora 19,30,vine Ghiţă Pop.

La ora 19,40,pleacă Zaharia Boilă.

./.

La ora 19,55, pleacă Cezar Simionescu, Pavel Pavel şi Relu Măldărescu.

La ora 20, vine Răutu, urmat imediat de Zaharia Boilă.

La ora 20,05, pleacă Ghiţă Pop şi Zaharia Boilă.

La ora 20,15, vine Ing. Ştefan Mihăescu.

La ora 20,20, revine Zaharia Boilă.

La ora 20,55, pleacă Ing. Ştefan Mihăescu şi Răutu.

La ora 21,15, pleacă Zaharia Boilă, împreună cu Romulus Boilă - junior.

La ora 21,30, pleacă Dr. Stănculescu, împreună cu Dori Popovici.

La ora 21,35, I. Maniu este vizitat de Mihai Popovici, cu Doamna, cu care merge la cinematograful "Arc".

La ora 24, I. Maniu se înapoiază la domiciliu, condus de Mihai Popovici cu Doamna.

OPERAT LA FIŞE

2923 419

1 Februarie 1940

C. D.

Iuliu Maniu şi Cenzura.

-.-

In cursul unei întrevederi cu MIHAI POPOVICI, avută în ziua de 30 Ianuarie a.c. IULIU MANIU a declarat că "este surprins de faptul că guvernul menţine cenzura pentru chestiunile de politică externă cari privesc în mod direct România".

Este în interesul guvernului - a spus Iuliu Maniu - " ca opinia publică să fie informată precis în privinţa întregei conjuncturi internaţionale, pentru a nu lăsa cale liberă svonurilor fanteziste şi tendenţioase, şi a pregăti ţara moraliceşte, împotriva oricărei surprize ".

......

434

2 Februarie 1940

29253

C.D.

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea lui IULIU MANIU.

--

La ora 10 IULIU MANIU este vizitat de GHITA POP.

La ora 10.35 vine Inginerul MIHAESCU.

La ora 10.45 vine Av. N.PENESCU împreună cu IANCULESCU, fost deputat naţional-ţărănist.

La ora 10.55 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 11.20 pleacă Av.N.PENESCU cu IANCULESCU.

La ora 11.30 pleacă Inginerul STEFAN MIHAESCU.

La ora 12 pleacă GHITA POP.

La ora 12.05 vine OCTAVIAN TAZLAOANU.

La ora 12.30 IULIU MANIU se duce la Dr.N. LUPU.

La ora 12.45 IULIU MANIU pleacă dela D-rul N. LUPU şi se duce la Atheneul Român, unde vizitează expoziţia de artă japoneză, ghidat de Colonelul BAGULESCU.

La ora 13.45 IULIU MANIU părăseşte expoziţia şi se duce la restaurantul "Cina", unde ia masa.

In timpul lipsei lui MANIU, au plecat dela domiciliul acestuia CEZAR SIMIONESCU şi OCTAVIAN TAZLAOANU.

La ora 15.15 IULIU MANIU se înapoiază la domiciliu condus de ZAHARIA BOILA.

./.

435
421

La ora 17.30 IULIU MANIU vizitează pe MIHAI POPOVICI la care rămâne până la ora 18.10, când se înapoiază la domiciliu.

La ora 19.30 IULIU MANIU este vizitat de ROMULUS BOILA junior, iar la ora 20 de ZAHARIA BOILA.

La ora 21.30 IULIU MANIU merge împreună cu ZAHARIA BOILA şi ROMULUS BOILA junior la cinematograful "Carlton".

La ora 23.40 MANIU se înapoiază la domiciliu.

436

2923

3 Februarie 1940

C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU.

La ora 9.25 vine la IULIU MANIU,ZAHARIA BOILA.

La ora 9.30 vine GHITA POP.

Lăaora 9.35 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 9.40 pleacă ZAHARIA BOILA.

La ora 10.15 revine ZAHARIA BOILA.

La ora 10.20 vine BRATUCU.

La ora 10.30 pleacă ZAHARIA BOILA.

La ora 10.35 pleacă BRATUCU

La ora 10.45 pleacă GHITA POP

La ora 10.50 pleacă CEZAR SIMIONESCU.

La ora 11 vine PETRUSCA.

La ora 11.20 pleacă PETRUSCA.

La ora 12 vine OCTAVIAN TAZLAOANU.

La ora 12.05 vine EMIL SOCOR

La ora 12.10 revine PETRUSCA.

La ora 12.15 revine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 12.25 pleacă OCTAVIAN TAZLAOANU.

La ora 12.27 vine BRATUCU.

./.

La ora 12.30 IULIU MANIU însoţit de BRATUCU, se duce la Dr.N.LUPU, u de stă 10 minute. De aici merge la Gara de Nord, însoţit tot de BRATUCU.

Pe peronul Gării de Nord IULIU MANIU s'a întâlnit cu PAMFIL SEICARU, cu care a discutat câteva minute.

La ora 13 I.MANIU a plecat cu trenul la Cluj. In acelaş tren se afla şi PAMFIL SEICARU.

438

29219

Bul 7 Febr 1940

N O T A

Domnul Iuliu Maniu, inapoiat de curând la Cluj, a hotărât ca pe ziua de 4 Februarie c. că se deplaseze in comuna Barabanţ jud. Alba pentru a vizita pe un vechiu si intim colaborator al său, protopopul Boţan, care este grav bolnav.

Placarea era pregătită pentru ora 13 cu automobilul Nr. 7 Zalău, proprietatea D-lui Gheţe care deasemenea trebuia să meargă la Barabanţ, deoare ce protopopul este socrul lui precum si profesorul Sturza dela Cluj, pentru a vizita si examina pe bolnav.-

Profesorul Sturza este prin alianţă rudă cu internatul Leucuţa.-

Plecarea s-a contramandat insă brusc si acum in jurul acestei chestiuni sunt diferite discutii. Unii spun că D-l Maniu a revocat plecarea cu cei de mai sus, pentru a nu-i expune vreunor neplăceri pentru că Gheţe este in organizatia F.R.N-eului la Salaj, iar despre profesorul Sturza s-a adus argumentul că el lipseste din localitate şi D-l Maniua avea obligatia a se duce la prietenul său numai cu un doctor bun dela Cluj.-

Realitatea este că Domnul Maniu are oameni in F.R.N. pe care şi-i menajează, deoare ce şi lipsa prof. Sturza este tot un truc, el căutând să evite un drum cu D-l Maniu tot pentru a nu fi expus la anumite bănueli.-

Astfel fiind plecarea celor de mai sus la un loc in comuna Barabanţ-Alba a fost contramandată.-

Nu se stie insă dacă D-l Maniu se va duce singur săsi viziteze amicul si devotatul său protopop Boţan.-

---

7 FEB. 1940

439

MANIFESTUL D-LUI IULIU MANIU LANSAT RECENT, CE SE RASPANDESTE NUMAI PRINTRE INTIMII SAI, CARE APOI TRANSMIT CONTINUTUL DELA OM LA OM.-

Zadarnic vrea D-l Prim Ministru, prin recentele sale declaratiuni, să convingă lumea despre rolul si insemnătatea F.R.N-eului. Cine nu este insuşi convis, nu poate convinge pe alţii şi convingerile de ultimă oră, nu inspiră increderea nimănui.-

De fapt noul decret si declaratiunile D-lui Prim Ministru, dovedesc că tentativa de a impune Tărei F.R.N-eul a-eşuat şi că este vorba de invierea unei formaţiuni care s-a născut dela inceput moartă.- Decretul in chestiune este confirmarea vederilor noastre dela inceput exprimat.- El arată că factorii hotărâtori sau convins ei insuşi de adevărul criticilor ce au formulat contra F.R.N-eului şi de indreptăţirea atitudinei noastre faţă de această incercare de organizatie politică neizbutită.-

Chiar a doua zi după prima decretare a acetei alcătuiri, am observat şi am declarat că o organizatie politică născută din simplă poruncă, şi nu prin forţa unui curent popular ridicat de jos in sus, nu este durabilă şi nu va putea ~~nici~~ să provoace sentimentul de adeziune sufletească a mulţimilor şi nici procesul de grupare şi inchegare politică a tuturor straturilor sociale.- Am arătat atunci că este inadmisibil că insusi suveranul să fie considerat ca şeful unui partid politic.-

Faptele au venit să confirme punctul nostru de vedere, căci F.R.N. nu a putut prinde rădăcini, cu toate că s-a făcut tot ce este omeneste posibil atât ca operă de convingere prin propagandă, cât şi prin constrângere. Nimenea nu a luat in serios aceasta injghebare. Cei care au intrat au făcut-o de teamă, sau de interes. Diriguitorilor acestui Front, le-a trebuit mai bine de un an, ca să se convingă, fără insă să aibă curajul si spiritul de desinteresare de a trage concluzia logică a unei experienţe triste pentru ei şi pentru Ţară. Aceasta concluzie ar fi fost desfiinţarea F.R.N. aşa cum s-a procedat cu serviciul social, dovedit ne corespunzător.-

Noul Decret Regal, menţine greşelile iniţiale care inpedică pe orice cetăţean să se simtă acasă şi la largul lui in acest front. Decretul aduce unele paliative pentru a duce lumea in rătăcire, incercare care nu va izbuti, pentru că noua organizare a frontului după eşuarea celei dintşi-se face tot prin Decret Regal, deci tot prin forţa unei porunci şi a autorităţei Regale, cei-a-ce a fost dela inceput viciul fundamental al acestei incer-

cări .-

Deşi formal Suveranul nu mai poate fi considerat ca Presedinte, totuşi. El işi rezevă dreptul de a numi organele supreme ale F.R.N. deci anihilează dela inceput impresia pe care o urmăreste că organizarea lui se face de jos in sus.-

Cine cunoste modul cum s-a votat Constituţia,-cea nouă- şi cum sau făcut alegerile, nu se va lăsa indus in eroarea de dispoziţia că in comună se vor alege conducători locali ai frontului.- Pretorele, Primarul si Jandarmul, işi vor avea rolul lor obisnuit.-

Ministru Frontului a caracterizat just impresia comică ce face Frontul organizat de sus in jos, spunând in raportul său oficial, că se asamănă cu o piramidă aşezată cu vârful in jos. Această impresie a rămas insă ne atinsă prin noul decret.-

Partidul National Tărănesc, işi menţine deci neatins punctul lui de vedere iniţial faţă de această organizatie politică inpusă şi care nici in fărmă si nici in fond nu corespunde necesitătilor si intereselor Tărei, in deosebi in clipa de faţă.-

Motivele acestei atitudini sunt in deoseb cunoscute. Ultima oră au fost expuse fostului presedinte al consiliului de ministri Domnul Argentoianu, prin care am respins propunerea de a intra in Front.-

Ar fi poate in deajuns să reamintim această atitudine pentru a invedera imposibilitatea juridică şi politică a nouei organizaţii, cred totuşi necesar a sublinia următoarele consideratiuni importante.

Decretul in chestiune, violează in mod evident Constituţia Tărei.- Art.10 al recentei Constituţii, spune clar că: Românii se bucură de libertatea conştiinţei, de libertatea intrunirilor de libertatea de asociatie si de toate libertăţile din care decurg drepturi in conditiunile statornicite prin legi.- Decretul de reformă a Frontului, prin art.1 declară insă că: F.R.N. este singura organizatie politică din România. Se anulează astfel toate drepturile constitutionale ale Românilor acordate prin toate constituţiile.- Dacă legile ordinare pot stabili anumite norme privitoare la exercitarea drepturilor asigurate prin constitutie, ele nu pot să anuleze aceste drepturi, aşa cum face acest Decret Regal, interzicând de fapt exprimarea convigerilor politice si organizarea partidelor .-

Incălcarea drepturilor cetăţăneşti de libertate, de conştiinţă şi de asociaţie, e cu atât mai evidentă, cu cât aceste Decrete Regale prin art.3 precizează chiar şi programul politic al partidului numit F.R.N. par-

 441

tid,prevăzut cu dreptul de monopol politic,dacă opreşte gândirea şi acţiunea politică indrumată de conştiinţa cetăţenească,intr-o altă directie de cât cea impusă.Monstuozitatea juridică si politică a acestui decret,o pune si mai mult in evidenţă art.**12**,care obligă pe functionarii Statului,şi chiar persoane particulare,să se inscrie in acest partid politic,deci să-şi insuşească in mod obligator credinţele politice stabilite in art.3 si opreşte ocuparea de functiuni politice şi chiar particulare şi de interes obştesc pentru cei care nu profesează aceste credinţe politice . Mai mult chiar,**Decretul** inpedică să intre in corpurile autonome administrative elective, pe cei care nu profesează aceste idei.-Chiar fără a ţine seamă de inprejurarea că introducerea functionarilor in viaţa politică este o profundă greseală,şi că programul politic al frontului este precizat in mod neclar,insăşi inprejurarea că decretul inpune anume credinţe politice şi inpedică existenţa altor partide politice,este motiv suficient ca să luam atitudine,declarându-l ne constituţional.

Naţiunea nu inţelege să renunţe la drepturile sale fireşti şi legale şi să se aşeze in patul lui Procuste. Prin urmare,con-atitudinei noastre iniţiale,P.N.T.rămâne credincios convigerilor sale politice naţionale si democratice,care tind a infăptui dreptatea socială,a menţine morala creştină,a pune in valoare principiul că toate drepturile emană dela naţiune şi că,inpreună cu Coroana,naţiunea are dreptul inprescriptibil de a dispune de soarta Tărei,de intocmirile ei interne si de orientarea şi acţiunea ei externă. Va continua să protesteze in contra executărilor fără judecată şi in contra arestărilor ilegale,cum s-a intâmplat recent cu trei distinsi prieteni ai noştrii.-

P.N.T. care a avut un rol hotărâtor in trecutul neamului Românesc, şi va avea cu siguranţă si in viitor,nu poate admite să i se prescrie gândirea,organizarea şi acţiunea sa politică,depusă in totdeauna in serviciul si spre binele Tărei şi a Dinastiei.- Mai ales in vermurile acestea de nare incercare pentru Stat si Natiune,este absolută necesitate ca Natiunea şi fii săi,să aibă in scopul inchegărei sufleteşti şi armonizărei tuturor formaţiilor sale,libertatea politică pentru că numai prin sacrificii liber consimtite şi prin contribuţia spirituală a tuturor conştiinţelor,se poate salva Natiunea din primejdiea atât de mare cum este cea care ne inconjoară astăzi.Dictaturile sleiesc avântul naţional şi inălţarea sufletească,necesară marilor eforturi.- De altă parte ele exclud contribuţia morală şi intelectuală a tuturor celor chemati la solutionarea problemelor vitale.Pil-

da Finlandeiarată ce poate face un popor liber iar pilda Poloniei arată unde duce dictatura.-Splendidele eforturi ale democraţilor mici si mari,depuse in serviciul intergei omeniri,dovedesc totodată şi forţa sacrificiului liber consimţit.-Este o ofensă pentru poporul Românesc,a presupune că el nu-şi poate apăra statul,fiinţa si individualitatea sa de cât prin porunci şi prin constrângere,cum este regimul dictatorial de astăzi şi prin organizaţiuni inpuse cum este F.R.N.- Este umilitoare pentru Naţiune presupunerea ca ea care şi-a creiat unitatea Natională,prin forţele sale proprii,cârmuită de voinţa sa liberă şi condusă de partidele politice,nu ar putea săşio păstreze de cât cu ajutorul unei măsuri tutelare şi cu desfiinţarea acelor partide.-

Repet,şi cu acest prilej,opinia noastră de atâtea ori exprimată că este cea mai mare greseală săvârşită insăşi in dauna Coroanei,că toată răspunderea pentru soluţionarea problemelor externe să fie asumată de Suveran răspundere menţinută in cadrul noului Decret. Natiunea insăşi trebue să stabilească drumul de realizare a ţintelor politice externe,chiar si atunci cum spre fecricire e cazul la noi,când Naţiunea este de acord cu Coroana in ce priveste ţelurile generale ale acestei politici externe.-

Constat cu multă bucurie,că discursul Suveranului rostit la Constanţa,a stabilit in mod norocos si clar,aceste ţinte. In vremuri atât de grele sunt insă extrem de importante chiar hotărâtoare,metodele si căile practice,care se utilizează penntru ajungerea acestor ţeluri.Dacă insist asupra necesităţeică si natiunea prin reprezentantii săi,să-şi spună cuvântul pentru stabilirea politicei externe,este faptul că in ce priveste ţelurile politicei noastre externe,exprimată de Suveran,Naţiunea intreagă este de acord,nu este insă de acord cu metodele cu care regimul de azi, vrea să atingă aceste ţeluri şi este adânc ingrijorată de rezultatul final al politicei.dusă de regimul actual.- Intr-un războiu ca acesta,ideologic,cum omenirea poate nu a mai inregistrat dela care,prin urmare,nu atârnă numai soluţionarea conflictului actual,ci intreaga evoluţie umană trebue luată in seamă şi examinate toate consideratele dintre care unele sunt complect neglijate de regimul actual. In această incăerare ideologică nici un stat European şi din orientul apropiat,nu poate fi considerat neutru. Statele se impart după criteriul dacă sunt beligerante sau nu sunt beligerante . Neutru poate fi numai un stat căruia ii este indiferent rezultatul războiului.- Dar,pentru statul Românesc,nu este indiferent ce ideologie va triumfa. Intr-o astfel de situatie,extraordinar de dificilă,a cor

duce Naţiunea prin porunci şi fără contribuţia ei sufletească si intelectuală,e o incercare cu totul primejdioasăin contra căria protestăm cu toată energia.- Dacă P.N.T. are o atitudine de rezervă,cauza e că el nu vrea să calce regulile disciplinei Natiunei in timp de primejdie,in care trebua ca Tara să fie condusă de o singură orientare,căzând asupra guvernului răspunderea ori cât de vicios ar fi fost regimul care aplica.

Noul Decret,este emanaţia aceluiaşiregim de dictatură,tinzând la scopul urmărit de noua Constituţie şi de Decretul iniţial de constituirea F.R.N de a concentra toată puterea in mâna Suveranului,de a lipsi Natiunea de drepturile sale fundamentale,de a incătuşa magistratura şi de a dispune liber şi fără control de resursele sale materiale,financiare si spirituale ale Naţiunei .-

Pentru aceasta in baza deplinelor puteri primite dela Comitetul Executiv al P.N.T. am dat **pentru membrii** acestui partid şi pentru tovarăşii nostrii de credinţă politică,următoarel indrumări:

1- **Partidul** Naţional Tărănist işi menţine existenţa sa,distinctă faţă de F.R.N.-

2- Membrii P.N.T.şi prietenii noştrii de credinţă politică,nu se vor inscrie in F.R.N. .-

3- Cei vizaţi de art.12 in urma constrângerei la care sunt expusi şi in urma inprejurărilor că nu voiesc să creieze victime politice,din cauza urgiei şi intoleranţei conducătorilor regimului actual,sunt liberi să satisfacă dispozitiunile acestui articol,indeplinind ceia ce li se impune prin constrângere .-

4- Aderenţii Partidului nostru,vor susţine principiile noastre politice . In special ei vor susţine mai departe unitatea noastră Natională, intregitatea României Mari,intangibilitatea hotarelor ei,vor combate cu toată energia ori ce simtome de dfetism National şi se vor sili cu fanatism a ridica la maximă expresie spiritul de jertfă Natională.-

---

2923

444

430

N O T A

9 Februarie 1940

Profesorul Ing. D. Rantea, dela Direcţia Apelor din Ministerul Lucrărilor Publice şi Comunicaţiilor, prieten intim cu fiul lui Romulus Boilă, caută in ultimul timp prin diverse persoane cari i-ar putea facilita o audienţă la Palat, să întreprindă o acţiune politică în numele lui Iuliu Maniu.

In ultimele zile Ing. Rantea a avut mai multe întrevederi cu nepotul lui Maniu şi - după spusele sale - chiar cu Iuliu Maniu, care în urma expunerii făcute de Rantea asupra situaţiei politice dela noi, i-ar fi acordat depline puteri, să trateze în numele său o eventuală venire la guvern,

Ca preţ al serviciilor lui Rantea,- care vrea să aducă la cunoştinţa M.S. Regelui propunerile lui Maniu ca mandatar al său - ar urma să primească portofoliul unui minister în viitorul guvern.

Bazele pe cari le-a comunicat Ing. Rantea, persoanelor cu ajutorul cărora a încercat să fie primit la Palat, în vederea aducerii la guvern a lui Iuliu Maniu, ar fi:

1. Constituirea unui guvern fără foştii miniştrii naţional-ţărănişti ca: Lupu, Madgearu, etc., dar aducând pe Mihalache ca vice-preşedinte al conisliului şi ministru de interne.

2. Plecarea Excelenţei Sale Ernest Urdăreanu din funcţiunea de Ministru al Palatului.

./.

3. Abţinerea D-nei L.,dela orice intervenţie de ordin politic sau administrativ.

4. Modificarea integrală a actualei structuri a Frontului Renaşterii Naţionale,astfel încât Parlamentul să fie în întregime ales de naţiune.

5. Aplicarea cu stricteţe a principiului că Suveranul domneşte dar nu guvernează.

In cercurile cunoscuţilor inginerului Rantea acesta,trece ca o persoană neserioasă şi încercarea de faţă se pare că este considerată ca o acţiune separată,pornită din însăşi iniţiativa inginerului, pentru a putea trage foloase ulterior.

446

2923

9 Februarie 1940

C.D.

OPERAT LA FIŞE

In ziua de 9 Februarie a.c. la ora 11.50 a părăsit Clujul cu destinaţia Bucureşti IULIU MANIU, însoţit de ZAHARIA BOILA.

----

10 Februarie 1940.
C.D.

2923

Zvonuri despre retragerea lui
IULIU MANIU din viaţa publică.

In unele cercuri naţional-ţărăniste,în special în cele care gravitează în jurul d-rului NICOLAE LUPU şi ION MIHALACHE,circulă zvonul că IULIU MANIU ar fi hotărît să se retragă din viaţa politică,convins de zădărnicia eforturilor sale de a reactualiza fostul partid naţional-ţărănesc.

După aceste cercuri,IULIU MANIU şi-ar fi dat seama că tocmai prezenţa sa la conducerea grupării,constitue împiedimentul cel mai puternic în calea utilizării ei,într'o formă sau alta,în viaţa publică.

Zvonul dă oarecari preciziuni în privinţa unei scrisori prin care MANIU ar intenţiona să aducă la cunoştinţa opiniei publice această hotărîre.

" O scrisoare sinceră,care nu va constitui un act de strategie politică,şi prin care MANIU va arăta că socoteşte rolul său în viaţa României ter-

./.

448

101

minat, va arăta tot ceeace a făcut pentru ţară,şi va declara că vârsta nu-i mai permite să lupte.

" El va mărturisi că are convingerea că nu mai poate influenţa cu nimic viaţa publică,şi continuarea prezenţei lui ar fi o ostentaţie inutilă,o piedică pentru afirmarea unei întregi pleiade de oameni politici,care stau în momentul acesta alături de el".

După zvonurile care circulă,scrisoarea va deveni publică peste aproximativ două luni,MANIU crezând de datoria sa a nu se retrage înainte de a vedea în ce măsură evenimentele politice internaţionale care se vor desfăşura în primăvară,vor interesa soarta României.

449

10 Februarie 1940

C. D.

2923

OPERCI LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

In noaptea de 9/10 Februarie c., la ora 0,40, a sosit în Capitală, venind dela Cluj, Iuliu Maniu însoţit de Zaharia Boilă.

In Gara de Nord nu a fost aşteptat de nici o persoană din anturajul său.

După ce Iuliu Maniu a condus pe Zaharia Boilă la hotelul "Union", s'a dus la locuinţa sa din Strada Carageea Vodă.

---

10 Februarie 1940

C. D.

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,30,Iuliu Maniu se duce la Virgil Madgearu.

La ora 11,pleacă dela Virgil Madgearu,Ion Mihalache, care venise înaintea lui I.Maniu.

La ora 12,10,I.Maniu pleacă dela Virgil Madgearu şi se duce la Dr.N.Lupu.

La ora 12;15,vine la locuinţa D-rului N.Lupu, P.S.S.Partenie Ciopron,Episcopul Armatei,care pleacă la ora 12,30.

La ora 13,I.Maniu pleacă dela Dr.N.Lupu,şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 13,30,I.Maniu se duce la M.Popovici,unde ia masa,apoi se înapoiază la domiciliu.

La ora 16,50,I.Maniu este vizitat de Romulus Boilă,care pleacă la ora 17,45.

La ora 18,vine Romulus Boilă - junior.

La ora 18,10,vine av.Soare.

La ora 18,20,pleacă Romulus Boilă - junior.

La ora 18,30,vine Ing.Ştefan Mihăescu.

La ora 18,50,pleacă av.Soare.

La ora 19,I.Maniu,însoţit de Ing.Mihăescu,merge la Mihai Popovici,unde intră singur.

./.

La ora 19,15,vin la locuința lui Mihai Popovici, V.Madgearu și Ion Mihalache.

La ora 20,45,pleacă dela Mihai Popovici,V.Madgearu și I.Mihalache.

La ora 21,10,I.Maniu,Mihai Popovici și soția acestuia,merg la cinematograful "Aro",unde erau așteptați de Ion Mihalache cu Doamna,V.Madgearu și Romulus Boilă - junior.

La ora 23,15,I.Maniu pleacă dela cinematograful "Aro",însoțit de cei de mai sus și merg la restaurantul "Continental".

La ora 0,55,Iuliu Maniu pleacă dela restraurantul "Continental",fiind condus la locuința sa de M.Popovici.

452

10.2.940

4138

3923

OPERAT LA FIŞE

Domnul Iuliu Maniu a sosit astă noapte în Capitală însoţit de Zaharia Boilă.

Se afirmă că urmează a se întruni delegaţia permanentă a fostului partid naţional ţărănesc, după consfătuirea ce Iuliu Maniu va avea cu Mihalache, d-rul Lupu şi Madgearu.

453

11 Februarie 1940

C. D.

20923

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 9, IULIU MANIU este vizitat de SEVER BOCU, care pleacă peste 10 minute.

La ora 9.35 vine GHITA POP.

La ora 10.30 vine PAVEL PAVEL, care pleacă la ora 11.15.

La ora 11.50 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 11.55 vine EMIL SOCOR.

La ora 12 vine av.PETRUSCA.

La ora 12.05 pleacă Ghiţă Pop.

La ora 13 pleacă Cezar Simionescu şi Emil Socor.

La ora 13.25 pleacă Petruşca.

La ora 13.30 I.MANIU se duce la MIHAI POPOVICI unde ia masa.

La ora 15.30 pleacă dela Mihai Popovici, dna ALICE STURZA.

La ora 17.15 I.MANIU pleacă dela Mihai Popovici, fiind condus până la locuinţa sa de MALDARASCU.

La ora 19 IULIU MANIU este vizitat de CEZAR SIMIONESCU, care pleacă la ora 19.35.

La ora 20 vine PAVEL PAVEL.

La ora 20.15 IULIU MANIU, însoţit de PAVEL PAVEL merge la restaurantul "Cina" unde rămâne până la ora 23.10 când se înapoiază la domiciliu.

......

13 Februarie 1940

C. D. 440

2423

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10, Iuliu Maniu este vizitat de Ing. Mihăescu.

La ora 10,10, vine Ion Mihalache.

La ora 10,20, pleacă Inginerul Mihăescu.

La ora 10,35, vine Virgil Madgearu.

La ora 10,50, vine Petrușca.

La ora 11, vine Mihai Popovici.

La ora 11,10, vine av. Mihai Răutu.

La ora 11,40, pleacă Ion Mihalache.

La ora 11,45, pleacă Mihai Popovici și Virgil Madgearu.

La ora 11,50, vine Col. Sfetescu, care pleacă la ora 13

La ora 13,05, pleacă Petrușca.

La ora 13,30, Iuliu Maniu, însoțit de Mihai Răutu, se duce la restaurantul "Cina".

La ora 15, I. Maniu pleacă dela restaurant, fiind condus până acasă de Sever Bocu.

La ora 18,20, I. Maniu este vizitat de N. Polizu - Micșunești.

La ora 19, Iuliu Maniu pleacă la Dinu Brătianu, fiind condus de Polizu - Micșunești.

La ora 20, Maniu pleacă dela Dinu Brătianu și se înapoiază acasă.

./.

In timpul lipsei sale, I. Maniu a fost căutat la domiciliu de Ghiţă Pop.

La ora 20,05, vine Petruşca.

La ora 20,15, vine Sever Bocu.

La ora 21,30, pleacă Ghiţă Pop şi Sever Bocu.

La ora 21,35, Iuliu Maniu se duce la Ing. Ştefan Mihăescu, unde ia masa.

La ora 24, Maniu se înapoiază la domiciliu, fiind condus de Inginerul Ştefan Mihăescu.

----

456 ~~4002~~

13 Februarie 1940.

2923

C. D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 9.15 IULIU MANIU este vizitat de GHITA POP.

La ora 10.10 vine av.CIUDIN, care pleacă peste 10 minute.

La ora 10.40 vine av.N.PENESCU, care pleacă la ora 11.

La ora 11.05 vine CEZAR SIMIONESCU, care pleacă peste 5 minute.

La ora 13.10 vine ION MIHALACHE.

La ora 13.20 vine CONSTANTIN BREZEANU, fost primar al oraşului Ploeşti.

La ora 13.25 vine NICULINA MIHALACHE.

La ora 13.45 pleacă ION MIHALACHE, cu soţia.

La ora 13.55 pleacă Ghiţă Pop.

La ora 14 pleacă Constantin Brezeanu.

La ora 18 vine ION CAPATANEANU.

La ora 18.35 vine N.POLIZU-MICSUNESTI.

La ora 18.40 pleacă I.Căpăţâneanu.

La ora 18.45 vine av.Constantin Brezeanu.

La ora 19.35, I.Maniu se duce la MIHAI POPOVICI, iar la ora 19.55 ,dela M.Popovici se duce la Dr.N.LUPU.

./.

457

La ora 21.05 I.MANIU pleacă dela Dr.N.LUPU şi se reîntoarce la MIHAI POPOVICI, unde ia masa.

La ora 23.55 I.Maniu se înapoiază la domiciliu.

......

13.2.940

458 411

2923

In dimineaţa zilei de Duminică 11 Februarie c., Iuliu Maniu a fost vizitat de Sever Bocu care i-a comunicat că a luat contact cu Voicu Niţescu, omul de încredere al domnului Vaida Voevod, şi din discuţia ce a avut cu acesta, reiese că domnul Vaida urmăreşte apropierea de d-rul Lupu şi Ion Mihalache pentru a-i câştiga de partea ideiei unui guvern prezidat de d-sa.

In legătură cu acestea, Voicu Niţescu ar fi spus că domnul Vaida va căuta să vadă pe d-rul Lupu şi Ion Mihalache în cursul acestei săptămâni.

Iuliu Maniu l-a însărcinat pe Sever Bocu să menţină contactul cu Voicu Niţescu pentru a fi informat la timp de cele ce se vor întâmpla în gruparea vaidistă.

***

459 19

14 Februarie 1940

C. D.

2927

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,30, Iuliu Maniu vizitează pe D-na Liveanu, reîntorcându-se la domiciliu după 15 minute.

La ora 11, vine Virgil Solomon.

La ora 11,10, vine Colonelul Sfetescu.

La ora 11,25, pleacă Virgil Solomon.

La ora 11,30, pleacă Colonelul Sfetescu.

La ora 11,35, vine Emil Socor.

La ora 12,40, vine Ghiţă Pop.

La ora 13, pleacă Emil Socor.

La ora 13,10, revine Virgil Solomon, care pleacă după 15 minute.

La ora 13,40, pleacă Ghiţă Pop.

La ora 13,45, I. Maniu se duce la Dr. N. Lupu, de unde se înapoiază la domiciliu la ora 16,30.

La ora 17,20, vine Octavian Tăslăoanu.

La ora 17,45, vine Dr. Virgil Solomon.

La ora 19,30, vine Colonelul Sfetescu.

La ora 19,45, vine Sever Bocu.

La ora 20,15, vine Cezar Simionescu.

La ora 21,20, pleacă Ghiţă Pop (venit în timpul când I. Maniu se găsea la Dr. N. Lupu).

La ora 21,25, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 21,40, pleacă Octavian Tăslăoanu, împreună cu Colonelul Sfetescu.

./.

460 19

La ora 21,45, Iuliu Maniu însoţit de Sever Bocu şi Virgil Solomon se duce la restaurantul "Cina", unde era aşteptat de Pavel Pavel.

La ora 23,30, Iuliu Maniu pleacă dela restaurantul "Cina" şi se înapoiază la domiciliu, condus de Sever Bocu.

2923

15 Februarie 1940

C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU.

--

La ora 9.45 Iuliu Maniu este vizitat de D-na Lăzărescu.

La ora 9.55 vine Ion Mihalache.

La ora 10 pleacă d-na Lăzărescu.

La ora 10.05 vine d-na Dr.Banciu.

La ora 10.10 vine Aurel Buteanu.

La ora 10.15 pleacă d-na Dr.Banciu.

La ora 10.20 pleacă Aurel Buteanu.

La ora 10.45 vine Virgil Solomon, care pleacă peste 5 minute.

La ora 10.55 vine Virgil Madgearu.

La ora 11 vine Mihai Popovici.

La ora 11.10 pleacă Ion Mihalache și Virgil Madgearu.

La ora 11.30 vine Colonelul Sfetescu, care pleacă după 5 minute.

La ora 11.45 pleacă Mihai Popovici.

La ora 12 vine Cezar Simionescu.

La ora 12.05 vine N.Polizu Micșunești.

La ora 12.10 vine Virgil Solomon.

./.

La ora 12.15 pleacă Polizu Micşuneşti.

La ora 12.20 vine Octavian Tăzloanu.

La ora 12,30 vine Aurel Buteanu.

La ora 12.35 pleacă Virgil Solomon.

La ora 12.50 pleacă Aurel Buteanu.

La ora 13 pleacă Cezar Simionescu.

La ora 13.10 vine d-na Banciu.

La ora 13.15 pleacă Octavian Tăslăoanu.

La ora 13.20 pleacă d-na Banciu.

La ora 13.20 I.Maniu se duce la restaurantul "Cina",de unde se înapoiază la domiciliu,la ora 15.30.

La ora 16.30 I.Maniu merge la Virgil Madgearu,apoi la ora 17.30 vizitează pe d-na Leucuţia,de unde pleacă la ora 19.10 şi merge la Dr.N.Lupu.

In timpul vizitei lui Maniu,au mai venit la Dr.N.Lupu, Ion Mihalache şi N.Polizu-Micşuneşti.

La ora 20.00,I.Maniu însoţit de Ion Mihalache şi N.Polizu-Micşuneşti pleacă dela Dr.N.Lupu,ducându-se la Virgil Madgearu,unde se află şi Mihai Popovici.

La ora 20.50 Iuliu Maniu pleacă dela Virgil Madgearu şi se înapoiază la domiciliu,condus de N.Polizu-Micşuneşti.In lipsa lui I.Maniu,a venit la domiciliul său Aurel Buteanu.

La ora 21.10 Iuliu Maniu însoţit de Aurel Buteanu şi N.Polizu-Micşuneşti se duce la restaurantul "Cina" unde ia masa.La ora 23.10 Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

463

119

15 Februarie 1940

D.J.

C.D.

2923

OPERAT LA FIŞE

Declaraţiile lui Iuliu Maniu în legătură cu discursul d-lui Ministru al Afacerilor Străine.

In urma consfătuirilor pe care le-a avut recent cu principalii săi colaboratori, Iuliu Maniu a hotărât redactarea unor declaraţii, prin care să se precizeze punctul de vedere al grupărei sale faţă de discursul rostit de dl. Ministru al Afacerilor Străine cu prilejul Conferinţei Inţelegerei Balcanice.

Declaraţiile au fost redactate de Iuliu Maniu şi Ghiţă Pop în ziua de 14 Februarie şi aduse la cunoştinţa fruntaşilor naţional-ţărănişti, cari au aprobat difuzarea lor.

Dr. N. Lupu fără a se opune difuzării, a declarat că nu vede necesitatea acestor declaraţii.

In urmă, Iuliu Maniu a trimis prin Virgil Solomon declaraţiile lui Dinu şi Gheorghe Brătianu cari nu au avut de făcut obiecţiuni.

In seara de 14 Februarie, declaraţiile au primit forma definitivă şi apoi au fost scrise la maşină în cinci exemplare.

Intrucât aceste declaraţii urmează a fi difuzate în cursul serei de 15 Februarie ziariştilor corespondenţi ai presei străine, Ghiţă Pop a dat dispoziţiuni prietenilor săi

./.

să intocmească lista completă a acestora.

Declarațiile vor fi scrise în mai multe exemplare la mașina de scris, pe foiță, în cursul zilei de 15 Februarie.

Se anexează foto-copia declarațiilor, cu corectările făcute de Ghiță Pop.

M.Sa Regele,dorind a da un înţeles mai precis cuvântărei Sale rostite la Oradea,a spus următoarele în discursul Său ţinut câteva zile mai târziu la Constanţa:

" Nu ne întărim,nu desăvârşim înzestrarea oştirii noastre într'un spirit agresiv,ci într'un spirit decis de apărare a ceiace este al nostru şi al dreptului consfinţit prin libera hotărâre a adunărilor dela Chişinău,Cernăuţi şi Alba Iulia."

Prin aceste cuvinte,Majestatea Sa a stabilit clar ţelurile politicii noastre externe: menţinerea intactă a hotarelor noastre de azi,eliminarea oricărei tendinţe ofensive,deci atitudine evident pacifică. Poporul românesc este de acord cu aceste ţeluri,deşi ar avea însemnate teritorii româneşti şi numeroşi fraţi de sânge de revendicat, în privinţa cărora este deajuns să ne amintim că hotarele noastre de azi au fost în detrimentul nostru,cu desconsiderarea limitelor etnografice,contrar tratatului din 1916 şi că ele ni s'au impus printr'un ultimatum al Marilor Puteri.

Discursul Regal din Constanţa,eliminând orice element de egoism,s'a mărginit a afirma dorinţa noastră de a păstra pacea şi uitând nedreptatea ce ni s'a făcut,exprimă hotărârea de a menţine cu orice jertfe integritatea teritorială.

Pentru aceasta,în declaraţia mea,făcută în ziua

./.

de 22 Ianuarie a.c.,am spus: "Constat cu multă bucurie că discursul Suveranului rostit la Constanţa a stabilit în mod norocos şi clar aceste ţinte ale politicei noastre externe".

Imprejurarea că condamnăm categoric metodele şi mijloacele prin cari regimul actual vrea să realizeze aceste ţinte,nu m'a împiedicat să constat cuprinsul corect al declaraţiunilor regale.

Declaraţiile făcute la Belgrad de dl.Gr.Gafencu,şeful serviciului nostru extern,îndreptăţesc pe deplin dezaprobările noastre în ce priveşte metodele de procedare a regimului actual.

Nu puteam presupune că dl.Gafencu ar putea încerca exprimarea unor păreri contrare declaraţiunilor făcute de Suveran şi nici nu putem presupune că formula D-sale ar implica cea mai mică renunţare la teritoriul naţional,cuprins în hotarele actuale.

Metodele de a lucra şi de a vorbi ale regimului actual s'au manifestat însă şi la Belgrad într'o măsură în care au nemulţumit adânc opinia publică românească şi au pus în lumină falşe înaintea străinătăţii politica externă a M.S.Regelui.

Intr'adevăr câtă vreme Ministrul de Externe al Jugoslaviei a vorbit de "independenţă şi integritate",cari nu pot fi "puse în discuţie",Dl.Gafencu a întrebuinţat expresia "menţinerea teritoriilor naţionale",expresie care se pretează la diferite interpretări,debitate în largă măsură de ziarele din străinătate.

./.

Inafară de aceasta, la eroarea de a fi recunoscut în mod oficial, înaintea unui for străin, existenţa unor chestiuni litigioase între noi şi între Statele vecine, a adăogat şi greşeala de a fi făcut în această privinţă o legătură oarecare între Statele Balcanice şi cele din Basinul Dunărean, spunând că "pacea balcanică este vecină cu pacea Dunăreană".

Dar mai ales este inadmisibil ca Ministrul nostru de Externe să declare - cum a făcut - că toate raporturile noastre cu vecinii se pot rândui pe cale amicală, atunci când Statele interesate stăruesc în vechea lor politică revizionistă, ceeace s'ar putea interpreta în sensul că oficiul nostru de externe ar fi dispus să cedeze din teritoriul său.

In faţa acestei metode de a vorbi şi de a lucra în legătură cu cele mai mari interese naţionale, ne simţim obligaţi a pune întrebarea: Cum se potrivesc cuvintele d-lui Gafencu cu discursul dela Constanţa al Majestăţii Sale?

Se mai pune întrebarea cum crede Şeful serviciului nostru extern că va purta sarcina răspunderii pentru încurajarea aspiraţiilor adversarilor noştri şi pentru defetismul pe care le pot produce în opinia publică românească cuvintele D-sale - în cazul când nu se va da urgent interpretarea exactă a înţelesului lor adevărat, în conformitate cu cuvintele Suveranului?

Nu vreau să atribui cuvintele d-lui Gafencu unui

./.

spirit de concesiuni premeditate,ci unei inspiraţii nefericite,ieşită din năzuinţi de abilitate. Dar sunt în chestiuni în cari abilităţile nu sunt admise.Abilităţile în genere au un îndoit neajuns; înafară ele au scadenţe fatale,iar înăuntru ele produc confuziune şi demoralizare.

Indeosebi,conducătorii oficiali ai vieţei de stat trebue să pună în vedere naţiunei principii şi concepţii clare asupra problemelor mari ale vieţei de stat. Trebue ocolit orice echivoc. Regimul de azi este în situaţia plăcută de a stăpâni o naţiune conştientă şi înţelegătoare a marilor ei destine şi îndatoriri. Trebue să nu încurce lumea cu abilităţi şi cu măsuri arbitrare. Intreaga opinie publică românească este de acord că singura atitudine clară şi mântuitoare,ar fi aceia care s'ar preconiza prin următoarele considerente de o actualitate urgentă şi aproape dramatică: Vrem să evităm războiul. Pentru aceasta nu cerem dela nimeni concesiuni teritoriale,deşi sunt sute de mii de români dincolo de hotarele ţării,expuşi unui regim aspru de desnaţionalizare.

Nu cedăm nimănui nimic din teritoriul ce stăpânim în hotarele noastre de azi.

Refuzăm categoric să păşim pe povârnişul alunecos al laşităţii şi al lipsei de prevedere şi de energie patriotică,care duce din concesiuni în concesiuni.

Nu trebue tolerat nici cel mai mic simptom de defetism,ori unde s'ar manifesta el şi trebue stârpit cu fierul roşu orice spirit speculativ de interes personal

./.

sau de influență națională, care începe a se incuiba în societatea românească.

Trebue să pregătim toate energiile naționale atât pentru războiul care ne poate amenința, cât și pentru opera de reconstrucții din temelii a țării, care va trebui făcută în orice caz, spre a putea intra apoi ca parte organică în Europa reconstruită de după război.

Trebue reintrodus imediat regimul național democrat din propria noastră inițiativă. Aceasta ca să nu ajungem în umilitoarea situație de a trebui să facem acest lucru la injoncțiuni străine cari nu se vor produce în momentul victoriei democrațiilor occidentale. Declarațiile recente ale reprezentanților oficiali ai politicei externe americane sunt foarte edificatoare în această privință. Trebue să avem precizate - înaintea ochilor noștrii sufletești - posibilitățile ce se deschid Statului românesc. Ele sunt : ori democrație națională; ori bolșevism; ori cotropire străină. Pentru orice român conștient alegerea este ușoară. Trebue să ne aruncăm cu fanatism și cu deplină încredere pe drumul democrației naționale ca să evităm pe celelalte.

Să fim conduși în pace de un spirit de dreptate, de legalitate și de înțelepciune patriotică, iar în război -dacă vom fi siliți să trecem prin el - să dăm dovadă de eroism gata de orice sacrificiu. Aceasta pentru a fi primiți ca centru de gravitație în confederația statelor mai mici, care va trebui realizată negreșit în această parte a lumii, dacă vrem să ne asigurăm o pace durabilă și un echi-

./.

libru just între Marile Puteri,cari ne înconjoară.

Nu putem decât să regretăm că regimul actual stăpânit prin abuz de putere,nu vrea şi nu poate să dea aceste orientări indispensabil necesare poporului românesc. Insăşi fiinţa acestui regim constitue o negaţiune a acestor directive fundamentale,iar dăinuirea lui zăboveşte în mod periculos străbaterea drumului pretins de aceste directive.

-----

47 [illegible]

16 Februarie 1940

C.D.

2923

OPERAT LA FIŞE

Supravegherea lui IULIU MANIU.

--

La ora 9.30 IULIU MANIU este vizitat de SEVER BOCU, care pleacă după 10 minute.

La ora 10.40 vine ION MIHALACHE.

La ora 10.45 vine MIHAI POPOVICI.

La ora 10.50 pleacă ION MIHALACHE.

La ora 10.55 vine VIRGIL MADGEARU, care pleacă după 10 minute.

La ora 11.15 vine Generalul CIHOSCHI.

La ora 11.45 vine EMIL SOCOR.

La ora 11.50 vine PAVEL PAVEL.

La ora 11.55 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 12.00 pleacă Generalul CIHOSCHI.

La ora 12.05 pleacă MIHAI POPOVICI.

La ora 12.30 vine Ing. MIHAESCU.

La ora 12.35 pleacă CEZAR SIMIONESCU.

La ora 13.40 pleacă EMIL SOCOR.

La ora 13.45 pleacă Ing. MIHAESCU.

La ora 13.50 pleacă PAVEL PAVEL.

La ora 16.10 I. MANIU se duce la Dr. N. LUPU, de unde se înapoiază la domiciliu la ora 16.55.

La ora 20.10 IULIU MANIU este vizitat de AUREL BUTEANU.

La ora 21.00 IULIU MANIU se duce la Tribunalul Militar al Corpului II Armată, fiind însoţit de AUREL BUTEANU până în B-dul Tache Ionescu.

La ora 22.30 IULIU MANIU pleacă dela Tribunalul Militar împreună cu AUREL BUTEANU, care venise să-l ia, şi merg împreună la cinematograful "Scala".

./.

In hall-ul cinematografului erau aşteptaţi de ROMULUS BOILA junior, cu care merg împreună la restaurantul "Cina".

La ora 24.15 IULIU MANIU pleacă dela restaurantul "Cina" şi se înapoiază la domiciliu condus de AUREL BUTEANU.

2923

473

16 FEB. 1940

OPERAT LA FIȘE

In cercuri politice bine informate, de obicei, se afirma că Iuliu Maniu a consimţit să-i dea completa libertate de acţiune politica lui Ion Mihalache.

In aceleaşi cercuri se speră că în pelue scurta se va putea ajunge la o quasi-completa colaborare a lui Ion Mihalache cu politica regimului.

S.I.

(Sursă Alex.Alimănişteanu care l-a informat pe Dinu Brătianu,el însuşi cunoscând faptul dela C.Bordeni)

Sâmbătă 3 Februarie, în rapidul de Ardeal care a plecat la ora 13,a avut loc o convorbire între Iuliu Maniu care se ducea la Bădăcin, Constantinescu Bordeni, ~~cel mai~~ intim colaborator al lui George Brătianu şi Pellerino Chigi, ministrul Italiei la Bucureşti. Aceştia din urmă s'au urcat împreună la ora 14 din gara Ploeşti.

Convorbirea a durat până la Câmpina, de unde Iuliu Maniu şi-a continuat singur călătoria, iar ceilalţi doi s'au înapoiat cu o maşină până la Ploeşti, iar de aici Pellegrino Chigi a venit cu trenul la Bucureşti, Bordeni rămânând în oraşul Ploeşti.

C.Bordeni a expus discuţia în felul următor:

Se ştie că Iuliu Maniu a susţinut mereu că Italia sprijină pe bulgari şi unguri în revendicările lor teritoriale faţă de România, că nu este sinceră în campania sa sgomotoasă împotriva Sovietelor, că va înceta campania aceasta în momentul când ar dăuna alianţei cu Reichul şi că la momentul oprtun va ridica armele contra Franţei şi Angliei.

In ultima sa întrevedere cu George Brătianu, acesta a căutat să-l convingă de contrariu dar nereuşind, i-a declarat ca ultim argument că a văzut la ministrul Italiei nişte documente foarte elecvente în legătură cu atitudinea Italiei faţă de România. Manifestându-şi dorinţa de a le vedea, G.Brătianu de acord cu Bordeni a aranjat întâlnirea,acesta din urmă luându-şi însărcinarea să conducă pe ministrul la Iuliu Maniu.

Pellegrino Chigi a înfăţişat lui Iuliu Maniu următoarele piese:

1. Ordinul circular confidenţial al contelui Ciano către Pellegrino Chigi, în care i se recomandă, cu toată abilitatea

./././.

să sprijine şi să organizeze un curent anti-comunist în România.

2. Răspunsul contelui Ciano la scrisoarea lui P.Chigi, referitor la atutudinea Italiei în cazul unei agresiuni sovietice contra României, prin care ministrul din Bucureşti este autorizat să precizeze că guvernul fascist, în anumite circumstanţe, va da ajutor armat României contra Rusiei.

3. Admonestarea scrisă a Ministerului de Externe Italian către ministrul Italiei din Budapesta, pentru faptul că a declarat într'un cerc de ziarişti maghiari că Italia susţine Ungaria spre a-şi recăpăta teritoriile pierdute.

4. O scrisoare confidenţială a lui Virginio Gayda-purtătorul de cuvânt al ducelui- către domnul Chigi, în care îl informează că Italia, deşi ar vrea să mulţumească Ungaria, nu poate şi nu va lua atitudinea ostilă contra României, lăsând ca neînţelegerile dintre aceste două ţări să fie rezolvate intre ele. Italia vrea doar să creeze un climat prielnic care să facă posibilă o înţelegere româno-ungară.

5. O copie după stenograma declaraţiilor făcute de domnul Mussolini în consiliul restrâns al conducerii supereme al partidului fascist, din care se vede categoric că ducele nu vrea prăbuşirea regimului hitlerist din Germania în faţa ofensivei iudeo-democrate, dar d-nul Hitler s'a antrenat pe o pantă periculoasă fără a cere sfatul d-sale, cu toate că fusese avertizat să nu facă pasul acesta care l-au obligat să închee alianţa cu Moscova, renunţând la pactul anti-comintern.

In plus, interesele actuale ale Italiei dictează să rămână neutre până la sfârşitul conflictului, şi să nu facă nimic care ar ajuta chiar indirect bolşevismul. Deci, Italia nu va intra în răsboiu şi nu va da concurs Germaniei.

Iuliu Maniu s'a arătat impresionat de aceste documente dar nu s'a lăsat convins. El a replicat domnului Chigi că deşi nu pune la îndoială buna sa credinţă, se îndoieşte totuşi de

autenticitatea lor, deoarece dânsul posedă alte documente şi informaţii tot atât de bune, care pledează tocmai contrariul celor afirmate în hârtiile prezentate. - Aş fi fericit - a spus Iuliu Maniu,- să văd că m'am înşelat asupra intenţiilor reale alepra Italiei.

=

= =

477

N O T A

17 Februarie 1940

Intimii D-lui Iuliu Maniu afirmă că Doctorul Lupu a fost însărcinat de Dl.Maniu ca în expozeul pe care acesta îl va face M.S.Regelui în prima audienţă solicitată, să arate Suveranului slăbiciunea guvernului faţă de Ungaria.

Se va arăta că deşi s'a descoperit în Ardeal o întinsă conspiraţie maghiară, membrii complotului au fost puşi în libertate şi lăsaţi liberi să continue propaganda lor criminală să agite revizionismul şi să răspândească ştiri tendenţioase la adresa ţărei noastre.

Pentru documentarea expozeului Doctorului Lupu, Dl.Maniu îi furnizează date certe în legătură cu acţiunea complotistă, care a fost condusă de preotul Dr.Köpf Carol şi care ar fi mărturisit că anul trecut a fost de 4 ori la Budapesta a luat contact cu ofiţerii statului major ungar şi a primit însărcinarea de a organiza comploturi teroriste în toată Transilvania.

In executarea acestui mandat, preotul Dr. Köpf Karol a realizat nuclee teroriste în Satu Mare, Oradia, Odorhei, Cluj şi alte centre cărora li s'au ditribuit materiale explosibile şi posturi de radio pentru legătura directă cu Budapesta.

Se va mai arăta M.S.Regelui că Ungurii au întocmit listele fruntaşilor vieţii politice româneşti destinaţi să fie asasinaţi la isbucnirea războiului cu Ungaria între ei fiind înscris şi Dl.Maniu.

./.

Deasemeni se vor prezenta M.S.Regelui şi articolele din presa franceză în care se comentează declaraţiile D-lui Gafencu făcute la conferinţa dela Belgrad.

*

Cum unele din datele de mai sus, cunoscute de Dl.Maniu şi lansate în public cum se dovedeşte prin însuşi obţinerea informaţiunei prezente, fac parte din unele lucrări confidenţiale cunoscute de un număr restrâns de persoane, aprecum că au fost comunicate D-lui Maniu de unul dintre apropiaţii săi în măsură să le fi cunoscut şi prin aplicarea sistemului eliminărei, socotim că nu ar fi strein de această indiscreţiune, Dl.Onisifor Ghibu, fost Secretar General în Consiliul Dirigent prezidat de Dl.Maniu, pe vremuri.

479

2923

"Pesti Hirlap"
18.II.

Maniu va fi adus în fața Tribunalului Militar.

București, 17.II. (Ag.Ștefani). Fostul prim-ministru Iuliu Maniu, care de mai multă vreme duce o campanie împotriva noului regim introdus în România, a publicat o declarație în presa străină, în care ia o atitudine fățișă împotriva politicei externe oficiale. Fostul prim-ministru afirmă în declarația sa, că ultima Conferință dela Belgrad a fost trădarea intereselor României și că politica externă a lui Gafencu este în contradicție cu principiile Regelui Carol. Pretinde restaurarea regimului democratic în România și solidarizarea cu puterile occidentale, de partea cărora România trebue să lupte în caz de războiu. Din cauza acestei declarații, fostul președinte al Consiliului de Miniștri a fost citat

./.

în faţa Tribunalului Militar al Corpului II Armată, pentru a da explicaţii. Intrucât procedeul urmat este considerat ca periculos pentru interesele Statului, este probabil ca dl.Maniu să fie pus sub acuzare. Evenimentul a produs la Bucureşti o senzaţie enormă.

481

17 Februarie 1948

C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU

La ora 8.45 Iuliu Maniu este vizitat de Cezar Simionescu, care pleacă la ora 9.20.

La ora 9.30 vine Ghiţă Pop, care pleacă la ora 11.

La ora 11.30 vine av. Al. Răutu.

La ora 11.35 revine Cezar Simionescu.

La ora 11.40 vine Relu Măldărăscu

La ora 12.20 pleacă Relu Măldărăscu cu av. Răutu.

La ora 13.00 I. Maniu însoţit de Cezar Simionescu se duce la Dr. N. Lupu, unde se afla N. Polizu Micşuneşti.

La ora 13.30 Maniu se duce la Mihai Popovici, însoţit până la locuinţa acestuia de N. Polizu Micşuneşti.

In timpul vizitei lui Maniu vine la Mihai Popovici, Romulus Boilă junior, care rămâne până la ora 13.50.

Iuliu Maniu ia masa la Mihai Popovici, după care se înapoiază la domiciliu la ora 15.25.

La ora 16.25 Iuliu Maniu este vizitat de Ghiţă Pop.

La ora 16.50 vine Sever Bocu, care pleacă după 5 minute.

La ora 16.55 vine Aurel Buteanu.

La ora 18.30 pleacă Ghiţă Pop.

./.

482 492

La ora 18.40 vine Emil Socor.

La ora 19.15 vine Cezar Simionescu

La ora 19.40 pleacă Emil Socor însoţit de Cezar Simionescu.

OPERAT LA FIŞE

469 483

18 Februarie 1940

C. D.

2923

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu.

La ora 10.30,IULIU MANIU este vizitat de Av.NAUM.

La ora 11.05,vine av.PETRUSCA.

La ora 11.10,pleacă av.Naum.

La ora 11.15,vine POPESCU ZORICA.

La ora 11.25,vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 11.45 I.MANIU asistat la slujba religioasă oficiată la biserica greco-catolică sin str.Polonă, de unde la ora 12.15 se înapoiază la domiciliu.

La ora 12.20 I.Maniu este vizitat de AUREL BUTEANU.

La ora 12.25 vine ROMULUS BOILA junior.

La ora 13 pleacă Popescu Zorica şi Cezar Simionescu.

La ora 13.10 vine av.MIHAI RAUTU.

La ora 13.15 pleacă Romulus Boilă junior.

La ora 13.20 pleacă av.Petruşca.

La ora 13.30 I.Maniu însoţit de Aurel Buteanu şi M.Răutu se duce la restaurantul "Cina" de unde Mihai Răutu pleacă după câteva minute.

La ora 15.30 Iuliu Maniu pleacă dela restaurant şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 18.15 I.Maniu este vizitat de PAVEL PAVEL.

La ora 19 vine Aurel Buteanu.

La ora 19.30 vine GHITA POP.

./.

480

La ora 21.05 pleacă Ghiță Pop.

La ora 21.30 I.MANIU însoţit de AUREL DUTEANU şi PAVEL PAVEL se duce la restaurantul "Cina".

La ora 23 se înapoiază la domiciliu.

.....

2923

51070

N O T A

19 Februarie 1940

In diferite cercuri politice şi gazetăreşti din Capitală comentându-se situaţia opoziţioniştilor se discută că in urma sugestiei lui Iuliu Maniu susţinută de Gh.Brătianu, se pune în prezent problema constituirei, în vederea declanşerii unei acţiuni împotriva guvernului a unei grupări opoziţioniste unice, purtând denumirea de "Frontul Rezistenţei Naţionale".

Noua grupare opoziţionistă, afirmă cercurile menţionate, ar urma să cuprindă toate elementele politice aparţinând fostelor partide politice, în deosebi partidelor naţional-ţărănesc şi liberal.

Organizarea noului "Front", se afirmă de către aceleaşi cercuri, se va face pe întreaga ţară, iar în ce priveşte obiectivele se urmăreşte, în primul rând, "restabilirea vechiului echilibru politic".

In cadrul acestor discuţiuni, cercurile amintite relatează şi unele afirmaţii ale preşedintelui fostului partid naţional-ţărănesc, făcute recent într'un cerc de cunoscuţi, în legătură cu noua formulă opoziţionistă.

Intre altele se discută că Iuliu Maniu ar fi afirmat următoarele:

"Pentru a-şi putea exercita nestingherit dictatura Sa, Suveranul a desfiinţat partidele politice, apoi viaţa parlamentară, pentru a termina cu înlăturarea tuturor instituţiilor fundamentale ale vieţii noastre politice.

"A fost distrus totul fără a se pune ceva în loc. Din această cauză Statul şi viaţa politică a naţiunei plutesc în haos.

"Deşi România nu a suferit încă încercările devastatoare ale războiului, totuşi viaţa ţării este complect înăbuşită.

"Datoria patriotică a tuturor oamenilor politici conştienţi, este de a se grupa într'un front al rezistenţei naţionale care să formeze rezerva politică a ţării în momentul când se va lichida actualul regim politic şi când Tronul va avea nevoie să restabilească viaţa politică".

Deasemeni, fruntaşul opoziţionist a declarat că subscrierile pentru înzestrarea armatei au constituit un prilej să constate că în ţară domneşte o "apatie sufletească a poporului pentru acţiunea întreprinsă de guvern".

Noua formulă opoziţionistă preconizată de către Iuliu Maniu, cum şi în general acţiunea politică întreprinsă în vederea unificării celor două grupări politice opoziţioniste, se dovedeşte dela începuturile sale şi până în prezent, a fi lipsită de ecou în rândurile majorităţii membrilor fostului partid liberal ale cărui grupe îşi păstrează orientări politice divergente.

In legătură cu aceasta, unele cercuri liberale fac constatarea că actualmente fostul partid liberal este divizat în trei grupe distincte:

Prima din aceste grupe ar constitui-o partizanii actualului Prim Ministru, cari s'au încadrat definitiv în noua ordine politică.

Cea de a doua grupă o constituie haşiştii, condusă de către Petre Ghiaţă şi Bejan, cari deşi actualmente nu se manifestă, totuşi personal, membrii săi se arată

oricând dispuşi să se încadreze în noul ritm de viaţă.

In ce priveşte pe membrii grupului "Păreri Libere", cercurile amintite afirmă că aceştia păstrează o atitudine de strictă rezervă faţă de viaţa politică actuală.

Ultima grupă, adaogă cercurile menţionate ar constitui-o partizanii lui Dinu Brătianu carin în genere se recrutează exclusiv din intimii şi rudele acestuia şi a căror priză politică nu s'a făcut remarcată nici chiar în cursul trecutei guvernări liberale.

Printre aceştia se remarcă Bebe Brătianu, Niculescu Dorobanţu, Tancred Constantinescu, N.Chirculescu şi-în special- Gh.Brătianu, cari susţin încă şi difuzează acţiunea lui Dinu Brătianu.

In ce priveşte cadrele regionale şi judeţene ale fostului partid liberal, se precizează că în general, membrii acestora se menţin în expectativă, aşteptând "actualizarea lor politică" tot dela Primul Ministru.

Notă

488

15 FEB

OPERAT LA FIȘE

Formula politică ce discutie în cercurile național-țărăniste și liberale (nuanța Dinu Brătianu), în legătură cu organizarea unei acțiuni opoziționiste, împotriva guvernului și a Frontului Renașterii naționale, - a fost stabilită, din sugestia directă a lui Iuliu Maniu, în scopul de a se crea un Front de Rezistență națională.

Frontul Rezistenței naționale urmărește a fi frontul opoziției și va cuprinde toate elementele politice, - încadrate sau nu în Frontul Renașterii naționale, - din fostele partide, în special din partidele național-țărănesc și liberal.

Organizarea acestui Front de Rezistență Națională se va face pe toată țara și va activa pentru restabilirea vechiului echilibru politic.

În legătură cu aceste preocupări, punctul de vedere al lui Iuliu Maniu este

următorul:

Pentru a-şi putea exercita nestingherit dictatura, Regele Carol a desfiinţat partidele politice, apoi viaţa parlamentară pentru a termina cu distrugerea tuturor instituţiilor fundamentale ale vieţii noastre politice.

A fost distrus totul fără a se pune ceva în loc. Din această cauză statul şi viaţa politică a naţiunei plutesc în haos.

Deşi România nu a fost pusă la încercările devastatoare ale războiului, totuşi viaţa ţării este complet înăbuşită. Datoria patriotică a tuturor oamenilor politici, conştienţi, este ca să se grupa într-un front. Într-un front al rezistenţei naţionale care să formeze rezerva politică a ţării în momentul când se va lichida actualul regim politic şi când tronul va avea nevoie să restabilească viaţa politică a ţării

Credinţa lui Iuliu Maniu este că durabilitatea regimului este foarte precară şi că soluţia cea mai uşoară, pentru a ieşi din haosul de acum, este abdicarea M.S.R. şi proclamarea lui Mihai.-

În concepţia lui Iuliu Maniu dovada cea mai elocventă a haosului politic şi a apatiei sufleteşti a neamului faţă de tot ceeace întreprinde actualul regim, şi chiar faţă de apărarea naţională, - sunt condiţiile în care se fac subscrierile la bonuri pentru înzestrarea armatei.

Pe linia acestei concepţii politice se poartă toate discuţiile din cercurile naţional-ţărăniste şi liberale.

În cursul săptămânii trecute au fost mai multe schimburi de vederi, în acest sens, între fruntaşii naţional-ţărănişti. Ieri, Vineri 2 Februarie, Virgil Madgearu a avut o întrevedere cu Dinu Brătianu.

3 FEB. 194[illegible]

491

OPERAT LA FIŞE

Acţiunea politică pe care o întreprinde Dinu Brătianu în vederea unei eventuale înţelegeri cu naţional-ţărăniştii, - nu are nici un ecou în rândurile foştilor liberali, conducători şi organizaţiilor judeţene, deoarece fostul partid liberal este divizat în 3 grupe:

1. Grupul Gh. Tătărescu, - care s'a încadrat în noua ordine politică;

2. Grupul H, şi ~~[illegible]~~ condus de Petre Ghiaţă şi Petre Bejan, - în care se află foştii parlamentari liberali cari susţinut trecuta guvernare a lui Gh. Tătărescu. (Cât priveşte fostul grup al „Gărzilor libere" - toţi membrii lui nu mai au nici un contact cu viaţa politică actuală) Singur grupul H., deşi are o atitudine de critică faţă de noua ordine politică, totuşi membrii lui sunt dispuşi să colaboreze cu Gh. Tătărescu. -

3. Grupul Dinu Brătianu, este format nu-

mai din interni și rudele lui Dinu Brătianu cari nu au avut nici o priză politică nici când partidul era la putere.

Acțiunea lui Dinu Brătianu este difuzată numai de: Bebe Brătianu, Niculescu-Dorobanțu, Tancred Constantinescu, N. Chirculescu, Gh. Brătianu. (Dealtfel, și la consfătuirea dela Dinu Brătianu, de Luni 28 Ianuarie nu au participat decât cei enumerați mai sus)

In acest proces cadrele Județene ale liberalilor ... stau în expectativă așteptând actualizarea lor politică, tot dela Gh. Tătărescu.

- 51082 -

493

489

2923

C 7

N O T A

OPERAT LA FIŞE

19 Februarie 1940

In ziua de 16 Februarie a.c., Iuliu Maniu, fiind convocat la Tribunalul Comandamentului Militar al Capitalei în legătură cu declaraţiile făcute asupra discursului ţinut de ministrul Gafencu la Belgrad, pe cari sub formă de manifest le-a răspândit în diferite cercuri, a dat în faţa Primului Procuror Militar, Col. magistrat V. Zeciu, o declaraţiune, anexată în copie, susţinând că scopul urmărit prin difuzarea acestui manifest nu a fost de a îngreuia situaţia ministrului de Externe, ci, desaprobând atitudinea acestuia, de "a da ocazie la îndreptări".

Totodată, Iuliu Maniu a susţinut, disculpându-se, că nu a intenţionat să calce legile ţării, iar că declaraţiunile sale ar constitui "o năzuinţă de îndreptare şi tocmai de liniştire a opiniei publice".

In ziua de 17 Februarie a.c., Iuliu Maniu şi-a complectat declaraţiunea dată cu o zi înainte, solicitând printr'o petiţiune - anexată în copie - înaintată Primului Procuror Militar ca să se întregească fraza din declaraţie "politica externă a guvernului" cu adausul "şi a regimului". Prin aceiaş petiţiune Maniu solicită ca în răspunsul la întrebarea cui a dat exemplare din aceste declaraţii să se adauge că a făcut să parvină declaraţia-manifest şi organelor poliţieneşti.

Convocarea lui Iuliu Maniu la Tribunalul Militar a produs imediat în rândurile opoziţioniştilor o efer-

vescenţă care nu s'a calmat nici după ce ulterior s'au obţinut preciziuni asupra scopului convocării şi asupra celor declarate de preşedintele grupării naţional-ţărăniste în faţa Primului Procuror Militar.

In chiar cursul serii în care Maniu a fost convocat, Virgil Madgearu a vizitat pe Dinu şi Gheorghe Brătianu, aducându-le cazul la cunoştinţă.

In ziua de 17 Februarie a.c. la domiciliul lui Mihai Popovici fruntaşii naţional-ţărănişti au avut mai multe consfătuiri cu care ocazie cei mai intransigenţi au preconizat ca opoziţia să reacţioneze violent la această măsură a guvernului, susţinând că invitarea lui Maniu la Tribunalul Militar s'ar fi făcut fără asentimentul indicat de importanţa faptului şi că momentul este potrivit pentru o susţinută şi hotărâtoare acţiune contra guvernului şi regimului.

In comentariile şi svonurile lansate cu acest prilej de manişti, partizanii lui Iuliu Maniu au încercat să răspândească versiunea că s'a căutat a se da o desminţire politicei franco-engleze sugerată în declaraţiile sale de preşedintele grupării naţional-ţărăniste.

Totodată maniştii anticipează că nu se va deschide acţiune publică contra lui Iuliu Maniu, convocarea sa la Tribunalul Militar constituind numai un avertisment pentru acţiunile viitoare, precum şi o barieră suplimentară pusă în calea unei destinderi interne.

Cercurile liberale-diniste se arată îngrijorate relevând semnificaţia faptului că un fost Prim Ministru este chemat în faţa Parchetului Militar pentru a răspunde de acţiunile sale.

Explicând şi scuzând declaraţiile lui Maniu, cercurile diniste interpretează aceste declaraţii în

./.

sensul că nu conţin afirmaţiuni de natură a prejudicia poziţia externă a ţării noastre.

Cercurile de stânga preciază că Maniu s'a convins despre imposibilitatea reactualizării sale şi că prin declaraţia-manifest a încercat să creieze dificultăţi guvernului şi regimului, fără a putea obţine rezultatul scontat.

Cercurile legaionare, cari de mai mult timp acuză pe Maniu că după ce prin pactul încheiat cu Corneliu Codreanu l-a antrenat pe acesta în acţiuni în mijlocul cărora l-a părăsit, consideră că personalitatea preşedintelui grupării naţional-ţărăniste fiind ieşită din domeniul actualităţii, convocarea sa la Parchetul Militar, chiar dacă va avea urmări juridice, nu va fi de natură a avea consecinţe în opinia publică, astăzi indiferentă faţă de conducătorii fostelor partide.

Opinia publică, în special acei cari au luat cunoştinţă de declaraţia-manifest desaprobă afirmaţiile lui Maniu, relevând încercarea acestuia de a-şi găsi o acoperire diferenţiând discursul M.S.Regelui de cel al ministrului Gafencu.

Deasemeni se apreciază că sistemul lui Maniu; de a se disculpa susţinând că nu a angajat poziţia României, este lipsit de temeiu, întrucât o persoană care a deţinut funcţiuni importante în viaţa Statului, are responsabilităţi chiar atunci când nu mai deţine acele funcţiuni.

In ce priveşte eventualitatea unor consecinţe de ordin judiciar, se consideră că acestea îşi vor găsi justificarea, dacă va fi cazul, în aceia că actualmente - mai mult ca oricând - poziţia ţării noastre este mai dificilă ca oricând, iar conducătorii ţării au datoria imperioasă de a veghea la păstrarea neutralităţii obiective.

16 Februarie 1940
Dată în faţa noastră
PRIM PROCUROR MILITAR
Col.Magistrat ss/V.Zeciu.

DECLARATIE

Subsemnatul Iuliu Maniu, de ani 67 născut la Şimleul Silvaniei, domiciliat la Bădăcin, de meserie proprietar-agricultor, asupra celor ce sunt întrebat declar următoarele:

1) Recunosc declaraţiunea care mi-o arătaţi în cuprinsul ei şi scrisă la maşină şi datată cu data de 14 Februarie 1940, dată scrisă chiar de mine.

2) Recunosc că redactarea acestei declaraţiuni îmi aparţine;

3) Corecturile făcute în această declaraţiune, al cărui conţinut este cuprins, în trei pagini de coală de hârtie, -corecturile repet sunt făcute chiar cu mâna mea, deci îmi recunosc scrisul, chiar acuma în faţa Domniilor Voastre.

4) Această declaraţiune a fost schisă chiar la domiciliul meu, în aceiaşi zi când am trimis un exemplar Domnului Ministru Urdăreanu şi Domnului Ministru de Externe, -precum şi ziarelor: Universul, Timpul, Curentul şi la celelalte ziare principale din Bucureşti

La Cenzură nu am trimis pentrucă nu am avut nici exemplare disponibile şi pentrucă declaraţiunile anterioare, trimise de mine Serviciului Cenzurei, nu mi s'a dat nici un fel de răspuns.

Voiam totuşi să trimit Serviciului Cenzurei şi de rândul acesta şi această declaraţiune.

5) Această declaraţiune a fost scrisă în ziua de 13 sau 14 Februarie.a.c.

6) Această declaraţiune a fost scrisă de mine

personal şi apoi copiată la maşină de un invitat al meu, al cărui nume nu interesează şi deaceia nu v'il declar.

7) Tot ce am trimis, am trimis prin poştă şi am trimis celor pe careb i-am indicat la punctul patru din această declaraţiune, precum şi la câţiva prieteni, pe care nu-i indic nominal şi cărora le-am dat personal, -am trimis tot prin poştă Ambasadei Franceze şi Legaţiei Engleze, - tot prin poştă eu personal am trimis, corespondenţilor dela presa străină, fără să pot a-mi aduce aminte de toţi cui am trimis, însă nu am trimis decât la trei sau patru corespondenţi.

8) Le-am trimis prin poştă după cum am arătat mai sus şi am dat la prieteni, personal eu, - la prieteni personali şi politici.

9) Intenţionam să mai trimit la Cenzură şi la alţi prieteni conducători în partidul meu politic.

10) Punctul de vedere ce reprezint în această declaraţiune, este punctul de vedere al meu ca Român şi ca om politic şi formează directivele date în calitatea mea de prezident, Partidului meu Naţional-Ţărănesc şi Opiniunei Publice.

Scopul urmărit de mine, a fost ca să arăt că ţelurile arătate de M.S.Regele în discurul din Constanţa în ce priveşte politica externă sunt aprobate de întreaga opinie publică, în schimb însă declaraţiunile făcute de Domnul Ministru de Externe la Belgrad, opinia publică şi eu le găsim a fi în desacord cu cuvintele M.S.Regelui şi prin urmare să dau ocazie la o rectificare lămuritoare. Această procedare era necesară din partea mea deoarece se lăţise intenţionat svonul că eu aprob politica externă a Guvernului, - ceiace nu este exact.

Afară de aceasta am ţinut de necesar ca la fi-

nele declaraţiei, cum reese din ultimele două şire, a paginei a doua şi din întreg cuprinsul paginei a treia, să dau directive precise, în ceiace priveşte atitudinea patriotică ce trebuie să observe cetăţenii români şi Conducătorii de Stat în vremurile acestea dramatice pec care le petrecem.

11) Subsemnatul nu îngreuez nici situaţia Ministrului Nostru de Externe nici declaraţiunile făcute de Domnia Sa la Belgrad, ci critic atitudinea Domniei Sale pe care nu o aprob şi nu este în conformitate cu interesele ţării şi nici în conformitate cu declaraţiunile M.S. Regelui, după cum am arătat mai sus şi în declaraţiunea pentru care am fost invitat aci. Aceasta tocmai pentru a da ocazie la îndreptări.

12) Cunosc legile ţării, dar ceiace am făcut eu nu este alarmism, din contră este o năzuinţă de îndreptare şi tocmai de liniştire a opiniei publice, spunând în penultimul aliniat al primei pagini "Că nu putem presupune că Domnul Gafencu ar putea încerca exprimarea unor păreri contrare unor declaraţii făcute de Suveran şi nici nu putem presupune că formula Domniei Sale ar implica cea mai mică renunţare la teritoriul naţional cuprins în hotarele actuale". Şi că prin urmare expresiile greşite se pot atribui felului de a vorbi a actualului regim.

Aceasta îmi este declaraţia pe care spun că mi s'a citit din cuvânt în cuvânt şi pe care o semnez propriu.

Dată astăzi 16 Februarie 1940.

ss/ Iuliu Maniu.

Dată în faţa noastră
PRIM PROCUROR MILITAR
Col. Magistr. /ss/ Zeciu.

Se certifică de noi că prezenta copie, este conformă cu originalul.
PRIM PROCUROR MILITAR
Col. Magistr. /ss/ V. Zeciu.

București, 17 Februarie 1940

181

DOMNULE PRIM PROCUROR,

La 16 Februarie 1940, am fost audiat de Dvs. în chestiunea declarațiilor mele din 14 Februarie făcute presei

Având, eu, toată răspunderea politică și juridică pentru redactarea și răspândirea acestor declarații, este necesar să-mi constituesc dosarul acestei cercetări.

Pentru acest motiv, vă rog să binevoiți a-mi permite să iau o copie depe procesul-verbal încheiat cu ocazia audierei mele, în care intră și declarația ce mi s'a luat.

Totodată, vă rog ca în declarația mea, după cuvintele subliniate de mine "Politica externă a guvernului" să binevoiască a introduce cuvintele "și a regimului", care după cum îmi amintesc nu sunt introduse.

Țiu la acest lucru, fiindcă gândirea mea exactă este că Domnii Miniștri joacă un rol secundar în determinarea lucrurilor și prin urmare, de erorile care se fac, este însuși regimul politic actual vinovat. Mai doresc să introduceți în declarațiile mele, la locul unde se reproduce răspunsul meu la întrebarea: "Cui am mai dat exemplare din declarațiile mele", să binevoiți a introduce și cuvintele: "am dat și agenților Siguranței de Stat și ai Prefecturei Poliției, care în mod ilegal și abuziv mă supraveghează în mod constant, câte un exemplar". Aceasta, ca dovadă că nu-mi ascund vederile și că nu fac nimic clandestin.

Cu distinsă stimă,

ss/ Iuliu Maniu

DOMNIEI-SALE

DOMNULUI PRIM PROCUROR AL TRIBUNALULUI MILITAR AL CORPULUI II DE ARMATA

500

17 Februarie 1940
C.D.

OPERAT LA FIŞE

Agitaţie în rândurile opoziţiei.

Chemarea şi interogarea lui IULIU MANIU la Tribunalul Comandamentului Militar Bucureşti în legătură cu declaraţiile sale referitoare la discursul rostit de Dl. Ministrul al Afacerilor Streine cu prilejul conferinţei de la Belgrad, a produs o deosebită agitaţie în rândurile opoziţiei.

In cursul zilei de 17 Februarie a.c. principalii fruntaşi naţionali-ţărănişti au avut o serie de consfătuiri la MIHAI POPOVICI, în cursul cărora s'a discutat atitudinea grupărei lor faţă de interogatoriul la care a fost supus IULIU MANIU în seara de 16 Februarie.

Fruntaşii naţional-ţărănişti-inclusiv Dr. NICOLAE LUPU- au opinat ca opoziţia să răspundă printr'o acţiune violentă la măsurile guvernului "care ating prestigiul opoziţiei şi care nu sunt cu nimic justificate".

In special Dr. NICOLAE LUPU socoteşte că declaraţiile făcute de IULIU MANIU presei "au supărat pe conducătorii regimului actual, deoarece textul lor putea fi interpretat ca fiind un pas spre apropierea grupărei naţional-ţărăniste de Coroană.

In cursul serii de 16 Februarie a.c. după ce IULIU MANIU fusese interogat, VIRGIL MADGEARU a vizitat pe DINU şi GHEORGHE BRATIANU, cărora le-a adus la cunoştinţa cele întâmplate cu câteva ore mai de vreme.

./.

Ambii fruntaşi liberali au fost surprinşi de măsurile guvernului, şi şi-au exprimat credinţa "că ale au fost orèdonate fără aprobarea prealabilă a M.S.Regelui."

Deasemenea fruntaşii dinişti au declarat că " date fiifiind aceste evenimente importante în politica internă, momentul este hotărâtor pentru începerea unei acţiuni susţinute din partea opoziţiei."

In ceeace priveşte modul în care fruntaşii naţional-ţărănişti vor reacţiona înpotriva convocărei lui IULIU MANIU la Tribunalul Militar intimiiх grupărei naţional-ţărăniste afirmă că naţoional-ţărăniştii din Ardeal vor redacta în zilele ce urmează un protest, în numele provinciei de peste munţi şi şi vor organiza întruniri de protest "contra actelor guvernului.

Naţional-ţărăniştii afirmă că IULIU MANIU a fost asigurat de concursul grupărei diniste.

----

502 ~~787~~

18 Februarie 1940

La nota cu Maniu

C.D.

OPERAT LA FIȘE

Convorcarea lui Iuliu Maniu la Tribunalul Militar al Corpului II Armată în ziua de 16 Februarie a.c., a provocat numeroase comentarii în cercurile politice.

Redăm aceste comentarii în forma în care au fost înregistrate, după cercurile cărora aparțin:

<u>Cercurile maniste</u>

" Maniu și cei din jurul său au fost mai mult decât surprinși de faptul că în sfârșit s'a avut curajul să fie chemat în fața instanțelor de judecată.

" Pentru istorie și pentru lupta lor, nu este deloc încurajator acest fapt.

" Dat fiind însă că se trăește într'un regim special, care înțelege, dincolo de orice morală și dincolo de istoria națională, să-și apere existența, faptul este oarecum explicabil.

" Maniștii au mai fost surprinși și pentru următoarele motive:

a)" De ce declarațiile actuale constitue o culpă juridică, în timp ce cele mai vechi, care erau mai tari, nu au adus pe Iuliu Maniu în fața instanțelor juridice militare ?

b) " In declarațiunile actuale politica M.S. Regelu

./.

și atitudinea Sa în problemele externe nu erau atacate de Maniu,și totuși ele nu au constituit o pavază față de urmărirea judiciară.

" Nedumeririle acestea nu pot să fie explicate decât prin faptul că M.S.Regele și guvernul au urmărit, prin chemarea lui Iuliu Maniu,să facă o demonstrație pentru străinătate,și în special pentru blocul germano-sovietic.

" Este cert că nu se va deschide acțiune publică și că invitarea la Tribunalul Militar constitue un avertisment dublat de un joc extern.

Cercurile lupiste

" In actuala situație a vieții noastre politice, nu trebue să ne mai surprindă absolut nimic. Totul se desfășoară așa cum se poruncește de către regim,și nici o acțiune nu pare ilegală d-lor guvernanți.

" Ei îmbracă în faldurile tricolorului și a necesității de Stat orice acțiune,găsind în felul acesta justificarea necesară.

" Chemarea lui Iuliu Maniu în fața instanțelor Tribunalului Militar,este deci în ordinea firească a acestui regim sub care trăim,pe care l-am acceptat și pe care îl merităm chiar,deoarece nu am avut forța să-l refuzăm.

" Am văzut și acest fapt în România Mare:

Unul din ctitorii țării de astăzi,Apostolul românismului de dincolo de munți,să fie ținut patru ore la

Consiliul de Război, interogat ca un inculpat și integrat în atmosfera generală a delicvenților.

" Fiecare țară are oamenii pe care îi merită, și dacă noi suntem conduși de cei cari stau astăzi pe banca ministerială, și îi avem pe ceilalți pe banca acuzaților, înseamnă că așa merităm.

" Pe linia pe care s'a încadrat însă prin acest act regimul, se întrerupe posibilitatea de înțelegere care fusese inaugurată prin audiența d-rului Lupu la Palat.

" Chemarea lui Iuliu Maniu la Consiliul de Război va provoca un abis între conducătorii noștri, noi cei cari îi urmăm și actualii deținători ai puterii.

" Credința d-rului Lupu este că nu se va merge totuși mai departe pe această linie menită să adâncească separația dintre forțele vii ale țării.

<u>Cercurile liberale diniste</u>

" Este inadmisibil ca un fost Președinte de Consiliu să nu aibă dreptul să-și spună părerile sale despre felul cum se conduc destinele țării, în special în momente care pot fi hotărâtoare.

" Atitudinea lui Iuliu Maniu, de aprobare a punctului de vedere al Aliaților, reprezintă credințele sale și nu ~~se~~ pot întru nimic impieta asupra politicei oficiale a statului român.

" Dacă aceasta este vina ce i se aduce, că prin declarațiunile sale pune în joc neutralitatea și poziția noastră externă, chemarea la Consiliul de Război nu este deloc o acțiune dreaptă, deoarece fiecare om poate să gân-

./.

dească şi să reflecteze opiniile lui.

" Legile ţării nu obligă pe român să gândească la fel cu guvernul,şi nici prin vreun regulament ad-hoc nu s'a stabilit norme speciale pentru acei care vor să-şi spună părerile în politica ţării.

" Faţă de suspiciunea cu care suntem priviţi de Aliaţi,guvernul trebuia dimpotrivă să lase libere declaraţiile Preşedintelui,pentru ca cei dela Paris şi Londra să vadă că mai există şi alte curente,şi că se gândeşte şi altfel la noi. Aceasta ar fi ajutat situaţia ţării în momentul când poziţia Aliaţilor va marca puncte de câştig.

" A urmări însă ca pe un delicvent comun pe un om care s'a pronunţat în favoarea lor,înseamnează a situa ţara pe o poziţie care ar putea să nu convină democraţiilor occidentale.

" Declaraţiile lui Iuliu Maniu au avut un foarte mare ecou la Londra şi Paris,şi chemarea lui la Consiliul de Războì va fi interpretată defavorabil nouă.

Cercurile legionare

" Sentimentul pe care îl provoacă această chestiune este complex:

a) Unul de jenă,că o personalitate naţională şi morală ca Maniu,este adus în faţa instanţelor judiciare.

b) Credinţa că şi el este vinovat de situaţia de astăzi,deoarece nu a avut curajul să lupte atunci când era momentul.

c) Nu este de aşteptat ca opinia publică să se revolte,deoarece aceasta s'a arătat pasivă şi în cazul

lipsă de consecinţe

./.

morţii lui Corneliu Codreanu,şi în timpul represiunilor împotriva mişcării legionare.

Cercurile intelectualilor comunişti

Declaraţiile lui Maniu trebuesc interpretate ca acţiunea unui desperat,care s'a convins în sfârşit că nu mai există în actuala ordine a lucrurilor o posibilitate de împăcare între el şi regim.

" Înţelegând că singura lui şansă este o balanţă a conflictului european în favoarea Aliaţilor,vrea să joace deschis pe cartea lor.

" În momentul când Antanta va avea de partea ei puncte câştigate,Suveranul nu va mai putea acţiona liber în ţară şi situaţia Aliaţilor îi va permite să impună punctul lui de vedere.

" Pe consideraţiunile de mai sus se bazează declaraţiile lui Maniu,speranţa de victorie şi faptul că înţelege să meargă deschis alături de Franţa şi Anglia.

" Evident că urmărirea lui Maniu,pentru faptul că turbură politica de neutralitate şi de bună vecinătate cu vecinii noştri puternici,nu va satisface pe Aliaţi,nu va da prea multă asigurare Rusiei şi Germaniei şi va provoca revoltă în opinia publică.

Cercurile apolitice

" Este inadmisibil ca un om de răspunderea pe care trebue s'o aibă Iuliu Maniu,să facă declaraţiuni care să pună într'o situaţie delicată poziţia noastră externă şi

./.

linia generală a politicei Regale şi a ţării.

" Guvernul are obligaţia să apere neutralitatea ţării împotriva oricui, împotriva oricăror curente contradictorii şi să nu aibă în vedere decât interesul superior al Statului, care este rămânerea în afară de conflict.

" Guvernul ar trebui să aibă curajul să publice încercarea fostului Preşedinte de Consiliu de a turbura poziţia noastră, şi să-l acuze deschis.

" Opinia publică va vedea atunci că este într'adevăr vinovat şi că nu are situaţia de martir, în care pozează.

" Cu ocazia aceasta se va lichida un personagiu care profită de toate situaţiile dificile în care ne găsim, pentru a trage poliţe personale asupra ţării şi a lua atitudini nepotrivite cu interesele acesteia.

•

In afară de cele de mai sus se înregistrează versiunea răspândită în cursul zilei de eri 17 Februarie a.c. de cercurile maniste, că Iuliu Maniu a fost arestat, nu numai chemat în faţa Consiliului de Război.

Maniştii nu dau explicaţii asupra motivelor "arestării" accentuând numai "situaţia paradoxală şi penibilă în care se află cea mai importantă personalitate naţională a ţării".

Difuzân svonul arestării, apropiaţii lui Maniu accentuiază asupra următoarelor consideraţiuni:

a) " Declaraţiunile lui Maniu trebuiau lăsate şi chiar răspândite, pentru ca Aliaţii să vadă că mai există şi alte curente în ţară. Aceasta n'ar fi putut decât să ne servească la un moment dat.

b) " In momentul când Contele Banffy difuzează cunoscutul "memoriu al celor 14 puncte",Maniu nu trebue să fie urmărit.

---

509 ~~295~~

2923

19 Februarie 1940

C.D.

OPERAT LA FIŞE

IULIU MANIU protestează contra afirmaţiilor d-lui prof. N. Iorga.

IULIU MANIU fiind informat că dl. profesor N. Iorga în ultima sa conferinţă dela Teatrul Ligei Culturale i-a adus noui acuzaţii cu privire la atitudinea sa în timpul marelui război, a însărcinat pe Ghiţă Pop să se intereseze de scopul acţiunei d-lui profesor Iorga.

Totodată Ghiţă Pop ar fi primit însărcinarea să aducă la cunoştinţa d-lui profesor N. Iorga că şi Maniu deţine unele secrete din viaţa politică a d-sale, "pe care dacă le-ar da la iveală, l-ar compromite".

Din "News Chronicle"
19 Februarie 1940

2923

51434

INFORMATIUNI

Corespondentul ziarului "Tan" dela Belgrad anunţă că fostul prim ministru român Iuliu Maniu a fost arestat urmând să fie judecat de către Tribunalul Militar.

Iuliu Maniu este figura cea mai marcantă a partidului Naţional-Tărănesc din Transilvania şi nu a ezitat să critice în public guvernul român.

511

~~492~~

OPERAT LA FIȘE

★

THE Belgrade correspondent of "Tan" reports the arrest of the Rumanian ex-Prime Minister, M. Maniu, for unknown reasons.

Maniu will be tried by a military court. He is the most prominent member of the former democratic Peasant Party of Transylvania and never hesitated to criticise the Government openly.

2823

20 Februarie 1940

C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU.

--

La ora 11.15 IULIU MANIU este vizitat de MIHAI POPOVICI, care pleacă peste 15 minute.
La ora 12 vine OCTAV TAZALAOANU.
La ora 12.05 vine GHITA POP.
La ora 12.55 pleacă OCTAV TAZLAOANU.
La ora 13 vine AUREL BUTEANU.
La ora 13.05 vine CEZAR SIMIONESCU.
La ora 13.10 pleacă GHITA POP.
La ora 13.15 vine Colonel SFETESCU.
La ora 13.20 pleacă CEZAR SIMIONESCU.
La ora 13.25 pleacă Colonel SFETESCU.
La ora 13.30 pleacă AUREL BUTEANU.
La ora 13.35 IULIU MANIU se duce la MIHAI POPOVICI
La ora 16.20 IULIU MANIU pleacă dela MIHAI POPOVICI şi se înapoiază la domiciliu.
La ora 17.40, vine AUREL BUTEANU şi AUREL DOBRESCU. Ambii pleacă la ora 18.10.
La ora 18.30 vine EMIL SOCOR.
La ora 18.50 revine AUREL BUTEANU.
La ora 19.15 vine Colonel SFETESCU.
La ora 19.25 vine PAVEL PAVEL.
La ora 19.30 vine CEZAR SIMIONESCU.
La ora 19.40 pleacă Colonel SFETESCU, CEZAR SIMIONESCU, EMIL SOCOR şi PAVEL PAVEL.
La ora 19.45 pleacă AUREL BUTEANU.
La ora 20.45 IULIU MANIU se duce la ALICE STURZA, de unde pleacă după câteva minute, ducându-se la MIHAI POPOVICI.

./.

513

~~499~~

La ora 21.20 I.MANIU pleacă dela MIHAI POPOVICI şi merge la cinematograful "Scala", unde era aşteptat de ROMULUS BOILA junior, cu soţia.

La ora 24.00 IULIU MANIU se înapoiază la domiciliu condus de ROMULUS BOILA junior.

OPERAT LA FIŞE

2923

514 ~~170~~

20 Februarie 1940
C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU.

La ora 10.20 IULIU MANIU este vizitat de av. CIUDIN.

La ora 10.30 vine GHITA POP.

La ora 10.40 pleacă av.CIUDIN.

La ora 10.45 pleacă GHITA POP.

La ora 11.35 vine av.RAUTU.

La ora 11.50 vine EMIL SOCOR, care pleacă la ora 12.30.

La ora 12.35 IULIU MANIU se duce la Dr.N.LUPU fiind însoţit până la locuinţa acestuia de av.RAUTU.

La ora 13.15 I.MANIU pleacă dela Dr.N.LUPU, ducându-se la restaurantul "Cina", de unde se înapoiază la domiciliu la ora 14.

La ora 16.30 I.MANIU se duce la d-na LEUCUTIA de unde revine la domiciliu la ora 18.20.

La ora 18.45 I.MANIU este vizitat de Ing. MIHAESCU, care pleacă după 20 minute.

La ora 20 vine A.BUTEANU. (R)

La ora 20.10 vin PAVEL PAVEL şi GHITA POP, care pleacă la ora 20.45.

La ora 22 pleacă AUREL BUTEANU.

Din: "Utro"
20 Februarie 1940
Sofia
(independent)

515

2923

IULIU MANIU IN FATA TRIBUNALULUI MILITAR.

Bucureşti, 19 Febr. (prin telefon).

Astăzi, fostul prim ministru Iuliu Maniu a fost adus în faţa Tribunalului Militar, fiind acuzat de înaltă trădare, din cauză că a publicat articole în ziare străine, în care a criticat sever regimul şi atitudinea Regelui Carol. Maniu a fost adus la tribunal din închisoare, unde e depus de câteva luni.

In aceste articole, Maniu acuză, că actuala politică externă ar fi păgubitoare pentru România, prin aceea că serveşte de metode dictatoriale.

In explicaţiile sale în faţa tribunalului, Maniu a spus că a făcut declaraţiuni în faţa ziarelor străine, în calitatea sa de om de Stat şi politic, care se simte obligat să vegheze asupra viitorului ţării sale şi să poarte aceiaşi răspundere ca şi guvernanţii. In sfârşit, el a declarat că nu se simte vinovat, deoarece a fost însărcinat de partizanii săi să facă aceste declaraţii.

51

21 Februarie 1940

C. D.

2929

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 11,35, Iuliu Maniu pleacă de acasă și merge la Virgil Madgearu.

La ora 12,15, Iuliu Maniu pleacă dela Madgearu și merge la Dr. Popovici, în Str. Amzei, unde stă 10 minute. De aici merge la Mihai Popovici, unde ia masa.

La ora 15, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 16,45, vine Pavel Pavel.

La ora 17,45, vine Cezar Simionescu.

La ora 19,15, vine inginerul Mihăescu.

La ora 19,20, pleacă Cezar Simionescu.

La ora 19,30, pleacă Inginerul Mihăescu.

La ora 19,35, vine Ghiță Pop.

La ora 20, vine Aurel Buteanu.

La ora 20,05, vine Emil Socor.

La ora 20,30, pleacă Ghiță Pop.

La ora 20,35, pleacă Emil Socor și Pavel Pavel.

La ora 21,55, pleacă Aurel Buteanu.

In tot cursul după amiezii, I. Maniu nu a părăsit domiciliul.

dar unde a mâncat?

Din: "Utro"
21 Februarie 1940
Sofia
(independent)

514

CARE SUNT ACUZATIILE CE SE ADUC LUI IULIU MANIU, JUDECAT DE TRIBUNALUL MILITAR.

Budapesta, 20.II.a.c. (prin telefon). Se comunică din Bucureşti : Astăzi au fost împărţite tuturor legaţiilor, redacţiilor şi ziariştilor, declaraţiile lui Iuliu Maniu, făcute în faţa unor ziare străine, cu privire la politica externă a guvernului.

In aceste declaraţiuni se spune: România trebue să intre în războiu de partea Angliei şi Franţei. Actuala politică de neutralitate este periculoasă şi duce România spre pieire. Regele Carol dirijează această politică, împotriva sentimentelor poporului. România va avea sprijinul militar al ţărilor, care sunt departe de noi, însă care au sânge latin în vinele lor.

Arestarea lui Iuliu Maniu şi traducerea lui în faţa Tribunalului Militar, coincide cu publicare nouei legi contra răspândirei clandestine de apeluri, broşuri, etc., îndreptate împotriva guvernului Maniu este unul din cei mai populari oameni politici din România. El a contribuit mult la unirea Transilvaniei, etc.

In continuare se expune cu multe detalii activitatea trecută a lui Maniu.

----

22 Februarie 1940
C. D.

2922

Prin urmare nu a reșit din casă

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 11,40, Iuliu Maniu este vizitat de Octav Tăslăoanu și Emil Socor.

La ora 12,30, vine Colonelul Sfetescu.

La ora 12,35, pleacă Tăslăoanu și Emil Socor.

La ora 13,10, pleacă Colonelul Sfetescu.

La ora 18,50, vine Ghiță Pop, Ing. Mihăescu, A. Dobrescu, și Buta, fruntaș național-țărănist ardelean.

La ora 19,10, vin Virgil Madgearu și Penescu. Ambii pleacă după 20 minute.

La ora 20,30, pleacă A. Dobrescu și Inginerul Mihăescu.

La ora 20,40, pleacă Ghiță Pop și Buta.

La ora 21, vine Sever Bocu, care pleacă la ora 21,50.

----

22. II 940

619

2923

OPERAT LA FIȘE

Eri 21 Februarie c., Iuliu Maniu a lucrat singur la redactarea textului memoriul ce urmează a-l înainta săptămâna viitoare la Palat.

In ceiace priveşte conţinutul şi forma care vrea să o dea Iuliu Maniu, deşi se păstrează o discreţie absolută, intimii săi afirmă că şi-ar fi schimbat atitudinea care a avut-o până acum faţă de Coroană.

In cursul zilei, Maniu a fost vizitat de Sever Bocu, Ghiţă Pop, Cezar Simionescu, inginer Ştefan Mihăescu, avocat Ciudin, Octav Tăslăoanu, Măldărăscu şi Em. Socor, care i-au adus ştirile ce se colportează în oraş în legătură cu noul decret-lege şi cu cari Maniu a discutat pe rând îndemnându-i să-şi păstreze calmul şi să aştepte răspunsurile fruntaşilor ardeleni, ce se vor discuta în curând în biuroul partidului.

Intimii lui Mihai Popovici susţin că astăzi, cu asentimentul lui Iuliu Maniu acesta va cere audienţă la Palat.

===

22 Februarie 1946.

C.D.

2923

Bular

IULIU MANIU va lansa noui declaraţii şi manifeste.

Cercurile apropiate lui IULIU MANIU afirmă că acesta va face în curând noui declaraţii "pentru a elucida controversele dintre diversele ziare străine, creiate de interpretarea eronată a pasagiului din declaraţiile sale, referitor la "victoria aliaţilor".

Intimii d-rului NICOLAE LUPU afirmă că, Iuliu Maniu, va solicita în prealabil aprobarea organelor Cenzurei pentru a trimite aceste declaraţii Legaţiilor şi corespondenţilor presei străine.

•

Totodată - după cum afirmă liberalii dinişti - naţional-ţărăniştii vor lansa în curând noui declaraţii, prin care "vor justifica acţiunea patriotică a manifestărilor lor" şi vor combate dispoziţiunile Decretului-Lege referitor la publicaţiile clandestine.

./.

Maniştii ar intenţiona deasemenea elaborarea unui alt manifest,prin care vor relua criticile împotriva disolvării partidelor politice,a instituirii actualului regim,şi contra elementelor politice care "trădând pe foştii lor colegi de partid,au devenit instrumentele destinate distrugerii acestora".

Din: "Daily Mail"
22 Februarie 1940
Londra.

522

SE VORBEŞTE DESPRE O CRIZA IN ROMANIA.

Budapesta, 21 Februarie.

Se anunţă că dl.Maniu, fost prim-ministru al României, a fost citat în faţa autorităţilor militare pentrucă a cerut ca politica externă a României să devină hotărît filo-aliată. Acest fapt, anunţă ziarul maghiar "Magyar Nemzet", a produs senzaţie la Bucureşti. Se prevede o criză politică.

Cercurile oficiale - anunţă ziarul - cred că activitatea lui Maniu ar provoca formaţiunea de grupuri politice în favoarea uneia sau a celeilalte părţi a beligeranţilor, ceeace va duce, implicit, la disensiuni interne.

Dl.Maniu, un transilvănean maghiarofob, a fost fondatorul Partidului Naţional Ţărănesc şi a încercat să stabilească un regim democrat în România. Aceasta nu i-a reuşit.

Deşi un sprijinitor al restauraţiei Regelui Carol, partidul său a fost dizolvat odată cu înfiinţarea dictaturei regale.

Dl.Maniu a sprijinit pe Regele Carol în eforturile sale de a ţine România în afara orbitei de influenţă germană.

Din "L'ORDRE"
23 Februarie 1940
Paris

523

2923

11421

IULIU MANIU ESTE DEFERIT IN FATA JUSTIŢIEI ROMANE.

Frontiera română, 22 Februarie.

Suntem încunoştiinaţi că Maniu, fost preşedinte al Consiliului de Miniştri român, a fost deferit în faţa parchetului militar. Tribunalul militar al Corpului 2 Armată, de sub comanda Generalului Argeşeanu, fost şef al guvernului român în urma asasinării lui Armand Călinescu, a fost însărcinat cu instrucţia cazului său.

Maniu este acuzat de a căuta să discrediteze guvernul pretinzând prin articole şi scrisori că acesta intenţionează, fiind sub presiunea unor puteri străine, a face concesiuni teritoriale Bulgariei şi Ungariei.

OPERAT LA FIŞE

524

OPERAT LA FIȘE

M. Maniu est déféré devant la justice roumaine

Frontière roumaine, 22 février. — On vient d'apprendre que M. Maniu ancien président du Conseil roumain, a été déféré devant la justice militaire. C'est le tribunal militaire du 2e corps d'armée, commandé par le général Argenssianu, qui lui-même fut, après l'assassinat de M. Calinesco, pendant vingt-quatre heures chef du gouvernement, qui s'occupe de son cas.

On accuse M. Maniu d'avoir cherché à discréditer le gouvernement en prétendant, dans des articles et dans des lettres, que celui-ci « aurait l'intention de faire, sous la pression de puissances étrangères, des concessions territoriales à la Bulgarie et à la Hongrie ».

23 Februarie 1940

C. D.

Iuliu Maniu și propaganda maghiară.

Cu ocazia unei întrevederi avută în ziua de 22 Februarie c., cu Aurel Dobrescu, Iuliu Maniu a spus acestuia următoarele :

"Guvernul greșește nereacționând împotriva agitației maghiare pe tema revizionismului, pe care eu am sesizat-o din timp.

"In consfătuirea fruntașilor minorităților maghiare din România, care a avut loc la 14 Februarie c., sub președenția D-rului Nicolae Banffy, s'a hotărât redactarea unui nou memoriu cu doleanțele acestei minorități.

"Am convingerea că aceste doleanțe nu vor putea fi satisfăcute fără știrbirea demnității noastre naționale.

"Te rog pe D-ta să faci cunoscut aceasta prietenilor noștri, pentru a se vedea că veghem la binele țării chiar atunci când suntem prigoniți".

526

23 Februarie 1940.

C.D.

2923

OPERAT LA FIȘE

IULIU MANIU și relațiunile italo-române.

IULIU MANIU a fost vizitat în ziua de 22 Februarie c. de către EMIL SOCOR, care l-a informat că dl. BOTTAI, Ministrul Instrucției Publice Italiene va vizita România în cursul lunei Martie c.

Discutând relațiile italo-române, fruntașul democrat a spus lui IULIU MANIU că cercurile politice de stânga din țară sunt nemulțumite de actuala orientare a României în politica externă și în deosebi de aspectul pe care l-au luat în ultima vreme relațiunile italo-române.

IULIU MANIU a răspuns că după convingerea sa, orice încercare menită să consolideze prietenia dintre România și Italia este bine venită.

" Precizez însă - a spus el - că sunt sceptic în privința sincerii prietenii a Italiei Fasciste față de noi".

527

23 Februarie 1940

C. D.

OPERAT LA FIȘE

20253

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,35, Iuliu Maniu este vizitat de Romulus Boilă - junior, care pleacă după 45 minute.

La ora 11,55, vine Generalul Negrei.

La ora 12,10, vin Ion Mihalache și Dr. N. Lupu. La aceiași oră pleacă Generalul Negrei.

La ora 12,15, vine Pavel Pavel.

La ora 12,20, vine Virgil Madgearu.

La ora 12,35, pleacă Pavel Pavel.

La ora 13, vine av. Petrușca, care pleacă după 10 minute.

La ora 13,30, pleacă Dr. N. Lupu și Virgil Madgearu.

La ora 13,40, Iuliu Maniu, însoțit de Ion Mihalache, merge la restaurantul "Cina".

La ora 15,30, Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu, însoțit de Ion Mihalache.

La ora 16,40, pleacă I. Mihalache.

La ora 18,45, vine Cezar Simionescu.

La ora 18,50, vine Aurel Buteanu. R

La ora 18,55, vin Ghiță Pop și Relu Măldărăscu.

La ora 19,20, vin Sever Bocu și Pavel Pavel.

La ora 19,35, pleacă Aurel Buteanu.

La ora 20, pleacă Relu Măldărăscu, Cezar Simionescu, Pavel Pavel, Sever Bocu și Ghiță Pop.

./.

528

La ora 20,15, Iuliu Maniu se duce la Mihai Popovici, unde stă câteva minute, apoi merge la Ion Mihalache şi împreună cu acesta se duce la teatrul "Comedia".

La ora 0,35, Iuliu Maniu iese dela teatru şi se înapoiază la domiciliu, însoţit de Ion Mihalache.

OPERAT LA FIŞE

-57353-529

2923 C.I.

OPERAT LA FIŞE

N O T A

24 Februarie 1940

Se înaintează alăturat în traducere şi original un articol apărut în oficiosul maghiar redactat în limba germană "Pester Lloyd",Budapesta,din 17 Februarie a.c.intitulat "Maniu în faţa Tribunalului Militar",în care se arată că recenta atitudine a fostului prim-ministru,aşa cum reiese din declaraţia publicată de acesta în presa străină,după conferinţa dela Belgrad şi prin care se pronunţă contra actualei politici externe româneşti reprezentată de Grigore Gafencu,pentru restabilirea regimului democrat în România şi pentru o colaborare cu democraţiile occidentale,îl încadrează printre infractorii eventuali dela Tribunalul Militar.

MANIU IN FAŢA TRIBUNALULUI MILITAR

București
17 Februarie.

(Ştefani). Fostul Prim Ministru Maniu, conducătorul partidului național-țărănesc dizolvat, care inaugurase cu mai mult timp înainte o campanie contra noului sistem din România, a publicat la 14 l.c. o declarație în presă străină, în care se pronunță contra politicii externe româneşti. Din declarația fostului prim-ministru rezultă că recenta conferință dela Belgrad a fost o trădare a intereselor româneşti, şi că politica lui Gafencu se află în opoziție gravă cu concepția M.S. Regelui Carol. In cele din urmă Maniu cere restabilirea regimului democrat în România şi realizarea unei colaborări cu democrațiile occidentale, de partea cărora ar avea de luptat românii în caz de războiu.

Din cauza publicării acestei declarații fostul prim-ministru a fost citat pentru Vineri seara în fața Tribunalului Militar al Corpului II Armată, pentru a explica această atitudine a sa.

Intrucât procesul său este privit ca periculos intereselor de Stat, Maniu va fi probabil pus sub acuzare. Afacerea a produs o enormă impresie la Bucureşti.".

531

24 Februarie 194[illegible]

C. D.

2923

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,20,vine Generalul Cihosky.

La ora 10,25,vine Marinescu,fruntaş ţărănist.

La ora 10,30,vine av.Penescu.

La ora 11,05,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,10,vine Col.Sfetescu.

La ora 11,15,pleacă Generalul Cihosky.

La ora 11,20,pleacă Marinescu.

La ora 11,25,vine Ion Mihalache.

La ora 11,30,vine Octav Tăzlăoanu.

La ora 11,55,vine Emil Socor.

La ora 12,vine av.Răutu.

La ora 12,10,pleacă Răutu.

La ora 12,15,vine Marinescu.

La ora 12,20,vine Aurel Buteanu.

La ora 12,25,pleacă I.Mihalache,Col.Sfetescu şi Penescu.

La ora 12,30,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 12,35,vine Sever Bocu.

La ora 12,50,vine Brezeanu.

La ora 13,15,pleacă A.Buteanu,Octav Tăzlăoanu,Emil Socor şi Brezeanu.

La ora 13,17,pleacă Marinescu.

La ora 13,20,pleacă Maniu împreună cu Sever Bocu şi merg la restaurantul "Continental".

./.

La ora 15, I.Maniu iese dela "Continental" şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 18,15, vine Ionel Pop.

La ora 18,25, vine Cezar Simionescu.

La ora 18,40, vine Ing.Mihăescu.

La ora 19,35, pleacă Mihăescu şi Cezar Simionescu.

La ora 19,40, vine Sever Bocu.

La ora 19,50, vine Dr.Buta.

La ora 20,50, pleacă Dr.Buta.

La ora 20,30, Maniu pleacă de acasă însoţit de Sever Bocu, Ionel Pop şi Pavel Pavel şi merge la cinematograful "Aro", unde întâlneşte pe Stoichiţă, cu care stă de vorbă.

La ora 20,40, vin la cinematograful "Aro", Mihalache cu Doamna şi împreună cu Maniu şi Ionel Pop, intră în sală

La ora 23,45, Iuliu Maniu, împreună cu Doamna şi Ion Mihalache, merg la restaurantul "Cina".

La ora 1,15, I.Maniu iese dela "Cina" şi este condus acasă de Mihalache şi soţia sa.

2923

23 Februarie 1940

C. D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 10,vine fruntaşul ţărănist Marinescu.

La ora 11,30,pleacă Marinescu.

La ora 11,45,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,50,vine Relu Măldărăscu.

La ora 12,20,vine av.Petruşca.

La ora 12,30,vine Răutu.

La ora 12,45,pleacă Cezar Simionescu.

La ora 13,20,pleacă Măldărăscu,Răutu şi Petruşca, iar I.Maniu se duce la M.Popovici,unde ia masa.

La ora 14,40,Maniu pleacă dela Mihai Popovici şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 18,45,vine av.Petruşca.

La ora 19,10,Maniu vizitează pe Dr.Lupu.

La ora 20,30,Maniu se înapoiază dela Dr.N.Lupu.

La ora 20,50,Maniu iese de acasă însoţit de av. Petruşca,de care se desparte în Bul.Brătianu şi merge la Cinematograful "Triânon",unde se întâlneşte cu Marinescu.

La ora 22,Maniu iese dela cinematograf însoţit de Marinescu şi merg la restaurantul "Cina".

La ora 0,20,Maniu se înapoiază la domiciliu.

------

26 Februarie 19..

C. D.

2423

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 11,Iuliu Maniu este vizitat de Sever Dan.

La ora 11,20,vine Cezar Simionescu.

La ora 11,30,vine Polizu - Micșunești.

La ora 11,50,pleacă Sever Dan.

La ora 12,05,pleacă Polizu - Micșunești.

La ora 12,10,vine av.Răutu.

La ora 12,30,pleacă av.Răutu și Cezar Simionescu.

La ora 13,15,Maniu vizitează pe Ion Mihalache,cu care merge la restaurantul "Continental",unde iau masa.

La ora 15,20,Maniu se înapoiază la domiciliu,venind dela restaurantul "Continental".

La ora 18,30,Iuliu Maniu este vizitat de Cezar Simionescu.

La ora 18,45,vine Emil Socor.

La ora 18,55,vine Sever Bocu.

La ora 19,10,vine Pavel Pavel.

La ora 19,30,Maniu se duce la Dumitru Popovici, fiind condus până la locuința acestuia de Sever Bocu, Pavel Pavel și Cezar Simionescu.

La ora 20,25,Maniu pleacă dela Dumitru Popovici și se înapoiază la domiciliu,condus de M.Popovici.

La ora 21,20,Maniu se duce la cinematograful Scala, unde era așteptat de Ion Mihalache cu Doamna.

La ora 23,20,ese dela cinematograf și merge acasă.

534

2923

26 Februarie 1940
C.D.

OPERAT LA FIȘE

Noi afirmațiuni tendențioase maniste
în legătură cu declarațiile lui Iuliu
Maniu.

Fața de desinteresarea opiniei publice românești în chestiunea declarațiilor lui Iuliu Maniu și chemării lui la Tribunalul Militar - uitarea complectă care s'a și așternut peste acest "caz" în câteva zile,o dovedește - cercurile maniste încearcă să facă tabula rasa cu toate afirmațiunile și svonurile lansate până acum,și care se limitau la planul politic intern.

Pentru captarea atenției și interesului opiniei publice, maniștii încearcă acum să situeze întreaga problemă în cadru mult mai extins,angajând "interese internaționale" și afirmând existența unor pretinse intervenții din afară,"neliniștite de acțiunea lui Maniu".

Redăm noile svonuri lansate de apropiații lui Maniu, în forma în care au fost înregistrate:

" Nu este adevărat că a fost o intervenție a cercurilor juridice-militare,care au cerut traducerea în fața instanțelor și judecarea pentru delictul de atacarea politicei externe a lui Maniu.

./.

" Nu este adevărat că dl. Vaida Voevod este acela care a împiedecat arestarea lui, şi autorul Decretului-Lege care să reglementeze în viitor manifestările d-lui Maniu.

" Nu este adevărat că M.S. Regele ar avea vreun amestec în această afacere.

" Adevăratul vinovat este Germania.

" Prin reprezentanţii ei, a cerut măsuri împotriva lui Maniu, care în marginea politicei de neutralitate se situaiază şi cere alăturarea morală de Aliaţi.

" Dl. Prim Ministru era pus în faţa unei situaţii imposibile, deoarece nu putea să nesocotească nici cererea Legaţiei Germane şi nici să procedeze la arestarea d-lui Maniu, pe care Suveranul vrea să o evite cu orice preţ.

" Şi atunci, Premierul a răspuns germanilor că legile în vigoare nu permit încadrarea în vreun delict a afirmaţiilor fostului Preşedinte de Consiliu, că se va face imediat o lege specială şi dacă în viitor se va mai produce un act semănător atunci legile îl vor urmări.

" In felul acesta s'a făcut o demonstraţie pe linia actualei politici neutrale a guvernului - concepţie dealtfel eronată, fiindcă în celelalte ţări neutrale opinia publică şi bărbaţii politici îşi pot exprima părerile prin presă sau cuvântări;

" Totodată s'a dat satisfacţie Reichului, şi nu s'a recurs la măsura care era imposibilă şi apolitică, arestarea Preşedintelui.

./.

" Problema este încă mai largă - spun maniştii - şi ea interesează Franţa în măsura egală cu Germania.

" Guvernul român a socotit necesar să creeze o atmosferă specială de suspiciune lui Maniu în Capiatala Franţei, încercând în diferite rânduri să acrediteze următoarele:

a) Maniu este un om crescut în atmosfera germană şi îşi păstrează mentalitatea educaţiei şi culturii speciale primite.

b) Are admiraţie pentru cultura şi poporul german.

c) Intreţine legătura cu anumiţi oameni politici din Germania şi la momentul oportun aceştia îl vor folosi în planurile lor.

d) Rămâne un partizan al înţelegerii locale cu cel de al treilea Reich dincolo de interesele puterilor apusene în sectorul Sud-Estic.

" Poate că în marele public francez - spun maniştii care este în general rău informat asupra celor ce se petrec dincolo de graniţa Franţei, acestea au prins şi mai prind încă.

" Preşedintele are însă relaţiuni personale şi de prietenie cu doi din factorii decisivi ai vieţii publice franceze, d-nii Daladier şi Leon Blum, care ştiu foarte bine că toate manevrele actualului regim român nu sunt valabile".

---

538 524

27 Februarie 1940

C. D.

2923

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 11, I.Maniu este vizitat de Pavel Pavel.

La ora 11,30, pleacă Pavel Pavel.

La ora 12, vine av. Răutu.

La ora 12,10, vine Aurel Buteanu.

La ora 12,40, pleacă Răutu.

La ora 13, vine Sever Bocu.

La ora 13,20, pleacă A.Buteanu.

La ora 13,30, Maniu și Sever Bocu merg în Strada Grigore Mora la domiciliul acestuia din urmă, unde iau masa.

La ora 14,50, Maniu se înapoiază la domiciliu.

La ora 17, vine Mihai Popovici.

La ora 17,15, vine D-na Dr.Banciu.

La ora 18,30, pleacă M.Popovici.

La ora 19,10, vine Cezar Simionescu.

La ora 19,15, vin Sever Bocu, Pavel Pavel și Ghiță Pop.

La ora 19,25, vine M.Dobrescu.

La ora 19,45, vine av.Petrușca.

La ora 19,50, vine Inginerul Mihăescu.

La ora 20,05, pleacă Cezar Simionescu și Aurel Dobrescu.

La ora 20,15, pleacă D-na Dr.Banciu.

./.

La ora 20,30, pleacă Sever Bocu, Ing. Mihăescu, Pavel Pavel şi Ghiţă Pop.

La ora 22, Pleacă av. Petruşca.

In cursul după amiezii, Iuliu Maniu nu a părăsit domiciliul.

2423

539

296

27 Februarie 1940

C.D.

Acţiune lăturalnică manistă împotriva regimului.

OPERAT LA FIŞE

Constatând inutilitatea eforturilor de a rezista sau de a acţiona împotriva regimului prin metode directe, Iuliu Maniu şi apropiaţii săi încearcă a imprima opiniei publice convingerea că actualele stări de lucruri din ţară nu au nea părat un caracter definitiv, şi mai ales că s'ar putea proceda la o modificare chiar radicală a lor, fără ca prestigiul iniţiatorilor şi susţinătorilor regimului să marcheze o scădere.

In acest scop ei au început să dea publicitate unei paralele pe care o fac între situaţia din Jugoslavia şi cea din România:

" Jugoslavia - spun maniştii - ţară care prezintă atâtea similitudini cu România, din punct de vedere etnic, politic, geografic, etc. şi-a dat seama că unele stări de lucruri nu mai corespund vremurilor, sau că altele au fost dela început greşit concepute şi au procedat la schimbarea lor, fără turburări şi fără ca cineva să se simtă degradat prin renunţările acceptate".

" Deşi testamentul politic al Regelui dictator Alexandru trebuia în mod normal să fie respectat ad-literam de urmaşi, aceştia şi-au dat seama că el nu corespunde realităţilor şi dorinţelor opiniei publice.

./.

Au avut atunci curajul să privească problema în faţă:

1) " S'a recunoscut necesitatea participării proporţionale a elementului croat la conducerea ţării, fără teamă de veleităţi autonomiste, şi cu tot curajul necesar, xxx unei cârmuiri cuminţi.

" Dece la noi nu ar fi posibilă, şi chiar recomandabilă, o participare similară a elementului ardelenesc la posturile de comandă ale vieţii politice, administrativă şi economică ?

2) " S'a admis reînfiinţarea partidelor fără restricţiuni. Insuşi Stoiadinovici, considerat până acum inamic al regimului, a fost autorizat să înfiinţeze un partid.

"Este sfârşitul unei experienţe care s'a dovedit ineficace, şi i s'a pus capăt în mod leal.

" Dată fiind quasi-identitatea de situaţii, ce împiedecă la noi luarea aceleaşi masuri ?

3) "Jugoslavia nu se teme de vocile libere ale opozanţilor, cari îşi spun părerea în politica externă sau internă. Din contra, se consideră că ele reprezintă elementul de echilibru, atât de necesar unei bune conduite politice.

" De ce la noi o mare parte a massei poporului să fie oprită a-şi spune prin reprezentanţii ei autorizaţi părerea, când ea ar putea numai să servească intereselor ţării?

"Ca şi în Jugoslavia, renunţarea la idolii de până acum, s'ar putea face în mod foarte limpeze. Nimeni din susţinătorii regimului nu ar putea să se simtă jenat de o revenire acest gest îndemnând recunoaşterea leală a unei greşeli, care

./.

a fost făcută tocmai din dorinţa de mai bine, caracteristică tuturor conducătorilor".

Ideile de mai sus au început a fi difuzate şi susţinute în cafenele, sursa de informare a gazetarilor străini şi a colportorilor de profesie.

2923

28 Februarie 1940

543

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 8,45, Iuliu Maniu este vizitat de av.Petrugca

La ora 9,15, vine Romulus Boilă, care pleacă după 30 minute.

La ora 10,15, vin Mihai Popovici şi Ion Mihalache.

La ora 10,45, Iuliu Maniu, însoţit de Mihai Popovici şi Ion Mihalache, se duce la Virgil Madgearu, unde au mai venit Dr.N.Lupu şi Pavel Pavel.

La ora 11,45, pleacă dela Virgil Madgearu, Mihai Popovici, iar la ora 12,15, pleacă Pavel Pavel.

La ora 12,50, I.Maniu pleacă dela Virgil Madgearu însoţit de Ion Mihalache şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 13,05, pleacă dela Iuliu Maniu, Ion Mihalache.

La ora 13,10, vine N.Polizu Micşuneşti, care pleacă după 10 minute.

La ora 14, Iuliu Maniu se duce la Palatul de Justiţie (la Inalta Curte de Casaţie - Secţia IV-a, s'a judecat procesul senatorilor de drept naţional-ţărănişti excluşi din Senat).

La ora 17,55, Maniu pleacă dela Palatul de Justiţie, împreună cu Ion Mihalache, Mihai Popovici, Aurel Dobrescu, N.Polizu Micşuneşti şi av.Răutu, de care se desparte şi este condus până la locuinţa sa de av.Răutu.

La ora 18,15, Iuliu Maniu este vizitat de Emil Socor

La ora 18,55,vine Virgil Madgearu,care pleacă după 15 minute.

La ora 19,15,vin Sever Bocu și Ghiță Pop.

La ora 19,20,vin Aurel Buteanu și Pavel Pavel.

La ora 19,25,pleacă Sever Bocu.

La ora 19,30,vine Cezar Simionescu,care pleacă după 10 minute.

La ora 19,50,vine av.Romulus Georgeanu.

La ora 20,pleacă Ghiță Pop,Emil Socor și Romulus Georgeanu.

La ora 21,I.Maniu însoțit de Aurel Buteanu și Pavel Pavel se duce la restaurantul "Cina",unde ia masa.

La ora 23,15,Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

2923

28 Februarie 1940

C.D.

Intrevedere Iuliu Maniu-Ion Mihalache.

In ziua de 26 Februarie Iuliu Maniu și Ion Mihalache au discutat situația României în actuala conjunctură internațională.

Iuliu Maniu și-a exprimat credința că "situația grea a României va culmina în luna Martie, când - după informațiunile sale - țara noastră va fi obiectul unei atenții deosebite din partea Reichului".

" Germania - a spus Iuliu Maniu - urmărește consolidarea definitivă a situației sale din Europa Dunăreană și organizarea spațiului vital la gurile Dunărei, probleme care vor produce mari dificultăți regimului".

In ce privește raporturile ruso-române, Iuliu Maniu crede că ele vor fi cu totul subordonate relațiunilor noastre cu Reichul, iar desvoltarea amiciției italo-române, nu va influența programul Germaniei față de România.

"Salvarea României -a spus el - nu poate veni decât prin constituirea unui guvern al solidarităței naționale, care să se bucure de prestigiu în fața străinătății".

De acord cu părerile lui Iuliu Maniu în privința situației "precare" a României, Ion Mihalache a opinat că

./.

546

OPERAT LA FIȘE

momentul cere ca opoziția să adopte o atitudine care să dea Coroanei posibilitatea de a utiliza pe fruntașii opoziționiști, "singurii ce pot restabili prestigiul statului în fața străinătății".

———

28 Februarie 1940

2823

C.D.

In jurul încercărilor lui Iuliu Maniu de a se apropia de dl.Vaida Voevod.

Cercurile vaidiste afirmă că dl.Vaida Voevod, fiind întrebat de unul dintre apropiații d-sale în privința svonurilor referitoare la relațiile cu Iuliu Maniu ar fi răspuns:

" Eu nu sunt contra împăcării cu Iuliu Maniu și sunt bucuros că el a revenit la sentimente mai bune.

" Trebue să se știe însă că nu pot concepe ca această împăcare să se facă altfel decât în cadrul regimului actual".

57505 - 29.II.1940 548

Din "Daily Telegraph"
22 Februarie 1940
Londra.

2973

OPRESIUNEA EXERCITATA ASUPRA ROMANIEI

DUBLU JOC IN BALCANI

- extras -

Dela corespondentul nostr
din Balcani.
via Zürich -Miercuri crt.

Pentru prima dată dela începutul războiului, Germania a început să se teamă pentru siguranța situației sale în Balcani. Ea nu mai are încredere deplină în servilitatea Statelor balcanice.

Unul din semnele exterioare ale acestui fapt îl constituie presiunea pe care a început să o exercite asupra României în scopul de a încheia cu aceasta o convenție de onoare referitoare la garantarea frontierelor ei în contra U.R.S.S. și Ungariei.

Este semnificativ faptul că Iuliu Maniu, fost prim ministru, a fost nevoit să apară în fața unui Tribunal Militar pentru că a sugerat în mod public că România va trebui să adopte o politică mai pronunțat pro-aliată.

Și este și mai semnificativ faptul că, Guvernul, deoarece circulara lui Maniu conținea sugerații în sensul celor de mai sus, a dat un decret special prin care se prohivă publicarea documentelor scrise la mașină necunzurate relativ la politica externă.

549

OPERAT LA FIŞE

PRESSURE ON RUMANIA BY GERMANS

Double-dealing In The Balkans

From Our BALKAN CORRESPONDENT

VIA ZURICH, Wednesday.

For the first time since the war started Germany is beginning to have fears for the security of her position in the Balkans. She can no longer place complete reliance on the "subservience" of the Balkan States.

One of the outward signs is the pressure being placed on Rumania to enter into a "gentlemen's agreement" with Germany concerning guarantees of frontiers against Russia and Hungary.

It is significant that M. Maniu, the former Prime Minister, has had to face a military tribunal for suggesting publicly that Rumania should adopt a more clearly pro-Ally policy.

It is even more significant that the Government, because of M. Maniu's circular containing this suggestion, passed a special decree prohibiting publication of uncensored typewritten documents on foreign policy.

HUNGARIAN CLAIM REVIVED

During the past few days Hungary's old grievances regarding Transylvania have been prominently featured in the Hungarian Press. Anti-Rumanian articles are again the order of the day. It is clear that Germany is, on the one hand, encouraging Hungary to push her claims and, on the other hand, offering Rumania tempting guarantees against Hungarian aggression.

To-night it was reported from Bucharest that Dr. Clodius, Germany's economic expert, would arrive in the Rumanian capital on Monday. He will press for acceptance of the frontier guarantee plan. If Rumania should prove non-compliant it is certain that Hungarian "public opinion" concerning Transylvania will receive a timely fillip.

It is probably no mere coincidence that Count Csaky, the Hungarian Foreign Minister, left Budapest to-day for Graz, ostensibly on a private visit. On every recent occasion when Count Csaky went on important missions to Venice, Berlin or Berchtesgaden they were at first explained away as private

2923

C 1

N O T A

29 Februarie 1940

In numărul din 17 Februarie a.c.al ziarului turc "Tan" care apare la Istambul se publică următorul articol privitor la România provenind dela corespondentul ziarului din Belgrad:

FOSTUL PRIM MINISTRU MANIU ARESTAT

După ştiri cari circulă aci, la Bucureşti fostul Prim Ministru Iuliu Maniu este arestat în condiţiuni speciale şi va fi tradus în faţa Consiliului de Răsboi.

Cauza arestării nu este cunoscută. Maniu era unul din principalii conducători al partidelor democrat şi naţional-ţărănesc.

Lui Maniu nu îi era frică de a comenta făţiş politica actuală.

El era cu desăvârşire contra influenţei germane în România.

----

alt...
ace...
alt...
și d...

25 Februarie 1940

J.T.A.

Gr. M

551

Ziarul TAN din Istanbul publică în data de 17 Februarie art. următoarea știre dela corespondentul său din Belgrad:

Fostul Prim Ministru Maniu arestat. -

17 Februarie Belgrad; telegramă particulară a ziarului TAN din Istanbul; (traducerea textului). -

După știri care circulă aici, la București în condițiuni speciale este arestat fostul Prim Ministru Maniu și va fi supus consiliului de războiu.

Cauza arestărei nu este cunoscută, Maniu era unul din principali conducători al partidelor democrat și național țărăniste. Lui Maniu nu îi era frică de a comenta fățiș politica actuală. El era lui

a săvârşire contra desvoltării influenţei germane în România.

Ne având la îndemână alte ziare turceşti nu ştiu dacă această ştire a apărut şi în alte cotidiane dela Ankara şi Istambul.—

2923

889

51556

N O T A

29 Februarie 1940

In ziua de 28 Februarie a.c.a început în fața Secției IV-a a Inaltei Curți de Casație și Justiție, judecarea recursului intentat de către Iuliu Maniu, în contra deciziei Curții de Apel din București, care i-a respins acțiunea în Contencios Administrativ, introdusă de acesta în contra deciziei Președinției Consiliului de Miniștri prin care a fost decăzut din calitatea de senator de drept.

Recursul lui Iuliu Maniu a fost susținut de avocații N.Polizu-Micșunești, Cezar Simionescu și Nicolae Penescu.

După cetirea acțiunii avocatul N.Polizu-Micșunești a expus motivele recursului, arătând că ridicarea dreptului lui Iuliu Maniu de a mai lua parte la ședințele Senatului, s'ar datori opoziției acestuia de a îmbrăca uniforma Frontului Renașterii Naționale în aceste ocaziuni.

In continuare, acesta a încadrat temeiurile recursului în texte legale, prevalându-se de Art.78 din Constituția Regele Carol II, de Art.1 și 2 din Legea Contenciosului Administrativ, Art.1,3,7 și 9 din Legea Accelerării Judecăților și Art.1,32,45,47 și 142 din Legea Judecătorească din anul 1938.

In concluzie, avocatul a cerut admiterea recursului, pe motivele de mai sus, sau, în caz extrem, pe temeiul neconstituționalității Legii Electorale, cu trimiterea spre judecare în fața Secțiunilor Unite ale

./.

Inaltei Curţi de Casaţie.

Avocatul Penescu a arătat erorile de procedură făcute de către Curtea de Apel, cu ocazia respingerii acţiunii în Contenciosul Administrativ, intentată de Iuliu Maniu, invocând Art.1,3,7 şi 9 din Legea Accelerării Judecăţilor.

In continuare avocatul Cezar Simionescu, menţionând faptul că Primul Preşedinte al Curţii de Apel a fost chemat din vacanţă, în vederea judecării acţiunii respinse, a afirmat că completul Curţii ar fi fost ilegal constituit cu acea ocazie.

Pledoariile avocaţilor Anibal Teodorescu şi August Filip, reprezentanţii Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, în această chestiune, au fost amânate pentru data de 8 Martie a.c.

In rândurile asistenţei care a luat parte la desbateri, au fost remarcaţi în afară de Iuliu Maniu şi Ion Mihalache, Mihail Popovici, Aurel Dobrescu şi Emil Socor.

555

Gr 111

28 Februarie 1940

C. D.

OPERAT LA FIŞE

Recursul acţiunei în Contencios
făcută de Iuliu Maniu.

Inalta Curte de Casaţie S.IV-a, a ajudecat în ziua de 28 Februarie c., recursul acţiunei în Contencios intentată de Iuliu Maniu, pentru faptul de a fi fost considerat decăzut din drepturile sale de Senator de drept.

In faţa complectului format din d-nii Titu Magheru, Gheorghe Pavelescu, Petre Davidescu, AurelCăpăţână, C.M. Ionescu, Haralambie Grigoriu şi grefierul Paleologu, Preşedinţia Consiliului de Miniştri a fost reprezentată prin avocaţii Anibal Teodorescu, August Filip, iar Iuliu Maniu de avocaţii N.Polizu-Micşuneşti, Cezar Simionescu şi Nicolae Penescu.

S'au remarcat în asistenţă, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Mihai Popovici, Aurel Dobrescu, Emil Socor, precum şi avocaţii Răutu, Gioroceanu şi Ciudin.

După citirea acţiunei de recurs, a luat cuvântul avocatul Nicolae Polizu-Micşuneşti, care a arătat circumstanţele cari au determinat acţiunea lui Iuliu Maniu şi motivele cari au dus la atacarea ăn recurs a deciziei Curţii de Apel din Bucureşti.

In desvoltarea acestor puncte, N.Polizu-Micşuneşti a arătat că "Iuliu Maniu a fost oprit să intre în localul

./.

Senatului, pentru motivul că nu purta uniforma membrilor partidului politic în fiinţă. In aceiaşi zi Iuliu Maniu a primit o scriscare dela dl.profesor Nicolae Iorga, care îl ruga să se conformeze dispoziţiunilor Maturului Corp în privinţa ţinutei, deoarece prezenţa lui în incintă - după afirmaţiile de atunci ale d-lui profesor Iorga - constitue o necesitate.

După două săptămâni, Iuliu Maniu a primit din nou o scrisoare din partea d-lui Constantin Argetoianu - devenit Preşedinte al Senatului - care îi făcea cunoscut că în cazul când nu va depune legiuitul jurământ, va pierde exerciţiul dreptului de senator pe durata întregei legislaturi. Faţă de aceste consideraţiuni, Iuliu Maniu a înţeles să nu se uniformizeze şi nu s'a prezentat ca atare în uniformă, "deoarece nu după uniformă putea fi judecată personalitatea şi rolul său în viaţa de Stat".

Acţiunea lui Iuliu Maniu - precizează susţinătorul cauzei sale - este intentată contra actualului Preşedinte al Senatului, pentru faptul de a fi ordonat împiedecarea lui de a intra în localul Senatului.

După ce arată temeiul juridic al acestei acţiuni contencioase, avocatul N.Polizu-Micşuneşti încadrează în drept motivele de recurs, pe care le întemeează pe violarea articolelor 78 din Constituţia dela 1938, art.1 şi 2 din Legea Contenciosului Administrativ, art.1,3,7 şi 9 din Legea Accelerării Judecăţilor şi articolele 1,32,45,47 şi 142 din Legea Judecătorească dela 1938.

In concluzie, se solicită admiterea recursului şi casarea Deciziei Curţii de Apel, iar - în caz extrem - admiterea recursului pe tema neconstituţionalităţii Legei Electorale şi trimiterea speţei spre judecare în faţa Secţiunilor Unite a Inaltei Curţi de Casaţie.

./.

După o pauză de aproape oră, Inalta Curte a dat cuvântul avocatului Nicolae Penescu, care a arătat erorile de procedură făcute de Curtea de Apel în respingerea acţiunei în Contencios, invocând în speţă textul articolelor 1,3,7, şi 9 din Legea Accelerării Judecătoreşti.

Avocatul Cezar Simionescu a arătat apoi că "Ministerul Justiţiei a chemat din vacanţă pe Primul Preşedinte al Curţii de Apel, pentru a judeca procesul lui Iuliu Maniu şi ca atare complectul a fost ilegal constituit."

Urmând la cuvânt avocatul Anibal Teodorescu, Inalta Curte de Casaţie amână pledoaria reprezentantului Preşidenţiei Consiliului de Miniştri pentru data de 8 Martie a.c.

......

2423

CENZURAT DIN PRESA

29 Februarie 1940

541

Universul

OPERAT LA FIŞE

558

PROCESUL DOMNULUI IULIU MANIU IN JUDECATA INALTEI CURTI DE CASATIE

Am scris la timp că d-l Iuliu Maniu, senator de drept - primind din partea preşidenţiei Senatului comunicare că nu poate participa la lucrările maturului corp de carece n'a prestat jurământul pe Constituţia Nouă şi nu s'a încadrat în Frontul Renaşterii Naţionale - a făcut acţiune în justiţie contra acestui act.

Procesul s'a judecat de Curtea de Apel, secţia VI-a ca instanţă de contencios administrativ şi a făcut obiectul unor stăruitoare desbateri.

S'a ridicat însă aci, în prealabil, un interesant incident de inadmisibilitatea acţiunei însăşi.

Reprezentanţii Senatului şi ai preşidenţiei Consiliului de miniştri au susţinut anume că adresa-comunicare atacată, conţinând într'însa, de fapt, o dispoziţiune a Biroului Senatului, adică a unui organ de acţiune al corpului legislativ respectiv, nu poate fi cenzurată de contencios, fiind formal exceptată - ca orice alt act al puterii legislatoare - prin chiar art.3 al.3 din legea contenciosului administrativ.

Curtea - sub preşedinţia d-lui prim preşedinte Radu Pascu - a admis incidentul şi a respins acţiunea de plano, ca inadmisibilă.

D-l Iuliu Maniu a declarat recurs în casare împotriva deciziunii Curţii de fond.

Recursul a fost repartizat Inaltei Curţi de

./.

Casație s.VI-a.

Și s'a judecat aci, sub președinția d-lui Titu Magheru.

Au răspuns în prezență: recurentul, personal asistat de d-nii av. Polizu Micșunești, Penescu și C.Simionescu și intimații.

Senatul prin d-l prof.univ. Anibal Teodorescu și Președinția Consiliului de miniștri, prin d-l av. Filip August.

In sprijinul cererii de casarea deciziei Curții de apel și de anularea, ca fără bază legală, a comunicării atacate s'au susținut următoarele motive:

1. Violarea dreptului apărării prin aceia că fără nici un motiv legal și fără nici o justificare temeinică s'a respins cererea de amânare a procesului, deși era la primul termen; deși se cerea această amânare în vederea completării și modificării acțiunei (care, necontestat, aparține părții); și de și se dovedește că reclamantul lipsește din cauză de boală.

2. Rea constituire a instanței prin aceia că deși Curtea se găsea în vacanță și funcționa cu complete legale, desemnate din timp prin tragere la sorți - a intrat totuși în formarea completului care a judecat cauza chiar și primul președinte al Curții convocat în acest scop din vacanță și revocându-i-se concediul.

Și, 3.- Rea calificare a dispoziției președinției Senatului drept act al puterii legiuitoare, câtă vreme actul incriminat n'a fost decât unul, caracteristic administrativ de autoritate, în totul supus cenzurii contenciosului administrativ.

S'a desbătut anume că în speță nu este vorba de vre-o măsură legală prin care s'a interzis

./.

accesul în Senat senatorilor de drept în genere sau senatorului de drept reclamant - cari s'ar afla în condițiunile sus arătate - și încă mai puțin de o lege edictată în acest sens de Corpurile Legiuitoare a organelor interioare, administrative ale Maturului Corp.

Desbaterile au rămas în continuare la 8 crt. când Statul Român, prin reprezentanții săi, va avea cuvântul în combaterea recursului.

2023

597

29 Februarie 1940

561

C.D.

OPERAT LA FIȘE

Incercări în vederea împăcărei D-lui Vaida Voevod cu Iuliu Maniu.

In cercurile național-țărăniste se afirmă că Ion Mihalache a trimis în ziua de 28 Februarie o scrisoare lui Iuliu Maniu, prin care îi expunea utilitatea împăcării cu dl. Alexandru Vaida Voevod. "pentru interesele superioare, ale țării".

2923

29 II 940

548

OPERAT LA FIŞE

562

Eri a avut loc la Inalta Curte de Casaţie, secţia IV-a judecarea recursului făcut de Iuliu Maniu contra deciziei Curţii de Apel Bucureşti prin care i s'a respins acţiunea în Contenciosul Administrativ, pentru excluderea sa din Senat şi ridicarea calităţii de senator de drept pe motiv că n'a depus jurământul şi n'a îmbrăcat uniforma F.R.N-ului.

In instanţă a fost prezent Iuliu Maniu asistat de avocaţii Cezar Simionescu, Penescu şi Polizu-Micşuneşti.

Statul a fost reprezentat prin avocaţii Anibal Teodorescu şi August Filip.

In sala de şedinţe s'a remarcat prezenţa domnilor Ion Mihalache, Mihai Popovici, Aurel Dobrescu, Em. Slătineanu Antoniade, Em. Socor, av. Ciobanu.

Apărătorii lui Maniu au desvoltat motivele de recurs insistând asupra ilegalităţii compunerii instanţei de fond, deoarece primul preşedinte al Curţii de Apel a fost chemat telegrafic din concediu de către Ministerul de Justiţie şi numit să prezideze instanţa de judecată. Prin aceasta s'au călcat dispoziţiunile legii de organizare judecătorească, Ministerul ne având căderea a se amesteca în compunerea instanţelor de judecată.

In continuare s'a desvoltat motivele de ilegalitate a hotărârei preşedintelui Senatului, pe motiv că n'a depus jurământul şi nu a îmbrăcat uniforma F.R.N. şi în concluzie s'a cerut casarea deciziei Curţii de Apel.

Procesul a fost amânat în continuare pentru 8 Martie a. când avocaţii statului vor răspunde.

===

29 II 942

579

2923

După înapoerea dela procesul desbătut eri la Inalta Curte de Casaţie Secţia IV cu privire la ridicarea calităţii de senator de drept pe motivul că n'a depus jurământul şi n'a îmbrăcat uniforma F.R.N-ului, Iuliu Maniu a declarat prietenilor săi că a fost plăcut impresionat de modul cum a decurs procesul şi s'a mirat că n'a fost amânat deşi avea informaţiuni că guvernul ar fi recomandat aceasta.

A mai spus între altele, că din felul cum au fost conduse desbaterile are convingerea că va obţine câştig de cauză.

===

51

2923

1 Martie 1940.

C.D.

OPERAT LA FIȘE

Supravegherea lui IULIU MANIU.

La ora 8.15 IULIU MANIU se duce la hotel Union,unde vizitează pe ROMULUS BOILA.

La ora 8.55 se înapoiază la domiciliu.

La ora 10.30 IULIU MANIU este vizitat de BRATUCU

La ora 10.35 pleacă PETRUSCA (venit în timpul lipsei lui Iuliu Maniu).

La ora 10.45 pleacă BRATUCU.

La ora 10.50 vine ION MIHALACHE.

La ora 10.55 vine CEZAR SIMIONESCU.

La ora 11.30 vine VIRGIL MADGEARU,care pleacă după 30 minute.

La ora 12.05 vine EMIL SOCOR.

La ora 12.15 pleacă ION MIHALACHE.

La ora 12.20 vine OCTAV TASLAOANU.

La ora 12.25 pleacă EMIL SOCOR.

La ora 12.30 pleaca CEZAR SIMIONESCU

La ora 12.45 vine GHITA POP

La ora 13 pleacă TASLAOANU și GHITA POP.

La ora 13.30 ~~pleacă TASLAOANU~~,Iuliu Maniu merge în Str.Gogu Cantacuzino No.59,la avocatul RAUTU,unde ia masa.

./.

565

La ora 16.40 IULIU MANIU pleacă dela RAUTU şi merge la MIHAI POPOVICI.

La ora 17.00 ,IULIU MANIU pleacă dela M.POPOVICI şi se înapoiază la domiciliu.

La ora 17.35 IULIU MANIU este vizitat de AUREL LEUCUTIA.

La ora 17.40 vine PAVEL PAVEL.

La ora 18.20 vine CEZAR DIMIONESCU,care pleacă după 10 minute.

La ora 18.40 vine ROMULUS BOILA care pleacă după 10 minute.

La ora 18.35 vine N.POLIZU MICSUNESTI.

La ora 18.55 pleacă PAVEL PAVEL.

La ora 19 vin ROMULUS BOILA şi ~~zi~~ inginerul MIHAESCU.La aceiaşi oră vine VIRGIL MADGEARU,care pleacă imediat.

La ora 19.05,IULIU MANIU se duce la Gara de Nord însoţit de ROMULUS BOILA,inginerul STEFAN MIHAESCU şi AUREL LEUCUTIA.

La ora 19.18 cu trenul accelerat No.401, IULIU MANIU părăseşte Capitala cu destinaţia Cluj.

In ziua de 1 Martie c. la ora 8.50 IULIU MANIU a sosit la Cluj.Pe peronul gărei a fost întâmpinat de ZAHARIA BOILA şi IONEL POP.

OPERAT LA FIŞE

566

OPERAT LA FIȘE

1.III.940

SECRET

Nota

Iuliu Maniu, a trimis prietenilor săi care fac parte din Partidul Național Țărănist, câte-va exemplare din alăturata declarație — care circulă din mână în mână, numai între cei mai sinceri adepți ai acestui partid! —

Teo

2473

20/13

5B

567

OPERAT LA FIȘ...

C.N.S.A.S.

I/ CONVORBIRE CU D-L MANIU (Extras).

Maniu. - D.Tătărăscu este un duşman al Franţei şi vistiernicul Camarilei.

Eu -Nu pot raporta aşa ceva.

Maniu. Vă autorizez totuşi să raportaţi că eu am spus aceasta.

Eu - Vă repet că aceasta îmi este imposibil.Dar ce înţelegeţi Dvs.prin "vistiernicul Camarilei"?

Maniu - D.Tătărăscu este omul de afaceri al Regelui.V'am spus adineauri că sunt informat despre influenţele oculte ce se exercită în jurul Regelui.Regele este principalul acţionar în toate marile afaceri care tratează cu Statul.Acţiunile nu l-au costat nimic.Ele i-au fost date.Doamna Lupescu este întreţinută de către Camarilă, căci Regele este foarte sgârcit şi strânge cât mai mulţi bani poate.Doamna Lupescu este în capul Camarilei.

Eu -Din cine se compune Camarila ?

Maniu - Toată lumea vă va spune.Ceea ce ţin a vă spune, este că nu poţi ajunge nimic în România dacă nu te bucuri de sprijinul acestei doamne.Acum câţiva ani,i-am fost prezentat,la nişte persoane.M'am înclinat înaintea ei şi am schimbat chiar câteva cuvinte cu ea.M'a invitat la ea.Nu am fost niciodată.O puteţi spune.

Eu - Nu pot face aluzie,într'un ziar francez,la chestiuni de felul acesta.

Maniu - Dacă vă schimbaţi părerea,ţin să revăd acest pasagiu.Ceea ce vă spun,am spus-o Regelui.

....

Eu - Impresia Dvs.este dar că Rgele nu poate reuşi ?

Maniu - Aceasta este înafară de interwiew,nu-i aşa ?

Eu - Da.

./.

Maniu - Regele este pierdut.

Eu - Mi-aţi spus adineauri până la sfârşitul interview-ului: "Vreau ca Regele să rămână".

Maniu - Da. Dar subînţelegeam că trebue să se reîntoarcă înapoi şi să reintre în legalitate şi să dispară Camarila. Dacă nu dispare Camarila, Regele nu mai are nici doi ani.

Eu - Fiul Său ? (Ceea ce însemna :Fiul Său îi va succeda?

Maniu - (în picioare şi după ce s'a întors ca să-şi pudreze faţa) Nu. Dar, cum v'am spus: Sunt monarhist şi nu sunt contra Regalităţii. Sunt contra dictaturii Regelui."

Am insistat spre a-l face să-şi precizeze gândul, dar el vorbeşte în româneşte persoanei care a înlocuit pe D. Madgearu şi un tânăr, D. Pavel, îmi spune: Nu aveţi alte întrebări de pus D-lui Maniu ?

Eu - Da. Este exact că Domnul Maniu întâlneşte pe D-l Codreanu la un prieten comun ?

Maniu - Aceasta este o întrebare ce va apărea în interview ?

Eu - Da. Afară de cazul când aţi prefera că oficial nu v'am pus-o.

Maniu - Accept să răspund la ea. (El se gândeşte două sau trei minute). Puteţi scrie: Intreţin raporturi personale corecte cu toţi oamenii politici români, afară de Domnul Iorga.

Eu - Ceea ce înseamnă că îl vedeţi pe D-l Codreanu.

Maniu - Da. Nu o ascund. Dar fraza precedentă ajunge.

*
* *

2/ CONVORBIRE CU D. CODREANU.

Codreanu. - Este fals că primesc fonduri din partea Partidului Naţional Socialist German. Nu lucrez pentru bani, ci pentru a-mi apăra Patria. Dacă cineva mi-ar oferi bani din partea unui guvern strein, l-aş da afară.

....

Codreanu. Nu sunt francofob. Noi luptăm contra politicii dela Paris dar nu contra Franţei. Vă cer să spuneţi ministrului dvs. al Afacerilor Străine aceasta care este foarte important: "O naţiune trebue să aibă o linie de onoare. Legătura noastră cu Franţa ne obligă la o linie de onoare chiar atunci când politica sa actuală ne loveşte. Linia onoarei noastre naţionale ne obligă să nu putem lua niciodată armele împotriva Franţei. Când voiu fi la putere nu voiu combate niciodată Franţa. O voiu ajuta. Aşi vrea să lucrez la o înţelegere onorabilă a Italiei cu Franţa şi a Germaniei cu Franţa. Francezii şi Germanii se pot înţelege. Numai evreii refuză să se înţeleagă cu Germania. Iată. Revoluţia comunistă a distrus democraţia. Revoluţia germană n'a distrus democraţia.

Eu. Nu înţeleg bine ce vreţi să spuneţi.

Codreanu. Sovietele vor să distrugă democraţia în Franţa. Germanii nu vor aceasta. Franţa o ştie. Aceasta (subînţelegând ansamblul declaraţiei) este pentru dvs. şi pentru ministrul căruia vă rog să i-o repetaţi. Linia mea de onoare mă împiedecă să combat Franţa. Alianţa mea cu Germania şi Italia se va face pe baza aceasta.

....

Codreanu. Am trei sferturi din naţiune cu mine. Voiu conduce totul, dar nu sunt grăbit. Nu formez trupe. Formez naţiunea. Atunci când voiu avea toată naţiunea voiu fi chemat s'o conduc.

Eu. Aveţi trei sferturi din naţiune cu dvs. ?

Codreanu. Da. Deaceea au vrut să mă asasineze.

Eu. Au vrut să vă asasineze ?

Codreanu. De câteva ori. Dacă nu mă asasinează, mă vor închide.

Eu. Şi ce vor face în cazul acesta partizanii dvs.?

Codreanu. N'am partizani în sensul pe care îl înţelegeţi

./.

Am trei sferturi din naţiune la spatele meu pentru mine, cu mine. Naţiunea va continua să fie cu mine, pentru mine, la spatele meu. Până şi copilaşii din şcoli sunt cu mine.

....

3/ CONVORBIRE CU DOMNUL A. CANTACUZINO.

Eu. Este exact că aveţi trei sferturi din naţiune cu dvs.?

Cantacuzino. Domnul Codreanu a vrut să vă spună prin aceasta că are cu dânsul marea majoritate a naţiunei. Avem oameni de ai noştri pretutindeni, până şi la Palatul Regal. Regele nu ia nici o hotărâre oarecare, fără ca să nu fim înştiinţaţi zece minute mai târziu. Este exact că elevii din clasele cele mai mici chiar, sunt sub controlul nostru.

Eu. Şi armata ?

Cantacuzino. Cea mai mare parte dintre ofiţeri urăsc pe Rege şi sunt cu noi.

Eu. Sunteţi contra Regelui ?

Cantacuzino. (Cu mirare) Nu ştiaţi aceasta ?

Eu. Ba da. Voiam să spun: Veţi încerca ceva împotriva Regelui ? D-l Codreanu mi-a declarat că este contra unei lovituri de stat.

Cantacuzino. Regele va cădea singur.

Eu. Şi cine îi va urma ? Fiul său ?

Cantacuzino. Nu. Nici tatăl, nici fiul, nici fratele. Nici unul din membrii acestei familii străine. Vom avea un rege român. Ora este aproape când vom avea un rege român.

In cursul acestei convorbiri, el mi-a spus: "Ar fi suficient să amintim ţăranilor că Regele este un străin pentru a distruge ceeace îi rămâne din popularitate". El mi-a mai spus: "Totul se va sfârşi până în doi ani".

Convorbirea aceasta este reconstituită, căci a avut loc în automobil la înapoierea dela "Casa Verde". Am no-

./.

tat imediat numai fraza textuală:"Vom avea un rege român".

Am reconstituit convorbirea imediat după ce ne-am despărţit.

Ii cerusem o fotografie a"casei verzi." Mi-a trimis-o a doua zi sau a treia zi printr'un băiat care părea prostănac sau se făcea că este.

Inmându-mi cartea postală reprezentând "Casa Verde" el mi-a spus că ar dori să-mi vorbească într'un loc mai discret (eram în hall-ul Athenée). Am intrat în sala de lectură,unde el mi-a declarat: "Că d-l Micescu voise la 10 Februarie 1938 să- provoace asasinarea lui Codreanu prin intermediul unui oarecare M.Emilian,prefect de Neamţ,şi care ar fi "un avocat şi fost deputat". El a adăogat că avea dovada celor afirmate şi a părut gata să mi-o dea,în schimbul unui aranjament.Or,după spusele lui,acest Emilian -cel puţin aşa cred a fi înţeles,ar fi un partizan al lui Codreanu şi ar fi raportat această convorbire lui Codreanu.

După dictarea acestui vizitator anonim,am notat numele Emilian,Micescu şi data de 10 Februarie 1938.

Domnul acesta m'a mai întrebat dacă un document care ar stabili faptul m'ar interesa.

-In ce sens înţelegeţi aceasta ?

-A-ţi putea- publica acest document în ziarul dvs?

-Deloc.

-Dar aceasta v'ar interesa sub altă formă ?

-Sub ce formă ?

-Pentru lămurirea dvs.personală ?

- Poate,am spus cu un aer nepăsător .

-Daţi-mi adresa dvs. dela Paris şi cineva dacă nu eu,vi-l va arăta la Paris.

- Ce cuprinde acest document ?

- Nu ştiu,dar este senzaţional

- N'aşi putea avea o copie chiar acum ?

./.

- Nu. Dealtfel nu l-aţi putea lua cu dvs. căci v-ar fi confiscat la frontieră dacă l-ar găsi în bagajele dvs.

------

c1 → Intrucran 573 ~~519~~ I

OPERAT LA FISE

I/ CONVERSATION AVEC M. MANIU (Extraits)

Maniu - M. Tataresco est un ennemi de la France et le trésorier de la Camarilla.

Moi - Il m'est impossible de rapporter un tel propos.

Maniu - Je vous autorise pourtant à le mettre dans ma bouche.

Moi - Je vous répète que cela m'est impossible. Mais qu'entendez-vous par "trésorier de la Camarilla"?

Maniu - M. Tatarescu est l'homme d'affaires du Roi. Je vous ai dit tout à l'heure que je suis informé des influences occultes qui s'exercent autour du Roi. Le Roi est le principal actionnaire de toutes les grandes affaires qui traitent avec l'Etat. Les actions ne lui ont rien coûté. Elles lui ont été données. Mme Lupescu est entretenue par la Camarilla car le Roi est très avare et entasse le plus d'argent qu'il peut. Mme Lupescu est à la tête de la Camarilla.

Moi - De qui se compose le Camarilla ?

Maniu - Tout le monde vous le dira . Ce que je tiens à vous dire, c'est qu'on ne peut rien être en Roumanie sans jouir de l'appui de cette dame. Il y a quelques années, j'ai été présenté à elle chez des personnes. Je me suis incliné devant elle et j'ai même échangé quelques mots avec elle. Elle m'a invité chez elle. Je n'y suis jamais allé. Vous pouvez le dire.

./.

Moi - Je ne peux faire allusion dans un journal français à ces sortes de questions.

Maniu - Si vous changiez d'idée, je tiendrais à revoir ce passage. Ce que je vous dis, je l'ai dit au Roi .

....

Moi.- Votre impression est donc que le Roi ne peut réussir ?

Maniu.- Ceci est en dehors de l'interview n'est-ce-pas ?

Moi.- Oui.

Maniu.- Le Roi est perdu.

Moi .- Vous m'avez dit tout à l'heure jusqu'à la fin de l'interview : "je veux que le roi reste".

Maniu.- Oui, mais je sous-entendais qu'il fallait qu'il revînt en arrière et rentrât dans la légalité et que disparaisse la Camarilla. Si la Camarilla ne disparaît pas, le Roi n'en a pas pour deux ans.

Moi.- Son fils ? (Ce qui signifiait : est-ce que son fils lui succèdera ?)

Maniu .- (debout et après s'être détourné pour se poudrer le visage) Non. Mais comme je vous l'ai dit : je suis monarchiste et je ne suis pas contre la royauté. Je suis contre la dictature du Roi ."

J'insiste pour lui faire préciser sa pensée, mais il parle en roumain à la personne qui a remplacé M. Madgearu et est un jeune homme, M. Pavel, qui me dit : Vous n'avez pas d'autres questions à poser à M. Maniu ?"

./.

Moi.- Si. Est-il exact que M. Maniu rencontre M. Codreanu chez un ami commun ?

Maniu .- Est-ce une question qui paraîtra dans l'interview ?

Moi.- Oui. A moins que vous préfériez qu'officiellement je ne vous l'ai pas posée.

Maniu .- J'accepte d'y répondre. (Il réfléchit deux ou trois minutes). Vous pouvez écrire : j'entretiens des rapports personnels corrects avec tous les hommes politiques roumains sauf avec M. Iorga .

Moi .- Ce qui signifie que vous voyez M. Codreanu.

Maniu .- Oui. Je ne m'en cache pas. Mais la phrase précédente suffit.

....

2/. CONVERSATION AVEC M. CODREANU :

Codreanu .- Il est faux que je reçoive des fonds du parti national-socialiste allemand. Je ne travaille pas pour de l'argent, mais pour défendre ma patrie. Si quelqu'un venait m'offrir de l'argent de la part d'un gouvernement étranger, je le flanquerais à la porte.

....

Codreanu .- Je ne suis pas francophobe. Nous luttons contre la politique de Paris, mais non contre la France. Je vous demande de dire à votre ministre des Affaires Etrangères ceci qui est important : "Une nation

./.

doit avoir une ligne d'honneur. Notre liaison avec la France nous oblige à une ligne d'honneur, même quand sa politique actuelle nous frappe. La ligne de notre honneur national nous pousse à ne pouvoir jamais prendre les armes contre la France. Quand je serai au pouvoir je ne combrattrai jamais la France. Je l'aiderai. Je voudrais travailler à une entente honorable de l'Italie avec la France et de l'Allemagne avec la France. Les Français et les Allemands peuvent s'entendre. Ce ne sont que les juifs qui refusent de s'entendre avec l'Allemagne. Tenez. La révolution communiste a détruit la Démocratie. La révolution allemande n'a pas détruit la démocratie.

Moi.- Je ne saisis pas très bien votre pensée ?

Codreanu.- Les Soviets veulent détruire la Démocratie en France. Les Allemands ne le veulent pas . La France le sait . Ceci (sous-entendu l'ensemble de la déclaration) est pour vous et pour le ministre a qui je vous demande de le répéter. Ma ligne d'honneur m'empêche de combattre la France. Mon alliance avec l'Allemagne et l'Italie reposera sur cette base.

....

Codreanu .- J'ai les trois quarts de la nation avec moi. Je dirigerai tout, mais je ne suis pas pressé. Je ne forme pas des troupes . Je forme la nation. Ce sera quand j'aurai toute la nation que je me trouverai appelé à diriger la nation.

Moi.- Vous avez les trois quarts de la nation avec vous ?

./.

Codreanu .- Oui. C'est pourquoi on a voulu me faire assassiner.

Moi. - On a voulu vous faire assassiner ?

Codreanu.- A plusieurs reprises. Si l'on ne m'assassine pas, on m'emprisonnera .

Moi .- Et que feraient dans ce cas vos partisans ?

Codreanu .- Je n'ai pas de partisans dans le sens que vous l'entendez. J'ai les trois quarts de la nation derrière moi, pour moi, avec moi. La nation continuera d'être avec moi, pour moi, derrière moi. Les petits enfants des écoles même sont avec moi.

....

3/ CONVERSATION AVEC M. A. CANTACUZENE

Moi.- Est-ce exact que vous ayez les trois quarts de la nation avec vous ?

Cantacuzène - M. Codreanu a voulu vous dire par là qu'il avait avec lui la très grande majorité de la nation . Nous avons des hommes à nous partout, jusque dans le Palais-Royal. Le Roi ne prend pas une décision quelconque sans que nous en soyons avertis dix minutes plus tard. Il est exact que les élèves des classes même enfantines soient sous notre contrôle.

Moi .- Et l'armée ?

Cantacuzène .- La majeure partie des officiers haïssent le Roi et sont avec nous.

./.

Moi.- Etes-vous contre le Roi ?

Cantacuzène .- (avec surprise) Vous ne le savez pas ?

Moi.- Si. Je voulais vous dire : tenterez-vous quelque chose contre le Roi ? M. Codreanu m'a déclaré être adversaire d'un coup d'Etat .

Cantacuzène .- Le Roi tombera tout seul .

Moi.- Et qui lui succèdera ? Son fils ?

Cantacuzène .- Non. Ni le père, ni le fils, ni le frère. Aucun membre de cette famille étrangère . Nous aurons un roi roumain . L'heure est proche où nous aurons un roi roumain."

Au cours de cette conversation , il m'a dit :"Il suffirait de rappeler aux paysans que le Roi est un étranger pour abattre ce qui lui reste de popularité ." A un autre moment, il m'a dit encore :"Tout sera fini avant deux ans ".

Cette conversation est reconstituées, car elle avait lieu en auto au retour de la Maison Verte . J'ai seulement noté tout de suite la phrase textuelle : "Nous aurons un roi roumain."

J'ai reconstitué la conversation immédiatement après que nous nous fûmes séparés.

Je lui avais demandé une photo de la "Maison Verte". Il me la fit porter le lendemain ou le surlemdemain par un garçon qui avait l'air peu intelligent ou affectait de ne point l'être .

C'est lui qui, en me remettant la carte postale représen-

./.

tant la "Maison Verte" m'a dit qu'il désirait me parler en un endroit plus discret (nous étions dans le hall de l'Athénée). Nous sommes entrés dans le salon de lecture où il m'a déclaré :" que M. Micescu avait voulu le 10 février 1938 faire assassiner Codreanu par un M. Emilian préfet de Neamt, et qui serait "un avocat ou un ancien député ". Il a ajouté qu'il en avait la preuve et a paru prêt à me la fournir contre arrangement . Or, d'après lui, ce M. Emilian - c'est du moins ce que j'ai cru comprendre, serait un partisan de Codreanu et il aurait été rapporter cette conversation à Codreanu.

C'est sous la dictée de ce visiteur anonyme que j'ai noté les noms de Emilian, Micesco et la date du 10 Février 1938.

Ce monsieur m'a demandé encore si un document qui établirait le fait m'intéressait.

- Dans quel sens l'entendez-vous ?

- Est-ce que vous pourriez le publier dans votre journal ?

- Absolument pas .

Mais cela vous intéresserait-il à un autre titre ?

- A quel titre ?

- Pour votre instruction personnelle ?

- Peut-être, ai-je fait d'un air détaché ?

Donnez-moi votre adresse à Paris et quelqu'un, si ce n'est moi, vous le montrera à Paris.

- Que contient ce document ?

- Je ne le connais pas, mais il est sensationnel.

Ne pourrais-je en avoir tout de suite une copie ?

- Non. Vous ne pourriez pas du reste l'emporter avec vous parce qu'on s'en emparerait à la frontière si on la trouvait dans vos bagages.

-:-:-:-:-

29253

581

N O T A

2 Martie 1940

Printre gazetarii din Capitală, comentându-se sărbătorirea la teatrul "Comedia" în ziua de 23 Februarie a.c., a actorului Mişu Fotino, în cadrul reprezentării comediei "Prostul", se face remarca că Iuliu Maniu, care figura printre asistenţi împreună cu Ion Mihalache, ar fi plecat din sala de spectacol cu puţin înainte de a se intona Imnul Regal, pe câtă vreme fruntaşul ţărănist a păstrat în tot timpul intonării imnului o atitudine corectă.

----

27 Febr.

In cercurile gazetărești din Capitală, ramura democrată, se comentează faptul că Iuliu Maniu și Ion Mihalache au participat la sărbătorirea actorului Mișu Fotino.

In acest prilej, spun aceste cercuri că la Imnul Regal, Ion Mihalache s'a sculat în picioare și a luat poziție de drepți, întimp ce Iuliu Maniu a avut grijea să iese afară din sală, cu două minute, mai înainte de începe intonarea Imnului Regal.

Se comentează în sensul că Iuliu Maniu intenționat a părăsit sala ca să nu stea în poziția de drepți

582

2.

x
x x

Aceleaşi cercuri gazetăreşti vorbesc despre declaraţiile lui Iuliu Maniu făcute presei streine, prin care îşi spunea părerea că „România nu poate fi salvată decât de Anglia şi Franţa, deci trebue să fie alături de aceste două mari puteri"

În legătură cu ~~aceste~~ ~~[illegible]~~ declaraţii difuzate în special de presa engleză şi Radio Paris, aceste cercuri afirmă că Iuliu Maniu a fost chemat la Consiliul de răsboi, pentru a da

3.

unele ~~destăinuiri~~ lămuriri asupra declarațiilor făcute presei streine.

La consiliu, Iuliu Maniu ar fi răspuns:

"Pe mine mă întrebați de politica externă a țării?

"Întrebați-l pe d. Gafencu"

"Eu nu fac politică externă. Mi-am spus numai părerea mea".

x

x x

Cercurile mai sus menționate cred că Iuliu Maniu va încerca să facă unele „declarații interesante în legătură cu actualul regim" la procesul ce-l are la Trib. Ilfov în chestiunea reprimirii [illegible] lui la Senat din cauza uniformei. Damian

4 III 940 869

583

2923

Intimii lui Ion Mihalache discută cu interes Sentinţa ce va da Inalta Curte de Casaţie în procesul lui Iuliu Maniu şi Mihalache privitor la ridicarea calităţii de senator de drept,afirmând că o respindere a recursului ar însemna situarea definitivă a partidului naţional-ţărănesc în afara vieţii publice oficiale,ceiace ar creia două acţiuni diametral opuse în sânul organizaţiei.Elementele ponderate din jurul lui Mihalache vor trece pe faţă alături de Coroană, în timp ce partizanii lui Iuliu Maniu vor încerca o ultimă acţiune de sabotare şi răsturnarea regimului din care vor ieşi înfrânţi şi izolaţi.

Ion Mihalache a declarat prietenilor săi că ma speră ca Maniu va înţelege acest lucru în ultimul cea şi va renunţa la acţiunea personală ce dăunează grav interesele vieţii de stat şi ale partidului naţional-ţărănesc.

===

4 Martie 1940

C.D.

Maniu va reveni în Bucureşti
la 8 Martie.

Cercurile maniste afirmă că Iuliu Maniu va reveni în Bucureşti la 8 Martie pentru a discuta cu Dinu Brătianu concluziile ce trebuesc trase din audienţa pe care acesta a avut-o la Palat.

" In aceiaşi zi - spun cercurile de mai sus - Iuliu Maniu se va prezenta la Casaţie, unde procesul său în contencios are termen în continuare. El este hotărât ca în faţa Secţiei IV-a să lase pe amicii săi să pledeze, rezervându-şi dreptul să pledeze problema în faţa Secţiunilor Unite ale Inaltei Curţi de Casaţie".

" Plecarea sa pentru câteva zile în Ardeal, trebue pusă în legătură cu necesitatea de a-şi pregăti pledoaria din punct de vedere juridic.

" Iuliu Maniu nu are nici o speranţă că argumentele lui juridice vor convinge întregul plan al Casaţiei, dar vrea să facă o "demonstraţie constituţională".

" Argumentul juridic care va forma baza pledoariei va fi neconstituţionalitatea măsurii Senatului. Pledoaria va avea însă - după spusele lui Maniu - un scop de demonstraţie politică, el intenţionând să spună unele lucruri, fără menajament, în legătură cu peisagiul moral al mecanismului constituţional".

---

6 MART. 1940

585

Iuliu Maniu se află la Bădăcin!

Revenirea lui în Capitala a fost aici amânată. —

8 Martie 1940

C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU.

La ora 9.35 IULIU MANIU este vizitat de CEZAR SIMIONESCU, care pleacă la orele 10.10

La ora 10.15 vine MIHAI POPOVICI, care pleacă la ora 10.40.

La ora 10.45 vine POLIZU MICSUNESTI.

La ora 11, vine VIRGIL GROSSU.

La ora 11.15 vine EMIL SOCOR.

La ora 11.20 pleacă POLIZU MICSUNESTI.

La ora 11.45 vine av.RAUTU.

La ora 12 vine VIRGIL MADGEARU, care pleacă după 15 minute.

La ora 12.20 vine LEUCUTIA.

La ora 12.40 pleacă EMIL SOCOR şi VIRGIL GROSSU.

La ora 12.45 IULIU MANIU pleacă de acasă însoţit de LEUCUTIA şi av.RAUTU şi merge la restaurantul "Cina".

La ora 13.35 IULIU MANIU însoţit de LEUCUTIA şi RAUTU pleacă dela restaurantul "Cina", ducându-se cu toţi la Palatul de Justiţie, Curtea de Casaţie.

In sala de şedinţe se mai găseau CEZAR SIMIONESCU EMIL SOCOR, POLIZU MICSUNESTI, VIRGIL GROSSU, Dr.NICOLAE LUPU AUREL BUTEANU şi av.N.PENESCU.

La ora 17.05 IULIU MANIU se înapoiază la domiciliu însoţit de LEUCUTIA.

La ora 17.40 IULIU MANIU însoţit de LEUCUTIA pleacă de acasă, iau o maşină Tx.singurg la PENESCU şi CEZAR SIMIONESCU, unde coboară numai LEUCUTIA pentru câteva minute.

De aci ambii se înapoiază la domiciliul lui MANIU.

La ora 18.50 IULIU MANIU este vizitat de AUREL BUTEANU.

La ora 19.10 vin GHITA POP şi ROMULUS GEOROCEANU.

La ora 20.10 pleacă GHITA POP şi AUREL BUTEANU.

La ora 20.25 pleacă ROMULUS GEOROCEANU şi CEZAR SIMIONESCU, care venise în lipsa lui IULIU MANIU.

La ora 20.30 IULIU MANIU şi LEUCUTIA se duc la cinematograful "Carlton", unde erau aşteptaţi de MIHAI POPOVICI

La ora 22.30 IULIU MANIU ese dela cinematograf şi merge la hotel "Union", de unde pleacă însoţit de ZAHARIA BOILA şi LEUCUTIA la restaurantul "Cina".

La ora 24 IULIU MANIU se înapoiază la domiciliu, condus de ZAHARIA BOILA şi LEUCUTIA.

2923

8.3.940

~~574~~

588

Astă noapte 7 spre 8 Martie c., la orele 0.30, Iuliu Maniu a sosit în Capitală, fiind așteptat în Gara de Nord de Polizu Micșunești și Cezar Simionescu.

Intimii acestuia susțin că în cursul dimineții de azi, Maniu va căuta să vadă pe Mihai Popovici și dr.Lup cu scopul de a se informa asupra celor întâmplate în absența sa și asupra rezultatului audienței lui Dinu Brătianu la Palat. După proces, Maniu a dat dispoziții să se adune la locuința sa toți colaboratorii săi din Capitală pentru o consfătuire în legătură cu ultimele evenimente și cu orientarea partidului.

2923

8 Martie 1940

C.D.

Supravegherea lui IULIU MANIU.

In noaptea de 7-8 Martie a.c., la orele 0.30, cu trenul rapid Nr.32 întârziat, a sosit în Capitală, venind dela Cluj, IULIU MANIU.

In gară nu a fost aşteptat de nimeni.

2923

— 52000

5??

590

N O T A

9 Martie 1940

In ziua de 8 Martie a.c. s'a continuat judecarea recursului acţiunii în Contencios intentată de către Iuliu Maniu contra hotărârii prin care i s'a interzis să-şi exercite mandatul de senator de drept.

Completul a fost compus din magistraţii: Titu Magheru, Gh.Pavelescu, Petre Davidescu, Aurel Căpăţână, C.M.Ionescu,Haralamb Grigoriu şi grefierul Paleologu, Preşidenţia Consiliului de Miniştrii fiind reprezentată prin avocaţii Anibal Teodorescu şi August Filip, iar Iuliu Maniu fiind asistat de către avocaţii Nicolae Polizu Micşuneşti, Cezar Simionescu şi Niculae Penescu.

Printre persoanele cari au asistat la desbateri, au fost remarcaţi în afară de Iuliu Maniu şi Dr.N.Lupu, Aurel Buteanu, Aurel Leucuţia, av.Răuţu, Ciudin, Georogeanu, Virgil Grossu şi Emil Socor.

Deschizându-se şedinţa, s'a dat cuvântul avocatului Anibal Teodorescu,reprezentând Preşidenţia Consiliului de Miniştrii,care,relevând schimbările fundamentale produse în fiinţa Statului prin instaurarea Nouei Constituţii şi noile norme de viaţă politică,a insistat asupra articolului 48 din Constituţie şi a legii din 5 Iulie 1939 prin care se pune principiul şi se reglementează obligativitatea pentru toţi parlamentarii de a depune legiuitul jurământ,sub sancţiunea pierderii dreptului de executare a mandatului pe tot timpul sesiunei legislative.

./.

In continuare, av. Anibal Teodorescu combătând unul din motivele de recurs, prin care se afirmă că vechia Constituţie din 1923 a fost inlocuită, a susţinut că, prin instaurarea Nouei Constituţii, cea din 1923 a fost desfiinţată, conchizând că toate drepturile invocate pe baza acesteia sunt inexistente.

Reprezentantul Preşidenţiei Consiliului de Miniştrii a enumerat apoi actele considerate de către recurent ca improprii în administraţie şi contra cărora acesta a intentat acţiunea, amintind cu acest prilej de scrisorile trimise de către preşedinţii succesori ai Senatului, Consilierii Regali prof. N. Iorga şi C. Argetoianu lui Iuliu Maniu şi răspunsurile acestuia, precum şi de măsurile luate pe baza legilor şi regulamentelor în vigoare determinând la excluderea senatorilor ce n'au depus jurământul, printre cari şi Iuliu Maniu.

A urmat apoi combaterea motivelor de recurs, în cadrul cărora avocatul Anibal Teodorescu expunând cele trei motive ale recurentului a susţinut netemeinicia lor după care a cerut Inaltei Curţi respingerea recursului, ca neîntemeiat.

După deliberare, Curtea, reluând şedinţa, a pronunţat decizia prin care se admite recursul bazat pe primul motiv "al viciului de constituire al completului primei instanţe" care a judecat acţiunea, fixând termenul de 12 Aprilie a.c. pentru punere de concluzii.

In timpul deliberării Curţii, Iuliu Maniu însoţit de Aurel Buteanu, av. N. Polizu Micşuneşti şi av. Răuţu, au întâmpinat pe av. Anibal Teodorescu în pretoriu, având un schimb de cuvinte cu care prilej fruntaşul opoziţionist a apreciat defavorabil conduita vicepreşedintelui Senatului, manifestată în cadrul diferitelor demnităţi ce ocupă.

La sfârşitul şedinţei Iuliu Maniu a primit felicitările însoţitorilor săi, după care discutându-se asupra perspectivelor de reuşită a acţiunei fruntaşului opoziţionist, Aurel Buteanu a afirmat: "Noroc că a fost în complet Căpăţână; cât timp va fi el în juriu vom reuşi".

Faţă de cele exprimate de către Aurel Buteanu, Dr. Lupu s'a arătat sceptic, afirmând că după părerea sa la rejudecare se va forma un nou complet fără participarea magistratului Căpăţână, ceiace a produs în rândurile celor prezenţi o nouă serie de comentarii exprimându-se o oarecare îngrijorare asupra reuşitei acţiunii susţinută de către Iuliu Maniu.

S'a emis totuşi părerea exprimată de către av. Răuţu că "n'ar fi exclusă posibilitatea ca prin acest proces să se dea satisfacţie lui Iuliu Maniu".

---

8 Martie 1940
C.D.

Inalta Curte de Casaţie Secţia lV-a a judecat în continuare, în ziua de 8 Martie a.c., recursul acţiunei în Contencios, intentată de IULIU MANIU pentru faptul de a fi fost considerat decăzut din drepturile sale de senator de drept.

In faţa completului format din d-nii TITU MAGHERU GHEORGHE PAVELESCU, PETRE DAVIDESCU, AUREL CAPATANA, C.M. IONESCU, HARALAMB GRIGORIU şi a grefierului PALEOLOGU, preşedenţia Consiliului de Miniştrii a fost reprezentată prin avocaţii ANIBAL TEODORESCU şi AUGUST FILIP, iar IULIU MANIU prin avocaţii NICULAE POLIZU MICSUNESTI, CEZAR SIMIONESCU şi NICULAE PENESCU.

Printre asistenţi au fost remarcaţi IULIU MANIU, Dr. NICULAE LUPU, AUREL BUTEANU, AUREL LEUCUTIA, avocat RAUTU, CIUDIN, GEOROCEANU, VIRGIL GROSSU şi EMIL SOCOR.

Sedinţa s'a deschis la orele 13.45, când Inalta Curte a dat cuvântul preşedenţiei Consiliului de Miniştrii prin avocatul ANIBAL TEODORESCU.

Acesta, vorbind în replică afirmă că " nimeni nu s'a gândit să aducă vre-o atingere sau să umbrească personalitatea lui IULIU MANIU. Cu toţii ştim ce înseamnă IULIU MANIU pentru istoria naţională. Aci însă se pune

./.

o chestiune de drept ce urmează a fi discutată.

" In Februarie 1938, prin Noua Constituţie s'au produs schimbări fundamentale în această ţară, în care viaţa politică a statului a fost aşezată pe baze noui."

" Constituţia Nouă care a fost adoptată de întreaga naţiune prin bună ştiinţă şi cu deplină voinţă, prevede în art.48 o idee nouă, aceia că parlamentarii nu-şi pot exercita mandatul, decât după depunerea legiuitului jurământ.

" La 5 Iulie 1939 prin elaborarea legei în speţă se prevede obligativitatea depunerei jurământului atât pentru senatorii de drept cât şi pentru cei numiţi, după cum sunt prevăzute şi sancţiunile de pierderea dreptului de executare a mandatului pe tot timpul sesiunei legislative a celor care nu depun jurământul.

" S'a făcut o eroare când în motivele de recurs se spune că vechea Constituţie din 1923 a fost înlocuită. Regele nu s'a gândit să înlocuiască Constituţia din 23, ci s'o desfiinţeze. De aceia toate drepturile invocate în baza acestei Constituţii sunt inexistente.

" In Iunie 1939 preşedintele Senatului, NICULAE IORGA, a trimis lui IULIU MANIU o comunicare în care îi arată care sunt obligaţiile sale conform nouilor legiuiri pentru a-şi putea exercita mandatul de senator de drept.

" In ziua de 20 Iunie 1939 IULIU MANIU răspunde printr'o scrisoare adresată Preşedenţiei Senatului, în care spune că partidul naţional-ţărănist şi partidul naţional-liberal au de făcut o comunicare în faţa Parlamen-

./.

tului spre a dezaproba lovitura de Stat dată prin abuz de putere.

" Această argumentare nu poate fi primită în nici un fel întrucât IULIU MANIU vorbeşte de partidele naţional-ţărănist şi naţional-liberal,partide pe care Noua Constituţie le desfiinţase.

" La 22 Iunie 1939 dl.CONSTANTIN ARGETOIANU, noul preşedinte al Senatului restitue scrisoarea,ca fiind de competinţa Siguranţei Statului.

" La 5 Iulie 1939 dl.ARGETOIANU scrie lui IULIU MANIU din nou şi-i atrage atenţiunea că în conformitate cu art.4 şi 5 din regulamentul Senatului dacă nu va depune jurământul până la 7 Iulie,va pronunţa sancţiunea excluderei sale din Parlament.

" La 8 Iulie ARGETOIANU,care era suferind trimite lui ANIBAL TEODORESCU comunicarea de excludere a senatorilor care nu depuseseră jurământul.Comunicarea a fost adusă la cunoştinţa Senatului şi a celor indicaţi,printre care se găsea şi IULIU MANIU,în ziua de 10 Iulie .

Acestea sunt actele considerate ca impropriu de administraţie de către recurent şi contra cărora s'a făcut acţiune în judecată."

Trecând la combaterea motivelor de recurs,ANIBAL TEODORESCU spune că primul motiv de recurs,acela al relei constituiri a completului care a judecat în prima instanţă procesul,nu poate sta în picioare pe motivul că legea de organizare judecătorească în art.256 stabileşte precis care sunt drepturile preşedintelui Curţii de Apel.

./.

CEZAR SIMIONESCU se ridică şi spune că partea adversă comite inadvertenţă, întrucât interpretează greşit motivele de recurs.

Preşedintele intervine şi atrage atenţia lui CEZAR SIMIONESCU să nu mai întrerupă.

ANIBAL TEODORESCU spune că-şi rezervă dreptul de a protesta contra atitudinei unui avocat din Baroul de Ilfov, care dă dovadă în acest caz de lipsă de bună cuviinţă.

In continuarea combaterei motivelor de recurs, ANIBAL TEODORESCU spune că motivul 2 de casare, nu poate fi primit, deoarece legea accelerării acordă termene noui însă numai când se dovedeşte că partea are un interes legitim sau caz de forţă majoră şi nu cum făcea reprezentantul lui IULIU MANIU care înainta cereri pentru luare de noui termene fără motive serioase, sabotând astfel mersul justiţiei.

Motivul 3 de recurs, bazat pe considerentul că s'a făcut o greşită interpretare a legei Contenciosului, care exclude judecarea de către instanţele de Contencios a tuturor actelor făcute de preşedintele Senatului în calitatea sa ca atare.

Actul făcut de preşedintele Senatului prin excluderea senatorilor care nu au depus jurământul, nu poate fi considerat ca un act de autoritate administrativă, ci în calitatea sa de preşedinte şi ca atare ele nu cad decât sub competenţa Senatului.

./.

In încheere ANIBAL TEODORESCU spune că bazat pe aceste consideraţiuni Inalta Curte nu poate decât să respingă recursul ca neîntemeiat.

La orele 15.30 completul se retrage pentru deliberare.

La orele 16.30 Curtea pronunţă decizia, prin care se admite recursul bazat pe motivul 1 al viciului de constituire al completului primei instanţe şi fixează termenul de 12 Aprilie pentru punere de concluzii.

..

In timpul pauzei pe când ANIBAL TEODORESCU se îndrepta spre eşire, a fost întâmpinat de IULIU MANIU, AUREL BUTEANU, N.POLIZU MICSUNESTI şi avocatul RAUTU.

IULIU MANIU a spus:

" Te felicit domnule Decan, profesor şi senator că a-i pledat în numele Statului român şi te rog să-mi spui şi mie în ce calitate a-i făcut-o, în calitate de Decan, profesor, senator sau altceva? "

ANIBAL TEODORESCU răspunde:

" D-le MANIU nu obişnuesc în viaţă să-mi încurc situaţiile şi astăzi am pledat desbrăcat de orice alte considerente şi dealtfel nu am spus decât lucrurile elementare".

N.POLIZU MICSUNESTI :

" Eu adaog nu numai elementare, dar şi fără temei."

ANIBAL TEODORESCU:

" Au corespuns în totul motivelor de recurs".

IULIU MANIU:

" Colegul meu spune fără temei în sensul că d-ta

./.

a-i spus că preşedintele Senatului a făcut o comunicare corpului din care făcea parte,cerând excluderea mea şi a altora din Senat. Ori dacă aceasta a fost o simplă comunicare,ea nu a putut fi pusă la votul Senatului şi atunci este un act personal al preşedintelui Senatului, şi deci cade sub Contencios. Dacă n'a fost o simplă comunicare,trebuea să fie trecută pe ordinea de zi,ceeace d-ta singur ai spus că nu s'a întâmplat.Deci,această comunicare este un act arbitrar ca toate celelalte făcute de senatori în frunte cu preşedintele."

ANIBAL TEODORESCU :

" Chiar dacă a fost o simplă comunicare,totuşi putea să se ridice cineva împotriva ei."

IULIU MANIU :

" Nimeni nu s'a ridicat,fiindcă d-ta înţelegi lucrurile numai cum îţi convin,deoarece era o simplă comunicare."

ANIBAL TEODORESCU:

" Si chiar dacă se ridica cineva,discuţia nu ajungea la nici un rezultat".

IULIU MANIU:

" Ba da,în Senat numai Regele nu poate fi discutat".

ANIBAL TEODORESCU:

" Da,dar Constituţia,legile şi oamenii pot fi discutaţi,cum admiţi şi d-ta".

IULIU MANIU:

" Da,dar Constituţia ori cât ai discuta-o,rămâne în picioare,după cum rămâne şi abuzul care a creiat această Constituţie".

./.

ANIBAL TEODORESCU:

" Da,dar d-le MANIU ştii că Regele a făcut Constituţia şi ca atare discutând Constituţia,îl discutăm şi pe Regele".

IULIU MANIU:

" Aşa cum îl discutai d-ta până în 1938,când prin cursurile de drept administrativ pe care ţi le-am citit şi subliniat ca să-ţi arăt contradicţiile din ele,dacă vrei să vii la mine acasă,iar acum eşti de partea cealaltă. Profesorul universitar nu ar trebui să fie şi avocat şi senator,fiindcă una susţine la Universitate şi alta pledează la Barou.D-ta la Universitate spui lucruri contrarii celor dela Barou,iar la Barou compromiţi Universitatea."

ANIBAL TEODORESCU :

" Acestea sunt părerile dvs. "

Se retrag.

După terminarea şedinţei MANIU a fost înconjurat de amicii săi politici,care l'au felicitat pentru sentinţa obţinută.

Intervenind în discuţia care se născuse în jurul acestui subiect,AUREL BUTEANU a făcut următoarea afirmaţie: "Noroc că a fost un complet CAPATANEANU. Cât timp va fi el în juriu,vom reuşi".

D-rul LUPU a replicat că nu trebue să se sconteze un viitor succes la rejudecare,întrucât probabil se va forma un nou complet,din care CAPATANEANU va fi exclus.

./.

Intervenţia D-rului LUPU a dat naştere la comentarii din care reeşea îngrijorarea maniştilor faţă de desfăşurarea viitoare a procesului.

Avocatul RAUTU a emis, faţă de cele afirmate de D-rul LUPU, părerea că "s'ar putea totuşi ca D-rul să nu aibă dreptate şi ca procesul să fi fost aranjat de guvern pentru a se da o satisfacţie lui MANIU.

In general, deşi sentinţa a fost favorabilă lui IULIU MANIU, nu s'a observat în rândul prietenilor acestuia prea mult optimism faţă de evoluţia viitoare a procesului.

2423

9 Martie 1940
C. D.

Supravegherea lui Iuliu Maniu :

La ora 9,45,Iuliu Maniu este vizitat de Z.Boilă.
La ora 9,50,vine Liveanu.
La ora 10,45,pleacă Zaharia Boilă.
La ora 10,50,vine Ghiţă Pop.
La ora 10,55,vine Penescu.
La ora 11,pleacă Ghiţă Pop.
La ora 11,15,pleacă Penescu.
La ora 11,20,vine Cezar Simionescu.
La ora 11,25,vine Pavel Pavel.
La ora 11,40,vine Emil Socor.
La ora 12,15,pleacă Pavel Pavel.
La ora 12,20,pleacă Cezar Simionescu.
La ora 12,25,vine Octav Tăslăoanu.
La ora 12,45,pleacă Emil Socor şi Liveanu.
La ora 13,pleacă Octav Tăslăoanu.
La ora 18,10,vine Petrugca.
La ora 18,20,revine Liveanu.
La ora 18,40,vine Ing.Mihăescu.
La ora 18,45,vine Cezar Simionescu.
La ora 18,50,vin A.Buteanu şi Pavel Pavel.
La ora 19,45,vin Zaharia Boilă şi Leucuţia.
La ora 19,50,vine Georoceanu.
La ora 20,pleacă ing.Mihăescu.
La ora 20,05,vin Ghiţă Pop şi ziaristul Gruia.

./.

La ora 20,10,pleacă Pavel Pavel.

La ora 20,20,pleacă A.Buteanu şi Gruia.

La ora 20,55,pleacă Zaharia Boilă,Leucuţia,Georgeceanu,Cezar Simionescu şi Liveanu.

La ora 21,Iuliu Maniu merge la Octav Tăslăoanu, însoţit de Petruşca.

La ora 23,15,Iuliu Maniu se înapoiază la domiciliu.

----

603 589

2923

9 Martie 1940

C.D.

IULIU MANIU despre evenimentele politice. --

Intimii lui IULIU MANIU, reproduc declaraţiile pe care acesta le-a făcut cu privire la audienţa la Palat a lui DINU BRATIANU, şi Mesagiul Regal de deschidere a Parlamentului:

" S'a încercat -ar fi spus IULIU MANIU - să se obţină colaborarea necondiţionată a lui DINU BRATIANU, înfăţişându-i-se situaţia grea în care se găseşte ţara.

" Acest argument decisiv a fost însă combătut de DINU BRATIANU aşa cum era convenit, deoarece tocmai această situaţie grea cere unirea tuturor forţelor în alt fel decât cel preconizat de regim.

" F.R.N. nu a unit energiile româneşti, ci din contra le-a despărţit în admişi şi respinşi, respectiv oameni fără corespondenţă în massele poporului, şi oameni cari gândesc numai la marile interese ale ţării.

" Acesta a fost punctul de vedere care a format leit - motivul pledoariei lui BRATIANU.

..

./.

In ce priveşte Mesagiul Regal, IULIU MANIU ar fi spus următoarele:

" Spre deosebire de câţiva dintre colaboratorii mei care îşi făceau oarecari iluzii, pentru mine Mesagiul Regal însemnează o dovadă în plus a rezistenţei Suveranului faţă de orice schimbare în actualul ritm politic.

" Cuprinsul Mesagiului Regal în legătură cu F.R.N., cu situaţia politică internă şi cu obligaţia unirii în jurul ideilor conducerei actuale, e prea precis pentru a îngădui orice speranţă contrarie".

" Prietenii noştrii să nu mai facă deci supoziţii zadarnice şi să nu mai interpreteze orice gest ca o intenţiune de tranzacţie sau de împăcare între punctele de vedere ale regimului şi opoziţie".

----

9 III 940

604

2923

OPERAT LA FIŞE

CNSAS

Eri după amiază Inalta Curte de Casaţie, Secţia IV-a a judecat în continuare recursul făcut de Iuliu Maniu contra Statului şi Preşidenţei Senatului pentru ridicarea calităţii de senator de drept, pe motiv că n'a depus jurământul şi n'a îmbrăcat uniforma Frontului Renaşterii Naţionale.

Se ştie că Iuliu Maniu a făcut acţiune în Contenciosul Administrativ la Curtea de Apel în contra hotărârii Senatului şi că primul preşedinte al Curţii de Apel, carese găsea în concediu, şi care fusese chemat telegrafic de Ministerul de Justiţie să prezideze completul de judecată, a respins acţiunea.

Contra decizii Curţii de Apel, Iuliu Maniu a declarat recurs pe următoarele motive: 1. Defectuoasa compunere a completului de judecată al Curţii de Apel, dearece legea de organizare judecătorească interzice Ministerului de Justiţie să se amestece în compunerea completelor de judecată ; 2. Violarea articolului 78 din Constituţie şi art. 1 şi 2 din Legea accelerării judecăţii, pe motiv că procesul fiind de natură juridică obişnuită a fost judecat în vacanţă când în realitate trebuia să fie judecat după procedura normală ; 3. Deşi apărarea a solicitat amânarea procesului pe motiv de boală a reclamantului care era internat într'un sanatoriu, instanţa a judecat procesul trecând peste cererea procuratorilor lui Iuliu Maniu.

./.

29 23/1

605

In şedinţa dela 28 Febr.a.c. av. recurentului a desvoltat motivele recursului de mai sus, în fata Curtii de Casatie Sectia IV-a şi I-a amânat pentru ziua de 8 Martie.-

Eri în combaterea recursului a vorbit av. Anib Teodrescu, analizand motivele menţionate mai sus şi arătând netemenicia lor sub regimul noui Constituţii a cerut respingerea.

Curtea a intrat în deliberare la orele 15,30, şi după o oră a anunţa admiterea primului motiv de recurs, comstatâtând că instanţa de judecata la Curtea de Apel a fost ilegal conszituită.-

Prin admiterea acestui motiv examinarea celorlalte motive de recurs a devenit inutile. Urmând ca în conformitate cu Legea Contenciosului Administrativ, şi Legea Curtea de Casatie Sectia IV-a Casatie să judece acţiunea în fond examinând din nou dacă acţiunea lui Iuluu Maniu după noua constituţie regulamentul Senatului şi Legea de organizarea Fr. Renaşterii Naţionale poate fi admisă.-

Pentru a judeca acţiunea în fond, Curtea a fixat termen de 12 Aprilie a.c.-

La desbatere a participat Leucuţia, Cezar Simionescu, Polizu Micşuneşti, Georoceanu, Em. Socor, Al. Răutu, dr. Lupu şi alţii.-

-----

9 III 940 606 [illegible]

2923

Eri dimineaţă 8 Martie c., Iuliu Maniu a mai fost vizitat de Virgil Madgearu care i-a comunicat că în ultimul timp a luat contact cu o mare parte din fruntaşii naţional-ţărănişti şi din toate discuţiile ce a avut cu aceştia, a ajuns la concluzia că în sânul partidului s'a creiat un curent favorabil şi puternic pentru o apropiere de Coroană.

Fruntaşii naţional-ţărănişti recunosc că în împrejurările actuale, acţiunea de învrăjbire nu aduce nici un folos real opoziţiei şi ţării din care ar putea eşi înfrânte forţele vii ale neamului în avantagul duşmanilor ce pândesc la hotare.

In această situaţie, a spus Virgil Madgearu, îi va fi foarte greu lui Maniu să mai târască partidul pe linia acţiunei sale politice.

Iuliu Maniu a răspuns că tăria luptei sale nu stă în oamenii ce-l înconjoară, ci în dreptatea luptei.

- Cum o să primească poporul românesc nouile impozite enunţate în Mesagiul Regal pentru rezolvarea problemei armamentului, a spus Iuliu Maniu, când actualul regim înainte de a pune noui sarcini în spatele lui n'a făcut economiile necesare şi n'a suprimat toate inutilităţile.

- Organizarea gărzilor naţionale şi a cadrelor instrumentului politic de astăzi , F.R.N-ul constitue cea mai

.//.

insuportabilă risipă şi cea mai ruşinoasă sarcină a bugetului ţării. Sistarea imediată în împrejurările actuale a acestor inutilităţi ar da un dublu rezultat, înlăturând pe deoparte suspiciunea ce se atribue destinaţiei fondurilor publice, iar pe de alta ar face să dispară elementul de încordare politică dintre partizanii şi adversarii F.R.N.-ului. Fără această măsură nimeni nu poate primi cu încredere deplină nouile sarcini ce se intenţionează a se impune, având dreptul fiecare să suspecteze oricând sinceritatea afirmaţiilor că aceste sume merg la fondul de înarmare şi nu la întreţinerea unui organism debil, respins de opinia publică.

Virgil Madgearu a mai spus lui Maniu că, corespondentul ziarului TIMES l-a rugat să intervină pe lângă şeful partidului naţional-ţărănist să dea un articol referitor la relaţiile politice dintre România şi aliaţi, evidenţiind părerile sale personale asupra orientării politicei externe a ţării.

Iuliu Maniu a refuzat redactarea acestui articol, spunând că se va ocupa de această chestiune după ce partidul se va fixa asupra liniei precise în politica externă.

CENZURAT DIN PRESA

9 Martie 1940

2923

OPERAT LA FIȘE

S E M N A L U L

RECURSUL D-LUI MANIU A FOST ADMIS

Am arătat la timp decizia Curţii de apel secţia VI-a, sub preşedinţia d-lui prim preşedinte Radu Pascu, s'a respins acţiunea în contenciosul administrativ intentat de către d-l Iuliu Maniu, prin care cerea a se anula decizia Senatului, prin care i s'a ridicat dreptul de a figura ca senator de drept.

Eri Inalta Curte de Casaţie, secţia IV-a, sub preşedinţia d-lui preşedinte Titu Magheru, judecând recursul declarat de d-l Iuliu Maniu, l-a admis şi a casat decizia Curţii de apel, fixând termen de judecată în fond la 12 Aprilie.

Motivul admis se referă la greşita constituire a motivelor de fond, care a fost prezidată de către d-l prim preşedinte, care se afla atunci în vacanţă.

609

~~2~~ 596

S. S. I. Nr.2.331.-
Centrul P. 5.VIII.1944

N O T A

In întreaga regiune depe Valea Prahovei circulă insistent svonul că sunt serioase tratative de pace şi că în curând războiul va înceta. Acest svon a fost lansat cu ocazia venirii în Sinaia a lui IULIU MANIU, însoţit fiind de ILIE LAZAR şi alţi naţionali-ţărănişti.-

Propaganda făcută mai ales de ILIE LAZAR, asigurând pe toată lumea că în curând va fi bine şi căxvom avea pace a prins şi s'a răspândit foarte repede.-

Chiar şi condiţiunile acestei păci sunt cunoscute de public.-(Cele din darea de seamă a naţional-ţărăniştilor, în plus un milion braţe de muncă pentru 5 ani).-

In afară de acest svon se confirmă acelaşi lucru şi în alte cercuri politice.-

Cu toate acestea există o mare îngrijorare pentru populaţia care nu face politică şi anume : Teama de a nu fi ocupaţi de soviete.-

Acest lucru se explică mai ales evenimentelor internaţionale şi frontului. La această situaţie au contribuit foarte mult şi propaganda naţional-ţărănistă arătând şi condiţiunile de pace, impuse de sovietice.-

Tot în susţinerea ideiei de pace vine şi svonul că germanii intenţionează să plece, cum de altfel au şi început în Bulgaria.

De asemenea, au sosit o serie de militari şi ofiţeri depe frontul din Moldova, care pretind că sunt foarte puţine trupe române, majoritatea soldaţilor fiind în concediu, iar de trupele germane se afirmă că sunt şi mai puţine.-

Tot în legătură cu acest caz, un informator al Centrului, a stat de vorbă cu un ofiţer superior, care pretindea că de 2 săptămâni lucrează cu Primul Ministru.-

Domnia-Sa ar fi afirmat:"

"Suntem în tratative avansate dacă nu definitive cu anglo-americanii pentru condiţiile de pace, iar acest lucru este cunoscut şi de germani, care au consimţit".-

"Deocamdată numai atât pot să-ţi spun".-

In concluzie, toate aceste svonuri contribue la credinţa că în curând se va face pace.-

=====.=====

COMUNICAT :

Secţia C.I.-
Ag.Muntenia-

~~3192~~

3089

D.

~~608~~ ~~3774~~ 610

1 ds pers

OPERAT LA FIŞE

CURENTUL

Nr. ... din 20 XII 1937

D. Iuliu Maniu despre procesul disolvării „Gărzii de Fier"

D-sa crede că guvernul nu va întruni în alegeri 40 la sută

D. Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional-ţărănesc, s'a înapoiat ieri dimineaţă în Capitală, venind din Ardeal, unde a condus campania electorală.

In cursul zilei, d-sa a primit pe reprezentanţii presei, cărora le-a comunicat impresii asupra felului cum decurge propaganda.

D-sa a subliniat că există astăzi un puternic curent pentru partidul naţional-ţărănesc şi că, dacă alegerile vor fi libere — ceiace nu ese probabil, a adăogat d-sa, date fiind samavolniciile din ultimele zile — este ab solut imposibil ca guvernul să întru nească 40 la sută.

In continuare, d. Iuliu Maniu a făcut o expunere asupra activităţii sale din timpul când a avut răspunderea guvernării, evidenţiind motivele cari l-au silit să demisioneze, în special, ultima oară, atunci când a cedat locul d-lui Al. Vaida-Voevod.

Deasemeni, d. Iuliu Maniu a arătat, în această consfătuire cu reprezentanţii presei, adevăratele cauze cari au dus şi la demisia d-sale din fruntea partidului naţional-ţărănesc. Din această expunere, trei sunt motivele: 1. instituirea stării de asediu şi a cenzurii, fără consimţământul d-lui Ioliu Maniu; 2. aprobarea controlului financiar străin, împotriva ordinelor date de d-sa şi 3. continuarea tacticei de persuasiune recomandată de d. Iuliu Maniu cu ani în urmă şi socotită de d-sa, în momentul în care d. Al. Vaida era şeful guvernului, drept inutilă. In locul acestei tactici d. Iuliu Maniu cerea să se pornească o luptă dârză, aşa cum d-sa a pornit-o din prima zi când a revenit la şefia partidului.

Intrebat de ziarişti ce crede despre procesul disolvării „Grăzii de fier", d. Iuliu Maniu şi-a afirmat convingerea că d. N. Titulescu a fost până acum ţinta unor atacuri nedrepte şi că d-sa nu a avut niciun rol în actul disolvării „Gărzii de fier".

611

CENZURAT DIN PRESĂ

11 Februarie 1938

3089

15979 Inod

33

la pers

OPERAT LA FIŞE

TEMPO

ŞTIRI.

D-l Iuliu Maniu a făcut aseară la ora 9,o vizită d-lui Corneliu Codreanu.

Deasemeni şi d-l A.C.Cuza a văzut aseară pe d-l Codreanu.

612

CENZURAT DIN PRESA

11 Februarie 1938

3089

la dosar

LA FIȘE

C A P I T A L A

CE A PROPUS D-L IULIU MANIU.

După cum am arătat în prima ediție, d-l Maniu a fost primit aseară în audiență de Suveran.

D-sa a declinat onoare de a face parte din guvernul de Uniune Națională.

D-l Maniu a recomandat Suveranului un guvern Corneliu Codreanu.

In cercurile național-țărăniste se spune că audiența d-lui Maniu care se produce după cinci ani dela ultima prezentare la Palat, a corespuns în totul așteptărilor partidului.

Deasemenea audiența pe care a avut-o aseară târziu, d-l dr. Lupu.

619

Dosarul conține
612.- file (șase sute doisprezece file)
19.III.85 Dragu

26.VII.1969

Păcat 8 file
24.XI.952

Prezentul dosar conține 615 file + 603 bis = + I, II, III = 619 file
și a fost verificat de Benedek N.Z. ~~616 file~~
azi 13.05.03.